

BÓDIS MÁRIA

INNEN PERSZE MÁS

Ajánlom ezt az írásomat a Bartók
Rádiónak, amely végigkísért a
magányomon, és fülembe zsongó
zenefolyamával kimuzsikálta
belőlem ezt a könyvet.

ANGYALI ELŐBESZÉD

Még messze vannak. Mint távoli égzengés. Odalent a rádióbemondó szenvtelen hangon ismétli: „Figyelem, figyelem! Légiriadó! Figyelem, figyelem! Légiriadó!”

Közelednek. Zúúúú, zúúúú!

A borongó felhők fölött millió őrangyal küzd a pilóták kötelességtudásával vagy hősies-ségével, a gyűlölettel vagy a fásultsággal.

A vasszörnyeket meg kell állítani!

A bombákat fel kell fogni!

Az őrangyalok mérkőznek lélekkel, anyaggal, hiába.

„Figyelem, figyelem! Légiriadó!”

Millió láb dobog lefelé a pincékbe.

Zúúúú, Zúúúú, közelednek a város fölött a gépek, kieresztik bombáikat, azután megfordulnak, és elmennek, ahogy jöttek. Az égzengés darázsümmögéssé szelídül.

Akkor az élők felsóhajtanak, vagy nyöszörögni kezdenek a rájuk zúdult falak alatt.

És szállnak felfelé a lelkek, mint elszabadult vásári léggömbök, beterítik az eget. Riadt nyájként összeverődve igyekeznek egyre magasabbra, menekülésük viharra dagad, félelmükben rángatják az eget, mögöttük zokogó őrangyalok hada, s alattuk újabb gyilkos kötelék jön zúgva, dörömbölve, és megint bömbölnek a rádiók:

„Légiriadó! Légiriadó!”

Házsorok roskadnak a földre, beleomlanak a pincékbe, törmelék és por száll a kráterekből meg emberi üvöltés. Azután csend. A por lassan leül, a felrobbant lakások hasadásán egy-egy szék, ágy, tükör, fürdőkád inog még a megmaradt földémdarabon, s a virágmintás falrész útjára engedi a bennrekedt sóhajtásokat.

Ó, odalent maga a Pokol! Idefenn felhőkkel és libegő lelkekkel remegő égbolt.

Az időnkénti kurta csendben, amikor épp moccanatlan a Föld, ezen a kicsiny időszigeten a háborgó öldöklések közepette pihenek, szusszanok, és feljegyzéseket firkantok. Mi végre? A Mindenható tudja, aki rám parancsolt.

Feladatom a gyermek. Őriznem, figyelmem s lökdösnöm kell élete útján, ráadásul rögzítenem mindent, ami körülötte s általa történik.

Hajaj, micsoda gyötrelmem egy magamfajtnak! Jobb szeretek pontos feladatot kapni, akkor legalább tudom, mi a teendőm. Hajszá! Nehogy már magam találjam el a szót, ami meghatároz, a jelzót, amely árnyal, s a mondatokat, amelyek pecsétet nyomnak az időre, a benne élő emberre, és végül reám! Hiszen ki mást terhel minden betű, mint engem? Hú-e avagy nem, s a fő, mi lesz a hatása, s hogy állok majd véle az Úr előtt?

A két bombázó kötelék bénító zúgása közötti beállt csendben az élve maradtak a további túlélésre koncentrálnak. Tátongó aknatölcsér fölött embercsoport, ásókkal, csákánnyal, kézzel hanyják a törmeléket a talán még élve maradtak fölül, a támadás szüneteiben mentők zötyögnek, mások valahai otthonuk maradékait kutatják a cserepek, üszkös gerendák, füstölgő hamvak halmai között, tetemek fekszenek fagyottan szerteszét, közöttük egy asszony a friss hó tetejét fölözi vödörbe víznek. A pincékben szorongó szuszogás, gyerekek és öregek kucorognak vackaikon, mások a rádiót nyekergetik.

Ilyen, amikor a Pokol szünetet tart.

És egyszer eljön ennek az őrült előadásnak a vége, a fellélegzés.

A TÖRTÉNET ELKEZDŐDIK

1945 télvégén megérkezett Pestre a béke, eltűntek a riadók, el a bombázók, hullaszagú csönd ül a városon. Talán az idén még kitavasodik. Az előmerészkedett emberek félénk, sietős léptekkel óvakodnak a néhai utcákon, meg-megtorpannak egy-egy ház romja mellett.

- Psszt! Figyelj csak!

- Mit, Mami?

- Onnan... Mintha valaki nyöszörögne...

- Nem hallom.

- Már én sem...

Az öregasszony még egy percig dermedten áll és fülel. Egyik kezében kicsi, kopott vászonhuzatú koffer, a másikkal egy nyolcévesforma szőke kisfiú kezét fogja. Ráérősen ballagnak, apró mozgó foltok a szürkéből, sárgából és feketéből kevert zavaros alapon. A valamikori Nap utca felől jönnek a valamikori Nagytemplom utca megtisztított járdáján. Fény borítja az alakjukat.

Ahol valamikor utcák kanyarogtak, házfalak árnyékolták be a macskaköveket, most csak a nagy tér. A falomladékok térdig sem érnek, az öregasszonyra meg a kisfiúra mindenfelől napfény árad. A háború elhúzott felettük, élve maradtak. Az öregasszony hatvanöt éves, még felnevelheti ezt a fiúcskát.

Szárnyaimat fölém terjesztem, terelgetem őket, ennyi a dolgom.

Lassan kísértálnak a fényből, árnyékos utcába érnek. Árnyékot a házak még álló oromfalai vetnek. Befordulnak a kapun, és mellbelöki őket a betóduló ég: az udvaron túl a ház másik fele hiányzik, helyébe ott a hátsó lépcsősor maradéka, a letört vasgerendák, a leszakadt folyosó a görbére gyilkolt ráccsal, a falba ragadt barna ajtófélfá szárnya nélkül. A megmaradt fél ház s a kettétört emeleti gang az ablakokkal, ajtókkal az ég felé tárul. A leomlott fal helye nyitott kapu a beözönlő fénynek. Minden közvetlenül össze van kötve az égbolttal.

Az öregasszony odahajol a zárhoz, rövidlátón zörög a kulccsal, azután kitarja az ajtót. A gyereket megcsapja valami egyszer nagyon régen érzett áporodott illat. Tegnap étel és pállott ruhaszag keveredik az öreg falakból párolgó idővel. A hátán Mama tenyerét érzi, az kicsit taszít a fiúcskán, betuszkolja a hirtelen sötét konyhába. Káprázik a szemük. Mama hokedlit húz elő a konyhaasztal alól, ráül, térdéhez vonja unokáját, értelmetlenül gombolgatja rajta a vékony kis kabátot, közben nézi, nézi az ismeretlen arcot. Jaj, de régen látta! Még alig érte föl a kilincset abban a nagy, úrias villában. A gyerek komoly. Mostanában ilyen felnőttesek a gyerekek.

- Hűvös van még. Eridj a napra, addig melegíték egy kis levest!

- Itt laksz, Mami?

- Most már te is. Jó lesz majd, meglásd. Odakint vigyázz, hova lépsz!

A kisfiú megáll, nézi, merre induljon. Kiskabátja alatt rövidnadrág, térdzokni. Borzong a lába szára. Arra óvakodik, amerről beárad az ég. Megáll a tárt, sehova sem nyíló ajtó előtt, keresztben két széles deszka szögelve, hogy ne lehessen átlépni, a túloldalon szakadék, amit a bomba vajt magának mélyen lefelé, a pincén is túl.

A gyerek átnéz rajta, mint egy képkereten. Fölül a tombolóan tavaszi kék ég, lejjebb a leomlott házrész romjai, és a mélyben egy zongora. Semmi más. Egy csukott fedelű, barna, halott zongora. Féloldalasan fekszik, mint egy tetem. Körülötte ráboruló téglahalom. A lábain csillognak a rézkerekek.

Tán még él, gondolja a kisfiú. Lélegzetét visszafojtva fülel, mint nagyanyjával az utcán idejövet. Erősen figyel, mozdul-e. Pedig tudja, hogy a zongorák nem szoktak mozogni. De azért fáj, rettenetesen fáj, ahogy ez ott hever, mint akit megöltek.

Apró gyertyácskák gyulladnak a fedele körül, a csücskén egy nárciszból kötött fehér csokrot himbál a szellő, a tetején meg szalagok repdesnek, széles fekete szalagok, mint Anya kalapján nagypapa temetésekor. A kisfiú nem akarja látni, hogyan földelik el, hogyan szórják rá a törmeléket, egyre kevésbé látszik a halom alól, a fedelén is föld, a lábain is föld, a rézkerekek még csillognak a délutáni fényben. És akkor lerohan, letérdel a hangszer előtt, két kézzel kaparja róla a földet, a lábát törött téglacserepek szúrják, a körme fáj, de már érzi a nárciszok illatát! A zongora akkor megrázza magát, mint egy életre galvanizált hatalmas állat, feláll, hull róla a por, a gyertyák szerte-szét repülnek, kis lángok libegnek körül. A gyerek ámul. Még soha nem látott élő zongorát, sem repkedő gyertyákat! A zongora felnyihog, hangja a zsanér nyikorgása, amint nyílik a fedél, és rámosolyog a nyolcvannyolc billentyű. Mint a mesében. Boldogan melléül, ahogyan Anyu szokta, és a fekete-fehér fogsor fölé emeli a tenyerét. Megszólalnak a hangok, Flórist elárasztja a muzsika. Áll, és nézi, amint odalent játszik a halott zongorán.

A lelke akkor hozzám ért, mert átlépte a határt közöttünk.

Hirtelen Flórisnak nagyon fáj a csönd, amely körülvette, a bedeszkázott ajtó, és a haldokló zongora. Elmenekült. Úgy robbant be az ajtón, mint akit üldöznek.

- Nagymama! Azt a zongorát meg kell menteni!

Egy már leveleit nyitott csenevész akácfa gyér lombjában ülök, Flórist vigyázom. No, nyilván.

A Losonci téri sulis udvarán ketten rúgják a port. Egyikőjüknek sem akaródzik hazamenni. Jóska focilabdája lötytyedt, nehéz, gurulni sem tud, mégis valami, amit rúgni lehet. Flóris csak erre a rongycsomóra koncentrál. Nem látja maga körül a téglaszeplős, hámló falakat, meg ezt azt egyetlen gyér fát a betonra taposott udvaron, és addig sem jut eszébe emlékezni a nyírott gyepen ülő bokrokra, a fenyők árnyékára valahol valamikor régen, addig sem kell befordulni Mama romos háza kapuján, ahol azonnal eszébe jut a haldokló zongora, amelyik a mélyben várja, és amit azóta sem látott, ott van-e még. Nem jár arra. Az is fáj. És nem akar rá gondolni. Hát rúgja.

Ezalatt odahaza az öregasszony magába süppedve ül a hokedlin. Keze az ölében, benne egy kék-fehér-piros csíkos boríték remeg. Valahol az eszében van, hogy már feltette a krumplit főni, hogy mindjárt hazajön a gyerek, hogy a kést is emlékeztetőül hagyta a viaszosvászon terítőn, mert le kell még súrolnia az asztalt, hogy tiszta legyen, mire Flóris nekifog leckét írni. A keze remegése nem csillapul. Azt a pillanatot várja, amikor képes lesz kibontani.

Klára... Mikor is láttam utoljára? A városban még békés volt az élet, messze keleten folyt a háború, igen. Búcsúzni jött? Már készülődött? Semmi jel nem árulta el, mit forgat. Azóta

egyetlen sort írt: „Szerencsésen megérkeztünk Bécsbe.” Onnan pedig minden levelem vissza-jött felbontatlanul: „Adressat unbekannt”. Arra gondoltam, meghaltak, de nem hittem igazán. Aztán azt, talán onnan is menekülniök kellett. De hová?

Ez meg Amerikából jött! Amerika! Uramisten! Az a világ vége! Oda nem kirándulni megy az ember. Amerikában ottragad az ember. Hogyan mondjam meg a gyerekeknek?

Még javában folyt a háború, a pánikból ki lehetett venni, a német vesztesre áll, talán nem-sokára vége. Klára akkoriban toppant be hozzá. Csak egy órácskára jött, már megy is vissza. Egy szíves barát hozta fel őket. Mert tudja, mama, azt álmodtam, hogy Flóriskám beleesett egy tóba. Nem tudtam nyugodni. Nincs jó helyen velünk. Zsiga annyi mindent beszél, és olyan zavaros és rosszkedvű az utóbbi időben, annyira fél valamitől, ugyan mitől, nem is tudom, hiszen őt már nem hívják be, kicsit túl van a katonakoron, meg aztán a hivatala. Tudja, mama, milyen fontos a beosztása. Elvezetni egy ilyen irodát, és a németekkel sok a vita. Nagyon sok. Szóval álomban az a tó meggyőzött, hogy felhozzam a gyereket. Budán el tudtuk helyezni egy intézetben. Magának is közelebb, ugye. Meg itt az iskolakezdés ideje. Majd megszokja. Igaz, Anya? Mit szól? Jól van, jól, ne pityeregjen! Lesz télire elég tüzelője? Küldjek valamit? Nem? Jól van, drága, édes, egyetlen anyácskám! Látogassa meg néha azt a szegény, magára maradt gyereket! Ha lenyugszik itt minden, ha vége lesz a háborúnak, és Zsiga megegyezik a németekkel, tudja, hogy van ez? Nem? Nem baj! Hála istennek, Flóris jó helyre került. Mit miért? Ne morogjon, Anya! Nem tudok tudatni magával mindent olyan messziről. Most is sietnem kell! Egy puszt ide! Kérem, anya! Ne legyen durcás. Ilyen időben! Lent vár a kocsi, robogunk vissza. Ja! Itt van a cím. A gyereké. Írjon sokszor, hogy mi van vele!

Igen, erre a betoppánásra, a hadarásra és a sietős távozásra emlékszik az öregasszony. Mikor is volt? Nem képes kiszámolni! Ősz volt nyilván. Az iskolák szeptemberben kezdődnek. Nemsokára aztán kezdődtek a bombázások, és nem tudott elmenni a címre. Szegény kicsi Flóris! Milyen magányos lehetett! Körötte csupa idegen! De most már itt van. Nem panaszkodik. Jó fiú.

A kezében megremegett a bontatlan levél. Semmi jót nem jelenthet. Amerikából! Másfél év óta semmi, és most ez. A lányát már elsíratva. Ők ketten legalább Flórisra vigyáznak egymásra. Igaz, olyan gyönyörű kert itt nincs, meg fürdőszoba sincs, de azért tisztán tartja a gyereket. És varr, nem halnak éhen. A sublót a rengeteg hímezni való. Még mindig kell az embereknek a szép paplanhuzat, ha az ágyat el is cserélték lisztre. Van rendelés. Nem sok, de van. Merthogy vannak fura emberek, hála Istennek. Hát csak legyenek is! Miből élnék, ha nem lennének?

Míg az udvari árva akácfa szúrós ágai között ültem, és Flóris fejére vigyáztam, meg az iskola ablakaira, Terka mama a hokedlin ült idegesen, kiszáradt torokkal egy felbontatlan levéllel a kezében, és félt.

Rád bíztak egy emberkét, vénasszony! Kapd össze magad! Ha Flóris így találna, mit mondanál neki?

Végre felvágta.

Klára megint egy álmról ír. Elhatározták, kivitetik a gyereket. Már beadták a kérelmet a helyi hatóságoknak. Azt kéri, Mama szerezze be a kivándorláshoz szükséges magyar papírokat.

Amikor Flóris betoppant kócosan, felhevülve és éhesen, Terka mamát könnyes szemmel találta. Nem kérdezte, mi a baj. Nem kérdez ez a gyerek soha semmit. Nem is mond soha semmit. Hallgat. Hát nem lesz könnyű elmondani, mit írt az anyja.

Kirakta a tányérokat, a gyerek megmosta a kezét, arcát, még a haját is hideg vízzel a csapnál, törölközés közben a nagyanyjára pillantott, nem szólt.

- Jó étvágyat, Mama!

Ennyi volt, amikor leültek az asztal mellé.

A kocsiban szerencsére nem volt senki. Beóvakodott. Megcsapta a kihűlt dohányszag, a száradó sörtőcsák párája, a barátságtalan hideg, pedig odakint javában nyár volt. A koszos ablakok kirekesztették a világosságot, a peron zaja sem szűrődött fel. Ahogy végignézett a fapadok felett, az egész olyan volt, mint egy elhagyott büntanya. Jó árnyékos sarkot talált az ajtó mellett. Csupasz combjának jól esett a valamikor lakkozott fa hűvöse, a homály védelme, az ülés. Mint aki a végére ért valaminek, kissé csillapodott kamaszos izgalma. Az első lépés letudva. Megtapogatta a zsebeit, megvan-e minden, hancsszatyrárt az oldalához vonta, a papírzacskót a negyed veknival az ablak alatti kinyitható asztalkára tette. Nem volt valami gusztusos, úgy ragadt, mintha lekvárral kenték volna be. Az undortól összetekeredett benne minden, lekapta a zacskót, ölébe ejtette, és abban a pillanatban nekilódult a szerelvény. Keservesen nyikorogtak az eresztékek, az ütközők egymáshoz csattantak. Amint kikerültek a pályaudvar kormos kupolája alól, már simán gurultak, és mind gyorsabban kattogtak a kerekek. Katt, katt, katt, katt... Érezte, amikor a vonat elérte a pályasebességet. Elhagyták Budapestet.

Fellélegzett. Most ott tart, ahonnan nincs visszaút. Biztos, hogy eztán jön a nehezebbje, de azért élvezte az önállóságát, meg azt, hogy idáig eljutott. Hátradült, és kinézett az ablakon.

No, igen. Utazunk. Elhelyezkedtem a csomagtartó hálójában. Erősen kapaszkodom, nehogy az ablak résein besüvítő légvonat kireppentsen a nagy magyar rónaságba. Hallom, mi jár Flóris fejében. Méltatlankodó tirádák. Ahelyett, hogy a sulis végének örülne, hogy a Losoncit kinőtte, és jöhet a konzi! De én hiába mondom a magamét. Hát akkor utazzunk! Próbáljuk meg, hátha elérjük Anyát. Nem tudtam lebeszélni. Senki nem tudná. Ez egy ilyen kölyök. Most következik, hogy a Mama miért dugdosta három éven át azt a levelet, amikor Mamának is nehéz?

Kifolyik a szeme a lámpafénynél, de csak böködi azokat az átkozott párnacihákat, ingeket, réklitket, és liliomokat meg ötujjú leveleket hímez bagóért, az anyja meg hiába várja őt! Inkább hazudozik, meg felpislog rá, de hiába pislog értetlenül! Ő már nem tud ránézni úgy, mint azelőtt! Tele van számonkéréssel. Igen, tele! És Mamára haragszik leginkább.

Flóris zsebében van az a kék-fehér-piros csíkos boríték, amiben benne áll, hogy Anya három esztendővel ezelőtt a sorsát akarta megváltoztatni! Most ez a boríték elvezeti Anyához. Megtapogatja a féltett kincset. A cím! Csak el ne veszítse! Anyáék odavárják. Tehát szeretik. Amikor Pestre hozták, még azt hitte, nem kell nekik. Hát akkor az nem volt igaz!

Jaj, nagyon messzire kell mennie, nagyon-nagyon messzire! Dolgoznia kell, ha oda akar jutni. Megbeszélték Jóskaival töviről hegyire, mert ő csak tudja, az apja sokat járt külföldön a háború előtt. Azóta sok minden megváltozott persze, Jóska papája például már nem mehet ki, itthon muzsikál egy kávéházban a Nagykörúton. Néha lagziba is hívják, akkor Jóska vele megy.

Újra elfogta a pulykaméreg. Jóska! Képes volt ilyeneket mondani: „Még a legkedvesebb haveromat sem segítem a hülyeségében! Ébredj már fel, ne álmodozz, mint egy kisgyerek! Tizennégy éves vagy, hallod-e? Jó, nem árulom el senkinek, becsszó! Tudod, hogy meg-

tartom. De segíteni, azt nem! Majd jól elkapnak és megvernek! Szökevény leszel! A határon nem tudsz átlógni! Ott fegyveres őrök járnak. Éjszaka sem! Beléd puffantanak, és már nem tudod bebizonyítani, hogy ártatlan vagy, csak épp az anyukád hiányzik. A fene enne meg! Azért nesze!”

Persze hogy odaadta a spórolt pénzét. Volt vagy húsz forint.

Hát igen, mélázik Flóris a múltakon, klassz muzsikát csináltunk néha. Kivel fogok olyan jól összehozni, mint Jóskaival? Pedig még kottát olvasni sem tudott. Én tanítottam rá.

Majd levelezünk, megállapodtunk.

Énekórára ketten cipeltük be a harmóniumot. A „segéderők”. Így mondta Vilma néni. Néha én játszhattam a kíséretet, volt, hogy transzponálni is kellett. Jóska mennyire unta! Dühített. Ha valaki úgy hegedül, mint ő, és ilyen majom egy Csajkovszkij-dal felett!

Énekkarra mindig korábban mentem, felhajtottam a zongora fedelét, és játszhattam bármit. Ilyenkor úgy belefelejtkezik az ember. Észre sem vettem, hogy a srácok mind körülállják a zongorát. Aztán már Jóska is korábban jött. Kiderült, pianínójuk is van. A húga tanul rajta. Helyes kislány.

Jól látom, Flórist elkapta megint a szokásos: behunyja a szemét, felsóhajt, „egy szép Bach-fuga de jól tenne...”, és már szól a muzsika a fejében. Hátradőlhetek, nincs miért vigyázzam. Ilyenkor elszáll egy külön kiépített álmvilágba. Nem is álmvilág. A muzsika egy másféle szféra. Nincsenek benne képek. Maga a harmónia.

Katt, katt, katt, zakatolnak a kerekek. Megyünk, ki tudja, hová. A koszos ablakokon már felülről igyekszik befelé a fény, az árnyékok rövidülnek, és megállapodnak Flóris csupasz, csontos térdén, meg sovány lába szárán. Én meg élvezem a felém áradó gondolatmuzsikát. Ám hamarosan oda a nyugalom. Hogy a fejében vagy szívében járnak-e a gondolatok, nem tudom, de kergetik egymást rettenetesen!

Flóris dallamait elfújta egy sérelem: „Zoli bácsitól sem ezt vártam!”

Évvégi utolsó zongoraóra volt a zeneiskolában. Zoli bácsi megkérdezte, hogy beadtam-e már a felvételi kérelmemet a konzervatóriumba?

- Nem.

- Miért nem, Flóris? Lekésed!

- Nem baj. Nem megyek konziba.

- Hát? Ki tanít eztán téged?

- Zoli bácsi.

- Én már nem tudlak téged tanítani, kisfiam. Neked ott a helyed.

Szóval jól lerázott.

Mindenki a másik oldalon van. Mint az intézetben régen. Ott aztán még zene sem volt.

Sehol se jó.

Flóris hatalmasat sóhajtott. Éhes volt, de még nincs dél. Akkor lesz, ha elérik a Balatont. Majd akkor ehet. Azt mondják, néhol át sem látni a túlpartra. Elővette a szatyrot, kezébe akadtak a csokik. IKKA-csokik. Egyet kibontott. Már mióta gyűjtögette! Ahányszor Mamával elmentek a Mozsár utcába, mindig kapott egy táblával. Anya küldte, mondta Mama. Olyankor

meghatódott, és félretette. Egy hónapra elegendő élelem lapul itt. Olvasta, hogy a sarkkutatók ezen élnek. Akkor neki is jó lesz. Amíg munkát talál. Ráakadt a keze a kis angol úti szótárra. Lám, mindent alaposan megtervezett. A csokoládé után megszomjazott. Erre nem gondolt. Nem baj. A vécében biztosan csorog a víz. Jó büdös lehet a vécé, de hát a víz az víz. Majd befogja az orrát. Elégedetten hátradőlt, és pillanatok alatt elszunyókált. Fejében érdekes, zakatoló dallam hullámozott. Ha kottapapírt hozott volna... lekottázhatná... de azt sem hozott persze. Mindent nem lehet.

Így hát az én feladatomban maradt fejben tartani, a 'Szökés álomindulóját'.

Aztán én is elaludtam.

Abbamaradt a zakatolás. Megint állomás. Mindig elfelejtjük megnézni, hol vagyunk. Persze minek is? Flóris szerint ez a vonat átvissza a határon. De az még arrébb lesz.

Ajtónyitásra, léptek dobogására, nyers férfiszagra ébredtem.

Ketten jöttek. Nem szóltak egymáshoz, mintha nem tartoznának össze. A kocsik átellenes sarkába ültek. Szúrósszeműek és lassúmozgásúak voltak. Ki-kinéztek az ablakon, halkán váltottak néhány szót, néha a gyerekekre pillantottak.

Felébresztettem a kölyköt, ne érje váratlanul. Ki tudja, mifélek. Persze itt vagyok én, de mit tehetek két tagbaszakadt pasassal, ha el akarnak venni a gyerektől azt a keveset, amije van? Semmi jó nem nézett ki belőlük.

Amint meglátta az útitársakat, Flórisból pillanatok alatt kisurrant az álom kábulata. A szája kiszáradt, mint amikor valami nem jó kereng a levegőben. Hirtelen elánnal a szatyrát a hóna alá csapta, kiperdült a peronra, s a vécéajtón máris kattant a zár. Hamarosan az egyik férfi utánament, és megállt odakinn.

No, ez sok! Rosszat sejtettem. Flórist meg kellene nyugtatni. De mivel? Utána libbentem, hogy érezze óvó aurámat, de abban a mocskos zugban nem tudtam érvényesülni. Láttam, mint kattog Flóris fejében a kétségbeesés: kik ezek, és mi a teendő?

Miattam jöttek, bizti! Megtudták, hogy ki akarok menni! Rendőrök! Talán Mama küldte utánam! És még milyen messze a határ! Addig itt kell kucorogni! Órákon át a koszos vonat koszos vécéjében! És mi van, ha szólnak a kalauznak? Annak van kulcsa!

Flórisban egyre jegesedett a félelem. Úgy hívják ezt, vakrémület. Hirtelen kivágta a vécéajtót, átvágott a peronon, kitépte a vonat ajtaját, és egy lendülettel kiugrott a mozgó vonatból. A pasas utána nézett, és meghúzta a vészféket.

Igyekeztem jól navigálni Flóris repülését. Egy kőfalon túl hatalmas, frissen rakott szénakazal magasodott. Arrébb löktem, nehogy fennakadjon a kazalrúdon, és Flóris elmerült az illatos fűszálak özönében.

A töltés mentén a kalauz dühösen rohangu, mögötte a pasas, aki erre a szaltóra kényszerítette szegény gyereket. Hadonásztak, kiabáltak, minden bokornál megálltak, végül felszálltak. A kalauz a lépcsőről megrendítette zászlaját, a vonat sípolt egyet, és nekiindult. A menetrend az menetrend.

Mi pedig itt maradtunk a Velencei tó és a Balaton között. Valahol. Mindenesetre az országhatáron innen.

Flóris a kazal tetején evickélt.

Ez még rosszabb, mint a koszos vécében, gondolta, akkor legalább vitt a vonat. Gyáva vagyok, az az igazság! Az első akadálynál megfutamodom.

A szalmaszálak szurkálták, és ahogy csápolva igyekezett kijutni, egyre mélyebbre süllyedt.

Ki tudja, hogy elutaztam? Ki tudhatja? A pénztáros néni kívül senki. Hát akkor? Mitől ijedtem meg? Mama még csak most kezd hazavárni. És ugyan mikor kezd aggódni? Talán este. Hogy tudtál Flóris így megijedni fényes nappal két ürgétől? Mit akarthattak tőlem? Semmit. Pisilni akartak.

Már szilárd talajra evickélt. Dühös volt magára, és kicsit szédült. Leporolta a nadrágját, a hajából kisöpörte a töreket, csodálkozva meglóbálta a kezében szorongatott szatyrot a rengeteg csokival, és körülnézett.

Élek. Történhetett volna másképp is. Kösz, örzőangyalom!

Ez azért rendes tőle. Még soha nem jutottam az eszébe. Igaz, eddig nem volt soha ilyen közel az elmúláshoz.

Valami elől megfutottam, hajtogatta Flóris, mint egy átszakadt lemez. Állt még egy darabig a szandálja szíját bámulva, amikor dühös kutyaugatás közeledett felé. Legszívesebben visszamászott volna, ám a kazal meredeken magasodott előtte. Nem volt mit tenni, szaladni kezdett. Most ugyan mi elől?

Miért rossz a lelkiismeretem?

Igyekeztem a két vad ebet fékezni, közben a fülébe súgtam: „Önkényesen ítélkeztél! A dolog felől senkit, még a nagymamádat sem kérdezted meg.” Aztán elmeséltem neki, mi történik majd Mamával, amikor leszáll az este, és ő nincs otthon.

Leszállt az este. A Thék Endre utcai fél ház első emeletén Terka mama ide-oda toporgott a konyhában. Hol az órát nézte, hol türelmetlenül kilesett az ajtón, szipogott, hápogott, szóval nagyon ideges volt. Már a csillagok fenn ragyogtak az égen, belátható távolságon belül minden ablakban lámpa gyulladt, tehát késő este lett. Hol az a gyerek? Toporgott és szipogott még egy sort, aztán a cérna elszakadt. Kendőt kötött, mint afféle falusi öregasszony, bár a falut elhagyta már vagy 30 éve, és nekiindult. Remélte, ráismer ebben az éjszakában Lendvai Jóskaék Koszorú utcai házára. Rövid utca, alig maradt benne ép ház.

Hamarosan rátalált, és megtudta, amit megtudhatott. Az asszony rémüldözött, az ember dörmögött, hogy pedig igen rendes gyerek, és micsoda keze van, Jóska meg igyekezett tartani a szavát, eleinte szűken mérte a tudását. Végül aztán belátta, hogy az elhallgatás nem vezetne célra, az öregasszonyt meg kell nyugtatnia, hiszen kitől tudhatná meg, mit cselekedett Varga Flórián nevű barátja, ha nem tőle, pláne ugye kihez fordulhatna máshoz szegény néni ebben a feldúlt idegállapotban? És elmondta, amit tudott, töviről hegyire.

Elutazott? Vonattal? Azt hitte Terka mama, belehal. Hogy mitévő legyen már így éjnek éjadján, nem tudta. Majd otthon nyugodtan kigondolja. Legjobb, ha hazasiet. Igen, a rendőrség. Korán reggel elmegy a rendőrségre. Jaj, de rettenetes!

Alig tudott hazabotorkálni. Nem égtek a lámpák, a hold sem volt a segítségére, meg a tüdeje sem, a szíve zakatolt, úgy kellett feltornásznia magát a lépcsőkön a karfába kapaszkodva. És ahogy kifordult a lépcsőházból, azt hitte, elájul: az ajtaja előtt sötét alakok álldogálnak! Jézusmária! Közrefogva Flóris, mint egy rab! Ott állt lehajtott fejjel.

- Meghoztuk a gyereket, mama. Vigyázzon rá jobban!

Akkor sebtiben elmondták, hogy hozzájuk, a dinnyési téesz irodájára kopogott be. Miként került a téesz udvarára, nem tudják. Afelől jött pediglen, nem az útról. A kutya úgy ugattak, azt hittük, valaki rosszban sántikál, de kiderült, a gyerek nem csinált semmit. Csak félt. Kapott enni is, ne aggódjon. Semmi baja. Úgyis fel kellett jönnünk Pestre, hát gondoltuk, hozzuk. Így egyszerűbb, mintha a rendőrségre visszük. Valami Amerikáról beszélt. No, Isten áldja, mama! Ne hálálkodjon! Maga is megtenné, nem igaz? Jóccakát! - mondták, és elsiettek.

Terka mama ránézett Flórisra. Nem merte megpusztilni, pedig örömeiben de megropogtatta volna a csontjait! Mekkora nőtt a lelkem, és még mindig milyen gyerek! Leemelte a duruzsoló fazekat a sparheltről, lavórba öntötte, és bement a szobába, ne zavarja, hadd tisztálkodjon. Elmosolyodott a megtalált nyugalomban, elővette a következő hímezni valót, és felkattintotta a kis villanyt az asztalkán.

Az egyetlen szoba épp olyan öreg volt, mint Terka mama, és mint a ház, amelybe évtizedekkel ezelőtt költözött, amikor egyedül maradt. Alig fért el benne a második fekvőhely, a Flórisé, amit az ablakkal szemközt állított a falhoz, az ő régi ágyát a magas támlákkal meg szorosan a sezlonhoz tolta, és mellé még befért a nagy, ötfiókos szublót. Amikor Flórist idehozta, a gyerek még nem látott a tetejére. Azon vannak felhalmozva a varrnivalók. A folyosóra nyíló háromszárnyú ablak alatt világít a kis lámpa, az asztalkán a megkezdett munkája. Mindig az ajtó felőli székre ül, úgy kézre jön a fény nappal az ablakból, este meg a lámpából. Az ajtó mögötti öreg ruhásszekrény is régi, szúette bútor. Terka mama sem emlékszik, melyik szülésétől került ide. Öregek, mint én, gondolta, és nézte a gyereket, aki épp beslattyogott a szobába. Kinőtt pizsamanadrágja feszült a lábikráján, keze, lába kilógott, mint egy vézna madárijesztőnek. Biztosan kényelmetlen, szorítja. Venni kell ezt is. Jó, jó, de előbb tisztázzuk ezt a napot! Elővette a sifont, öltött rajta néhányat, aztán ölébe ejtette, várt, hátha a gyerek nekifog, de Flóris épp magára húzta a plédet.

- Jó éjszakát! - suttozta.

- Rám fér. Amilyen napom volt.

Az öregasszony reszkető kezében villódzó tű, a feje körüli fényfolt a sötét szobában, fehér kontyocskája körül reppenő kócok, a villódzó szemüveg mögül rávetődő meleg szempár kibillentette a fiút a magára erőltetett közömbösségéből, és annyira fájt, hogy nem bírt megszólalni.

- Fáradt vagy biztosan, meg álmos is. Mégis beszéljünk inkább! Jobban fogsz aludni, ha megkönnyebbülsz.

Még nagyobb csend ült a szobára. Megint az öregasszony kezdett rá:

- Legalább azt mondd meg, hová indultál!

- Amerikába Anyáékhoz.

- Miért? Itt annyira rossz?

- A gyerekeknek a szülei mellett a helye.

- Igaz. De nem olyan egyszerű ezt megoldani, ha egymástól több ezer kilométerre élnek. Mégis, hogy képzelted?

Flóris felült, ledobta a takarót, és szembe nézett a nagyanyjával.

- Mama biztosan tudja, miért tart magánál, de én nem értek vele egyet. Miért nem tette lehetővé, hogy a szüleim után menjek, amikor Anya kérte? Magához láncolt. Pedig csak az unokája vagyok.

- Még hogy láncoltalak! Miket beszélsz, Flóris? Hát ki vett volna magához? Vagy ott akarnál élni inkább abban az intézetben, ahonnan elhoztalak? Oda vágyol?

- Dehogy vágyom oda! Anyáékhoz akarok menni!

- Nem tudsz, édes kisfiam!

Flóris kirohant, és a kék-fehér-piros szegélyű borítékot lobogtatva trappolt vissza a szobába.

- Itt a cím, mama! Ha eljutok a tengerpartig, onnan áthajózok. Tudom, rengeteg pénzbe kerül. Dolgoztam volna. Most nem sikerült. De legközelebb...

- Nem sikerült? No, ezen nem csodálkozom, hiszen senki nem mehet ki engedély nélkül az országból. Ez a törvény. Nyilván nem volt útleveled.

A gyerek hőkölten nézett a nagyanyjára.

- Útlevél? Ezt Jóska nem mondta.

- Tehát Jóska tudott a tervedről? Derék barát. Sok mindent elhallgatott előlem. Most jöttem tőlük.

- Éppen mert derék barát. Titoktartást fogadott. És hol lehet beszerezni az útlevelet?

- Figyelj ide, Flóris. Már nagyfiú vagy, maholnap felnőtt, mégis úgy élsz itt velem, meg ezek szerint a világban általában, mint egy kisgyerek. Olyan nincs, hogy az ember fogja magát, és kivándorol. Ahhoz engedély kell. És ha már kicsi korod óta velem élsz, ha nem is a hivatalnak, legelőbb nekem kellett volna elmondanod, mit akarsz, és akkor mindent megbeszéltünk volna, és most nem fájna a szíved. Meg az enyém sem. Csúnya dolog volt, hogy szó nélkül nekivágtál a világnak. Itt hagytál volna? Csak úgy? Szó nélkül? Egyetlen sor magyarázat nélkül? Még szerencse, hogy nem sikerült. Most magyarázkodhatsz.

Terka mama szemüvege keményen villant, és a fájdalom mellett sötét harag is ült a szemében. Flóris nem hiába volt az unokája, ugyanolyan villogó haraggal vágott vissza:

- Mama a saját gyereket és a saját unokáját tépte el egymástól évekkel ezelőtt. Az a boríték nem csak Anya címét tartalmazza, hanem a levelét is, amiben kéri Mamát, vitessen ki hozzájuk. De mama meg sem mozdult. Egyetlen szóval soha nem mondta, hogy a szüleim rám várnak már évek óta.

- Ne mondd! Mindezt honnan tudod?

- Olvastam a levelet.

- S az enyémet is, amit erre válaszoltam?

- Azt nem.

- Mert nem mutattam meg neked. Még kicsi voltál. Később meg nem akartalak elszomorítani. Olyan jól elvoltunk egymással, gondoltam, ebbe te már régen beletörődtél. Tudniillik a hivatal nem engedélyezte a kivándorlásodat. Hiába talpaltam hónapokon át, nem sikerült

megszerezni a papírokat. Amin, őszintén, nem is igen csodálkozom, hiszen a szüleid illegális úton hagyták el az országot még a háború alatt, legalábbis a rendszer számára nem elfogadható módon. De ez csak az egyik ok. A másik, hogy fiúgyereket nem enged ki a hadsereg, a harmadik, hogy általában tiltják a kivándorlást, de még a látogatást is külföldre.

- De hát Lendvai papa még nem is olyan régen kijárt muzsikálni.

- Az bizony elég régen volt. Mielőtt a vasfüggönyt leeresztették. Hallottad ezt a szót, vasfüggöny? Nem? Ne is ejtsd ki a szádon soha! Felejtsd el, ha nem akarsz, hogy rendőrkezdre kerülj, és jól elverjenek.

- Mama! Anya nem tudja az igazat?

- Talán nem. Vagy nem akart minket bajba keverni. Nálunk a leveleket elolvassák.

- Mégis ír! Minden hónapban.

Kondult valahol egy éjszakai ügyeletes óra, talán a földszinti órás mesternél, de a csend ettől csak szorítóbb lett.

- Lehet, hogy többé nem látom Anyát? Tényleg, soha többé? Mama!

- Nem tudom... Jó, hogy elkaptak a határon, és visszahoztak. Rendes embereknek látszottak. Nem vertek meg, ugye?

- Nem jutottam el a határig. Kiugrottam a vonatból. Megijedtem. Egy téeszben kötöttem ki. Azok hoztak haza, a téesz titkár meg az agronómus.

- Miii? Kiugrottál? A mozgó vonatból?

- Hát igen. Szerencsém volt, kazalba pottyantam. Ne sírj, mama! Édes drága Mama! Már csak te vagy nekem! Te vagy az Anyukám is! Ne sírj, könyörgök! Hiszen itt vagyok! Itt is maradok.

Flóris a nagyanyjához futott, eléje térdel, átölelte a lábát, az ölébe fúrta a fejét, és könnyek nélkül, hangtalanul zokogott. Reszketett az egész teste. Most jutott a tudatáig, hogy mit tett, hogy akár meg is halhatott volna, és hogy az ő drága nagymamájával mi lett volna akkor. És a nagy elveszejtés is benne volt ebben a zokogásban. Az árvasága.

Terka mama szánakozva simogatta unokája csontos hátát.

- Kisfiam! Hibás vagyok. Arra vártam, hogy te kérdezz. Nekem kellett volna. Magamtól kellett volna mondanom. Félttem, hogy elszomorítalak. Meg hogy bajt hozok rád. Most már érted, ugye? Hogy a világért sem szabad ezekről beszélni senkinek!

- Miről, Mama? Nem szoktam senkivel beszélni a szüleimről. Nincs is barátom a Jóskán kívül. De hát ő is csodálkozott, miért hagytak itt, amikor olyan jó soruk van odakint Amerikában.

- Nincs olyan jó soruk, és nem hagytak itt, kivitték őket jószerivel az akaratukon kívül.

- Kik?

- Jaj! A legjobb, ha nem tudsz róla.

- Mama mondta az imént, hogy már majdnem felnőtt vagyok. Tudnom kell, miért élek másik országban, mint az apám!

- A németek vitték ki őket egy szállítmánnyal együtt. Annak összegyűjtésében, gondolom, apád tevékenyen részt vett, máskülönben miért lett volna muszáj elhagynia az országot? Ha itthon marad, számon kérhetik rajta. Mindez okoskodás, kisfiam. Semmi biztosat nem tudok. Apád vámtiszt volt, innen a gyanúm. Anyád nem beszélt. Talán nem beszélhetett. Egy

értesítést kaptam, amikor Bécsbe értek. Aztán Bajorországban voltak egy ideig, de akkor még semmi hírem nem volt róluk. Éveken át semmi.

Terka mama bizonytalan volt, jól teszi-e, amit tesz. Flóris pedig összezavarodott, nem tudta, mindaz, amit hallott, mit jelent, csak annyit érzett, hogy most végleg elveszítette a reményét is, hogy valaha láthatja az anyját.

Mama felsóhajtott. Neki sem könnyű, gondolta a fiú, és nézte, nézte, mint aki a tekintetével akar simogatni.

- Itt éltünk ketten már jó ideje, amikor megérkezett a levél Amerikából. Ott már nem eshet bántódásuk, gondoltam, és kissé megkönnyebbültem. Egy pillanatig sem gondolkoztam azon, hogy elmenjek-e a hivatalhoz az érdekedben. Elmentem. De hát nem sikerült. Nagyon bánod?

- Nagyon.

- Azt hittem, már nem is emlékszel Anyádra. Jönnek a levelek, gondolnak rád, küldik az IKKA csomagokat... Soha nem kérdeztél semmit. Nem sejtettem, hogy... Hogy mit gondolsz.

Flóris felállt, visszaballagott az ágyhoz. Talán jobb volt, hogy nem tudott semmit, legalább álmodozhatott. Most már az sincs. Semmi sincs.

- Mit gondolsz, Flóris, hova tegyük a pianínót?

- Mííí?

- A pianínót. Hogy ne kelljen a Lendvaiéknál gyakorolnod ingyér, szívességből. Igaz, néha varrogattam nekik.

- Mamuska! Édes Mamuska!

Flóris megperdült a kusza pizsamájában, a bódult feje még meg is szédült! Az egész olyan hihetetlen volt, és úgy de úgy beleillett ebbe a mai napba, amikor minden a feje tetejére állt. Csak bámult a nagyanyjára:

- Hahó, Mama! Ez fantasztikus! Persze szerettem náluk lenni. Sokat muzsikáltunk együtt Jóskával.

- Itt is lehet. Az én örömömre. Nem is tudom, hogyan zongorázol, még sose hallottalak.

Újabb kis csönd ült közékük. Hát igen, ha az emberek elkezdenek beszélgetni, mennyivel nehezebb lesz az élet!

- Az anyád küldötte IKKA utalványokból gyűjtöttem. Összejött. Hova tegyük?

Flóris megint kiszaladt a konyhába. Behozta a szatyrát, és egész tartalmát a nagyanyja ölébe szórta.

- Én is gyűjtöttem. Útravalónak.

Terka mama akkorát nevetett, pedig inkább sírhatnékja volt, mégis akkorát, de akkorát, hogy majd lepotyogtam a karnisról. És vele nevetett Flóris is.

Közben az óra éjfél ütött, ez is valahogy olyan fura és idegen volt, és ezen is nagyot kacagtak. Akkor Terka mama összehajtogatta azt a bizonyos csíkos borítékot, kihúzta a sublót-fiókot, és betette a többi közé. Hát most mit írjon nekik erről a gyerekről? Mit, hogy ne fájjon nagyon a szívük?

Kimerítő nap volt, annyi szent. És kinek köszönhető? Ennek a buta kölyöknek, akit rám bízott a Véletlen. Terelgethetem, de tenni semmit nem tehetek az érdekében, pedig lenne mit korrigálni a sorsán! De hogy jövök én ahhoz, hogy ilyenekbe beleüsssem az orromat? Amikor pusztán a krónikás szerepe az enyém.

A krónikás pedig továbbra is végzi a dolgát. Mesélnivaló van bőven. Sőt, az élmények forgatagából még neki is jut. Ugyanis a házba egy kedves, új mennyei kollegina költözött. Sokszor üldögélünk kettesben odafenn a padlásán a tetőgerendázat egyik kiálló szegletén, ahonnan jókat lehet csúszdázni az esőcsatornán, ha meg csak nézelődni van kedvünk, jól belátjuk a lépcsőházat. Például. Fecsegünk, és közben nézzük, ki mikor jön, mikor megy, és találgatjuk, hová, miért. Meg is tárgyaljuk alaposan. Abban azonban mindig egyetértünk, hogy akár erre, akár arra, mi ketten bizonyosan jó irányban terelgetjük a ránk bízott csemetéket. Csemeték! Flórián kész felnőtt, 18 múlt, és konzervatóriumba jár, Ria pedig most végzi a Losonciban az általánost. No, lám, hogy szalad az idő! És összevetünk szellembarátommal az ereszcatorna szélén.

Déltájban kevés a dolog. Hazafelé igyekeznek a gyerekek az iskolából. A szemünk rajtuk, közben napozunk, emlékezünk. Hát igen... Nehéz lehet embernek lenni... A háború után sokan földönfutóvá lettek... Mennyi verejték, míg újra otthonra találnak. Nekünk csak össze kell kucorodni védencünk elméjében, belesüllyedni a jó álomi mélységbe, és huss, máris a pihenés édes ölén himbálózunk.

Még szerencse, hogy annak idején pusztán jóindulatból Terka mama szigorúan ellenőrizte a kőműves csapatot, és határidő előtt be is fejezték a fél ház újjáépítését, aztán jöhettek a festők, mázoló, végül a bútorszállítók. Terka mama most már nem háttal ül az ablaknak, hanem szemben. Azt mondja, úgy jobban árad a fény a varrnivalókra, mert sötétebb lett odabent, amióta az újjáépített falak elzárják szobájának közvetlen összeköttetését az égbolttal. Egy kicsit korábban kell felkattintania a kis lámpát, mint azelőtt, de hát a ház akkor rendes, ha egészben van. Ez a dolgok rendje. És most meglett.

Öltögetés közben rálát az új szomszédokra. Ajajaj! Amikor az ottani nagymama először bekopogott kölcsönkérni a káposztareszelőt! Micsoda meglepetés! És micsoda véletlen! Hát nem épp a Róza az Pomázi? Azóta is sűrűn ejtenek szót a világról meg önmagukról, a hátfájásról, a drágaságról, meg a vömuram inggombjairól, főként a családi gondokról, azok között is az unokák viselt dolgairól. A régi időkről nem, minek. Az elmúlt. Meg aztán továbbadni sincs kinek. Flóris nem ér rá vele beszélgetni. Ha hazajön, csak leül a pianínó elé, és játszik, hogy zeng a ház. Terka mama sóhajt egyet, és hallgat, mint tette az elmúlt tizenvalahány esztendő alatt.

Mindeközben Ria frissen lépdel hazafelé, kezében ütemre lendül az iskolatáska.

- Imádok élni! - rikkant, és egy lendülettel befordul a kapun. Már onnan hallja, hogy Fló megint valami csodaszépet játszik. Lassítja táncos lépteit, és megáll a lépcsőfordulóban, amikor pedig eléri a Terka mama ablakát, ott végképp lecövekel, amíg Fló a darab végére nem ér, akkor bekopog, és szépen megkéri a fiút, játssza már el neki az egészet még egyszer, mert az elejét nem hallotta, pedig az is legalább ilyen szép lehet, mint a vége.

Jót nevetünk idefönn az átlátszó szövegen, amely szövegtől Fló, - akit Ria rövidített meg egy ris-sal, ha már az ő neve kevesebb egy Mával, - szóval Fló úgy elpirul, hogy a nyaka is vörös lesz tőle.

Fló az utóbbi időben mintha nem lenne ugyanaz. Néha még mosoly is bujkál a szája szegletében, amikor benyit a sötét konyhába. Jókedvű pusztít lehel a nagyanyja homlokára, és rögvést felcsapja a pianínó fedelét. Nemrégiben minden romos önbizalma ellenére lekottázta azt a néhány dallamot, ami napok óta a fülében úszkált fel s alá. Eddig csak úgy játszott, játszogatta, mint egyik kedvenc „improvizációját”, ma már ott tart, hogy ez lesz saját zongora-szonátájának első tétele.

Igazából nem tudja, mit akar ezzel a szonátával. Mert ugye úgy van, ha nagyon kikívánczik valami az emberből, hát kiereszti. Amikor még gyerek, a legtöbbet verseket fabrikálnak. A Losonciban tele volt a faliújság az osztálytársai költeményeivel. Van, aki szaval, minden évzárón fellép, mert azt hiszi, hogy azzal látványosabban kikiabálhatja magából a benne forrongó érzéseket. Így van, ha egy gyerekmber bizonyos dolgokról gondol valamit. Hát ő meg muzsikál. Erre ugyan nem az érzései lökdösik, az érzések akkor születnek, amikor a dallam a fejében jár.

Emlékszik, a konyhában egyszer Anya leejtette a kávéskanalat, úgy pengett a konyhakövön, mint egy dal, muszáj volt a hangot elkapnia és tovább dúdolnia. Utána mindig ledobálta az evőeszközöket, és befejezte a nótájukat. Jó volt, hogy mindegyikből más hang jött. Amikor megkapta a háromkerekű biciklijét, volt rajta egy csengő, ami másképp szólt, ha az egyik az ujjával pöccintette, másképp, ha a másikkal. De a legszebben Anya zongorája szólt. Ha szerét ejtette, ő is oda kapaszkodott, és pötyögte a billentyűket, néha nagyokat ütött, néha sokat egyszerre, mégsem az a gyönyörű zene zengett, amit Anya tudott előállítani. Később Apa lezárta a fedelet, a kulcsot meg feltette a szekrény tetejére. Azt az otthoni zongorát nem tudta feledni az intézetben sem. Ott úgy érezte magát, mintha valami fontos dolog elmaradt volna mellőle. Sírás helyett nagyokat ütött a kályhára, vagy az evőeszközöket verte a tányérjához. Sokszor állt emiatt a sarokban, és bámulta a pötytyöket a falon.

Flóris nem cserélődött ki, csak kicsit megváltozott. Mostanában sokszor úgy érzi, mintha minden a visszájára fordulna. A konzervatórium mindennapjai egyik percről a másikra megfényesedtek, pedig nagyon sokáig ódzkodott az egészszől. Bejárt a hangszeres órákra a Semmelweisbe, igazából csak ezeket szerette. Ott ketten vannak, ő meg a tanár. Viszont ahányszor belépett a zenegimnázium kapuján, mindig ugyanazt érezte, mint legelőször az év elején: megtelítődött egy nagy rakás kisebbségi érzéssel. Egy egész osztállyal kellene elfogadtatnia magát, és nem megy. Pedig a Losonciban még minden olyan pofonegyszerű és magától értetődő volt. Semmi gond. Itt meg! Az osztálytársai lassan abbahagyták a közeledést. Nemigen fogadták maguk közé a mindig morcos, mogorva srácot, akivel nem lehet barátkozni.

Félelme volt, mert annak érezte magát.

A 16. születésnapján végződött a kamaszkora. Mintha aznap valami különös is történt volna. Nem tudná megfogalmazni, mi.

Nekem is nehezen megy. Különösen hogy a szavaim ne legyenek az Úrnak visszatetszők. Meg hát mit tud egy angyal arról, milyen lehet élő, izzó testbe zárva megélni a változásokat!

Jóskáéknál volt, délelőtti nap áradt be az ablakon. Talán a húsvéti szünet napfénye. A jeles napot Jóska évente megünnepelte.

- Mit húzzak a fülibe uraságodnak, eszem a szívit?

- A szokottat, cigány, csakis!

És Jóska húzta, Flóris meg danolta azt a nótát, hogy „Messze a nagy erdő, messze száll a felhő, messze megyek édesanyám tetőled...”

- Édes rózsám, az van itt, te Flórián!

- Tudom, Jóska, de ma így kell!

- Hát apádra mi a nótád?

- Neki nincs.

Flóris bágyadtan mosolygott, képzeletbeli százását befonta Jóska vonójába, aztán folytatták a délutánt Brahms-szal meg Liszttel.

Flóris eltűnődött az apján, kövérkés alacsony figuráján, aki mindig sietve közlekedett az utcán, az irodában, még otthon is. Mintha hajtanák, közben gondterhelten folyvást a padlót nézte. Ha megállt, mert valakihez szólnia kellett, nem nézett az illető szemébe, hanem valahová a távolba, felfelé. Flóris kisgyerekként azt hitte, az apja nem látja őt, pedig az csak átnézett a feje fölött. Nem érdekelte a létezése, mintha nem lennének egymás számára. Flóri töprengéseiben olykor riadtan gondolt a benne szunnyadó apai felére. Ő is egészen el tudott mélyedni a gondolataiba. Persze ő saját magát akarja helyre tenni, felmérni az adottságait, azután a vágyait és a lehetőségeit.

Alakul a kép.

Letelt két év a konziban, és egyre jobban izgatta, mit keres ő ott, amikor Varga Flórián nem csodagyerek, abból már régen kinőtt, nem is zseni, annak sem mutatkoznak a jelei, Varga Flórián egy átlagos srác, az átlagosnál jobb zongorista, imádja a zenét, és fel tud oldódni benne, nem több. Dolgozik, gyakorol, igyekszik, mert a tehetséget meg kell köszönni Istennek, és különben is ezzel tartozik a nagyanyjának. Ám önképe félszeggé tette, és nem tudott feloldódni. Még tükörbe sem nézett szívesen: mintha félig sarjadt karaktere a külsejére is jellemző lenne. A haja se barna, se szőke, tojásdad alakú fején ezeket a színét vesztett vékony, egyenes hajszálakat még megrendszabályozni sem tudta. Eddig nem törődött ilyesmivel, de a konzi más, itt zavarta a megjelenése. Se nem barna, se nem zöld szemeiben a barátkozásnak semmiféle arany mosolyszikrája nem villant elő, keményen és komolyan nézett társaira. Egyébként is a feje annyi minden mással volt tele, nem ért rá barátságokat kötni. Neki elég volt Jóska egy egész életre. A konziban egyetlen pillanatra sem érezte a szabad repülésnek azt az auráját, ami kettejüket körülvette, ha belemerültek a muzsikálásba.

Ha magányos vívódásai után a szorító belső feszültség odapenderítette a hangszeréhez, hirtelen teljes erejéből rávert a billentyűkre, mintha egy vadállatot idomítana. Abban a pillanatban még nem tudta, mit fog játszani. Magába felejtkezett zongorázással le kellett vezetnie a lelkében, testében felgyült feszültséget. És amikor, mintha a teste összenőtt volna a hangszerrel, egyfajta fizikai gyönyört érzett szétáradni, akkor lecsillapodtak a tajtékozó indulatok, megnyugodott. Csak ez után fogott a kötelező feladatokhoz. Ám amikor duóztak, és Jóska hegedűjének hangjai átmásztak a bőrén, akkor minden más volt. Akkor ketten közösen éltek meg a gyönyörnek ezt a füllel nem hallható, csak minden porcikájukkal érzékelhető mámorát.

Azon a bizonyos 16. születésnapon lihegve álltak le a tétel végén. Brahms-ot játszottak, a D-moll szonátát. Flóris nem mert Jóskára nézni, úgy érezte, nincs magánál, elszállt a hangokkal

együtt. Jóska akkor megfogta Flóris kezét, és a saját ágyékára tette. Jóska nadrágját majd kirepesztette testének biológiai lázadása. Hatalmasan felröhögött:

- Neked nem szokott így viselkedni?

Flóris megdermedt attól, amit a tenyere alatt érzett. A mennyekből a földre huppant. Nem nézett a barátjára, ilyesmiről ő képtelen beszélni, benne még viharzottak Brahms hangjai, arcán ülő zavara Jóska kikergette a szobából. Flóris ott maradt a zongoraszéken az ágyékára vigyorgó klaviatúrával szemben, és hirtelen dühvel belevágott a második tétel amúgy lírai, fájdalmas akkordjaiba. A zene eltorzult az indulattól, Brahms felnyögött sírjában, de Flóris körül azonnal helyreállt minden, eltűnt Jóska és testének lüktetése, el minden, csak a zene maradt.

Jóska visszajött, kezébe vette a hegedűjét, és folytatta Flórisal a megfelelő helyen. Nem a kottát, Flórist bámulta, aki ott olvadt a hangok súlya alatt a zongoraszéken, haja a homlokára tapadt, hegyes orrán verejtékcseppek csurogtak.

Később Jóska bevezette Flórist a kamaszkor testi örömeibe. Többé nem kért belőle. Nem volt rá kívánsága. Ha olykor elkapta mégis, Bach-hoz menekült. Bach békét áraszt, és hűti a vért. Barátságukat alig észrevehetően megzavarta ez a pici folt. Ha Flórisnak eszébe jutott, kicsit feszélyezte, de megrázta rakoncátlan kócsát, és rájött, ez a különös, egyoldalú titok még szorosabbra fűzte közöttük a régi köteléket.

Az igazi nagy összeleledést még Zoli bácsi indította el nagyon régen. Ugyan Jóska nem járt hozzá zenét tanulni, ő a zene tudásával született. A hegedűt nyaggatta naphosszat, állá alá akasztva hordta mindenüvé, még tán azzal is ebédelt. Az iskolában a kabátok fogására akasztva ott barnált a vászonhuzatú hegedűtok a hátuk mögött egész délelőtt. Zoli bácsi mégis kettejüknek ajándékozta azt a bizonyos kottát, holott tudta, hogy Jóska nem tudja elolvasni. Amikor Flóris kitette elé, Jóska felhördült. Ugyan mi a fenét akar tőle ez az ő haverja? Nem voltak még 12 évesek. A kottatartón Liszt Cigánydalok hegedűre és zongorára kottája állt. Ezt ő bizony csak akkor húzza el, ha ezek a fekete bogarak elmuzsikálják neki. Ő kizárólag a füle után tud hegedülni.

Flóris akkor megperdült a tengelye körül.

- Majd én megtanítom neked. Ezt a jó öreg Liszt Ferenc kimondottan neked meg nekem szerezte. Érted? Együtt fogjuk eljátszani!

Flóris füttyülte a hegedű dallamát, miközben a magáét hozzá verte a billentyűkön. Nemsokára bekapcsolódott Jóska, persze a saját feje szerint, és már mintha mindig ezt csinálták volna. Néha ugyan javítani kellett itt-ott, vagy az egyik szólamot, vagy a másikat, vagy az összejátszást, de lassan csak leblattolták a darabot. Amikor eljátszották újra együtt, immár a keserves megállások nélkül, úgy folyt a muzsika, mint az álom, és olyan, de olyan boldogság fogta el a két gyereket, mintha a mennyben repülnének. Szóval olyan betyáros cigányozást csaptak, hogy na!

Velük táncolt a szoba, az ablakok előtti nehéz csipke függönyök, a nippel a vitrin üvege mögött, a narancsszín lamé terítő a nagy asztalon a szoba közepén, a párnák a díványon, velük táncoltak a faliszőnyeg táncosnői, és a képek, a bronzutáncos csillár, a játék mackó és a világ. Az egész világ!

Flóris akkor tudta meg, mit akar csinálni, míg csak él mindig! És megölelte a barátját. Irigyelte a véreben folyó zenéért, és elhatározta, hogy megtanítja neki azt, amivel ő többet tud, azaz kottát olvasni. Megtanítja az írott muzsikára. Mert Jóska csak a magáét tudja, de azt nagyon. Ugyanis Jóska cigány volt. Egy tehetséges muzsikós cigány tehetséges gyereke. Jól egymásra találtak.

Nagy könnyebbség, hogy összetalálkoztunk, Ria szellemőrzője meg én! Végre egymás vállán sírhatjuk el a bánatainkat! Merthogy barátság, szerelem, miegymás, ezek ismeretlen és bonyolult földi dolgok! Forgatjuk, vallatjuk, hogyan segíthetnénk, mert mit tudunk ezekről mi, szellemlények? Nem jutunk semerre. Mígnem aztán egy vidám hétköznapi délután egymás homlokára csapunk odafenn az ereszt szélén:

- Hogy mi van? Ismeretlen és bonyolult? De hiszen már mi magunk is a barátság láncait hordozzuk!

- Az ám!

Hát felöltöttük a felelősség komoly ábrázatát, és tapasztalatokat cseréltünk. Rájöttünk, hogy a szellemek között sem árt néha az összmunka. És megszületett a haditerv.

Kiderült viszont, végrehajtani nem olyan könnyű!

Hogy Flóris átalakult az utóbbi időben, azt azon is észre lehetett venni, hogy a gimiben, ahol mindenki kissé bejediten készült az évvégi vizsgákra, Flórisban feltámadt a bolondság. A szünetekben sületlenségekkel szórakoztatta a társait. Hol imádták érte, hol kínosan feszengtek, mert néha valami érdes furfang volt azokban. Olykor maga sem értette, mitől röhögnek a többiek, de jól esett az új helyzet. Mintha egy hosszú séta után az erdőben egy padra talált volna, ahová leülhet. Nem tűnődött a miérten.

Azt tudta, hogy társai egymás között össze-összemuzsikálnak, de hogy rendszeresen-e vagy csak úgy spontán, nem érdekelte. Ő Jóska-val akkor áll össze egy kis zenebonóra, amikor akar, illetve amikor éppen rá lehet venni, hogy kottába nézzen. Ha noszogatta, és Jóska húzódozott, Flóris nem állta meg:

- Ilyen tehetséget nem pazarolnék arra a bandára, amelyikből soha nem lesz más, mint jópénzüiek megfőzésére alkalmas összeborulás, s ahol a zene másodrendű.

- Nem értesz te ehhez, Flóris! Kinek-kinek megvan a maga nézete a dolgokról. Én sem beszéllek rá, hogy állj be közénk. Ha mégis eljönne, a magadét csinálnád ott is, mert képtelen vagy másfélére. Nem igaz?

No, ebben megegyeztek. Tiszta dolog. Ki-ki csinálja a maga dolgát. Így hát nem nézett arrafele sem, ahol a konzis társak muzsikálnak. Megvolt ő a maga hangszerével jól.

Éppen ezért meglepődött, amikor Agárdi Csilla egyszer csak elkapta a folyosón, és megkérdezte, nincs-e kedve hozzájuk szegődni.

- Hozzátok? Kikhez?

- Hát a vonósnegyesünkhöz.

Megint bohóckodott, meghajolt a lány előtt, szívére tette a kezét, mint egy ripacs.

- És mit akartok egy ilyen zongoristával?

Csilla elérte az öniróniát, kacagása aranyosan bugyborékol, nem lehetett megsértődni:

- Hogy te milyen mafla vagy, Flórián! Mit gondolsz, miért téged javasoltalak?

- No, miért? Van nálam sokkal jobb zongorista itt az osztályban. Kettőt is mondok.

- Ismerlek, kishitű! Te egy jó zongorista vagy, ráadásul emberileg is oké. - nevette el magát megint Csilla. - Biztos, hogy nem lesznek közöttünk összezördülések. Azt a Schubert-darabot akarjuk megoldani. Piszkálja a fantáziánkat.

- A bögyötöket, szokta a nagymamám mondani... - erre aztán elkapta a szokásos, gyerekes zavar, és alaposan elpirult. - Szóval hogy én... Hát igen megtisztelő.

Azóta hetente kétszer eljár kamarázni. Mert hát több zongoraötös van a világon, nem csak a Schuberté.

Az érettségin is túl esett, hála Istennek! A készülés rengeteg idejét vitte el, holott neki éjjel és nappal a zongora mellett kellene ülnie, de nem, ő matekot és zenetörténetet biflázott. De most már csak a zongoráé a szó! És boldogságában nekiült ennek a hangszernek, hogy meghálálja neki, és mindennek, az egész nagy Univerzumnak meg Mamának, akinek mindent köszönhet, hogy eljutott idáig. És hát most itt van Ria, persze jobb lenne, ha Jóska lenne itt, de hát Ria áll most mögötte, és várja, hogy újra eljátssza neki ezt a Chopint, ami még nagyon nem megy úgy, ahogyan kellene, ezért is pirult el az érdemtelen dicséretre. De hát mit ért ehhez ez az inci-finci kislány? No, igen, van egy egyezményes jelük, ami csak úgy kialakult, hogy amikor hazajönnek, tudtára adják egymásnak, hogy itt vagyok, bármikor kopogtathatsz, várlak. Flót házat zengető zongorajátékával nem lehet nem észrevenni, és ha Ria érkezik később, megáll az ablak előtt.

Amikor ideköltöztek, egy helyes kis barna lányka volt, még nem is bakfis, de már huncut szemmel nézett a fiúkra. Vállig érő haját kibontva hordta, anyja ritkán tudta rávenni, hogy copfba fonja, mint egy rendes hatodikos. Különben ő is tanul zongorázni, meg németet meg angolt, meg jár ilyen-olyan szakkörbe, szóval mindenfélét csinál, de ő soha az életben nem fog úgy játszani, mint Fló, akármennyit gyakorolna, hát inkább nem gyakorol annyit, hanem hallgatja Fló játékát, meg felmondja neki a szótárt, ha Flónak kedve van kikérdezni, meg néha elmennek együtt matiné koncertekre, ha Ria barátnője épp köhög. Sőt, van operabérlete is a III. emelet legutolsó sorába. Nagymama nem szereti annyira az operát, hogy szívesen le ne mondana róla, helyette inkább beül Drahos nénihez egy kiadós szomszédolásra, és addig Fló elkíséri Riát az Operába, aztán alaposan megbeszélik a látottakat, hallottakat hazafelé jövet, ami egy jó lóduzó, és azalatt sok minden egyebet is meg lehet beszélni. Szóval annyi minden csodálatos dolog van a világon, hogy nem lehet győzni.

Flót sokszor elbűvölte ez a gyerek a furfangos észjárásával, a slágfertig válaszaival, de leginkább az érdeklődésével. Persze Riának fogalma sincs, mi a fontos, és mi kevésbé az, kivéve, ha önmagáról van szó, de ez még ilyen fruska korban általában nem visszatetsző. Ha együtt vannak, átölelik az egész világot, és Fló szívesen mesél, magyaráz. A kölcsönös, egyterű kíváncsiság hamar összehozza az embereket. A szomszéd gyerekek tehát alaposan összehozták. Szó nem volt olyasmiről, amit mindenki elsőre gondolna, hogy szerelem. Lehet, hogy mások annak neveznék, Ria mindenképp, mert egy romantikus lélek, de a komoly Flónak eszébe sem jutott ilyesmi. Igaz, azok az operamuzsikától átitatott esték hazafelé néha a fiút is elkábították, de hát egy általános iskolás kislány egy konzis komoly fiatalembernél szóba sem jöhet, ha nőügyekről van szó. Márpedig az utóbbi időben Jóskával akármilyen ritkán találkoztak, nem a muzsikáról folyt a beszéd, hanem Irmáról, egy kislányról, aki szívesen énekel velük, ha ő húzza a nótáját. És Jóska mondta, mesélte, eljátszotta lángvörösén, és csillogó fekete szemében annyi láng lobogott! Fló hallgatta Jóskát, és még akkor sem jutott eszébe, hogy Ria nőnemű, amikor először a lakásukban járt. No, az nagy eset volt! Azóta bizony Fló a hátsó lépcső fordulójánál nyíló közös vécére csak akkor megy, amikor már Csépy Ria biztosan alszik, azaz mind a két ablak sötét.

Azt a bérházat is úgy építették valamikor a 19. század második felében, mint az összes kortársát. Az utca felé volt kettő, legfeljebb három komfortos, többszobás lakás. Ezeket egyenesen a lépcsőházból lehetett megközelíteni. Az udvar további három oldalán futó

emeleti gangokról pedig egy-egy konyhaajtó nyílt egy-egy szoba-konyhás lakásba. A hátsó lépcsőnél, amelyet elődeink a cselédek, koldusok és kintornások számára építettek, volt a közös vécé. Fló és Ria az emelet egymással szemközti frontján laktak. Több emelet nem is volt. A földszintet részben egy asztalosműhely foglalta el, ahonnan felséges deszkaillat szállt felfelé, részben egy órásmester pici üzlete, ahová soha senki nem járt, nem is tudni, miből élt az az órásmester, és a sarokban volt a házmeesterlakás. Az utcára nem nyílt bolt, csak a földszinti utcai lakások rácsos ablakai. Riáék a kerület jóvoltából, mint annyi helyen a háború után, némi készpénz befizetésével újjáépíthették a lebombázott ház egy részét. Nekik sikerült két szobakonyha helyét megszerezniök, és így lett aztán az udvar felé is egy komfortos, tágas kétszobás lakás. Riáék megbontották a 19. századi építészeti rendet, valamint az öreg ház életrendjét is, mert eddig ebben a házban Fló volt az egyetlen gyerek, aki már nem is számított annak, amikor Csépyék ideköltöztek. Mintha a falakkal együtt a lakók is megöregedtek volna, a nénikékről, bácsikákról szinte hullott a vakolat. Morcosak voltak, szerették a csöndet, és nagyon figyeltek egymásra. Fló muzsikáját élvezték, Ria meg kedves madárka volt a számukra. Ritka békés együttést ölelt magába a Thék Endre utca három.

Tavaly télen egy korán sötétedő délutánon Flóris épp a lakásuk felé igyekezett a vécéről, amikor elébe ugrott Ria. Fló megrémült, negligésben, tisztátlanul, lefekvés előtt nem volt barátkozós hangulatban, de a kislány állhatatosan nyaggatta, menjen át azonnal, mert képtelen megbirkózni a matekkal. Fló szabadkozott, hogy előbb hazamegy, magára kap valamit, de Ria nem hagyta, végül Flónak be kellett vallania, hogy kezet is kell mosnia, nem szokott ő a vécéből egyenesen vizitbe menni. Mire Ria felnevetett, nem értette, hogy-hogy nincs a lakásban vécé, ő ilyet nem hallott.

- Sok mindent nem hallottál még, prücsök, hiszen olyan kicsi vagy. Mindjárt megyek, addig törd a fejed!

És befordult volna a konyhába, de Ria nem engedte mondván, ne hülyéskedjen már, náluk is megmoshatja a kezét, ha éppen lepisilte, és Fló úgy pirult és szégyenkezett, mint egy kisfiú. Aztán azon szégyenkezett, hogy mennyire tud szégyenkezni és pirulni. Szóval akkor tényleg Csépyéknél mosott kezet. De hogy az milyen fürdőszoba volt! Rézlábakon állt egy akkora kád, mint náluk a Mama ágya, méghozzá egy akkora kövezett helységben, mint az ő egyetlen szobájuk, és a kézmosó kagyló fehéren csillogott, és puha, színes törölközők lógtak egy kihajtható fogason. Minden új, amilyen talán még odahaza sem volt, bár arra, igaz, nemigen emlékszik. Bezzeg arra igen, hogy neki külön szobája volt az irodák felé vezető folyosóra nyíló ablakkal, Riának pedig nincs külön szobája, együtt alszik a nagymamájával. Mindössze két szobájuk van gangra nyíló ablakkal, amelyeken Csépyék estefelé leeresztik a csipkés szegélyű vászonrolókat, és csak utána gyűjtanak villanyt, nehogy bebámuljon bárki a magánéletükbe. Fló most hát jól körülnézhetett. Még szerencse, hogy az öregek nem voltak otthon. Ez a lakás nem hasonlított sem az otthoni, vidéki úri házra, sem Jóskáék tarka ízlésű otthonára. Ebből egyszerű, olcsó elegancia áradt, állapította meg, de nemigen volt ideje bámészkodni, Ria egyszerűen lenyomta a zongora előtti kerek forgószékre.

- Hallanom kell, hogyan szól ez a te szentséges kezed alatt, Fló!

Jobb ez, mint a matekozás, gondolta Flóris, legalább kipróbálja. Als Bösendorfer, hajtotta fel a gótikus arany betűkre a zongora fedelét. Ekkor hirtelen beugrott az a régi-régi látomás a haldokló hangszerről. Épp itt, ez alatt a szoba alatt! Fló egy pillanatra mintha elrepült volna. Csak nem ugyanaz? Lehetetlen! Az annyira halott volt...

Leütötte az első hangokat: hogyan szól a feltámadt zongora? Szólt! Fló belemerült a muzsikába, Ria ámulva hallgatta. Neki soha nem zengett így ez a hangszer! Az ő keze nem tudja ilyen szépségesen megszólaltatni! Ott állt szemben a fiúval a zongora hajlatában, és úgy látta, még az arca is megszépült. Nézte, nézte, közben a kisasztal bonbonnierjéből szórakozottan

szemezgette a drázsékat. Ahogy hallgatta Bach mennybe vivő fugáit, nagyon, de nagyon szerette ezt a fiút, s egy-egy szemet feléje is nyújtott, Fló bekapta, közben peregtek az ujjai a billentyűkön. Johann Sebastian Bach jóvoltából lassan elfogyott az egész édesség.

A végén Fló némán az ölébe ejtette a kezét, lehajtotta a fejét, a feléledt hangszer és Bach búvereje áradt benne, aztán öntudatlanul felállt, kiment, és szó nélkül, halkán becsukta maga mögött az ajtót.

Ria ottmaradt, mint akit ottfelejtettek. Azt sem mondta, fapapucs, gondolta, és egy kicsit szomorú volt.

Nem olyan könnyű összeszóni az első látásra összefüggéstelen dolgokat, de hát most ez a feladatom. Sosem gondoltam volna, hogy felcsapok regényírónak itt, az Univerzum tág terének cseppnyi részletén. Hopp! A szárnyamból kitepek egy tollat, papír helyett térdemre teszem a laptopomat, és tessék, máris kopog a szárnytoll a klaviatúrán, nő, dagad a történet, ami kezdetben csupán feljegyzésnek készült, és tessék, megint összegyűlt egy fejezetre való!

Nos, az történt, hogy Varga Flórián a nagymamájával együtt elköltözött a Thék Endre utcából. Hogy miért, pontosan nem tudom, hiszen én nem láthatok Terka mama lelkébe. Annyit azért sejtek innen, a Flórián válla mögül, hogy Terka mama valamiért nem örült a két gyerek közötti nagy barátkozásnak. Ennek a miértje viszont végképp homályos előttem. Az emberek néha igen furcsák. Tény, hogy Terka mama kapott a kínálkozó alkalmon.

Egy délelőtti terefere alkalmával Ria Nagyija megjegyezte:

- Hogy milyen ragyogó nyár van odakünn, tehozzád meg, édes Terkám, egyetlen napsugár sem jut be! Aki faluról jött, annak ez a Pest egy kőrengeteg!
- Nekem mondd, Rózsikám, negyven éve nem tudom megszokni.
- Sose értettem a barátnőmet, aki azon panaszkodik, hogy a lakásába állandóan besüt a nap, nem lehet kibírni, meg hogy az a ház messziről sem hasonlít egy rendes pesti házhoz, olyan, mint egy falusi tanya. El is akarja cserélni.
- Ki ez a te finnyás barátnőd, akinek nem jó a verőfény?
- A Vendel kocsmáros özvegye.
- Vendel? A háború előtt itt volt a kocsmájuk a sarkon. Micsoda halászlét ettem egyszer náluk! Szóval mi van a Vendelnével?
- Hát egy közeli napfénymentes lakást keres.
- Mennyit kér?

Folyt imígyen a szó, és Terka mama végiggondolta, miért ne tudna még egy kicsit kuporgatni, amíg az ujjai fogni tudják a tűt. Lassan Flóris is kereshet majd. És elköltöztek.

Az új lakás másfél szobás, napsütötte világos, ráadásul van külön hálóhely a fiatalúrnak. Nem kevés indok ugye egy olyan herce-hurcához, mint a költözködés.

A környezet alig változott, mindössze arrébb csúsztak egy-két kilométerrel. Az ugyancsak nyolcadik kerületi házban az új lakás ugyancsak első emeleti ablaka ugyancsak a belső udvarra néz, és bejárata ugyancsak a gangról szól. Igaz, asztalosműhely nincs a földszinten,

öreg nénék ajtai nyílnak arra, akik szeretik a virágokat, hát ültettek oda temérdeket. Olyan az udvar, mint egy vidám falusi kert. Ilyen nincs is több a kerületben! Egy kicsi ecetfa ágaskodik a közepén, amelyik kora nyártól még az asztalosműhelynél is sokkal kellemesebb illatokat ont, nem beszélve a rózsákról, violákról, petúniákról, margarétákról, és a fel nem sorolható százféle tarka virágról. Egy csudás kis elízium virít ottan. A közösséget Terka mama először alaposan kikérdezte, hogyan állnak a zongoraszóval, de senkinek nem volt ellenvetése.

Csak éppen Ria nem lakik ott.

Így hát Flórián naphosszat verhette a hangszerét az új, frissen festett, napfényjárta szobában, még nyitott ablaknál is, sőt Jóskát sem tiltották ki, ha látogatóba jött egy kicsit „cincogni”. De hogy miként tett szert Terka mama ekkora gazdagságra, azt nem lehetett kipuhatolni, mert hogy nem csak új lakás, hanem abba egy igazi zongora is került Flórián nagy-nagy meglepetésére és gyönyörűségére.

- No, barátom, fenntartom az ajánlatomat. Gondold meg, hozzájárulhatnál a költségekhez. Terka mama nyilván csakis miattad vállalkozott ekkora kalandra. Eljöhetnél a Rózsafába egy kicsit zongorázgatni. Te játszod a magadét, én meg húzom a bandával a talp alá való cigányosat. No?

Jóskától nagyon szép volt e felajánlás, nem is először vetődött fel részéről, de Flórián valahogy mindig elütötte a dolgot. Most már tudta, erre egyszer egy véglegeset kell válaszolnia, azt is tudta, mit. Korábban még fontolgathatta volna eme kereseti lehetőséget, lehet, hogy akkor fel is függesztette volna egy időre a zongoraművészi ambícióit. Nemrég még erősen kételkedett magában, tehetségének mértékében, és nem tudta, igazán mire alkalmas. De most? Most már tudta, hogy nem vállalkozhat olyasmire, ami kirángathatja abból a zenei milióból, amibe végre belelépett. Bárzongoristának pedig végképp nem lenne alkalmas, mert sem a feje, sem semmiféle porcikája nem áll a dzsesszre, a könnyebb tánczenékre meg pláne nem. Hát csak ennyit mondott:

- Kösz, pajtás! Nem rossz gondolat. Ránk is férne egy kis pénz. Mama bizonyára kölcsönökbe verte magát, és a kérdés megoldása valamelyest tőlem várható, de még össze kell egyeztetnem a tanulmányaimmal.

„Tanulmányaimmal”. Ez sok volt Jóska érző szívének. Ha Flórián nem ért rá, ami gyakran előfordult mostanában, mindig a tanulmányaira hivatkozott. Eddig ezt nem tette. Pálfordulást érzett nemcsak a szavaiban, hanem abban is, ahogyan mondta! Mintha nem sugározna belőle az a nyíltság, amit megszokott tőle. Eddig olyan csodálatos volt kettejük összhangja, most meg...

Beethoven Tavaszi szonátája Jóska ajándéka volt Flórián közeledő kerek születésnapja tiszteletére. Készült is rá rendesen, mert azért neki ez túl komoly, de a tartozás az tartozás. Már mióta megígérték egymásnak, hogy egyszer eljátsszák együtt! Most itt az alkalom. Hát előállt vele, pedig félt a harmadik tétel táncos belépéseitől.

Az egész ház kint üldögélt a virágoskertben a frissen mázolt padocskákon, és hallgatta a koncertet. Jóska túláradt. Most nem csak érezte, hanem valahol mélyen odabent megértette, hogy ami ebből a muzsikából árad, több, mint az a pillanatnak szánt önfeledt dallamáradás, amit ő bánatúzésre létrehoz a bandájával! Ez maga az istenáldotta mennybéli repülés!

A muzsika végén Terka mama illatos kávét hozott. Akkor Jóska őt is meghívta az esküvőjére.

- Jesszusom, fiacskám! Ennyivel korosabb vagy Flórisnál?

- Miért lennék? Nem buktam én meg egyszer sem!

- Hús esztendő vagy, és nőülsz? No persze...

Terka mama elharapta a szót, nehogy sértsen, de Jóska értett a hirtelen elhallgatásból.

- A mi barna vérünk könnyen és hamar lobban. S ha lobban, hát oltani kell, és ehhez egy jó házban szükségeltetik a házasságlevél.

- Nagyon rendben van, fiam, nagyon. És megvan a hozzávaló is?

Jóska nagyot nevetett.

- Hát persze! Van feleségnek való Irmusom, és addigra lesz lakás is. Messze még az esküvő. Csak nem tudtam magamban tartani. Szeretném, ha megtisztelne bennünket Terka mama, és Flórisal együtt eljönne október 20-án déli egy órára a Baross utcai templomba. A ceremónia után abban a nagy sarki kávéházban lesz az ünnepi ebéd, ahol Apa muzsikált.

Terka mama összecsapta a kezeit, megölelte a hatalmas fiút, össze is puszilta két oldalról, és megkérdezte, mi legyen a nászajándék, hogyan gondolják.

- De Mama! A barátom a templom egere! Csak nem fogadok el maguktól bármit is! Ha majd leül ott nekem a zongora mellé, és játszik valami gyönyörűségeset a násznépnek, az csodálatos lesz!

- Netán a vőlegény is állá alá kapja a szárazfát, igaz?

Erre a kacagásra kopogott be az ajtón Ria, a régi fruska. Megtorpant a hirtelen beállt csendben, kezét nyújtott Jóskának, az rákacsintott, és elmenet az ajtóból viasszólt:

- Ha a zenében is hozzám igazodnál, Flóri, egy úton járnánk! Ráadásul könnyebb lenne az élet! No, a kezeit csókolom, Drahos néni!

Senki nem sejtette, hogy ekkor látják utoljára. Flóris kikísérte.

Ria tanácstalanul álldogált a teljesen idegen lakásban, körülnézett, hátha felfedezi, miért kellett megválnia kedves pajtásától? Mi van itt most több, szebb, jobb, mint a Thék Endre utcában? Úgy érezte magát, mint egy betolakodó, olyan se bent, se kint. Fló mintha észre sem vette, annyira Jóskán csüggött. Hol a régi meleg összevillanás? Nagyon megváltozott.

Fló visszatért, és hátulról Ria vállára tette a kezét:

- Helló, kislány! Mi szél hozott erre?

Ria meglepetten összerezzen Fló tenyerének melegére, és az érzésre, amit kiváltott. Nem is tudott azonnal megszólalni. Pedig az úton ezerszer elképzelte, hogyan borul majd a nyakába. És tessék, egy félszeg kézfogás lett az eredmény:

- Jól felvitte az Isten a dolgot, látom. Egy egész zongora is! Nahát!

Meglepődött a saját fahangján. Aztán megrázta a lelkét, és örült, hogy Fló végre a látókörébe lépett. Akkor meg Fló felejtette a kislányon a szemét, ettől Ria végképp egészen hülyén érezte magát, és mint soha máskor, megörült, amikor Terka mama a vendégváró tálcájával és a régi mosolyával belépett, és leültette. Ria a fotel mélyére húzódott.

- Örülök, hogy az eszedbe jutottam anélkül, hogy meghívót küldtem volna. - sziporkázott Fló, és sután elnevette magát a saját szellemességén.

- A kíváncsiság kergetett ide. Meg aztán az évad utolsó előadása lesz az Operában.

- Kérsz egy kis sütit, Ria lelkem? Elrágod, amíg Flóris játszik. Itt a zongora mellett úgyis nehezen jut szóhoz az ember.

Flóris szokott helyére, a zongoraszékre huppant, az ujjai önfeledten játszottak a billentyűkön, felidéztek a Tavaszi szonáta zongoraszólamát. Nem gondolt Jóskára, Riát sem látta, az álma jött elő, ami egész nap nem hagyta békén, és most, amikor Ria megjelent a napsütötte háttér előtt az ajtóban, és a fényből belibbent a szobába, felerősödött az álom emléke.

Fülledt, erotikus, századelős hangulat egy régi, romantikus palota félsötét termeiben, kecses könnyedséggel egy nő sétált nagyvirágos, rozsdaszín lágy leplekben, lábai kivillantak a lebbenő, könnyű kelme alól, megállt egy nagy, lakkozott keretű tükör előtt, belenézett, és egy mozdulattal levette az arcát. Alatta előtűnt a másik, egy falfehér, merev maszk. Az én arcom!

A nő Ria volt.

Vagy Csilla?

Flóris teljesen megzavarodott a felmerült álmoképtől, elvörösödött, mint aki szégyellni valót gondol. Hogy ki kicsoda, most ébren sem tudta. De hiszen nem is volt ébren. Épp olyan lebegő állapotban szállt a lelke, mint álmában.

Odalibbentem Flóris mellére, és megpróbáltam elmozdítani ebből a holtpontról.

Kolleginám is riadtan ült Ria vállán, szellemlényén izgalom futott végig. Kisüléseink találkoztak, és azon nyomban megértettük egymást. Közös erővel felszóróltuk Ria hangerejét. Úgy hangzott Flóris fejében, mintha burából szólt volna, tompán, kongva, és egyre erősebben, míg végül bepattant.

A kislány épp azt mesélte, melyik gimnáziumba fog járni, meg hogy a Nagyi üdvözlí a Drahos néni, de már megy is, rettentő sok a dolga, ha Flóris abbahagyja a muzsikálást, mondja meg neki, édes Drahos néni, hogy ő kéri, holnapután legyen az Opera előtt fél hétkor, nem kell érte jönni, már egyedül is odatalál. És nevetett Ria, kislányos csacska kacagással, és Mama megölelte, még puszit is adott neki.

Flóris ekkor felébredt, és megkérdezte Riától, hogy mit látnak majd a harmadik emeletről.

- De Flóris fiam, csütörtökön kamarázol!

Ria ránézett kérdőn, és Fló annyit mondott:

- Ott leszek, prücsök. Egy Wagnert nem hagy ki az ember.

Közben kicsit megorrontott Mamára, amiért így keveri a dolgokat, pedig az nélküle is meg lehetősön bonyolult.

Elnézte, amint kis barátnője kilép az ajtón, ahol nemrég Jóska alakja tűnt el. Riának azonban itt maradt az illata. Flóris beleszipantott, és behunyta a szemét.

Csillát látta maga előtt a Nagymező utcában, ő épp izzadtan hagyta el a „vallató szobát”, ahol az írásbelije volt, felszabadult, nagyot akart lélegezni, de a szusz bennakadt, mert hozzálépett Csilla. Nem volt ereje felfogni sem.

- Helló, Flórián! Épp téged kereslek.

Az első igazi fellépése!

Rettentően izgult. Nem évvégi osztályozó megmérettetés, nem is olyan magamutogatás, mint azelőtt a Losonciban, hogy nem múlt el iskolai ünnepség az ő klimpírozása nélkül. De majd ha konzis lesz! Most az, és szeretné megmutatni magát mindenkinek, azoknak is, akik nem

azért hallgatják őt, mert itt élnek ebben a házban, és nyitva az ablak, és nem is azért, mert barátok, bár Jóska és Ria lelkenéző rajongása mindig jól esett, néha azt érezte, ők tartják benne a lelket. A konzis társak szavait nem vette komolyan. Mama persze áradozik, Anyának küldött leveleiben isteníti a tehetségét, és ámul, ugyan honnan hozta ez a gyerek ezt a tálentumot! Igen, ez jó, meleg érzés, de hát... Szóval nem adódott helyzet, amikor összegyűlt volna néhány ember pusztán azért, mert az ő játékát szeretnék hallani.

S most, éppen hogy betette a lábát a Zeneakadémiára, máris nekiindult az élete. Úgy látszik, a dolgokhoz közeg kell. Valami, ami több, mint a tehetség meg a kitartás. Most profi zeneértő közönség elé kerül a Nagymező dísztermében, hát megmutathatja, mit tud.

Azok a próbák! A szólamát tökéletes tudással vitte, mégis kiverte a verejték az első futamoknál. A muzsikának, sőt, egyenesen Schubertnek kellett közbelépnie a fordulathoz. Nemsokára minden drukk elszállt, csak az együttmuzsikálás gyönyörűsége maradt, még a Jóskával való duettezést is elhomályosította. Eleinte feszélyezte Csilla állandó heve, aztán megszokta. Ez a lány ilyen. Egyszerűen vele kell repülni, nincs más megoldás. A többiek nyilván ugyanezt tették. Csilla úgy beszél, ahogy érez, és úgy muzsikál, amilyen a lelke, csupa tűz, szertelenség és szenvedély zenébe fonva. Amikor leteszi a vonót, a tűz akkor is lobog benne, mondja, kritizál, dicsér, a négyes lelke, viszi magával a csapatot. Persze nem volt nehéz dolga, mind ugyanazt akarta. Őt tehetséges ember fogott össze Schubert A-dúr zongoraötösének, a mindközönségesen Pisztráng-ötösnek nevezett muzsika megfejtéséhez és eljátszásához.

Egész nyáron folytak a próbák. Ez most Flóris életében mindennél fontosabb lett. Úgy érezte, a jövője függ ettől a hangversenytől. Komoly kihívás, Flóris számolt a jelentőségével. Hálával csüggött Csillán, hiszen neki köszönheti az egészséget. Már-már elpuhult volna a kényelmesen magányos mindennapokban.

Mégis, ahogy közeledett az előadás ideje, egyre jobban izgult. Ennyire kishitű? Az utolsó próbákon nem lehetett vele beszélni. A koponyájában egyre kerengett a görcsös félelem: hogyan fogok egy életen át megbirkózni ezzel a rettegéssel?

Aznap délután már nem látott, nem hallott. Terka mama kikészítette ünneplő öltönyét, patyolat ingét, ő maga is ünneplőbe öltözött, mert persze hogy vele tart. Így érkezett el az este.

Próbaterem, a hallgató társak már túl az első tapsokon, pakolászás, hangolás, gyantázás, suttogások, kávé, Flóris a sarokban a zsebkezdőjét gyömszőli, Csilla bátorító tekintete, és akkor a csengő, ami a színpadra hív. Magára maradt, remeg a lába, az ügyelő int, és elindul. Nem hitte, hogy képes a zongoráig elbotorkálni, a dobogón a srácok várakozó mosolya. Könnyű nekik, villant át rajta, Haydn papa már átsegítette őket a tűzkeresztségen. A nézőtérrel a felé áramló várakozó csendben felerősödött minden apró nesz, a vonók utolsó meghúzásának nyiszogása, a lapozások a kottatartókon, Csilla halk, lelkesítő suttogása, a zongoraszék nyögése, amikor ráült. Azután a billentyűkre koncentrált, a zene már a fülében dúdolt. Úgy kezdte, mint máskor. Mint eddig a próbákon mindig. Hirtelen minden eltűnt körülötte, el az idegbaj is. Csak a zene volt.

A vállán ültem, és körülzártam a lelkét, hogy ne érje el sem pisszegés, sem köhögés, semmi bántó érzés vagy gondolat. Beburkoltam, hogy azt a zenét adhassa vissza, ami benne van. Lendülete magával vitte a többieket, álomi élvezettel ringatóztak Schubert lágy dallamain. A futamok csilingeltek, mint a pataksobogás, és nagyon élvezte, hogy ez a zongora engedelmesebb, mint az otthoni. A lelke pillanatokra kiszállt a muzsikából fel, fel, valahová megfoghatatlan messzeségbe, a gyönyörűségbe. Igen, ez már művészet. Vagy majdnem az. A felzúgó lelkes taps mutatta, győzött!

A lelkében pedig egy boldog őrangyal ringatózott, és megállás nélkül hajtogatta: Tehet-séges vagy, Flóris! Győztél, győztél!

A zeneszobában a kötelező összeborulás után mindenki magába vonult, megpróbált észhez térni, a fiúk a hangszereiket és magukat ápolták, Csilla eltűnt, Flóris automatikusan, nagy odaadással törölgette a tenyerét, kába volt, ringott vele a világ. Mindenki hallgatott. Egyszerre csak kivágódott az üvegajtó, és Ria ugrott a nyakába, lelkes puszikkal ölelte, szerette, aztán ahogy berohant, olyan hévvel penderült ki, és tűnt el pillanatok alatt. Flórisnak kicsit kelle-metlen volt ez a hév, pedig már megszokhatta Ria viharait. Most azért jobban örült volna Csilla kritikájának, amint a próbákon a játék után szokott következni, de nem volt sehol. Amikor a legnagyobb szükség lett volna rá! Különösen neki. Aztán meglátta hátul a sarokban, amint a Tanár úr szorongatja a kezét, és Csilla elragadtatottan felnéz rá. No, igen. Flóris vette a kabátját, megkereste és karon fogta Mamiját, aki egyedül várt rá a kapu előtt. Hálásan megszo-rította a karját, amiért Riát hazaküldte. Most igazán nincs kedve hercigeskedni, forró lelke még nem hűlt le. Bágyadtan bandukolt aprózó léptekkel nagymamája oldalán hazafelé az estében.

A három vonós fiú kamasz vidámsággal vágódott eléjük, elkapták Flórist, össze-vissza ölelgették, szorongatták a kezét, és tele voltak szemrehányással, hogy eltűnt, mint a kámfor!

- Édes néni! Elvisszük Flórist, ha meg tetszik engedni. Meg kell ünnepelni a Pentaton Vonós-négyes első koncertjét!

- Penta és négyes? Nincs egy kis hiba az elnevezésben? - kérdezte Terka mama. Búcsúcsókot lehelt unokája homlokára, aztán átvágott a Király utca felé. Nem tudta, hogy ezzel az okve-tetlenkedéssel egy életre elkeresztelte a társaságot. Ők voltak a híres-neves Penta Négyes a következő hat évben.

Ebből az ünneplésből Flóris hajnaltájt keveredett haza. Betértek egy Nagymező utcai kocsmába, aztán egyikük lakásán kötöttek ki. Flóris sosem bírta az italt, most aztán fejreállt. Váltig azt leste, Csilla mikor kerül elő, de hiába. Így aztán egyre mélyebbre szállt a lumpolás bugyraiban.

Nem tudtam visszafogni. Pontosan érzékeltem, ez az a pillanat, amikor vagy megáll nél-külem, vagy rátér sorsának végzetes útjára. Sors és akarat került összeütközésbe aznap. Szavaim megtorpantak a mámor sorompója előtt. Irgalom! Hiszen csak húsz éves még!

Fogalma sem volt, mikor és hogyan került ágyba. Másnap délután még aludt. Valaki mintha rángatta volna. Aztán Jóska alakja surrant be agya valamelyik éberebb rekeszébe, hogy most mi legyen? Dél van! Az esküvő! Átfordult a másik oldalára: ilyen állapotban? Félálmban apró gyötrések jártak ide-oda a fejében, az egyik felrepült, mint egy labda, elfogni sem bírta, jött a másik, azt kábán leütötte. Mostanáig gyáván remélte, valami ürüggyel kilábolhat ebből a népi banzájból, ami Jóska lagzijának ígérkezett. Nem volt ötlete. Kivárt. Így hát jól jött ez a fatális véletlen. Egy darabig küzdött benne az önvád és a cselekvési inger, végül nem tudta tette szólni magát. Igen. Nem. Persze. Majd megpróbálja elsikálni a lelkiismeretével ezt a dolgot. Visszaaludt.

Két napig egyfolytában regenerálódni próbált. Felkelt, kicsoszogott a konyhába, megmosa-kodott a csap alatt, ujjjaival végigvizezte a haját, evett pár falat kenyeret, aztán visszafeküdt a gyűrött lepedőre, az átizzadt párnák közé. Szerencsére Mama valami fontos dolog után járt. Szenvedhetett magában.

1956. októberének vége felé a szokásosnál sűrűbben szálltak felfelé a lelkek, puskaropogás pettyegette égbolton libegtek riadtan és értetlenül, mint félresikerült vásári léggömbök. Mögöttük zokogó őrangyalaik gyász kísérete vonult, de már minek. Nem örködtek jól.

A Földön rekedt őrangyalok nem voltak repkedős kedvükben. Dideregve ültek a vállakon, mert a lelkekben nagy volt a szükség rájuk.

23-án délután el kellett kísérem Flórist. Idegesen a vállába kapaszkodtam. A levegőben feszültség vibrált, és tudtam, amit a didergő többiek, a kimért idő ellen mit sem tehetünk, a jövő sincs az orrunkra kötve, örködhetünk, vigyázhatunk, a golyót nem tudjuk elkapni, akármerről jön. Miért táncolt előttem a felfordult világ képe? Nincs rá magyarázat. A sejtés azonban óvatosságra sarkallt.

Átvágtunk a Blahánál a Rákóczi útra, egy csoporthoz verődtünk. A Petőfi tér felé tartotunk, azután a Rádióhoz. Tudom, tudom, a legfőbb baj, hogy minden összezavarodott. Flóris azon szomorkodott, hogy nem találtunk egyetlen ismerős arcot sem, bár hirtelen mindenki annak tűnt, de nekünk nyilván Csillára kellett volna rátalálnunk. Vagy Riára. Jó lett volna valakinek megfogni a kezét, valakihez tartozni, valakivel megbeszélni. Kettejükön kívül ugyan kit kereshetne ebben a lelkes, ki tudja, merre tartó, idegen tömegben?

Flóris második hónapja a Zeneakadémia növendéke, kutyát sem ismer a Penta Négyesen kívül, még a tanáraival sem találkozott, nemhogy évfolyamtársakkal. A „többiek” az a mindenki egész Budapestről, akik összecsoportultak az utcákon, és nem foglalkoztak mással, mint ami a levegőben duzzadt. Végül félszeg bánatunkban hazaballagtunk. Ő az aszfalton, én a vállán. Mögöttünk eldőrdült az első lövés valahonnan valakire, de akkor már befordultunk.

Huszonharmadika estéjén Flóris becsukta otthon az ablakot, és viharkabátja zsebéből előhúzta a vodkát. Kutyaharapást szörivel, gondolta, és meghúzta. Aztán felütötte zongorája fedelét, és nekiült játszani, és játszott, játszott, eljátszotta sorban Liszt harsány rapszódiait, míg Mama rá nem terítette a frottírköpenyt, és el nem vette a flaskát, akkor beszédült az ágyba. Másnap ugyanígy folytatta. Zengett a ház a heves dallamoktól, Flóris fejében meg táncoltak a formálatlan gondolatok, a miértek, az utcák képei, Jóska és a saját hálátlansága. Hiányérzetét elverte a hangszeren.

Ezekben a napokban megbicsaklott a mennyei tudományom. Ültem a lelkén, mardostam, téptem, érveltem, kárhoztattam, a legszívesebben faképnél hagytam volna, de nem lehetett. Az égi kéz hozzárendelt, hát olyan, amilyen, legalább a pusztulástól mentsem. A félelem összetekeredett gubancába kapaszkodott, és lassanként eltűnt belőle a lelkifurdalás sárga mérge, kihűlt és elszürkült, majd lepergett erről a húszesztendősi lélekről minden, az is, ami kívülről zúdult rá, az is, ami belülről rága. Közömbössé vált. Csak azért fohászok, hogy ez az állapot ne legyen végleges! Kínlódtam a tehetetlenségtől.

Odakinn az utcán ropogtak a fegyverek, naponta egyre messzebből hallatszott, végül csönd lett. Csak a föld dübörgött. Két orosz tank a tér sarkára állt, az egyik az utca torkolatát célozta meg, a másik éppen a házukat. A behemót öldöklőben csend volt.

Flóris nem merészkedett a kapun túl. Eddig is Mama szánta rá magát a beszerzésre, körülnézett, kilépett a sötét kapualjból, és elsurrant a falak mellett a Práter utca felé, hátha kap valahol valami ételmezt. Mama tudta, hogy a gyerek nem jár a földön, de hogy még gyáva is, arra gondolni sem akart.

Karácsony táján Terka mama szépen becsomagolta azt, amit már régóta be akart csomagolni, a két rend slingelt ágyneműt a sarkaiban monogramokkal, szatyorba tette, és elballagott a Koszorú utcába. Szedte a lábát, hogy még világosban visszaérjen.

Lendvaiéknál nagyon sokan voltak, mind a népes rokonság a környékről, az asszonyok sápi-toztak, sírtak, a férfiak ittak, toporogtak. Terka mama a kis lakásban összezsúfolódott testek közé furakodott, és József papának átadta a csomagot. Az az asztalra tette egy nagy halom ruhanemű közé azzal, hogy majd utánuk küldik a többivel együtt, mihelyst megtudják, hol vannak. Kiderült, Jóska és ifjú párja vonatra ültek, aztán teherautóra, aztán szedték a lábukat az erdőben, és egy puskás vezető, valamint sok-sok schilling segítségével meg sem álltak Bécsig. Szóval így. Izgatottan és könnyes szemekkel mesélte Mama, amikor berobbant az ajtón. Oda a barátság, sóhajtott Flóris, és halványan átfutott rajta, hogy hát akkor nincs kinek exkuzálnia magát.

A lelke megborzongott a saját ridegségén, én is fészkelődtem, mint aki inkább odahagy-ná ezt a lelket. Az őrangyali kötelességem marasztott, és a ragaszkodásom kissé meg-csappant.

Flóris pedig az égzengés és földrengés, sivító lövedékek és tankok dübörgése közepette egy-folytában verte a zongorát, a fejében kusza gondolatok száguldottak, semmit nem tudott a helyére tenni. A nagy elégedetlensége fájt neki, meg a magára maradottsága, hol Jóska alakjával birkózott, hogy miért tette, mit remél odakint, hol fontosnak hitt első igazi koncertjét cincálta. Kudarc, kudarc!

Azután meg? Azután a pia. Meg a semmi. Puskaropogások meg suttogások és recsegő rádiók. És Csilla? Eltűnt. Neki csak a koncertig voltam fontos.

Talán mégis abba kéne hagyni ezt az áldatlan művészkedést. Pénzügyileg is jobban állnánk. Anyáéktól az az egy-két csomag, az a pár dollár mit segít? Lényegében a nagyanyám nyakára hagytak. Igaz, Amerika sem lehet fenékgig tejföl. Idestova tíz éve próbálnak gyökeret eresztetni sikertelenül. „Amerikában nem kedveznek az idegeneknek. Apád kénytelen volt játékgári munkásnak állni a jogi diplomájával. Gondolhatod kisfiam, mit él át szegény, és mit jelent mindez nekem! Te pedig messze vagy! Nem tudsz megvigasztalni lágy kis kezeddal...” Lágy kis kezed! Anya hol él? A fiad közben felnőtt. Persze van még pár esztendő a diplomáig. Talán mégis el kéne menni abba a bárba. Vagy a Koszorú utcába. Micsoda gyász lehet ott, uramisten! Mintha meghalt volna. Soha többé nem találkozunk!

Fló a rapszódia után nekiesett a Liszt Haláltáncának. Az első kemény akkordoknál árnyék haladt el az ablak előtt. Valaki jön!

Csilla!

Nem. Ria volt.

Ria nem akart lemondani Fló barátságáról, bár úgy érezte, rútul cserbenhagyta ezzel az elköltözéssel. Ő pedig lám, még az életét is kockáztatja! Kilométernyi gyalogút ebben a vészterhes időben! Szorongva, és büszke bátorsággal osont el a házra meredő ágyúcső előtt, be a kapun, fel az emeletre, és mint aki megmenekült, úgy robbant be a zongorasztól zengő szobába:

- Flóóó! Te csodálatos! Dübörög a városban a halál..., és te...!

Ria rikoltott, és sírt, Fló zongora fölé hajló hátára borult, Fló meg abbahagyta, a hirtelen beállt csendben a kislány felé pördült a zongoraszéken, elkapta és megpuszilta a kezét, mert a

legjobbkor jött a legszebb szavakkal, amelyekre szüksége volt, de nagyon! Már csak ez a prűcsök tartja bennem a lelket, már csak ő van tölem elragadtatva. És megölelte a kislányt. Az kibontakozott. Mintha Terka mama léptei közelednének a konyha felől.

- Mondd, Fló! Le tudod csukni néhány órára a zongorád fedelét, vagy püfölnöd kell álló nap? Egy kis elfoglaltságot hoztam. Az élet folyik, a tankok is csak elhúzzák egyszer a csíkot az utcákról! Tudod a gimiben megismertem néhány klassz lányt, csuda fejek! Barátok lettünk. Jó, jó, persze hogy te maradsz a fő-fő barátom. Szeretnének zongorát tanulni. Nem kezdők, ne félj! Inkább csak korrepetálás lenne, vagy ilyesmi. Majd megbeszéled. Egyelőre két lány. Oké?

- Végre szóhoz jutok! Mondd, nincs véletlenül kijárási tilalom?

- Nahát! Azt hittem, örülni fogsz nekem, hiszen tanítványt hozok, meg mifene!

- Örülök, naná! Nagyon örülök neked, prűcsök. Azok a lányok nem várhatták meg, amíg nyugi lesz? Minek úgy rohanni? Még lövöldöznek. Nem hallod?

Közben visszaült a zongorához, és egy ki tudja, honnan idecseppent gondolattal elkezdte a Szerelmi álmokat. Leütötte az első néhány hangot. Újra kezdte. Mintha nem lenne biztos abban, hogy ezt akarja játszani. Flóris Csillára gondolt, ugyanakkor érzékelte Riát is. Belevágott, és zengett! Ria lehuppant Terka mama üresen hagyott helyére, felhúzta a lábát, összegömbölyödött, olyan volt a fotel mélyén a sarokban, mint egy kisegér. És szállt, keringett körülötte a muzsika, és ő megbűvölten meredt a padlóra mozdulatlanul, míg el nem halt az utolsó hang is.

- Ha tudom, virágot hoztam volna. - suttogta könnyeit nyeldekelve.

- Van a kertben. Minek?

- Megköszönném vele a muzsikádat. Mindig feldobsz. Egyszer elrepülök, meglásd!

Közben már a kabátját gombolta, húzta a sapkát, sebesen magára tekerte a sálját, nagyon igyekezett elfele, a keze járt, és nagyon nézte Flót. Hogy el ne bögje magát. Fló meg őt nézte görnyedten előre hajolva a kerek széken. Ria gyorsan megfordult, és kisietett, mielőtt elárulná magát. Az ajtóból visszaszólt:

- Drahos néninek mondd meg, hogy szereztem neked tanítványokat, hátha a szívébe fogad!

És elszaladt.

A prűcsök. Neki a Mama szíve a fontos. Tanítványok. Ilyen pisisekkel vesződjek. Mamácska pedig valami komoly dologban töri a fejét. Még mindig nincs itthon. Öregasszonyokra csak nem lőnek. És kislányokra?... Flóris szívét átjárta az aggodalom.

Végre kitavaszkodott, kinyitottak az iskolák, a Zeneakadémián mintha mi sem történt volna, folyt az élet. Talán valamivel csendesebben. Lélekben. A hangszerek innen-onnan kiszűrődő hangjai leplezték ezt a csendet.

A Penta Négyes nem éledt fel, de ahányszor összeakadt a fiúkkal a folyosón, mindig úgy köszöntötték egymást, hogy „Majd holnap!” Kis reménykeltő akarás volt a levegőben, de Fló nem törte magát a Penta után sem. Elég dolga volt nélkülük is. Tanítványok lopták az édes idejét, és szívták a véréét. No, azért nem szakadt bele. A sparhelten mindig ott volt a kis lábas a melegítendő kajával, és megenni mindig volt ideje. Hosszú lábai bárholnan hazahozták éhes gyomrát.

Egy idő után feltűnt az önellátás, hogy mostanában Mama valahol naphosszat lófrál, és csak délután kerül elő. Olykor késő este. Amikor Flórisnál leesett a tantusz, irtó dühös lett. Ahelyett, hogy itt ülne és böködné a sifont a selyemcérnáival, sehol! Hetvenen túl! Mindig úgy érkezik, amikor ő épp elmegy! Hétszámra szót sem váltanak! Fló hiányérzetét még az is növelte, hogy más sem keresi. Se a Penta, se Ria. Csilla éppen most miért keresné, amikor eddig nem? Kari is megígérte, és sehol! Richard Strauss duójára fenték a fogukat, s most milyen jól jönne egy kis együtt dühöngés!

El is maradhat mindenki! Le vannak fityűlve, süvöltött Flóris lelkében a magára maradottság keserősége, pedig nem ez bántotta. Leginkább Mamára bosszankodott.

És akkor belépett az öregasszony. Pusztit lehelt a homlokára, felakasztotta vékony kabátkáját, és lerakta a szatyrot a konyhában.

- Gyakorolsz? Jól megy? - kérdezte.

- Mi megy jól, Mama? Mire vagy kíváncsi?

Flóris hangjában valami olyasmi rezgett, amire Mama felfigyelt.

- Rád, kisfiam.

- Igazán? Tegnap is így volt? Meg azelőtt is?

- Baj van, Flóris?

- Megettem a pörköltet, finom volt. Te mikor ebédelsz, ha szabad kérdezni? És hol?

- Hogyhogy hol? Hülyeségeket kérdezel. Tudom, nem ezt akartad kérdezni. Mit mesélt Ria?

- Ria? Nem láttam hetek óta. Kari látott téged a fogászáton egy partvissal meg egy vödörrel. Tuti, hogy te voltál. Mama! Mit csinálsz tulajdonképpen?

- Takarítok. Ki az a Kari?

- Csellós a Pentában. Szóval? Hol és minek?

- A fogászáton a Szentkirályiban. Hogy könnyebb legyen.

Flórisban összeszorult valami. Szégyellte magát. Legfőképp Ria miatt. Aki a tanítványokat hozta. Tehát nálánál még ő is jobban tudja, mi a helyzet. Én meg halogatom, forgatom azt a tervet, de nem jutottam odáig, hogy elmenjek a Jóska mulatójába. Mindenki tudja, mit kell tenni, csak én nem. Mama még tesz is. Helyettem! Hálátlannak és gyalázatosnak érezte magát.

- A legközelebbi tandíjat odaadom, Mama. Csak ezt ne tegye! Kérem!

- Szégyelled? A munkán nincs szégyellni való.

- Egy óra egy tízes. Elment erre-arra. Másképp lesz eztán. Mama, kérem!

Flóris legszívesebben letérdelne Mama elé, és az ölébe fúrná a fejét. Különben is olyan sírhatnékja van, mint egy kisgyereknek. Mama látta ezt, és szeretett volna segíteni, megsimogatni a fejét, de hiszen már felnőtt férfi! Akkor hatalmas zsebének mélyébe kotort, és Flóris elé a billentyűkre tette a két levelet. Mind a kettő csíkos szélű volt, csak a feladók mások.

Flóris agyában úgy jártak a kérdőjelek, mint a ping-pong labdák valamikor a Losonci alagsorában a nagyszünetben, az is csak addig, míg valaki rá nem esett, és széttört az asztal. Soha többé nem lett másik. Az ütők a tornateremben egy szögön lógtak spárganeccben, de senkinek nem kellett már. Minek?

Szóval az egyik nekem címezve egyenesen Franciaországból, a másik Mamának szól. Mégis mindkettőt elém tette felbontatlanul.

- Mióta gyűjtögeti, Mama? Egyszerre nem lehet ekkora fogás!

- Délelőtt találkoztam a postással az utcán. Úgy vigyorgott rám, mintha megütötte volna a főnyereményt, pedig tudja, tőlem nincs borraavaló. Pláne hogy nem pénzt hozott, csak két levelet.

- Csak? Mama! Kell ennél több?

Flóris mohón Jóska levele után nyúlt. Nem volt hosszú levél. Lényegre törő okos baráti jelentkezés, már van lakásuk a város környékén, esténként egy szórakozóhelyen muzsikálnak, a banda új, mind magyar cigánygyerek, Irma babát vár őszre, és szeretettel várják, látogassa meg őket, mihelyst lehet, bár úgy hallja, a határok megint szorosra vannak zárva. Ha Flóris jónak látja, tud meghívólevelet küldeni. „Nagyon komolyan gondold meg: Jó hely ez a lyoni Chat Rouge!” Flóris megértette és elmosolyodott Jóska kitartásán. Lehetetlen, gondolta, és nem emiatt lett szomorú. Mama feszülten figyelő arcára nézett:

- Azt kéri Jóska, adjam át a kézcsókjait magának azokért a csodálatos huzatokért, amiknek az egész város a csodájára jár, ha Irma kiteszi az erkélyre szellőzni. Szóval?

Nagy csönd fogadta Flóris szavait. Mama fejében az járt, Jóska bizonyára abban a levélben meg sem említette, milyen érzés volt az esküvőjén hiába keresni a hiányzó kedves barátot. Kitelik attól a gyerektől. Nagy szíve van.

- Mama! Régen nem beszélgettünk. Hogyan is van ez?

Akkor Mama elmondta, hogy amikor ő, Flóris alkohelmámorban fetrengett napokon át, és persze nem jelent meg a legjobb barátja esküvőjén, még azt sem üzent, hogy gratula, haver, hát akkor ő becsomagolta a nászajándékra szánt kivarrt ágyneműt, már közeledett a Karácsony, jó alkalom a kimagyarázkodásra, és elvitte a csomagot. Akkor már Jóskáék nem voltak idehaza.

- Friss volt a hír, összecsődültek a rokonok, nagy volt a sírás és aggodalom. A nyitott határon lóttak még. Hát ez történt. És Anyád mit ír, kisfiam? Biztosan aggódik értünk.

Flóris átnyújtotta a levelet az öregasszonynak:

- Mamának szól.

Terka mama szemüveget kapott, és belemélyedt. Hosszan silabizálta a kézzel írt sorokat, Flóris türelmetlenül forgott a zongoraszéken, a nyikorgásra az öregasszony rá-rápillantott, végül ölébe ejtette a levelet.

- Apád meghalt, Flórián.

Flóris széke nem nyikorgott tovább. Bambán meredt Mama arcába. Még soha nem szólította így, ha haragudott se. Igyekezett megérteni Mamát, és a szavait. Apa.... Befelé figyelt, és a szőnyeget bámulta. Aztán megrázta a fejét, mert haragudott magára. Nem azt érezte, amit ilyenkor kellene, csak a saját ürességét. Ettől megrendült. Hogy nem érez semmit! Ami igazán belécsikar, az Jóska elvesztése. Vasfüggöny, Chat Rouge, Jóska apa lesz, a cigánybanda Franciaországban, ágynemű az ablakban, egy másik, elérhetetlen világ...

Próbálta rendbe szedni a gondolatait. Zsörtölődő másik énje marta, vádolta. Érzéketlenség? Apát kellene siratnom? Nem is ismertem. Amikor Anya Pestre hozott, a homlokomon egy illatos bajusz érintésére emlékszem, a mozdony lábamra pöfögő meleg gőzét bámultam, és füstszag terjengett az állomáson. Nincs tovább. Az egész kisgyerekkorom reménytelenül mélyre merült, egy befagyott tó feneke rejti. Apával együtt. Nem tudom felhozni. Nem emlékszem életem állítólagos legszebb időszakára, a gyerekkoromra! Legkevésbé apámra. Nem tudok ezen segíteni. Mit tegyek?

A fájó csend után egy dallam cikázott át rajta. Haydn kiáltott utána, aztán eltűnt a dallam, és minden kilátástalan lett. Flórián felemelte a fejét, a nagymamájára nézett:

- Hogyan? Mikor?

Más nem jutott az eszébe.

- Tessék, olvasd! - nyújtotta át Mama a levelet.

A papír sarkát fekete szalag szelte át. Eddig nem vette észre.

„Zsiga hirtelen rosszul lett a munkahelyén, mire megérkezett az orvos, már nem élt. Szegénykém gyorsan és szenvedés nélkül ment el. Itt maradtam egyedül. Mindig mondta, a világ végére hoztalak, mi lesz veled, ha nem leszek? Mintha az apám lett volna, nálamnál jóval öregebbnek érezte magát, pedig nem volt annyira öreg, mint hitte, de csak mondta: Mi lesz veled? És igaza lett. Itt állok egy kifizetetlen házban kifizetetlen bútorok között jövedelem nélkül, és semmihez nem értek. Igen jó szomszédaim vannak, a temetés után ők ajánlották, adjam ki az egyik szobát. Kiadhatnék kettőt is, akkor hamarabb törlesztek. Imádkoztatok értem, hogy rendes embereket találjak, akik nem vágják át a nyakamat. Itt annyi borzasztó dolog történik. Mit tanácsol az én kislányom? Nem akarna kijönni hozzám? Nem lennék olyan magányosak. De Mamuskám, akkor te maradnál egyedül.”

És még sok ilyenfajta siránkozást olvasott Flórián, amíg a levél végén ráakadt a külön neki írott sorokra.

„Flórián, kislányom! Imádkozz Apádért! Jó ember volt, akármit mondanak róla odahaza. Emlékezz rá hálával! Neki köszönheted az életedet.

Írjál! Okos javaslataiddal támogasd szegény magára maradt édesanyjád, aki szeretettel ölel és csókol.”

A régi csíkos levelek végén cirkalmas és olvashatatlan aláírás jelezte, hogy van apám. Egy aláírás. Soha egy betűvel sem több. Mostantól az a néhány betű hiányozni fog. És? Az életemen túl mit köszönhetek még neki? Sem az alakja, sem a hangja, sem a keze érintése, semmi nem maradt belőle az emlékezetemben. Lehet, hogy lennie kellene, de nincs. Halálával semmi nem változott a kettőnk kapcsolatában. Nincs. Nem is volt.

Felszikkantak a gének, jelentkeztek az ősi kromoszómák. Világos, honnan rakódott Flórián lelkére a kéreg, a rideg távolságtartás és a hallgatag magány tudománya. Varga Zsigmond átadta örökét a fiának, és vette is az árát. Ha az angyalok sírni tudnának, elbőgném magamat.

Flórián visszaadta a levelet, lehajtotta a zongora fedelét, és bevonult az alkóvba. Végigdőlt a sezlonon. Ma nem muzsikál, elmerül a gyászban. Behunyta a szemét, nagyon az apjára akart gondolni. Nem létezik, hogy ilyen fagyos közöny lakjék benne!

Nagymama behúzta a vastag függönyöket, kizárta a szemközti ablakon át az udvarról beáradó világosságot. A fiút teljes esti szürkesség ölelte át, pedig odakint hétágra sütött a nap. Sugarai az alkóv lépcsőházra néző ablakán sem tudtak befurakodni. Flórián átölelte a csönd. A fejében megtorpantak a harmóniák és a dallamok. Tisztán hallotta vére áramlását, lélegzetének halk nesztét, amint az a párnát súrolva szétolvad a levegőben. Elaludt. Aztán feleszmélt. Kába mozdulatlanságban feküdt. „Akarmit mondanak róla odahaza, ne hidd el!” A levélből ez a mondat járt egyre vissza. Az a város, ahol született, innen vagy 300 kilométer. A világ másik része! Nem volt ott azóta sem, hogy anyja felhozta az intézetbe. Egyszer Mama említett valamit a háborúról, a menekülésről, rémlik egy régi beszélgetés, de egyetlen szóra sem

emlékszik. Eh, minek? Elhagyta az erőlködést, ellazult, és akkor önként áradtak a képek. Látta az otthoni ház ráccsal szegett folyosójának köveit, hallotta a folyosóra nyíló irodaablakokon túli csendet, papírlapok neszezését, és tudta, ott most dolgoznak, és neki nem szabad bekukkantania. A folyosóra bebókoló faágak árnyékára is emlékszik, anyja lépteire, amint gyékénytálpú házi cipőjében mögéje oson, elkapja, és beviszi a kávéillatú konyhába, arcára nem, csak a szoros ölelésére, amivel a kalimpálását akarja lefogni.

A konyhából nyíló egyablakos kicsi szoba lakkozott, farácsos járókája is megvolt még, amikor Anya kézenfogta. A mellében érzi, milyen nehezen búcsúzott a macis matractól, a xilofonját sem vihette magával, amikor odahagyták a kisvárost a füstszagú vonattal, de az apját, őt sehol nem látta. Nem volt. Se a konyhában, se az udvaron, sem a folyosón, amely fölé a tető eresze nyúlt ki. Apa nem került elő.

Flóris a könnyű álomból átbillent egy másikba. Az is könnyű, benne Jóska alakja, álla alatt a hegedűjével, felé hajol kérdően, hogy melyik nótáját húzza el, és járt a vonó, de a hegedűt nem hallotta, csak Jóska beszédét, és a hangja bariton muzsikává állt össze. Ez a muzsika a szonátája dallamívére hasonlított. Hallotta a kottafejek megelevenedő lüktetését, és ringott a melódián, de egy béna motívum kirántotta a békéjéből. Dühös volt. Most már mit csináljon ezzel a lehetetlen embrióval? Ez nem az ő szülötte! Ez egy kifordított Vivaldi szonáta! És egyáltalán! Olyan az egész, mintha valaki folyton melléütne a futamok közepén!

Kiment a szeméből az álom, felült. Le kéne számolni a magasra rakott ambíciókkal, dörmögte maga elé. Fel akart állni, hogy a zongorán ellenőrizze az álmát, hogy hát végül is mi van ezzel a szonátával, de elébe ugrott a fogadalma: ma nem. Ma megpróbálja helyére tenni a szüleivel való viszonyát. Ekkor eszébe jutott az útja Amerikába, annak csúfos és szerencsés vége, meg hogy hiába ír Anya olyasmiket, hogy együtt élhetnének? Már minek? Eddig nem gondolt erre? Miért nem akkor akarta, amikor még megtehették volna?

Délutánra hajlott már. Ilyenkor nem szokott itt heverészni, ettől az egész olyan idegen. Bámulja a függöny mögött rejtő ablakot, mögötte felsejlik a sivár, koszos, vedlett lépcsőházi fal. Csigalépcsőház cselédek számára. A cselédlányok talán nem gondolták, hogy mennyire méltatlan. Urakra és szolgákra bomlott világ. Ez van, és kész. Lidának itt kellene elmennie az ablak előtt, ha megjön a piacról. Bevillant a kis tót cselédlány arca otthonról. Hazagondolás... Tisztán látja maga előtt a szorosan befont varkocsot a keskeny háton, az éles választékot fehér feje bőrén. A hokedlin ül, magasan, a lány előtte térdel, ráhajol a lábára, hogy felhúzza a cipőjét, be is köti, ő meg kalimpál, és Lida nevetve rácsap a térdére, hogy nyughasson már. Hogyan emlékezhet épp erre? Lida volt, aki minden reggel felöltöztette, megfésülte, és a konyhában elébe tette a kávé bögrét. Egyszer, amikor az új xilofonját ütogette, benyitott hozzá a kis szobába, hogy no, ifiúr, ezt verje ki! És eldúdolt egy dalt. Ő meg nagyon igyekezett megkeresni azokat a hangokat a játékhangszeren, de nem ment, csak jól összevesztek rajta. Lida direkt mindig másképp danolta. Lida. Ha most lenne, nem itt lakanának, hanem elől, az egyik nagy, úri lakásban, és lenézné azt a srácot, aki itt hátul veri naphosszat a zongorát. Fura. A dolgok mennyire másfelé fordultak...

Az ablakfélfán egy hajszálnyi fénycsík ült meg, mocomog, páváskodik. Olyan, mint egy kíváncsi kölyök, aki tiltott területre dugja az orrát. Egyik tanítványára emlékeztette Flórist. Mereven nézte a csíkot, amint lassan húzódik kifelé, és percek múlva eltűnik, csak a káprázata remegett tovább a recehártáján. Az a kis huncut Beáta...

Tegnap délután ő nyitott ajtót. Egy szál fürdőköpeny volt rajta, a fején törölközőből csavart turbán, fél kézzel azt fogta, másikkal az ajtót, és közben szétnyílt a köpenye. Egy pillanat volt az egész, a kislány összekapta, elpirult, kérte, várjon:

- Este színházba megyek. Bocsásson meg, tanár úr, tíz perc múlva készen leszek.

- Talán én jöttem korábban - mondta Flóris, de Bea ezt már nem hallotta. Ő meg ült a széken a zongora mellett, különös érzés hullámozott rajta, mint akinek láza van. Kissé nehezen vette a levegőt.

Most újra éli, tudja, nem kellene, de jó újra élni. Már este is erre gondolt. Bea mellére, vállára, kibukkanó hasára, és arra a különös érzésre, ami elfogja, ha erre gondol. Senki még ilyet nem váltott ki belőle. Felnyögött. De hisz még soha nem látott ilyen elérhető közelségben mezítelen női testet. Egy titok pattant ki előtte, pedig már húsz éves is elmúlt. Tegnap óta azt érzi, valamit elmulasztott. Pokoli volt ott ülni a kislány mellett. Folyton arra a villanásra gondolt, és nem akart a lányra nézni, aki már rendesen felöltözve nagy komolyan ült a zongoránál.

Megint jön a bizsergés. Pedig Apára kellene gondolnia. Legszívesebben odaülne a zongorához. Ott soha semmi nem hozta még ki a békességéből. A billentyűk érintése, ujjainak mozgása, a születő hangok mindig megnyugtatták. De most gyászol. Virraszt. És igyekszik maga elé képzelni Apát, de nem megy. Ha nem muzsikál, legalább felhajthatna egy pohárával. De nem. Ez egy áldozat Apa sírkövén.

A másik oldalára fordult, el a cselédlépcsőtől, el a koszos falaktól, már fények sincsenek, és Beára sem akar emlékezni. Nem. Az egész olyan, mintha... Mintha milyen? Jóskával kellene erről beszélni, ő tudná, milyen. Elfogta a nyugtalanság. Már nem tudott ellenállni. Halkan felkelt, kikukkantott. Mama sehol, a konyhában sem motoz. Talán elsuhant a partvisához? A kottatartóban meglelte a kis lapos üveget.

Félkábulatban előjöttek a lányok, a tanítványai. Mennyire félt, amikor az elsőhöz bekopogott. A szülőkkel kellett tárgyalnia. Utána meg kinevette magát, hogy ennyire tartott ezektől a rettenetesen egyszerű emberektől. Milyen fura volt a gyanakvásuk! Mindegyik megkérdezte, hogy Riát miért nem ő tanítja, az miért jár máshoz? És erre nem tudott mit felelni. Soha az eszébe sem jutott, hogy hát hisz taníthatná is, és akkor mennyivel többet lehetnének együtt, és milyen nagyokat mulatnának egy-egy zongoraórán... Igen, Riának sokat köszönhet. Egy új világot ismert meg. Illetve sok új világot. Mintha az emberek külön-külön valami egymástól egészen elütő elképzelés szerint élnék az életüket. Az otthonuk is különböző, a felfogásuk is. Például itt vannak Annáék. Amint Anna szabadkozva áll előtte a nyitott ajtóban, ő meg rettenetesen liheg a megmászott három emelet után. Egyszer kiszakadt belőle:

- Hogyan lehet ilyen magasan lakni? Hogy bírják maguk?

Mire Anna felnevetett:

- Képzeld el akkor szegény mamát, aki minden alkalommal felmossa az egész lépcsőházat, ha vendégek jönnek!

- Uramisten! Miért? Nincs házmester?

- Azt ugyan várhatná a szegény mama! Ha ebbe a piszkos házba belépne valaki Apa ismeretségi köréből, mit szólnának, hol lakunk?

- Miért, hol laknak?

- Egy szemétdombon.

- De hát itt minden olyan tiszta!

- Mert anya éppen tegnap súrolta a koreai kollégák miatt.

- Remélhetően nem járnak sűrűn magukhoz ilyen kényes vendégek.

- Hát nem, sajnos!

Ilyen emberek vannak. És minden háznál van zongora. Miből telik ezeknek?

Megkotyogtatta az üveget. Alig volt már az alján. Ha minden tandíjat Mamának adok, hogyan lesz jókedvre valóm? Talán több helyre is eljárhatnék. Ez is egy mesterség. Zoli bácsi évtizedeken át csinálta.

Zoli bácsi... A zeneiskolában egészen más szag áradt a falakból, mint a Losonciban, egészen más csönd ült a folyosókon, innen-onnan különböző hangszerek fojtott hangja szűrődött ki. Egy templom áhítatával ért fel. Első órán Zoli bácsi a zongorához ültette, a kottatartóra tette a kottát, és azt mondta, hogy játssza le. Akkor megijedt:

- Hogy én?

- Igen. Te jöttél ide, hogy tanítsalak meg zongorázni. Hát akkor?

- De hát épp ez az! Nem tudok zongorázni! -

- És énekelni?

Leénekelte.

Az első tanítványával úgy kezdte, ahogyan Zoli bácsitól tanulta. Énekléssel. Irénke, Annus, Bea.... No, mit! Az a fő, hogy pénzt kap! Igen, ezentúl odaadja Mamának! Legalábbis nagy részét. Bizonyosságul húzott egy apró kortyot. Az utolsót. Az üveg kiürült. Flóris agyában nem számkáztak már akarások. Egyszerűen elkábult, és aludni szeretett volna. Magára húzta a takarót. Az apja állt előtte. Legalábbis azt mondta, hogy ő az apja, de Flóris nem emlékezett, hogy valaha is látta volna ezt az embert. Olyan volt, mint amilyennek Őzt képzelte. Gyerekkorának nagy élménye az Őz, aki ugyan nem volt varázsló, de mert azt hitték róla, hát igyekezett megfelelni. Kicsi pocakkal, arany óraláncsal és magas cylinderben állt az alkóv sezlonja mellett, és egy biciklicsengőt nyújtott felé, közben berregette hol az egyik ujjával, hol a másikkal. Egész csinos dallamot hozott ki belőle. Ő persze még kisfiú volt, és boldog, és tetszett neki a dolog. Ezért átölelte a varázslót, és azt mondta:

- Köszönöm, Apa. Hogy vagy odaát? Minden rendben?

A pocakos kis ember felnevetett, akkora szája lett, hogy elnyelte az egész alakot. Elnyelte saját magát.

Flóris felébredt, váltig a biciklicsengőt hallotta, pedig süket csend volt a lakásban, és esteli sötétség. Tehát Mama nincs idehaza. Ugyan hol lehet ilyen későn? Kezével a párna alá dugott üveget kotorta elő. Üres volt, jobbnak látta visszatenni a dughelyére. Kibotorkált, villanyt sem gyújtott, felnyitotta a zongorát, és fogadalma ellenére leült. Régóta nem játszott, de most kigyulladt az agyában az a Haydn szonáta, a B-dúr. A második tételhez fogott. Lassan, gyászosan bújtak elő a hangok, halkan és méltósággal, ahogy egy sirató dallamhoz illik. Őz apó, neked játszom, gondolta Flóris, mert apja helyébe senki mást nem tudott elképzelni, és szívében nem bánat, hanem derű omlott széjjel. Nem az italtól. Fejében zsongott a zongorahang meg Haydn huncut ötlete. Az öreg mókamester jól átrázta a világot, és most Flóris menetel a nyomában. Játssza a szomorú gyászindulót, de lelkével a másik kettőt hallja, a halál-muzsikát kétfelől átölelő vidám tételeket! Nem játssza, hallja. Ott belül. S miközben ujjai halottas menethez illő méltósággal lépdeltek a billentyűkön a sötétben, lelkének jól esett, hogy ezzel a fricskával kimászhat hangulatának bús ambivalenciájából.

Ó, ez a tavasz! Még az angyalokat is megbolondítja! A lázas ős és a gyászos tél után friss és szabad a lélek. Legalábbis annak reméli magát. Különösen húszéves kora táján. Elolvadt a hó, megszáradtak a jegyzőkönyvek, lehet belemerülni az újjászületés izgalmas és boldog kínjaiba.

Juj, de közhely ez, angyalom!

Tudom, de hogyan másképp? Ráadásul igaz!

Magam is bizony érzelmi csapdába estem. Megint megszerettem ezt a fiút, ezt a Flórist, no, nem a habitusát, azzal még mindig nem szoktam össze, de elnéztem a múltkor, amint a Semmelweiss utcán lépdelt a konzi felé. Olyan fessnek, ápoltnak, férfiasnak látszott.

Bár hogy mi is az a férfiasság, pontosan nem tudom. Talán a büszkeség. Amikor arra gondol a férfi, hogy ő az a bizonyos egyedi jelenség, aki senkihez nem hasonlítható, és ettől jogai vannak. Tévednék?

Tévedek! Ha ez a férfiasság, akkor Flórisban nincs, de van helyette valami báj, ami vonzza az embereket.

Pontosan!

Épp azért repültem a túloldalra a Semmelweiss utcában, hogy megnézzem kívülről, hogyan látják mások, akik nem tapadnak a lelkére, mint én. Akik csak a felszínt érzékelik. Reméltem, úgy jobban megértem a történeteket. De nem így lett. Semmit nem értek. Mindössze leírom.

Sietősen szaladt felfelé. Örült a bordó csempéknek a lépcsőház falán, rohanó alakja a be-szüremlő fényben egyenként és egyszerre tükröződött rajtuk, és örült az órának is. Szeretett ide járni. A kacér köpeny rakoncátlansága óta Bea mindig valamiféle bizsergést okozott, ha mellette ült. Amúgy Bea nemigen érdekelte, az sem, mennyire készült az órájára, az sem, mennyire fogja meg a zene. Beát a többi közé sorolta, akik csak azért zongoráztatnak, mert sikk, de igazából nem érznek készletet a hangszer lehetőségei iránt. Van a kotta, amit többé-kevésbé lejátszanak, és kész. Mégis jól esett ide járnia.

Most aztán nagyon bután állt a nyitott ajtóban. Bea eléállt, és száraz hangon közölte:

- Anyám kéri, ne jöjjön hozzánk többet a tanár úr. Tessék, itt a tartozásunk.

Átnyújtott neki egy borítékot, és már csukta volna az ajtót, a tanár úr azonban nem engedte.

- Miért? Mi a kifogása?

- Nem tudom.

- Megkérdezem.

- Nincs itthon.

Flórisban felébredt az öntudat.

- Jó. Akkor majd este. Így nem lehet eljárni!

- Este se lesz itthon.

Flórisban gyanú támadt.

- Elvárható, hogy Édesanyád személyesen közölje, ha nincs rám szüksége a továbbiakban. Meg fogom keresni.

A kislány lehajtotta a fejét. Nem válaszolt. Flóris a zsebébe gyűrte a borítékot, és szó nélkül elfordult, hogy itthagya az egészet, amikor a kislány felszipogott:

- Jöjjön be, tanár úr!

Becsukta mögötte az ajtót, és bögve a nyakába borult. Flóris érezte a kabátján át azt a kis testet, amit hetekkel ezelőtt véletlenül megpillantott, és ami akkor és azóta is úgy kihozta a sodrából. Átkarolta a kislányt, s akkor átvillant hirtelen, talán ezt a vonzódását sejtheti az anyuka. De honnan? Eltolta magától a kislányt, a szemébe akart látni.

- Végképp nem értek semmit, Bea! Mi szomorít el ennyire?

- A hülyeségem.

Bea lehajtott fejjel hüppögött még egy sort.

- Mindent meg lehet oldani. Beszélj az édesanyáddal!

- Nem lehet. Maga se próbálja meg! Akkor nekem végem!

Amit még hozzátett, azzal Flóris nem tudott mit kezdeni:

- Ria. Ő az oka mindennek.

Bea kimondta, és most felnézett. Nyilván a hatást akarta látni. Flóris nem tudott megszólalni. Mi lehet ez az egész?

- Ria szerelmes magába. Hát ezért.

Most végképp összezavarodott a fiú előtt minden. A dolgok rendezéséhez kérdéseket kellene feltennie, de csak habogni tudott.

- Furcsák vagytok, ti lányok! - nyögte ki végül. - Ria régi barátom, és lehetetlenség, amit állítasz, különösen azért, mert semmi összefüggés nincs a dolgok között. Miért mondana fel emiatt az édesanyád?

- Nem is anyu akarja...

- Hát akkor kinek az ötlete? A tiéd?

Bea hallgatott. Pácban volt, az az igazság. Nem mert Flóriánra nézni, amikor kinyögte:

- Riáé.

- Riáé? De miért?

- Mert féltékeny. Azt hiszi, a tanár úr belém esett.

No, erre már Flóris elmosolyodott. Nem, ez egy dilis helyzet.

- Nem estem beléd, Bea. Riába sem. A bakfis bolondságokból hagyjatok ki. Van még zongoratanár a világon, én is találok tanítványokat helyetted. Ezt így mondd meg Riának, légy szíves! Hogy édesanyádnak mit mondasz, az a te dolgod. Szervusz.

Azzal kilépett. Meglehetősen dühös volt. De még nem tisztázta magában, miért, és igazándiból kire.

Aztán elsodorták az események, mit törődött ő már Beával és Riával? Két kis pisis.

- Ugyan szakadjatok már el, lányok! Lassan sötét este lesz, és ti itt vég nélkül...! Különben megfagyok!

Kari egy gordonkával a hóna alatt topogott a téren egy olyan pad előtt, amelyen két nő kuporgott a hideg elől picire gömbölyödve, hevesen vágta egymás szavába, a szavak nyomában megfagyott párafelhőket eregettek, s mintha a kimondott szavakba burkolóznának, csak mondták, mondták.

- Hogy nem fagy oda a feneketek! Beszéljük meg Flóriánnál, ott biztosan fűtve van.

- Én nem megyek. Nem is ismerem. Hogy venné az ki magát? Beszéljétek meg vele, és majd a próbák közben kiderül...

Ezt egy nagyarcú, szőkébe hajló, tésztabőrű nő mondta, aki idősebbnek látszott a másiknál. Csilla is rendesen didergett. Vékony kabátja aligha, csak a szőrmegallérja melegíthette, vagy annak is csak a tudata. Dideregve húzta össze nyakán a sálját, és még jobban magához szorította féltett hegedűjét.

- Tudod mit, Kareszom? Eredj fel hozzá, és mondd meg annak a medvének, hogy bújjon ki a barlangjából, mert fellépés várható. Nem kell mást mondanod. Itt megvárunk.

- Nem vagytok józanok! Most miért nem törünk rá csapatostul? Hatásosabb lenne.

A fiú már tudván tudta, hiába beszél. Otthagya a lányokat, futásra fogta megfagyott lábait.

Február nemrég adta ki a mérget. Érezni lehetett, lassan kiderül az idő, de még aludtak a rügyek, és így, késő délután, amikor már a napnak csak az emléke melegített, csípős lett a levegő.

Kari kopogott az ajtón, toporgott egy sort, aztán megint kopogott, mert nem tudta, hogy ez az ajtó mindig nyitva van. A halk 'tessék'-re nagy óvatosan benyitott. Egy konyha sötétjébe lépett, jobbra, a szobába nyíló tárt ajtón túl egy kis asztali lámpa fényköréből közeledett Flóris. Arcán meglepetés és öröm.

- Már mióta vártalak, Kari! Október óta!

- Jaj, Flóri, megfagyni sincs időm! Jó meleg van itt. Ha odaengedsz a tűzhöz, talán megmaradnak a kezeim.

Kari óvatosan megszabadult a gordonkájától, és kezeit kitérve elrohant Flóris mellett, egyenesen a kis vaskályhához.

Flórián egy szál flanel ingben állt, és nézte. Mellében feloldódott a régóta szurkáló magáramaradottság. Nem kérdezte, miért ilyen soká? Nem kérdezett semmit. Örült.

Kari a kezét melengette a platni fölött, Flóri rakott a tűzre, csend volt, a kis asztalon a könyv nyitottan hevert. Várakozás ült a szobán. Flóri aztán behúzta a fakó mályvaszín sötétítő függönyt, kiment poharakért, és behozott egy üveg vodkát.

- Paganiniről olvasok épp. Jó fej volt. Kár, hogy ritkán születnek ilyen fazonok.

Kari nem válaszolt. Fájón olvadt meg végtagjaiban a fagy. Kivárt. És közben arra gondolt, fagyjanak meg azok ott a sötét és barátságtalanul kopár tér legelhagyatottabb részén, a szabadtéri színpad mögött, ahol a strapától a fű sem nő ki, a bokrok is meghalnak, s az a néhány kis fa épp hogy vegetál. Nyáron nem akármi errefelé, a művészbejárónál, ahol kíváncsi gyerekek hada gyülekezik esténként, de most csak a kopott padok és a sáros utak, amelyekről a kavicsok is leszégyenkeztek. És fagy és hideg és tél.

- Gyere, igyál! Át vagy fagyva. Nem volt pénzed villamosra?

- A lányok nem bírták abbahagyni. Most is ott ülnek a téren egy padon, és vitatkoznak.

- Kik? Csilla is?

- Naná! Ő tojja a Csilla-gokat, nem tudtad? Szóval azt üzeni, hogy...

Flórián nem bírt magával.

- Itt van, és nem jön fel?

- Nagy dumában vannak a fellépés miatt.

- Nem szép tőle... - motyogta Flórián, és már mindentől elment a kedve. Nem elég, hogy ősz óta még az akadémián sem találkoztak össze, akkor eljön idáig, és inkább megfagy a téren, minthogy... Nagyon utálhat...

- Nagyon utál? - kérdezte fennhangon.

- Mért utálna? Most a feladat Helgát megnyerni a műsorhoz. Rettentően tud dumálni. Csak álltam és hallgattam, mögöttem a színpad koszlott hátulja, meg a magas kerítés, és arra gondoltam, mégis mennyire jó, hogy van.

Flórisban megtekeredett valami.

- Csilla?

- A színpad! Mennyit ácsorogtam sráckoromban a rács mögött! Rikoltanak a hangszórók, a hatalmas ágakon gyerekek csüngnek, hogy Csajkovszkijt vagy Strausst hallgassanak. Micsoda műsorok vannak itt nyáron ingyér! Volt egyszer, hogy összekapartam a két fronsit, már ment a műsor, a színpadon Honthy Hanna, én megbűvölve, vakon, kavicsokon karistolva ülőhelyet kerestem a sötétben, és rám pisszegtek körül...

- Többnyire amatőr zenekarok jönnek ide. Nem örülnék, ha velük kellene játszanom.

- Én pedig szívesen muzsikálnék itt egész nyáron! Beférnek vagy kétezren. És az egész terület hallja!

- Aha. Te így számolod.

- Te is így. Nem?

Flórisban bezárult az őszinteség vékony erecskéje. Már inkább zenélni akart.

- Miért is jöttél, Kari? Hm? Nem ezért?

Flóris a zongora mellé ült, a gyertyatartón a pohara, belekortyolt, és elkezdte Richard Strauss duóját, azokat a provokatív ütemeket, amikor a zongora arra vár, hogy a cselló belépjen.

Karinak több se kellett, kibontotta hangszerét, és nekiült, hogy folytassa egy kis zenei feleseléssel, ahogy az meg van írva. Lázasan ügyködött vonóval, kottával, közben meg nem állt benne a szó, mintha nem is muzsikálni jött volna. Flóris azt hitte, ma már nem jutnak semmire a darabbal.

- Képzeld, felkérték a Penta Négyest. Illetve, hogy szóltak a dirinek. Kellene egy tavaszi műsor, komolyzenei, mondjuk március 15. alkalmából vagy hogy. Mindegy igazán. Szóval megcsinálhatnánk megint a Pisztrángot, meg kísérhetnéd Helgát. Van néhány szép Bartók parasztdal, amit nála jobban senki nem énekel. Ismered?

- Helgát? Alig. Hogyan állt rá, hogy pisisekkel működjön együtt?

- Október óta örül, ha pódium van a talpa alatt.

- Még sosem kísértem énekest. Mit fog hozzám szólni?

- Ismer téged, szívesen jön. Neked meg el kell kezdeni egyszer.

Két pohár koppant a tálcán, Flóri végre a billentyűk felé fordult, amikor halkan nyílt az ajtó. Azt hitte, végre Mama érkezik, de nem:

- Be lehet ám lesni a függönyresem, Flóri! Láttam, amit láttam. No, adjatok egy poharat nekem is!

Csilla arca nevetett be a konyhából. Már a zongorán landolt a hegedű, széken a kabátkája, s fagyott kezeit lehelgette.

Flóri örömeiben alaposan elpirult. Persze, hogy mindent elvállal, mindenre igent mond, és persze, hogy nem olyan medve ő, akihez ha bebújnak, megeszi a vendégét.

- Belépsz, Csilla? Triózzhatunk.

- Nem, Flóris! Teljesen elgémberedtek az ujjaim. De megkínálhatsz abból a lélekmelegítőből.

Flóris igyekezett házigazda lenni, Kari meg feszengett a térde között várakozó csellójával, no, akkor most mi lesz? Nézett egyikükről a másikára. Flórisban valami szorongásfélével kevert ragyogást érzékelt, Csilla meg bátoritanul álldogált.

- Leülhetsz ám, Csilla! Aproó, hová tetted Helgát?

Flóris is kérdőn nézett a lányra. Csilla felhajtotta a méregerős vodkát, szeme sem rebrent, de azonnal kipirult még a füle is!

- Hogy Helgát? Hát hazament. No, jó, hogy feljöttem. Fogadjunk, Kari nem mondta el, mit üzentem. Ugye, Flóri?

- Üzentél? Hát azt is nagyon jól tetted! Meg hogy feljöttél, azt is! Hónapok óta úgy eltűntél, mintha disszidáltál volna. Tényleg azt hittem, Csilla!

Flóris mintha nem mondta volna egészen komolyan, a szeme sarkában ugratós mosoly bujkált, amit mindnyájan ismertek már. Ilyenkor jó volt védelmi pózba helyezkedni. Pedig egészen komolyan gondolta.

- Félre a tréfával! Tehát semmit nem tudsz a felkérésről? Fel kell kötni a felkötnivalókat! Nincs két hetünk, és itt a fellépés!

- Ne mondd! S ha mondd, miért csak most? Mit követtél el, hogy csak most mersz előállni?

- Ne hülyülj, Flóri! Karesz! A jó ég áldjon! Mit csináltatok eddig? Csak nem ittatok, mert nem zenéltetek, az tuti! Innen egy hang muzsika ki nem hallatszott!

- Leskelődtél. Szép dolog, mondhatom!

Így Kari, de Flóris most felállt a zongora mellől, és Csillára nézett komoly erősen:

- Honnan tudod te leány, hogy melyik ablakon nézhetsz be büntetlenül? Vagy minden valamire való világos ablak jó neked a kíváncsiskodáshoz?

- Nézd hogy elpirult!

- Mert bűnös. Tényleg, hogyan találtál ide?

- Már jártam itt, Flóri.

- Itt? Mikor? És én hol voltam?

- No, ez az. A mamád sem tudta.

- A mikorra még nem feleltél!

- Mit faggatsz? Valamikor! Még tavaly.

- No, Flóri! Egy szavad sem lehet. Min vagy akkor fennakadva?

- Két dolgon. Egyik, hogy egy komoly fellépést miért csak két héttel előtte kell a tudomásra hozni, a másik, hogy az előző fellépésünk óta eltelt négy hónap alatt a Penta Négyes vezető primásának miért nem volt ideje méltatni szerény közreműködésemet?

Csilla nem szokott a számonkéréshez. Haragosan pattant fel, és megállt Flóri előtt, ami a kicsi szobában a hatalmas zongora miatt igen közelre sikerült, meg is dobogott a fiú szíve.

- Kedves Flóris! Remekül működött a Pisztráng-ötösben, de nem volt alkalmam elmondani, mert közben kitört a forradalom, vagy ellenforradalom, vagy mi, mindenesetre lőttek az utcákon. Ami a közelgő fellépésünket illeti, kínos lenne lemondanom, de március tizenötödikét nem tolhatjuk el a kedvedért.

- Nyugi, Csilla. Megható, hogy valamikor kerestél, és ez mindent elmos, az összes bűnödöt.

Flóris mindent elfelejtett, mindent megbocsájtott. Töltött még, aztán megint, és közben Strauss elfelejtődött, Kari rég bezárta már a hangszerét a tokjába, és azon tűnődött, egyáltalán hazavigye-e, mert nincs tökéletesen józan állapotban. Ködös tekintettel megkérdezte Csillát, ha mennek, hazakísérje-e, mire Csilla felnevetett.

- Inkább nekem kell téged hazakísérni, úgy látom.

- Jó a huzatod, kislány - motyogta Kari, és elaludt. Még nem volt tíz óra.

Flóris ott ült a kerek forgószéken, a billentyűk mozdulatlanul hallgattak. Pedig de szívesen játszana! Csakhogy ilyenkor már nem illik zavarni a lakók édes álmát.

- Elfelejtettél hülyéskedni, Flóri.

- Igen. A közeledben mindent elfelejtek.

Jókora hallgatás telepedett közéjük. És megindult az áramlás ebben a hallgatásban, de nem történt semmi.

Ennyi telt az én lelkem fiától, de hát ez nem kevés! Egy tökéletes vallomás!

Uram, hogyan fogom teljesíteni a feladatomat, ha ez a gyerek elveszíti a fejét? Az Úr most azt mondhatná, hogy benne van a pakliban, meg azt, hogy szedjem össze magam őrangyalai képesítésemnek megfelelően.

Ilyenkor aztán erősen kétlem, hogy a legjobb dolog-e angyalnak lenni.

Egy idő után Csilla suttogva lelket vert Kariba, és hazaindultak. Kari előre vánszorgott a folyosón, Csilla megfordult, gyors pusztit lehelt Flóris arcára, és Kari után sietett.

Flóris nagyon melegen, a leglíraibb baritonján suttogta bele az éjszakába:

- ... a puskaropogás közepette... Hogy ez mit jelent nekem, arról fogalmad sincs...

Szeme átölelte Csillát.

Akkor kicsapódott a lépcsőházi lengőajtó, és egy koldusforma néne csoszogott a folyosóra, kezében szatyor, lábán ócska férfibakancs, a lábán tréningnadrág, hajlott hátán öreg, százéves télikabát, fején barna rózsás kendő, arca fakó, a fáradtságtól mosolyra sem telt, eloldalazott a két fiatal mellett.

- Mama! Honnan ilyenkor?

- Szervusztok muzikusok! - sóhajtott Mama. Alig állt a lábán. - Honnan? Munkából.

A gyerekek köszöntek, és lefutottak a lépcsőn. Flóri átölelte Mamát. Máskor már számon kérte volna a megjelenését, és dühöngött volna, hogy megszegyenítette a kollégák előtt. Most magához szorította keskeny vállait. Mintha ő kapaszkodna ebbe az aprócsontú öregasszonyba.

Soha ilyen két hetet, Uram! Tudom, végig kell csinálnom. Még hálát is adok, hogy Flóriánhoz rendeltél, Uram, csak az üdvösségét siratom előre!

Az a fellépés! Csúcs! Flórián meg úgy tesz, mintha mindez nem vele történne! Én meg izgultam, igyekeztem, még Helga őrizőjével is tárgyalni akartam, de az csak kacagott, bele a pofámba, hogy csak tipródtam a rózsaszínű erkölceimmel. Az a sárga milió! Uram! Töröld el ezt a színt azokról a falakról! Maradjon sárga a napfény, a napraforgó, a tavaszi aranyvessző, de egy hálószoza, jaj, ne legyen buja sárga!

Jó. Lenyelem angyal-könnyeimet, kivasalom gyűrött szellemi szférámat, előszedem jobbik eszemet, és megkérdem magamtól: Angyalka, lehet, hogy te is vétettél valahol? Akkor bogozd ki a mentségeidet! Nézd meg újra azt a két hetet! Elő az íróttollal!

Hm... az első mondat alakul... Hm, érdekes... Mennyire más innen fentről!

Flóris dolgaihoz jobb, ha ezt a szemszöveget használom?

Főpróbát nem tarthattak a helyszínen. Annyit sikerült elérniök, hogy előadás előtt megnézzék a színpadot. „Díszlet” gyanánt egyetlen nemzetiszín zászló szégyenkezett a háttér fekete függönyére tűzve, viszont a zongorát felhangolták. Megnyugodva vonultak el az úgynevezett művész-szobába. Gyanakodhattak volna, de nem gyanakodtak. Csak szorongtak, amikor kilestek a nézőtérre.

Elérkezett az este. El a kezdés ideje. A székek, a kottatartók a színpadon, a fények rendben, és a nézőtér üres! Szombat, ünnepléshez a legjobb időpont, a művelődési ház kapuja előtti plakáton és a stencilezett kis meghívókon világosan áll: „A Vasas Székházban 1957. március 16-án szombaton este 19 órakor komolyzenei ünnepséget tartunk az 1848-as forradalom tiszteletére”. Ott a műsor is: Haydn vonósnégyese, egy csokor Bartók népdalfeldolgozásaiból, végül Schubert Pisztráng-ötöse. És a nevek is hibátlanul sorakoztak a szerényen utánuk biggyesztett a.n.-nel, Helga pedig a megkövetelt kiemelt betűkkel.

Szállingóznak azért. Fél 8. Az első három széksorban ülnek. Hátrébb is három komoly férfiú, ünneplőben.

Elkezdjék? Legfeljebb csak a maguk gyönyörűségére játszanak.

Jó.

A zenélés öröme a körülmények ellenére sem hagyta el a társaságot. A műsor egyvégtében ment, a gyér taps közben Flórián kinyitotta a zongorát, leült mellé, és bevonult Helga a zászló melletti nyílásból égő vörös, mint később állította, „forradalmian vörös” nagyesztélyiben, akár egy dizőz, és gyönyörűen énekelte azokat a dalokat! De gyönyörűen! „Kár, hogy nem jöttél népviseletben, még nagyobb lenne a hatás”, jegyezte meg Csilla az utolsó simítások közben. „Ez az én mondanivalóm”, vágott vissza Helga.

Énekére mind a harminc tenyér viharosan csapódott össze. Van ebben a nőben valami, ismerte el Flórián. Azután a társaság összeült egy kis Schubertet muzsikálni. Flóriánból elszállt a druk. Hol volt már az az idő? Azóta felnőtt lett!

Előadás után a művész-szobában forró volt a levegő. A fiúk ölelgették, lapogatták egymást, izzadtak, vörösén csillogtak az arcok, teljesen kiborultak. Igazából nem is tudták, mitől. A muzsikát máskor is élvezik, a közönség gyér volta pedig inkább elvehetett volna az örömből, mégis! Valami nagy tettnek érezték az estét, és sorban hálapuszik csattantak Csilla arcán, mintha ő okozta volna mindezt. Csilla meg továbbadta Flóriánnak:

- Hogy te milyen klassz voltál!

Az ölelés hosszabbra sikerült a szokásosnál, Helga azonnal odalépett, megfogta Csilla csuklóját, és félre lendítette:

- Hagyd békén! Ő az én fiúm!

És hosszú, rúzsos csókot nyomott a fiú szájára mindenki elképedésére. Flórián nem tiltakozott. Flórián elpirult, topogott, menekülésre nem volt alkalom, belül pedig fertelmes vihar pörgött: fizetek a gyávaságomért, most megfizetek, gondolta. Nem tudott Csilla szemébe nézni. Senkiébe.

Helga átölelve tartotta Flórist:

- Tényleg tudsz, kisfiú! Majd hívj fel, ha kedved lesz egy kicsit... hm... korrepetálni!

Enyhén hátba vágta a fiút, és harsány hahotával lépett ki a szobából, de még visszaszólt!

- Helló, Penták! Hódolók serege toporog az ajtóban!

A csapat mozdulatlanul bámult utána. Flórián megúsza ennyivel, de élt az alkalommal, sietősen kilépett a folyosóra, ami persze úgy is látszhatott, mintha Helga után szaladna, ez azonnal az eszébe jutott, de már nem volt visszalépés.

Valóban jó néhányan vártak az ajtó előtt, párat a művésznő rázott le magáról, akinek már se híre, se hamva, a többiek pedig az ajtóra szegezett tekintettel vártak, s amikor az kinyílt, egy csapat lány rohant az ajtóban toporgó Flóriánhoz:

- Tanár úr! Tanár úr! Gratulálunk!

- Remek volt, Fló!

- Óriási! Köszönjük!

A félszeg fiú rákvörösen tekingetett egyikről a másikra, tényleg nagyon meghatódott, bizony takargatnia kellett. Nyilvánvaló, az idegein már alig uralkodik. Sok volt ez a mai nap. Meg minden. Igyekezett kedves és tanárbácsis lenni, szerény mosollyal viszonzta a lelkesedést. A tanítványai tehát szeretik. Nincs semmi baj. Itt van Bea is, a kis kacér, és Ria! No, veled még számolunk, gondolta Flóris, és mindenkitől sorra elfogadta a lelkes puszikat. Olyan volt, mint egy körülrajongott basa a háreme közepén.

Ekkor végre kijöttek a Penták, őket is körülfogták a lányok, Csilla szélesen mosolygott. Nem a lányok csacsogásán meg a lelkesedésén, hanem ezen a Flóriánon. Hm.

- Ni, van már nekünk egy Don Juan-unk is! - jegyezte meg mulatva.

A fiúk hátba vágták Flóriánt, és hónuk alatt a hangszereikkel a kijárat felé igyekeztek.

- Egy pohár sörre beülünk a sarkiba! Megvárunk.

A gratulálók serege szálanként tűnt el az ajtóban, utánuk fordult a három komoly úrember is, akik eddig a falat támasztva nézték a jelenetet. Csilla belekarolt Flóriánba:

- Szép este volt. Bár nem indult szépnek, igaz?

Akkor Flórián odahajolt, maga felé fordította a lányt, hosszan nézte, és Flórián tudta, most itt az alkalom, de Helga vastag csókja égett a száján.

A Sarki tulajdonképp egy kedves kis presszó volt. Az elmúlt két hétben próba után néhány-szor megfordultak benne. Most egymáshoz simulva léptek be Csillával. Flóriánt meghatotta, hogy a lány felvállalja.

Sört nem ivott, utálta. A pincérlány már tudta, neki a szokásos fél deci rum. A harmadik után megtörtént, ami szokott, Flórián elveszítette a talajt maga alól. Csak ült, az asztalra könyökölt,

átkarolta Csilla vállát, és egy mukkot nem szólt. Mint aki nincs ott. Nem értette, miért nem bírja az italt. Mert szegény legény, és üres a zsebe, kevéssel beéri, volt a vigasza. Nem, nem látta be, hogy idejekorán kidől, hogy mértéket kellene tartani. Ha előtte volt a pohár, vállat vont: miért ne ihatna, ha jól esik? Hogy kidől? Hát aztán. Belül tiszta és ép marad. Sajnos nem tudott annyit inni, hogy az agya leállt volna. Most is csak berregett, berregett. Körül forgott a füstös presszó, Csilla vállát sem érzékelte már a tenyere alatt, és hiába szeretett volna semmire sem gondolni.

Bízott benne, hogy minden ilyen szép marad, mint most.

Nagyon mélyre fogja ásni az elmúlt két hét emlékét.

Hozatott még egy felest. A kis füstös helyiség zsongása kívül rekedt belül kavargó világán, néha füléig emelkedett Kari vidám baritonja, Misi kedvesen éneklő szóáradata. Olykor ránézett erre a nyurga, szőke, lányos arcú fiúra, és megnyugodott, hogy itt nem ő az egyetlen fura figura. A brácsás, a komoly Béla pedig csak akkor szólt, ha mondandója volt, és beérte egy korszóval órákon át. Flórián esze hát elkalandozott. Pedig nagyon nem akart az elmúlt két hétre gondolni! Azokra a próbákra, amelyek Helga garzonjában zajlottak délutánonként estébe, sőt éjszakába hajlón! Mégis csak az járt az eszében egyre.

Az az este, az csodálatos volt, ami Karival kezdődött és Csillával folytatódott. Úgy lépkedett akkor befelé a konyhába Mama vállát magához ölelve, mintha egy fejjel magasabb lenne. Talán magasabb is volt. A győzelemnél nincs mámorítóbb. Különösen, ha harcolni sem kellett érte, csak kívánni. Úgy lépkedett, mintha valami épp most kezdődne. Eztán minden más lesz, gondolta. És ki is mondta azonnal.

- Eztán minden más lesz, Mama.

Az felnézett rá:

- Mi lesz más?

- Minden. Először is, Mama többé nem jár dolgozni. Én leszek a családfő.

- Az én kicsi nyugdíjam mire sem elég. Hogy képzeled?

- Titok! Mama holnaptól itthon marad.

- Nem lehet azt olyan gyorsan. De megígérem, mihelyst alkalom adódik, beszélek a főnökkel.

És akkor leültek számolni. Flóris ezt is a győzelmei közé sorolta, igaz, blöffölt a tanítványokat meg a fellépéseket illetően, de majd megoldja valahogy. Most az a fő, hogy boldog.

Másnap berohant az Akadémia kottatárába, hogy kihozza Bartók összes népdalának zongorakíséretét. Majd ráér válogatni Helgával, ha mindet alaposan megnézte. No, erre nem volt ideje. Hóna alatt a paksamétával épp kilépett az ajtón, és Helgába ütközött. Mint aki várta.

- Micsoda véletlen, kisfiú! Akár kezdhetnénk is a próbákat!

- Még bele sem néztem! - hátrált Flóris.

- Nem baj, kisfiú! Hallom, mindent tudsz. Nekem jó az is, ha csak blattolsz.

- Nem ülök a zongorához készületlenül. És kérem, szólítson a nevemen. Vagy Helgát én asszonyomnak szólítsam?

Helga először felkapta a fejét:

- Nevetséges! - Aztán felkacagott: - Mindig ilyen kemény vagy? Na, gyerünk! Tudok egy üres termet a másodikon.

Előresietett, aztán mégis bevárta Flórist, elkapta a kezét, és magával vonszolta a lépcsőn. Flóris ezek után semmi jóra nem számított a következő napokat illetően. Pedig még nem sejtette, mennyire lefoglalja majd őt ez a nő.

Helga legelőször lediktálta neki azt a hat dalt, amit énekel. Nem volt kétséges, hogy nem tűr ellenvetést. Utána elővették az elsőt, újra és újra dolgoztak minden szón, minden soron, minden hajlításon, minden ritmuson. Egy nap egy dal. Így ment eleinte. Alig tudott elszabadulni a Penta próbákra. Ahhoz, hogy a tanítványaihoz mehessen, kimondottan könyörögnie kellett. Félt, hogy azt a néhány kislányt is elveszíti, akik eddig voltak, pedig Mamának mi mindent ígért! Külön örült, amikor Bea üzent, és kérte, hogy folytassák a tanulást. No, ez az ügy is piszkálta még. Utálta a lezáratlan, meg nem beszélt dolgokat. Ria és Bea hülyesége pedig ilyen volt. Most meg itt van ez a nő!

Tény, hogy gyönyörű hangja van, és úgy énekel, ahogy Bartók képzelhette. Egyszerűen, természetesen. Elhagyott mindent, amit a hangképzésről tanult. Azt a módszert másfajta dalokhoz használja, mondta, minden szerző megköveteli a maga színét. Az eredmény nem az a parlagias, erőltetett torokhang volt, amitől az ember kiszalad a világból, hanem átlényegített, adekvát bartóki zene. Helga szépen énekelt, ő meg igyekezett alázattal kísérni.

Amitől Flórián megőrült, az Helga illata és állandó testi közelsége volt. Nehezen bírta az ilyen gátlástalan intimitásokat. Helga a kottából kérte az ismétléseket, ehhez viszont rövidlátón kereste a kérdéses helyet. Végre rábökött az ujjával:

- Innen, Flórián!

Flórián nem tudott hová húzódni a nagy test elől, mellei a hátát súrolták, és belelehelt a hajába. Flórián néha agyát elborító bizsergéssel ült a széken, és képtelen volt koncentrálni. Helga meg egyre csak kiabálta:

- Még egyszer! Még egyszer! Figyelj, gyerek!

Flórián bosszankodott, de hiába. Rázárult a muszáj, nem tudott szabadulni. Ez a nő nem veszi észre magát? Vagy nagyon is szándékos?

- Szóval onnan kérem...

Elkapta a rá jellemző hirtelen pulykaméreg, leemelte a kottát a tartóról, és Helga orra elé tartotta. Helga rámeredt:

- Mi van, Flórián? Megbolondultál?

- Mindössze előzékeny vagyok. Úgy tűnik, rövidlátó vagy.

Helga kitepte a kezéből a kottát, rácsapta a zongorára, aztán az ablakhoz ment.

- Szégyenlős vagy. Kisfiú vagy. Ne is tiltakozz!

Flóris hallgatott. Mit lehet erre mondani? Hogy Csillát szeretem? Hogy az lenne jó, ha ő hajolna a hátamra? Helga csendesen folytatta, hátra sem fordult:

- Tudják, mit tett apád a háború alatt.

- Legalább tudja valaki.

- Figyelnek. Minden csíkos leveledet elolvassák.

Flórián nem tudta hova tenni ezt a szöveget. Ki ez a nő? Mit tud? És ha tudja, honnan? És mit tehet? És egyáltalán? Hallgatott.

- Ha semmit nem tudnának, akkor is menj, ha hívnak, és írd alá!

- Mi a fenéről beszélsz, Helga?

- Te jó ég! Hol élsz? No, most menj szépen haza! Törd a fejed, ha mégsem jutottál semmire, kérdezz engem! Nem mást! Csak engem!

Másnap ugyanott. Az első félórán minden a régi kerékvágásban haladt, akkor Helga a ciszbe kötött bele.

- Miféle cisz, Helga? Itt cé van, és szerintem a kotta hiteles.

- Akkor is játssz ciszt!

- Bartókot hamisítunk?

- Ne dumálj! Figyelj!

Helga énekelte a „Ha felmegyek” dallamát, és ahol kellett, leütötte a ciszt. Tényleg cisszel harmonizált igazán bartókiasan, be kellett látnia. Helga föléje magasodott, és diadalmasan lihegett.

Ezt nem bírta ebben a nőben. Meghajolt a tudása előtt, a művészete előtt, de volt benne valami taszító. Nem értette: már elég régen végzett, mégis mindig feltűnik az akadémián, fiúk és lányok rajzanak körötte. Mint egy nagy húsmágnes. Igen, most talán fején találta a szeget: az erotikát érzik benne, a hús vibrálását. Vagy őbenne volna a hiba? Ő nem tud könnyedén meghajolni előtte, persze! Mert neki erős páncélja van, áttörhetetlen szerelem, Csilla.

Már jóval elmúlt dél, Flóris még egy falatot sem evett, szédelgett, a korrepetálás is kimerítette, meg hát ez a nő! Ilyen nincs! Beoldalgott a kottatárba, és előhalászta a „Magos tető” másik példányát. Cisz volt, valóban. No, ezt nem fogja Helgának elárulni. Minden esetre megnyugodott. Beugrott egy kávéra a szemközti presszóba, nem sietett, Helgának is jár némi pihenés. Neki meg pláne.

Délután, amint visszafelé battyogott a csendes folyosón, felvetette a fejét, mint egy ideges paripa. Ajaj! A homályt harsány hahota verte föl. Az ő termükből áradt. Helgát nem lehet kifárasztani! Benyitott. Misi állt a zongora mellett, Helga ölelte, keze a fiú inge alatt a hasán csúszott lefelé, és hunyt szemmel szívből nevetett.

- Jaj, Misike! Érzem én, még mindig a fiúkat szereted. Egy ilyen helyes pasas! Mi marad nekünk, vén kurváknak, mi?

Misi a belépő Flóriánra sandított, de nem mozdult. Hagyta, hogy a nő ránehezeden. Az meg hirtelen ellökte, észrevette belépő partnerét.

- Ha láttad volna, Flórián, hogy futott ki a sátramból! Balaton-part, csillagos éjszaka augusztusban. Én embert akarok faragni belőle, ebből a nyápic hegedűsből, egész éjszaka győzködöm, térjen meg a mi hitűnkre. Nem sikerült. Ajajaj! Elmenekült. Ha láttad volna, hogy futott ki a sátramból! Anyaszült meztelen, mint egy fehér lidérc!...

És csak úgy fuldoklott a nevetéstől.

- Nem baj, Misike! Most csókolj meg, és megbocsájtok!

És Misi felcsimpaszkodott Helgához, pusztit lehelt rá, és megsimogatta az arcát.

- Édes vagy Helga, mint mindig. Ha tehetném, csak téged szeretnék. Persze így is szeretlek, azt nagyon jól tudod.

Aztán megigazította félrecsúszott nadrágszíját, kihúzta magát, és Flórisnak fejet biccentve kivonult a szobából.

- Hm. Szeretem ezt a gyereket. Sajnálom, hogy nem sikerült visszahódítanom. Na, ettől valamit? Van benned szufla? Ha igen, akkor dolgozzunk!

A kottatartón új nótá. „Megkötöm lovamat”. Helga belevágott. Flórián alig tudta követni.

- Rubato! Rubato! Tudod, mit jelent az, hogy rubato?

- Szerinted? Nem ismerem a te ritmusodat, hogy te hogyan akarod.

- Így.

Helga maga felé penderítette Flóriánt a forgószéken, ráomlott. Flórián a nyakát féltette, eltörik, aztán elfelejtette félteni. Minden kifordult, a szoba, a teste, a nyaka és az egész világ. Térdei-vel magához ölelte Helga combját, a derekába kapaszkodott, és szorosan magához vonta. Flórián szeme elől eltűnt a kezdeti látomás, Misi és az augusztusi sátor a nyári ég alatt, és már semmi más nem volt számára, mint ez a nő a hatalmas delejével. Helga nagyon értette, hogyan kell könnyednek és könnyűnek lenni egy egyenlőtlen helyzetben. Három nap alatt megszédítette és megfőzte magának ezt a tapasztalatlan gyereket.

Amikor Helga felegyenesedett, Flórián megrázta a fejét, hátha kihullanak belőle a frissen érett lobbanások. Visszafordult segítségért a billentyűkhöz, és leütötte az uralkodó „Megkötöm”-akkordot. Az akkord hosszan zengett, újra és újra átfogták Flórián ujjai. Nem tudott még elszakadni az előző percektől. Helga mosolyogva nézte, és arra gondolt, vajon mi sült ki a dologból?

Végre nekiláttak újból.

„...mikor a hold jó fel...” - Helgából kicsattant és szállt az ének.

Flórisban most féktelen vadság támadt. Másképp ütött a billentyűkre, mint illenék. Egy Liszt rapszodiával felért a szerelmesen lágy kíséret. Egy-egy pillanatra Csilla alakja is eltűnt, de félresöpörte Helga hangos valósága. A dal olyan gyönyörűen hullámozott a levegőben, mint maga a vágy. Flórián rájött: áldozat ő. Egy ismeretlen varázslat áldozata. Helga! Mit tett vele ez a nő? Az ujjai peregtek az elefántcsont lapokon, és közben egyre mélyebbre vájt benne a kérdés, míg végre minden a visszájára fordult. Kell neki! Az ő húsa kell neki! Nem akarta, mégis! Hirtelen megállt a dal közepén, kifogyott belőle az erő. Nem bírta tovább ezt a viadalt. A váratlan csendben hátrafordult:

- Nem sportszerű ez, Helga! Tudod, mit tudsz. Mindent tudsz. Mégis...

Flórián fuldokolt.

- Ez nem fair. Mindenkit ismersz. Tudod, hogy apám... Engem egyáltalán nem ismersz!

És felállt. Helga karjait nézte, mint célt, ami felé közeledett, és amit mindjárt összeroppant. Meg akarta ütni Helgát. Inai remegtek. Helga tudta, mi játszódik le a fiúban. A vágy és a belénevelt tisztesség összetűztek. Eléállt mint egy szirt, és Flórián már csak átölelni tudta.

- Na, gyere, te gyerek! - és kivonszolta Flóriánt a teremből.

Az utca már estébe hajlón hallgatott a koratavaszi szélben. Arrafelé nemigen jártak. A Liszt Ferenc tér mentén surrantak a hársak alatt összekapaszkodva, aztán a Novhét tér. Flórián szédelgett, mint aki el akar esni. Mint aki nem tud többé megállni nélküle. A földalatti zörögve megérkezett. Leültek a kocsik végében a félkör alakú ülésre, összeért a térdük. Flórián fejében a pislákoló lámpaburák üressége kongott, meg ott kóválygott valahol a lelke körül lebegve elveszített embersége is.

A sárga és bűdös, zörgő kocsik lefékeztek a végállomáson, és a Vigadó romos háta mögötti palánk árnyékában egymásba fogódzkodva befordultak abba az utcába.

Helga a Belvárosban lakott egy tetőtéri garzonban. A bombázás után úgy tettek rá szert a szülei, mint Csépy Riáék a Thék Endre utcai lakásra. Aztán az öregek leléptek. Mikor, miért, hová, Flórián nem kérdezte. Helga mindig mindent elmond, amit akar, erről nem esett szó.

Flórián lihegett még, elengedte Helgát, és megállt a belvárosi bérház vasráccsal díszített kapuja előtt.

- Haza kell mennem, Helga. Mama vár, nem tudja, hol vagyok, izgul. Nem hagyhatom. Különben köszönöm a türelmedet. Megfutamodom.

Helga a kopott ballonban ácsorgó vékony fiút nézte, csillogó szemét, és benne a vágyakozást. Halasztott. Kicsit megijedt szegény.

- Rendben, Flórián. Értelek. Én már énekeltem ezeket a dalokat, nincs gond. Ha te úgy érzed, még dolgoznunk kell, csöngess be. Itt lakom a hatodikon, egész nap idehaza leszek. Holnapután viszont bemegyek az Akadémiára. Ha a portán nem látod a próbaterem kulcsát, nálam van.

Helga befordult a kapun, Flórián pedig elszántan ballagott az estében. Nem, nem fordul vissza! Lépteit gyorsabbra fogta, a hús esteli gyaloglás levezeti benne a hőt. Persze, egyszer el kell égetnie. Helga rendes nő, erős, okos, tudja, mit tesz. Csak kísértőt váltott a dalaihoz, és egyúttal újabb tanítványt fogadott szerelmi laboratóriumában.

Nincs erőm megfékezni. Az a nap ott van sorsának napjai között kitörölhetetlenül. Mit akarhat egy szegény őriző a test felizzott erejével szemben? Nincs eszközöm, az értelem eltávozott, suttogásaim elszállnak. Hát előre, Flórián, bele a lobogásba! Majd a tűz tetőfokán angyali szeméremből elfordítom a fejemet.

Másnap délelőtt Flórián becsöngetett a hatodik emeleti ajtón. Helga mosolyogva fogadta, tartózkodóan hátrált, amikor a fiú belépett. Mindjárt bezavarta a zongora mellé a hallba. Ma igen, az egészen átszaladnak, és már futottak a fiú ujjai. Úgy nézett ki, itt maga a művészet telepedik meg, de véglegesen. Helga hol a fürdőszobából kiabált, hol a konyhából. Flórián eleinte kelletlenül követte Helga innen-onnan felhangzó utasításait, de be kellett látnia, ez Helga otthona, ő így dolgozik, neki kell igazodnia. Zavarta a dolog intimitása is, hogy belelát egy idegen nő mindennapjaiba. Mindettől nem tudott igazán elmélyedni, sőt. Lassanként kifordult valahai önmagából, rátelepedett valamiféle várakozás fura hangulata is, felébredtek a tegnapi képek, igazán nem is akarta elhessenteni, aztán felforrósodtak a leülepedett vágyak ebben a helgai vibrálású környezetben. Képtelen volt szabadulni az ágyékában egyre izzóbb érzéstől. Helga azonban mindebből mit sem szándékozott észrevenni. Kínpadra vont a fiút. Halálra izzasztotta, miközben hol felbukkant illatfelhőt kavarva körülötte, hol eltűnt, csak a hangja rezgettette a levegőt, utasításokat adott valahonnan messziről, vagy váratlanul közről kiabálta a parancsait, néha dúdolván elhúzott a füle mellett, néha meg kieresztette a hangját, ahogy éppen a kedve tartotta.

Beesteledett, Helga lecsukta a zongora fedelét, s a délutáni homály helyébe hirtelen meggyulladtak a csillár fényei. Helga megterített a kis asztalon a zongora mögött az ablaknál, ahonnan ki lehetett látni a háztetőkre, még a Dunát is mögéjük lehetett képzelni, távoli négyzetcentimétere felcsillant valahol két ház sor között. Ott ültek a csöndben kettesben a fekete város felett, és felséges forró szendvicseket falatoztak. Helga szakácsnak is kitűnő volt. A Mama falusi egyhangú kosztja, és az íztelen menza után valóságos felfedezés volt Flóriánnak az ízek rafinált harmóniája. Ittak. Rövidet előtte, és hosszút utána, pezsgőt. Este későn egy bérházban már nem lehet muzsikálni ugye, elfogyott hát lassan az egész üveggel. Egy idő

után, mint egy igazi, gáláns barát, Flórián megköszönte a vacsorát, és készülődött, mert Mama keresni találja, és aggódik, meg minden.

Elnézte Helga a fiú zavarát, amint ott álldogált előtte, kopott, aprókockás zakóját, a gombokat, a rojtos mandzsettákat a hosszú, ideges ujjak felett, az árulkodó részleteket, és Helga elmosolyodott a félszegségén. Nem mindennapi alakba botlott bele. Felsőhajtott.

- Azt hiszem, nagy feladat vár rám.

És elnyújtózott a régimódi, kényelmes szófán, feje alatt puhán puffadtak a bársonypárnák, magához vonta Flóriánt. Amikor már érezte, hogy a gyerek reagál a kedveskedéseire, átvonszolta a hálójába. Flórián földbe gyökerezett az ajtóban, nem lehetett bevonszolni, és minden felszított férfiassága elszállt a látványtól. Helga eddig másoknál épp az ellenkezőjét tapasztalta. Aki de belépett, megmámorosodott, és kéjsóvár lett. Flórián megbénult.

Sárga falak égtek körbe-körbe, napsárga takarók borítottak egy hatalmas fekvőhelyet, és párnák sárgában, narancs és vörös párnák a barnáig mindenütt, sárga fény szóródott valahonnan, mintha paraván mögül áradt volna, és arannyá válva szikrázott Helga amúgy színtelen, szőkés haján, és felvillant a pongyolájának szatén betétein. Flórián elkábult. Helgának idejébe és fáradságába került, míg visszacsalogatta a szeretkezés valóságába.

Azután végül hatalmas kielégüléssel Flórián elveszítette a szüzességét 21 éves korában.

Egész héten a „Fehér László lovat lopott” balladáját próbálták. Néha Flóriánban ötlött fel egy megoldás, olykor Helga dörrent rá, hogy diszkrétebben, a zongora szerepét nem kell annyira hangsúlyozni.

- Lásd be, hogy itt hangulatfestő a szereped.

Flórián pedig akár a zongoránál ült mezítenül, mert Helga így kívánta, akár abban a hatalmas sárga ágyban feküdt félig bódultan a pezsgőtől, egyfajta visszafogottságot nem tudott levetkőzni. Pedig minden csodálatos, ha Helga a közelében van, valahogy mégsem érezte lelke szárnyalását, a szabad levegőt. Sokat gondolt Jóskára, neki vajon mit jelent ez az aktus, még többet Csillára, akit nem tudott beleképzelni Helga helyébe. Viszont ha Helga mellett feküdt, a vágya mélyén valami figyelt. Talán mert mindig váratlan dolgok történtek. Helga nem csak a bartóki muzsika, hanem a szeretkezés területén is művelt volt és rafinált.

- Egyszer még hálások lesznek nekem azok a lányok, akik majd követnek engem az ágyban.

Lányok? Miféle lányok? Annyi lányt ismert, de egyiket sem tudta elképzelni ebben a szituációban, sem az osztálytársait, sem a tanítványait, sem Riát, és Csillát még kevésbé.

Flóris számára a kielégülés pillanata nem okozott tartós örömet. Talán mert nem szerette a lányt. Néha elfelejtkezett arról, hogy mellette fekszik. Olyankor elborította valami talán nem evilági közeg. Helgának újból és újból fel kellett keltenie az érdeklődését. Ebbe bizony bele lehet fáradni. Volt olyan nap, hogy nem ösztökélte a fiút szeretkezésre. Csak feküdtek egymás mellett. Már nem volt sem népdal, sem fellépés, sem test, csak zene. Ez volt Flórisnak az igazi gyönyör. A sárga háló sarkában egy lemezjátszó állt szerényen, csodálatos lemezparkkal. Tulajdonképpen zenei műveletlensége is most derült ki. Helga igyekezett ebben is jó tanítója lenni ennek a szegény fiúnak. Talán lesz belőle valaha művész és férfi.

A Helgával való kapcsolatnak azzal a rúzsos csókkal lett vége, ami elcsattant a Vasas Kultúrház művészszobájában. Senki nem vette komolyan, csak Flóris hitte akkor, hogy mindenki mindent tud, aztán az utcán Csilla viselkedéséből döbrent rá, hogy nem, ezt senki nem tudhatta még elképzelni sem.

Ami áldás származott ebből a kapcsolatból, az később hullott. Hetekkel a fellépés után, amely bevégezte kettejük viszonyát, Helga megkereste azzal, hogy egy külvárosi iskolában zongora-

tanárt keresnek. Vállalja el. Nem fizet túl jól, de az is valami, napi egy óra utazással megússza. Flórián kapott rajta, és hálás volt Helgának a gondoskodásért. Meg azért, hogy viharos kapcsolatuk után csendben váltak el. Helga nem igazán vágyott arra, hogy egy szégyenlős, gátlásos pasassal küszködjön, amikor mindenki más szívesen hevert nála a Nagy Sárga Kégliben. Ha néha összefutottak, ami megesik az azonos pályán futó zenészeknél, szeretettel borultak egymás nyakába, amin, ismervén Helgát, nem ütközött meg senki.

Mama áprilisban már nem ment a fogászatra takarítani.

Flórián is felszabadult. Lassan az eszébe jutott, hogy hová lett Ria. Azóta sem látta, hogy gratula-puszt kapott tőle azon a bizonyos forradalmi estén. Mamát kérdezte, de az minden eddigénél nagyobb hallgatásba burkolózott.

- Mit neked Ria? Már sosem nő be a fejed lágya? Mit eszel egy ilyen csirkén? Alig múlt tizenöt! Te meg mindjárt diplomázol!

Aha. Megértette Flóris a dolgot. Mindent megértett. Vajon Csilla miképp áll majd meg Mama előtt? Egyelőre nem firtatta. Húsvét hétfőn felöltözött, és egy kis üveg kölnivel elment Riához locsolkodni.

Csillát nem lehet a mosolya nélkül elképzelni. Az Akadémián is mindig legelőször őt látja meg, pedig olyan kicsi, mint egy gyerek. Mégis! Ha Csilla jelen van, senki mást nem lehet észrevenni. Flórián ilyesmire gondolt, miközben az ünnepi hangulatú utcákon ballagott Riák felé. Előjött az a fellépés utáni presszózás is, meg a szégyen, hogy Csillának kellett őt hazatámogatni, meg hogy cserbenhagyta az önuralma, és egész úton azt motyogta:

- Csak téged, Csilla, csak téged, senki mást...

És Csilla bólogatott.

Akkor befordult a Thék Endre utcába. Az Üllői út sarkán egy néne állt, kezében kosárka ibolya, megállt, vett hármat, kettőt zsebre vágott, aztán elindult felfelé a lépcsőn.

De régen járt itt!

Csélyék ajtaján keresztül az élet olyan zsvivaja áradt a folyosóra, mintha ki tudja, mekkora lagzi lenne. A konyhában fehér abrosszal terített asztal, a közepén kerek tálban piros tojások nagy halomban, két másik tál süteményekkel, egy tálcán kristálypalack stampedlis poharakkal. Ebben az ünnepi ragyogásban Ria olyan volt, mint valami hamvas pillangó. A halványzöld ruha felett keményített, fodros, repkedő vállú fehér kötény libegett. Tényleg attól lehetett tartani, hogy elrepül. A tőle idegen toalett megváltoztatta a tartását, nőiesebbé tette. Biztosan az anyja erőltette rá. Igaza volt! Így még szebb!

Flót elbűvölte. Olyan makulátlan, mint egy gyerek. De hiszen az is volt. Nagy visítással borult a nyakába:

- Fló, édes pajtás! Nem tudod, mekkora örömet okoztál, te! Te!

És pusztalta, ahol érte. Flórián ügyetlenül átnyújtotta az anyjának szánt ibolyákat, az kínálgatni kezdte a fiút, Fló meg nem győzött szabadkozni, toporogtak az asztal körül, a helyzet kezdett kínossá válni, senki nem mondta, hogy vegye már elő azt a kölnis üveget, míg végre nagyibölcsen kinyitotta a szobaajtót, s betelerelte a gyerekeket. Flónak több se kellett! Mint egy menedékhez, azonnal a zongorához ült. Felcsapta a fedelét, és már más lett minden, megtelt önbizalommal, arcán béke és mosoly, belefogott abba a Chopin keringőbe, amit Ria olyan nagyon szeretett. Ráhajolt a billentyűkre, fejében zúgott a vér, legszívesebben átölelte volna Riát, a térdére vont a volna, mint egy játékbabát, legszívesebben négykezeset játszott volna

vele, úgy tanítgatta volna muzsikálni, közben simogatná a haját, a karját, és nem lenne semmi más. Így keringőzött a gondolataival, ujjai futottak, táncoltak, szeme a lányt kereste, végigsiklott formás bakfis testén a pillangós fodrok között, aztán az anyuka arcát látta, az elégedett mosolyát, amint ő is a lányát nézte. Erre Fló tekintete megszelídült. Lassan Chopin végére ért. Míg zengett, olyan volt, mint egy vallomás, az utána a beállt csendben mindenki nagyon hallgatott. Akkor Fló becsukta a zongorát, megperdült, és a játéktól lázas tekintettel megfogta Ria kezét.

- Találkozhatnánk vasárnap a Ligetben a Múcsarnok körül. Van ott egy bizonyos kiállítás, ha érdekel. Az első tavaszi tárlat.

Ria mindent akart, amit Flótól kaphatott. Most aztán visszavághat Beának, hogy lám, mégis eljött locsolkodni! Pedig egyszer azt mondta, határozottan emlékszik rá, mennyire utálja ezeket a ceremóniákat. Ria sugárzott.

Akkor Fló észrevette, milyen balga.

- Jesszusom! Hogy száguld az idő! Most már igazán sietnem kell! -

Szabadkozott, majd máskor, persze a sok próba, a fellépések, meg a tanítványok ugye, tekintete a szekrény tetején ketyegő órára meredt, s már fogta a kilincset, igyekezett udvariasan távozni, végül egy nyelet snapsz után, a szájában egy falat süttel kiléphetett az ajtón.

Az utcán ünnepi csend szegte a lépteit, az Üllői útról húsvétolni tűntek a teherkocsik, a villamos is csak egyszer csörömpölt végig rajta, néha egy-egy tántorgó locsolkodó botorkált a járdán fütyörészve, virággal a gomblyukában. Flórián előtt még ott libegett Ria lepkealakja, fülében ott zsongott az a Chopin keringő, amit neki játszott. Közben tele volt várakozással Csilla után, aki már vár rá. Nem ütközött benne a két lány, mindegyik más érzést töltött be.

Ria emléke valahol a Corvin-köz táján a szétlőtt sarokház palánkjainál leszakadt. A körúton túl, a klinikák rácsai mögött az öreg fák az égre sóvárogtak, ő meg az Üllői út végére, ahol kitárul végre a Kálvin tér a rombadőlt házakkal, csikorgó sínjeivel, és a református templom békés harangszavával. A Belvárosban is megkondították a harangokat, háta mögül ráfelelt az Örökimádó mély bimbamja. Dél van. Az unalmas házfalak elfogyhatatlanul vonultak mellette, közülük kihúzódott a napfény. Flórián dúdolt és bandukolt, Csilla szelíd komolysága már nincs messze, vonultak benne a dallamok, és léptei a lány mosolya felé vitték.

Csilla, a Penta üdvöskéje...

...Az Ötödik kerék, Csilla meg így csúfolja Flóriánt, közben el nem engedné a Pentából. Újabb zongoraötösök után kutat, hogy maga mellé szegezhesse a fiút. A Penta Négyesben mindenki látta, hogy a zongoristájuk megviselt. Nem lehet könnyű két hét alatt annyi Bartókot összetanulni ezzel az első osztályú akarnok énekesnővel még akkor is, ha Flórián világra szóló tehetség. Hiába dumál Kari mindenfélét összevissza a csellójába bújva, mint aki beléje menekszik, és mondja, mondja, hogy Helga meg Flórián. No és, vont a vállát Csilla, mi közünk nekünk ahhoz? Olyan vagy, mint egy vénasszony! Persze belül cincálta a hír, marta, szaggatta, belerágott a lelkébe is, ismerte Helgát, és elképzelte a nyuszi fiút, amint félve apróra húzza magát a nő terebélyes és szenvedélyes nőisége, valamint parancsoló akaratára előtt. De nem akart tudni semmit. A Pentát meg a fiú lelkét féltette. Meg a saját jövőjét, amit valahol Flóriánnal együtt képzelt el.

Csillának igazán jó pillanata az, amikor Flórián a próbaterembe lép. Mindig szerelmes mosollyal fogadja, ő meg azonnal leül a zongorához. Flórián nem is tud máshol ülni, csak zongora mellett, gondolta Csilla.

Csilla a Vörösmarty mozi előtt várakozott. A matinéra már bementek, egymaga lézengett a néptelen járdán, mint akit ottfelejtettek. A falra akasztott üveges tárlókban a napszitta Mokép-fotókat bámulta. Jöhetne már!

Jött. Szokott ingó járásával, lehajtott fejjel, tempósan, a haja az arcába hullt, akárha zongorázna. Nem néz fel, nem keresi a szemével, elmélyedt valami muzsikában.

Általában így közlekedik.

Most megállt előtte, és rámosolygott.

Akkor minden eltűnt körülötte. Flórián volt ott. A fiú a Pentából.

És kézenfogva elindultak a Kálvin tér mentén. Némán ballagtak, egymás lépését, lélegzetét figyelték, ahogy a másik él és szuszog mellette, egészen közel. Eddig mindig csak a muzsikában, a hangszerekkel, a Pentával, másokkal. Most magukban. Még sohasem így! Megálltak a Szabadság-hídon, rátámaszkodtak a korlátra, mögöttük elzúgott egy-egy villamos, olyankor remegett alattuk az egész acélalkotmány. Előttük a napfényben feltárult a város, szépségét a parton meredő Erzsébet híd roncsa sem bontotta meg. Alattuk félelmetes mélységben vonult délnek a Duna. Nem szóltak, csak elrontanák. Flóris könnyű kézzel átölelte Csillát, tenyerében érezte kicsiny, sovány vállát, kézfejen meg aláomló, csiklandozó fürtjeit. Csilla az alkalomra tavaszváró könnyedséggel kibontotta a kontyát, divatos, hétnyolcados kabátot húzott, sétára számítva lapossarkú papucscipőbe bújott. Még kisebb lett, mint szokott. Flórinak nagyon tetszett, és félrehajolva belepuszilt a meleg, szélfúttá kobakon repkedő hajzatba.

Felsétáltak a Gellérthegyre. Ágas-bogas bokrok szegélyezték a gondozatlan, taposott ösvényeket. Nem merészkedtek messzire. Hamar akadt egy szélvédett pad is. Csilla előhúzta a zsebéből a zacsikat. Egy-egy vajás kenyér összehajtva. Megosztották.

A kezdődő tavasz csirázató melege és hűvös szellője alatt próba volt ez a húsvéthétfői délután az ismeretlen közegben, ahol nem a zene az úr, hanem a lélek.

Egyazon padon üldögéltek, közben változott az ég, a szél szellővé lett, könnyebbedett a gondolat is, aztán megfordult a szeszélyes tavasz, a szél homokot spriccelt, az ösvényen kicsi örvények tavalyi avart pergettek, a nap elé felhők sorakoztak. Összehúzták magukon a kabátot, szigorúbbak lettek a kitárulkozásban, de nem adták fel. Elúsztak a felhők a leszálló nap előtt, a fent és a lent helyet cserélt, a színek és hangok hullámai pulzálva sodródtak körülöttük. Minden változott. Csak ők voltak két biztos pont. Együtt a világ közepén.

Történetek, régi dolgok, nem feledhető apróságok. Elképzelhetővé tették ismeretlen korábbi önmagukat. Csilla megértette Flórián szerelmét a zongorával, Flórián a lány kemény és józan karakterét.

- 15 éves koromban jöttem föl Kátafüzesről. Albérletekben laktam. Most is még.

- Miért titkolod?

- Mindenki tudja. Eötvös utca, közel az Akadémiához.

- De hát mindig a hatosról szálltál le!

Csilla felnevetett.

- Mégis figyeltél?

- Ezek szerint eredménytelenül.

- Pedig negyedik éve ugyanitt. Először azt hittem, nem bírom egy hétig sem. Fél lakbér fejében hetente takarítom Zsenkának a lakást.

Hosszan hallgattak. Flórián megpróbálta elképzelni Csillát felmosó ronggyal a kezében.

- Rokon?

- Zsenka? Nem, egy nyolcvanéves dáma.

- És a család? Meglátogatnak?

- Anya néha. Inkább én utazom.

Maguk elé néztek, nem egymásra. Csilla egy vesszővel rajzolgatott a keménnyé taposott földön, Flórián a bot útját bámulta.

- Mindig hegedűs akartál lenni?

Csilla sokáig várt a válasszal.

- Én nem vagyok olyan tehetséges, mint te. Zseni néninél nem gyakorolhatok, szorgalommal tehát nem sokat tudok hozzátenni. Tudod, Flóri, boldog leszek, ha egyszer a kátafüzesi filharmonikusoknál állást kapok.

- Még sohasem gondolkoztam arról, mit fogok csinálni, ha végezem. Mindig zongora mellett fogok ülni. Kivéve persze, ha felcsábítasz a Gellérthegyre. Én ennyit tudok. Ez szerinted nem elég?

Flórián hosszú és erős ujjai kalitkába zárták a lány ujjait. Csodálta Csilla érzékét az élethez. Talán mert ő tényleg úgy élt, mintha a zongora egyik alkatrésze lenne csupán.

Csilla magára húzta a kabátka szárnyát. Flórián azt hitte, fázik. Magához vonta a lányt, átkarolta. Csilla a fiú vállára hajtotta a fejét, és arra vágyott, hogy ne múljon el ez a pillanat.

Minden szerelmes lány így tesz, ilyen öntudatlanul ravasz módon kínálja magát, és minden szerelmes fiú elfogadja. Az én Flórisomnak fogalma sem volt semmiről. Olyan aranyos butasággal mászott bele ebbe a kapcsolatba, mint egy kamasz. Vonzotta ez a lány. Mint aki a sárkány torkából menekül, Csilla anyás oltalmába húzódott bizalommal, a lány pedig boldogan felvállalta ennek a gyámoltalan fickónak lelki-testi gondozását. Úgy vélte, szereti. Mindenek felett rettentően tiszteli.

Én a magam részéről ennek nagyon örültem. A méla fiú mellé ilyen takaros, földönjáró leány kell. Ez lenne az én angyali, privát véleményem is, ha...

Ha nem esnék bűnös mélakórba. Az utóbbi időben furtonfurt a Flórián körül örvénylő érzelmi kavargásra gondolok. Ezekről pedig innen fentről nehéz elfogulatlanul ítélni! Különösen, ha egy angyal elfeledkezik a lehetőségeiről, és alaposan beleéli magát a szereplők helyébe! Óh, Uram, könyörtelenül nehéz feladatot adtál szegény szolgádnak! Flóriánnak nem csak a lelke, hanem odaadó érzelmei is részrehajlásra csábítanak. Ha testem nem lenne éteri, bízvást magához vonzana.

És akkor ki írná meg ezt a történetet?

Flóriánban muzsika járt, halkan végigdúdolta a délutánt, ujjai mellédobolták a ritmust, futamokat futottak a pad hátán, Csilla gerincén, a karján, a saját combján, ahogy megszokta ezer éve már, Csilla meg élvezte azt, amit eddig csak remélt. Hogy ez megvalósulhat, eddig alig hitte.

Amikor az alkony megborzongatta őket, elindultak hazafelé.

- Elkísérlek.

- Nem. Szeretnék kicsit egyedül kószálni, mielőtt belépek Zseni néni barlangjába.
- Akkor itt az utcán ejtem meg a rítust.
- Miféle rítust, te bolond?
- Tessék: ezt húsvéthétfő emlékére...

Azzal nagylelkűen a leány hajára rázta a kis kölnisüveg tartalmát.

- Vigyázz! Nem marad!
- Ne is maradjon! Mind a tiéd! Ezt meg a mi emlékünkre!

Előhúzta zsebéből az összenyomorgatott ibolyacsokrokat, az egyiket Csilla kezébe nyomta.

- Az a szegény másik! Még mész valahova?

Nevettek mind a ketten, csak úgy zengett belé a hegy sziklástul. Csilla szerette Flóri öblös nevetését, mély gordonka hangját, fel-felcsattanó hangulatát, amely olykor a féktelenségbe csap, olykor meg felrázhatatlanul ül valahol mélyen. Flóri most elkomolyodott.

- Mama is nő. Legalábbis valamikor az volt. Neki viszem, ha még megéri ez a szegény kis virág, hogy őrizgessem neki.

Csilla átkarolta a fiú derekát, egymásba kapaszkodva elindultak a hídon hazafelé.

Most is meg kellett állniok. Rátámaszkodtak a korlátra, mögöttük elzúgott egy-egy villamos, olyankor remegett a lábuk alatt az egész acélalkotmány. Előttük a várost már nem takarta napfény, ráterült a nappal maradványa, a szürkület, a Gellérthegy sötétségbe húzódott, olyan volt, mint egy nagy, óriási barlang szája. Nem! Mint egy nagy fekete madár! Megigézetten bámulták a lila ég alatt repülő sötét árnyat. Valamiféle varázslat ejtette meg őket. Utaztak a hűvös szellőben a korlát felett, alattuk félelmetes mélységben húzott dél felé a szürke ólommal változott Duna. Sehol egyetlen csillám, egyetlen hullám. S mert nem volt mibe kapaszkodniuk, hát fogták egymást erősen, és megpróbálták elolvasni az üzenetet. Flórián kinyújtotta a karját, és belemártotta a szélbe, megmosakodott az árny üzenetével, a maradékot rálocsolta a lányra. Minden húsvéti termékenységi aktusnál hatalmasabb volt ez a mozdulat. Csilla megbabonázva nézte a fiút, meg az árnyat, a madarat vagy angyalt, és megint Flórit. Valami fogadalomféle ült mindkettejükbe.

Csilla megszorította a fiú karját, s egy könnycsepp gördült le az arcán. Flóri föléje hajolt, és leszártotta.

Flóri tudta, odaát a Hegy fekete angyala helyesel nekik.

A Gellérthegy fekete árnya voltam, teli marokkal szórtam feljűk a boldogságot. Már olyan régóta tartogattam, ideje volt átadnom.

Ment velük a földalatti hangosan zörögve. A kis dundi kalauznő az utasoknak háttal kibambult a robogó feketeségbe, tenyerében kampós kulcsot pörgetett. A megállóban majd azzal fordít egyet a záron, és kitarja az ajtókat.

A kocsí végében ültek a félkör alakú faülésen. Épp úgy, mint Helgával, gondolta Fló, de most hálístennek az ellenkező irányba mennek, és mellette a kis Ria van pirosan, jókedvűen, és csacsog. Miről is? Fló a Szabadság hídra gondolt, a padra, Csillára meg ilyesmikre, a combján mint képzelt klaviatúrán automatikusan peregtek az ujjai. Aztán megfogta Ria kezét. Szerette ezeket a kis gyerekezeket, és játékból kidobolt neki egy ritmust, találja ki! Persze Ravel

Bolerója könnyű volt, akárkinek sikerülhet, Ria mégis büszke volt, Fló ujjainak kezén maradt emléke meg a szívét melengette, miközben nagyon ügyelt, hogy ne szakadjon meg az érintkezés a térdek között. Ezt az ülést direkt ilyen célra találták ki, szerelmeseknek, akik a Városligetbe igyekeznek csókolózni. No, Fló erre egyáltalán nem gondolt, különféle dallamok és emlékek jártak benne, meg harmóniák és ritmusok.

A végállomásnál szálltak ki. Sétálni akartak kicsit a liget útjain, meg a tavat is szeretnék bámulni mind a ketten, bár a színes bádogleadikok még nincsenek a vízen. Ria mesélt a Szépművészetről, ahová sokat járt régen, amikor még nem a Thék Endre utcában laktak. Minden termét ismeri, és igen, a Műcsarnokba is szívesen nézett be olykor iskola után. Egyáltalán a Városliget a gyerekkora volt. Most azonban modern festményeket fog látni, nagyon izgi! Megállapodtak, odabent elválnak az útjaik, ki-ki megy a saját feje után, és ha majd mindent láttak, találkoznak odakint. A képek nézegetése közben úgysem lehet beszélgetni. Rendicsek. Amikor beléptek, Riát elkápráztatta a fény, a színek tömege, a sok ember, csoportok itt-ott. Tanácstalanul álldogált, fejét forgatta, nem tudta, merre menjen. Elborította a színek, vonalak kusza és harsány élménye. Fló akkor odalépett hozzá:

- Nem kell megérteni. Ami idegen, lépj tovább! Annál állj meg, ami megfogott! Ezek nem az eszedre hatnak, hanem a szívedre.

Ria kábultan mászkált. Hol visszalépett, hol előre. Hol megállt, hol ijedten elsietett. Egyáltalán egy nagy szédülés volt az egész. Teljesen belezsongott, tulajdonképpen feldobta az élmény. Nem tudott elszakadni. Ilyet még nem látott, hol is láthatott volna nonfiguratív képeket egyébként?

Fló rángatta ki azzal, hogy egyelőre ennyi elég mára. Ria leroskadott az első padra, és nem tudott elszakadni a látottaktól. Halálosan komolyan vette a számára újat, elemezte, melyik miként, hogyan és miért, és mondta, mondta.

- ...tudod, aminek az a címe...

- Nem emlékszem a címekre, Ria.

- Nem? Akkor honnan tudod, hogy mit akart a művész?

- Butaság! A cím csak jelzés arról, amit a festő gondolt alkotás közben, de hogy te mit érzel, az attól teljesen független. A zenének sincs címe, mégis érzed, nem? Vagy mond neked valamit az a szó, hogy szonáta?

Ria elgondolkozott. No, ezt használta Fló arra, hogy lecsapjon kis barátnőjére. Hátradőlt a padon, karjait széttárta, a támlára fonta, szeme előtt falevelektől átszűrt tavaszi ég villogott.

- Hogy van Bea?

- Hogy lenne? Te jársz hozzá! Kérdezd meg tőle!

Ria hangjában ellenségesség csengett.

- Milyen válasz ez, kislány?

- Bea nem téma. Vagy neked az? Csak nincs igaza? Belezúgtál?

Mivel a szaggatottan felcsapó kérdésekre nem kapott választ, hirtelen élesen ránézett a fiúra. Az még mindig az eget bámulta, és hallgatott. Riából süttött a felháborodás:

- Legalább fordulj felém, ha velem beszélsz! Mit képzelsz magadról, Varga Flórián?

Ria maga is megijedt a hevességétől:

- Beával azt csinálsz, amit akarsz, a ti dolgotok. Hogy jövök én ehhez az egészhez?

Hangja síróra görbült, majdnem fel is bukott belőle, de visszafogta. Flóra pillantott, az nem moccan. Ria akkor felugrott, és könnyes arccal, szó nélkül elrohant.

Fló nem értette, mi van? Iszonyodott az ilyen támadásoktól. Nincs felvértézve ellene. Egy darabig hunyt szemmel várt, aztán felült derűs arccal, talán az egész csak tréfa, Ria meglepi, de nem. A délelőtt elszállt, és Ria eltűnt belőle.

Végigballagott az elhagyatott sétányokon. Agyába miérték akadtak, nem talált rájuk választ. Bosszús volt miatta, aztán lassan a gondolatok helyébe sánta harmóniák léptek. Áldott harmóniák! Nincs más menedék.

Otthon azonnal a zongora mellé ült. Ujjai alól mindenféle hangulat jött elő, közöttük volt a bartóki ötödik ajtó dallama, „Lásd ez az én birodalmam...”, meg egy képzelte motívum, de belül még mindig kicsit fájt valami. Eljátszotta hát azt a Chopin keringőt, amit Ria annyira szeretett. Könnyen futottak ujjai a billentyűkön, mint a kerengő szellő, amely a könnyű szoknyák fodrait libbentgeti a muzsika lendületére. Azután ráhulltak a fodrok a zsibbadó lábakra, és Flórián lecsukta a zongora fedelét.

Csend lett. A vasárnap a vége felé járt. Sötétedett. Flóris jobbra-balra tekergett a zongora-széken kábán, gondolatlansággal, villanyt se gyújtott, korgó gyomrát sem vette észre. Belefelejtkezett az ürességbe. Van így, ha az embert elfogja a hangulat.

Kulcs csikorgott a zárban. Mamát megijesztette a csend és a sötétség.

- Te itt? Valami baj van?

- Mi lenne, édes Mama?

Az öregasszony hümmmentett. Automatikusan kötényt kötött. Még mindig nem nyugodott meg. Ez a gyerek is hogy megijesztette! Egyik rémület a másik után! Hát még ha tudná!

- Már a szomszédok is kérdezték, hová lett a művész úr? Napok óta olyan csend honol a házban, mint a mennyországban.

- Nincs időm itthon lenni, Mama, eztán még ennyit se. A jövő héttől...

Ritkán szólal, most meg mintha dézsából... Terka mama nem figyelt igazán. Az a rémes délután Rozáléknál! A tervezett beszélgetésből persze semmi se lett! Pedig a lányáék egésznapos programot csináltak, délelőtt Riának is randija volt, csak ebédre várták. De ahogy kisírt arccal, dúltan berobbant az a lány, át az előszobán, és magára zárta a szobaajtót! Uramisten, az a dörömbölés! Valamit nagyon keresett. Ugyan mit? Azután csend lett. Jaj, Istenem!

Felnyögött az emlékére.

Közben Flóris elcsendesedett. Úgy látszik, Mama valahol máshol jár. Megemelte a hangját:

- Mi lesz vacsorára, Mama? -

Erre már Terka kilépett az emlékeiből, meggyújtotta a gázt, feltette a levesmaradékot melegedni, közben feltört néhány tojást, a szavak régi dallamot emeltek magukkal, és amíg verte, dúdolt:

- Hip-hop elmegyünk...

Sercegett a zsír, és csörgött a merőkanál a fazékban, aztán kiterítette a piros kockás ruhába csomagolt kenyeret. Tenyérrel fáradtan az asztalra támaszkodott. Felelevenedtek megint a dolgok. Rozál megtalálta végre a kulcsot, a szobában a fiókok tartalma a földön, a kislány nyitott szemmel a heverőn, az íróasztalán egy fénykép odaszegezve, meg egy üres szevenálos fiola. Rozál azonnal orvosért szaladt. Tejet itattam Riával. Juj, milyen későn keveredtem haza! Ajaj!

Míg sült a tojás, gyorsan kezet törölt, a retiküljéből végre kihalászta azt a cetlit, azóta kíváncsi rá, hogy belelopta. Jól emlékezett: „Műcsarnok. Belépőjegy” A bélyegzőn a mai dátum!

Kitett két tányért az asztalra, és Flórisra nézett.

- Milyen volt a kiállítás?

- Nagyon érdekes.

Flóris felkapta a fejét. Honnan tudja a Mama a kiállítást?

- Hol is jártál, kisfiam? Vagy már mondtad?

- Ne ravaszkodjon, Mama! Pontosan tudja, hol jártam. Tán azt is, kivel. Valamit tud, amit én nem. Igaz?

De Terka mama nem felelt. A jó emésztés titka a nyugalom. Még mosogatni is nekilátott, és zörgött, és dúdolt, és énekelt:

- „... hipp-hopp elmegyünk, hipp-hopp, hogy korán, hipp-hopp, ott legyünk...”

Flóris ámulva dűtötte az ajtófélfát.

- Mama! Magának Brahms a kedvence?

Mama felnevetett.

- Még hogy Brahms! A pomázi óvodában énekeltem a többiekkel együtt circa négyéves koromban. „... hipp-hopp elmegyünk, hipp-hopp, hogy korán, hipp-hopp, ott legyünk, színes pillangó, száz szitakötő keringet elő...”

Hol erre tippent a mamuszba bújtatott lábaival, hol arra, mintha keringőzne, végigsasszézott a konyhán, és maga derült a legjobban a saját mutatóujján.

Ilyen az én nagymamám. Flóris elnéző és rajongó szeretettel bámulta.

- Színes virág-ruhácskákban táncoltunk, egyszer margaréta voltam, máskor pipacs... „... hipp-hopp, hogy korán, hipp-hopp, ott legyünk...”

Flóris nehezen tudta elképzelni Mamát, mint kisgyereket. Neki köztudottan nincs képi fantáziája. Ő kizárólag hangokkal él. Most mégis feltűnt Mama hamis jókedve, az ünneplő ruhája, a megjátszott nyugalma, és a messzelátó tudománya. Rákérdezett.

Amikor Fló megtudta a történeteket, Mamának erővel kellett visszatartania, hogy éjnek évadján ne rohanjon el.

- Hová, melyikbe mennél? Különben mit izgat az a kis hisztis? Boszorkány! Azt a fényképet is hogy meggyalázta! Gyűlölet meg önzés lakik benne, de rengeteg!

És Mama mondta, mondta.

Világos, be akarja feketíteni a kislányt. De miért? Miért ez a makacs ellenállás Riával szemben?

És ő? Valami büntudatfélét érzett túl a rettentő nagy fájdalomán.

Másnap korán reggel bekopogott Riáékhoz. Csépy nagyit találta otthon. Megtudta, Riát még nem lehet látogatni. Az nem olyan hely. Flórián összeomlott. Ria akár meg is halhat! Képtelen volt az esztét használni. Csak ült a konyhában. Nemrég még itt ragyogott a díszes húsvéti teríték, és áradtak felé az öröm puszijai! Most ragad a tenyere a viaszosvászonon, viszket tőle az ember bőre, és csak ül, és Csépy nagyit hallgatja.

- Hogy miért tette, nem mondta. Azt sem, honnan rohant haza, mint egy eszeveszett. Nem lehetett beszélni vele. Az anyjának talán sikerül... Mellette volt, míg lehetett, utána kint a hideg és sivár folyosón, mert az ilyen kórtermet bezárják éjszakára.

Ria nem akar élni! Délelőtt még majd felverte a ligetet lelkesedésében! Nem érti. Eltűnt a padról, igen. De miért? Ő borította volna ki? Mivel? Flórián küszködött a tehetetlenségével. Bezzeg ha Jóska itthon volna! Jóska! Már nem is leveleznek. Most Jóska fáj neki. Mikor is írt utoljára? És Anya? Egy szó, egy fantom ott messze, Amerikában...

Flórián elmerült az érzések áramlásában.

A viaszosvászon illatába kávé ingerlő aromája úszott. Csépy nagy elé tette a gőzölgő csészét. Flórián kortyolta, égette a száját, és az asztal halványzöld cirádáira meredt. Már ezerszer visszapörgette a Múcsarnok után történeteket, és egyáltalán nem hitte, hogy ott történt volna valami.

- ... hogy miket művelt, mielőtt bevette azt a temérdek gyógyszert! Jó ég! Mint aki meghibbant! Hogy minek kell az anyjának itthon tartania ilyen veszedelmes szereket? De hát ugye, ki sejtheti előre? Meg az a kép is a Beácskáról! Tisztára összefaragta a kisbicskával! Jaj, még az iskolába se szóltam be! Istenem, mit mondhat ilyenkor az ember?

Az öregasszony a fiúra nézett.

- Flórián! Rosszul van? Tisztára sápadt!

Ez a lány vuduzott! Ez a lány féltékeny! Uramisten! Beának igaza volt! Be kell jutnom hozzá! Kezében remegett az üres csésze, lerakta hirtelen, és már sehol se volt.

Fogalma sincs, hogyan talált rá arra a kórházra.

Már teste sem volt, csak nagy, aggódó lelke. Mintha valaki kézenfogva vezette volna. Ki más: egy angyal! Honnan tudhatta másképp, melyik az öngyilkosok kórháza?

Elaludt a szegény portás is! Nem kellett nagy kunszt, hogy leragadjon a szeme, éjszakás, a váltást várja. El-elbillen a feje. Nézheti magát, ha idegen lófrál a falakon belül! De ki jönne ilyenkor? Csak újabb bolondok.

Pedig ott téblábolt Fló, lelke gyermekiből gyermeteggé gömbölyödött, és tele jóhiszeműséggel most akarta helyrehozni, nem később, nem! Most! Amit elkövetett. Ugyan!

És igen, ott téblábolt Fló, és kereste a kifüggesztett táblák között éppen azt az osztályt, ahol kedves kispajtását megtalálja. A rosszindulatúnak tetsző épületek egy kerek terecskét öleltek körbe keskeny utakkal, kopott padokkal, középen némi pázsitfélével, a tavaszban sarjadó árvácskákkal, és három lombosodni, valamikor árnyékot adni akaró ecetfával. Az egyik padon egy lány ült kiskabátban, alóla hálóing lógott a földre, ölében kis táska, meg a két keze tenyérrel felfelé. Rajta kívül sehol más, csak a sunyi ablakok villogtak körben. A lány mereven nézett maga elé. Olyan volt, mint akit kitettek, s most nem tudja, mitévő legyen, de bízik, majd csak lesz valahogy. Akkor a tudatáig ért a kavicsok csikorgása. Nem mozdult, az anyját várta. De nem az jött. Ria ekkor sikoltva felugrott, és már Fló nyakában volt, mint aki odanőtt.

- Tudtam! Tudtam, hogy nem igaz!

- Mégis megtetted. Szégyelld magad!

Fló nem eresztette a lányt, ölelte, ölelte, mint akit megkapott végre.

- Ria, hogy ettem magam! Azonnal mondd meg, miért csináltál ilyen rettenetes dolgot? Ugye nem kell énnekem bocsánatot kérnem?

Fló megint felemelte azt a kicsi gyerekkezet, és a mellére szorította, mint aki madarat melenget. Riának olyan volt ez az egész, mintha elért volna valamit, amire sóvárgott.

- Ugye szeretsz engem, Fló?

Ria hangja most ismeretlen távolból szólt, mintha nem ő mondta volna. A nőiség felhangját Fló azonban nem vette észre.

- Persze, hogy szeretlek. Amióta csak ismerlek. Csak nem kételkedtél ebben?

- Azt hittem, mást szeretsz.

- Hát persze. Sok mindenki mást is szeretek. Azt hiszem legalábbis. Még nem gondoltam végig.

Fló elgondolkodott. Álltak egymással szemben, Ria kicsit szédelegve a nyugtatóktól, meg kicsit szégyenkezve, hogy éppen itt, meg a hálóinge, és egyáltalán. Kiszaladt belőle:

- Bea nem tudhatja meg!

- Hogy jön ide Bea?

- Ne tanítsd!

- De Ria! Csak nem vagy féltékeny? Szamárság!

Flórián szeme már nevetett, ahogy Ria kis ijedt arcát nézte.

- Hetente kétszer nála vagy. Hozzám hányszor jöttél, mondjuk Karácsony óta? Ha én nem megyek, nem látlak. Te nem akarsz engem látni!

- Kivel voltam a Műcsarnokban, Ria? És ha akarod, téged is tanítalak! Amikor már lesz elég időm.

- Nem érted a lényegét. Bea szerelmes beléd.

- Majd kinövi. A csitri lányok könnyen rajonganak. A szerelem az egészen más, mint amire ti gondoltok.

- Igen?

Ria nem csattant fel, fizikai ereje sem volt rá, de belül tekerte valami. Akkor meglátta az anyját, a főépület felől közeledett.

- Flórián? Köszönöm, hogy eljött! Sietünk, a mentőautó vár. Egyszer látogasson el hozzánk! Örülni fogunk magának!

Azzal átkapta Riát, és mosolytalanul megfordult vele. Vitte, mint megtalált kincsét, mint karvaly elől tyúk a csibéjét, és Ria az anyja mellett olyan kicsi gyereknek tűnt, akit támogatni kell. Egyik kezében a táská himbált, a másikkal az anyjába kapaszkodott, a hálóingét maga után húzta a porban. Nem nézett hátra. Fló tudta, hogy az a lehajtott fej nem jelent semmi jót.

Egymaga maradt a kopott kórházudvaron, és békétlenség húzta a lelkét.

Végignéztam, miként hervad le Riáról minden egyes válaszm után a gyermeki magabiztosság és báj. Mit mondtam rosszul? Mit várt? Jártak a kérdések Flóriánban, miközben Ria kislattyogott a képből a hosszú hálóingében, belépett a kapualj sötétjébe, és magával vitt egy jókora derűt.

Flórián megállt a kórház előtt. Hová? Háta mögött, a szomorúan poros udvaron az imént elveszített valamit. Egy barátságot. Ha nem szégyellné, sírva fakadna. Eh, mit! Ezek az utcakövek biztosan láttak már ilyet, ezen a kapun sokan léptek ki foltozhatatlan hiányérzettel. És hagyta, hadd csorogjon.

Szerette Riát, csak talán nem jól.

Valamikor majd elfelejti az egészet. A régi pajtás nem fog annyira hiányozni neki, amennyire most képzei. Egy muzsikusnak nem olyan nehéz leállítani az agyát. Leül a hangszere mellé, előcsalja a zenét, elszáll vele, és kész. Aki lemarad, annak az a sorsa.

Fájt, ami Riával eltűnt, ha eltűnt valami egyáltalán. Felemás hiányérzet, gondolta, közben kiért a Rákóczi útra.

Kint álldogált a peronon, nagy cammogással húztak el a kopott bérházak. Minden megállóban hangtalanul foházkodott a kalauznak, csengessen már, menjünk már! Türelmetlenségében legszívesebben gyalog rohanna végig a síneken.

Csillától vár feloldozást? Igen. Csillára gondolni jó volt. Csilla nem egyszerűen a szerelem volt. Csilla a nyugalmat és a biztonságot jelentette.

Addig nyargalt fel-alá a Semmelweisben, aztán a Nagymezőben, amíg el nem kapott valakit, aki meg tudta mondani, hol találja Agárdi Csillát. Az Akadémián! Rohanás! Fel a lépcsőn! A koncertterem nyitott ajtaja előtt, ahonnan csend áradt és diszkrét takarítónők halk neszei, meglátta Csillát. A Liszt Ferenc tér felőli hatalmas ablakokon, a pizskon és évtizedes vízfoltokon át beerőszakoskodott a napsugár, hogy Csillára vesse magát, és bevonja fényével, mint a szentképek üdvözült alakjait. Flórián megilletődötten állt, és nem merte megbontani a látványt.

Akkor megállt az idő.

Akkor elhagytam az őrhelyemet, és a lány lelkét átfúrva a testébe bújtam. Nem törődtem azzal, hová lett közben Csilla lelke! Muszáj megtapasztalni azt az érzést, amit egy szerelmes nő átél, amikor a várakozás hosszú ideje után meglátja a választott férfit!

Tudnom kell, miféle dolog a földi szeretet!

Egyszerre borzongott a testem és valami még belül, aztán kitört a boldog felujjongás! Néhány másodperc, s öleltem!

A ház néma volt. Ha valaki arra jár, kapott volna tőlünk egy adag boldogságsugarat.

Éreztem a fiútestet, a halandó meleg vágyát, és valami olyasmit, ami meghaladta az erőmet. Nem tudtam elviselni, és kiléptem Csilla testéből.

Elhalkult a fény, földivé töpörödtek a tárgyak. Az érzések is. Flórián karja renyhén lehanyatlott.

Hát így volt. Az idő egy darabig állt még, s a dermedt világba belépett Ria. Akkor Flórián rájött, Ria hiába fáj, ezt nem éppen Csillával kell megbeszélnie.

Amikor a lány ránézett, megijedt Flórián dúlt arcától, az örömeben is bánatos tekintettől, és megkérdezte, mit keres itt. Flórián csak lehelte:

- Téged.
- Azt hittem, baj van.

Éledni kezdett a világ, oldódni az idő, és visszazökkent minden a régi formájába.

- Ígyunk meg egy kávét! Állásom van, ünnepeljük meg!
- Voltál a tanulmányin, Flórián? És az iskolában? Mi volt? Mesélj!

Persze Flóriánnak nem volt mit mesélnie. Abszolúte nem. Amiről beszélt volna, azt visszanyelte. Helyette megsimogatta a hegedű tokját:

- Jó neked, hogy mindig veled van! Irigyellek. Olyan bizonytalan vagyok a zongorám nélkül!

A márványoszlopnak támaszkodtak a koncertre készülődő foyerban, mint akik idegenek itt. Csilla azt magyarázta, mit mondjon, amikor az engedélyért megy, mire mit válaszoljon, mire ne. Csak menjen már! Jobb lenne túlesni rajta! A fiú csak mosolygott, a kávé gőzén keresztül Csillát nézte. Csillából sosem elég.

Aztán azt a jelenetet soha nem felejtí el.

Flórián legnagyobb meglepetésére az osztályvezető elvtárs azzal a kérdéssel kezdte, hogy milyen volt a Tavaszi Tárlat. Flórián felfogta, és értékelte, hogy szemmel tartják. A többi jött magától. Helga szavai nem voltak légből kapottak.

- Édesapja?
- Meghalt.
- Életében mi volt a foglalkozása?
- Segédmunkás egy játékgyárban.
- Nem tisztviselő? A káderlapján ez áll.
- A háború előtt.
- A háború után elhagyta az országot, igaz?
- Igen.
- Elfutott a háborús bűnös.
- Ha bűnös lett volna, nem hagyja itt túsul a gyerekét!

A saját, még soha ki nem mondott mondata Flóriánt tétovává tette. Talán mégis? A tényeket én is szeretném tudni, gondolta, és már nem volt igazán jelen, hangosan tűnődött:

- Hét éves voltam, Budán nevelkedtem egy internátusban, azután a nagymamámnál. Mindez ott van maga előtt.
- A feladatom a tények ellenőrzése.
- Nem is emlékszem az apámra. Hogy miért mentek ki, ezen magam is sokat gondolkoztam. Talán nem tehettek másként.
- Az is lehet. Meséljen a kapcsolatairól! Somló Helga? Agárdi Csilla?
- Ők a barátaim.
- Akkor a barátairól meséljen!

- Nem gondolja, hogy kitárom a magánéletemet? Munkavállalói engedélyért jöttem.

- Kint várja az elvtársnőnél. De előbb írja alá a káderlapját!

Flórián előkapta a tollát, már ment volna.

- Rendben van, Varga elvtárs. Fogadjon el egy jó tanácsot! Válogassa meg a barátait! Maga tehetséges ember. A népnek szüksége van tehetséges emberekre. A kultúra fontos eszköz a szocializmus építésében. Óvja a jövőjét! Somló Helga sohasem lesz szocialista művész. Sem az ő züllött barátai. Hogy is hívják azt a dzsesszdobost, tudja...

- Nem ismerem Helga baráti körét.

- És Agárdi Csilláét? Az apja börtönben ül. Politikai.

Az elvtárs élvezte a hatást.

- Úgy látom, Agárdi Csilla nem merte elrontani a kapcsolatukat. Mit gondol, én miért mondom el magának?

- Ez is a feladatai közé tartozik?

- Vigyázzon, Varga elvtárs, ha belerángatják valamibe, nézheti a tehetségét!

Flórián fújtatva hagyta el a szobát, az egész irodát. Micsoda nap! Pokoljárás!

Helga szavai ülték! Helga, amint ott áll az ablaknál, és megmondja, mi fog történni.

Lehet, hogy ő...?

Butaság! Flórián, szedd össze az eszedet!

És Csilla! Csilla titkolózása egyenesen felnyársalta.

Ekkora rúgást még nem kapott senkitől.

Nem érzett erőt, hogy szembenézzen vele. Hiába várja őt a 16-osban!

Kimegy Kispestre!

Végtelenül hosszú bumlizás többszöri átszállással. Az alatt sok minden megvilágosodhat.

Kilépett a kapun. Fényes dél fogadta, meg a platánok remegő árnyéka. Harsogott a tavasz, de Flórián nem látta.

Villamosok le, fel, kalauzok, csengetések, hirtelen fékezések, lökdösődés, és a malom a fejében.

Kispest. Az út végén egy kis erdő, ami nem is erdő tulajdonképp, csak az itteniek tartják annak. A ritkás liget régen Pest határát jelentette, azon túl kezdődik Kispest. Az erdő szélén, gondozott park közepén áll a kúria. Mintha az erdő belenőtt volna a valamikor utakkal szabdaltnak, formázott gyep alakzatai közé, szertelen bokrok, véletlen tisztások, felborult kővázák, leomlott szökőkút maradványai, már-már természetesnek ható táj - drótkerítéssel.

A kúria ki tudja, mióta szolgálja az oktatásügyet, a vakolat elhagyta a falak alját, másutt sem marad már sokáig, árad belőlük az az iskolaszag, amire Flórián még a Losonciból emlékezett. Most örömmel fogadta, mint ismerőst.

Vaktában jött, ezerszer megelőzhatték. Nagyon rég szólt neki Helga! Flórián lélekben gyürkőzött, s belépett.

Belül az összkép nem volt lehangoló. Meszelt falak, lábazat a gyerekcipők ellen, magasan néhány nyomat keretben Kispest jeles épületeiről. Honnan kerültek ide? Talán még az előző tulaj aggatta fel őket? Nagyobb átalakításnak nyoma sem látszik, kúria ez a javából. A valahai

szobákban kopott padok álldogálnak, és ni, egy zongora! Jó barát, hát összerosolyogtak. Könnyebb lett az utolsó néhány lépés. A folyosó végén megtalálta az iskolaigazgatót, és alkut is kötött vele.

Ennyit nem ígértek még a munkájáért! Valami jó is történhet ezen a napon az emberrel, gondolta, bár sejtette, csak neki sok, és neki is csak egyelőre.

Hazafelé bumli ugyanazon az útvonalon. Járt az agya, számolt, közben minduntalan beúszott a gorgófejű rémület. Miféle számonkérés jöhet még váratlanul és lehengerlőn? Nem tud védekezni, s úgy látszik, a bűneit sem ismeri, nemhogy megtalálná a helyes feleletet.

No nem! Semmire! Csillára sem akart gondolni! Néhány napig beteg lesz, ágyba és a zongorába bújik, Mama majd kimentí.

A hűvös konyha néma, Mama sehol, hálistennek! Fejére hideg vizet, hátára száraz, tiszta inget, és kinyitni a zongorát! Tisztaságot! Tisztaságot akart, ha bolond esze másfele jár is kínjában.

Előtte Mozart A-dúr zongoraversenyének szólókottája. Eddig úgy vélte, még nem elég méreates hozzá. Most elővette. Nem érheti földi baj, ha Mozart dalol a kezei alól! Ez a zene megvédi minden közönséges dologtól.

Flóriánba úgy szaladtak a dallamok, mint friss víz a gyomorba. Mozart lelkét kereste, feladva önmagát és mindent, ami volt és történt, aztán kereste a szívében, a füleibe áradó hangokban, az ujjai ösztönös billenésében. Az Adagio tétel. Igen. Talán úgy játszotta most, ahogyan Mozart képzelte.

És minden baj eltűnt. Angyal szállt le a vállára.

Nem én voltam! Az az angyal a zene ismeretlen dimenzióiból jött hozzá. Boldog voltam, mert a fiú megkönnyebbült!

Ebben a pillanatban nem hittem átkozott sorsában.

Most örökéletűnek látszott.

Mozart átlendítette nyomorúsága mélypontján.

Nem ült vissza a zongorához. Beszennyezne. Ha magába néz, sebet talál és érthetetlen foltokat. Hiába tartja távol magától azt a napot, valami rothadás, valami undorító átalakulás megy végbe benne. Kibújt a kígyóbőrből, és nem kapott helyette másikat. Itt maradt meztelenül.

Napok teltek. Senki nem kereste. Mama elfogadta szóttalan fogságát, nem faggatta. Ha már a zongorát is bezárta, valami gyötri. Azt meg kell emészteni. Ahhoz pedig idő kell.

Flórián lelkének béna foglya lett. Nem menekülhetett. A muzsika nem fogadta őt. Hát akkor hová?

Egyszer csak nekiült:

„Édes Édesanyám!

Nagyon régóta nem kaptunk Édesanyámtól levelet. Reméljük, nincs semmi baj.

Talán váratlanul éri a levelem, hisz nem szoktam magamtól nekifogni, most azonban olyasmit kell kérdeznom, amire csak Édesanya tudja a választ. A napokban rákérdeztek a pártirodán, miért kellett maguknak a háború végén külföldre távozni? Mi része van ebben Apának? Kérem Anyát, írja meg! Szégyellem, hogy nem tudtam mit felelni.

Bizonyára Mama is hamarosan ír majd.

Az én életem rendben folyik. Elsejétől délutánonként egy külvárosi iskolában zongorát tanítok. A magántanítványaimat is megtartom, azért marad időm gyakorolni. Ne aggódjon Édesanya, meglesz a diploma!

Válaszáért fogadja hálás köszönetem! Öleli, és levelét várja szerető fia

Flórián”

A levél az asztalon feküdt, amikor Mama bejött.

- Derék dolog tőled, hogy írsz szegény anyádnak. Biztosan rettenetesen magányos abban a ménkü nagy országban! No, ebédelhetünk is, kisfiam!

Ebben a pillanatban kopogtak. Ismerős valaki lehet, mert válasz nélkül azonnal benyitott a konyhaajtón.

- Micsoda isteni illatok! Terka mama engem várt? Csókolom! Flóri idehaza?

Csilla! Flórián gyomra összerándult.

- Ugye még nem ebédeltél, kislányom?

Flórián fellélegzett. Milyen jóban vannak! És a tête-à-tête is elodázódott ezzel.

Az ebéd utáni mosogatás aztán jó ürügy volt, az öregasszony kettesben hagyta őket. Később el is ment valahová.

Ki gondolná, hogy ilyen boszorkányos lelkületű ez a nagymama? Jól ismeri a fiút: nagy lélek az, nagy lélek, de bizony sosem fog kezdeményezni, ahhoz nem elég bátor.

Lám, Csilla jelentkezett! Vajon aggódott miattam, míg én idehaza napokon át kotlottam? Vagy haragudott? Lehet, hogy galád voltam vele szemben? Rátelepedett szokott zongoraszékére, elfogódottan és némán billegett rajta, busa fejét mellére szegte. Volt benne némi kárörvendő várakozás. Csilla pedig a finom ebéd után jólesően telt pocakkal elterült az egyetlen fotel mélyén, és várakozva nézett Flóriánra.

- Itt vagyok. Rajtad a sor, Flórián!

- Ne mondd!

Ezt olyan halkan, szinte bocsánatkérő hangsúllyal mondta, hogy Csilla takarékra állította a számonkérés hevét.

- Jól otthagytál a tizenhatosban! Órákig vártam, már azt hittem, megnyuvasztottak, aztán odalent mondták, hogy réges-rég elmentél. Hm?

Flórián a hallgatás bölcs módszeréhez folyamodott.

- Napok óta senki nem tud rólad semmit. A Penta rémesen izgul és vár. Tudják, hol jártál hétfőn. Gondoltam, megkérdezem Terka mamát, mikor lesz a temetésed.

Flórián hallgatása feldühítette, felemelte a hangját:

- Nem én bántottalak!

Flórián érezte, a végsőkéig tekerte Csilla idegeit, enyhíteni próbált:

- Szóval, mi van az apáinkkal, Csilla? Az enyém ügyében már írtam anyámnak, hadd tudjam én is, ha már mindenki ennyire kíváncsi!

Flórián meglebegtette a levelet, Csilla gyorsan a kezéből.

- Ne ijedj meg, csak darabokra tépem! Ez a levél lesz a bizonyíték, hogy az apád fején vaj van! Lehet, hogy ők sem tudnak semmi biztosat, mindenesetre jobb, ha te nem tudsz semmit. A büntudatos emberrel könnyebben el lehet bánni.

- Fantasztikusan okos vagy, Csilla.

- A földön járok. És az én apám. A forradalom alatt tanácselnök lett. Megválasztották, meg aztán maga is úgy gondolta.

- Nem bíztál bennem.

- Ha tudod, megijedtél volna.

Flórián befordult a klaviatúra felé. Hosszan hallgatott.

- Nagyon egyedül voltam.

Ujjai már a billentyűkön jártak, megpendített egy dallamot, Csilla kicsomagolta a hegedűjét, és akkor Mama is betípett, és belesüppedt a fotelbe.

Csilla pontosan tudta, miért épp Brahms G-dúr szonátája jutott Flórián eszébe. Csupa feleselés, és a zongora csupa hála a hegedű lágy dallama alatt, fölött, mellett.

Flórián a nagy lelkével már majdnem elhitte, hogy mindenki hátat fordított neki, pedig itt virrasztott mellette Mama, és lám, akit a legjobban bántott, megkövette, egyszerűen megjelent a hóna alatt a hegedűjével és az okos szavaival.

- Mi lenne nélküled, Csilla?

- Kezdjük csak még egyszer, Flóri! Az első tétel illik ide most leginkább...

A Penta újra indult. Most Dvořák A-dúr ötösébe ásták bele magukat.

A lakásban jóformán egész nap szólt a muzsika. Némelyik estén Karival duóztak odahaza Mama legnagyobb öröme, talán a zongoránál is jobban imádja a gordonkát, néha Béla jött a széphanú brácsájával egy kicsit dumálni és muzsikálni, ami őszintén meglepte Flórit. Béla nem volt éppen társasági ember. Többnyire ott találta Csillát, aki az utóbbi időben jóformán Flóriánéknál lakott. Olyankor Béla, hogy ne legyen báb, beállt köztük muzsikálni. Nemigen értették először, hogyan képzei. A duó az duó, mit keres közöttük egy harmadik? Béla akkor megvillogtatta az improvizációs készségét. Nem ismerték eddig ezt az oldalát, talán ő maga sem. Béla bátran rögtönözte a harmadik szólamot, s így a zeneszerzőtől tökéletesen idegen, de mulatságos és olykor igen mutatós trió jött létre. Az eredményt mind a hárman rettentően élvezték és csodálták. A sikeres együttléssel után Béla máskor is beugrott egy kis „összhangzattani gyakorlásra”, ahogy ő nevezte. Vagy inkább a társaság kedvéért? Ki tudja.

Flórián igazi és elmaradhatatlan partnere Csilla volt. Fantasztikus duót alkottak ők ketten. Érzéseik minden árnyalatára megtalálták a megfelelő muzsikát. A hangok érzékeny hullámainál zengett az éter az udvari kiskert, valamint a nyolcadik kerület szomorú, kopott házai felett.

Kicsit irigykedtem. Aztán elszégyelltem magam: nekünk szellemlényeknek állandóan ilyen magas rezgésszám jut, ennek a két embernek pedig mennyit kell küzdeni érte! És meddig tarthatják meg? Mi az a mi örökkévalóságunkhoz képest?

Nem bírálat ez, Uram! Keserű megállapítás. A jövőbe látás képességének átka. Hallgatnom kellene? Dramaturgiailag feltétlenül, mert a fecsegésem hátra veti a történetet. De hát azok között, akik ezt olvassák, van-e, aki hisz a jó pillanatok tartósságában? Hát csoda-e, ha én sem, pedig nem vagyok e világból való.

De tovább! A történet nem áll meg, ha néha elkapják is az istrángot a kifacsart gondolatok.

Gyí te, Hóka! Előre!

És akkor belépett a képbe Kispest. Egy szép és rövid időszak a hosszú jövődőhöz képest.

No, Kispest! Kezdetben meglehetősen sok gondot okozott Flóriánnak. Itt nem várhat annyit se, amennyit a lányokkal elért. Túl mélyről kell felhúzni ezeket a kissrácokat! Később rájött, először meg kell mutatnia, mire való a hangszer, miképp lehet abból előcsalogatni a hangokat, s ha megkerülnek, hogyan lesz azokból dallam, s ha a dallam felszáll a zongorából, az micsoda öröm, mert az maga a zene!

Szóval a világnak ezen a tájékán nagyon a kezdetektől kellett elindulnia. Onnan például, hogy a hangok keresgéléséhez nem csak fürge, hanem tiszta ujjak is kellenek. Hiába volt morgás, óra előtt a mosdóban tisztára kellett mosni a kezeket, csak azután jöhet az, amiért mindezt érdemes megtenni.

Hát így kezdődött valahogy. Lassanként aztán elragadta a tanítás elemi öröme, de hogy ez az ő jövője, azt Flórián még nem tudta.

A hajdani, gondozott formáját vesztett, méreteiben mégis impozáns park elképesztette, ugyanakkor az iskola folyosóján tett első lépései azt sugallták, hogy neki itt dolga van, hisz az egyik tanterem nyitott ajtajából egy zongora baráti mosolya fogadta. Már akkor valami olyas halvány érzése volt, hogy ismerős, cudarul ismerős itt az ájer.

Amikor az igazgatói szoba kopott, sötétzöld bársony díványára nézett, elsőre arra gondolt, vajon miért nem dobták ki, hiszen így szokás a divatjamúlt holmikkal. Persze nincs pénz. Az első komoly tanítási napon végképp meghökkent. A fürdőszobában a házilag beállított illemhelyek durván felosztották a fényűző teret, a térdig érő lengőajtókkal szemben a cifra csempéken gombos végű csinos rézcsapok csillogtak kajánul, a fajansz mosdókat kívül-belül mályvák és páfrányok díszítették. Ide kísérte rakoncátlan tanítványait tisztálkodni.

Nem csak a környezet eltérő itt, más a kedély is. Az igazgató, régivágású ötvenes, úgy ült a kicsi szoba redőnyöktől árnyas mélyén egy óriási íróasztal előtt, mintha a valamikori jószágigazgató tévedt volna vissza. A formaságok után a zongora létezéséről kezdett hosszas eszmefuttatást, hogy hát nem szállította el, bár a falu, így mondta, falu, pedig Kispest már mióta a főváros része, szóval a falu régi mozijában kialakítandó kultúrterembe akarták vinni, de ő inkább engedélyt kért a használatra. Mindez akkor történt, amikor idekerült, van annak tán nyolc éve is. Az engedélyt nemrég kapta meg, azóta őrzi a hangszert. De már ha engedély van, valakit fel kellett hajtani, aki ért hozzá, akkor felhangolták, kapott egy kulcsot is, hogy ne lehessen furtonfurt pötyögtetni. Még ha pötyögtetnék! De olykor akkorát csaptak szegény billentyűkre, hogy a pedál is beleremegett. Szóval, ha már van zongora, mondta az igazgató, legyen hozzá tanár is. Ezt rebegte el tavaly a november hetedikéi ünnepélyen annak a csinos és csodálatos csalogánynak, a Somló Helga művésznőnek, aki azonnal mondta, hogy ideküldi magát. No, így.

Egyetlen szemrehányó kérdés nem hangzott el, hogy hát november óta eltelt több mint fél év, s miért csak most keveredett ide? Örültek mind a ketten, hogy végre megtalálták egymást.

Elballagtak abba a bizonyos zongorás középső terembe. Az ajtó csukva, az osztályban szakköri foglalkozás folyt. Az igazgató a fontos vendégre hivatkozott, kinyitotta a zongorát, felhajtotta a fedelét, megkérte a tanárnőt, engedje már meg, hogy a fiatalember alaposabban kipróbálhassa a hangszeret. Flórián a kedves Clementi szonatinájával kezdte, és folytatta Bartók Gyermekeknek darabjaival, egész kis koncertet rögtönzött. Az osztályra némaság szállt, s amikor felállt, odakint hiába csengettek, a gyerekek nem szedelőzködtek. Akkor megkérdezte: tetszett-e? No, ez váratlan hatást váltott ki, kiabáltak, tapsoltak, dobogtak. Aztán azt is megkérdezte, nem akarnának-e ők is ilyeneket játszani, mert ő szívesen megtanít rá bárkit, s a következő napokban csak úgy özönlöttek hozzá a zongorista jelöltek. Az igazgató csóválta a fejét, a fiúk részéről nem számított ilyen lelkesedésre, ő meg válogatta, melyiknek érdemes, melyiknek nem. Tizenkét gyereknél több nem fért az idejébe, így is hetente legalább háromszor ki kell jönnie ide az isten háta mögé.

Kispest kitöltötte a napjait, és kitöltötte az akarásait. Megszerette a lurkókat. Még énekkari próbákra is rávették. Az évfárón a kórust kísérte, aztán még muzsikált egy kicsit az iskolának meg a szülőknek.

Aztán eljött a nyár, Csilla már reggel bekopogott, Mama meg gondoskodhatott házon kívüli elfoglaltságról, hogy ne zavarja a fiatalokat. Egyszer ugyan olyasmit talált mondani, hogy ebben a szép időben elmehetnének néha kirándulni, nem ártana az egészségüknek, de nem vették a lapot.

Nem volt Kispest, s Flórián ebben a laza szabadságban rájött, most igazán felfedezheti Mozartot. Az érlelődő boldogság, a véglegesség biztonsága talán kinyitja a lelkét, talán most sikerül, amivel nem birkózott meg a keserű napok alatt. Előszedte a D-moll zongoraversenyt, bár sejtette, hogy a zenekarral való megvalósításban nem reménykedhet, mégis belemélyedt, elemezte, boncolgatta a fordulatokat, fogalmazta a kádenciát, fülében a partitúra képzelet keltette hangjai, a billentyűkön kezének zengése-csengése. Flórián órákra elsüllyedt, s csak sokára merült fel fuldokolva egy korty levegőért.

Csilla megkövülten állt az ajtóban.

A szobában a távozó hangok rezgése kócolta a hirtelen csendet. Flórián leejtette a kezét, szeme csukva, fejében Mozart. Nem tért még vissza a bűvöletből.

Csilla sokára lépett a fiúhoz.

- Bármelyik zenekar boldog lehetne, Flórián, ha te ülnél a zongora mellett!... Flórián, édes lelkem!...

Anyásan a mellére vont a fejét.

Egyszerűen szerettem volna Csilla helyében lenni!

Flórián a muzsika szféráiból átbillent a meleg női test élményébe, a mámor érzékibb világába, körülfonta a lány derekát, combjaival magához szorította combjait, arcát mellei közé fúrta. A szoba mérhetetlen csendjét szapora lélegzetvételük szaggatta, koponyájukat vérük zúgása töltötte be. Flórián akkor térdeivel szétnyitotta a lány térdeit, és az ölébe emelte a lányt. A kicsiny test hullámozó engedékenységgel tárta fel magát. Végtelen csókkal akarták felfalni a másikat, és a vágy nedvei elindultak egymás felé. Hosszú, szabad és végtelen ölelés percek teltek. És a semmibe hullás gyönyörűsége. Csilla egy pillanatra eszmélt:

- Mama?

- Nem tudom.

- Vigyél hozzád!

Flórián Csillával az ölében beszélgetett az alkóvba, letette a lányt az ágyra, kifordult a konyhába kulcsra fordítani az ajtót, visszafelé Mozart utolsó akkordja fals pendülését vélte, s megtorpant. A fejében bántón tartotta magát a hang, a keze remegett, mialatt kigombolta és ledobta az ingét, a nadrággal gond akadt, végül lehuppant a kerek székre, és leütötte azt a hangzatot. Tényleg cisz, vélte, és eszébe jutott Helga. Hozzá mindig mezítelenül kellett bebújni. Megrázta a fejét, Csilla kis meleg kezeire akart gondolni. Lecsapta a zongorafedelelet, és simogatásra vágyón a függöny mögé sietett. Rázuhan a párnákra Csilla mezítelen teste mellé, közben magukra húzta a takarót. Arra gondolt, hogy most olyasmi történik, amit majd meg kell emésztienie. Aztán nem gondolt semmire. Csilla ráfordult, és átkarolta, a nyaka alá csúsztatta a karjait, és az arcát apró csókokkal borította, míg hasa mozgásával fel nem melegítette a mozarti vágyakat. Aztán Flórián mohón a lány szájába fúrta az ajkait, az beszippantotta, és kitárta a kaput a bejutáshoz.

Befúrtam magam. A lelke ügyis gazdátlanul ténfergett a teste körül. Meg akartam tudni, milyen az emberi szerelem. Végigéltem.

Estefelé a zár csörrenésére ébredtek. Mama szeretett volna bejutni. Flórián kiugrott, meggyújtotta a villanyt, Csilla álmos szemébe mosolygott, miközben felhúzta a nadrágját.

- Nem öltözől?

- Mosakodnék előbb...

- Hol?

No, igen. Mamát rá kellett vennie, jöjjön haza kicsit később, mondjuk 10 perc múlva.

Bonyolult dolog a szerelem.

Bonyolult dolog a szerelem.

A gázon a fazékban még langyos volt a víz, a függöny mögötti mosdóhelyiségben Csilla talált egy lavórt, igyekezett gyorsan tisztálkodni, találomra leakasztott egy törölközőt, idegesen kapkodott, netán Mama az ajtóban várakozik! Hülyén érezte magát. Gyorsan magára kapta az inget, a szoknyát, bele se nézett a falra akasztott kis tükörbe. Egyszerűen elvesztette a fejét, pedig mióta várt erre! Pontosan erre! És most tessék! Nem a fura helyzet bosszantja, hanem hogy ezen kiakad.

Mindent, ami Flóriánnal kapcsolatos, el kellene fogadnia. Az elmúlt hetek megbékélésre kényszerítették, már-már nem várt semmit, jó, csak muzsikálnak, az is maga a boldogság, bár amikor Flórián a hangszere mellett van, ő mintha nem is létezne. Rendben.

És most itt van.

És?

És várta a csodát..

Mi történt most?

Nem értek semmit.

Mi történt most? Mi végződött ilyen sután?

A konyhában lekattintotta a villanyt, a bejárati ajtót tárva nyitva hagyta, a folyosón odakinn esteli csend.

Flórián a sötétedő ablak alatt ült. Elzavarta Mamát. Mit gondolhat, mi történik az otthonában? Tényleg mi? És vele mi? Semmiféle dallam nem jár benne, Csilla hajának érintését érzik az ujjai, és bőrének illatát őrzi a tenyere. A gondolatainak nincs útja. Csilla apró zajait figyeli a konyha felől, és vár. Valami feszíti. A sárga hálószoza fényében fenn a hatodikon szeretkezés után ellazult. Annak az eseménynek nem volt súlya? Ennek van? Mi lesz eztán? A kérdésre még inkább megfeszült. Érezte, hogy neki a helyzettel feladata lesz. Ahogy az imént is volt, amikor Mamát elküldte vacsoraidőben.

Csilla megállt mellette. Várta, Flórián magához vonja, hiszen valami történt közöttük. Valami egészen intim és fontos dolog. De Flórián nem mozdult. Csillában összeszorult valami, elfordult, bement az alkóvba, elrendezte az ágyat, aztán ráült. A függönyt félrehúzta, a szobából és az esteli égből az ablakon át homály és sötétség bújt befelé.

Szégyellem, hogy ennyire ember akartam lenni... Nem ez a dolgom. Nekem vezetnem kell Flóriánt az útján, nem játszadózhatok ismeretlen terepeken.

Most hát hogyan, hiszen ember módra megismertem?

Szégyellem, hogy ennyire ember akartam lenni...

A második tíz perc is elmúlt. Aztán fél óra. Némán vártak. Két távoli pólus a kicsi szobában. Csilla nem bírta tovább:

- Keressük meg!

- Hol keresnénk?

Újabb percek teltek. Nőtt a rosszkedv.

- Flóri! Hallod?

- Igen?

- Nem tudok így ülni!

- Hát ne ülj!

- Rendi. Hazamegyek.

Lassan felállt, a zongoráról leemelte a hegedűt, és kilépett az ajtón. A lépcsőn meg-megállt, hátha Flóri utána szól. De csak a csend, és a rózsák illata a kiskertből. Az utcán alaposan körülnézett: sehol egy lélek. Állt még egy darabig, aztán kifordult a Baross utcára. Az is olyan kihalt volt, mint egy éjszakai játszótér, de a körúton még járnak a villamosok. Nincs olyan késő. Megnyújtotta a lépteit.

Mintha nem történt volna semmi.

Flóriánnak csak zene van.

Nem, nem akar szellemlényt szeretni!

Szégyellem, hogy ennyire ember akartam lenni...

Hóna alatt megszorította a hegedűt, és nekiiramodott.

Flórián valahol a Koszorú utca táján érte utol. Nem szólt, csak átfogta a vállát, és erősen magához szorította. Csilla szeméből kibuggyant a könny, alig tudta kinyögni:

- Mama?

- Majd csak előkerül.

- Jajistenem...

De hogyan lehetett volna másképp, kérdezte belül.

- Nagyon-nagyon sajnálom!

- Ugyan! Hogyan lehetett volna másképp?

Még a hangsúly is ugyanaz! Csilla elmosolyodott. Keze fejével végigsimított a fiú arcán. Flórián is megkönnyebbedett valami:

- Tényleg hazamész? Jobb lett volna, ha nálunk alszol.

- Esetleg van, ami nem tartozik a Mamára.

- Szóval, Eötvös utca?

És együtt nekiindultak az alvó Budapestnek. Flórián lógó fejjel bandukolt mellette, mint máskor, és dudorászott. Egy cseppet sem látszott rajta, hogy kivételes lelkiállapotban lenne.

Ki ez az ember? A szeretőm. No igen. Csilla nem érezte, hogy ez lenne az álma. Intim dolgaikról beszélnek, mégis az egész olyan, mintha... mintha nem róluk lenne szó.

Tényleg ez van?

Régen volt, amikor a nagyanyja kézen fogva vezette a háború pusztította utcákon át. Akkor kezdődött az élete.

Azóta az évek teltek, és annyit se tud a világból, hogy merről fúj a szél, pláne hogy megálljon benne. Legfeljebb erősen kapaszkodik a zongorafedélbe, és a hangokkal elvarázsolja a félelmét.

Érzékelhetetlen lényem nem elegendő karó egy ilyen embernek. Teregetem, de erőt miből adnék neki?

Kellene valaki, aki kézen fogja.

Az a nyár olyan csodálatos szerelmes nyár volt, amelyen egyszer adódik az ember életében. Nem teltek be egymással, ahogy a regényekben meg van írva. A kételyek elszálltak, és helyükbe befészkelte a harmónia. Csillát a jövőre való várakozás bűvölte, s most a jövőképebe belevéshette Flóriánt is.

Flórián pedig nem tudta elképzelni, mit csinálna Csilla nélkül.

Befejeződtek az utolsó vizsganapok is. Flórián mindig tudta, mit kell tennie: Csilla vezette a közös naptárt. Az meg egyszer csak tele lett szabadidővel. Ráadásul Mama elutazott egy hétre a barátnőjéhez:

- Rozál jó barát. Máskor is hívott, hát végre rászántam magam. Tudod, Pomázon most érik a meggy.

- Pomáz, Rozál. Mama nagyon titokzatos tud lenni.
- Titokzatos? Évek óta ismered. Ria nagymamája.
- Ria nagymamája? Mama összejár vele?
- Együtt jártunk elemibe Pomázon. Majd egyszer mesélek róla.

Mama boldogan csomagolt, Flóriánnak meg eszébe jutott Ria. Milyen nagylány lehet már! Évek óta nem látta. Aztán ezt is a félresepert gondolatok közé tette. Nem számított most más, mint az az egy hét, amikor ráadásul minden nap olyan 24 órából áll, amely 24 óra csak az övék, és így tart majd egy egész hosszú héten át!

A hangszerek ritkán szólaltak, Csilla hegedűje néha el-elmélázott magában Vivaldi nyári viharain és téli didergésein, s mi hihetetlen, Flórián ritkán csapott a húrok közé, akkor is csak azért, hogy ki ne jöjjön a gyakorlatból! Ilyenkor Mendelssohn dalait vette elő „szöveg nélkül”, és önfeledten csilingelt a felső regiszterben, aztán megint csak a csend. Néha a konyhában villanyt és gázt gyújtottak, a tányér fölött cinkos összevihogással falatoztak, és gyűlt a mosatlan edény. A ház békésen drukolt nekik, az árva ecetfa meg a jázminbokor bódító illatokkal köszöntötték őket.

Minden boldogságos hétnek vége lesz egyszer. Mama hazaköltözött, Csilla a szüleihez utazott, és Flórián majdnem képtelen volt az életre. Legalább olyan elesett lett, mint azon a bizonyos éjszakán, amikor az Eötvös utcai ház kapuja előtt otthagyta Csillát.

Akkor véget nem érőnek tűnt az út hazafelé, az agya zakatolt rendesen, tele elhessenthetetlen, kínos képpel. Legfőképp Mama eltűnése gyötörte, annak miéértje. Csillát felmentette, hiszen mit tehetett szegény egyebet, ha már nem tudta mással megajándékozni, mint egy félkomfort kényelmetlenségével.

A ‘mi lesz ezután’ kezdetű görcs sem talált kiutat, csak járt a kérdés, mint a malomkerék. Legszívesebben ráhagyta volna a sorsra, de valami felelősségféle mégis újra és újra elé lökte. Nem jutott semmire. Akkor beugrott a kedves Beethoven G-dúr szonáta koreográfiája, az ujjai táncra kezdtek a zsebében, s már dúdolt, a feje ütemre ringott, összhangba került a lelkével, sutba dobta a kérdést, hiszen majd jön Csilla, és minden elrendeződik. Ebben biztos volt.

Ezzel az elánnal nyitotta ki az ajtót. A kulcs gát nélkül fordult, tehát Mama itthon van. Lábujjhegyen akart átsurranni a szobán. A sötétben Mama ágya felől halk sóhaj érte utol:

- Hazakísérted?

Flóriánban öröm és harag keveredett.

- Ébren van, Mama? Mikor méltóztatott hazajönni? Már lerágtuk a körmeinket...

- Nem tehetek róla. Elaludtam a padon.

- Ez nem lehet igaz! Jó éjszakát!

Flórián nekiindult az ágya felé, de Mama nem bírta magában tartani:

- Összeházasodtok?

- Erre most kellene válaszolnom? Talán holnap sem tudnék. Aludjunk, mama!

- Nem szabad bepiszkítani a hírért egy lánynak, kislányom.

- No, jó! Akkor iszom egy kávé, és megtárgyaljuk a jövőt, igaz, éjfél van, és kilométereket gyalogoltam...

- Nem, nem! Aludj csak... Nagyon rendes kislány... Egészen megszerettem...

Igen, Flórián is.

És azóta így van. Helyreállt a normál menetrend, mindenki a régi kerékvágásban, és még mindig a nyár lazasága az úr. Valahogy mégis megváltozott még a fény is a kis lakásban. Csilla mintha hazajönne, Terka mamának pedig megnőtt az ázsiója, hisz Flóri a nyári szünet alatt miből egészíthetné ki a háztartáspénzt? A két nő tehát jön és megy rettentő fontoskodással, Flórián sűrűn marad magára. Ilyenkor sóhajt egyet, olyan hiányérzéssel vegyeset, és leül a zongoraszékre.

Mostanában Beethovené a feloldás képessége. Az örömfakasztásé is. Flórián kedvenc gyakorló darabjai ugyan Mendelssohntól valók, skálázás helyett elővesz egy-egy dalt szöveg nélkül, jó tréning az E-moll fantázia is. Maga is csodálkozik, hogy ilyen lazán bírja ezeket a bravúros futamokat. Ilyenkor szokta Csilla mondani, hogy nem szeretnék tőled pofont kapni. Ám ha a szíve tör előre, akkor Beethoven jön. A legszebb estéken a táncos kedvű Esz-dúr szonáta duóban. Jaj, hogy Mama azt mennyire szereti! Olyankor még azt is elnézi, ha Csilla nem szedelőzködik a hazafelé útra. Inkább stikában bevesz egy altatót.

Ez az időszak arról is nevezetes, hogy hagyomány született.

Időnként a lakás megtelik muzsikos emberekkel. Ha a zongorát nem lehet házhoz cipelni, hát az parancsolja magához a vonósokat. Néha egy-egy unatkozó kispesti vagy játszóterei pupák is beül élvezkedni. Ilyenkor aztán kölcsön kell kérni néhány széket. Terka mama nem győzi zsíroskenyérrel, a gyerekek meg muzsikával. Nyáron ekképp beindultak az úgynevezett kamara-napok.

Nyilvánvalóvá lett, hogy Flóriának kinőtték a lakást. Egyik este Flórián letérdelt Mama elé, mint akkor régen, amikor hazatoloncolták a világgá szaladás nagy kalandjából, és tele volt a szíve bűnbánattal. Most is nehezen kimondható gond csikarta a lelkét. Kicsire görnyedve, térdeit átölelve, a szőnyeg girbegurbáit erősen vizsgálva bátortalanul eldadogta, amit Mama is tudott, hogy valamit tenni kellene abban a dologban, hogy elférjenek egymással, nem beszélve a muzsikos barátok áradatáról, azaz a lakást meg kellene valahogy nagyobbítani.

- Szóval egy életre Csilla?

- Úgy gondolom.

A kérdés felvetődött, a megoldás váratott magára. Eltelt még néhány nyár, hordták-vitték a székeket, a gárda nem változott, csak néha egy-egy új tanítvány kéretőzött a hallgatóság közé. Egyszer a házmester szólt Terka mamának, hogy a rendőrség erre járva azt kérdezte, mi van maguknál? Gyűlés? „Lepisszegtem a biztos elvtársat: ha nem szereti a komolyzenét, akkor ne üsse az orrát ilyen magas művészi munkába! Szereti ő, mondta. Akkor pediglen leültettem az árnyékba, de a biztos elvtárs igen hamar eltávozott.” No, azután a rendfenntartás részéről már semmiféle probléma nem adódott. Drahos néni pedig egy kosár édes pomázi barackkal ajándékozta meg a kardos házmester asszonyt.

A Nagykörút fáin fülsiketítő csivitelést csaptak a verebek. A járókelők igyekeztek lehúzódni a veszélyes zónából, Ria a fal mentén ballagott. Új cipzáras, meggy színű, steppelt műbőr táskáját úgy vitte a melléhez szorítva, mint egy jelképet, hadd lássák, abban bizony komoly dolgok lapulnak, ugyan még nem a Világegyetem, de tényleg sok fontos mindenféle, mert már első éves bölcsész, s éppen angol órára megy a Novhét térre. Egy csapat fiú jött vele szemben, hangos jókedvvel loholtak a Majakovszkij utca irányába. Az egyik széles mosollyal odaszólt Riának: „Hé, kislány! Gyere velünk! Richter játszik az Akadémián!” A fiú még

visszafordult: „A főiskolásoknak ingyen hely van a kakasülőn! Siess!” Ria csak bámult. Kik ezek? Ahá! Az orosz zongoraművész már megint Pesten.

Ria irányt váltott, befordult a Szófia utcába, onnan aztán balra, és megint balra, belekapaszkodott a Zeneakadémia oldalbejáratának magas kilincsébe. Fantasztikus csend fogadta. Elkapta az a fajta félénk áhítat, ami akkor éri az embert, ha a koncert már megkezdődött. Nem a közönség hallgatása gerjeszti, hanem az a bűvölet, ami a színpad felől ömlik az ajtókon kifelé. Tétován megállt. Valaki fekete klott köpenyben felküldte az emeletre, ott egy másik klottköpenyes sűgva kérdezte:

- Akadémista vagy? Már elkezdte!

És betuszkolta az emeleti erkély nyitott ajtaján. A nézőtér ismerősen halvány fényében semmit nem látott, üres széket pláne nem, a lépcső is tele volt, gyorsan leült közéjük.

Eddig csak plakátokról ismerte Richter alakját, és mindig Fló jutott róla az eszébe. Most is.

A pódiumon Bach muzsikája szólt. Az ember ráhajolt a klaviatúrára, karja a dereka mellett szorosan, ujjai tán nem is mozogtak. A hangszer élő része volt, nem játszott, hanem előszuggerálta a zenét a zongorából. Ria átadta magát a gyönyörűségnek. Órák teltek? Napok? Ki tudja. Bach sosem volt a kedvence, amíg tanulta, mindig nehezen kínlódta ki a zongorából, de ez most valami döbbenetesen más volt! Zene a mennyekből.

Egyszer csak vége lett. Csönd, áhítat, Richter kiballagott, a nézőtér hallgatott. Ria körülnézett. Mögötte tele volt a lépcső alélt és néma diákokkal. Mindenkinek nehezeire esett kilépni a varázslatból.

Kinn, az emeleti előtérben Ria a lejárati mellvédjére könyökölt, az élménytől bambán bámult a lefelé baktatókra. A keskeny lépcsősoron a fejek szakaszosan süllyedtek, szavak halk moraja, talpak csusszanása hallatszott.

Flót vette észre egy lányba csimpaszkodva! Nevén szólította halkán, mintha magának, Fló mégis felnézett. Ria elkapta Fló tekintetét, látta zöld szemének aranyló mosolyát, és az örömet is látta benne felvillanni. Aztán Fló eltűnt.

Amikor kilépett a térre, a platánok és a napsütés alá, nem hitte el, ami történt.

Flórián is meglepődött Ria láttán. A lány ugyanott állt, ahol azon a napon Csilla jött feléje a mámorító felismerésben, hogy ez a szerelem. És most Ria, mint egy glóriás kópia a fényben, és a mosolyában elnéző kedvesség.

A művészet csodájától amúgy is a felcsigázott lelke tovább csavarodott, a spirál a lelkéig ért. Elbúcsúzott Csillától, és visszafutott. Odabenn minden csendes, Richter varázslatának nyoma sem maradt. Felfutott a lépcsőn, végigszaladt a folyosókon. Sehol! Hogy tudott így eltűnni!?

Az élmény felbontotta az elzárt rekeszt. Otthon Mama biztosan azokat a lekvárosüvegeket rendezte, amelyeket Ria nagyjával főztek be Pomázon. Valami varázslatosan kimódolt van az egészben!

Nekiindult a városnak. Gyalog? Persze hogy gyalog. Végigemlékezi a Körutat, az Üllői utat. Mennyi emlék! Nem, nem tér el a Gellérthege felé, az Csilla, hanem lefordul az Örökimádó templom felé. Thék Endre utca. A halott zongora a gyertyafényben. Richter a gyertyafényű csillár alatt. Bach és Ria kedvenc Chopin-keringője. Ria hosszú hálóingben, amint az anyjába kapaszkodva kimegy a kórház kertjéből. Azóta nem látta, és nem törődött azzal sem, miért tette. Holott pontosan tudta, miért, de azóta csak Csilla volt fontos. Már nem kell harcolnia érte. Az a kislány viszont megharcolta a magáét, és veszített.

Tombolt a nyár. Az ismerős öreg kapualj hűvös volt, mint mindig, az illatok sem változtak. Hány éve is már? Úgy dobogott a szíve, mint azon a Húsvéton, amikor locsolkodni jött.

A nőkben delej van.

Ebben az igézetben kocogott felfelé. Emlékek és ösztönök vitték. Az ajtót átfestették, a csöngetésre idegen férfi nyitott ajtót. Megértően és sajnálkozva mondta, hogy két éve elcserélték a lakást.

Kifordult a kapun, és nem értette, mi történt vele. Mit akart voltaképp? Mi történt volna, ha találkoznak? Nincs kontrollja? Ennyire elragadja a képzelete?

Egyelőre megúsza.

De jó lenne elmondani Csillának! De elsírná a vállán!

Lehetetlen.

Az első titok a kapcsolatukban. Máris.

Megérkezett Jóska esedékes évi levele Flóri szülinapjára, s jöttek a hírek: jól megy a muzsikálás, van vendég bőven, futja erre is meg arra is, meglett a harmadik gyerek, kislány! Szorongással vegyes bánattal gondolt kihűlt barátságukra. Leült a zongora mellé. Hová is máshová? Legszívesebben ott ül. Olyankor semmi baj, épp nem rohan sehová, mondjuk órákat adni a zöldfülűeknek, vásárolni Mamának, amikor fáj a lába, beszállni a takarításba, ha Csillára rájön, mert Zsenka néni elhagyta a heti szombatit az Eötvös utcában, sem süket társadalomtudományi szövegelést nem kell hallgatnia, sem az akadémia, sem a stúdió nem várja, szóval a zongora mellett nincs semmi más, csak a zongora van, meg amit kicsihol belőle: a zene.

Játszik. Jóskára gondol, és cigányos meg dzsesszes ritmusok pattognak szinkópás melankóliával a keze alól. Most születnek. Eszébe jutnak régi dallamok még gyerekkorából, előjönnek hóbertos reggeli improvizációk maradványai, a dallamok közé olykor befurakodnak fényes elképzelések a zeneszerzés történetéből, meg frázisok a századeleji zeneirodalomból. Olykor alaposan körüljárja a témát, máskor félredobja, hogy elővegyen valami mást.

Flóriánt megszállta valami. Játék a hangokkal! Micsoda élvezet! Egy másik világ! Rendszer nélkül az ötleteire hagyatkozik, ahogy jön, ahogy a lelke kívánja. Órákon át folyik belőle valami ismeretlen áradás, sánta és béna harmóniák keverednek üde dallamokkal, némelyiket ismétli, variálja, vagy újra kezdi más hangnemben, itt-ott beleszúr egy kis atonalitást, és nem bírja abbahagyni.

**Milyen jó, hogy megőriztem a hangokat, amelyeket saját lelked mélyéből csaltál elő!
Leírtam mind, s most eléd teszem, keltsd életre, növeld!**

Bárcsak ez egyszer neked legyen igazad a sorsoddal szemben!

Helgával délután a stúdióban felveszik azokat a bizonyos Bartók feldolgozásokat, amit azon a bizonyos március tizenötödikén adtak elő. Azóta sem kereste fel „egy kicsit korrepetálni”, most hát belejátszott egyikbe, másikba, hogy ráhangolódjon. Előjöttek persze. Flórián memóriája mint egy számítógép, csak meg kell nyomnia a gombot. Néhány hangot eldúdolt, s követte a többi, a Csitári hegyek alatt csirgett-csörgött a járom, de az ujjai és az agya beleképzelt annyi minden mást, hogy Bartók ijedtében kilépett a zongorából. Flórián hagyta. Lépjön ki Bartók, maradjanak az új Varga Flórián-féle hangzatok!

A vadonatúj telefon veszettül csörgött. A készülékben Helga őrzöngött, hogy már fél órája várja, a stáb is toporog. Mi van?

Dühösen szedte össze a kottákat. Majd csak lesz valahogy! A Bródyn becsapta a taxi ajtaját, zsebre a belépőt, átvágott a Rádió udvarán. Mit mondott a portás? Pagoda? Mi az istencsudája az? Megállt, körülnézett, házfalakat látott, löttsebü vakolatot, meg taposott földet és kavicsot a lába alatt. Lehetséges ez? Ez lenne a Magyar Rádió? Emitt egy zűrzavaros presszóféle, nyitott ajtaján füst és zaj ömlött ki. Valaki a nevét ordította:

- Művész úr! Varga Flórián művész úr!

Egy pincér integetett az emberekkel és hangokkal zsúfolt helységből, a fejek felett Helga magaslott ki, a pultnál állva döntötte be az utolsó kortyot, lecsapta a poharat, karonkapta Flóriánt, hihetetlen labirintusokon keresztül vonszolta, és mondta, mondta, majd felrobbant a dühtől:

- Hol az istencsudájában voltál? Nem lehet, hogy ezt ne vegyük lemezre! Ez a kincsem! Ki kell vinnem magammal! Az utolsó sanszom, te nyomorult zseni! Salzburgban várnak, és aztán soha többé! Soha többé nincs alkalmam veled elénekelni. Érted?

Nem, Flórián semmit nem értett, csak azt, hogy valami nagy zűrbe kergette Helgát.

- Mért nem szóltál?... - próbált szóhoz jutni.

- Eddig arról dumáltam!

- Bocs...

- Jó, ebből elég! Most a próbaszobába megyünk, talán még nem foglalta el senki, egyszer átfutjuk, az elég. Jesszusom, már fél öt! Ötre melegítve a stúdió, hangmérnök, mikrofonok, minden. Te, lökött fiú! Hol voltál eddig?

- Otthon.

- Aludtál? Hogy lehet elfelejteni egy Rádió felvételt?

- Belemerültem... Valahogy belemerültem...

- A szokásos.

- Nem egészen. Megmutatom.

A próbaterem üres volt, Helga beszólt a titkárságra, hogy 5 előtt 5 perccel kopogjanak, Flórián már a zongorát verte. Helga becsukta maga mögött az ajtót, és nekitámaszkodott. Nem a kísérő szólamot hallja, de mit? Semmire nem hasonlított. Zene volt, és nagyszerű.

- Mi ez, fiúka?

- Az opuszom. No, akkor elő a Bartókkal!

- Játssz még egyszer!

- Nézd, Helga! Még sosem csináltam hangfelvételt. Izgulok piszkosul, mert mi van, ha nem lesz olyan?

- Olyan lesz! Csak ezt még egyszer. Egy kicsit! Aztán elővesszük a muszájt! Na!

Flórián játszott, játszott, és belemerült. Kopogtak az ajtón, hogy 5 perc múlva öt, akkor elrohantak. A liftben azt mondta Helga:

- Ne izgulj, öcsi! Mi ez egy zseninek? Gyere ki velem Salzburgba! Itt nem lesz belőled semmi! Odakinn művészt faragok belőled. Nagy, kontinentális művészt.

- Jaj, Helga! Most ezen legyünk túl!

Túl lettek. Nagyszerűen sikerült. Tudták, most kell beleadni mindent. Ez az utolsó sansz. Flórián is érezte. Bár belépéskor kicsit megszédült a hirtelen sötét mélységben. A falat fura, óriási hasábok borították, valami hangelnyelő etvasz, középen állt az árva zongora, kottatartóján egyetlen körte világított, felülről, a hatalmas térelválasztó üvegtábla mögül szóródó aligfény úgy-ahogy láthatóvá tette a környezetet, az ablak mögött két alak mozgott, aztán eltűntek. Amikor az első dal elhangzott, megszólalt a hangszóró:

- Ez volt a próba. Most gyerünk! Élesbe!

Zöld lámpa gyulladt, Flórián elsüllyedt ennek a tengernek mélységes fenekén, ahonnan előhalászta a hangokat, azok Helga hangjához simultak, támogatták az altját, néha feleseltek egymással, és a szíve az élvezettől dupla ritmusban vert. Szóval úgy valahogy. Ahogy kell. Gyöngyöző homlokkal, egyetlen ismétlés nélkül végigcsinálták, aztán irány a Pagoda. Hogy miért van ilyen hülye neve, még Helga sem tudta, és megittak három fél konyakot nyugtatónak.

- Fantasztikus vagy, gyerek! Pimaszul fiatal, mindig mindenütt újonc, és milyen jól csinálod! Csak beleszagolsz, és már száll veled! Mikor nősz fel végre magadhoz? Kézbe kell venni a tehetségedet! Ha nem te, hát én majd kézbe veszem. Még van két hetem.

- Mire?

Flórián már kissé kapatos volt.

- Rád.

- Az már elmúlt... Más idők járnak.

- Hallottam hírét. Mikor lesz az esküvő?

- Ha lakás is lesz.

- Ha előbb tudom, nektek adtam volna az enyémet.

- Neked nem kell? Pedig klassz kégli, igazán.

Az ötödik körnél, tartottak. Ha így megy, nem visz haza egy fillért sem.

- Nem jövök vissza, Flóris. De ezt csak te tudod.

Flórisban feltámadt a józanság. Megdöbrent, és valahol fáj, pedig nem is érezte igazán. Helga is elmegy. Ki marad itthon?

- Úgysem lesz belőled szocialista művész.

- Ismerős szöveg. Csak nem jártál a pártirodán? Mit kerestél te ott?

- Munkavállalási engedélyt.

- Uramatyám! Hány éves vagy te, hogy a párt pelenkáz?

- Az Akadémia nem a párt, pardon! Nincs mindig rádiófelvétel, és kell a forint. Neked mondtam?

Helga jónak látta, ha lassan kivezeti az udvarra. Késő éjszaka volt már, haza kéne kísérni. Taxiba ültek, Helga a saját címét mondta be. Felvitte a fiút a hatodikra. Az megtántorodott a lenyelt alkoholtól meg a régi illatoktól. Helga megitta kávéval, aztán a kezébe nyomott egy lemezt a teljes Tannhäuser-rel, és kituszkolta az ajtón.

- Ha gyalog mész, mint annak idején, elpárolog, mire hazaérsz. A lemezre vigyázz!

- Majd egyszer veszek hozzá egy lemezjátszót...

És Helga tudta, amilyen élehetetlen ez a kölyök. Ha ő elmegy, ugyan ki tolja a szekerét? Csilla tán a börtönviselt apjával?

Flórián gondolkodás nélkül elfogadta a Kispesten felajánlott véglegesítést. Hogyan fog lediplomázni, még nem tudta, de le fog, mert kell. Persze, naponta ki kell villamosoznia az órákra, énekkari próbára, délelőtt a tanári értekezletekre, szóval teljes értékű tanári munkát vállalt, de meddig szorulhat Mamára? A lakás kérdése is szorít, kell a forint. Rádiófelvételek ritkán adódnak, ha egyáltalán visszahívják még. Arról álmodni sem mert, hogy hangverseznie lehetne. Ahhoz aztán nagy protekció kell. Csak magukra számíthatnak. Flóri tehetségére meg Csilla szorgalmára.

No, meg Mamára, akire mindig lehet számítani. Nála jobban senki nem tud takarékoskodni.

Flórián nyakig merült a gyakorlati élet gondjaiba. Mozgalmas világba csöppent, sodró lendülettel ismerkedhetett az élet eddig számára ismeretlen területeivel. Rendszerben, így vagy onnan benne a Nagy Könyvben, s az én dolgom, hogy előírászerűen menjen minden:

„Varga Flórián nagytehetségű zeneművész bimbózó ifjúságában, közel a 23. életéhez megismerkedik a szerelemmel és belemerül a nagybetűs Élet apró-cseprőnek tűnő, mégis fontos, a művészet szent önállóságán is felülemelkedő dolgaiba.”

Flóriánnak Csilla magyarázta a muszájt, hiszen mindent képes megmagyarázni, ez az ereje, az én szellemszemeim viszont nehezen szoknak hozzá a lehúzó szükségletekhez. Legszívesebben kiröppenteném innen! Persze ilyesmit még csak nem is sugallhatok. Erőmon felül van egy útlevelem megszerzése, no, meg Csilla sem eresztené.

Csillát nem szeretem. Erre jöttem rá, és ebből az aspektusból nézve a dolgoknak más a színezetük. Hiába más azonban, a dolgok menetét fentről igazítják. Egy szellemlény nem számít az emberi sorsokban.

Tudom, mégsem tudom tudomásul venni.

Tegnap óta valami titokzatosság fonta körül a házat. Mama hiúz szemekkel figyelt, mégsem jött rá, mi készül. Igaz, nem is igen ért rá nyomozni, éjszakai portás lett a dobozgyárban. Némi önzéssel úgy vélte, vénségére megérdemelne egy dedunokát, és szabaddá tette a kis lakás éjszakáit. Nappal alhatott, ha Flóri nem volt otthon, no nyilván, hiszen a fiú odahaza folyvást a zongora mellett viaskodott hangosan daloló szellemeivel.

Ősz óta Flórián, alias Varga tanár úr becsületesen élére rakta a filléreket. Utoljára Helga meg a Rádió jóvoltából volt alkohol a gyomrában, valahogy nem is hiányzott. A szent cél megacélozta. Elhatározták, hogy fényesen megünneplik Mama 75. születésnapját, ezt a háromnegyed százados évfordulót, s a buliba beszáll a Penta is, mert a srácok emlékeznek azokra a klassz nyári hangversenyekre.

Aznapi esett a hó. Csilla már hajnalban beállított, kirakta az ajtó elé az összes rongyos zoknit meg használt papucsot, hogy aki erre jár, a sáros cipőjére húzza, aztán a tortasütéshez meg az ünnepi ebédhez látott, hiszen Mama délre itthon lesz, ígérte.

Mamát aztán a konyhában szokatlanul ünnepi fehér asztal fogadta, meg két zavartan pislogó kipirult arc, s akkor jött rá, hogy ma miatta történnek a dolgok, pláne amikor előkerült egy palack édes Szovjetszkoje Sampanyszkoje pezsgő, a kedvence! Csilla ma nem engedte

mosogatni sem, Flóriánnal csendben tisztogatták a konyhát, ez alatt Mama odabent pótolta: elszunyókált a kedvenc foteljében.

Délután aztán betódult a Penta teljes létszámmal egy hatalmas csokor mögött, és rendeztek olyan zenebonát, hogy! Bár télvíz idején a házat ki kellett rekeszteni az ünneplésből, a koncertet mindenki hallhatta a csukott ablakok mögött is! Mama kedvenc muzsikái szóltak, mindegyiket százszor is hallhatta már, hiszen hol gyakorolták másutt, mint ebben a csepp szobában? A leginkább élvezte Dvořák D-moll trióját, amikor a zongora csengve-bongva ott csilingel a hegedű és a cselló felett, és úgy tesz, mint aki nem győzi kiigazítani az összeakadt vonókat.

A koncert után Flóriék észrevétlenül eltűntek a konyhában. Rejtélyes szöszmötölések után egy benyúló kéz eloltotta a villanyt: Flóri egy tál égő gyertyát hozott, Csilla meg a remekművét, egy igazi rózsaszínű tortát, a tetején cukortól csillogó narancsgerezdekkel.

Mama összecsapta a kezét:

- Egy kazal fény! Jesszusom! Honnan szedtél ennyi rengeteg gyertyát?

És felzúgott az éljen. Mama meg olyan lett, mint a mesebeli Szélanyó. Hatalmasra dagasztott orcával igyekezett mindet egyszerre elfújni. Az attrakciót, meg aztán a nagykes előkerülését boldog taps fogadta, hiszen tudnivaló, bár a tortát az ünnepelt kapja, de mindenki jóllakik belőle.

Honnan, honnan nem, aztán egy kicsi díszes csomag érkezett Mama ölébe. Kiderült, az bizony egy Szokol rádió. Nem mintha anélkül nem lenne hangos itt az élet, de hát más is van, mint muzsika, és Mama hadd tekintsen szét a világban. Flórián azonnal kézbe vette, tekerte a gombokat, a rádió pontos időt pittyegett, és megszólalt: „Kedves hallgatóink! „Népdalok a rádióban”. A sorozat első adását közvetítjük.” Flórián kihúzta magát, mert most kell bemon-daniuk, hogy „Bartók Béla népdalfeldolgozásait Somló Helga énekli, zongorán kíséri Varga Flórián”. Ehelyett rázendített egy kórus, és sehol Bartók, sehol Somló Helga, pláne sehol Varga Flórián. Flórián felhorkant, és cifra átkokkal tüzdelve elüvöltötte, mit kellett volna hallaniuk.

A döbönt csendben Misi Flórián vállára tette a kezét:

- De hát egy disszidens nem énekelhet a Magyar Rádióban! Ne dicsekedj azzal, hogy te kísérted!

Csillának fura mosoly kényszeredett az arcára. Fogalma sem volt Flórián szerepléséről, de hogy Helga járta ki, abban biztos volt.

- A nyugati orvosok sem tudnak csodát művelni egy előrehaladott rákkal.

Ezt is Misi suttogta, és Flórián elsápadt.

Misi szövege kioltotta az ünneplés fényét. Mama kisurrant a mosogató vándlinghoz, a fiúk még megitták a szentjánost, aztán a Penta elballagott. Csilla, miután felmosta a hólétől csurgó, latyakos folyosót, szedte a sátorfáját, a nehéz nap után karonfogta Bélát, aki ma estére, mint soros pentás magára vállalta a hazakísérését.

Mama már ágyazott magának a sarokban, amikor Flóriánnak eszébe jutott a slusszpoén. A kottái közül egy papírlapot nyújtott át Mamának.

- Ezt Kismartoni Jancsi küldi a születésnapjára.

- Jé! Csak nem te vagy? Ügyes portré! Ki az a Kismartoni Jancsi? Festőhaver?

- Nem, Mama, a tanítványom Kispesten. Ott ilyen gyerekek vannak. Mit szólna?

- No hát! Hány éves ez a kis művész?

- Tizenkettő.

- Ó, Flóri, milyen helyes kis kölyök voltál te tizenkét éves korodban? És milyen tehetséges! Hozd el egyszer ezt a Jancsit! Szeretem az ügyes srácokat.

- Árvaházi. Szüksége volna egy kis törődésre. Hátha Mama megszereti.

- Látatlanban! Aki ilyet rajzol!

- Jóskára hajaz. Egészen olyanforma.

- Cigány? És még tehetséges is!

Ezzel megtárgyalták. Miről másról is lehetett volna még beszélni egy ilyen mozgalmas születésnap vendégség után? Mamában ugyan szorult még néhány kérdés, de nem érezte alkalmasnak az időt.

Flórián szeretetvétsége csillapíthatatlan, Jancsi is belefér abba a nagy szívébe. Tán egyszer még én is beférközőm, hogy emberi meleget érezzek...

Nem sokkal Flórián diplomázása előtt Mama hírt hozott, nagyszerűt: lakást talált a Dohány utcában, nagyt, utcait, és irtóra keveset kérnek érte.

Mama a hírral kora reggel érkezett, munka után. Csillát még ott találta. Tulajdonképpen már családtagnak tekintette, nem méltatlankodott magában, mint régen, hogy hát azért ez a mai világ, boldogan pakolt le a konyhában, és apróra elmesélte, hogy ketten lakták, az öreg meghalt, a kislány még egyetemre jár, pénzre van szüksége meg kisebb lakásra, amit fenn tud tartani. Hát így!

Mama azt hitte, nagyobb örömet fog szerezni, és csalódottan nézett egyikről a másikra.

- Mintha nem nektek beszélnek! Mintha egyikőtöket sem érdekelné az újság!

Flóri azonnal hozzáugrott, magasba emelte, ahogy szokta, és puszik záporoztak jobbról, balról, de Csilla a már a sálját kötötte, és annyit mormogott, hogy majd megnézik, minden attól függ, azzal kifordult az ajtón. Mintha könnyek ültek volna a szemében. Mama földet érve szeppenten kérdezte:

- Ma nincs tanítás, Flóri?

- Nincs, Mama. Meghívtam ebédre Jancsit. Tudom, nem tettem jól, Mama rém fáradt lehet, inkább aludna. Azt hittem, Csilla megfőz.

- Nem baj, Flóri! Megcsinálom gyorsan, utána szundítok egyet, és mire Jancsi jön, friss leszek, mint a hónapos retek. Nem kell sok egy öregasszonynak.

Mama kifordult a konyhába, kipakolta a cekkert, forgatta, jaj, elég lesz-e annak a gyerekek? Jancsi lassanként olyan helyet töltött be Mama életében, mint annak idején Flóri. Kár, hogy Csilla nem szereti. Szerinte Jancsi újabb gond, amiből van nekik elég, minek ide egy vadidegen? Ebben is biztosan igaza van, de valahogy olyan ridegen hangzik. Ha összekelnek, hová lesz ez a fiú? A festőmesterség sokba kerül. Ilyesmi foglalkoztatta az öregasszonyt az ebédfőzés egész ideje alatt, míg Flóri ki nem zökkentette azzal, hogy mi lenne, ha délután megnéznék azt a lakást? Jancsi persze velük tarthatna, ha akar. Több szem többet lát.

- Hát Csilla?

- Most nem ér rá.

Ezen is el kellett gondolkozni. Fiatal korában ő bizony azt tette, amit az örege mondott, egy hang vita nélkül. Itt meg Csilla a vezérürü, és Flórinak így a jó. Persze, Flóri a legkisebb dologban sem szereti a felelősség kényelmetlenségeit, hát inkább arra hagyja, aki vállalja. Majd kialakul. Csak már illő otthonuk lenne! Az a sok tanulás, munka! Hogy bele nem szakadnak!

Ebéd után Mama mosogatott, Jancsi kiült hozzá a vázlatkönyvével. Immár huszadszor próbálta az öregasszonyt lerajzolni.

- Mert annyira izgalmas a maga arca, Mama. Benne van az elmúlt 78 esztendő, de totálisan. És nem tudom megfogni!

- Majd ha megtapasztalod, könnyebb lesz!

Mama nevetett, és megfricskázta a gyerek fejét, aki már nem is volt annyira gyerek. Mintha csak testvérek lennének, gondolta, és örült.

Jancsi pedig rettenetesen büszke volt, hogy Flóri bá elvitte őt háztüznézni. Földbe gyökerezett lábbal állt a hatalmas ajtók nyitott szárnyai között, és élvezte a tágas tereket. Üres volt a lakás, öregszagú, és kopott meg szürke, avított falak, szálkás parketta, de Jancsi már a fejében tervezte a jövőt. A sarkon az a nagy üveges erkély tele lesz trópusi zölddel, fátyolos, zizegő aszparágusszal, egymásba fonódó indákkal, mintha kígyók tekeregnének, az ablakszemek csillognak, a napfény a levelek között bújócskázva előnti a termeket, és a nyitott ajtók egymást nagyobbító élményében hallani majd Flóri bá zongoraszavát, a fortissimók megremegtetik a mennyezetet, és a hegedűhang függönyt akaszt a külvilágra. Jaj, mert Csilla olyan csodálatos lány! Itt még csodálatosabb lesz!

Mindezt persze nem merte elmondani. De valami áradhatott belőle Flóri bá felé, mert az lábujjhegyen közeledett hozzá, és átfogta a vállát:

- No, öcsi, tetszene itt?

Hogy ő itt? Jancsi összerezett. Hogy az árva, ki tudja, honnan szalajtott cigány Jancsi ott-hagyja a nevelőszüleit, és ideköltözzön úrnak, zongorista festőnek a Belvárosba? Nem hitte ő ezt, de jól esett. Hogyan dobhatná sutba azokat az öregeket, akik hatodmagával együtt nevelték éveken át, enni adtak, taníttatták? Igazán hálátlan dolog lenne! De jó lesz el-ábrándozni a Flóri bá-féle álmokról. Leszegte a fejét, és Flórián a konok nyakát látta, ami annyira hasonlított a Jóskáéra.

Könnyű kedvvel érkeztek haza a kicsi lakásba. A már illatozó kertből felkúsztak a virágok odaadó neszei. Nem szóltak. Mama nem tudta elképzelni, miként nélkülözi majd ezt a kis falusi idillt abban a zajos utcában? Meg aztán mennyi rengeteget kell ráköltetni! Hogyan is bírják? Majd Csilla dönt.

Csilla... Flóri leült egy kicsit négykezesezni Jancsival. Jobb, mint a beszéd, meg minek is? Jancsi sem emlegette. Nemsokára haza is ment. A némaság szétterült a lakásban. Már esteledett. Másnap kora reggel Kispest, és maholnap kezdődnek a vizsgák a Zeneakadémián.

Uramisten!

Örült hajsza következett. Az a néhány hét felért egy fél élettal! Nem látott, nem hallott, Csilla is eltűnt. Amikor összeszaladtak a folyosón, és rákérdezett, mikor, csak visszaintett komoran:

- Ki tudja ebben a rohanásban? Nem hiszem, hogy nagyon hiányoznék.

Flórián nem tudta hová tenni ezt a szöveget, megfogta a lány karját:

- Csilla! Válaszra várnak a lakással. Mások is vannak rajtunk kívül, akik szívesen fizetnének annyi!

- Te leszel a tulaj, dönts el!
- Még nem is láttad!
- Majd megnézem a lakásszentelőn!

Végképp nem értette, de nem volt ereje boncolgatni. Megkérte Mamát, intézze már a lakásügyeket. Ráadásul közbejött egy váratlan hívás a Rádióból. Kinek juthatott az eszébe? Annyira távoli volt az a fellépés Helgával! És Helga már nincs. Nehezen kecmergett át ezen a gondolaton, nem is tudott szabadulni, míg le nem lépett a hatosról a Rákóczi téren, a Bródyban már a feladat foglalta el. Kiderült, nagyon is emlékeznek rá. Nem említették Helgát, csak Bartókot. Matiné műsort terveznek fiatal művészekkel. Élő stúdió-koncert lesz. Flórián begyulladt kicsit, de nem mutatta, azt sem, milyen büszke. Schumann Toccátáját javasolta. Meghallgatták. Ült lenn a mélyben, keze a klaviatúra felett. Várta Schumannt. Helga jött, nekitámaszkodott a zongorának. Flórián nekifogott, ujjai indulattal ragadták meg a billentyűket, hintáztak az akkordokon fel-le, fel-le, Flórián élvezte az erejét, az általa gerjesztett magabiztosságot, amit csak ennél a darabnál érzett fizikailag igazán. Ha felpillantott, Helga szemét látta, mint akkor, amikor egymásból delejjel húzták elő a dalt és a muzsikát. És süllyedt egyre mélyebbre, a stúdió világító ablaküvegénél jóval lejjebb, ahol már a moszatok lágy világa kezdődik a tenger fenekén. Alig éledt. Végezetre a rendező lekiabált egy harsány brávót.

Persze ez gyönyörű levegővétel volt a hajsza örülete közepette. Kispestén évfárra készültek, vizsgák, karének, felkészítések. Az Akadémián behívták az igazgatóságra, frászt kapott, berohant. Megkérdezték, nem volna-e kedve ösztől óraadást vállalni az új gyakorló zeneiskolában Csepelen? Dehogynem! Mindent, amiért pénzt kap! Mert ott volt a lakás, Mama megegyezett, lassan költözni lehetne.

Jancsit olykor megsimogatta, és hazaküldte, pedig de szívesen hallgatta a beszámolóit a felvételi munkák apró részleteiről! Számára ismeretlen világ a képeké, színeké. Flórián a hangok között érezte otthon magát, mégis boldog volt, amikor kiderült, hogy a gyerek kivételes eredménnyel került be abba a képzőművészeti szakközépbe, ahol negyvenszeres a túljelentkezés! Maga előtt látta azt a kis srácot, aki évekkal ezelőtt nehézkesen feltekerte a zongoraszéket, és nekiült az első órának. Fél év alatt befejezte a második év anyagát! Flórián szenvedéllyel foglalkozott vele. Magát látta a gyerekben, igyekezett táplálni az ambícióit, mint Zoli bácsi az övét annak idején. Mekkora ámult, amikor a rajztanár megmutatta neki a fiú munkáit! Majdnem összeeszkedtek, melyik pályára tanácsolják. Jancsi sem tudott dönteni. Mind a kettőt, gondolta akkor, és Jancsi nem tette le a ceruzát, a rajzmappája a kották között feküdt a zongora tetején.

Ez a kölyök mindig visszahúzta a száguldás eszement elragadtatásaiból. De a hajsza még tartott.

Ha volt pár perce, pihenésül Flórián is a kották között matatott, elrejtett kedves hangjegyzetét halászta elő zeneszerzői vágyainak legújabb szösszeneteivel. Majd jön egy nyugodt nyár, és összerakja belőle a Nagy Szonátát. Nem, még nem merte szerzeménnyé előléptetni őket, de zsongtak benne kéretlenül és váratlan helyzetekben: ha épp villamosra várt, vagy sorban állt egy önkiszben némi falatért, mert Mama főztjéért jó, ha késő este hazajut.

A száguldásban félresöpört szeretetmorzsákat Mama hang nélkül zsebre vágta. Neki is kijutott az összetorlódott tennivalók özönéből. Közel a nyolcvanhoz nem kis erőpróba a lakás hivatalos ügyintézése, utána a kölcsönök összeszedése Flórián útmutatásai alapján! Hogyan fogják ezek visszafizetni? Ráadásul a költözés összes gondja a nyakába szakadt a csomagolástól a fuvarig. Ha nem is festetik újra az egész lakást, a két szoba rendbehozása rengeteg energiát emésztett, pedig Jancsi is bedobta magát, nem lehetett másképp látni, mint partvissal a kezében, vagy újabb dobozokkal felpakolva.

Legelsőnek a zongora került a végleges helyére, hisz anélkül Flórián félemben.

A legrosszabbkor, egy roham utáni este, amikor már mindketten legszívesebben álmokba burkolóztak volna a nappal gondjai elől, és Mama ágyazott a külön szobájában, Flórián meg az egyetlen régi fotel mélyén bambult bele a világba, és olyan hontalannak érezte magát, mint egy anyjától elszakított kisborjú, mert reggel nem tudta, hol ébredt, csak céltalanul bolyongott a szobákban, míg megtalálta azt a dobozt, amire Mama szálkás betűivel „cipők” voltak írva, vagy „kották”, vagy „piperék”, és sután benyitott az előző lakóktól elhasznált, zord fürdőszobába, ahol undorral nyitotta meg a ragacsos csapokat, még egy tükör sincs borotválkozni, mérgelődött, és még mi minden nincs a helyén, ahogy már egy ilyen nagyszabású költözésnél lenni szokott, megtoldva azzal a plusz nehézséggel, hogy nincsenek ekkora méretekhez szokva, szóval azon a legrosszabb estén Mama már nem bírta tovább:

- Mi van Csillával? Beteg?

- Nem hinném. A minap láttam végigrohanni az emeleten. Miért?

- Neked nem hiányzik?

- Jaj, Mama, dehogynem! Ha túl leszünk ezen az egészen, minden visszatér a régi kerékvágásba.

- Két hónap szünet után? Egyszerűen visszatér? Csak úgy?

- Jesszusom, Mama! Nem látja, mi van?

- Azt hittem néhány éven át abban a kis lakásban, ott a nyolcadik kerületben, hogy Csillával tervezed a jövőt.

- Persze, összeházasodunk, mihelyst lélegzetvételhez jutunk. Július első hetében. Vagy a másodikban. Mit tudom én, hát fontos ez?

- De mennyire! Csilla nem vette ki a részét a közös jövőből. Még nem is látta ezt a lakást.

- Majd a lakásszentelőn. Azt mondta.

- Azt? Gondolsz te olyasmire is, hogy összetartozás? Tudom, semmi közöm a gondolataidhoz. Öreg is, tanulatlan is vagyok én...

Amikor a zongora felett ilyesmik jutottak az eszébe, gomolygó, alaktalan nyugtalanság fogta el. Elhessegette. Mama most rátalált Flórián hetek óta erősödő szorongásaira. Mintha régi fekélyek készülnének kifakadni:

- Nincs bátorságom a végére járni.

Ahogy kimondta, a szavak testet öltöttek, érzékelte a jelentésüket.

- Nem mondom, mindent az öregasszonyra meg egy gyerekre hagyni, amikor a ti közös jövőtökről van szó!...

- Mama! Magának is könnyebb lenne, ha lazábban fogná fel a dolgokat!

- Hm. Azt hiszem, eleget beszéltünk. Jó éjszakát!

Mama beslattyogott a fürdőszobába. Hallani lehetett, amint nehézkesen bemászott a kádba, és bekapcsolta a boylert.

Tényleg, mit szólna Csilla a lakáshoz? Lefeküdt ruhástól. Levegőt venni sem volt ereje. Magára húzta a paplant, két kezét szokásos módon a tarkója alá kulcsolta. Csilla mindig megütöközött, hogyan lehet így pihenni? Nem zsibbad el a karod?

Mióta nem feküdt már mellette! Hiányzott. Csilla akarata az övé is volt. Csak amikor a lány meztelenül hozzábújt, akkor merte megkérdezni, hogy hát akkor ma nem kísérhetlek haza!? Milyen boldogság volt a testét érezni szorosan mellette! Igen, hiányzik a teste! Hm... Néha azt hitte, kiszakad a szíve, a gerincén csorgott az izzadság, nem, megismételni semmi kedve nem volt, szeretkezés után úgy zuhant az álomtalan éjszakába, mint aki maratont futott. Csilla ilyenkor hajnalban elment, el sem köszönt. Nem vette komolyan, hisz legközelebb minden úgy történt, ahogy addig. A szavak a helyükre igazodtak, és Flórián nem törte a fejét.

Mama megjegyzése után a dolgok új szint kezdtek ölni. Flórián elhatározta, hogy a gondolatait szembesíti Csilla szavaival. Török-szakad, másnap megkeresi.

Másnap borotválkozás után rájött, csak dél tájban érdemes bemennie az Akadémiára, nekifogott hát az Improzsengék újratanulmányozásának. Istenem, de régiek ezek a firkák, mégis mennyire a szívéből jött hangok! Mindig új és új motívumok bújnak elő! A zörejekből és az illatokból ítélve Mama valahol a lakás másik felében, a használhatóvá szelídített konyhában tevékenykedik, Flórián becsukta az ajtót, lenyúlt a kottatartóba, és előkapta a kis flaskát, mint akinek ma nincs jelenése. A zongora első hangjai elbűvölték. Itt szebben szólt, mint a kis lakásban. Mintha egy új, izgalmas dimenzióba csöppent volna, minden hang a helyén. A korty is megtette a hatását, előjöttek az akkordok, amelyek kiemelték a témát. És Flórián játszott, játszott, a flaska kiürült, az ebéd is jól esett. Majd utána bemegy, odázta. Amikor Mama rákérdezett, már a régi sezlonek húzta a lóbőrt azzal, hogy néha neki is kijár a pihenés. A jövő héten úgyszólván vége az akadémiai megpróbáltatásoknak! A koncert hétfőn lesz, csütörtökön bemehet a diplomájáért az igazgatóságra, és péntekre a Pentával bankettet terveznek nem messze innen, a Bohém különtermében. Haj, még egy hét, és jöhet az áldott semmittevés! Flórián ezekkel a gondolatokkal elaludt.

Hétfő késő délután az Akadémia kisterme félig sem telt. Így van ez diplomakoncertek esetén. A végzős művésznek nincs közönsége, honnan lenne? Nincs is meghirdetve. A széksorokban barátok, rokonok, tanítványok és a diáktársak ülnek, jó esetben néhány tanár. Pedig most még Kispest is képviseltette magát, úttörő nyakkendősrácok, és ünneplős tanárok néztek körül áhítattal. Flórián végigpásztázott a széksorokon a paraván mögül, közben a kezét dörzsölgette patyolat zsebkendőjével. Izzad, ez a drukks jele. Felderült, amikor Ria pofiját észrevette, körötte a Csépy család, meg ott az talán Bea. És Anna is! Eljöttek mind! Mama kürtje messze hord! Milyen felnőtt hölgyek lettek ezek a valamikori kislányok!

Aztán elcsendesedtek odalenn, Flórián az órájára nézett, és kilépett. Ekkor került elő Csilla, előre osont hóna alatt az elhagyhatatlan hegedűjével, és Mama mellett foglalt helyet. Mint egy esküvőn vagy temetésen, a szoros hozzátartozók együtt ültek az első sorokban, szigorúan mögöttük a Penta. Egy nagy család. Elhalt a műsorlapok zizegése, Flórián belefogott. Már nem látott semmi mást, csak a táncoló klaviatúrát.

Úgy kezdte, mintha az ujjá végén ülne minden hang, csak elő kell hívni őket valamilyen láthatatlan varázslattal. Előhívta.

A héten ez már a harmadik vizsgakoncert volt, mégis többen eljöttek a tanári korból. Ez felduzzasztotta Flórián mellényét, a lelkes tapsok is báztatták, merész tette szánta el magát: ráadást adott.

Jól festett a pódiumon homlokára tapadt csapzott, szőkés hajával, izzadságtól fénylő, sötét árnyalatú arcbőrével, mindezzel együtt üdeséget árasztott, mint akinek a másfél órányi teljesítmény meg se kottyan. Keskeny szája körül húzódó szarkasztikus árok a fejét vonzóvá tette, sajátos könnyedséggel, hosszú meghajlással, mindkét kezét mellére téve köszönte az

elismerést. Kedves jelenség volt. Amikor felemelkedett, és szembe nézett közönségével, mosolyogva jelentette be, hogy hálája jeléül egy keveset improvizálni fog a saját ötleteire.

Visszafojtott csend és várakozás fogadta. Flórián megtáltosodott, az is kiperdült az ujjai alól, amire soha nem gondolt. Fergetegesre és kerekre sikerült a mutatvány. Az utolsó percekben azt érezte, övé a diadal. A végén mégis némaság fogadta.

A tanárok nem tapsoltak. Őket váratlanul érte a helyzet. Nem improvizáció hangzott itt el, hanem egy önálló alkotás, és manapság nem könnyű jó és rossz fölött dönten. Tanácsalanság terjengett, senki nem mozdult, várták, most mi lesz. Flórián összeomlott, ült a zongoraszéken, és a nézőteret bámulta. Agya üres volt, a lelke dühös.

Csilla átlátta a helyzetet. Végiggondolatlan, hirtelen ötlet vált itt valóra ismeretlen, friss hangon, amit hirtelen senki nem tud elhelyezni a mai modern zeneművek palettáján. Zsénben a tanári kar. A helyzetet csak egy vagány akcióval lehet megmenteni, mielőtt nekibőszülnek, és visszavonják a diplomáját. Csilla felugrott a pódiumra, s a fagyott csendben szólt:

- Mint a Penta vonósnégyes primáriusa, amelynek Varga Flóri volt az ötödik kereke, (döcögő derűtség) szeretném őt a Penta nevében elbúcsúztatni az Akadémiától, egyúttal szeretnék köszönetet mondani tanárainknak, akik igyekeztek tudást tölteni belénk, és kiigazították „elkészülő igyekezetünk sánta eredményeit”, idézet Kajári tanár úrtól. Flórral mindig szívesen duóztunk is, (derűtség), búcsúképp eljátsszuk Önöknek közös kedvencünket, Gabriel Fauré Álom után című darabját, amely Flóri zeneszerzői ábrándjainak talán egyik előképe.

Flórit akkor riadt, amikor a teremben a szavakat megkönnyebbült taps fogadta. Csilla átnyújtott Flóriánnak egy csokor liliumot, és puszinak álcázva Flórián fülébe súgta, hogy „rettentő idióta vagy”, aztán az álla alá illesztette a hangszerét. Flóri engedelmesen visszaült. Az abszolút „Á” zengése alatt átsuhant Flórián agyán még az is, Csilla milyen ügyesen háritott! Még hogy „zeneszerzői ábránd”! Meg a „közös kedvenc”! Haj, te fufangos, okos leány!... S Fauré siráma szállt a teremben. A hegedű borzongató nyafogására morgolódo zongorahangok feleltek, a zenedarab kedves komikuma mosolyt csalt az arcokra. Fergeteges taps fogadta a rögtönzött ráadást, a Penta pedig újrázást követelt, a tanárok megnyugodtak.

A közönség a pódiumhoz tódult, virágcsokrok repültek, Flóri vidáman leugrott az eléje járulók karéjába, Csillához hajolt, hogy csókkal demonstrálja kettejük intim kapcsolatát, de Csilla kibújt a fogásból, és Flóri tudomásul vette, hogy ez nem az a szituáció.

Kipirultan fogadta a gratulációkat, nem győzte a kézszorításokat, a gyerekek elfogult köszönetéseit, a lányok felnőtt mosolyát, közöttük állt Ria, kezében ő is liliumot szorongatott, egyszer csak megfordult, és kisietett.

Mama könnyes szemekkel tipegett unokája mellett, előtt, mögött a forgatagban, ráfüggesztette odaadó tekintetét, és mint máskor, diszkrétén karon fogták egymást, halk köszönnel elbúcsúztak, mintha idegenek lennének a saját ünnepükön, Mama a lépcső alján átölelte a ragyogó kék gömböt, és gyönyörködve nézett szét, kifújta magát, mosolygott, boldog volt. Aztán gyalog nekivágtak az estének. Senki nem csatlakozott hozzájuk. Nem is hívtak senkit.

Átvágtak az Akácfa utcán, cikcakkoztak a sötét, hallgatag mellékutcákon. Flóriánban újra forogtak a jelenetek, újraélvezte a sikert. Nem fogta a külvilágot, nem is volt mit. Az éjszaka csendjében a bűdös kapualjak, és a még bűdösebb csatornanyílások vezérletével szagról is hazatalálna, hát nem nézte, merre mennek. Különben Mama itt baktat mellette szótlantul, nyilván benne is működnek az élmények.

- Látja, Mama, semmi nem változott. Csilla a régi. Kihúzott abból a fene szituból! Nem is értem, hogyan jutott az eszembe kiállni azzal a darabbal!

- Jól lecsapta az élit. Most már senki nem fog komoly zeneszerzőnek tartani. Rád tette a csörgősipkát.

Flórián felhördülése felerősödött a csendes éjszakai mellékutcán.

- Miiiit?

- Csendesedj! Hallhattad, jól megadta! Még hogy Álom után...!

- Mekkora badarságokat hord össze, Mama? Egészen felbosszant!

- Buta vénasszony a nagyanyád. Néha olyat is lát, ami nem is látszik.

Flórián most utálta Mamát. Megint belekap Csillába. Beszélni kellett volna azzal a lánnyal! Már régen! Most is úgy elporzottak Mamával! De hiszen a nyilvánosság előtt állást foglalt mellette! Mi kell még?

Az utat a Wesselényin némán tették meg. Mama visszafogta az észrevételeit, nem akarta elsomorítani a fiút, majd rájön magától! Flóris meg nem szándékozott elmélyedni a témában. Bolond vénasszony!

Az emeleten Flórián előkapta a kulcsát, és dühösen kitárta az ajtót. Mama azonmód besietett, a középső szobában felkattintotta a villanyt. A sötét utca után az egy szál körte bántó fényt árasztott a szoba közepén terpeszkedő, fehérrel terített nagy asztalra. Flórián földbe gyökerezett lábakkal nézte. Mama sietős igyekezettel kezdte leszedni a felrakott tányérokat, poharakat, a két hatalmas szendvicses tálal pedig becipelte a konyhába. Mire készült Mama? Miért nem tud ő semmiről? Se Mama, se Csilla nem szólt.

- Gyere, Flóri, vacsorázzunk!

A konyhában leültek a viaszosvászonnal borított asztalhoz, Mama tányért tett elé, meg a tálal, végül kinyitotta a poharas szekrényt, és elővett egy üveg bort. Töltött magának is. Nem így képzelte, de hát enni azért kell.

- Nagyon szép volt az a zongoradarab. Néhányszor hallottam már idehaza. Nem mondtad, hogy te találtad ki. Kár, hogy ennyire elsikkadt a többi között.

- Finom a szendvics, Mama! Mint mindig. Egészségünkre!

Flórián aztán leküldte az egész üveggel. Nem maradt más vágy benne, mint elnyújtózni a lepedőn a hűs takaró alatt. Már nem jöttek elő sem Mama szavai, sem Csilla színpadi repkedése, sem a saját gondolatai, a siker öröme is elszállt.

Az álom és az ébrenlét határán. Zuhan. Az elalvás előzetese. De hiszen már túl vagyok a koncerten, könnyül meg agyában, és azonnal behull a tudattalanba. Ravatalon fekszik. Valaki zokog, egy cseleszta hüppög, körülötte bánatos kórus sír, és messze egy lélekharang: valakit temetnek. Őt. Egy-egy könnycsepp hull a padlóra, és peng Á-mollban: csipp-csepp, csipp-csepp, hallja. Kezek, kottafejek, csigák, vonók, levelek, szirmok libegnek lefelé, miközben Ravel Valse triste-je szól, a zenében mámoros lányok sora táncol összekapaszkodva, áttetszőn emelkednek felfelé, a kupola felé. Odafenn a zongora őt várja. Tudja. Felül a ravatalon, karjait széttárja, kallózó mozdulatokkal úszik, emelkedik a lányok után, már eléri a zongorát, belecsimpaszkodik a billentyűkbe, ujjai mozdulnak, és szól és zeng a szomorú keringő. Alatta az Akadémia üres foyerja, s a bordó linóleumba lassan beleolvadnak a lehullt virágszirmok, a levelek, a felhők, drapériák, csípők vállak, karok és kezek. Halványul a dallam, üres lesz a tér, és felragyognak a kupola alatt a színes ablakok.

Tisztán hallja a zenét, felül az ágyán, kalimpáló karjai még kaszálják a levegőt, szemei az álomban, de most már tudja, így kell repülni. Kábán ébred, üldögél izzadt lepedőjén, aztán a

paplant a hátára tekeri, a hasánál összefogja, felkel, a zongorához csoszog, papucsá félig a lábán, egy szálla a sarkába mar, felszisszen. A zongoraszék barátságosan fogadja, kócos feje a billentyűk fölé billen, és járnak az ujjai. A paplan lassan a földre csúszik, hagyja. Az Improzsengék hangjait ismétli megfontoltan, mintegy azon tanácskozva magában, kell-e ez ide? Jó ez a kötés? A tempó megfelel, vagy lehetne frissebb talán? És már eltűnt az álom, a szoba is az ő csupasz falaival. Azt sem veszi észre, hogy Mama az ajtófélfánál áll. Hm. Flóri már belekapaszkodott az ő külön világába. Bólint, és visszafordul a konyhába, hogy reggelit készítsen ennek a hólyagnak.

Telnek a napok. Improvizál reggeltől estig, mégsem kerekedik egészszé. Majd. Még csak most indul az élet!

Már mióta úgy gondolt a bankettre, mint egy fontos eseményre. Lelkét nagy várakozás ülte meg, pedig józanul ítélve az esemény lényegében nem lesz más, mint az összeszokott csapat ünnepi lakomája abból az alkalomból, hogy mindegyiküknek külön-külön új élet kezdődik, de azért persze minden a régi marad, a Penta is, meg a barátság is. Csillával például akár megünnepelhetik a jövőző közös életük kezdetét. Aztán meg jön a lakásszentelő. Ünnepe követ ünnepet. Úgy néz ki, az új élet vidámsággal lesz kikövezve. Ráadásul a zsebében a diploma, azzal ugye az ember már valaki.

Mama is ilyesfélét gondolhatott, mert Flóriánhoz fordult, hogy ő is szeretne ott lenni egy kicsit, egy félórásckát csak, leülne egy sarokban. Ráadásnak délután beugrott Jancsi. Ki volt öltözve, mint aki készül valahová, és szabadkozott, hogy csak egy percre jött, s már megy is.

- Ilyen sok időd van? Egy percért egy órát bumlizni?

- Most már? Flóri bátya, enyém a világ! Minden suli szeptemberben nyit, az enyém is, akár milyen különleges!

- No, de egyetlen percért!

Hanem akkor a gyerek hamiskás mosollyal előhúzott a zsebéből egy furulyát, és látnivalóan belül dugig rettegéssel eljátszotta az Improzsenge kacskaringós dallamát. Ezzel aztán alaposan meghatotta Flórist. Erősen magához ölelte a gyereket, alig akarta elereszteni, nehogy az belelásson a szemébe.

- Úgy nősz, mint a bolondgomba! Napi egy centi minimum!

- Mondta is a doki, hogy lassítani kéne, de hát hogyan? Koplalásra csak nem foghatom magam.

Mama bekiáltott, nehogy a gyerek tanács nélkül maradjon:

- Isten ments, Jancsikám! Egyél, amennyi beléd fér! Egyáltalán nem baj, ha Flóri bátyádat a hónod alá veszed!

Ebben maradtak, és persze abban, hogy hát akkor legalább Mamának lesz partnere azon a banketten, nem gubbaszt magában a sarokban.

A Bohém hazulról ötpercnyi gyalogút. A Dohány utcán még nem égtek a lámpák, a Rákóczi út forgalma is gyérül ilyenkor, néha elcsörög egy villamos, hogy megforduljon az Erzsébet híd roncsainál, s zötyöghessen visszafelé. Estére a város elfárad, csak a kocsmák meg a Belváros presszóí zajonganak hívogatón. No, meg a Bohém itt, a Síp utca sarkánál.

Csend, üres asztalok, félsötét, mint ahol még nem kezdődött a műszak. Úgy lépkednek befelé, mintha templomba mennének. Aztán Flórián felröhög:

- Itt kucorognak a sötétben! Hauuu!

Flórián ezzel az artikulálatlan örömvöltéssel vezette le alaposan felgyülemlett feszültségét. Nemrég eszmélt rá, mennyire hiányzik Csilla, s most végre itt ül az asztal túlfelén! Mióta nem találkoztak, nem is tudja. Régen! Jó nagy idő telt el azóta is, amikor a folyosó sötét szögletében Csilla rém ingerülten mondta, hogy hát ha ő, mármint Flórián ennyire el van foglalva, vizsgák, meg koncert, meg rádió, meg Kispest, ugye, és Jancsi is, meg a lakás, hát akkor bizony megérti, hogy nem jut rá ideje. Nem is veszi zokon, abból neki sincs sok, „persze, kinek-kinek a maga gondja az első, és ez így helyénvaló”, tette hozzá. Majd ha minden elcsitul, beszélnek. És Flórián rebegő kérdésére hozzátette, hogy igen, persze, minden a régi. Ilyet mondott, hogy minden a régi, és akkor most Flórián, elszabadulva minden gáttól és meggondolástól, Csillához rohant, és átölelte. Ebben a pillanatban gyúltak fel a villanyok. A hirtelen fényben meglátta Bélát, aztán Karit vagányan kiöltözve, meg közöttük azt a helyes kis szösze ismeretlen lányt, talán még gimnazista, és elszégyellte magát, de azért hatalmas pusztit cuppantott, olyan baráti csókot kvázi, a Csilla orcájára. Aztán persze a kislány is kapott.

- Szóval itt ültök, mint az összeesküvők!

Leült közéjük, Mama és Jancsi már elhelyezkedtek távol, a bejáratnál. Mielőtt Flóri további szellemességeket eresztett volna meg, Kari felháborodott.

- Miért ül az édes Terka mama macskaasztalnál, te fiú? Terka mama végigküzdötte velünk azt az öt esztendő. Nahát!

Csilla szó nélkül felpattant, és magával hozta a kiközösítetteket. Jancsi a nyakáig vörösödött a megtiszteltetéstől, és elfogódottan leült Csilla másik oldalára. Flórián most fogta fel igazán, mint aki ébred, hogy hol van. Túlesett a szorongásain, odatelepedett Csilla és Béla közé, és körülnézett. A nagy, fehér asztal éppen úgy várta őket a csillogó terítékekkel, mint otthon akkor, a diplomakoncert után. Mindjárt rákérdez, miért nem jöttek fel utána?

A mellette feszengő csendes kis szőke lányhoz fordult:

- Nahát, Kari menyasszonya vagy? - nézett rá hitetlenkedve.

A kezdő frázis után már hibátlanul, mosolyogva és udvariasan hullottak a közhelyek, mint a labdák a hálóbá. Közben jól elsavanyodott Flóri lelke, Kari Vácra készül, és nősülni! Megcsappannak a gordonkás duózások. Kár.

Aztán Flóri hátradült, mint aki máris belefáradt a társas életbe. Mindennel meg volt elégedve. Kicsit hiányolta Csilla régi, kedves közeledését, gondoskodását, kérdéseit, szerető pillantásait, de itt vannak mind, akiket szeret, és akikkel végigcsinálta ezt az öt kemény esztendő. Talán nem is volt annyira kemény. Béla visszakérte a helyét, visszaadta, mint jogosat, hiszen először ő ült ott. Megkereste a saját kijelölt székét, és ábrándozott tovább. A vizsgakoncertjük eseményein időzött. Még Karién sem voltak annyian, mint nála, Misié meg egyenesen káprázatos volt! Az a fiú magasra fut majd, ha vigyáz a lelkére. Még nem is gratulált neki. Csak jönne már! Aztán azon morfondírozott, hogy Csilla miért halasztott? Meg Béla is! Béla kimondottan szőlőművésznek való! Igazi brácsás a pódiumon! Az ő dolguk. Csillába senki nem tud beleszólni, neki mindenre van indoka, csak győzd hallgatni. Hát nem is kérdezte. Béla meg a szokott hallgatagságába takarózott.

Félig hunyt szemmel és aggyal csak szavakat kapott el, amelyek az asztal felett cikáztak. Szó esett az ő ráadásáról, a botrányszagú csendről, Csilla attrakciójáról. Mindenki véleményét nyilvánított. Élvezte a teremben vibráló, emberi hangokból komponált zsongást. Már felhajtotta az aperitifnek szánt konyakot, aztán még egyet, arra hivatkozva, hogy elüti vele az éhségét. Jól érezte magát. Megint függetlenedett attól, ami kívül esett a bőrén és a dobhártyáján, élvezte a Nagy Futam végét. Csak akkor lett kissé ideges, amikor meglátta, hogy cigány-

zenekar készülődik a pódiumon. Nohát! Mégis kinek az ötlete volt, hogy épp ide jöjjenek? De nem szólt. Kibírja. Az is zene. Esetleg nem beszélgetnek. Esetleg megkéri őket, tartsanak gyakran hosszú szüneteket. Esetleg...

Az enyhe duruzsolást hallgatta, amely egyre terjedt a lámpák és a poharak körül. Olykor Mamára pillantott, aki az asztalra támaszkodott, átölelte teli pohárkáját, és nagy beszélgetésbe keveredett a kis szőke Zsuzsival. Jancsi hallgatagon üldögélt, néha elővette noteszkáját, az abrosz takarásában firkantott bele egy keveset, aztán visszasüllyesztette a zsebébe. Olykor átkacsintottak egymásnak az asztal felett, aztán tovább kalandoztak mind a ketten.

A bejárati ajtóból hirtelen léghuzat áradt. Misi érkezett boldog mosollyal, előzékenyen maga elé engedte Tamást, az ismert ifjú titánt, az ÁHZ másodkarmesterét. Misi szép volt és elegáns. Régóta nem látták ilyen felszabadultnak, hetykének, valami kiegyensúlyozottság ült az arcára, és igen csinossá varázsolta. Felharsant a taps az asztal felől. Mert Misi és Tamás mögött széles mosollyal vonult befelé a Tanár úr, mindenki fő-fő Tanár ura.

Hogyan kerültek ők hárman együvé, megfejthetetlen volt, de senki nem firtatta. Tény, hogy a Tanár úr határozott léptekkel az újonnan avatott művészekhez sietett, erélyes marokkal egyenként kezét rázott velük. Immár teljes a társaság! A pincér azonnal hozta a pezsgőt, és megtörtént az ünnepélyes koccintás. A Tanár úr gratulációi eldörögtek, mindenki meghatódottan nyújtotta feléje a poharát, csinn-csinn, azután némán kortyolták a Szovjetszkoje Sampanyert. A Tanár úr általános sajnálkozás közepette búcsúzni kezdett. Csak beugrott, mondta, ritkán van az embernek ilyen osztálya. Az órájára nézett.

- A taxi vár. Bizony fáradt is vagyok, hangversenyt adtam, talán tudjátok.

- Persze, persze az Erkelben. - fuvolázta Csilla. - Kár hogy nem hallhattuk!

Nagy voltál, Csilla, sóhajtott magában Flórián, és előzékenyen félrehúzódott a gőzölgő tál elől, amit a pincér legelőször az ő fertályára tett le. Misiről aztán a leves alatt kiderült, Tamás társbérlnök szegődött hozzá abba a csepp lakásba, amit Helga hagyott hátra. A disszidensek lakására a tanács irtó gyorsan ráteszi a kezét, Misi Tamás közbenjárásának köszönhetette, hogy a lakás megmaradt. A művész úr szava már akkor többet ért, mint három régi Helgáé.

Vacsora után megindult a körforgalom. Tamás hozzájuk ült.

- Sajnálom, hogy nem voltam a diplomakoncerteden, Flórián. Hallom, új hang kezd éledni a magyar zenei életben. Egyszer meghallgathatom?

Flórián nem értette.

- Mit?

- A szerzeményedet.

- A szerzeményemet? Azt mondod? Ajaj! De mennyire!

Tettre készen felpattant, Tamás utána szólt, hogy majd! Itt nincs zongora! Flórián ezt már nem hallotta. A legtekintélyesebb muzsikusz cigányhoz lépett, kölcsön kérte a cimbalmot pár percre. Melléült, végigpergette a verőket a hangokon. Ez azért valahol rokona a zongorának. Várakozás és csend terült a teremre. Akkor Flórián a két verő örült kavarással belefogott egy másik Improzsengébe, egy egészen cimbalmos másikba. Közben bátortalanul odalépett mellé Jancsi a maga 15 esztendejével, és előhúzta a furulyáját. Ő csilingelte a dallamot, a cimbalom meg pergette mellette az összes többi. Mintha mindig együtt muzsikáltak volna. Flóriánban feléledt a régi-régi emlék, amikor Jósikával játszottak ilyen önfeledt maguktól valami fura zenét. Nem tudta elhessegetni a képet. Előkerült a banda primása is, hegedűjét az álla alá kapta, és a maga módján belekontárkodott a szerzeménybe. Flóri fel sem nézett. Hiszen mindegy már, egy kontár már fújta mellette. A füle és a lelke belemerült a muzsikába.

Egyszer vége lett. Flórián felnézett a primásra: Jóska állt előtte kipirultan, széles mosollyal: a teljes valóságában! Az ő első számú barátja Lyonból! A csodát fel sem fogta még, amikor Tamás hozzáugrott és átölelte. Felbolydult mindenki. Fantasztikus, amit csináltak! Ez a zene! A gyerek a furulyával! Az egész összhang! Ahogy jött belőlük! Az a cigány meg csak úgy! Hihetetlen! Nyilván összegyakoroltak!

Pedig nem. Csak a lelkük ért össze, az ölelés meg kiáradt a hangszereken át, és szétfolyt a teremben.

Mama sírt.

Flóriánt még nem eresztette el a muzsika, Jóskába kapaszkodott, és Tamásra fülelt, mert az nem bírta abbahagyni.

- Ez a zene! Varga-mű a javából! Mit szólnál egy fellépéshez, Flóri? No, elsőre nem ezzel a darabbal! Inkább valamelyik zongoraverseny. Az amatőr zenekarom szívesen kísérne. Talán Mozart. Hm?

Flórián felemelkedett a földről, mint álmában. Most ő ölelte Tamást olyan szívből és örömmel, hogy annak majd beleroppant a bordája. Misi tapsolt.

- Átírhatnád kamarazenekarra!- kiáltott fel Kari. - Több hangszerrel, én mondom, nem lenne kis durranás, haver!

Flórián fél karjával még mindig Jóskába kapaszkodott, vele még szót sem váltott, és várta, mikor jön Csilla egy puszival, de csak Mama könnyező arcát látta felvillanni a vállakon, melleken, hátakon keresztül, közben Jancsit és Jóskát ölelve a mennyeiken járt. Igen, ezt álmodta! Ezt a mennyei boldogságot akkor, amikor megtanult repülni!

De nem jött Csilla. Béla mellett ült mereven.

A cigányzenekar a Bohém étterem házi zenekara volt, Jóska ma estére felfogadta őket. Amikor előkerültek a pezsgős vödrök, durrantak az üvegek, akkor ez a banda rázendített Liszt VI. rapszódijára. Hajaj! Mikor volt, hogy Flóri meg Jóska együtt ismerkedtek Liszt muzsikájával! Lám, van, ami nem múlik el.

- Van, ami nem múlik el, Flóris. Ilyen dolog a barátság. Minden elkopik, megszürikül, sérül, tán el is enyészik, de a barátság, az holtig tart.

Később Mama szép csendesen felszedelőzködött, és Jancsi karján kiballagott az éjszakába azzal, hogy visszaküldi majd a fiút, legyen, aki Flórira vigyáz. A csendes multság tovább duruzsolt.

Már mindenki kicsit ázottan üldögélt a székén. Hajnalodott, bár ezt ebben a zártablakú, összehúzott függönyű, áporodott, füstös levegőjű teremben nem lehetett észrevenni. Mégis minden jel arra mutatott, hogy lassan itt a záróra ideje. Jóska és bandája elhúzta a Rákóczi marsot, és Flóri azt javasolta, hogy menjenek fel hozzájuk, és folytassák ott, legalább túlesnek a lakásszentelőn is. A lakás ugyan nem az igazi, de kávé az készíthető. Majd Csilla háziasszonykodik, némi rövid is akad, és Jancsi mamája sütötte pogácsával elkezdhetjük a reggelt.

- Kösz, Flóri, de nem hiszem, hogy én ott háziasszonykodhatnék.

Most szakadt le a csönd az égből mindenkire. Már mióta várták a bejelentést, úgy nézett ki, mégis elmarad, és megnyugodtak a kedélyek. Ám ez az a szöveg volt, amiből érteni lehetett. Flórián csak a csendre figyelt föl, nem szólt, nem értett semmit. Igencsak sok volt a fejében, és Jóskába kapaszkodott, mert már alig állt a lábán. Jóska meg természetesen végképp nem értett semmit. A levelek nem beszéltek szívszerелеmről meg kihűlő érzelmekről, tanácstalan megrekedtségről sem, a levelek csak a legszükségesebb dolgokról szóltak.

És most Béla lépett elő:

- Ha már így adódott, gyerekek, hát akkor tudatjuk veletek, hogy Csilla meg én a jövő hónap huszonhatodikán összeházasodunk.

Tamás naivan összeverte a tenyerét. Ennyi volt a hurrá. A hangulat magasról zuhant a mélypont alá. Flórián még mindig nem fogta fel. Hallgatott. Kari és Zsuzsi gratuláltak Csilláéknak, és megkérdezték, hogyan képzelik a jövőt, mert nekik is az a gondjuk, hogy... És akkor már négyen beszéltek meg az álláskeresés és a zeneiskolák tanári helyzetének kérdéseit. Jóska kezelt a cigánybandával, kifizette őket, Misi szótlánul állt egy darabig, aztán odament Csilláékhoz, és elköszönt azzal, hogy minden jót kíván a további évekre, aztán belekarolt Tamásba, és elhagyták a Bohémtanyát. Flórián szó nélkül letette a poharát az asztalra, magára kanyarította a zakóját, és kilépett a hajnalodó Dohány utcára, ahol ilyenkor hajnaltájt vigyázni kell, mibe lép az ember. Errefelé sok a kocsmá, és sok a részeg.

Jóska és Jancsi utána siettek, hogy támogassák, de Flórián szál egyenesen és szín józanul lépkedett lehajtott fejjel, ahogy szokott.

- Nem az álom hazudott, én voltam vak.

Édes lelkem, Flórisom, apad az energiád. A muzsikából hiába szippantsz elixírt, a tested mégis lassan szellemivé lényegül, bár nem azt akarod. Olyan akarsz lenni, mint a többi, de nem tudod megtanulni a lét sztereotípiáit, mert az alkalmazkodás nem az álomlátó művészek sajátja. Anélkül pedig az emberi közeg nehezen fogad be. Nem vagy eléggé átlagos.

Igyekszem segíteni, bár nekem így jobban tetszel, de hát nem ez a fontos. Valahogy át kell ringassalak a hídon a valóság felé. Úgy teszünk majd, lelkem, mint a született vakok. Botorkálunk. A zene lesz a narkotikum, hogy azért valahogy érezd magad.

Pedig még nagyon fiatal vagy, alig több huszonöttnél. Hm...

A zongora mellett tán nem jut eszébe a tegnap. Régi álmát szedte elő: Csajkovszkij szerelmes B-moll zongoraversenyét. Fejében a zenekar, hozzá játszotta szólamot, olykor dúdolta, kiáltozta, ordította a zenekari kíséretet, és közben idomította a zongorát. Zengett a világ. Mama elbújt a konyhában, elő sem jött. Mindent pontosan felfogott.

Mama a másik felem. Nélküle semmire nem mentem volna!

Ez az érzelmes, szenvedélyes muzsika, amelyikben máskor felolvadt a teste, és mindig felért egy orgazmussal, most csak a hangszalagjait tette próbára.

Nagy-sok gondot okozol nekem, lelkem, Flóriánom!

Flórián sírt. A hangok kiborították. Csillát hozták elő. Csilla az Akadémia folyosóján. Csilla Mamával a konyhában. Csilla ágyaz. Csilla teste a takaró alatt. Csilla a zöldfényű erdei ösvényen. Csilla a kezét fogja. Arcán a két tenyere. Csilla a megnyugtató és megbízható.

A hangok nem szolgáltak magyarázattal arra, miért vesztette el. És mikor. Tegnap este még az étterem felsötétjében a szemébe nézett, és épp úgy önmagát látta benne, mint eddig mindig.

És Béla a másik nagy rejtély! Béla, a hallgató barát! Mennyire összeillettek ott az ünnepi asztal mellett! Ők tartották azt a kézfogót, ami neki volt szánva!

A könnyei, megbénították az ujjait. Abbahagyta. Ingott a zongoraszéken, ölébe ejtett kezei fölött belebámult az érthetetlen és üres világba. Semmit nem érzékelt, belsejében a képek összetorlódtak, felismerhetetlenekké préselődtek. Káosz közepén ingott a lelke, és magára húzta a csendet.

Így talált rá Kari.

- Tudom, most nem vagy vendégfogadó kedvedben. Mégis muszáj beszélnem veled. Tudom, mi van. Ismerlek. El tudlak képzelni.

Flórián felemelte a fejét. Megpróbálta felfogni Karit, a szavait, ahogy ott ül vele szemben a régi kis fotelben, de Kari látta, Flórián nincs jelen. Elkészült a tekintete. Kari azonban nem adta fel. Mondta.

- Ha az után, amit mondani akarok, egy kicsit megnyugodtál, azonnal elmegyek. Vagy menjek most?

Flórián elmosolyodott.

- Hová rohannál? Mondd el, miért jöttél!

Kari megkönnyebbült.

- Másfajta ember vagy te, mint mindenki más. Senki nem értette, hogy nem vetted észre. Már mindenki tudta, mi van, csak te nem.

- Mért nem figyelmeztettetek?

- Ki merte volna megtenni?

- Igaz. Lehet, hogy eltiportalak volna, mint egy férget. Igaz.

- Mennyit bírsz ki most?

- Miért? Van ennél rosszabb híred még?

- Megölsz, ha mondom.

- Talán nem. Ki vele!

- A Tanár úr mindig megvolt Csillának. Az a kapcsolat nem tudott kihűlni.

Artikulálatlan üvöltéssel esett be Jancsi az ajtón túlról:

- Pizskolsz, Károly! Flórián ettől nem gyógyul meg, csak Csilla lesz mocskos!

Kari csendesen Jancsihoz fordult.

- Túlhevültél, kisfiam! És hallgatózni nem szép!

- Nem lehet nem hallani, Károly! Különben mi vagy? Ítélobíró? Az a lány nem érdemli meg, még ha mást szeret, akkor sem! Ha elmúlt valami, legalább az emléke maradjon olyan, amilyen volt! De te pizskolsz, Károly!

Flórián nem ismert Jancsi gyerekeire. Erre a csendes, félénk fiúra.

- Ha úgy érzed, igazad van, és meg kell védened egy kihűlt szerelmet, vagy engem, vagy Csillát, nem ez a módja, Jancsi.

- Bocsáss meg, Flóri!

Mama csoszogott át a színen. Ez van, ha egy lakás ekkora, és ilyen labirintus. Nem lehet tudni, ki honnan bukkan elő. Elhallgatás kísérte a lépteit, mire az öregasszony nem állta meg:

- Ha már nekem kell ajtót nyitni, már bocsássatok meg, ha a rövidebb utat választom!
- Csöngettek, Mamikám? Mi van ma? Konferencia Flórián szerelmi bánata felett?
- Jóska jelezte, hogy meglátogat - állt meg Mama.

Jancsi már futott is az előszobába. Örült, hogy megszabadult a kínos kelepceből. Sejtette, hogy ezek után vállálnia kell magát. Rohadt nehéz lesz. Ráadásul összezavarodott. Nem tudja, a szavai mögött van-e még érvényes indulat.

Egy rántással nyitotta ki az ajtót, és elképedésére nem Jóska állt ott, hanem Csilla. Hirtelen a szája elé kapta a tenyerét, mint aki visszafogja a kiáltását.

- Ennyire ijesztő vagyok, Jancsi?
- Ajaj, dehogy! Csak... hát váratlan, ugye...
- Itthon van? Nem hallani.
- Beszélgetnek.
- Ugye jobb, ha nem zavarok? Te is így gondolsz?
- Nem tudom. Ha békülni jönne Csilla néni, persze...
- Te sem hiszed, amit mondasz. Ezt a csomagot hoztam. A nálam maradt dolgai vannak benne. Költözöm. Hazautazom.
- Készül Csilla néni az esküvőre, és ezek útban vannak.
- Ne néizz, kérlek! Őt sem bácsizod.
- Jóska bácsit várjuk. Jobb lenne, ha visszamennék, mielőtt valaki kijön.
- Csak annyit mondj, nagyon... hm... váratlan volt neki?
- Bizonyára.
- Nem értem a barátodat, Jancsi...
- Ha szeretné, értené.
- Egy kapcsolatban nem lehet, hogy csak az egyik szeressen. Hosszú hetek óta nem kerestt. Egyszerűen megfeledkezett rólam.

Csilla szemében könnyek gyűltek. Maga sem értette. Ennyire megszokta? Miféle örömeit sajnálja? Vagy a csalódásait? Állt a lépcsőház huzatjában, és maga elé nézett. Az ismeretlen szalmalábtörő cirádáira felejtkezett. Léptek visszhangoztak a kapu alól. Jóskával nem volt kedve találkozni.

- Gyorsan! Ezt add oda neki!
- És mit mondjak?

A léptek elhaltak. Nem Jóska hát. Csilla gondolkozott.

- Semmit.
- Mégis valahogy csak át kell adnom. Meg hát maga hozta, személyesen! Ajaj, amúgy is olyan az egész, mint egy villámcsapás! Beszélniük kellene! Maga nélküle döntött.
- Az életemről. Észre kellett vennie, hogy valami megváltozott.

Jancsi elvette a csomagot, betette az ajtó mellé, leakasztotta a fogasról a zakóját, és kilépett a ajtón, kulcsra zárta, és elindult Csillával lefelé a lépcsőn. Miért tette, és mit akar, fogalma sem volt. Az utcán megütötte a meleg. Hallgatott. Zavarban volt. Csilla is. Amikor befordultak a Kazinczyba, Jancsi megállt:

- Olyan ember, mint Flórián, nehezen igazodik el a világban. Miért nem akarta megértetni vele? Csak így, mint amikor az ember eldob egy rossz kalapot?

- Mit értesz te ezekhez, kisfiú?

- Mértékem van, elvárásaim vannak, ítélni tudok. És szeretni is.

- Nagyszerű! És képes lennél mások kedvéért változni is?

- Csilla sem képes, pedig Csilla felnőtt művész, mégis hang nélkül hátat fordít egy többéves kapcsolatnak lelkipurálás, magyarázat és előzetes figyelmeztetés nélkül. Most sem azért jött, mert elszánta magát a búcsúzásra.

- Mindenkinek fel kell mérnie, mit adott, és azért mit várhat cserébe. Én nem tudok művészfeleség lenni, meghúzódni a háttérben, és kiszolgálni egy zseni kényét.

- Maga önző nő, Csilla! Mégis sokan szeretik. Nem értem. Tényleg gyerek vagyok, legalábbis maga mellett. Ezt a fajta felnőttiséget nem tudom elfogadni.

- Tudod, hogy kellemetlen alak vagy? De köszönöm, hogy elkísértél. Gondolom, valami miatt. No, mondd!

- Örültem volna, ha a pótmamám lett volna, ahogy Flórián a pótpapám. Jó lett volna olyan családban élni, ahol összetartoznak azok, akiket szeretek. Nagyon sajnálom, hogy nem jött össze. Önző módon sajnálom. Persze Flóriánt is, nagyon.

Csilla meglepődött a gyerek szavain. Nem gondolta volna, hogy az ennyire kötődik hozzá. Ezek szerint nem ismerte, sőt. Most elhagyja ezt is. Milyen nehéz elkezdni a jövőt! Most olyan, mintha hoppon maradt volna.

Aprókat kopogott a magassarkúban a gyerek tornacsukás öles léptei mellett. Megfogták a szavak. Ez a gyerek kötődik hozzá, s most elhagyja ezt is. Lám, többeknek fontossá vált, s észre sem vette. Fura és kellemetlen érzés.

Már látszottak a Népköztársaság úti fák. Megálltak. Jancsinak nehezebb esett az egész. Kár volt elkísérni. Csak rosszabb.

- Mit mondjak, ha visszamegyek?

- Meg kéne változnia, ha még lehet. De hát ilyet nem üzenhetek. Nem vagyok híres a bölcsességről. Majd te kitaláld, jó? Viszlát, nagyfiú!

Jancsi lehajolt, Csilla arcára két meleg puszit lehelt, és megszorította a kezét. Csilla elkönnyelhetett, hogy ezt a fiúcskát is sikerült megkarcolnia.

A Dohány utcában is Csilla volt a téma. Kari már lezárta volna:

- Azt hiszem, mindenki szerelmes volt belé. Talán egy kissé magam is. És mindenki tudomásul vette, hogy mindönnk közül te érdemelted meg a leginkább.

Jóska megjelenését már az előszobából előzte a hangja:

- Kár, hogy nem ismertem azt a lányt!

- Legalább nem kell elfelejtened.

Mama poharakkal, sütikkel caplatott be, terített, fordult, s kisuriant sietve. Hátha itt maradnak ebédre is, Jesszusom! De az egyszeri ember példáján, legfeljebb jól felönti a levest, lenyelte a rémületét, és nekilátott sűrögve.

Flórián szobájában a zongora és az ifjonti télikert ritkás zöldje előtt a sütik rendben fogytak, egy-két pohárka is lecsúszott. Kari hiába szabadkozott, hogy Zsuzsa várja, Jóska a népművészeti boltban frissen vásárolt magyaros iszákjából előemelte a további üvegeket. Nemsokára zörgött a kulcs a zárban, Jancsi társaságában megérkezett Misi is újdonság széles mosolyával, és a hóna alatt egy üveg konyakkal.

- Helló! Gondoltam, engem is köszönhetnétek, pupákok! Nekem is vadiúj a művészdiplo-
mám!

Flóriánból kibugyogott:

- Hiába, a Penta oda... Öt embert ugyanaz motivál, egy a lélegzet, egy a dobbanás, együtt
lenni jó, és tessék, nincs többé kamarázás...

- Ezt hívják hiányérzetnek...

- Alapos munka, setét halál... És Béla sincs.

- Mennyi szomorú muzsikuss! Mert egyiknél sincs hangszer!

- Nem zenélni jöttünk.

- Nagy kár! Tán helyrebillentené a dolgokat.

Flórián feltápáskodott kényelmes fektéből, és a zongora felé igyekezett.

- Mit szólnátok, ha halkán alámuzsikálnék?

Harsány nevetéssel tuszkolták vissza Flóriánt a helyére.

- Rólad van szó, Flóri!

- És Csilláról persze.

Évődve repkedtek az élüket veszejtett fricskák, érezhetően hatott az ital, javult Flórián
lelkiállapota is, ráadásul, a bezárt ajtók ellenére ínycsiklandó illatok terjengtek.

Flórián, elnézte a társaságot. A létszám nem változott, akár kamarázhatnának is. Béla helyett a
gyerek a pikulát fújna, első hegedűsnek meg itt van Jóska, tegnap még emlékezett a jó öreg
klasszikus muzsikára. Flórián avázott, behunyta a szemét, mint amikor a zongoránál ül, és
maga köré képzele a hallgatóságot. Nincs arcuk, a fejükön nincs fül, felőlük szabálytalan
szuszogások néha belezavarnak az elmélyedésbe. A szövegelés távolról szivárgott:

- Béla? Szolgálja majd zokszó nélkül. Évek óta követi, mint egy kutya.

Felgyulladt benne az emlék: fantasztikusan tudott harmadik szólamot improvizálni a duónkra!
Jött, s beállt, mint egy cigány.

- Szomorú és szürke hegedűtanár lesz Kátafüzesen. Tán Debrecenig elviszi a szerencséje.

Flórián Béla helyébe képzele magát. A boldog másodhegedűs! Vajon felhagynék-e Csilla
kedvéért a szóló karrierral? Nem! Ezt érezte meg Csilla? A Tanár úrban is nyilván nyüzsögtek
a feltételek, órá sem építhetett. Csilla fényét vesztve hullott a lelkében egyre lejjebb. Flórián
pontot tett komisz gondolatmenete végére:

- Már csak az a kérdés, vajon Béla szándékosan vette el tőlem Csillát, vagy csak egy
gazdátlanul kóválygó szerelmet kapott el magának?

Flóriánnak senki nem felelt.

Kari majdnem elsírta magát:

- Nem nősülök. Zsuzsa úgylis kidob!

Misi közelebb hajolt Flóriánhoz:

- Tamás meghagyta...

- Mit hagyott meg neked, Misukó? Ami tegnap elhangzott, az elég nekem! Az már maga a boldogság! A cizellálást majd személyesen. Egy igazi koncert!... Álom!...

- Ha én ajánlanám, azt is elfogadnád? Mondjuk a Lyoni Filharmónia nagytermében?

- Fantasztikus! Lám, ha az embert keresztre feszítik, tele lesz barátokkal! Mint a mesében!

Mint a mesében. Egyszer volt, hol nem volt egy kis csapat. Egyszer csak ki-ki nekiindult magában, és elment tanítani, lakást keríteni, adósságot törleszteni, gyerekeket nevelni, a hegedűtök mellett ott a főzőkanál meg a centrifuga, ha van... Hát igen... A diplomával nem jár belépő a világ koncerttermeibe. Magadnak persze muzsikálhatsz!...

- Flórián! Álmodsz?

- Rémálmot. No, mi van? Nehéz az igazság? Majd beszámolsz, Kari, milyen az élet Vácott egy kétszobás lakásban, ahol nem lehet gyakorolni, mert a panelek viszik a hangot. És egyszer csak már nem mennek úgy a futamok. Elhagyni az országot? Képtelenség. Meg nem is visz rá a lélek. Marad a katedra, a kicsikkel a vesződés, a nagyokkal a szenvedés. Talán olykor egy koncert. Vagy iskolai ünnepély. De főzés nincs, gyerek sincs, függőség sincs, át sem ráznak, mert nincs, aki megtenné, de olyan sincs, akibe kapaszkodjam, ha gyenge vagyok. Egyszerűen eltűnök a zongorában. Passz.

A fiúk hallgattak. Egyszerűen elszomorodtak.

Szerencsére Mama kihívta Jancsit teríteni.

- Tudod, kisfiam, ezek itt mind szörnyen elkeseredett művészek. Közönség kell nekik meg taps, s ha nincs, vége a világnak! Hajaj! A piktornak jó. Nem nézi senki. Persze aztán, ha a kép kész... No, legjobb az orvosnak, nem vár se tapsot, se díjakat, csak örül, ha a betege meggyógyul. A szalvétákat ne feledd!

- És magának a legjobb, Mama, mert olyan zseni unokája van, mint Flórián.

- Mind közül a legrosszabb zseninek lenni! Csupa tépelődés meg önmarcangolás. Ne tudd meg, Jancsi! De most szólj az uraknak, hogy asztalhoz, kész az ebéd!

Mama boldogan elnézte az éhes csapatot, és boldogan bezsebelte a dicséreteket.

- Szakácsnak lenni sem rossz, Jancsikám!

Ezt már mosogatás közben ejtette el a törölgető ruhával bajlódó nagyfiúnak. Jancsi eddig a felnőttek beszédét úgy rejtette magába, mint a méh a virágport majdani feldolgozásra. Mind csupa érthetetlen bölcsesség. Ezek közé kerültek Mama aranyló megállapításai is. Majd nyugiban, majd otthon megfejtí. Csillát is. Talán.

Az ebéd az agyakat pihenésre készítette. Ellustulva nagyokat hallgattak. Kari lemondott arról, hogy Zsuzsi ezt a napot valaha megbocsássa neki, Misi a közös koncerteken avázott, s örült Flórián egyre élénkebb barátságának, Jancsi nem mert visszatérni közéjük, de búcsúzni sem, nehogy felbontsa az együttest. Félrehúzódott egy távoli sarokban.

Jóska akkor eréllyel és szeretettel magához vette a szót, ahogy a bandában szokta, olykor lazított, hogy érezzék a szabadság termékenyítő mámorát, olykor szorosra fogta a gyeplőt, hogy azért tudják, ki az úr.

- Egy kicsit mesélek magamról. Ez pedig úgy megyen a leginkább, ha a hangulatát is hozzáadom.

Kiemelte a tokjából a hegedűjét, meg egy kicsi fekete dobozkát, a dobozt az asztal közepére tette, a hangszert pedig az álla alá, és lassan hozzáfogott. Lett belőle olyan cigányos dallamkezdő, szövegkísérő, amelyet a cigány maga talál ki, alatta meg mondta, mondta.

- Az én munkámnak semmi más célja nincs, mint örömet okozni. Mióta világ a világ, s mióta olyan cigányok élnek a földön, akiknek szárazfa van az álluk alá szorítva, vagy duda rejlik az izsájkjukban, nagybögő reng a hátukon, kisbögő nyög a térdük között, szóval a zenész cigányoknak mindig ez volt a céljuk. Hogy ebből megélnék-e, nem-e, az más kérdés. Én megélek belőle.

És áradt Jóskából a nóta, sírt a hegedűje, és a zeneművész fiúk, akik különben utálták az ilyen érzelgős nótákat, most valahogy vele szomorkodtak. De Jóska nem hagyta őket behullani az érzelmekbe.

- Ez volt a bemutatkozás, most akkor a barátságról egy nóta, csak úgy megpedzve. Emlékszel, Flóri az első kottára, amit az orrom elé raktál? Valami ilyesmi volt benne.

Szállt a Liszt-féle Cigánydalok közül a friss csárdás néhány taktusa, aztán megint az a cigányos összekötő zene, aminek alig van dallama, ritmusa meg egyáltalán nincs, csak aláfesti azt a szöveget, amit a cigány akkor mond, amikor a nótás kedvű uraság füléhez hajol:

- Mondjam? Ne mondjam? Elmondom. Hat éves sem voltam, öregapám az ágyban párnák dombjára támasztva ült, kezében a régi hegedűje. Beparancsolt engem magához, és megtanított egy új nótára. Ő húzta soronként, én meg utána. „Messze jártam, másutt is volt jó dolgom, haj, de szívem csak azt mondja, jobb otthon...” Hamar ment, az öreg megdicsért, és magához intett. Félve apróztam oda, öreg is vót, hót is vót már amúgy, érezni lehetett a szagán. A párna alá nyúlt, és a kezembe nyomott egy dobozt. Ezt ni.

Jóska a kis fekete kazettára mutatott az asztalka közepén, és megint elkezdte a „Messze jártam” kezdetűt, de csak úgy, szörmentén, alig hallhatóan.

- Az öregapám megfogta a kezemet. Hideg, kemény, száraz volt a fogása, de aztán nem is éreztem, mert erős volt az öregapám lelke, hogy nem bírtam mást, csak a szemét nézni. Suttogott, én meg hallgattam nagyon. „Ami ebben van, az én öregapámtól van. A történet is, meg öregapám is Párizsban van eltemetve. Az van a fejfájára írva: ‘Itt nyugszik Poldi cigány’. Ennyi, nem több. Ha majd arra jársz, mondd el neki, hogy megkaptad az üzenetet. Megkaptad rendben, és fogadod, hogy által is adod a következőnek, annak, aki úgy muzsikál majd, ahogy öregapám muzsikált az odakinn lézengő magyar Justh Zsigának, akinek a halál volt a homlokára írva. A jó Poldi hegedűjén úgy szólt a keserű magyar nóta, hogy kicsavarta a szívből mindazt, amit beléárasztott az élet. És akkor Justh Zsiga fiatalúr a selyem nyakkendőjéről a tűt, s rátűzte az öregapám rojtos öreg nyakkendőjére: „Te csak tegyél arról, Poldi cimborám, hadd sírjon szívből az a cudar magyar, ha Párizsba jön! Poldi, te segíts nekik sírni!” Hát dédapám segített nekik sírni. Én is tenném néktek, ha jönnétek.

Hatalmas csend fogadta a produkciót, amely leginkább egy melodrámaéhoz hasonlított, s amelyben benne volt Jóska és cigány vérének egész melege, a szíve is maga.

Még ott rezgett a csend a szobában, becsukta a hegedűt a tokjába, akkor a dobozt a mutató ujjával Flórián felé tolta:

- A tied. Megfogadtam, hogy általadom annak, aki úgy muzsikál majd, ahogy öregapám muzsikált.

Akkor Flórián visszatolta azt Jóska felé:

- Öregapád öregapja nem nekem testálta, akárhogy csavarod, Jóska. A te hozományod. Vedd csak vissza!

- Én csak andalítom a szíveket, de te átfaragod azt, aki hallgat. A tied, ha mondom!

Jóska a nyomaték kedvéért áthajolt az asztalon, megfogta Flórián vállát, és erősen a szemébe nézett. Akkor Flóri elvette a dobozt, kinyitotta, és megdermedt.

- Gyönyörű! A hozzávaló történetet meg kitaláltad, mi?

- Istenemre színgaz!

- Zöld szem. Csillái is zöld volt.

Esteledett. A félsötét szoba alkonyi sárga fényeit az éppen meggyulladt utcai lámpák hirtelen kékre váltották. Besötétedett. Nem gyújtottak villanyt. Valahogy mindenkin erőt vett a mélabú. Sok ez egy napra.

- Eh! Ne hagyjuk magunkat! Magyarosan!

A szobára telepedett csend hirtelen szétrobbant. Flórián a zongorához vágatott. Bizsergett mind a tíz ujja, amelyek mint a vadászsólyom szárnya, szétterültek a klaviatúra felett, aztán hatalmas erővel belevágtak Liszt Ferenc Kromatikus galopp-jába. Viharzott, áradt a zene akkora vidámsággal és virtuozitással, mintha a fiút soha nem érintette volna rosszkedv. Zengett a zongora és rezgett a levegő. A galopp frappáns véleményként zengett, rövid volt, és hirtelen lett vége.

- Jó, jó! Megyünk már!

A srácok vették a lapot, és csendeszen szedelőzködtek.

Jóska meglapogatta a fiúk hátát az előszobában:

- Az a legszörnyűbb, hogy be vagytok zárva! Ha úgy dönt bármelyikőtök, hogy kijön, rám számíthat. Mind a barátaim vagytok!

Jóska majdnem sírt, amikor becsukta mögöttük az ajtót.

Flórián már a fotel mélyéből:

- Most már semmi komolyabb baj nem jöhet. Nincs házasság, nincs kötelesség. Csillából ittmaradt a smaragd szeme, és megvolt a lakásszentelő is. Már csak muzsika van, meg az öröme.

A két barát Beethoven, Schubert, Debussy segítségével hajnalig meg is beszéltek az elmúlt tíz év eseményeit. Aztán Jóska taxit rendelt, felnyalábolta az álomba borult Jancsi gyereket, és elmentek.

Mama aludt, az utca is, meg az egész város. Flórián nagyot nyújtózott:

- Hát ez életem legboldogtalanabb... és a legboldogabb napja volt.

Délutánra már nagyon untam ezt a muzsikusz banzájt. Széthajtottam a fikusz leveleit, és kisurrantam az ablakon. A szűk Dohány utcában autók meg buszok pöfögtek, a járdákon emberek rohantak innen oda, onnan ide lihegve és teljesen céltalanul, akár a hangyák. A hűvös, nyugodt, hangtalan és fekete úrra gondoltam. Nosza! Irány az úr!

A Zsinagóga felett elkapott az idő. A srapnelektől lyuggatott falai között, a templomkertben dülöngélő fekete sírkövek a gettó halálos kínjai után a végleg elnyugodott sorsokat őrizték: jajgatásokat, imát mormoló száraz torkokat, éhek csikarását, csuklott lábak alá zuhanó csontváztesteket, meszes taligákat, száraz könnyeket. Megállított a borzalom. Megfordultam, s lomha szomorúsággal mégis inkább hazafelé libegtem.

A Síp utca sarkán Mama őrangyala gubbasztott a kanális felett, s rázta a zokogás. Ázott szellemarca átlátszó szomorúság.

- Mamát magára hagyta?

- Ojjaj! - nyögte. - Jaj, ha az angyal beleles a forgatókönyvbe...

- Terka mamáról?

- Nehéz napok jönnek.

A ködangyalka arca újra bánatba fúlt, könnyei a kanális patkányait itatták, a felkunkorgó fertelmes bűz, a szennyes gondatlanság körülölelte. Árván és magába fűltan hagytam ott a kanális felett.

Belereszkettem a jövőbe.

Otthon belestem Mamához. Nyugodt álom ölelte. Aggódva bejártam a szobákat. Megnyugtató az éjszakai csendben kószáló halk szuszogások egyenletes nesze.

Mégis bizonyos, hogy ezzel a dolognak nincs vége!

Flórián nem lépkedett, repkedett a megálló felé! Arcára boldog vigyor ült, mint a bolondoknak. Remek zenekar, lelkes gárda és még lelkesebb karmester. Tamással végül is Mozartban maradtunk. Jóska smaragd nyakkendőtüje szerencsét hozott! Egy egész szimfonikus fogja alám röpíteni a végszavakat! Enyém a főszerep! Ezt Mozart is így gondolta.

Flórián hiába akart repülni, a villamos nem szárnyalt vele. A Kálvin térnél nem bírta tovább, leugrott, és futott, futott végig a Kiskörúton, csak az Astoriánál lassított, hogy ne érkezzon meg lihegve.

Végre befordult a kapun, hármásával fel a lépcsőkön, berobbant, köhögött hármat, mert Mama olyan ijedős, rögtön sikongat. Ledobta a fogas alá a kottákat, közben szólongatta. Mindjárt idecsoszog, és a nyakába esik, hogy hol voltál ilyen soká, kisfiam? De nem. Flóriánban már robbant a türelmetlenség, belódult nagy garral, de Mama nincs a nagyszobában! Pedig Jóska tévét is vett neki, hogy a fotelből kényelmesen nézhessen. Mennyit járták érte a várost! Hát akkor a konyhában. Ott is csend és köhöggető pára. A vizesfazék alatt takarékon a láng. Flórián eloltotta. Most már furcsán érezte magát. Mama ajtaja félig nyitva, óvakodva betolta. Mama csukott szemmel, vörösen pihegett az ágyon, felnyögött, talán a padló nyikorgására, szájából a nyakába csorgott a nyál, az ujjai görcsben, a lába lelógott. Fel akart kelni, vagy le akart feküdni? Flórián tanácstalanul állt a nyitott ajtóban. Valami nagy-nagy baj van. Lelohadt és kihült még a lelke legbelső sarka is. Halkan szólongatta.

- Mama! Mamikám! Mi van? Mit tegyek, mondd! Édes Mama! Mit kell ilyenkor csinálni?

Segítséget kell hívni. Nyilván. Hol az a rohadt telefon? Nincs vonal. Nyilván ilyenkor nincs! Idegesen nyomkodta a villát. Mama megint felnyögött. Távolból Mamára meredt, a kis elomló testre. Valamit tenni kell! Jobb ötlet híján letakarta a lábánál összehajtogatott pléddel. Orvos kéne! Így hagyja itt? Kifordult Mamától, a hátában a szorongó, rossz érzéssel, kiosont a lakásból, és végigfutott a Síp utcán. Falba vágott szűk lépcsősor, keskeny bejárati ajtó, rajta kézzel írt sorok: orvosi rendelő. Hangosan csattant a kilincs, megcsapta az összezsúfolódott

emberek párálló izzadságszaga, bedörömbölt az első ajtón. A betegek felzúdultak, ők már órák óta várnak! Hálstennek valaki kinyitotta, annak eluttogta, mi van, odabent az orvos azonnal felkapta a táskáját, karon ragadta, és végigrohantak a Síp utcán visszafelé.

- Szélütés lehet. Hány éves?

- Talán hetvenhat. Vagy hetvennyolc. Majd megnézem a személyijében.

Flórián kezében remegett a kulcs, s a végtelenül hosszú, világítatlan előszoba falán nem találta a kapcsolót. Az orvos félreállt.

- Menjen kérem előre!

Flórián bizonytalan léptekkel imbolygott, zavarta a helyzet, a mögötte lépkedő idegen. Megállt Mama csukott ajtaja előtt, az orvos megfogta a kilincset.

- Maradjon kint! Majd szólok, ha kell valami.

Mamára rácsukódott az ajtó. Flórián toporgott a sötét előszobában, egyre idegesebb lett. Pár perc múlva az orvos fejcsóválva lépett ki.

- Hívja a mentőket! Nem jó a telefon? Van egy fülke a Zsinagógával szemben. Vagy nem, inkább maradjon, készítse össze a holmiját, majd a rendelőből felhívom őket.

Nagyon sokára jöttek a mentők. Flórián összeszedte, amit tudott, az előszobában kuporgott a hokedlin. Nem tudta rászánni magát, hogy bemenjen Mamához. Hol volt már a tomboló öröm Budakeszről jövet! Néha felállt, az ajtóhoz osont, hallgatózott. Süket csend áradt Mama felől. Közben besötétedett.

Végre csengettek. Egy kis medika két markos legény között, kezét megértőn Flórián karjára tette, és megkérdezte, merre van a beteg. Azután Mamát hordágyra tették. Flórián a mentőautóban mellé kucorodott, megfogta a kezét, hideg volt a durva pokróc alatt. Megrezzent a szeme, Flórián hozzá hajolt, duruzsolt neki, még dúdolt is, igen, azt a Brahms-féle dallamot, amit a gyerekkorából emlegetett egyszer, akkor, amikor Ria öngyilkos lett. Ahogy ez a két szál összekapaszkodott a mélyről, Flórián megijedt, és gyorsan elhallgatott.

A kórházban sem volt a helyzet magaslatán. Bután caplatott a hordágy és a mentősök után, ha várakoztak a folyosón, megfogta Mama kezét, akkor egy orvos jött, megnézte Mamát, később egy nővér betolta a hordágyat egy kórterembe. Flórián, kezében az idétlen szatyorral ott álldogált sok ágy között, Mamát beemelték az egyik fehér, ropogósan tiszta ágyba. A feje felett meggyulladt egy zöld égő, aztán valaki kitessekelte, hogy most inkább menjen haza. Kitántorgott az ajtón, aztán egy irdatlan folyosón végig, végig, mire az éjszakai utcára ért. Nekiindult a Dohány utcának gyalog. Az járt az eszében, vajon Mama mikor evett utoljára, nem éhes-e, és hogy nem adtak neki semmit. Erről az eszébe jutott, hogy még ő sem evett reggel óta.

Riasztóan egyedül lett, amikor magára zárta a rohadt nagy lakás bejárati ajtaját. Megállt a végtelen, vaksötét előszobában. Bekebelezte a hideg csönd.

Minek ez a hodály?

A konyhában leszelt egy karéj kenyeret, a hokedlin majszolta lassan. Nem esett jól, pedig éhes volt. Megnyitotta a csapot, és felhajtott egy pohár vizet. A szobájában lennie kell még egy kis üveg vodkának. A fürdőszobában még félt is kicsit. Fura zajok jöttek valahonnan. Szokatlan zörejek. Mintha Mama itthon lenne. Pedig nincs, tudja, hogy nincs. Kirohant megnézni, becsukta-e a bejárati ajtót. Bedilizek, mindjárt elsőre? Ki tudja meddig lesz Mama kórházban? A zaj csak nem szűnt. Már emberi hangokat hallucinált. Jóval később rájött, a Mama rádióját hallja. Mintha titkot lesne, úgy lépett a szobába. Irtóra hiányzott belőle Mama.

Pedig azelőtt nem sokszor járt benne. Általában csak tudta, hogy Mama ott van. Elzárta a rádiót, körül sem nézett, becsukta maga mögött az ajtót. Nehéz volt a melle táján.

Addig tiblábolt a nagyszobában, mígnem leült a tévé elé Mama kényelmes foteljébe. Bekapcsolta. Egy idióta dumált a képernyőn, levette a hangot, inkább csak nézi. Máskülönb zongorázna. De az most szentségtörés lenne. Nem is akaródzott. Különös. Ilyen csend nem volt még körülötte, amióta emlékezik. Olyan sem, hogy Mama nincs itthon.

Nem így képzelte, amikor megálltak a bútorszállítók a szobában, és megkérdezték, hová tegyék a zongorát.

A szemeiből patakzottak a nehéz férfikönnyek. Siratta Mamát, siratta magát, és riadt a magányától.

Másnap és harmadnap és egész nyáron minden nap bejárt a kórházba.

Nem maradt sokáig, néhány percig állt az ágy mellett, nézte Mamát fürkészőn, ez volt az egész. Később beszélt is hozzá. Olykor Mama szemén látszott, hogy érti, olykor még tán mosolyogni is akart, megrándult a szája széle. Aztán egyszer csak megszólalt. Alig érthetőn sutogott. Kérte, hozzon be szappant, törölközőt és tiszta hálóinget. Flórián boldog volt. Annak is, hogy teljesíthette.

A dolog akkor lett válságos, amikor beindultak a próbák Budakeszin, és elindult az iskolai élet Kispesten meg Csepelen. És Mama bénultan feküdt a kórházban. Amikor Flórián tréfásan megjegyezte, hogy akkor most ki fogja a fellépéséhez az öltönyét rendbe tenni, meg a fehér ingeit tükörsimára vasalni, Mama bűnbánóan nézett rá, és azt suttogta, talán a Patyolat. Később hozzátette, fel kéne fogadni egy bejárónőt, a lakást is tisztán tarthatná. Rámosolygott Mamára, az meg vissza rá. Tuti, mindketten Csillára gondoltak. Ő épp azt kérdezte magában, vajon miért jobb neki Béla körül ellátni a háziasszonyi teendőket, mintsem önála? Persze, nem kapott rá feleletet, és ezt a kérdést most nem akarta Mamával megtárgyalni.

Nagyon örült, hogy belátható időn belül hazaviheti. Ha megoldható, mondta a doki, jobb lenne a néninek otthon. Persze nem könnyű, tette még hozzá mosolyogva. Oh, igen, hajtotta le busa fejét Flórián, és arra gondolt, valami hálapénz is illene. De azt is hogyan kell? És mindezt az egészet hogyan?

Kábultan bóklászott a viharvert, lakatlan lakásban. Minek ez a hodály, kérdezte ezredszer is magától, s ezen kívül képtelen volt bármire gondolni. Egyszerűen beállt a zárlat a fejében. Előtte a feladat, előkészíteni Mama hazahozatalát, kidolgozni a megoldását, legelőször pedig fel kell mérni a helyzetet! És mi a helyzet? Egy koszos, feleslegesen nagy lakás.

Lesújtottan átténfergett a másik szobába, talán ott vigasztalóbb. Nézte az évtizedes, valaha sárga falakat, a konyhában a foghíjas csempéket, a Mama hozományából maradt százéves kredencet, a legnagyobb, középső szobában a szomszéd bizományiból sebtiben felhozott ebédlőasztalt, kibámult sorra mind a három, portól homályos ablakon, aztán, mint mindig, kikötött a sarokszobában a zongora mellett. Mögéje képzelte a dús télikertet, Jancsi a színeket is megálmodta, itt mohazöld, ott tengerkék pasztellben. Flóriánban felhangzottak a valaha tervezgető szavak, ám valójában elképzelni sem tudta, milyen lehetne az otthona, ha egyszer valaki igazán hozzáfogna, és rendbe tenné. Csak azt tudta, hogy neki rengeteg forintot kellene összekaparnia ahhoz, hogy megvalósuljanak az álmok.

Betévedt a kishálóba, az egyetlen félreeső zug, a bejárattól balra nyílik, oda soha nem fordul a belépő. Itt tartaná a zongoraórákat. Olyan, mint egy vakbélnyúlvány, a hang nem szűrődik ki, ablaka a lichthofra nyílik, sötét és levegőtlen, a legszomorúbb helyiség, pedig ez hozná a legtöbbet a konyhára.

Sétált a lakatlan lakásban, mint egy korzón, bámult az üres falakra, a felötlő terveket eltolta magától, minden csak újabb feldolgozandó kérdést vetett fel. Legyintett, végül befordult megint a sarokszobába, a kottatartóból kiemelte a kisüveget. Meghúzta.

Elkezdi persze az egészet. Majd. Majd ha elmúlik az évkezdés örülete. Még el se kezdődött, te eszetlen! Teljes egy hét van szeptemberig! Te jó ég!

Most akkor egy kiadós nagy pihenés kijár, aztán be Mamához! Mindjárt dél. Enni is kéne valamit, de mit? Révetegen rácsap a zongora fedelére, felszáll a porpamacs meg egy halk zönge, belülről a húrok felelnek hívogatón. Fura, mostanában nem vonzza a hangszer. Ha mellél, szemközt a másik romos sarokház képe borong át a gyér leveleken, háta mögött a bejárati ajtó. Most jön rá, mennyire zavarja, védtelennek érzi magát. Meg kéne fordítani a hangszert. Több fény esne a kottatartóra is. Bár minek? Ő vakon is tud játszani. Ha akar. De nem akar.

Megállt a vadonat lemezjátszó előtt. Úgy terpeszkedett a kopott kisasztalon, ahol Mama varrta valamikor a slingelt ágyneműket, mint egy basa. Jancsival avatták fel valamikor, még az álmokkal teli időkben.

Kezében a lemez, a várakozás meleg kedve hűlni kezd.

Jancsi. Őt is csak a kórházban látja. Pedig annyi itt a hely! Valamikor csak összefutnának a nap folyamán ebben a hodályban! Egy-kettőre igazi muzsikust nevelhetne belőle! De ő inkább fest, és marad Kispesten a nyomorban. Még a kiállása is megváltozott. Megmondta ápertén, arca bőre az idegességtől ugyan foltosra vörösödött, de megmondta: nem jön! A nevelő szüleihez tartozik, ők a családja. Hát most hagyja el őket, amikor már be tud segíteni? Persze jön majd mindig, amikor csak tud, de ottmarad Kismartoniéknál.

Az elhagyatások időszak, gondolta Flórián.

Remegő kézzel rátette a lemezt a korongra.

Megszólalt a Bartók Concerto-ja.

Azt tartják, a regényben a jelentős csomópontok köré kell halmozni a részleteket. A köztes hétköznapiakban az élet folyjék csak a háttérben, érdektelenül, de izzanak a fontos pontok!

Bartók Concerto-jának hallgatása ilyen pillanat? Megváltoztathat valamit Flórián életében?

Ezer zene közül is felismerné, akármikor.

A legmélyebbről is visszahozza.

Egzaltált mámorba emeli.

Bénultan újra és újra visszahallja a fejében maradt hangok áradását, a megtorpanásokat, a felindulásokat.

A lelke igazságát talál benne.

Valami közös és egyetlen.

Magyar és univerzális.

Vajon van, aki ismeri a titkot, amellyel a lélek összerakta ezt a harmóniát, a süvöltéseket, a sírásokat, az iróniát, a bús életkedvet?

Valaki megfogalmazta már Bartók zsenijét?

Elhatározta, másnap az Akadémia könyvtárában megkeresi a választ, amire ő hiába próbál rájönni.

Másnap odaült a zongorához.

Hangonként, ütemenként, szakaszonként játszotta ezerszer az Allegro Barbaro-t, és ezer-egyzszer sem kapott feleletet.

Flóriánt elborította a keserű tudatlanság. Saját kicsinységét fedezte fel az őt felkavaró muzsikában. Sem az Improzsengék, sem semmi tőle való soha nem fogja elvinni őt arra a mennyei szintre, ahol magát zenealkotónak vallhatná.

Napokon át a Barbaro dübörgött, sóhajtott, rohant és táncolt az ujjai alatt. Mindig átélte a gyönyört, de az esze nem talált megnyugvást.

És innentől soha többé.

A regény csomópontjai csupa halál. Flórián lelke csorbul minden elvesztésen. Emberi lénye egyre közelebb kerül a szellemlények éteri könnyűségéhez.

Leginkább persze a saját elvesztésébe hal majd bele.

Egyre éberebb figyelemmel néztem a romlását.

Az Allegro Barbaro-féle kábulat egyik délutánján csengettek a lakásajtón. Sokadszorra hallotta meg. Kiballagott kábán, szeme a lépcsőház félsötétjében aliglátón hunyorgott Mamára, aki egy hordszékben ült két marcona mentős karmai között. A pokrócba bugyolált kicsi kócos alak vidám mosollyal azt mondta:

- Mondtam én, nagy művész az én unokám! Persze, hogy nem hallja a csengőt, ha éppen muzsikál!

Ha kitavasodik, minden könnyebb lesz.

Rég volt, amikor olyasmitől várta a megváltást, hogy elmúlják a nyár. Vagy az ősz. Vagy a tél. Persze, ha kitavasodik, felszárad a latyak a járdákon, nincs többé ázott cipő, és enyhül a párologó kabátok émelyítő szaga a villamosokon, nem kell a zsebébe sülyesztve óvni a kezét a végzetes fagyástól, mert a kesztyűk mit sem érnek mínusz tíz fok alatt másfél órás szabadtéri utazás során, Mama hiába kötötte a legmelegebb gyapjúból. Szóval, ha a tél kellemetlenségei elmúlnak, akkor talán más is könnyebb lesz.

Mindig ugyanaz az útvonal. A kalauzok már-már személyes ismerősei Kispest, Csepel és a Dohány utca között. Budakeszi kiesett, pedig azt szerette a leginkább. Erre jobb nem gondolni! Időnként, két állomás között felmerül az üresen kongó nagy lakás és a picire zsugorodott Mama. Mi lehet odahaza? Minden nap újabb gonddal kezdődött, és minden este megkönnyebbüléssel ért véget.

Azok a valamikori budakeszi próbák! A hangszerek mögül villanó mosolyos szemek, a kottatartón kattogó elismerések a szűk, kopott próbateremben, és azok a nézőtéri tapsok! Pedig a rohanás akkor duplázódott igazán!

Amikor Tamás letette a pálcát, Flórián becsukta a zongora fedelét, Misi meg a hóna alá kapta a hegedűtokot, és elindultak, elfogódottak lettek, mintha a barátságuk kiélte volna magát a zenében. Nem jöttek fel a Dohány utcába. Flórián azt hitte, Mama miatt. Flórián is hártott, örül, ha hazaér.

Nemrégiben aztán Tamás majdnem zokogva mondta, a zenekart átvette a helyi kórház, az Egészségügy finanszírozza az amatőrök működését, vendégekre nem tartanak igényt, nincs rá pénz. És Flórián feladta a koncertezésnek még az esélyét is. Maradt a háromszög a Dohány utca, Kispest és Csepel között.

Mama gyorsan leküzdötte a tehetetlenséget! Néhány hét után elparancsolta a gyógytornászt. Már ki tud menni a vécére, a többivel inkább megvárja Matildot. Ha Matild nem lenne, mivé válna nélküle? Szegény jó Matildka! Mennyire rendes!

Matild, aki valamikor nőrsz volt ikszipszilon báróéknál, naponta váratlanul becsörtet, és teszi készséggel, amennyit a fizetségért elégnek tart. Mama ennek is örül. Az első hetekben nem boldogult volna a segítségére nélkül.

Flórián meg arra gondolt, hogy amennyit eddig Mama az ő vacak életébe beletett, azt ő soha, de soha visszaadni nem tudja, hát mi ez a Matild a meghálálhatatlanhoz képest?

Mama sokszor adott hálát az égnek, hogy akár ilyen félig bénán is, de megtartotta őt ennek a gyerekek. Flórián állandóan dolgozik, iderohan, meg odarohan, ha hazajön, elvonul némán, persze, sosem volt beszédes, és a kutya sem keresi, hónapok óta senki nem csönget az ajtón, legfeljebb a postás, még az öreg zongora is hallgat. Őrá haragudtak meg biztosan odafenn, mert egészen belekeseredett, amikor megtudta, hogy ide tanítványok fognak járni, hogy nap-hosszat szól majd a zongora. Ajaj! Ettől annyira megijedt, hogy az Úr odafenn inkább elrendelte, Flórián tanítson másutt, ne itthon. Istenem, de visszaszívnam! Mama nagyon rászokott a rózsafüzérre. Pedig hát ott a tévé, de az is csak bosszantja.

Kispestért máig rajong. A kis kölykök csüngenek rajta, ő meg „agyuk friss viaszába nyomja bele a tudás raszterét”. Néha elmosolyodik, Jancsi fogalmazta így. Amikor még előfordult. Nemsokára érettségizik. Vajon felveszik-e a Képzőművészetibe? Hiába töri a fejét, nincs kihez forduljon, pedig az összeköttetés az egyetlen, ami számít. Talán a származása, talán még az árvasága is, hinné az ember, bár hát pusztán a tehetsége is megérdemelné.

Szóval Kispest Jancsit is előhossa. Néha össze is futnak a megbeszéltnél presszóban a sarkon. A múltkor egy kislánnyal érkezett. Istenemuram! Egy felnőtt férfi!

- Flóri, ő a menyasszonyom.

Flórián kezét csókolta a kislánynak. Krausz Rózsi. Göndör barnaság, mint egy asszír hölgy a mezopotám sztélékről, csak a ragyogó barna szeme árulkodik, hogy mennyire él! Szóval menyasszonya van. Vajon miből fognak megélni, ha összeházasodnak?

- Tudunk várni.

Rózsi elpirult:

- Nekem még egy év van hátra a gimiből, aztán felvételizek. A Zeneakadémiára.

Flórián meghökkent. Jancsira nézett, az meg mosolygott.

- Énekel. Majd ránézel a felvételi lapjára, ugye, Flóri bá?

És akkor én nem kérdeztem meg, hogy a te felvételi lapodra ki figyel majd? De erre már nem is volt szükség.

- Úgy néz ki, a fővárosi versenyeredményemmel megfelelő pontszámot tudtam elérni, már megvolt a szóbeli is. Flóri bá! Ősszel medikus leszek!

Akkor Flórián megkapaszkodott a presszó kis kerek asztalába. Megpördült vele a világ. Ez a tehetséges muzsikusszerű gyerek, ez a tehetséges festőgyerek, ez a reneszánsz zsenigyerek orvos lesz. A megélhetésért.

- Nagyon megleptél. Te ilyen száraz dologba fogsz?
- Nem olyan száraz dolog emberekkel törődni. Flóri bá is tanít, ahelyett, hogy a dobogón nyugózná le az embereket.
- Hja, fiam, nem találtam még megfelelő dobogót, amelyik eltartana.
- Erről van szó. Mondja meg a drága Mamának, hogy amikor ebéd után törölgettem a tányérokat, a bankett másnapján, sok okosat mondott, és én azt meggondoltam.
- Szóval így. Megmondom, de közben el is páholom az öregasszonyt.

A zötyögő héven elmosolyodott Flórián. Rámosolygott a szemközt ülő bajuszos emberre, akinek göcsörtös keze a gyászkeretes körmökkel egy lapát nyelén nyugodott, és nem értette, ez a magashomlokú fiatalember miért mosolyog rá. Visszamosolygott, a szabad kezével megbökte a zsíros, valaha sötétkék kalapját, és azt mondta:

- Szép időnk van.

Az ilyen hosszú utakon lehet ismeretségeket kötni.

A jóember aztán leszállt, neki meg elment a jókedve. Hiába van szép időnk, hajaj, az Akadémia csepeli tagozatán az idén csak három tanítványa van, abból is az egyik Dobos Katinka. Pedig miatta jelentette ki, hogy lányokkal nem hajlandó foglalkozni. De Dobos Katinkát nem lehetett eltávolítani. Már biztosan ott topog az aulában.

Az első csepeli órákon tele volt maga is drukkal. A kispesti srácok jó feladat a viasz lelkükkel, ám a művész palántákban már dúl az önérzet, fogalma sem volt, mit kezd velük. Az egész hosszú úton a művészetpedagógiából tanultakon töprengett. De hisz az mind csak szó! Akkor a diákélményeit kereste, de nem jutott az eszébe semmi használható a Tanár úr eszközei közül, csak a manírijai, amitől megőrült, és képtelen volt ráfigyelni, ráadásul nagyon úgy tűnt, a Tanár úr sem csípi őt. Hogy miért, akkor még nem sejtette. Most már tudja, de most már minek? Csilla olyan messze van, mint ide Kátáfüzes.

Tuti más lesz élőben, mint ahogy képzelgeti. Ott áll majd a kopott szövetnadrágjában és flanel ingében a nyári rekkenőn a napsütötte ablak előtt, ahol minden sokkal élesebben látszik. Tán a bőrén is átszikkaszt az ereiben vonagló félelem! Szóval nincs a helyzet magaslatán. Ha előkaphatná a kis lapost, biztosan segítene, de szagos lehelettel nem hajolhat a diák fölé, ha úgy hozza a helyzet.

Igen, az első órák. Tán ugyanezen a döcögő, szellőzetlen HÉV szerelvényen utazott, akkor is délelőtt 11 óra felé járt az idő, és az első leckét Katinkától kapta meg:

- Mit hozzak a következő órára, Tanár úr?
- Van valami, amit szeretne megtanulni?
- Az egész zongorairodalom.

Flórián szokásos gunyoros baritonján felröhögött.

- Ne mondja! Talán Grieg Lírikus darabjai egyelőre elegendők lesznek.
- Melyiket hozzam a 65-ből?
- Mindet.

Ebben maradtak. Ez volt az a komázó párbeszéd, amitől aztán végképp elkomolytalanodott közöttük a dolog. Legközelebbi órára Katinka beállított a hóna alatt egy paksaméta kottával, Flórián a zongoraszékre mutatott, Katinka leült.

- Ennyi volt a kottatárban. Persze ebből egyetlen egyet sem tudok eljátszani. Nem is akarok.

Flórián az ablakdeszkának támaszkodott, kérdően nézett rá és cigarettázott, ahogyan szokott. Nap végére összefüstölt egy zongoraszobát, és elfogyott a pakli, este pedig köhögött, csak a lapos üveg tudta elbódítani egy kis alvásra. Szóval ott állt, a kislánytól a zongora választotta el meg a füstfelhő. Némi csend után Katinka felnézett rá a frufruja alól:

- Mit lehet ezekkel kezdeni, Tanár úr? Mindegyik vasból hengerelt szabálytalan sokszög, és macskaköveken gurulnak.

Flórián röhögése köhögésbe fúlt.

- Azt mondja, mindegyik?

- Igen. Mind a hatvanöt.

- Nem mondja, hogy végig blattolta valamennyit?

- Nem. Csak beleolvastam.

- Azt hittem, zongorát akar tanulni, nem csak kottaolvasást. No, jó, akkor most melyiket mutatja meg?

- Egyiket sem. Ha lehetne. Mielőtt elmenne a kedvem a zenétől en bloc.

- Akkor csiszoljuk le a sokszögeket, mondjuk Bach Preludiumaival. Jó?

És Katinka azon nyomban belefogott fejből, kifogástalanul. No, nem ezért maradhatott a tanítványa. Hanem mert kiderült, van egy közös ismerős. Katinka jól reménykedett.

- Az unokanővérem szerint érdemes azért küzdeni, hogy a Tanár úr növendéke lehessenek.

- Úgy. Szakmabéli a hölgy?

- Nem.

- Hát akkor?

- Ismeri magát. Szóval... hm... nagyra tartja a Tanár urat. Azt mondja, maga elfogulatlan.

Flórián feldöccent.

- És maga biztos az illető ítéletében?

- Hogyne. Riának mindig hinni lehetett.

Katinka gyöngyöző homlokkal és nagy kérdő szemekkel alulról felfelé nézett Flóriánra. Régi szerelemből nem szabad üzletet csinálni, volt a meggyőződése, de ha ez az egyetlen ütközőkártyája! Ő Varga Flórián tanár úr növendéke akar maradni!

- Ria? Csak nem a Csépy Ria?

Flórián Bach ürügyén megdicsérte Katinkát, és azt mondta, hogy jó, felveszi a névsorba.

A kis Ria... Fura, semmi nem múlik el. Flórián legyintett magában, Katinka meg kilibbent az ajtón. Akkor leült a még meleg zongoraszékre, és keze alatt halványan megszólalt Chopin Esz dúr keringője.

Fejét rázva szállt le a hévről, és megesküdtött magának, hogy a következő tízpercnyi gyalogút alatt sem egyetlen emléket, sem zűrös gondolatot nem enged az elméjébe. Ha a hátamon vihetném a zongorámat, mint más a hegedűjét, nagyobb biztonságban lennék a gondolataim felől.

Flórián végül tanárrá kergesedett Csepelen is, felvett egy úgynevezett könnyed tanári modort, hiszen alig több ezeknél, éveinek nincs tekintélye, zongorázni meg tán még nem is hallották. Elve volt, hogy ne játssza elő nekik, milyen legyen az a darab, adják a magukét, az érzéseiket,

a gondolataikat. A billentést pedig majd súgja a szándék, hogy mit akarnak kihozni belőle. Így hát őt csak véletlenül, ha üres óráján betévedt valamelyik elhagyatott zongora mellé, mert épp muszáj volt pia nélkül feloldódnia a nap fáradalmai közepette. Ilyenkor azonban nem lehetett megzavarni.

Híre járt annak az esetnek, amikor valaki majdnem belehalt a kíváncsiságba.

Flórián pianisszimója alig hallatszott ki a folyosóra. A fiú megállt, harangszó-e, amit hall, vagy netán egy Debussy? Nem tudta eldönteni, hát benyitott. A harangszó a tanár úr ujjai alól szólt, Ákos megállt, köhintett, hogy észre vegyék.

- Nem hall, jóember?

- Hogyne hallanék, jó napot! Azt mondták a huszonegyes üres. Ez a huszonegyes, nem?

Flórián villámló szemei sem ébresztették rá a fiút a helyzetre. A Tanár úr ujjai tovább harangozták a dombokon túl elhaló harangszó pianisszimóját, aztán repült a nehéz üveghamutartó. Szerencsére csak a gyorsan becsukódó ajtóban tett kárt. Azóta nem merik rányitni az ajtót, ha játszik. Márpedig a játékát nem lehet összetéveszteni senkiével.

Persze bocsánatot kért Ákostól. A legszimpatikusabb tanítványa az utóbbi években. Halk szavú, udvarias, alig lehet észrevenni, csak ha zongorázik. Azt viszont remekül csinálja.

- Sajnáltam volna, ha kárt teszek magában. Jó muzsikust nem szabad fejbevágni egy a hamutartóval, ám a jó muzsikos nem lép be rosszkor, mert érzi a ritmust.

Ákos lehajtotta a fejét, nem tudta visszafogni a mosolyát. Flórián elnézte a fiatalembert, s bár a különbség nem volt több hat esztendőnél, a valahai saját gondtalanságát látta benne.

- Hát igen. Ha zenélünk, az jön ki belőlünk, ami bennünk van: zene. A zene pedig maga a lélek. Olyankor tehát az embert tilos megzavarni: szentségtörés.

Ez aztán mint nagy igazság járt szájról szájra Csepelen a növendékek között, és Flórián elől mindig kitértek.

Persze, kitavaszkodott. Nincs semmi, ami visszatarthatná az ilyenkor feltörő életvágyat. Dobogó erő melengeti a magvakat, a Dohány utcában a télikert növényei új sarjakat hoznak, a fokföldi ibolya bimbózni kezd a lyukas-bogas filodendron árnyékában, a fikusz levelei kifényesednek, s ezek a nagy növényi akarások felfrissítik az áporodott levegőt.

Flórián beleszagolt, és meglehetősen közel a harminchoz, megérezte a tavaszt. Teremtek valakit magamnak, hogy szerethessem, tette fel magának. És eszébe jutott Katinka.

Flóriánban megfogalmazatlan vágyak duzzadnak tettere készen. Balga férfi, nem tanul, újra beleveti magát az érzelmi áradásba. Halászhatom majd a kétségbeesés önvészajtő hínárjából, mert hiszen megint a vesztébe fut.

Hogyan tarthatnám vissza?

Legszívesebben eléállnék: Össze vagyunk kötve, fiú! Válassz hát engem, a balgaságban is angyalod a vagyok.

Hiába!

Mégis aláhajlok újra, lázadó energiáimat átadom: nem hagyom földre rogni még.

Eszébe jutott Katinka, aztán el is tűnt.

Tavaszi lett ugyan, ébredő életkedvek ideje, és vasárnap! Márpedig vasárnap Flóriánt már a kora hajnali fények kivetik a paplan alól, átdobják a zongora mellé egy egész napra. Mert mikor játszhat itthon önfeledten, csak magának, vég nélkül, mint régen? Vasárnap!

Mint újabban többször, most is Bartókoz fordult. A zongora hátán púposodó kottahalom legaljából, mint akinek látnak az ujjai, kihúzta, rábambult a rongyos fedélre: Hajsza. Blattolva indított, a taktusok furán zárultak, felfelé, nem sokkal rá már önkéntelen felfelé kanyarította a futamot, gyorsított volna a tempón is, pedig az előírás nem jelzi, ám kergette a benne növekvő feszültség, futottak a nyitva hagyott futamok egyre lázasabban, mintha nem lenne vége. De vége lett. Aztán kezdte előlről! Hatosával kattogtak, kergetőztek a hangok, mint akiket üznek. Vagy mint akik szaladnak valami után. A hajsza pontos zenei képe!

Flóriánnak aznapra megvolt a boldogsága. Miért jutott volna eszébe épp Katinka?

Bartók zongorázásakor mindig-mindig megszólal az agya is. Ilyenkor közli a lelkével, ha merészelt valaha is zeneszerzésre gondolni, nincs benne akkora kurázsizs, hogy Bartókkal versenyt fusson. Flórián ezzel aztán mindig be is fejezi a tipródásokat. Nem mintha bele-nyugodna.

Hajsza a billentyűkön! Futnak az ujjak, pattognak a hatos rohamok tovább! Tovább! Tovább! Egyszerre vége. Flórián a kezeit a combjaira ejti. Az órára néz: Matildnak már itt kellene állnia az ajtóban, hogy elköszönjenek, mert Mamuskát viszi a misére. Túl a Rákóczi úton keresztiránt kis séta a Jézus Szíve kápolna, oda járnak újabban, amióta enyhült az idő. Mama hatalmas lépésekkel halad az önállóság felé. Lassan Matildnak búcsút kell mondani, ami nem lesz könnyű. Flórián felsóhajtott, várta, hogy a kilencesre ugorjon a mutató. Hiába. Se Matild, se Mama.

A folyosón Mama ajtaja előtt Matildba ütközött. Az asszony arcán rémület, a dadogásából kitetszik, baj van.

Flórián félretolja, befut.

Mama az ágya melletti székben ül. Leibstuhlnak vették, de már egy ideje párnázott kikászálódó alkalmatosságnak és szobainasnak használja. Most benne ül félig ünneplőben, épp a harisnyáját húzta volna, nem, nem hagyta, hogy Matild segítsen, lehajolt, s akkor már úgy kellett visszaemelni. Mama szemei idegenek és messzenézők:

- Klárka! Kislányom?

Mama hangja elhalóan kedves, szeméből árad a mosoly.

- Add a kis kezéd, felállnék. Így...

Uramjézus!

Flórián keze a Mamáéban, szája széle remeg, mint egy kisgyereknek: Hol van az én Mamám?

- Nem kell felállni, Mama. Majd én befűzöm a cipőjét.

- Inkább oldja ki, Flórián! Orvos kéne...

Vasárnap orvos?

- Megyek az ügyeletre, Matild néni.

- Maradj itt, kislányom! Te csak fogd a kezem, és el ne engedd! Tudod...

Mama szeméből könny szivárog, de mosolyos tekintete jelzi, hogy itt van. Félig itt, félig másutt. És ezt a képtelenséget csak ő képes összefogni, együvé tenni unokát s a húsz éve nem látott lányát.

Flórián agya bezzeg össze-vissza kattog. Hajsza, gondolja, de hová? És mi elől?

Az orvos sejteti, ez egy újabb, enyhe szélütés, de jöhet a következő. Hogy kórházba kell-e vinni? Állandó ügyelet mellett nem, nem feltétlenül. A nővér naponta eljön, megnézi, hozzáértő, ügyes nő, injekciót is adhat, valaha medika volt. Ha én megbízom benne, a beteg is megbízhat.

Így hát Mama otthon maradt. Flórián az orvos heti s a nővér napi látogatására bízta az életét. Miből fizeti mindezt? Dolgozni kell. Matild marad egész napra, ő meg fut haza, váltja, mihelyst lehet. Anyunak is meg kell írnom. Igazán hazajöhetne, elvégre az édesanyja. Vagy annyira a világ végén van Boston?

Ott térdelt Mama előtt, vetköztette, Matild a konyhában, hiszen enni is kell.

- Klárikám, milyen ügyes nagylány lettél!

Mama gyengéden simogatta Flórián haját, az meg ronggyá zokogta a lelkét. Annyira belé bújt a fájdalom, észre sem vette, hogy a rászoruló kicsi sovány testet a szemérem gátlása nélkül megszabadította vasárnapi eleganciájától, ráadta a könnyű flanel hálóinget, és beemelte az ágyba, mint egy kisgyereket.

Katinka képe pedig elmerült valahová.

Flóriánnak megint változott az élete, sűrűbben kellett hazakormányoznia magát, megszűnt minden mellékacsintás. A csepeliek hiába kérték, segítsen egy kamarazenekeztet beindítani. Maguktól nem boldogulnak? A Pentát sem pelenkázta senki, mégis működött. Kispest továbbra is tereli a gyerekeket a zongoraszoba felé, csak győzze. Tamás második felkérését kénytelen volt visszautasítani, pedig az ORI nevében hívta. Már gyakorlásra sincs ideje. Vagy inkább ereje. Az ujjai olyanok, akárha követ vágott volna. Mitől? Valami baj van az izületeivel? A fenét! Működnek az ujjak, persze nem rendszeresen. Hajszoltan. Könnyíteni kellene a gondolatain. Meg fog bolondulni.

Ekkor jött Katinka.

A növendékhangverseny után beültek egy presszóba. Katinka gyönyörű volt a színpadon, világított. Van egyénisége. Beethovent játszott, a Patetikus szonátát. Jól állt neki a birkózás a zenével, a teljesítés mámore, és a fény. Flóriánt feldobta a hétköznapi elmosódottsága után.

A nyomorult kis bűdösbe ültek be. Flórián év közben ide szokott befordulni egy-egy kávéra, s most a lány megjelenésével felfokozódott a hely kopottsága, ráadásul a foncsorukat vesztett tükrökben feltűnt, mennyire keszeg egy ürge. Egészen közönséges pasas egy egészen közönséges széken, átellenben vele, a beáramló nyári fényben egy dekoratív, klassz nő ül, mint maga az öntudat, egy jelenség, aki belül izzik.

Flórián kissé kibillent az egyensúlyából, megijedt attól a kalapálástól is, ami a bordái között visszahangzott. Katinka végül is a tanítványa. Jó, jó, nyilvánvalóan hajlandó a tanárjával komázni. Előnyösebb helyzetben volna, ha Katinka a nézőtéren ülne, és ő a pódiumon, ahonnan elvarázsolhatja? El akarja-e varázsolni?

A muzsikálás gyönyörűségeiről beszélnek, meg arról, melyik tárgyat kéne Katinkának még felvennie a jövő tanévben. Közben mindenféle járkál a fejében.

- Ez a Beethoven jó választás volt. Beleönthette mind a kemény akaratát...

- De lágyan szerelmes is tudok lenni. Jól csináltam a harmadik tételt, igaz?

Szemtelenül frivol ez a lány. Bosszantóan merész és kivédhetetlen. Hm. Szívesen hazamenne vele. Mama rámosolyogna-e? Nem valószínű. Ez is olyan Ria-féle, akik Mamának, isten tudja, valami miatt nem tetszenek.

- Vissza kellene vennie azokat a Grieg Liedeket. Le kell győznie a göcsörtöket is.

- Meglesz. Készültem a felszólításra. A zongorámon kikészítve a kották. Nem hiszi?

- Miért ne hinném?

Lassan sejteni kezdte, hogy az ostoba tanár-diák szövegelést felejtani kellene. Katinka célra-vezetően egy irányban halad, és már nyilvánvaló, hogy a tanár úr szándékosan nem veszi a lapot. A tanár úr hülyén érzi magát, kérem. Katinka még élvezi is. Fölényben van, világos.

Flórián már visszavonulni készült, amikor jött a jólismert pincérnő, cinkos mosollyal Flórián elé tette a kávé, benne a szokásos féldecivel.

Katinka szájából trillázva röppent a parancsolat.

- Nekem is egy fél konyakot!

Flórián ujjai az asztal alatt abbahagyták Csajkovszkij zongoraversenyének szólamát.

Ezzel őriöngte végig az utóbbi hónapokat. Arra gondolt, ezt Mamáért! És eljátszotta a láthatatlan klaviatúrán még, és még, mert ha ez igazi zene, hát hozza meg a kegyelmet! És Mama megint megállt a lábán. Senki nem hitte, maga sem. Még nem lép, de áll, és mosolyog. Beszélni azt még nem tud. De azért milyen szépen simultak egymásba Csajkovszkij meg a röögök felszívódása! Hát kell az isteni segély, de ezt hogy mondja el egy ilyen pisisnek?

- Katinka, nem muszáj egy elvetemült tanárral együtt tartani a züllésben! Maga csak igyon bambit!

- Pedig épp javasolni akartam, ha már itt ez a konyak, igyunk pertut!

Flórián szemében zöld fények cikkantak, hullámozó szája ívének két vége felkunkorodott. Katinka nagyon élvezte. Ilyen Flórián arca akkor is, amikor egy izgalmas triola kiemelését magyarázza.

- Szervusz, Katinka.

Helga volt ilyen rámenős. Hogy kísért! Akkor is rá gondolt, amikor Budakeszin a lerobbant valahai kultúr nagytermében zúgott a taps, ő meghatottan hajlongott, és azon tipródott, mi legyen a ráadás? Nem sejtett ekkora sikert egy komolyzenei koncert után! Azon is csodálkozott, hogy itt egyáltalán megél egy amatőr zenekar. Kevés magyarázat az Erkel-tisztelet ugye, meg a svábok kivagyisága, hogy a sonka és sör mellé dukál a szalonmuзикálás, mégis mind a harminchét zenész lelkesen verik a kottatartót, és mennyit dolgoztak ezért az estéért próbánként egy villamosjegy ára fejében! Tipródott is rendesen, végül Liszt Ferencet választotta, a Forrásnál bugyborékoló, könnyed futamait, amelyek hullámozó keringőt táncolnak, aztán csilingelve tovasiklanak. Nem akarták leengedni a színpadról. Tamás a szűk ajtóban állt és tapsolt és hahotázott, amikor a harmadik ráadást is eljátszotta. Lisztet adott nekik véka-szám, ha már nem készült Erkelből.

Flóriánon átszaladtak a képek, mint a Forrás csobogó vize az izzadt kövek között, ám el-suhanásai érzékelhetőek voltak. Annak, aki figyel.

- Annyira boldog vagy? Vagy annyira boldogtalan, Flórián? Hm?

Katinka szemei mélyre hatoltak. Volt benne valami boszorkányos. Flóriánnak most már félre kellett sepernie az emlékeket. De azért még egy kicsit ott állt a hatodikon, hogy tán inkább

mégse megy be. Az ajtón túlról Helga ereje végül beszívta... Helgának akkor már tudta, hogy itthagya ezt az országot?...

- Flórián. Ilyenkor mi van?

- Milyenkor? Elkószáltam. Rossz szokásom.

- De mennyire! Ilyenkor mit csinál, aki veled szemben ül, és társalogni próbálna?

Vége! Most már figyelj, Flórián! Szégyenszemre nehogy elmenjen ez a fruska, és vigye lázasan a pletyót a bamba tanár úrról, aki egy fél konyak után befordul menthetetlenül, és józan szavát sem lehet venni.

- Tudod, kislány, akiben fel-le járnak a hangok, az néha elmerül ebben az áradatban, és hiába ül vele szemben egy aranyos és okos lány, mégiscsak el-elszáll. Hát így valahogy. Ismered a hamutartó-affért, ugye? Nahát!

Minek vonjam beljebb? Vajon Csilla is az ilyen féligazságok és elkószálások miatt hagyott faképnél? Nem! Nem indulunk megint másfelé, Flórián!

Ekkor egy kicsit megböködtem Flórián bezárt ajtainak nyikorogva táruló szárnyait, s a rosszkodás kéjes mámorával egy érzelmi kalandba löktem.

Talán inkább vissza kellett volna tartanom?

- Hát akkor előszedem a titkaimat. Szélütéses Mamám magában van odahaza, mellette lenne a helyem.

- Lehetetlen mindig készenlétben állni!

- Én is ezzel mentem magam, de az ideges hazagondolás mégis rámtelepszik.

- Nincs egy könnyű pillanatod, tanár úr. Segíthetek?

Flórián kérdő és hálás tekintettel nézett rá, amiből Katinka a kutyaszív odaadását olvasta ki. Magában győzelmet könyvelt el, és belül duzzadó boldogsággal rendezgette a jövőt.

Őrangyal-tanonc koromban minden tilosat kipróbáltam. Ha nem tudom az okát, értelmetlen a tiltás, véltem, és elkövettem. Kivétel nélkül ráfáztam, mégis máiglan változatlanul bennem moccan a kísértés. Szerencsémre nem veszik idefenn nagyon komolyan. Jó, jó, helytelen dolog, van is fejcsóválás, ám büntetés nincs. Tapasztalás van. A tett következménye maga a büntetés.

Egyszer mégis szólított az Úr. Gondolom, tán megsokallta:

- Szándékos pimaszságaid bosszantanak, ezért penitenciát rovlak rád, Angyalom. Túlságosan bízta a türelmemben. Itt ez az íróasztal, rajta szűz papírköteg és toll. Reád bízott lelked e pillanatban jön a világra. Őrizd, és írd meg viselt dolgaikat! A könyv lesz a bizonyíték, hogy az elhatározott sorsok megvalósulnak.

- Alkalmatlan vagyok rá, uram!

- Próbáltad már? Nem. Hová lett a kíváncsiságod? Menj! A főhős már bög odalenn!

Fejet hajtottam, s hónom alatt a paksaméta üres papírral lerobogtam a Földre Varga Flóriánhoz. Így lett számomra büntetés a regényírás.

Meddig még, Uramisten?

Mama huszonöt éve tanulmányoz egészen közről, én meg huszonöt esztendeje igyekszem félrenézni. Mama ismeri a teljes mezítelen önzésemét látja, és én a szálnak sem akarom látni elgyötört tekintetében.

Az ember nyolcvan után meredeken indul lefelé, szép lassan becsukja az ajtót maga és a világ között. De Mama agya ép maradt, a hordozók korhadtak el, azt is tudja, hogy képtelen a legalapvetőbb dologra, hogy képtelen létezni, az egy Matildra számíthat. Én is őrá számítok. Matild mindent megtesz, amit nekem kellene. Még a lelkemet is gondozza, nem csak az ingeimet mossa. Nem tudom kellően meghálálni ennek a volt grófi nőrésznek a létezését és ön-feláldozását. Nincs az a forint a világon, amivel meg lehetne fizetni. Reá dolgozom. Közben az idő megy, a pénz is, a lakás egyre roskad, én fáradok, és a világon a legtermészetesebbnek tartom, hogy ez a fizetségem az elmúlt huszonöt évért, amit Mama rám áldozott.

Nélkülözhetetlen, mégis alig várom, hogy nélkülözhessem.

Túl sokat gondolok ezekre, ha nem vagyok itt. Ha itt vagyok, még inkább.

Innen már értem Anyát is:

„Siratom az én drága jó egyetlen Anyámat! Az életemet kétszer köszönhetem neki, amikor megszült, s amikor téged magához vett. Írod, már nem ragaszkodik az élethez, vegetál. Mondd, mit tehetnék én, ha mellette lennék? Hogy engem keresett rosszullétében? De téged talált! Te vagy neki az igazi gyereke! Huszonöt évet éltetek le egymással! Olyan vagy, mint nekem a kis fehér kutyám. Nem tudom itthagyni Cindyt. Kire is hagynám, menhelyre nincs pénzem. Aztán meg a ház is. Másnapra mindent széthordanának. Errefelé semmi nincs biztonságban. Sokszor félek a lehúzott redőnyök mögött. Csak imádkozom, hogy ha valaki arra a kevésre áhítozik, amim van, hát legyen méltányos, és fájdalommentesen tegyen el láb alól.

Isten így rendelte. A te tisztet helyettesíteni engem Anyám halálos ágánál.

Ha eladnám azt, amiből repülőjegyet vehetnék, semmim nem maradna, vissza sem tudnék jönni. Márpedig nem élhetek a nyakadon. Ez az ember is jó hozzám, nem érdemli meg, hogy évek után csak úgy lelépjek...”

„Az az ember...” Hatvanon túl.

Soha nem fogom megérteni a nőket.

De nagyon kell valaki, akibe kapaszkodhat az ember a cudar helyzetekben!

Amikor Katinka látja a gyűrődéseimet, s hogy mindeme rémségekkel terhelve képtelen vagyok kielégíteni az ő szeretetét is, jegeli a rosszkedvét, és elcipel valahová. Leginkább koncertre. Ott tényleg feledek. Vagy nem. Mama kedvenc Beethoven hegedű-zongora szonátája alatt a legszívesebben eleresztettem volna magam, és hangosan bögök.

Flórián a buszmegállótól hosszan ballagott felfelé. Villák sora, sötétzöld fenyők, hibiszkuszok halványlila tölcservirágokkal, a kerítések girlandjain túl gondozott gyepszőnyeg. Egy blikk megállította: fehértörzsű nyírfák mögött fehér vaskerítés tetején katonás fehér dárdasor. A gyerekkori ház! Jó ég, hogy még emlékszik!

Csöngetésére kijelző berregett, és beléphetett a lassan nyíló kerti kapun. Sehol senki. Flórián már harsányan valami jópofát akart kiáltani a hiányzó kókuszszőnyegről meg a díszharsonákról, amikor a fal takarásából Katinka futott elébe. Nyári tündér volt sokszoknyás rokolyájában, Flóriánnak nem volt ideje gyönyörködni benne, már a nyakát ölelte, és a fülébe súgta:

- Fogadni merek, drágám, nem tudod, milyen nap van ma.

- Fogadnod se kell, tutira nem tudom.

- Pedig ezért van az egész! Egy éve ittunk pertut a csepeli Százszorszép-ben. Emlékszel? Pont egy éve!

- És ezt itt mindenki tudja? Nem szégyelled?

- Téged, Tanár úr?

Flóriánban most elpárolgott az előzetes rossz érzés, amit egész úton szeretett volna lerázni magáról. Katinka átkarolva vezette befelé, Flórián ettől végleg felszabadult. Intim simulásban ballagtak a fehér hasított köveken. A megilletődött csend beborította őket, hová, meddig, már nem volt fontos, elmerültek a közelségben. Egy óvatlan kanyarral kibukkantak a bokrok sűrűjéből, és váratlanul szembekerültek a néma, robbanni készülő társasággal. Flórián azonnal eleresztette a lányt, bosszantotta a meglepetés. Az egész banda Katinka korosztálya. Nemigen volt kedve a Tanár urat játszani!

Az első kör után csoportokra bomlottak, Flóriánt nem hagyták magára, hiába vágyott olykor egy kis lazulásra. Valami Gergő mesélt neki leállíthatatlanul, hogy hát ő bizony eljár egy csapattal hagnizni, és milyen jól bejött a dolog.

- Ha gondolod, Flórián, csak szólj, kézen állva fogadunk magunk közé! Varga Flórián jó hírverés, az ám!

Hogy a vidéket járja egy komolyzenei kultúrát terjesztő brigáddal, arról hallani sem akar, hát szelíden hárított. Akkor inkább nem kell semmiféle pódium. Vonaton bumlizni, vagy rossz autóbuszban préselődni, aztán egy hangolatlan, rozoga zongorát verni fokhagymaszagban, izzadságot párolgó embertömeg felett tíz centivel, nem!

Nem tudta, hogy pedig így lesz. Még néhány év, és megy, és amit adnak, elfogadja, és hülyére issza magát a hús, dohzagú borospincékben. Most még képes lenne kitörni, de később nem lesz út kifelé, semmilyen.

Este bemenekült a szúnyogok elől. Korai lett volna lelécelnie. De minek is? Meg akarja ismerni Katinka világát, vagy nem? Felslattyogott az emeletre. A mosdóban épp olyan rézkallantyúk ragyogtak fényes fekete csempéken, mint a kisperesti iskola fürdőszobájában, s ha másról nem, erről pontosan felmérhette, hol van. Hanem aztán meglelte a regényes szalonok földi mását drapériával, festményekkel, kárpitozott ódon karosszékekkel, amelyben ráadásul egy nemes zongora állt. Azonnal megnyergelte, s nekifogott öreg Haydn papa ritka búbanatos Esz-dúr szonátájának, ami mostanában a kedvencévé nőtte ki magát, s csak akkor ocsúdott, amikor a szomszédba nyíló ajtó takarása felől felcsattant a taps. Legyintett, nehézkesen feltápáskodott, és meghajolt, felhajtotta a pohár alján már nem gyöngyöző pezsgő meleg maradékát, és visszaperdült a klaviatúra felé. Mintha tovább akarna játszani. De nem akart. Részéről vége volt a fogadásnak.

Flórián jobbnak látta nem nagyon közlekedni, ilyen állapotban pláne el lehetett tévedni az óriási villában. Felfedezte, a házban két lakás van, tehát Katinka pizsok nagy szabadságában azt teheti, amit akar. Ezen aztán el kellett tűnődnie annak, aki nincs ilyesmihez szokva. Flórián már érkezéskor, összeölelkezve az esztétikusra gereblyélt fehérkőves úton, arra gondolt, hogy ó, egek, a Dohány utcai úri hodály eltörpülhet e mellett az úgynevezett osztályidegen színűre vikszolt életstílus mellett. Belegörbülne, akkor sem teljesítene elfogadható mértékben. Ezek a gondolatok most egy összegyűrt fejben kerengtek.

Flórián valami félsötét helyen gubbasztott. Senki nem kereste Haydn remek interpretálása után. Katinka sokára és felfújott indulattal huppant le mellé:

- Azt hittem, mindenki olyan kedvesnek fog találni téged, mint én, de teszel róla, hogy ne légy az senkinek se.

- Nem vagyok nekik kedves, cicuskám? Na és?!

- Mi bajod van velük?

- Semmi. Különbözik a stílusunk.

- Félighunyt szemmel nem is látod őket.

- Miért fontos látnom? Soha többet nem találkozunk.

- Az én barátaimmal?

- Ha velem akartál ezeknek dicsekedni, ráfáztál.

Flórián röhögését Katinka csak nézte, és lassan könnyek gyűltek a szemében.

- Megalázol, Flórián. Azzal dicsekedni, hogy a Nagy Varga Flórián a szeretőm? Szégyelled magad!

Katinka kővé meredve nézett Flórián gyűrött arcába. Fél perc sem telt, és máris átlendült a sértettségén, az arcán a kis hamiskás mosoly megbocsájtást sugárzott. Flóriánban most esett le, mennyire színjáték az egész. Az okát képtelen felfogni, de hát mindegy. Most olyan könnyen elengedhetőnek érezte a lányt.

- Gyere, mutatok valamit!

Katinka kedvesen a kezéért nyúlt.

- Apától kértem még egy zongorát. Már ketten vannak! Nincs kedved kipróbálni?

Két zongorának Flórián ilyen gyötrött állapotban sem tud ellenállni, bólint, közben végigfut rajta valami hideg beletörődésféle. Matild majd kibírja, ha néhány hónapig nem kapja meg a napidíját, de ezt a lányt még akarja egy ideig. Feltápázkodott, és Katinkába karolva imbolypogva felmászott a felső szintre.

A teremben egymással szemben, nyitott fedéllel állt a két gyönyörű zongora. Két jó paripa! Csakhogy fel nem nyihogtak. Flórián elgyönyörködött a hangszerek politúros fényeiben, az esztétikai csodában, és várta a folytatást.

- Kivel játszom?

Rajtuk kívül nem volt ott senki.

- Na, akkor ülj neki, Lúdanyó! Ravel, tudod! Te leszel a Szép lány, én meg a Szörnyeteg.

Katinka bátortalan játéka egy pillanat alatt elrontotta Flórián élményét, haragja kirobant:

- No, ne fáraszd magad tovább!

Széttárta karjait, mint aki kisöpör mindent maga mellől, s újra belefogott, egymaga. És végigdörmögte, énekelte mind a négy kezét. Már nyoma sem volt benne a sok pohár kevert szesznek. Mert Varga Flórián nagy zongorista volt, de ezt senki nem tudta. Legalábbis eladdig senki nem vitte hírül, és nem is lökdöste senki a világ elé.

Katinka állt a falnak támaszkodva, a muzsika meg csengett és táncolt hol lomhán, hol esetlen méltósággal, ahogy egy igazi szörnyeteg udvarol a Szépségnek, azután egyre halkult és lassúdott, meg-megállt a csukott üvegtáblák előtt, míg el nem tűnt valahol a falakban. Akkor

Flórián megsimogatta mind a két jószágot, felállt, és kilépett az ajtón. Katinka nem mozdult, utána sem nézett.

Már elég későre járt, a kert üres és csendes volt, az égen telihold virított, nyárájbe illő hűs szél libbentette a nyírfák apró, fekete leveleit, és mintha manók sora ült volna meg a nehéz, búskomor fenyőágakat, komótosan hajlongtak. Flórián kilépett az ajtón, megállt, és kibámult a tájba. Füléig szűrődött a vendégek zsongása, a ház túlvégén éppen eloltották a villanyokat. Flórián nekilódult a hazaútnak. Aztán ráeszmélt, már eddig is elég komolytalanul viselkedett, hát nem szökhetsz szó nélkül. Visszafordult elbúcsúzni. Odafönn a teremben vágni lehetett a füstöt, a társaság különös imbolygó alakzatban csoportosult Katinka körül, a fiúk ingatagon egy-egy lány vállába kapaszkodtak, kezükben pohár. Mindenki nehezen állt már a lábán. Katinkát bámulták szótlankul.

- Elment szó nélkül! Hallottátok volna, mit művelt az új Steinwayn! Ilyen művész nincs több az egész Földgolyón! Soha nem lesz belőlem nekivaló partner...!

Flórián öles léptekkel beledübörgött a részeg és képtelen csendbe, átvágott a révetegen imbolygó csapaton:

- Dehogynem, Bogárkám! Nagyon-nagyon jó kislány vagy, csak nem szentségtelenítjük meg a... A... Na, mit, fiúk? Mit nem szentségtelenítünk meg?

- A zenét! - dörögtek kórusban a bátrabbak.

- Hát akkor távozom, ha nem sértem meg a társaságot. Kösz, hogy idesereglettetek búcsúzni. Ezt a tiszteletudást!

Mindenki azt várta, hogy kifordul az ajtón, de ő leült a zongorához. Tíz ujját, mint vadász-sólyom a szárnyát, szétterítette a klaviatúra felett, aztán hatalmas erővel belevágott Liszt Ferenc Kromatikus galopp-jába. Viharzott a zene, zengett a zongora és rezgett a levegő. A galopp frappáns véleményként zengett, rövid volt, és hirtelen lett vége.

Megállt a csend. Ezek a srácok is vették a lapot, csendesen elszéledtek. Flórián becsukta a zongora fedelét, átölelte Katinkát.

- Legközelebb eljátsszuk, jó? Együtt, ha akarod.

Csikorgott a kavics a talpai alatt, mint az öreg, háború előtti szerelmes filmekben. Így illett Flórián lelkiállapotához. Kitárult előtte a kapu, és boldogan nyugtázta, amikor kattant mögötte a zár. Kint volt. Egyelőre elege lett.

Ilyenkor már csak gyalog jut le. Hosszú léptekkel ereszkedett a hegyről hazafelé. Egészen kitisztult a feje. A tempót a gondolatai diktálták. Amikor Mamára tévedtek, nyúlmodra szedte a lábait míg el nem fulladt a megerőltetéstől.

Tudod, Mama, nincs erőm a jelenetekhez, ha szordínón játszunk, akkor se! A lelki csikarásokhoz sem, ami úgy jön utána, mint a katzenjammer. Szerelem ez? Vagy engedelmesség a testemnek?

No, most már biztos voltam benne, felszámolja ezt a kapcsolatot, mihelyst alkalom adódik, kerül, amibe kerül.

Nem szeretném hosszú időn át az igazodásoknak ezt a táncát járni.

Többszöri kifulladásal futva és meg-megállva hajnaltájt értem haza. Az előszoba csendje nyugtalanítóan mozdulatlan volt. Mama szobájából áramlott az ő molyirtóval, és könnyű testszagával kevert illata a résre hagyott ajtón át. Biztosan alszik. Most éppen miért ne, amikor mindig? Lábujjhegyen lopóztam előre a derengésben. Mama feje a párnába süppedve, kicsi

arca világított a beszűrődő virradatban. Megálltam az ajtóban. Kinyitotta a szemét, megnézett a gyér világításban, aztán a szeme kutatón a hátam mögé siklott. Hátrafordultam.

- Mamus! Nincs itt más, csak te meg én.

Talán a libbenő angyalszárnyaimat észlelte, mosolyodtam el, és közelebb léptem. Akkor egy hallhatót sóhajtott. Nem volt földi lény többé.

Nem volt a Mamám.

Ráborultam.

Aztán benézett Matild:

- Az orvos mindjárt jön.

Felálltam, Matild tett-vett valahol, én meg a zongorámhoz ballagtam, lelkemben fellapoztam Haydn szonátáit, és megállapodtam az Esz-dúr második tételénél. Reggelig újra és újra, ötvenszer talán, és közben folyt a könnyem.

Másnap, mint egy baráti szeizmográf, becsöngetett Misi a hegedűjével.

- Búcsúzni jöttem.

Bekísértem Mamához.

Mama merev teste a csupasz ágya tetején, a régi zöld plüss terítőn feküdt felöltöztetve, megfésülve, összekulcsolt kezekkel, a fejénél az asztalkán gyertya égett füstösen. Matild mellette ült feketében, és rózsafüzért morzsol.

Misi néhány percig állt lehajtott fejjel.

A régi, Penta-béli barátok szerették Mamát.

Átmentünk az ebédlőn. A széken kikészítve a fekete öltöny inggel, keresztbe vetve új fekete nyakkendő. A szobámban tea gőzölgött a kisasztalon, és a Mama sütötte régi vaníliás kiflik a bádogdobozból. Mama vezette Matild kezét. Kezdem megszokni a jelenlétét.

Misi elővette a hegedűjét. Mama kedvenc szonátáját játszottuk Beethoventől, amit Csillával szoktunk, ha meg akartuk örvendeztetni.

A hangok beillantak hozzá, és Mama elmosolyodott a zöld plüss terítőn.

Misiből szivárgott a fájdalom, egy csepp legurult keskeny arcán.

Belefacsarodtunk mind a ketten.

Azután? Nem emlékszem.

Nem emlékszem azokra a hetekre. Mentek a napok. Mindegyiknek megvolt a maga dolga Mama körül, meg a rutin a sulikban. A lakást még annyira sem lehetett elviselni, mint azelőtt. Épp olyan értelmetlenül üres és feleslegesen nagy volt, kongott, mint egy túlméretezett bűvárharang. Kóvályogtam benne, és utáltam. Az addig összekapart picinyke otthonérzetem végképp eltűnt. Hiányoztak a megszokott neszek, különösen az utolsó hónapok neszei, amelyekből következtetni lehetett, mi történik azon térfélen, ahol nem vagyok.

Nem emlékszem a temetésére. Egy-egy villanás, egy-egy arc, a pap, meg néhány rámboruló ruha illata, de kihez tartoztak, fogalmam sincs. Nem is erőltetem a felidézésüket. Jóska ölelő karjára emlékszem, aztán a Bohém-beli ebédre a nagy asztal körül. Kegyetlen felismerés volt, hogy nem a Mama fájt, hanem az évekkal ezelőtti hely sugallta emlékek, a lezárások, amikor

váratlanul széttört a Csillával való együttélés álma. Most Katinka ült átellenben. Ő semmire nem emlékeztetett, s ez volt benne a jó.

Keresem az összerakható mozaikokat, mert piszkosul magamra maradtam. Kevés a szeretet-mennyiség, ami Mama után maradt.

Képek fixálódtak össze-vissza.

Misi az ebédlő nagy asztalánál ül, és borítékokat címez a gyérfényű nagy csillár alatt.

Matild értetlen pillantása, hogy nem, mától ebben a szobában nem kell takarítani! Maradjon minden úgy, ahogy akkor volt, amikor Mama testét leemelték a faarcú hullaszállítók! Maradjon ott a pici test nyoma, amit valószínűleg persze csak odaképzelek. Nem, nem kell port törölgetni, a gyertya csonkja csak száradjon a csészealjon, majd nélkülözzük, és anélkül teázunk...

Képek, amikor ki kellett engednem a Mama testével töltött bádogtepsit. A két izzadt és gyűrött, feltehetően italos embert. Türelmetlenül vártam, hogy menjenek már! Menjenek minél hamarabb, és nem kapcsoltam akkor, hogy velük tűnik el Mama is, és nyitom az ajtót, segíték a lépcső kanyarulatánál, és kiállok a kapuba, és nézem, amint betolják huszonvalahányadiknak az aznapi elszállítandó tetem közé, rácsukják a furgon hátsó ajtaját, puff, és bumm, aztán a zár kattánásának irtózatosan fals zöreje, amelytől elszédül az ember, és nézek utána. Azután bután visszafelé csoszogok a rideg kapualjban, és meglátom a lábamat a papucsomban, és az jut az eszembe, talán integetni kellett volna.

Képek. Az ám! Pergő film. Úgy élem át, mintha akváriumban lennék, szoros vízfal zár el a külvilágtól. Bizonyos dolgok, rutin tevékenységek, mintha álmomban történnének. Teszem a dolgomat, na és?

Kispest, Csepel... Loholok innen oda, és onnan vissza, csak haza ne!

Fáradt a testem, a lelkem. Nem tudok aludni mostanában, gyötrötten ébredek, napközben fejfájások kínoznak, hamar elfáradok, nehezen koncentrálok, és alig várom, hogy bedöntsöm azt a fél üveg vodkát, amit otthon őrzök az ágyam mellett, hogy elfelejtsem, hol vagyok, honnan jövök épp, s hogy kikkel hozott össze a rossz sors. Az egyre ritkábban utamba kerülő Matild mindent elsikál, mikorra hazaérek, pedig annak meglehetősen rendszertelen az ideje. Tán megérzi. Hát cetlizünk, és hiányolom. Miért? A fene érti. Talán hogy egy arc lenne abban a nagy ürességben, amikor végre kinyitom a bejárati ajtót. Mindegy kié. Néha arra vágyom, hogy valakivel beszéljek nem hangjegyekről, nem a kéztartásról, nem Bach fantasztikus szerkezeteiről, hanem csak úgy, arról, hogy megint fáj a fejem. Nem, Katinka erre nem alkalmas.

Olykor levelet írok Jóskának meg Anyának. Tökéletesen reménytelen, hisz milyen soká kapok választ, azt is már minek?

A vasárnapok telve üres órákkal, amikkel nem tudok mit kezdeni. A zongorám bizonyosan elfelejtett. Én is őt. Ha kínomban leülök mellé, tele leszünk csalódással. Elmúlik majd, ugye el? Eddig ő hozott vissza minden kátyúból. Semmi máshoz nem hasonlítható hangját álmomban is hallom, és felijedek, hogy valaki ül mellette, és klimpíroz, feldühödök, megfájdul a fejem azonnal, és a következő pillanatban már rájövök, milyen egy marha vagyok! Ki a fene zongorázhatna itt rajtam kívül? Egyáltalán ki lehet itt rajtam kívül?

Belebújtam Flórián lelkébe, belebábozódtam, magamra húztam, mint egy borsóhüvelyt. Onnan semmi nem látszott kifelé, belül pedig elkábított a feketén fortyogó hiányérzet. A fájdalomnak nem volt iránya.

Hogy maradhat így az ember védtelenül!?

És nincs vigasz.

Hosszú idő telt, amíg a napok felszívták a kimért fájdalomdóvizt, lassan elszivárgott körülöm a borsóhüvely, a báb páncélja átláthatóvá vékonyodott. Kikecmeregtem Flóriánból.

A hétköznapiak kezdtek elviselhetővé válni.

A kistérségi sulis az idén zeneiskolává avanszált, új tanárok jöttek, és bővült a hangszerállomány. A srácok rávetették magukat a furulyára, fújták rendületlenül, eszük után. Csuda kis fantáziák születtek a folyosón hülyéskedés címen. No, akkor nézzük, mit tudtok, srácok! Flórián a furulyák sugallta ötletbe kapaszkodva megszervezte a „zenét szerzünk” foglalkozásokat, kordába fogta a céltalan zenélgetést, s az új játékkal a gyakorláshoz való kedvet is növelte. Rávette az okosabbját, szerezzenek dallamot adott hangsorra, találjanak ki rövidke frázisfordulatokat, vagy ritmuskíséretet mondjuk egy népdalhoz, variáljanak, díszítsenek, és írják le, amit kitaláltak. A srácok szívesen csinálták, aztán megbeszélték a szüleményeket egymás között, tanári irányítással. Flóriánban ekkor merült fel a gondolatembrió, mi lenne, ha a gyerekek kedvéért felvenné a zeneszerzés szakot az Akadémián?

Flórián elmerült a tanítás fufangjaiban, a kistérségi fiúk szabadon szédelő kottafejeikkel kihúzták Flóriánt a fásultságból.

Egyik esteli órán Flórián még bent rohadott a suliban, ami gyakran és többször megtörtént. Aznap utolsó gyereke már elmenőben, nyitotta az ajtót, s odagyökereztek mind a ketten. Szabályos dzsessz szólt a másik zongorás terem felől. Dehogy szabályos! Vad és magával ragadó. Olyan profi. Már-már hinni lehetett volna, hogy új tanszak indult Kisztepen, ha nem lett volna lehetetlen. Dzsessz és a kistérségi munkásosztály!

Benyitottak hát, s Flórián nem hitte, kit lát!

- A Jancsigyerekek!

- Jaj, Flóri bá, gondoltam, megvárom, amíg végez ezzel a kölyökkel, aztán úgy elvitt ez a nóta! Elméláztam, no! Bocs, Flóri bá! Itt vagy még, Kusza?

Jancsi lökött egyet a gyereken, az nevetve elrohant, köszönni is elfelejtett.

- Tesód ez is?

- Á, csak a szomszédból.

- Hát akkor hol is tartottál? Itt-e?

Flórián leült Jancsi meleg helyére, és eljátszotta azt a néhány ütemet, amit a folyosón hallott. Ismételte, próbálgatta:

- Honnan van? Nem ismerem.

Flórián már sem éhes, sem fáradt nem volt. Ez, az eddig a füle mellett eleresztett zene egészen felvillanyozta.

- Miért ezt csináltad? Miért nem ezt? Na, gyere csak közelebb! Székestől! Kezdd el ott, az alsó bével! Oké?

Jancsinak nem kellett magyarázni, pontosan tudta, mit akar Flóri bá, azt is, mi fog következni. Talán már tegnap tudta, amikor elhatározta, hogy felkeresi a suliban. Nem otthon, ott még szellemek sírnak. Itt lazább. Jancsinak sem mindegy az az üresség, amiben Flóri bá

tapogatózhat mostanában. Meg kéne fogni a kezét. Mindez csak motoszkált, nem fogalmazódott meg. Aztán idejött.

Dzsessz négykezesben, improvizálva, összehangolva, mint akik ismerik egymás lelkét és pillanatnyi lélekállapotát. Kiderült, Jancsi sem hallotta ezt így sosem. Kivariálta az ismerős dallamfoszlányokból és a szerinte passzoló ritmusból, Flóriánnak meg elég volt ennyi.

Folytatták eszement élvezettel, újra kezdve, újra visszatérve, újra befejezve, és az összehangolásoknál egymásra kacsintva boldog vigyorgással. Csak a gyomorkorgás szólt néha közbe, de leintették, mint féllábas ütemet, és játszottak tovább.

Ám egyszer csak rájuk kopogott a realitás. A portás szeretett volna pihenőre térni, eddig ugyan nem merte a Tanár urat zavarni, de hát kérem, már hamarost 10 óra lesz.

- No, akkor menjünk, Jancsi, mert még bezár minket a Samkó bácsi, aztán alhatunk ezeken a kemény padokon! Együnk valamit a kispiszkosban! Megvan még? Régen láttalak. No, ez nem szemrehányás akar lenni! Jól vered a hangszer. Már van zongorád?

- Az orvosin nem kötelező tantárgy a hangszer!

- Szóval ott kanászkodsz a Semmelweissben. Hány szemesztert abszolváltál már?

- Harmadéves leszek az őszön.

- Milyen fura! Festő létedre szikével. Meg a konzi is a Semmelweissben működik. Tényleg megy? Miért ne menne! Miket kérdezek!

Folyt a szöveg mindkettejükből. Emberi hang! Valaki, aki tudja, milyen az ember belülről. Nem látta a fiút a temetés óta. De hisz tán szándékosan. Elmaradt, igen el. Míg Mama a lét utolsó heteivel vesződött, nem jött. Nem fiatalembernek való a halál szaga. Találkozik majd azzal eleget a pályáján.

De most itt van!

Jancsi sem sokat szólt. Mit is mondhatna? Dolgozik, mert kell, kifejtette, a művészet az uraknak való, nem is hangzott rosszul, de Flórián lehülyézte.

- Más van itt, öcsém! Nem voltál biztos a dolгодban. Ha az ember nincs meggyőződve a tehetségéről úgy istenigazában, nem érdemes nekifognia. Könnyen feldől, mint egy keljfel-jancsi.

- Egy magamfajta árvagyereknek meg kell élni valamiből, pláne, ha családot is akar. Márpedig melyik cigánynak ne a család lenne a legfontosabb? A muzsika meg a színekformák csodája megmarad boldogságnak. Azokból nem lehet megélni.

Hát így. Jancsi minden józan igazsága ellenére Flóriánból dőlt a vád, a vitatkozhatnék. Ezt Jancsi ügyesen lefogta, mint a gyufa lángját, fél tenyérrel, és rátértek a dzsesszes ritmusok megtárgyalására. Az improvizáció gondolata aztán megállíthatatlanná tette Flóriánt a zónapörkölt maradékának mártogatása közben, dőlt befelé a falmelléki vörös már a második üveggel, végre a saját ébredő gondolatait értő és segítőkész füleknek fejtegetheti! Beszélt a kisserácok furulyázó kedvéről, meg a saját megakadtságáról a zeneszerzésben. Flórián sok hónapos hallgatás után remélte, ez a beszélgetés feloldja majd az agya és a szíve zárlatát, feloldhatja a félszt, ami meggátolja benne a zene áradását. A saját zenéjét. Kiadhatja magából, ami benne sűrűsödik.

Majd meglátod, gyerekem, Jancsi, ősszel beiratkozom. Kell a szakmai tudás! Írok egy huszadik századi, kispesti Mikrokozmoszt ezeknek a fülejő magyarka srácoknak. Olyan darabokat, amelyekkel a gyerek kedvvel jut előbbre, nem nyüglődve.

Ojjé, de hisz Jancsi hallott már ezekről a különfoglalkozásokról, hogy honnan, már nem is tudja, de hogy a fugákról okoskodnak, meg a kánonokról vitatkoznak a focigrondon! Az ám! Flóri bá' nagyon tud hatni.

Végül Flórián úgy éjfél tájt, és mindenképp a saját erejéből, félig tántorogva ugyan, de szilaj vidámsággal kapaszkodott fel az üres villamosra, és nekiindult az éjszakának. Egyedül az üres otthonba. Most mit számít?! Fejében jártak a gondolatok, amit ez a gyerek váltott ki belőle. De hát nem is gyerek már a vékonyra nyírt fekete bajuszkájával, meg a mély baritonjával! Istenem, ha ezt Katinkának el lehetne mesélni!

No, nem! Nem homályosítja el a felkelő napot!

Napokon át ez a kölyök éltette aztán Flórián kedvét. Morgolódott, morgolódott a téres lakás áporodottságán, de a Jancsi-élmény mindegyre ott duruzsolt a fejében. Azt a szakot felveszi Szegeden, a most formálódó új tanszéken. Másik világ, új élet. S megkérdezte magától: mégis, mi keresnivalóm van itt? Mi köt ide, mint a kecskét a karóhoz? A fösvény gazdája, hisz még 35 sincs! Kicszeréli az optikákat, és megváltja a világot!

Vasárnap. Flórián a zongora mellett. Hol máshol? A Dohány utca nagy öröme az ablakok tárva a nyáriás késő ősznek köszönhetően. Az ujjai ismeretlen tájakra vitték. Schumann Arlberg variációival ismerkedett. A zaklatott, bánatos melodika kétfelé húzta, emiatt aztán nem volt az egésszel harmóniában, mint Schumannnal általában, ki tudja, miért, hiszen annyian szeretik, ő is adja a gyerekeinek a nekik valót, Csepelen is mellette szól, ha kitérnének előre a művészpálánták. Mégis! Itt lefelé húz a balkéz, amikor a jobb felfelé tartana, a hangok alattomosan ki akarják oltani egymást. Rossz választás volt, látta be, és variálni kezdett, amit szakmailag úgy hívnak, hogy improvizáció, s erről erőszakosan belé tolazkodott a hetek-hónapok óta rágó mánia meg az Improzsengék. Itt az idő nekilátni! Nézzük csak ezt a Schumannt! A bánatát és a dilis ellentéteit variáljuk ezzel a dzsesszes fordulattal, meg felemás ütemmel. Ha más a bal, mint a jobb, az üteme is legyen más. Reggel óta ez ment, az Arlberg. Nem értette, mitől nem az, amit akar? Akkor rémülten leállt. Az agya nem rosszkedvében viszi el a muzsikát, a konformizmus rángatja az ujjait a beidegződött fordulatok felé! Ettől olyan bárgyú! Eh, csupa eklektikus semmitmondás! Bosszankodott magára. Miért nem ismerte fel előbb, hogy ezt így abba kell hagyni! A zeneszerzés mégsem az én világom, lássam már be! Egy jó interpretátor is megteszi. Amikor az ember mintegy szerelmes ölelésben felnyitja a kottafejekben rejlő zenét, és átnyújtja a hallgatóságnak. Kinek is? Hé, Dohány utca! Kinek nyújtja át Varga Flórián a saját szerelmes zenei álmait, vagy a másokéit úgy, mintha az övé lenne? Mintha éppen most találta volna ki? - kiáltotta a zongora fedelét verve.

És ekkor csöngettek.

Megint Jancsi húzta ki az emésztő morfondírozásból, ami különben oda szokott vezetni, hogy előhúzza a palackot.

- Hm, a doktor úr! Mi szél hozta erre?

- A kíváncsiság, tanár úr. Nem jár mostanában Kispesten?

- Hogy a fenébe ne! Mit gondolsz, honnan szedem én a sok-sok elkölteni való forintot? A kanálisból? Mégis, hogy jutottam az eszedbe?

- Úgy, hogy mindig az eszemben jár. Gondoltam be is bizonyítom. Hátha emberhiánya van Flóri bá'-nak. Vagy éppen emberevő hangulatban van, mert senki nem nyitja rá az ajtót. No, ez utóbbitól tartottam kissé, nem kap-é be mindjárt. Ezért felvértéztem magamat. Ezzel ni.

Jancsi maga elé tartott egy rajzmappafélét. Flórián persze nem kérdezett rá eddig sem, hogy hol van már a képzőművészet, vagy mostanság vérrel fest a klinikákon? Jancsi előhúzott egy szénrajzot gondosan fixálva, forsriftosan, ahogy kell, selyempapírral takarva.

Hatvan darab ujj, a kézfejek csak úgy elmosva, épp hogy érthetően. A fotográfika durva szénnel rajzolt legfinomabb példánya. Mozogtak azok a kezek, és peregtek az ujjak. Hallani lehetett a zenét. Mi más?

- Picasso ötlábú lovai után egyenesen? Izgalmas, tudod-e? Mire gondoltál voltaképp?

- A zenére. A címe: „A zongora felett”. Vagy csak: „Flórián”. Ahogyan a zene előjön Flóri bá’ keze alól...

- Nagyon kellett, hogy nekem már ilyeneket mondjanak, tudod-e?

Órákon át erősen nézték a sötétedő asztalon a fénytelenységbe belemosódó rajzot. Megmozdultak a kezek, és hallgatták a hallhatatlan zenét, közben kiszaladt egy-egy szó, el-elpötyögtek a legfontosabb gondolatok. Az utcáról áradó mély éjszakai csendben Flórián alatt nyikorgott a kerek, csavaros zongoraszék. Lenyelték az üveggel mind. Jancsi menni készült, Flórián belekapaszkodott:

- Még ezt! Itt kotyog az alján!

- Késő van, Flóri bá’! Holnap új nap!

- Évek óta arra gondoltam... No, legyünk végre per tu! Biztosan pertuban lettem volna az Apámmal, ha együtt megérjük azt az időt... Hát szervusz, Jancsi.

Lehajtották, azután Flórián Jancsi után becsukta az ajtót.

- Itt dumálok egy medikusnak, hiszen jó, rajzolni tud, azzal született, zenélni is, talán különbül, mint én. Nem talán. Bizonyosan. Ez a gyerek tele van energiával, alkotókedvvel, szerelemmel, akarattal. Mindazzal, ami belőlem hiányzik. Per pillanat persze. Majd elmúlik...

Flórián a szeszámorban nem találta magamagát sem.

- Hangosan szövegelek? Naná, a vodkától kitelik. Vagy még itt vagy? Hé, Jancsi! Nem csuktam be utánad az ajtót?

Flórián aztán rájött, hogy egymaga van az előszobában a csukott ajtó előtt. Túl a lépcsőházban épp elaludt a villany.

- Már mindig így lesz...?

Nem jött rá válasz. Elsírta magát a tökéletes sötétségben.

Tanévkezdésre megszorodtak a tennivalók. Felkérte az Akadémia, járjon már le Szegedre. Új tanszék nyílik az ottani egyetemen. Mit szól? Bírja-e, mondjuk, tanszékvezető tanárként? Hetente két nap?

Már hogyan írná. Nem a világvége, vonat van, és addig sincs otthon, mármint a Dohány utcában.

Katinka huszadik születésnapját ülték a Rákóczi úton ültek egy füstös, tapétás, valamikor jónevű cukrászdában. Az apjától kapott meglepetés, a csinos kis Fiat szemben parkolt a kavicsos grundon, ülésén Flórián hatalmas gladiólusz csokra pompázott. Odabenn az asztal tele üres poharakkal, Katinka ünnepi málnaszörpéből alig hiányzott.

- Eleget ittál. Menjünk innen! Hazaviszlek. Vagy bárhová, ahová csak akarsz.

- Nem ülök egy kezdő kocakormányos mellé. Nem kockáztatom az életemet!
- Olyan sokat ér?
- Most már többet. Jövő héttől a szegedi egyetem zongoratanárságát vezetem.
- Igeeen? Akkor ezentúl még csak nem is látlak. Hacsak nem megyek veled.
- Nono!
- Odaköltözünk, és sokat sétálunk a Tisza-parton.
- Pest marad. Ingázni fogok.
- És velem mi lesz?
- Beéred, amennyi jut belőlem.
- Tehát ennyi se.
- Utazás, gyakorlás... Beláthatod.
- Minek? Hol lépsz fel mostanában? Amióta ismerlek, sehova sem hívtak!
- Akkor most csukjam be a zongorát? Netán házasodjam meg?

Flórián érezte, durva volt. Ennyire beléivódott a keserűség?

- Nem, ne házasodj meg! Három munkahely, tanítás, tanítás, tanítás! Nem találsz ahhoz senkit. És sehol egy pódium! Pedig tele vagy zenével, az ujjaid végéből árad. És nem lesz másképp, Flórián, amíg az ORI piros betűkkel nem jegyzi a neved! De miért tenné? Mi van neked ahhoz cserébe? Nézz már körül, Flórián!

Persze, a papa biztosan kijárna neki néhány fellépést. Túl nagy az ár.

Kettejük között válaszfalként vastagodott a csend.

- Egyelőre így van. Majd lesz másképp is.
- Szegeden?
- Miért ne?
- Mert Ria ott játszik?
- Ria?
- Ne mondd, hogy nem tudtad!
- Miért követném a sorsát?
- De emlékszel rá?
- Nemigen.
- Hm. Hideg alak vagy, tanár úr.

- Nem is értelek, miért vagy velem. Nem akarok komolyan belegondolni, mert fura dolgok jutnának az eszembe. No, Isten éltesen, Katinka! Majd jelentkezem. Nem, ne gyere Szeged-re!

Fizetett. Katinka felajánlotta, hogy hazaviszi, de Flórián nem kért belőle. Marad a villamos, ha egyáltalán felszáll. Két megálló. Gyalog vágott neki. Jól esett a hűvös, novemberesti levegő, a lépések egymásutánja, a monotónia. Ideges volt, sőt, dühös. Le kellett vezetnie.

De miért? Katinka nem vétett. Terhére van. Latolgatta, mikor bújtak ágyba utoljára, és nem tudta kiszámítani. Nem emlékszik a testére. Nem kívánja. Csak halogatja a szakítást, hétről hétre immár harmadik esztendeje. Nem szívesen okoz fájdalmat.

Loholt a sötét kirakatok mellett, és alig várta, hogy hazaérjen. Lám, mekkora becse lett az utált hodálynak. A magány elernyedte kényelme.

Az ajtóban egy cetli:

„Kedves tanár úr! Nem akarom zavarni, holnap este becsöngetek. Remélem, otthon találom. Üdvözlettel Matild néni”

Atyaég! Matild néni? Eddig nem lehetett néninek szólítani! Mit vétettem? Uramisten!

És valóban csöngettek másnap.

- Csak nem bántottam meg, Matildka?

- Nem. Éppen csak elfelejtkezett rólam.

- Rosszul számoltam?

- Áh, dehogy! Most, hogy már nincs rám olyan nagy szükség itt... Nem is tudom, hogyan mondjam...

- No, jöjjön be, Matildka! Ki vele, mi bántja?

Flóriánnak fontos volt Matildka, ki gondozná különben, most pláne, hogy a lakás ittmarad gazdátlanul heti két-három napra.

Kiderült, Mama meghagyta, válogasson a holmijából, amit jónak lát, ha majd... Azért van most itt, bár ugye van neki kulcsa, de mégis Flórián beleegyezése nélkül, bár ugyan mire használná Flórián a Terka viseltes pongyoláját, meg néhány kis bizsuját, a selyem blúzt, amit a banketten viselt, és sorolta Matildka, azt is hozzátéve, tudja ő, hol találja, nem túrja fel a szobát. Flórián természetesnek találta a dolgot, ám ragaszkodott hozzá, hogy ő is ott legyen. Nem bizalmatlanságból, hanem a kegyelet miatt. Ő sem járt ott azóta. Hát akkor most menjenek be együtt!

Odabenn ilyenkor estefelé a régi, nehéz függönyökön át az udvari ablakból már nem szűrődik be világosság. Minden olyan volt, mintha Mama épp csak kiszaladt volna. Az illata is ittmaradt. Flórián nagy lélegzetvétel után felkattintotta a villanyt. A tárgyak felvették valós terjedelmüket, az úr kézzelfoghatóvá vált. Flórián nekidőlt az ajtónak, intett Matildnak, hogy akkor tessék.

Matild tétován lépett a szekrényhez.

- Kérem, Flórián, ne nézzon! Olyan kínos!

Flórián széthúzta a függönyöket, és kibámult a folyosóra, Mama eddig nem ismert külön világára. Háta mögött Matild matatott, pár perc múlva már összenyalábolta a holmikat, visszacsukta a szekrényajtókat, a fiókokat, és megállt hang nélkül, talán búcsúzott, aztán kifordult a folyosóra. Odakinn, karjában a Mamaillatú kis csomóval, szelíden felnézett Flóriánra, rázendített volna a hálálkodásra, de Flórián elvágta a lelkendező köszönömök árját azzal, hogy Mama is így akarta, és reméli, mindent megtalált, amit akart, használja egészséggel. Azzal végre becsukhatta az öregasszony mögött az ajtót, méghozzá kulcsra.

Úgy ölelte Matild a holmikat, mint kincset. Pedig mi az értéke? Hogy a Mamáé volt. Mi történik vajon az árva, örökös nélküli aggok maradékával? Elviszi az ócskás. Jó esetben piacra kerül, rossz esetben, a szemétkébe. Jön a Nagytakarító, és kisöpri mindazt a fontosat, amit néhai tulajdonosa egy életen át őrzött.

Flóriánban összegubancolódtak a gondolatok, és nagyon közel érezte Mamát. Mintha itt járna. A szobából kiáradt az elhasználatlan, ismerős összetételű levegő. Visszament, behúzta a függönyöket, kinyitotta az összes szekrényajtót, kihúzta a sublót összes fiókját, még az éjjeli asztalka kisfiókját is. Valaha ez volt a varróasztalkája. Láta Mamát az esteli varrogatások hátat görbítő pózában, a fiók most is tele fényes és színes cérnákkal. A sublótban szépen slingelt ágyneműk szunnyadoztak élre rakva. Matildnak nem kellett? Miért vajon? Majd rátukmálja. Kivett egy stósz. Hófehéren ropogtak a párnahuzatok, színes selyempapírok virítottak az áttört minták alatt, s a merevfényesre vasalt holmik közül a földre huppant egy levélköteg.

Flórián úgy nézett le rá, mint egy nem evilági jelenségre. Mama, suttogetta, és érzékelte az üzenet valóságát. Remélte, hogy a kezembe kerül?

Lehajolt a csomagért, szeme a kézírást bogozta. A feladó mindegyiken Gádorné Kovács Rózsi! A Kovács Rózsi! Ezt a nevet már hallotta. Igen! A Ria nagymamája!

Flórián leült a tárt szobában a Mama ágya melletti egyetlen székre, a zsebébe nyúlt, rágyújtott, hogy megtörje a varázst. A levelek a markában, mint elcsípett bűnösök, meg-meg-zizzentek, a szobát közben idegenné füstölte a cigaretta. Elfészkelte, a lábait kinyújtotta, egy pillanatilag erőt merített az ablakon beszűrődő alkonyattól, aztán elővette, egyenként.

„Édes Terkám!...”

Mama nyugtalan lénye hónapok multával sem volt képes bekopogni végleges otthonába, nem tudott elszakadni a Földtől. Aggasztotta a fiú sorsa, a társtalansága, s körülötte a sivár szeretetlenség.

Hogy mi lehet ennek az oka, életében nem jött rá, ám talán a halál megokosította. Amikor összeházasztam vele a filodendron ujjas levelei között, rám mosolygott, mint aki az állhatatosságomat kéri. Tudtam, itt az ideje, hogy Flórián ráakadjon arra a családi titokra, amelyből erőt meríthetne.

Eljött hát az intés ideje.

„Édes Terkám!

Aggódom és nehezményezem, hogy nem jöttél el Endrém temetésére! Eleddig legalább a tragikus napokon megkerestük egymást. Bizonyára komoly okod volt arra, hogy csak postai úton kondoleálj...”

„Édes Terkám!

Ha már elhagytuk a személyes kontaktus bevált szokását, talán a nyomatéka is nagyobb lesz, ha papírra vetem, hogy Sándorod végbúcsúztatóján részt venni engem annak idején elsősorban az irántadi barátságom kötelezett. Mélységes tisztelettel néztem hatalmas Ön-feláldozásodat, amint meghosszabbítani igyekeztél Sándorunk életét. Akartam én is kivenni a részemet, hiszen ha a szeretetén megosztottunk, meg kellett osztanom veled a szenvedést is. Úgy éreztem pedig, nem hiábavaló az odaadásom, te is megkönnyebbedtél általa. Végző tusáján a szíjak és hevederek között, a rettentő orvosi készülékek társaságában egymást

támasztottuk, s bizony ez is Sándorunk javára történt. Azt persze nem vitathatom, hogy a több-hónapos sárgaházbeli ápolásának java része a te vállaidat nyomta! Adtam, amennyit tudtam, és teneked adtam. Nem Sándorért cserébe, hanem életünk közös boldog perceiért fizetségül.

Nem merek arra gondolni, édes Terkám, hogy benned az egy életen át kitartott baráti érzület kihűlőben van. Reménykedem, hogy eztán ismét összekapaszkodunk magunkra maradottságunkban, mint tettük azt annak idején a Dera partján.

Érdeklődésedre: Csaba két éve megnősült, tán tudod. Miácska esküvője a jövő hónapban lesz. Palkó vidéken. Elmagányosodtam magam is. Elvárlak hát szeretettel!

Pesti címem a régi.

Ölel Rózsí”

„Édes Terkám!

Hiába vártalak a temető kapujában, mint más vasárnapokon. Csak nincs valami baj? Sürgősen értesíts!”

„Édes Terkám!

Csodálkozom hűvös hangú leveleden. Mintha neked nem lenne szükséged baráti, együttérző szívre, különösen most, hogy Klárikád kivándorolt, azaz egyszerűen eltűnt az életedből. Ne ámítsd magad, hogy az a kisgyerek mindenkit helyettesíteni tud!

Az emlékek és a szeretet, amelyet mindig éreztünk egymás iránt, mióta két lábon járni megtanultunk a pomázi réteken, segített bennünket abban, hogy valahogy átvészeljük a rettenő éveket. Most tépnénk szét a régi-régi köteléket, amikor már minden könnyünket elsírtuk egymás vállán? Amikor már nem ül közénk a kételkedés? Amikor minden szót, minden tabut felszabadítottunk, és nyíltan vállalhatjuk, amit titkon mindig tudtunk egymásról mind a ketten?

Nemcsak azzal gyötör az élet, hogy aggódok fiaimért, Palkó a fronton, Csaba börtönben, a vőm bujkál valahol, hanem hogy lányommal kenyér nélkül maradtunk. Nem taníthatok többé ebben az országban! Egy nem árjának nem szabad megrontani a magyar gyerekek lelkét! Csak mert apám kiléte ismeretlen. Ó, a nemzeti erkölcsösözök! De minek is írom, tudod te mindezt. Ti fogadtátok be Megyerről futott anyámat, nálatok vajúdott, ott jöttem a világra, s veled aludtam egy bölcsőben. Eleddig mindig mellettem álltál! Terkám! Miért írod, hogy ott van Miácska, kapaszkodjam belé? Hogy írhattál le ilyen kegyetlen sort?

Nem fogom hagyni, hogy elveszítselek még téged is!...”

„Édes Terkám! A jövő héten költözünk! Végre jól kibeszélgetjük magunkat! Kenyérrel, sóval várj! Rózsí”

„Édes Terkám!

Hát elmúltak a szép idők, amikor nap mint nap jól kibeszélgethettük magunkat. Hűtlenül elköltöztél a házból. Most majd gyalogolhatok a fájós lábaimmal, ha látni akarlak. Pedig azonnal megmutatnám, hogy mi akadt a kezembe! Képzeld, egy nagyon halvány fénykép hármunkról. Sándor még süvölvény legény volt, mi meg a rajongó kislányok, akiket átölel széles vigyorral. Tán kilencszáznyolcban készíthette az a bolondos zsidó fűszeres, aki mániás volt ezekben a dolgokban. A patak partján állunk, mögöttünk a híres égerfa, és Sándor átölel

mindkettőnket. Már akkor mindkettőnket! Hiszed-e? Én belenevetek a gépbe, te meg felnézel rá nagy rajongással. Én feltehetően attól voltam boldog, mert átölelt. Hogy tényleg mindez rajta van a képen, persze nagyrészt a fantáziámnak köszönhető, mert igencsak elmosódott. Mint maga a gyerekkor. Még emlékszel a fogadalmunkra? Majd felidézem neked, ha legközelebb találkozunk...”

Flórián nem tudott megválni az élménytől. A levelek hatalmas időkihagyásokkal íródtak, mégis pontosan összeállt Mama ismeretlen élete. Apró számjegyei a borítékok sarkában mutatták, hogy sorba rendezte valamikor, és összekötözte. Tehát becses emlék. Akkor miért hagyta, hogy bárki rátaláljon? Talán egyszer el akarta égetni, mint titkokat szokás, de elfeledkezett róluk?

Flórián néha feltekintett a gondosan formált, iskolás betűkkel kanyarított sorokról. Láta, amint Mama a kissámlin ülve borsót pucol a gangon, Ria nagymamája meg, ez a Rózsi mellette támasztja a rácsot, és beszélnek, beszélnek vég nélkül. De sehogy sem tudta elképzelni őket fiatalon. Ezt a különös kapcsolatot pedig végképp képtelen volt megérteni.

Egyik borítékot bontotta ki a másik után, és úgy érezte magát, mint sráckorában a moziban, amikor tudta, hogy csak film az egész, mégis képes volt hangosan bögni a nagyjelenet alatt. Ez a sorok közül kihámozott történet azonban mindent felülmúlt! Tudta, hogy minden igaz, mégis annyira mesészerű, mintha nem kéne elhinnie egyetlen szavát sem.

„Édes Terkám!

Még hetven felett is azt kell bizonygatnom neked, hogy Bandi semmit nem sejtett? Képtelenség! Olyan jámbor jó fiú volt, maga sem hitte, hogy igaz. Ezért szerettem. Ahányszor az én Palkómra nézett, a te kicsi halott Palkódra gondolt, aki ott feküdt békés mosollyal a pomázi halottas házban, és akit te úgy sirattál. Sándor két elsőszülöttje akár az ikrek! Miért is adtam neki még a nevét is, istenem? Palkót hasonmásának sorsától féltette a jámbor, hiába, már az is nyugszik valahol, talán a Donnál, közös sírban! Ha rágondolok, mindig elfog a fájdalom.

Szerette Bandi a Sándor fiait, mint a sajátját. A többit is. Isten ne vegye bűnömül, de megszülettem mindet, és letettem Bandi elé, a gondjaiba.

Gondolod, Terkám, hogy Sándor is vak volt? Csak nem képzelte, hogy mi asszonyok nem tudunk egymásról? Pedig már, emlékszel-e, akkor megosztottunk rajta, amikor még mezítelenül lubickoltunk a Derében, mert nem volt mit takargatni...

A kétasszonyos világcsalója! De szeretem még mindig!

Hát emlékszel-e az esküvésünkre?

Gyógyulj meg hamarost, hiszen annyi mindent meg kellene beszélünk!”

Esküvések, fogadalmak, gyerekkori rajongások. Mi lehetett ott a Dera partján? Hát én tudom! És be is oltom véle Flóriánt...

Két vihogó kislány leskel az árokból a fiú után, aki iskolából hazafelé a port rugdalja, közben fütyörész, majd lehajol, s kavicsot dob a túlnani vörös macskára, akkor észreveszi a két kislányt, s rájuk is vet egy porhanyóst. Az árok felől sértett kuncogás hallatszik.

Két izgatott bakfis ücsörög a templom előtti kertben, remélve, idáig senki se lát. Rózsi a csodaszép, nem vitás, neki jut majd a fiú, de azért Terka sem adja fel, és felújítják a vér-szerződést, elő a kis körömollót anya táskájából, és a könyökük alá kanyarítják

esküjüket. Belevágnak szisszenés nélkül, és lecsókolják a másik lány bőréről a vért. Eldönthetetlen, melyikük szereti jobban Őt. Életre-halálra! Másé nem lehet, csakis kettejüké! Ezt erősen fogadják.

Fogadják aztán évről évre minden Medárd napján. Itt a szent helyen, a templom mögötti ősi síron, Ruzsinyák páter fejfája mellett ücsörögve, mikor már nagylányok, akkor is.

Hogy aztán Terka nyerte el Sándort, az maga a csoda volt. Egyikük sem hitte. Terka legkevésebbé. A csodaszép Rózsi félrevonult sírni. Sírt egy évet, kettőt, aztán megint kettőt, de már azt Pesten a képzőben, s mire visszajött, hozta magával Endre tanító urat. Épp a kis Palkó betegségére jöttek. Rózsi Sándorra villantotta csodaszép ibolyapillantását a kiságy fölött, s aztán... Aztán összetalálkozott a két asszony a kertajtóban, ahogy Rózsi megírta, és folyt az élet tovább.

„Édes Terkám!

Eljárt az az ötven-hatvan esztendő, megéltük, nem feszegettük a miérteket, meg a hogyanokat se, csak volt, ami volt, és nevettünk, és szerettünk. Nem vagyunk mi annyira öregek, hogy hallgassunk, ha kikívánczik belőlünk még az emlékezés, és megbizserget! Megszépíti a dolgokat a múlt. A közös múltunk!

A legutóbbi leveledben kérdezted, hogyan halt meg Bandi. A szegény! Jó fiú volt akkor is már, amikor mellettem tanítóskodott abban az igazából egytanítós iskolában. A háborús sérülése miatt Pesten nem alkalmazták. Fél lábbal nem lehet valaki tanító a fővárosban. Vettünk egy standot a temetőnél. A koszorú rozsdás drótja szúrta meg, nem törődött vele, vérmérgezés. Egy hét alatt elment. Isten nyugosztalja!

Igyál sok herbateát!

Nem megyek hozzátok, annyira idegen ott minden. Még téged sem ismernék föl abban a környezetben!

Ölel: Rózsi”

„Édes Terkám!

Tulajdonképpen nem is olyan rossz ötlet, hogy elköltöztetek innen. Ria nehezen viseli, amit mi annyira jól megéltünk, tán még élveztünk is. Hogyan öntsem belé az asszonyi tudást? A nő szeressen, a férfi meg elfogadja. Sándor így mondta mindig, emlékszel?

Emlékszel, mennyit kirándultunk vasárnaponként? Sándor az apjára hagyta a kocsmát, és mentünk a Dunára. Bandim vitte a kicsiket biciklin, Sándor a kosár elemőzsiát, karomon meg a száraz ruha! Öt gyerek! Milyen boldogok voltunk abban a családi kettősségben a sok gyerekekkel! Mindig szerettem volna még többet!”

„Édes Terkám!

Ne írj ilyeneket! Mi az, hogy nem találkozunk többet? Az egyik felem veszne el veled!

Jól esett a képeslap Rozália napjára, köszönöm! Nemsokára meg Teréz nap lesz! Mekkora murikat csaptunk egy-egy névnapon! Már amikor még telt rá. Aztán a sok baj, a háború, Bandim rokkánása, de Sándor maradt. Az apja kimentette nekünk a katonaság alól. A kocsmát kiadta a rávalót! Akkor éjszaka akadtam veled össze a kertajtóban! Jöttem volna el Sándortól. Te lestél rám, és meg akartál ütni. Mindig erősebb voltam, nem hagytam. Különben is

szerettelek. Sándor egy része voltál, meg aztán a tejtestvérem. Akkor azt mondtam neked, emlékszel, ugye? Hogy mennyire szeretem. Mindig is szerettem, Terka. Lehanyatlott a kezéd, és elsírtad magad, én meg kiosontam a házból. A házatokból. Istenem! Miért hogy képesek voltunk osztozni is, hogy megtartsuk?

Édes Terkám, gyógyulj meg hamar! Addig is írj hosszan, minden gondolatodról! Látod, én még most is mennyire őszinte vagyok! Minden szavammal, esküszöm!

Ölel: Rózi”

Amikor Flórián visszakötözte a paksamétát, közüle az ölébe hullt egy fénykép. Flórián hosszan nézte a töredezett képet. Sokat forgathatták. Hátlapján minden kétséget eloszlat a karcos tollal erőltetett aláírás: „Sándortól 1915 Nyár”. Kicsit mintha magát látta volna közel 60 évvel visszafelé. Igaz, ez a fiatal férfi jó kiállású, bajuszos, de a fésülhetetlen világos haj stimmel, alatta viszont a szempár olyané, aki szeret élni, mosolygó, bizakodó. A keze hátul kulcsolva, karján feltűrt ingujj, poros csizmák, mint aki nem akar másnak látszani. Lazán áll szemben a kamerával egy falusi ház előtt. Ő volt hát két asszony szeretője? Ilyet lehetett úgy szeretni, hogy nem fogott a féltékenység? Nagyapa... Jó lenne tudni, hogyan csinálta! Akkor játsszuk, hogy most én te vagyok! Hangtalanul elnevette magát. Kitette a képet a kottatartóra, hadd lássa mindig. Jöhetnek az asszonyok!

Flórián testébe beleült a nagyapja lelke, és beleáradt az öntudata. Sikeres volt a manőver, könyveltem el magamban: ezután a fiú nem állhat félre semmiféle asszonyi szeretet elől!

Hamisítás? Legyen! Ami tilos, azt nekem ki kell próbálni! Majd kitalálsz egy jó kis penitenciát, Uram! Esetleg írok még egy regényt.

Hah, már érzem is haragod szelét, hát jobb, ha háttérbe húzódok. Jöjjön hát Rahmanyinov!

Flórián nyújtózott egyet a hosszú kaland után. Mint aki felébredt egy fura álomból. Aztán felütötte a zongorát, fel még a tetejét is, hadd zengjen! Rahmanyinovhoz fogott, a G-moll etűdhöz. Pam-para-ram-pam, pam-para-ram-pam..., a céltalan düh aztán feloldódik egy tétova dallamban: „Így van-e? Így volt-e? Nem is tudom...” Pam-para-ram-pam, pam-para-ram-pam..., most már lágyan, mégis önbizalommal. A jókedv csak úgy duzzad, rezegnek az ablaküvegek a crescendo erejétől. Pam-para-ram-pam, pam-para-ram-pam! Ám a tetőn kifárad, lelohad s eltűnik, mint a két pomázi asszony a múltban, a hevükkel, vágyukkal együtt.

A hangok még szálltak körötte, nem szűntek. Leengedte a kezét. Ria... Rózi unokája. És egy közös nagyapa. Újra nekiugrott: Pam-para-ram-pam...

A telefon belecsengett a mámorba, s visszarántotta. Ez csak Katinka lehet. Mindenki más tiszteletben tartja az éjszaka istápoló békességét. Tombolt benne a düh:

- Helló!

- Varga Flórián?

- Igen, én vagyok, tessék.

- Kisfiam!

Ismeretlen és erőtlen női hang zokogott fuldokolva a telefonban.

- Kisfiam, drága kisfiam...

Flóriánt megnémította a váratlanság. Anya? Éppen Mama levelei után? Olyan hihetetlen és vad! És ez a lelket rázó zokogás!

- Anya?

A zokogás nem akart abbamaradni. Zörejek a háttérben, meg az éter bűgása, mégsem érezte az ezer kilométereket. Mit kéne mondania? Harminc éves hiátus után?

- Ne sírjon, Anya!

Odaátról lecsendesedett a vihar, ijedt halk hüppögés szakadt csak fel:

- Jaj istenem! Igaz is... Pereg a dollár, én meg csak sírok.

A hang épp olyan alt színezetű, mint a Mia nénié. Most már akár meg is fejthette, miért. Ettől kicsit közelebb érzi onnan messziről azt, aki azt mondja, hogy az anyja:

- Ugye nincs baj?

- Rákom van. Megoperáltak. Néhány hónapom van még. Látni akarlak!

Elbicsaklik a hangja, Flórián agya megdermed, torkában keményen nő a szájalom.

- Megkaptad a leveleimet, kisfiam? Biztos eltűnt út közben. Tudod, az ember annyi mindent gondol, de sohasem találja el az igazságot... Összevissza fecsegek!

- Nem baj! Még legalább hallom a hangodat.

Újabb zokogás a tengeren túlról. Flórián néma. Nem tudja előkaparni az elveszett éveket.

- Látnunk kell egymást! Valahogy nem voltál soha elveszve a számomra.

- Igen, Anya. Te sem...

- Épp betöltöttem a hatvanat. Most volt a születésnapom. Nem tudod. Nem baj! Ed virágot hozott nekem, sírt az ágyamnál. Ő fogja a kagylót. Már nem bírom tartani!

- Jaj, Anya...

Artikulátlan kiáltás tört ki a kagylóból:

- El kell jönnöd! Járnai sem tudok!

- Hogyan mehetnék, Anya?

- Otthon azt mondtuk, hogy leesett a tantusz. Emlékszel? Vagy már nincs is ilyen?

- Milyen?

- Tantusz. Mindegy! Kisfiú voltál, és hiába a fényképek, olyan idegen vagy.

- Majd írok, Anya. Hosszú levelet írok! Most azonnal, és holnap feladom. Jó?

- Come! Come! Quickly! Pleaseee...

Katt. Megszakadt a vonal. Flórián idegesen nyomkodta még a villát, de az már csak bűgött, bűgött. Aztán letette, és rászakadt a csend.

Katt. Jó lenne, ha az agyába is bekattanna az űr! De ott belül csak forr, és jár az egész összevissza, feltűnik egy „mi van?”, ellohol, aztán visszatér. Hatvanéves! Valaki ott ül az ágyán, a füléhez tartja a kagylót, és jobban érti anyját, mint ő. Egészen idáig volt valahol, van is még, aztán nem lesz. Őnie kéne a fájdalomnak, de hiába hallgatózik, nem érzi, amit illenék, amit ilyenkor mindenki. Csak Mama fáj!

Sok ez nekem!

Tenni kéne valamit. Tudja is, hogy mit, és azt is, teljesen felesleges, értelmetlen.

Kitántorgott a konyhába, Előkapta a kamrából a tartalék üveget, meghúzta. Nem akar se Anyára, se Mamára gondolni! Az üveggel az egyik markában, a másikban a köteg levéllel bebattyogott Mama szobájába, lehuppant a Mama ágya melletti székre. Sűrűn üldögélt rajta Flórián az utóbbi hetekben. Ha most foghatná Mama kezét, a száraz, csontos kis ujjakat!

Anyáét egy idegen fogja. Ki az az Ed? Virágot kapott tőle a születésnapjára.

Meghúzta az üveget. No, igen, megígérte anyának, hogy ír neki. Hosszan ír. Ugyan miről? Fogalma sincs, de neki kell látnia! Mama leveleit a kis asztalra ejtette, lekattintotta a villanyt, visszanézett. Mama ott feküdt az ágy tetején, mint amikor várták a hullaszállítót.

Behúzta maga után az ajtót, kis rést hagyott, mint szokta. Hogy hallja, ha Mama kér valamit...

- Anya halálán van, Mama. Megy utánad. Vigyázzatok egymásra!

Flórián szemében megcsillant valami könnyféle. Öregszem, motyogta, már szíre-szóra el-sírom magam.

Az elfecsérelt esztendő helyébe, ha már túljutott a jégzuhatagos bánatokon és dermesztő halálokon, legyen boldog végre már! Izzon fel benne a teljesség!

Írom a van-t, s drukkolok a legyen-ért...

Harmadik hónapja tanít Szegeden. Két fiú jelentkezett a keze alá. Tehetségesek. Hetente leutazik, vendéglakásban alszik, másnap megint Csepel, Kispest, egyre gyakrabban Rádió. Nem tudta, hogy ennyi minden belefér az idejébe, és még boldog is! Szeged könnyűvé teszi. Maga a város.

Ráadásnak itt van Ria.

Koraősszel telefon jött a szegedi színháztól, hogy Csépy Ria csakis vele hajlandó betanulni a dalokat. Végre neki való főszerepet kapott, a Marica grófnőt!

A régi kispajtás! Úgy estek egymás karjába a kihalt, néma aulában, mint aki a másikban leli a megmentőjét, s aztán ott folytatták, ahol a gangon meg a matek vagy a Cherny-Chován mellett abbahagyták. A kórházudvar eltűnt, nem is volt soha, csak a mosoly Ria szemeiben. Meg a munka. Jól elkapta mindkettőjüket, sokszor estébe nyúlón gyötörték egymást. A színpadon már ment az előadás, ők a próbaszoba ajtajára akasztották az e célra használt kopott posztófüggönyt, nem telik itt szigetelt ajtóra, és folytatták, míg kimerülten el nem dőltek. Fló folyamatos elragadtatással figyelt. Ria volna? Az a kislány? Kereste, kereste ebben a kiforrott színésznőben. Kész benne a szerep, csak csiszolgat. Közben Fló hagyja, hogy elbűvölje. Valahol pedig folyamatosan az is benne járkal, hogy Anya még él valahol. Olykor tehetetlenségében hosszú leveleket ír neki. Mit tehetne még? Aztán visszautazik Szegedre, és zongorázza tovább az átiratot.

Egyszer csak vége! Nincs tovább. Másnap premier.

Napsütéses október, még délutáni nyüzsgés az utcákon. Csikorogva kanyarog az öreg villamos a Széchényi téren, Ria összeborzong, nem bírja megszokni, nevetve fordulnak ellenkező irányba, és kikötnek a Virág Cukrászdában. Isteni remegő krémeket, illatos kávékat lehet itt kapni. Meg csendet.

Szükszavú életvázlatra futja az idejükből.

- És a barátaid? Jóska?

- Még emlékszel rá?

Hát igen. Jóska. Ő virtuálisan létezik. De azt nagyon. Írásban dühöng az átkozott vasfüggöny miatt, és tettekre: meghívó levelet küldött, a lyoni bár alkalmazná Flóriánt, onnan tovább-mehetne az anyjához, de nem vállalja. Rizikós és lehetetlen! Aztán eszébe jut a drága kis Jancsi, már vőlegény, Csepelen néha összefut vele, amikor énekesnő arájáért jön. Misi és Tamás csendesen léteznek Helga kéjlokában, Misi többször koncertezett már Bécsben, és ha Tamás nem lenne féltékeny, Grázban egy neves osztrák művész venné pártfogásába, de hát ő inkább marad. Mit lehet még mondani egy ilyen bolondos és kedves lánynak? Inkább nem is folytatja.

- Nem tudok én mesélni, Ria, érzelmeket sem tudok zengeni. Inkább elzongorázom őket!

Ria a karjára tette a kezét.

- Tudom, mit tennél, felállnál, ott hátul lehámoznád azt a szép zöld terítőt arról a csinos kis fehér zongoráról, és játszanál.

- Chopint.

- Jó lenne hallani megint! Mindig azt hittem, nekem játszod. De itt és most nem alkalmas. Nem is bírná el ez a kis törékeny hangszer. Meg aztán az első hangok után kivágódna a tapétaajtó, s a főnökasszony kitiltana minket innen.

- Ne izgulj, Ria! Megmutatom, mi fog történni.

Hátrasétált, levette a zöld selyemterítőt a fehér zongoráról a sarokban, felnyitotta, máris kivágódott a zöld selyem tapétaajtó, s a természetes főnökasszony megállt Flórián mellett, aki éppen Chopin Esz dúr keringőjébe fogott. Botrány előszele érződött. Fló fel sem nézett. A nő ott állt mellette mozdulatlanul, míg az utolsó hang is el nem halt. Akkor kezét nyújtott, és megköszönte a muzsikát a Művész úrnak.

- Fel kéne hangoltatni a zongorát. - vetette oda Flórián, és kivezette Riát az alkonyodó őszbe.

Az utcán átölelte Ria vállát. Baktattak. Ria ezt a jelenetet soha nem felejtette el, sem a gesztust, a meleg hosszú ujjakat a vállán. Ria nem tud felejtetni:

- Emlékszel a Tavaszi Tárlatra? A nonfiguratív festészet élvezetére tanítottál...

- És elrohantál a padról. Csúnya egy nap volt...

- És Katinka?

- Katinka? Elmúlt. Volt.

- Telefonált. Látni akarja a holnapi premiért.

- Uhhh! Veled akartam volna ünnepelni!

- Hármasban...

- Remek!

- Szóval facér vagy, Fló?

- Mi az hogy! Hát persze! Facér vagyok! Amennyire lehetséges.

Flórián nem tudta, hogy ez a dolog a facérságról még nincs eldöntve.

A Marica grófnő fergeteges siker volt.

Flórián kezdetben a páholy mélyére húzódott, mint aki el akar bújni, neki semmi köze nincs ehhez az egészhez. Míg Ria meg nem jelent a színpadon.

A próbateremben a csupasz, kopott falak között a muzsika volt egyedül az értelem. Flórián nem tudta, kicsoda, micsoda ez a Marica, miért azt énekli, amit énekel, nem is volt kíváncsi rá, becsülte a zongorakivonatot, izgalmas volt a feladat, tetszett a zene, frappáns megoldások egyik a másik után, Kálmán Imre mindent megtett a siker érdekében, s Ria bájos hangszínnel, hajlékonyan és játékosan csicssergett. Még végszavazott is neki, a duettekben a bonvivánt helyettesítette, de semmi más nem érdekelte a betanulás idején, csak a darab zeneisége. Most megjelent a színpadon egy nő a bánatával, kacérságával, fergeteges érzelmi viharaival és boldogságával. Tombolt a nézőtér, és Flórián, akinek Ria az a kismadara maradt, aki a pesti gangon a lakásuk felé ballagott a suliból kócosan, táskáját lóbálva, megilletődötten a zongoraszótól, s most a saját szemének sem hitte, hogy az a valamikor csitri lány mi mindent tudott ebből a színpadi alakból megmutatni! Elbódult az élménytől.

A tömeg lassan sodorta kifelé, az ajtóban megcsapta az őszei folyómenti szél, odakint elijedt a színészbejáróba tóduló tömegtől. Hátat fordított a színháznak. Nem vitás, le kell rónia az udvarias kötelességet, be kell mennie gratulálni a társulatnak. Most azonban túl sok megemészteni valója maradt.

Irány a Tisza! A fodrozódó víztükör nyugalomára vágyott. A bódulat nehezen foszlott le a valóságról. Sűrűbben kellene színházba járnia! Ilyen a színház, tudta. De hát amit a tudatába vés az ember, az más, mint ami megrendíti a lelkét. Persze, a színház látványos metamorfózis, csillogó varázs, bizonyos szinten hatásosabb, mint amikor a kottafejekből zene lesz. Közben elhagyta Dankó Pistát magas talapzatán, kissé irigyen intett fel a szerencsés cigánynak. És Ria alig észrevehető szarkalábakkal összekarcolt arca úgy jelent meg most előtte, mint aminek a birtoklására vágyik! Elébe jött a mozdulat, ahogyan a színpadon a partneréhez simult, ahogyan felkínálta a szerelmét. Megborzongott.

A fene! Fel kéne ébredni!

Előbb-utóbb vissza is kell mennie.

A színház sötét, az ajtók zárva, a színészbejárónál egy gyerek ácsorgott azzal a megbízatással, hogy kalauzolja el Varga tanár urat a Hágiba.

Ilyen sokáig méléztam a parton?

Odabentről füst és zsvaj tódult elébe. Nem tartotta valószínűnek, hogy neki most itt van a helye. Amint belépett, elhalkult a zaj, mindenki kíváncsian őt nézte. Ettől aztán majdnem visszafordult. Ria futott felé hússzínű lenge estélyiben, és lefegyverzően magával vonta.

A háttérben valódi cigányzenészek húzták a Szép város Kolozsvár-nótát, a boxok tele, a terem teteje és vége a freskójával együtt homályba veszett. Egészen hátul kis kompánia: a szerelmes színész, mellette Katinka személyesen és a rendező, aki máris pattant, hogy átadja a helyét. Ácsorgott köröttük több ember is, Katinkát bámulták, ki primadonnább volt a primadonnánál. Ria mindenkinek „A tanárom, akinek mindent köszönhetek” felkiáltással mutatta be őt, a nagy Varga Flóriánt a Zeneakadémiáról. Katinka selyma mosollyal ült, és nagyon nézte a kettőst, összeforrtak-e már, vagy még maradt a fiúnak szabad kapacitása. Persze nemigen akarja vissza, hiszen használhatatlanul bártortalan meg szakbarbár. Belül legyintett rá, mégis felugrott, átölelte, fejét magához vonta, s míg Flórián egyik keze Riában volt fogva, Katinka megtalálta a száját, és igazi csókkal köszöntötte, amely csók hosszan tartott. „Hurrá!”

„Rekordidő!” és tapsok tomboltak a körülöttük támadt gyűrűben. Nem mert Riára nézni. Ria tudta, hogy Katinka itt van, ő is számított rá. De hogy így?

Katinka ellépett Flórián mellől:

- Tessék, Ria. Mostantól a tiéd. Neked adom.

A tapsorkán nem akart elállni, egy sztentori hang felkiáltott:

- Ilyen zenész kell nekünk! Köszönet érte Katinka húgocskának!

- Katinka lassan minden babért learat. Netán holnap fel is lép helyettem.

- Nem vágyom színpadra. De megmutathatom, okulásodra, mit tudunk mi ketten a Tanár úrral. Rendi?

Flórián nézte a két lányt a színházi gátlástalanság ragadós légkörében. Mamát látta és Rózsikát, akik egyazon férfiért küzdöttek egy életen át, de ott a szeretet suba alatt osztatott meg.

Hogy Katinka mennyire szemérmetlen! Pedig ez nem is az ő világa! És Ria mennyire tartózkodó, holott ez az otthona, ez a festett világ festett érzelmekkel.

- Mire gondolsz, kisleány?

- No, hát a négykezesünkre!

Erre aztán kirobbant a hahota. Már mindenki ott tolongott. Flórián elvette a kínált poharat, belekortyolt. Az édes pezsgő szétáradt a belsejében, mint a gyógyír, megfogta Katinka kezét, és a zongorához vonta.

- Már tudja a kisasszony? Eleget gyakorolt?

Lenyomta a lányt a zongora mellé.

- Melyiket, Flórián?

- Ravelt, nem?

Flórián Katinka mellé ült, két fenék egy széken, kifordult a klaviatúra mellől:

- A Szépség és a Szörnyeteg következik!

A hang végigdöndült, a zsvivaj szétfodrozódott a termen. Csalódottan oszladozott a társaság, a balhé eldőlt, Ria nem omlott össze. Dőlni fog rá a közönség. Minek hagytuk egyáltalán, hogy ez a kis bikfic kikezdjen vele, gondolták néhányan. Meg azért Ravel most nem idevaló.

Katinka leütötte az első akkordokat, Flórián követte, amint a kottában vagy. Még mindig nem úgy tudja ez a lány, ahogy kellene, annyi benne az affektáció, mintha már nem is lenne képes ösztinteségre. Igen, jött rá Flórián, ez az, ami irritál! Mindig is ez irritált, csak eddig nem tudtam megfogalmazni. Nem, nem akar itt most bosszút állni illetéktelen fülek előtt. Sajna, hogy elragadta a hév. Néhány perc komolyzenei taktus után a basszus hangfekvésben Flórián eleresztette a gyeplőt, és belekomponálta az első Kálmán-féle ütemet, olyat, ami nincs a Ravelben, de van a Marica grófnőben, és a Marica grófnő részletei Ravellel karöltve rohamoztak a Hági füstös falai között. Az utcán ácsorgó kíváncsiak, sihederek, és színházbarátok be-belestek a boltíves ablakokon, néhányan bemerészkedtek a platánok alá a kertbe, letanyáztak az egymásra rakott asztalokon, és füleltek. Olykor megjelent egy pincér poharakkal rakott tálcával. Nagy volt a vigasság kint is, bent is. Mégis az általános premier-ricsaj kezdett alábbhagyni. Mintha észrevették volna, hogy a zongora mellett valaki ül. Katinka már rég elsurrant Flórián mellől. Ria megkövülten állt. Nem tudta volna eddig, mekkora művész

ez az ember? Csak épp jól érezte magát vele? Bizonyos, hogy ez a muzsika neki szól. Katinka törölve. Ravel nagy komponista, de ma Marica grófnőről van szó!

Flórián a szokott módján befejezte a hirtelen improvizált műsort. Nem ennek van itt az ideje, gondolta, és szégyenlősen felállt. Nem tudott moccanni sem a körülötte szorosan zárt bámulók gyűrűjéből. Ha nem is tudták helyre tenni zsenijét, a vonzása érvényesült, és bűvkörébe vonta a már félig ittas csapatot. Kissé félszegen meghajolt, kinyújtott karjaival utat kért, engedtek neki, itt-ott tapsoltak egyet-kettőt, aztán, mivel ilyenkor nehezen lódul vissza az ember a régi kerékvágásba, a csendet lassan visszaváltotta a duruzsolás, a feszültséget oldotta a lazulás vágya. Flórián az elé penderült pincértől elfogadta a poharat, felhajtotta, aztán egy intéssel kilépett az éjszakába, és a háta mögött hagyta a Hágit.

Ria nemsokára utolérte, belékarolt, s mentek együtt, szó nélkül, mint akiknek így muszáj. A szegedi utcák néptelenek voltak, a lámpák gyéren oszlatták a feketeséget, a város szíve felől a kirakatok besegítettek az eget világító fényességbe, de ők nem arra mentek. A sötét Tisza-part vonzotta őket. A vízcsobogás. Aztán kiértek a nyári szabadtéri játékok vastraverzei közé.

Flórián megszorította Ria kezét, nem szólt, a lány mégis válaszolt:

- Elkísérlek.
- A reggeli vonattal utazom.
- Azért. Segítek csomagolni.

Ezen mind a ketten elmosolyodtak.

A kulcs fordult, Ria körülnézett a vendéglakás üres teakonyhában, talált ezt-azt, már kávé gőzölgött az asztalon, addigra Flórián beosont a tus alá. Kicsapott a gőz, amikor Ria rányitott.

- Elférek melletted?

S már ott állt mezítelen a gőzben, alakját körülbugyolálta a permet, haján cseppek sötétlettek, Flórián csak az illatát érezte, aztán a síkos bőrét, és szájában szájából a kávé ízét, amire vágyott. Agyon kellett csapnia feltörő vágyát:

- Azt hittem, te szereztél a színházhoz.
- Katinka nyüzsgött. Nem értem, mi készítette, hogy összehozzon veled. Igaz, megmondtam neki, hogy még mindig nem feledtelek.
- Neeem?

Flórián felnevetett, szívből, és ezzel kifújta minden addigi feszültségét. Úgy ölelte át Riát, mint aki most számonkéri az elmulasztott éveket. Fájt mindkettejüknek. Forró, párává oszló cseppek árasztották el a hajukat, hátukat, lecsorgott a csempéken, be a kanálisba, csak a hasukhoz nem fért. Összetapadtak. A bőrükön át akartak egy hússá forrni. A vágy ereje nem engedte, hogy eleresszék a másikat. Akkor Flórián felkapta a lányt, átemelte a küszöbön, és ráterítette az ágyra. Valahol a háta mögött érzékelte a kávé aromás illatát, még akkor is, amikor elfoglalta a lány ölét lassú és kéjes csusszanással, mint aki végre hazaért.

Reggel Flórián leadta a lakás kulcsát, és kifordultak a kapun.

„Egy hét múlva...” Erre gondoltak mind a ketten. Ria némán baktatott mellette, fázósan összehúzódkodott a lenge estélyiben, Fló akkor ráterítette a ballonját, maga meg a sáljába burkolózott. Ez nem egy nagyváros.

Miért? Történt valami?

Hm. Semmi. Eddig közömbös volt a város, de most már élt, zakatolt, figyelt.
Eltelt a hét.

Hát igen, eltelt a hét, és ő Riához megy végre a Szűcs utcába!
Flórián soha ilyen valóságosat nem álmodott!

...Hol a bejárat? Újra és újra végigment a téglajárdán: nincs. Mint egy védfal, ablak sehol, bejárat mégügyse, és itt az utca vége! Huszadszor baktatott fel és le a kihalt utcán, már egészen hülyén érezte magát. Fázni kezdett. Ritkásan szállingózott a hó, gyenge szél is kerekedett, fel kellett hajtania a gallért. Meggyulladtak a villanyok, este lett. Az utca végén, a sarkon, eddig nem vette észre, a kerítésbe mélyedve egy faajtó bújt a vadszőlőindák között, rajta a keresett házszám is! Akkor megérkezett. A fenébe, de ki van találva! Sehol egy árva csengőgomb vagy kallantyú, még kopogtató sem! Mérgében lenyomta a kilincset. Az ajtó kinyílt. Amint becsukta maga mögött, megszólalt egy harang. Két oldalt magas falak kerítették. Valahonnan az égből Ria hangját hallotta:

- Fordítsd rá a kulcsot! A lépcsőnél várlak.

Tehát jó helyen jár.

Lépcsőnél? A magas falak asztalnyi udvart kerítettek. És hol a lépcső?

A szemközti boltív rejtegette.

- Gyere nyugodtan!

Flórián a hang után lépegetett felfelé, a végén szemközt találta magát Riával. Egy baba ült a karján. A fedett lépcsősornak vége szakadt, kétoldalt egy-egy kétszárnyas ajtó, s folyosó mögötte futott ki a gangra.

Flórián meghökölt.

- A tied? Nem is mondtad.

- Nem jöttél volna el.

- Lehet. Apa is van hozzá?

- Most nincs.

Flórián ölelésre indult keze visszabújt a zsebébe, Ria benyitott a jobboldali ajtón, és kézen fogva magával vonta Flóriánt.

- Csak hogy itt vagy! Mennyi mondanivalónk lesz! Legalábbis nekem.

- Sejttem.

Egy kis vaskályhából áradt a meleg, középen babafürdőkád állt egy hokedlin. Ria beleültette a babát, és megállás nélkül mesélt, duruzsolt, a tartalma nem ért el hozzá, mintha a színházról lett volna szó, a Londoni körút dübörgő forgalmáról, gondokról. Flóriánról már szakadt a víz, ült bután, zsibbadó fejjel. Ria végül a babát berakta az ágyba, Aztán leültek odaát, a lépcsőn túl, a konyhában.

Flórián rosszkedvűen hallgatott.

- Jobb volna, ha beszélnél. Könnyít.

Töltött Flóriánnak.

- Tudod mit? Diót fogunk festeni a karácsonyfára.

Ria egy kosár diót tett az asztal mellé, leszedte az abroszt, kis késeket, tálkákat, ragasztós tubusokat, meg felszabdalt, hurkolt madzagokat szedett elő, és kézbe vette az első szép, formás, vékonyhéjú diót, megtörölgette, a kiskéssel kettéresztette, a belét egy tálba dobta. Fló mindjárt bekapta, és csámcsogva nekiállt eldúdolni azt a Chopint, amit Ria annyira szeretett valamikor.

Közéjük folyt megint a csend.

- Most te jössz! Itt a kés. Ha kikotortad, a héját összeragasztom, befestem, és fellógatom száradni.

Csendben ültek a konyhaasztal mellett, ki-ki a saját gondolataival. Időnként a diók halkan koppantak a tálcán. Flórián közben rendre töltött magának az eléje rakott üvegből, és magamagával meg a rossz közérzetével birkózott. Közben belejött a diófelezésbe.

Miről meséljek? Hogy megkönnyebbültem, amikor kiderült, nem kaphatok útlevelet? Uh, de szégyellem! Nem téma. Semmi keresnivalóm Amerikában. Itthon kell megvárnom, míg Anya meghal. Ha ott lennék, mit kellene tennem? Itthon sem ismerem ki magam, mikor, hová, miért, mit írok, mit ne, ha nincs Misi meg Jancsi, elvesztem volna. Jobb így. Fájnía kellene? Nincs bennem semmiféle hiányérzet! Harminc éve nem tartozunk egymáshoz. Utánajárás hivatalból hivatalba, egész napok zsúfolt várókban közömbös emberek között, akik magukba vonulva velem együtt némán várják az ítéletet. Levelek és telefonok. Egy hívás félhavi keresetem, hogy megtudjam, Anya már nem küldhet meghívó levelet, maga is istápolásra szorul. És hiába dobta be magát Tamás az ORI-nál meghívásért. Ránevettek. Az USA-ba? Persze. Talán három-négy év múlva. Az Akadémián meg a titkárnő: „Flórikám, a káderlapja tele van foltokkal. Az apja németbarát volt a háború alatt. Most akkor ne akarjon utazni. Sirassa el az anyját csendben idehaza!” Közben a tudata azt dobolta, az az anyád, az anyád, aki a világra hozott! Meg az egyetlen, aki megmagyarázhatná, miért kellett másutt élniök, mint ahol a gyerekük. Németbarát? Tiltások, hivatkozások, és meg sem meri kérdezni, miért. Gyáva. És ettől a tudattól nem tud szabadulni. A szégyentől sem, hogy fellélegzett, amikor kiderült, nem mehet. Jó lenne mindezt elsírni valakinek!

Fel-felnézett a diópattintásból, Ria lesütött fejének búbját látta a tengernyi dió fölött. Hogy vágyott Szegedre a napsütötte éggel meg a mediterrán színeivel! És most mi van? Egyelőre semmi. Feszegeti a diókat, és be-bekap egy-egy belet, Ria hiába mondja, hogy mértékkel, abból beiglit akarna sütni. De hát van itt annyi!

A diók meg egyre gyarapodtak, az asztalt nyúlt, növekedett, már mindenütt diók csillogtak, Ria meg egyre távolodott, a diók színes halma mögül már nem is látta. A hangját sem értette.

Talán Ria sem hallja őt.

Minek beszélni akkor?

Hiszen nem is beszél!

Hátradült. Zsibbadtak az ujjai. Hogy fog zongorázni?

A kakukkos óra diszkréten elütötte a tizenegyet. Most már elindul. Holnap mindenképp Pesten kell lennie.

Felébredt. A kakukkos óra diszkréten elütötte a tizenegyet. Hagyta, hogy a tudatáig érjen a tény, miszerint ébren van, csak éppen nehezen akaródzik tudomásul vennie, meg a szemét kinyitnia.

Ria...

Hunyt szemmel érzékelte, hogy Ria mellette fekszik. Tehát ma van, és ott, abban a lakásban, amit álmában olyan nehezen talált meg.

Még hunyt szemmel átnyúlt, és sétáló tenyérrel eldünnyögte, mit álmodott. A gyerekekkel meg a diókkal.

- Tíz éve várlak, te meg ilyeneket álmodsz... A dió bizonytalanságot jelent.

- Kifestetted őket ezüstre, aranyra!

- Hm. Az üres héjakat.

Ezen kicsit elringatózott. Nem akart mélységekkel foglalkozni. Lazának lenni. Hogy most itt fekszik semmivel sem törődve. Az sem izgatta, hogy valamikor majd órára kell mennie.

- És a gyerek? Hm?

Átnyúlt, és beleakadt egy illatos hajerdőbe, aztán lejjebb kalandozott a keze a hús dombokig. Ria nyújtózott az érintésre, a teste megfeszült, mint akiben felébredt a feleletre való készség. Flórián még mindig hunyt szemmel érzékelte növekvő vágyát. Áthemperedett a másikhoz. Ria akkor a szájába súgta:

- Nem kell gyerek! Legalább magyarázkodás nélkül bármikor elléphetsz mellőlem.

- Eeel? Amikor végre megtaláltalak!

A kihűlt szobában két felforrósodott test fonódott lázasan egymásba.

- Igen, Uram, tökéletesen kielégít a rám rótt penitenciád: a regényírás a fiúról, aki most belezuhan az ismétелhetetlen szerelembe. Ez a szerelem már nem is emberi! Elizzik a lélekig! Absztrahált érzélem-mámor!

Rettentően élvezem, hogy átélhetem magam is, nyomorult őrangyal, a szavak keresgélése nélkül a történesek áradásában! Tévedtél, Isten! Az írásra kényszerítésed számomra nem büntetés!

Nem érdekel, az-e Flórián sorsa, aminek megírtad, Uram, az sem, hogy magamon érzem figyelő tekintetedet! Nem számít! A szemed előtt élünk, cselekszünk, vezeklünk, mi, a szolgasereg és a magát szabadnak képzelő ember!

No, folytassuk! Nézd, mit rejtettél el a jövőben!

És eztán minden hét nagyon hosszú volt.

Zárások, nyitások, szabadulások és kötések.

A hajnalok többnyire a Rádió pagodájában érték. Éjszakai felvételek, próbaterem nincs, a stúdiókban nem hűl ki a szék a rendező alatt, adják a mikrofont egyike a másikának, takarítövödrös nyanyák botladoznak színészek cigarettázó csoportjai között, a keverőben rádiójátékok, Csinn-bumm cirkusz és hangversenyek, kórusok járnak ki és be. Ebbe a kavalkádba esett bele meglehetősen bátortalanul Varga Flórián művész úr. Csak azért győzi türelemmel, mert amikor leteszi a fenekét a klaviatúra előtti székre, minden eltűnik. Egy-évtében két koncert, két felvétel. Nem érti, mitől ez a népszerűség? Mi vonta rá a figyelmet? És kiét?

A szerencse és a művészet kiszámíthatatlansága, semmi más.

Haja csapzottabb minden eddiginél, verejték csorog a gerincén, nejlon inge a hátára tapad, liheg, egyik cigaretta a másik után, meg kávé, és nem tudja örül-e vagy kárhozát így, de végül ezzel a zsúfoltsággal kitölti a hetet. Mindjárt csütörtök, a hét végére nem vállal semmit! Szeged.

Túl sok ez így talán. Szégyelli, de már oda jutott, hogy azon gondolkozik, miképp vonja ki a tanerejét Kispestről. Imádja a lurkókat, a tiszta lelkeket, a zenére hajlítható füleket és agyakat, a ritmus és dallam önfegyelmező mértékét a srácokban, akik amúgy fej nélkül rúgják egymásnak, egymásba, ablakba, bárhová a labdát, de ha leülnek a zongorához, akkor az ő baritonja meg a zene az úr.

Imád tanítani. Még Csepelen is. Ugyan miért, hisz nála önelégültséggel nem lehet semmire sem menni, ezt néhány hónap leforgása alatt minden véletlenül odatévedt felismeri, és iszkol, csak az elkötelezettek maradnak. Hány éve is, hogy kijár ide is? Akik kikerültek a keze alól, mindegyik a helyén van, muzsikálnak rendületlenül. És az az igazán befutott két-három név az ő kreálmánya, igen.

Miért akar kisiklani eddigi értelmes léte megszokottsága alól?

Minden megváltozott. A világ körül, és önmaga belül. Ria tette ezt vele.

- Ezt a fejezetet nem írom meg!

- Dehogynem! Muszáj. Sőt! Gyönyörűséged telik majd benne! Elégsz az élvezettől és a szomorúságtól.

És belevágok hunyt szemmel, szorongva. Sikerül vajon megörökítenem, mi az, ami a fiú érdekében történt, s mi a kárhozatára? S hogy nekem mi a részem benne? Vagy a kutya sem érti majd?

Angyali becsületszavamra: nem az önzésem miatt vonaglott fájdalmas haldoklásban egy emberi test, és fulladt meg belé a lélek is! Megíratott, és a föld felé húzó vágyam jóváhagyta.

Jaj!

Rengeteg felesleges reklámcédula tömte el a postaládáját, közöttük ott virított a csíkos szélű boríték. Állt a huzatos kapualjban a borítékra meredve, és lelke visszabillent. Itthon van. Egyedül. Pesten.

A hosszú, döcögős vonatút alatt megérkezés békéje töltötte el. Az emlékképek nyugodt ringással úsztak elő, s ő meg-megállt rajtuk pihenni, néha kipillantott az ablakon, de nem látta a tavaszöntő tájat, sem a halványkék hátteret a lapos tájak és a félig-meddig takarított állomásépületek mögött, Ria járt benne egyre.

Most itt egy nyugtalanító valóság, egy disszonáns hang, amitől enyhe düh kapta el. A levéllel bement Mama szobájába, ott könnyebb hárítani, feltépte a borítékot. A levelet idegen kéz írta ügyetlenül, áthúzásokkal, javításokkal, ám mindezen átütött Anya hangja. „Eztán Ed bácsi fogja írni a leveleket, kisfiam, én diktálom. Bocsáss meg neki, alig tud magyarul.” Az ügyetlen külalak sajátos képe önkéntelen mosolyt derített Flórián arcára. Elkalandozott a sorokról, s a hetekkel ezelőtt a kisasztalra csapott levélkötegre tévedt. Anya gondjai nyomban messze libbentek a levelével együtt. Elképzelte a jelenetet, amikor Ria kezébe nyomja majd ezeket az avított

vallomásokat: „Ugye, Ria, nem tudtad eddig, hogy rokonok vagyunk?” A gondolat pillanatában megállt benne a lélek! Akkor Mama emiatt, a vér szerinti rokonság miatt óvott Riától!

Elmosolyodott.

Mostanában a mosolygás mintha könnyebben menne.

Az ebédlő asztalán a felhajtott terítő jelezte állandó íráskészségét. Mit tudnék írni Anyának? Hosszan állt az üres papírlapokat bámulva, mintha ígézni akarná őket. És megint elmosolyodott: Riáról írok! Anya biztosan örülne, hogy megházasodom.

Tényleg? Megházasodom?

Persze!

Rácsapta a töltőtollat a papírokra, mintegy készenlétben, hogy mindjárt, mindjárt nekiül, összehúzza magán a zakóját, még fázott a napok óta fűtetlen lakásban, beloholt a télikert bokrai közé, s megállt a fénylő levelek között a radiátor melengető árnyékában. Ez Matild áldott keze!

Azért az is jó, ha az ember itthon van!

Felcsapta a zongorát.

Schubert B-dúr Impromptu-jére jártak az ujjai. Lelke együtt szédült a futamokkal, és elolvadt az andalgó mennybemenetel hangjain. A boldogságtól sírt a zongora. Aztán kiperdült a széknén, arcán a zene hatása vigyorgott. Igen, ezen a héten Schubert B-dúr Impromptu-je lesz a boldogságzeném! És nekifogott. Újra és újra.

Vajon mennyi zongoramuzsikát talál a boldogságához? Meddig ér a boldogsága? Meddig tart a boldogság zeneirodalma?

Ezek és még annyi megfogalmazhatatlan érzés járta át, ő meg vitte magával, amerre járt. Sorra mindenki le is olvasta róla.

Jancsival együtt várták a szerelvényt a Boráros téri HÉV megállójában.

- Csak nem Csepelre?

- Tanár uram nyilván, én már nem sokáig.

- Rózsika feladta? Nem helyes! Jóféle muzikalitás van benne.

- Meg egy baba.

- Nem mondd! Gratuláljak, kisleány? És a pálya?

- Miért ne mehetne a kettő együtt?

- Igazis, miért ne?

- Flórián, te is ezerfelé muzsikálsz. Rohansz egyik helyről a másikra. Kispesten úgy viharzottál, utol sem értelek. Csak harminc fölött lehet nagy dolgokba belevágni?

- Csiripelnek a verebek Kispesten is?

- Meg Csepelen. Meg a Bródyban. Flórián, még Szegeden is vannak verebek!

Hatalmas hátbavágás és nevetés közepette szálltak fel a vonatra. Megegyeztek a nászajándékról, és Flóriánnak eszébe jutott hajdani nagy mulasztása. Nem, most nem tehet úgy, mint Jóskával annak idején! Talán nem tör ki újabb forradalom.

A napok hamari kisöprésére felgyorsult Flóriánban az elán. Füttyörészve vette az akadályokat, maga sem ismert magára. Mások sem. Mintha az Isten sem. Sorra jöttek a meghívások. Pedig már elkönyvelte magát tanárnak, korrepetitornak, kísérőnek rádióban, színházban, nem reménykedett szóló koncertben, de még fellépésben sem. S az egek most felfigyeltek rá. Talán a banketten a Marica grófnő után? A Virág Cukrászdából kelt volna a híre? Valami megváltozott.

Elsősorban persze Flórián. El is tűnődött az ok-okozat kérdésén, hogy ő változtatta-e meg a világot, vagy az tette ezt övele. Arra az eredményre jutott, hogy természetesen az ok is, az okozat is Ria. Néha gyanúsította azzal, hogy legalábbis a szegedi meghívásokat személyesen intézi, de Ria mindig nevette:

- Gondolod, hogy nekem ekkora a befolyásom?

Nagy volt a meglepetés, amikor a színház igazgatója személyesen kért tőle egy felszabadulási műsort, közösen a színésztanodásokkal.

Fentről jött a parancsolat! Most kell hát megvalósítani a Nagy Meglepetést! A Zeneakadémia gondnoka felhajtott neki egy Bösendorfert megfizethető áron. Flórián zsebében lapult a lakáskulcs, bázírozva Ria elfoglaltságára megrendelte a fuvart. A zongora már ott állt jámborán a kapualjban, amikor a vártnál korábban megérkezett Ria. Akkorát sikított a látványtól, hogy megremegtek az ablakok, a Bösendorfer boldogságában majdnem elbőgte magát, Fló pedig gyorsan belekapott Beethoven elgurult garasai felett érzett Haragjába, s szállt a tréfa utcaszerte, holott még nem tudták, a jószág hogyan megy fel az emeletre. A két szállító-munkás a böhöm hangszerrel fennakadt a lépcsőkön. Ha az új szomszéd, a Vitéz Pista nevű péklegény nem áll be, még mindig ott álldogálnának a boltíves bejáró alatt, s oda lenne a boldogság.

Fló számára ekkor derült ki, hogy ő a szívélyes „Pista pék”, mint később Ria emlegette, aki már eddig is számtalan szívességet tett neki. Nagyon ad a jószomszédságra.

- Ez aztán a gyarapodás! - lihegte a fiatalember a művésznő felé, amikor bekanyarodtak a szobába.

- Talán nem késő megtanulnom zongorázni.

- Majd segít a professzor úr. Igen fűrgék az ujjai.

Ezt a beszélgetést Fló fél füllel hallotta. Egyszer később teljes élességgel jöttek elő. Akkor már a színük megsötétedett. Most azonban örült a segítő izmos karnak.

Megtudta azt is, hogy a földszinten teljes észrevétlenségben él egy öregasszony, kitelepített család végső tanúja. A maradék nippeket és a lánykorában még fénylő, mára kirojtosodott szőnyegeket őrizte, amelyek a létfenntartásra őrzött szűkös javakból maradtak. Ria olykor levitt neki egy-egy tányérka süteményt, elüldögélt nála, aztán a kredencbe csempészett egy kis csomag kávé. Ria sok mindent megtudott tőle a régi világról, amikor a kormányzó meg a körülötte lebzselő urak Dorozsmán hozzájuk jártak ejtőzni a fehértói vadkacsavadászat után. Meg a szőlőskertek szüreteiről, amikor esti szertartás volt, hogy a lányok a frissen szögelt faládikákba némi szőlőt, mogyorót, diót csomagoltak a színes ablakoktól szivárványos verandán, s szétküldték a szegény rokonságnak. Saci néni mesélt, mesélt, a sütemény elfogyott. Arról persze hallani sem akart, hogy néha, amikor Riának ideje akad főzőcskézni, egy tányér meleg ételt elfogadjon. Megvoltak így kettecskén a nagy házban. Ria azért megkönnyebbült, amikor megtudta, hogy a gangról nyíló emeleti szoba-konyhába férfi költözik. A fiú jóvágású, fekete gyerek volt, és Saci néni szerint nőszülki készül.

A zongorával Flórián berendezkedett Szegeden a Szűcs utcában.

Szegedi fellépés-sorozatának nyitánya rendhagyó elemekből állt. Az igazgató úr elővette rendezői emlékeit, az íróasztal mellől kiszállt a rendezői középbe, és összeállította a felszabadulási műsor vizuális formáját. Kiderült, teljesen hiába. A gátlástalan és pergő temperamentumú ifjúság kezébe vette a dolgokat, s a dolog túllendült egy könnyű műfajú komédiázáson. A bonyodalom akkor fokozódott, amikor az egyik énekes srác megbetegedett. Flórián sürgönyözött Jancsinak, hogy van-e már gyerek? Ha nincs, Rózsi nem tudná-e kisegíteni a szegedi csapatot egy-két dallal, amit ő szívesen kísérne, s ha korábban jönne, össze is tudnának próbálni.

Rózsika megjelent hatalmas pocakkal a sugárzó képű Jancsi karján, Ria megvetette nekik a vendégágyat a zongora mellett, amely aztán egész nap Schubertet zengett, s a kis molnárlány trillázott mellette csorgó verejtékkal a csudálatosan meleg koratavasban.

A kéthetes gyűrás eredménye egy rendhagyó és páratlanul sikeres műsoros hangverseny lett.

Nem sokkal ez után Flóriánt egy énekszakos középiskolai tanár felkéréssel kereste meg a gimnázium fennállásának jubileumi ünnepélyére, aztán jött a tápéi kultúros, a Virág Cukrászda meg kamarakoncertet tervezett a részvételével, a legszebb élmény a nyári bemutatkozás lett Kalocsán, ahol Flórián még soha nem járt, Ria pedig ragaszkodott ahhoz, hogy elkísérje.

Ennyi fergeteges tennivalótól Flórián szárnyakat kapott. Heti boldogságzenéje minduntalan változott. Legtovább Beethoven Apassionátája ringott édesen, ám meg-megszakadt Debussy Boldog szigetével, amelynek lágy, nőies dallamát Fló a saját örült boldogságérzetére idomította, s már-már hars induló lett belőle. Ám rendületlenül készült a következő, egyelőre beláthatatlanul sorakozó fellépésekre. A gyönyörrel eltelt Flórián ekkor szedte elő egyik friss mániáját is, Sztravinszkij Petruskája átírását zongorára. Már régóta piszkálta a zsongó gondolat, de minduntalan félre kellett tennie a tobzódó munkálatok közepette. Most volt egy pillanat, amikor nem tudta abbahagyni. Izzadtra gyötörte magát egy-egy fordulattal, és a sikerült megoldás után boldogan paskolta zongoráját:

- Jól van, paripám! Így kell zenét szerezni! Persze jó helyen kell okulni, Sztravinszkijnál!

Váratlan siker lett. Ki gondolta volna a laikus fülnek nehéz zeneszerzőről, hogy belopja magát a közönség szívébe a tápéi Pártház avatásán?

- Olyan ez neked, mint nekem gimis koromban a Berlioz Rákóczi indulója volt a Népfrontos gyűlések végén.

Ria némi öniróniával vegyesen, nevetve emlékezett. Flórián magához vonta a lányt. Minden szegedi zongoraőrülete ezzel a mozdulattal végződött. Hol a maga keltette zenei élménytől volt boldog, hol mert felkapott zeneművésze lett a városnak, sőt, a régióknak, de igazán és főként Ria közelségétől. Ria pedig ösztönből mindig azt nyújtotta, amire Flóriánnak szüksége volt.

A kalocsai fellépést két napra tervezték, s már a vonatablakból kinézték a kiserdőt a Vajas patak mentén, ahová másnap kirándulnak. Egyelőre zongoramustra a Népművészetek Házában. Flórián kiverte, hogy azonnal kipróbálhassa, s igaza volt. Enyv, kiskés, feltűrt ingujj és az abszolút hallása segítségével néhány röpké óra alatt felhangolta a sokéves jószágot. Nem merte megkérdezni, mikor játszottak rajta utoljára, és kik, ne átkozza el őket, amiért miattuk rostokol a rezsó mellett az enyvbűzben, míg odakint fantasztikusan ragyog az augusztusi nap.

Már gyülekeztek a népek a koncertre, amikor Flórián befejezte mesterkedését a leeresztett függöny mögött. Próbaképp belekapott Schumann C-dúr Toccata-jába, ám lassan önállósította magát a függönyzsinór, és láthatóvá vált a hokedlin álló, de gyönyörű népi hímzéssel földig takart zongora és a zenében elmerült Mester. No, nem ez volt a műsorba felvéve, de a kalocsaiak fogták a bűv-varázst, s Flórián alig tudott vacsorára elszabadulni a pódiumról.

Andalgó séták az Alföld kies helyein. Ez volt ennek a nyárnak és ősznek a csodája. A szállodák kínjait lassan megszokták. Igen, két szoba. Igen külön-külön. Az egyik portás rájuk mosolygott, és egy kétágyasba terelte őket, a másik morcosan nézett, mert egy kisvárosban az ilyesmi ugye elítélendő dolog. Mosolyogtak szerényen, ám a szobában felszabadultan egymásra borultak, és hangos hahota közepette megfogadták, hogy másnap gyorsan összeházasodnak. De hát annyi dolguk akadt. Pláne amikor megkezdődött az élet az iskolában és a színházban, hát halasztották, egyre halasztották. Hiszen csak a szállodaportásoknak volt fontos az a papír, nekik a lényeget már a valóság tálalta.

A tél havas fehérségében egyszer átruccantak Makóra. Igazi lovas szánt csíptek el a vasútállomáson, s ahelyett, hogy a két rozoga városi taxi valamelyikével bevitették volna dermedt testüket a szénrel fűtött, bűdös hotelbe, elvitették magukat a befagyott Maros partra. Rugdosták a térdig érő szűz havat, élvezték hátrahagyott lábnymaikat, mint a gyerekek, átázott kesztyűs kezükkel hógolyókat kerekítettek, és fergeteges hócsatába fogtak, míg a hideg meg nem merevítette az arcukat. Ria pillája alatt megfagyott a könny. Akkor vissza a pokrócok alá, és urasan begördültek a lovakkal a szálloda elé. Megengedhették maguknak. Sem Ria, sem Fló sem korábban, sem később nem volt ennyire gazdag, mint ekkor. Meg aztán nem volt mire spórolni. Ria néha elejtette, hogy most épp a Dohány utcai festés árát verik el, de Fló leintette: minek? Csak mint átutazó jár Pesten, leadja az óráit, néha egyik-másik tehetséges sráccal a kötelezőnél valamivel több időt tölt Bartók vagy Bach ürügyén, de mihelyst teheti, száguld lefelé Szegedre.

Már kinézett egy Skodát. Nem a kényelmesebb utazás hozta lázba, hanem Ria elképzelt tekintete, amikor majd meglátja! Pláne amikor beleül! Igyekezett suttyomban megszerezni a jogosítványt, hogy már az első tavaszi csorgáskor azzal pöföghessen hozzá. S mint minden, ez is klappolt!

Zörgött a karosszéria, hörgött a motor a kártyúkkal tarkított, igen-igen hosszúnak tetsző országúton, keze a kormányon, szeme a végtelen szürke sávon, és minden méterrel Riához közeledett!

Ültem a szélvédőn, az idő és a kocsí haladt Flóriánnal Szeged felé.

Köd van, most láthatóvá válhatnék, ha akarnék, képzelődtem. Hm. Meglát a visszapillantóban, rám néz, csodálkozik és megborzong, mert aki angyalt lát, annak közel a Mennyország. Így tartják errefelé, és akkor váratlanul egy kamion lesodorja az útról. Lehetnék Országút Angyala. Vértó fejét a karomba zárnám, s lelkét elvinném fel-fel a Végtelenbe, repülnék vele az úron át, elsuttognám neki a varázsszavakat, s akkor mit tehetne más, megszeret, mert ez a törvény. De mi értelme halott testét odahagyva árva lélekkel szerelembe esni? Nem! Nem így akarom!

Törődj bele, Őrangyal, más a regény, és más a valóság...

Még köd volt körül, de Flórián szívéen már a nap dörömbölt. Jaj, sietne már! Hátranézett a tükrön át, lehet-e előzni, s a visszapillantóból egy arc mosolygott rá! Ria arca! Őrangyalom, te szép, mosolygott Flórián, és engedett a gázpedálon, mert nem bírt elszakadni a káprázattól. Különben is, minek sietni, ha Ria elébe jött?!

Hát, ez az én formám!

Autótulajdonosok. Nem bírtak magukkal, be akarták járni a világot, és Flórián ki akarta próbálni az összes létező zongorát. Elsőnek aztán átruccantak az Alföldről a Duna túlsó

oldalára, megnézték Szekszárdot. Hogy a városban ki hívta fel rá a figyelmet, el sem tudták képzelni. Igaz, Miskával nemrég összefutott Csepelen, tőle tudta meg, hogy megint vétkesen mulasztott, a Kismartoniék gyereke lassan fél éves, az esküvőt karácsony táján tartották, s ő sehol. Meg azt is, hogy Csilla már a harmadikat várja, évek óta nem tanít, csak a háztartással foglalkozik, Béla keményen tartja az iramot, mert hiszen muszáj. Miska még egy sort fuvolázott a Flórián száguldó élete feletti változásokon, és átadta Tamás üdvözlését. No, Flórián akkor felejtette el megkérdezni, nem Tamás keze van-e a dologban. Bár miért kérdezte volna? A híre Tamás nélkül is eljuthat egyik kultúrostól a másikig. És tulajdonképpen maga a Zene ragadta el, az viszi a hátán. Eddig bejáratta vele a fél Alföldet, most aztán már át kellett néznie a Dunán túlra is.

Az országhatár persze nem nyílt meg előtte. Bár a hír szárnyakon jár, de tán ahhoz is útleveél kellene.

Ez a fontos? Nem ez!

A felkérések sodorták magukkal. Közben egyfolytában Riára vágyott. Akkor is, amikor mellette volt, akkor is, amikor tőle távol. Valahol egy lerobbant művelődési házban a pódiumon ült egy rozoga széken tíz párnával megemelve, vagy egy ragyogó színházteremben rivaldafénnel megemelve, mint aki repülni készül a hangok után, vagy egy iskolai tornateremben, ahol háromszor annyian zsúfolódtak, mint amennyien befértek, s a szomszédból áthallatszott a kocsmai cigánybanda muzsikája, s ő Riára gondolt, ahogy annak idején az áporodott levegőjű vonatfülkében vagy a távolsági busz nyomorított ülésén kucorogva, vagy most, egymaga a volán mögött a rozoga Skodáján, amely többet aludt a szerelő garázsában, mint odahaza, vagy Szegeden, az utcán.

Ez a fontos!

A boldogságzenék sorában újból Chopin került élre. A D-moll Nocturne Ria második számú kedvence lett, és mindenütt betétette a műsorba, ahol csak megfordultak. Az elszabadult ujjak féken tartása épp akkora megpróbáltatás volt Flóriánnak, mint az, hogy felnőtt ember módjára viselkedjen, hogy szét ne robbanjon a feszítő sugárzástól, vissza kellett fognia a lelkét is, fel ne szálljon valahová az ismeretlenbe, mert még valaki elkapná odafenn. Különösen ezzel a D-moll szonátával volt így, amely a hangok vágatása közben beakadt egy felhőbe, ahonnan aztán párával megrakottan, nehézkesen szálldogált lefelé.

Igazából mostanában kicsit elveszítette a fejét. Mindent vállalt. Sokszor eszébe jutott a régi-régi fitymáló szövege, amikor Katinka buliján hahnizni invitálták, olyankor mindig elmosolyodott. Akkor a Zene vélt szentsége mindennél fontosabb volt? Vagy több volt benne a lustaság?

Akkoriban a Dohány utcai lakás állapota sem érdekelte igazán. Mamát bántotta talán, Matild meg javítgatott rajta, amennyit egy szükséghajón lehet. Most azonban? Most valamivel többet lát. Egyelőre ezekből a fellépésekből jött az az anyagi többlet, amivel elkezdheti tervezni a jövőt. Nem mert hát nemet mondani, nehogy elfeledjék vagy megsértődjenek, s aztán soha többé.

Így telt a tél. Utazások, koncertek, bankettek sora.

Aztán jött a csíkos levél. Ugyanazzal a kézírással, fekete keretben.

Anyá meghalt.

Kinyitotta a levelet. A nyomtatott pártécédulán Ed bácsi kézírásával a halál dátuma. Két hete este fél 9-kor Anya megszűnt lélegezni.

Ed bácsi biztosan ott ült mellette. És ő?

Aznap Pesten. Fél kilenc. Már túl a vacsorán, amit megelőzött egy pohárka vodka. Igen. Feszült volt, és lehúzott még egygel. Aztán nekiült játszani. Mozart C-dúr zongoraversenyének 3. tételébe fogott. Mögötte a fotelben a kiterített tiszta ingek, Matild gondoskodásának nyoma. A zongora kihajlított gyertyatartóján a pohár, a filodendron cserepében a vodkásüveg. Emlékszik, becsukta a zongora fedelét, hogy halkabban szóljon. Csak a bőrén át bújt belőle a muzsika. Anya miatt volt a pianissimo? Búcsúzott Mozarttal? Akkor már tudta?

A zongora most is lecsukva várta, a tetején simára igazított kelim terítő, közepén kotta, semmi más: Mozart zongoraversenyének teljes partitúrája. Nekifogott. Becsukta a szemét, és mögé képzelte a vonósokat, az egész kis diszkrét zenekart.

Anya üzenete után Flóriánban kicsit minden összezuhant.

Másnap lemondta az óráit, lement Riához, végigélvezte a viszontlátás örömét, a csókjai nyomán kibuggyant kacagását.

Sokára és nehezen mondta ki, hogy Anya meghalt.

Egy idő múlva persze kiegyenesedett, folyt tovább a hajszás élet telve gyönyörűséges vára-kozással, és a viszontlátás nem hervadó örömével. Azt, hogy egy ideje minden megváltozott körülötte, nem győzte tudomásul venni, nem értette, nem is erőltette, néha a tükörbe röhögött, mintha nem is ő lenne ott vele szemben! Közben minduntalan Anyára gondolt, és valahol belül összeszorult egy fura büntudatféle.

Nem tudott mit kezdeni ezzel a halállal.

Mamáét átélte, minden sejtjével érzékelte.

Egyik nap aztán leült a fehér papírlapok elé, és egy hosszú-hosszú levelet írt Ednek. Talán valaki lefordítja majd neki odakinn. Ezzel valahogy mindent megtett, ami megtehető, vélte, és picivel könnyebb lett a lelke.

Tanév végére ágynak esett. Megfázott, belázasodott, a szíve kihagyott, aritmiázott, sokszor megszedült, pedig mostanában nem nézett az üveg felé, aztán elesett az utcán. Összetört kezeivel kénytelen volt orvoshoz fordulni. Ágyba parancsolták.

Világos, mindezt nem a bacilusoknak köszönheti, még csak nem is a túlcsorduló bánat teperte le. Akkor mi? Épp most, amikor minden olyan ragyogó, érthető és világos? Amikor nincs benne hiányérzet egy csepp sem?

Még nem tudta, hogy vannak, akik belebetegsznek a jövőbe. Az egyszer csak megérkezik, mint egy elkerülhetetlen út. Ha az ember erőtlen a küzdéshez, egyszerűen rálép és végigkínlódja.

Tudok másik utat, egy választási lehetőséget. De még nem tudom, felvállalom-e a bűnt értetted...

Ria harmadnap reggelén megjelent a Dohány utcában:

- Meggyógyítalak.

És ott volt, s gondozta éjjel, nappal. Flórián nem tudta volna eléggé megköszönni, ha gondol egyáltalán ilyesmire.

Kutyául érezte magát, eltűnt körülé a világ, mozdulni sem volt ereje, mégis öntudatlan boldogságban lebegett. Ha felébredt, Riát látta, amikor visszazuhant az öntudatlanságba, ott is

őt érzékelte. Megtelt Riával. Később, a gyógyulással együtt sűrűsödő éber pillanataiban próbálta megfejteni a titkot, mi vonzza őt ehhez a nőhöz? Éppen most mi? Miért nem érezte ugyanezt húsz évvel ezelőtt, amikor naponta látta, és voltak apró, közös dolgaik?

Akkoriban persze még tartott a lányoktól. A poklot élte át az első tanítványokkal kettecskén a zongora mellett, érintések a kéztartás miatt, a beszippantott samponillat, a fejlődő mellek az orra előtt, egyáltalán, a közelségük, s milyen kacérok és magakelletők voltak! Riát nem is tekintette lánynak, ő volt a fesztelen haver. Azt a borzongató öngyilkosságát nem értette, megdöbbsent, a nők furcsaságai közé sorolta, s idegesen hátat fordított. Arról pedig azóta sem esik szó! Egyáltalán van valami diszkrétén érzelmes és anyás ebben a nőben. Ahogy posztó-papucsában nesztelenül közeledik a tálcával, a pohárral, a gyógyszerekkel, ahogyan megeteti, ahogyan betakarja. Minden férfi vágya egy ilyen anyaöl, amelyik ha kell, rád borul. Igen. Ria a létezésével beburkol. Csak a motoszkálását hallja, az illatát érzi, és hiába félhalott, telítődik vágygal!

Ria nem fecseg, nem liheg, nem zsörtölődik.

- Azt akarom, hogy mindig legyél! Szívbelhártya gyulladás, nem semmi! Vedd be, légy szíves! Edd meg, légy szíves! És idd meg, légy szíves! Nem? Akkor hazamegyek. Majd Matild ellát. Engedj el, fáj! Nem, nem bújok! Ne kínozz! Tilos. Még mindig.

Fló magamegadóan fekszik, csak a szeme követi Riát.

Ria. Az övé! Alig mászott ki a gödörből, még mindig magas a láza, mégis de bevonná maga mellé két álom között, amikor megint és megint csak Riáról álmodik. Ha volna erő a karjaiban! De ott nincs. Lejjebb költözött. Vagy feljebb? Csak a fejében él a vágy?

Ria meg a másik szobában ágyaz magának! Ki lehet ezt bírni? Igaz, ha csak a másik oldalára fordul, zakatol a szíve.

Már félig az álomba süllyedve elmosolyodott. Ria. A százarcú színésznő. Aki őt választotta. A legszürkébb egeret a piacról. Micsoda Yerma volt! Meg Öreghölgy! Pesten akármelyik színház örülhetne...

Ria. Az ő asszonya.

Hamarosan összeházasodnak...

Kézenfogva rohantak fel a bozontos szőlőtőkék között, egymást kergették bújócskázva. Hiába volt majdnem negyven, Fló akkor még csudára bírta, most bezzeg még ráemlékezni is fárasztó!

A katonás sorok bokrain vastaghéjú levelek árnyékolták az opálszemes fürtöket, s a napfény melege elmaradt a domb aljában valahol. Szeme törtfényű kép közepében Ria, amint megtorpan egy zölden domborodó pince előtt, mintha megijedt volna, netán felzavarják a gazdát, de a deszkaajtó csukva volt szorosan, rajta rendes lakat ült, Ria lehuppan hát, alatta a csábítóan magas fű puha volt és hűsen csiklandó, karjait a feje alá kulcsolta, beleszippantott a pince felől áramló borszagú levegőbe, kicsit pihegett még, felnevetett rá, és maga mellé intette:

- „...és a ligetben, hol friss ibolyán
szoktunk heverni, pázsit nyoszolyán,
kiöntve gondtól dadogó szívünk,
Lysander és én össze ott jövünk...”

Kacéran szálltak a szavak Csopak forró nyári ege alatt, s egy hatalmas diófa nehézkesen borult fölé. Fló melléje telepedett, Riára fordult, s apró csókokkal rakta tele a kipirult, fényes arcot, ujjai aztán gyönyörködve kezdték bátortalan sétájukat a lenge nyári kelmén. Ria leseperte kedvesen:

- „.... Ha szeretsz galambom,
feküdj odább, ne így közel, ha mondom!”

- Ez nincs is benne! Át akarsz rázni! Hermia nem küldi odább, akit szeret!

- Shakespeare idejében tán volt még az ifjakban szemérem. Bezzeg ma már!

Kacagott Ria, és Fló nyakába csimpaszkodott csókra várva, az a fűre ejtette a könyvecskét: Hát lehet így szerepet tanulni? No pláne, végszavazni?

- Mi lesz a premierrel, te lány?

- Nem búsítjuk az epedő szeretőt!

A homályló szavakat egymás szájába lehelték, vágyuk hívás nélkül jött elő, mint a sugarak, ha áttörik a bőrt, s megérintik az idegeket. A tűz egy lobbanással elűzte a gondolatokat.

Vibrált a szőlőhegy, s túl a kiserdő szélén a fák komolyan hajlongtak igent. Messzire szállt a Szentivánéji álom, Shakespeare alulmaradt.

Fló agyát s heréit fájásig duzzasztotta az emlék.

Amint felépül, odafurikáznak megint, lekanyarodnak a 71-esről, mint akkor, rátérnek a 72-esre, átszelik a falut, s a kútnál, a köves úton túl, a szedres mellett megállítja az öreg Skodát, felbandukolnak, hátha találnak valakit, aki megkínálná őket egy pohár hús badacsonyival.

Akkor is szomjasak voltak. Senkit nem találtak a szőlőkben, és beteltek egymással.

Ria bejött, szétzilálta az emlékeket, kezében kis csomag, arcán diadalmas mosoly, s leült Fló ágya szélére:

- Emlékszel Anyám húsvéti süteményére? Volt egyszer egy Húsvéthétfő, úgy 20 évvel ezelőtt...

- Hát te a tavalyi csopaki szerelemre, Ria?

- A jó memória családi betegség. Vagy áldás?

- Hány hetes az a rácsos linzer?

- Tegnap sütötte Nagyi, direkt neked.

- Tegnap? Hogy csináltátok? Nem Szegeden voltál?

- Délelőtt, aztán jöttem a gyorssal, és felszaladtam Anyáékhoz. Ritkán látom őket. Néha még hiányzanak is, nem hiszed.

- És én? Mikor itt fekszem betegen...

- Ne mondd! Kutya bajod, csak lustálkodsz. Matild elárulta, hogy itt járt az orvos, azt is tudom, mit mondott.

- No?

- Sok séta, sok evés, semmi izgalom, és a következő tanévet már elkezdheted.

- Már szeptemberben egészséges leszek? Mit mondhatok erre most, áprilisban?

Ria biztos volt benne, hogy megint felszökik a láza, mint mindig, ha a téma előjön. Márpedig az naponta felüti a fejét.

- És szeptemberig mi lesz? Miért nem költözől hozzám, azt áruld el! Legalább! Hagyd ott azt a színházat!

- Ha levágatod az ujjaidat, otthagynom.

Keserű mosoly ült Flórián arcára.

- Jól meg vagyunk mi kötözve!

Fló felhevült, felült, a takarót félresöpörte, Ria higgadtan az ölébe tette a kibontott, vanília-illatú csomagot.

- Kóstold meg! Legalább!

Fló maga elé vette az egészet, hullt a morzsa, zörgött a papír, a falatozás csendje, édes és vaníliaillatú béke költözött a szobába. Az agyakban pedig mindig ugyanaz, monoton ismétlődéssel: Flóban a megoldhatatlanság mindjárt kitör, és Ria mint mindig, higgadtan hárít. Meddig mehet így?

- Az este Mama szobájában jártam...

- Miért?

- Ha nem vagy itt, néha bemegyek. Még érzem Mama illatát. Az slihtolt ágynemű a sublótban őrizi a legjobban. Mindig találok közöttük valamit. Anyám illatát nem is ismerem... Az első buta szerzeményeim kerültek a kezembe.

Fló elkezdte dúdolni. Egyszerű és szomorú dallam volt. Ria megszorította a kezét.

- Emlékszel a 100-as tollszemre? Ha jól tartottad a tollszárat, remek zászlókat lehetett vele kanyarítani a hangjegyekre. Gyönyörű volt! Ha most találnék ilyen százastollszemet...

- Feltehetően pontosan tudod, hogy most ködösítesz.

- Pontosan. Házasodjunk össze! El tudok slattyogni a tanácsig. A többi meg majd lesz valahogy.

- Anyám járt le Szegedre, míg beteg voltál, hogy lássák, vannak lakók a Szűcs utca 19-ben.

- Matild még bírja egy darabig, ráhagyom a Dohány utca gondját. Mit szólsz?

- Leköltözől hozzám, otthagysz az Akadémiát?

- Szeptemberben vállamra veszem a Földgolyót! Lemosatom a Skodát, a kerekek alá hengerítem az országutat, és megyek. Akkor hozzám jössz feleségül?

- Valamelyikünknek meg kellene alkudnia.

Ültek a sötétedő télikert párás zöldjei között, fogták egymás kezét, és nem mertek mozdulni, féltek a vágytól. Fló, hogy mennyire gyenge még, Ria meg az orvos szavait rágtta magában. Beszélgettek, duruzsoltak, Áprilisban.

De szép volt!

Aztán jött a viharos boldogság, amelyet nem éltek sem külön, sem együtt eddig. Fló nem hitte, hogy van ilyen, és Ria olyan volt, mint aki meghódította az Egeket, vagy az Egek költöztek belé sugározni.

De az már májusban történt.

Nagyi 86-dik éve ellenére egyenes derékkal állt a konyhaasztal mellett, lisztet szitált a gyúródeszkára, Ria mellé ült a hokedlin, és elnézte erektől dombortérképes, reszkető kezét. Nem nézte ki belőle, hogy összeáll a sütemény. Nagyi Flónak szánta, ha már a betegágyat nyomja a szegény. Hadd egyen egy jót!

- Nagy bolond az a fiú, ha veled szűri össze a levet!

- Ugyan, Nagyi! Tán igaz, amit Fló állít, hogy rokonok vagyunk?

- Bolond az, mondom én. Mi módon lennétek?

- Közös nagyapától.

- Butaság. Honnét szed az ilyen badarságokat?

- Olvastam a leveleidet, Nagyi, kár tagadni! A saját szememmel!

- Az a bolond Terka megtartotta őket? Minek már keverni a dolgokat?! A fene! Nyújtsd már ide a sőt, kislányom! Meg azt a bögre olvasztott vaját is. Hát nem sikerült titeket végképp szétválasztani. Hm. Annak idején nagyon reméltem, hogy a szegény a világ végére viszi...

- Kinek kéne szégyenkeznie, ha annak idején ilyen szépen megegyeztetek?

- Nem a Terkára értem! Flóriánra!

- Flóriánra? Mit vétett az?

- Hét nem miatta ettél mérget, kislányom? De miatta biz! No, gondoltuk Terkával, akkor tán szétszakad a nagy barátság. Hát nem összehozott benneteket mégis a rossz sors? Most már ugyan mindegy! Csak nem akartok összeházasodni tán?

- Jó volna igazán tudni ezt a rokonságot, mert gyanítom, hogy...

- Csak nem? Ria! ... No, milyen lekvárt tegyek rá, milyen szeret?

- Szilvát. De beszélj már az istenért! Ki adhat ebben tanácsot, ha nem te? Vagy forduljak anyámhoz?

- Bolondgombát ettél? Csak nem piszkítanál be vénségemre a saját lányom előtt? Nem elég, ha te ferde szemmel nézel rám? Megértem 85 esztendő, most szégyenkezzek?

- De hiszen minek szégyenkeznél? Szép szerelem volt, nem kell szégyellni!

- Sándor nagyapád másé volt...

- Papíron, a szíve meg a tiéd.

- Nem ám! Sándor szívébe mind a ketten belefértünk.

- Hát akkor? Én kikürtölném, hadd tudja az egész világ, milyen komoly dolog a szerelem!

- Szemérem is van a világon. Azért beszélsz így, mert... No, mit is pedzettél az elébb, amikor a szilvalekvárról volt szó?

- Az unokatestvérek közötti gyerek, úgy hallottam, rizikós! Meg aztán 37 lennék, mire megérkezne... Három hete ezen tipródom!

Ria olyan mereven ült a hokedlin, mint aki ítéletre vár. Sápadt arcán a démonok két ferde ránca hasított végig, s elcsúfította a mosolyát. Nagyi riadtan vette szemügyre a lányt. Még nem ismeri a gyermekáldás örömét, megérdemelné pedig. Ezt a fiút gyerekkora óta magának akarta, s most itt van, egészen az övé lehet.

- Összekötne titeket...

- Valamelyikünknek fel kéne adnia az életét, vagy a színházat, vagy az Akadémiát. Nem tudunk dönten... Gondolod, hogy most akkor dönt helyettünk a sors...?

- Feljössz akkor végre?

- Nem. Már én szögedi lány vagyok, a szögediek primadonnája.

Riában kicsit engedett a bizonytalanság köde. Örömet okoz-e Flónak? Szét fogja rúgni a házat? Vagy?... Lehet, hogy nyűg volna neki?... Sosem beszéltünk ilyesmiről. Leírtuk a kérdést, benne vagyunk már a korban.

Nagyi a tepsiben megszórta az egészet darált dióval, aztán a vékonyra sodort tésztacsíkokkal nagyon óvatosan megalkotta a rácsozatot. Egész kis műremek kerekedett belőle. Ria nem hitte volna ezekről a reszkető kezekről.

- Anyának még ne! Flónak kellett volna legelőbb elmondanom, de hát...

- Orvosnál voltál már?

- Nem. Majd. Hogy mit szól hozzá...

- Neked kell tudnod, mit akarsz, a siker pedig attól függ, hogyan tálalod.

A szakértő, gondolta Ria, és először tudott elmosolyodni.

Akkor nyitott rájuk az anyja, Nagyi már a tollal kengette a rácsokat.

Szebb május nem volt sem azelőtt, sem azután.

Ria tolt az időt, meg kapaszkodott is belé, képtelen volt elszánni magát a vallomásra. Hátha Flóban más életterv épült, amelybe nem illik a család? Ő pedig vita nélkül engedelmeskedni fog akkor is, ebben biztos. Elengedi majd a visszahozhatatlan esélyt, és cipeli majd az ódiumát egy életen át. Néha csalónak érezte magát, remélte, hátha kifut az időből, s akkor a döntés már nem az övé. De ha kész helyzet elé állítja Flót, az nem fair. Egyre keservesebb, s az idő szaladt. Képzeletében százféle helyzetet épített fel, amely megkönnyíthetné a szavakat, és száz alkalmat elszalasztott gyávaságból.

Fló mindebből semmit nem sejtett. Lekötötte türelmetlenségének fékezése. Nem az ő műfaja a várakozás, nehezen bírja a tétlenséget, igaz, élvezi a kényelmet, a gondoskodást, Matild megfizethetetlen figyelmét, Ria ragaszkodó, aggódó szeretetét. A feje már mióta nem fáj, a szíve mint egy pontos kis szerkezet, veri a normát, nincs kihagyás, sem ugrabugra. Tulajdonképpen semmi baja! Nem is volt, véli summázatul, annyi történt mindössze, hogy egyszerűen elege lett a rohanásokból. De vége! Mostantól egész életet akar élni! Az első lépés: ki-mozdulni a falak közül. Igen, megkeresi a májusi erdőket Budán. Most olyasmire vágyott, amire eddig nem is gondolt, mert a zongora a négy falhoz láncolta.

Jancsi karbantartotta és használta a vacak, kopott Skodát, míg Fló az ágyat nyomta. Kismartoniéknál nagy lett a viháncolás a kölcsönautó jóvoltából, olykor elindultak országot nézni, Jancsi a volánnál, hátul meg a selymeshangú Rózsika a picivel. Végigénekeltek az utat, Kisjankó kontrázott, csak úgy zengett. A csendes falvakban utánuk fordultak, némelyek meg is álltak, az erdőben a madarak elhallgattak, mert a kacskaringós ösvényen mózeskosarat lóbálva dalos emberek verték fel birodalmuk csendjét.

No, vége ennek is, vélte Jancsi, amikor megállt a Dohány utcai ház előtt. Merthogy egy időre úrvezető lett Varga tanár úrnál, amíg Flórián a volán mögé nem merészkedik. Erre föl aztán bevállalták a hosszú utat, s elindultak Szegedre.

Szebb május nem volt sem azelőtt, sem azután.

A színház nagy ovációval fogadta őket, Riát visszavárják, ő elpirult, olyan volt, mint egy elsőáldozós kislány. Hová lett a primadonna fellépése? Eltörölte a többhónapos aggodalom.

A hosszú zötykölődés, izgalom után ejtőzni, meg szagot fogni beültek a nézőtérre. Verdi Otellója ment, a diri betuszkolta őket az első sorba, de addigra Ria kikészült. Jágó áriáját már nem bírta végighallgatni, kiosont.

A folyosón Fló úgy kapta el.

- Nem bírom tovább! Egy molekula oxigén sincs odabenn. Menjünk ki a Tisza-partra! A kollégák majd megbocsájtanak. Nekem most friss levegő kell!

És a Tisza-parti fák felvállalták a tanúságot.

- Nem kimerültség ez, lelkem Fló, gyerekünk lesz.

Milyen egyszerűen hangzott!

Fló egyetlen szót nem tudott kinyögni. Nem is értette. Csak nézett.

- És a színház?

- Az a fontos?

- A fenét! Fel kéne fognom! Egyszerűen hihetetlen!

- Nekem is.

Ria arcán egyetlen könnycsepp pergett lefele, a szája sarka nevetett, de háta meggörnyedt, görcs húzta. Öreg vagyok én már ehhez, gondolta, de majd túlélem: nem olyan sok az a kilenc hónap! Már annyi se!

Fló egy sörényes oroszlán vad bömbölésével rázta meg az esteli csendes parkot, a vén fákat, a sétányt, s a klinikák már sötét ablakú tömbjeit.

- Igen! Akarom! Eddig nem tudtam, mire várok!

Riát akarta, s vele a gyereket! Mindent! Ami boldogság kijár az élettől, azt most mind meg akarta kapni!

Öles léptekkel elindult valamerre, úgy kilépett, Ria egészen elmaradt, de Fló csak rohant, nem bírta visszafogni magát. Aztán megperdült, felkapta asszonyát, mint egy gyereket, szigorú és néma arccal hazáig vitte. Az emberek megálltak, azt hitték, baj van.

Ria könyörgött:

- A szíved! Most másztál ki!

- Ha kímélni kell magam, hogyan lesz hármasban?

S vitte.

A Szűcs utcai ház tárt szívvel fogadta őket. Jancsiról meg is feledkeztek. A konyhában találtak rá meg a szalonnás-paprikás kenyérre. Rávetették magukat a maradékra, mint akik napok óta nem ettek.

- Mondjad meg neki Ria!

- Nocsak! Egy titok?

- Egy.

Ria leült a konyhaasztalhoz. Meg kellett megint kapaszkodnia, aztán nagy lélegzetet vett, és megkérdezte, Rózsika hogyan csinálta az első időt? Jancsi elkurjantotta magát, átölelte Riát.

Flórián felkelt az asztaltól, bement a szobába, szép csendben felhajtotta a zongora fedelét, s ült egy darabig meredten. Mint aki nem hiszi, amit átél. Aztán egy zenei bestsellert szedett elő az agya mélyéről. Még ifjunc korában szívelte nagyon, akkorról maradt benne, amikor még Jóskáéknál gyakorolt. Lendvai mama imádta. Hogy most honnan keveredett elő, fogalma sincs. A fülében zúg a dallam, testté kell tennie! Hogy Ria is hallja! Sinding Tavaszi zsongása szállt a mennyezet alatt a lehúzott redőnyök titokzatos homályában, a gyéren világító mennyezeti lámpa tompa fényében. Ria megjelent az ajtóban, nekitámaszkodott, kezében kés és konyharuha, arcán fényes mosoly.

- Házasodjunk össze! - kiabálta Flórián, miközben szállt a melódia körbe-körbe, és virágok nyíltak a szürkére kopott falakon. - Ez már mindig így lesz! Biztos! Tegyük rá esküt papíron is!

Flórián kiabált, száguldott a muzsika, nem ám úgy, amint Sinding megírta! Harsány boldogsághiharral árasztotta el a házat, a szobát és kettejüket.

Jancsi a konyhában belevágta a bicskáját a rózsaszín szalonna közepébe, és nagyokat hersintett a húsos paprikából.

- Bizony, ez már mindig így lesz!

Tényleg azt hitték.

Már visszafelé igyekeztem az úrból, lelkemben megértem, nemtörődöm boldogság. Egy pillanatra megtorpantam a Kazinczy utcai járdaszél felett: ugyanitt ugyanígy már találkoztam sorsot sirató őrangyallal valamikor régen! Dézsavü! A jelenség a párolgó kanális rozsdás rácsa felett lebegett, és emberies könnyekkel apadhatatlanul hígította a szennycsatorna bűzös állagát. Ria őrangyala lenne? Nem létezik! Ria gyereket vár, s ennél mi sem gyönyörűsegebb az emberek között! Legyintettem, és sietősen tovább-suhantam. Amikor befordultam a kapun, már messziről bútorok vonzolását, idegen basszusok kurjantásait, vödrök zörömbölését és létrák kopogását hallottam, szagok támadtak rám elvetemülten, piszkos mikronok sajtolódtak éteri a lényegembe a porral telített levegőből! Alig tudtam átvergődni! Pedig üzenetet hoztam Flóriántól.

Ria sürgött a létrák, bútorok és papírcsákós-pemzlis emberek között, kezében demizson meg poharak, lábával teli sörös rekeszt tologatott.

- Igen, épp ilyet akartam, fehér, hótiszta ajtókat! És ott fenn azt a gipszrozettát kérem meghagyni! Jaj, le ne essen a létráról! Ménkü magas ez a mennyezet! Jól betakarták a zongorát? Az a legfontosabb mind között! Meg a télikert! Ebben a szobában alapos fertőtlenítés kell! Ide vaníliakrém színt kérek, egyebütti mind fehéret, de ez legyen csak vaníliakrém. Hogy az milyen? Majd csinállok egy tállal délután, jó? Addig arra a fokhagymás-kolbászos reggelire igyanak egy stampedlivel, ez meg a kísérő...

Csörömpölt a sörös rekesz, Ria a fején kendővel, hasán köténnyel suhant végig a terjedelmes hodályokon. Aj, te jó ég, ebbe a konyhába új bútor kellene. No, egyelőre elég, ha tiszta lesz. Kivéve persze Mama szobája, de hát rendjén, ha Flórián így akarja.

Vajon ki fog engem ennyire olthatatlan konoksággal elevennek tudni holtom után, ahogyan Flórián gondol Mamára?

Aztán Matildra bízta a továbbiakat, és levonatozott Szegedre. El kell köszönnie a közönségétől. Az utolsó előadás június közepén lesz, később már nemigen léphet színpadra. Majd egyszer.

Igen, visszajön, persze, most azonban ennyit tud ígérni mindössze. Hogy a szerződés? De drága direktorom, csak nem akad fenn 20 év után egy papíron? Azzal kacagva kipenderült az ajtón.

Végre elszánta magát egy orvosi vizitre.

A Dohány utca fényesen, fehérén, kisúrolva alszik.

Flóriánnak per pillanat nincs rám szüksége. Flóriánnak Ria angyalokajára lenne szüksége, de az is tehetetlen, mint én.

Bejárok hát Mama szobájába olvasnivalóért, ahol remek kis könyvtár porosodik a polcokon. Így lettem most már tudós az angyalok földi dolgaiban, például André Gide barátom jóvoltából. Mintha közvetlenül nekem írta volna a gondolatait! Áldás érette és köszönet! Legközelebbi pihenő túrámon meglátogatom Odaát.

Fló Pesten intézte a dolgaikat, Ria mégis minduntalan Flóriánba ütközött: a kád szélén ült, míg tisztálkodott, a nyakába lehelt, amikor arccal finomította a bőrét, átöltözés közben az ajtó mögül leste, és összehúzott szemmel megpillantotta a tükörben. Persze hogy ijedten hőkölt meg, amikor a lépcső feletti fordulón egy valódi emberbe ütközött. Vitéz Pista volt. Hatalmas kézcsókokkal üdvözölte. Ria a barátságtalan arcát vette fel, jaj, épp sietek! Különben alig látja, nappal alszik, éjszaka dolgozik, ám most nem moccan előle. Valamit akar.

Csak gyorsan, időre megy.

Kiderült, mindent tud, azt is, amit még az anyjának sem mondott el.

Nyilván Pestre tetszik költözni, hogy a babával együtt legyen a család, ott aztán lesz hová tenni, inkább, mint ebben a kicsiny, sötét lakásban. Szóval akkor ő most bejelentkezne ide, és beadná a lakásigénylést, hogy amikor a művésznő... igen, igen, amikor a Szomszédasszony Pestre költözik a babával, addigra kiutalhassák, mert hogy ő hamarosan nőszül ugye, és neki is jönnek majd a porontyok, és abban a szobakonyhában ugyebár...

- Majd megfontolom, és szólok.

- Hamarost, ugye? Az idő megy, és az igényléshez legalább hat bejelentett hónap kell! Ha kérhetném! Ó, azzal a szép kis fürdőszobával...

- Honnan tudja, milyen a fürdőszoba?

- Annak is olyan ragyogó szépnek kell lennie, amilyen a Csépy művésznő...

Kézcsók, és végre el. Ria még pár pillanatig riadtan gondolt a beszélgetésre, de a vizsgálat miatti izgalma nagyobb volt, hamar elfelejtette. Sajnos, később sem jutott az eszébe.

Most azonban irány a Klinikák, a Nőgyógyászati pavilon. Nánássy doktor már biztosan várja! Ajaj! Taxit kell hívnia! Csutom víz a háta a nagy sietségtől. Ekkora koranyár...

Nem! Nem akarom leírni!

Nánássy doktor kezében a vérvétel eredménye.

- Nem, ez nem terhesség - mondta hűvösen, közben a lelet papírjait lapozta.

Ott állt Ria a fehér szobában nagyon-nagyon egy szál egyedül. Körmét a tenyerébe vájta, hogy úrrá legyen hirtelen feltoluló görcsén és feltörő könnyein.

Aztán minden elmúlt. Amikor az orvos szelíden a vállára tette a kezét, és közölte vele, hogy muszáj lesz befeküdni a klinikára néhány napra, abban a pillanatban elöntötte a két hónapja visszaszorult vér.

Ott állt Ria fehér szoknyájában, lábait szétvetette, érezte a meleg vér simogató csurranását combja belsején, és a zöld linóleum padlóra csipp-csepp, csepegett pirosan. Állt és nézte dermedten. Azután elájult.

Fló előtte térdelt a kórteremben az ágyára hajtott fejjel, és sírt. Erre ébredt.

Fló az ismeretlen telefonhang közlése után felöltözött, lehajtott egy kávé, Matildra bízta a mesterembereket, és behúzta maga mögött az ajtót.

Az országút lassan görögve húzott el a kereke alatt. Érezte Ria illatát. A kerekek surrogása babaszuszogáshoz hasonlított a nyári záporban.

- Nem baj, hogy nem lesz baba, Ria. Ne sírj! Miről tehetnél? Nekem egyetlen dolog kell: te, te, te! És mindörökre! Ha kijössz innen, azonnal megtartjuk az esküvőt!

- Nagy vérveszteség, igen. Még nem tudni, rosszindulatú volt-e. Két hét múlva lesz eredmény. Hazaviheti, hogyne.

Megszűntek a koncertek is, nyaral az ország, a színház is bezárt. A bejárat mögül hideg enyvszag és titokzatos csend szivárog.

- Nem, még nem épült föl teljesen. Igen, a szerepeit osszák másra, direktor úr. Egyelőre. Bocsánat, sietnem kell!

A zongorák némák. A nyár forró. Verejték csorog a háton, a homlokon, az utcán, a kocsiban, a Tisza-parton, az ágyban, és vérszag, amit magával visz a kórteremből.

Simán gördül a hordágy, zöld álarcosok kísérik némán, a csendet itt tilos megtörni, a félelem a plafon alatt settenkedik, és lépést tart vele.

Fló csak futva tudott közlekedni. Mint gyerekkorában. Képtelen volt megbarátkozni a méterek lassú koptatásával.

Minden reggel a Klinikák felé látták szaladni.

Kezdődnek a próbák, s még mindig nem állok a lábamon. Hogy lesz ez? Csak még egyszer érezsem azt a nézőtérről feláramló valamit, ami az összeverődő tenyerek ritmusában dobog felém! Anélkül nem érdemes élni.

- Rák. Gyors lefolyású. A morfium csodákra képes, de hát... Néhány hét. Talán két hónap...

- Tudja?

- Elvem az igazmondás. Könnyebb a betegnek, ha ismeri a helyzetét...

Este 9 után kitessékelték a kórteremből.

A Szűcs utcában Balakirevtől zengett az utca, az Iszlamei ment egyvégtében egész éjjel. Ideges futamait hatvan ujjal játszotta. A Mindenek Istenét akarta megkövetni vele. És hát Riát, aki még mindig a klinikán, s ő ittmaradt egyedül a zongorájával.

Forgott a forró lepedőn, nem találta a helyét, mindenhogy fájt. Aztán eleredt a könnye. Úgy folyt, mint a Peer Gyntben az utolsó előadáson a nyári szünet és a kés előtt.

Solvejg dalát végigsírtam, elmaszatolódott a smink, ki sem mentem a függöny elé... Akkor a babámat vártam.

Azok boldogságkönnyekek voltak.

Jóska megérkezett. Lehozta Jancsit is. Meg Misit és Tamást. Mindenki itt van Szegeden. Kimentünk a strandra sörözni. Közben Ria lázasan hánykolódik az egyágyas szobában.

Vajon jót tettem vele, amikor kiemeltem a sokaság közül?

Naponta háromszor benéz a nővér.

Tudom, az elviselhetetlennél is rosszabb lesz, és nincs megváltás. Nánássy megveregeti az arcomat.

- Egy mosolyt, drága művésznő! Mint a Marica grófnőben!

És kimegy.

Én maradok Thomas Mann Megtévesztettjével egy szobában, és elsopáncodunk, kinek hogy sült el a szerelem...

November. Nem ismerni rá.

Áttért Debussy-re. Úgy püfölte az Arabeszkeket, mint aki számonkéri a jajt.

Fló! A hangszer nem tehet róla!

Nagyi a lányába kapaszkodott. Mind a kettő szívesen cserélne vele, ők már megélték a magukét.

- Add a botomat! És ne sírj! Arra gondold, te szegény, hogy nem mindenkinek adatik annyi boldog esztendő a Földön, mint a lányodnak jutott. Ez azért kicsit szép, nem?

Anya szül anyát, így vagyok benne a sorban...

Valahol a köd alján ott van az ős anyasejt, az Őspete, megszülte az elsőt, az a következőt, a következő is megszülte a következőt, az megint, és megint, évmilliókon át.

A köldököm ennek az összefüggésnek a jele.

Én vagyok az utolsó szem.

Nagyi bután nézhet a sor végére: nincs folytatás!

Egész héten át zuhogott az eső, girbegurba csíkokban futott a víz az ablaküvegen, zöld fény a feje felett, tátongó mélységek kútjának kávján imbolygott. Néha eszmélt, néha elnyelte a morfium.

Egy ilyen csöpögős, koromfekete éjszakán feladta.

Hány kilót fogyhattam? Mind az ötven oda már.

És eresztette a kút peremét.

- Menjen a francba! Nem érdekel a bejelentője! Nincs lakás! Magának se, nekem se, érti? Nem is lesz, érti? Na, nyomás!

Fló a rácshoz lökte Pistát. Attól tartott, visszakupja. A pék erős legény volt.

Tél eleje.

Fél éve nem jártam Pesten. A klinika és a Szűcs utca közötti utat járom.

A péklegény minden lehető alkalommal megvár. Egyszer nem vár egyedül, és vérben fagyva maradok a lépcső tetején.

„Nincs joga... Nincs joga...”, ezt suttogja. Vagy hallucinálok? Ő a rossz lelkiismeretem?

Flóriánra ráestelik a koratél.

A kórterem szűk és sötét, benne lebeg Ria a zöld virrasztó lámpa kísérteties fényében.

Nincs erőm! Ülök csonttá aszott, eszméletlen asszonyom teteme mellett.

Lélegzik, küzd az angyallal, de nincs már.

Fogom a kezét, hűl.

De hiszen ez már nem is ő!

Némán, esdeklőn zörgetik a lelkét a gondolataim!

A morfium álmából ébredek, egyetlen éber pillanatra ébredek. Az ablak előtt csupasz ágak, fényesek. Sárga fényfolt a falon. Mindig ugyanott remeg, ahányszor ébredek. Körül a zöld sötét, s idebenn a vörös fájdalom, testemben kés forog, hasít, újra fordul, csikorog, vág! Végre halk csoszsanás, a nővér megáll.

Az utolsó adag.

És felhő jön fehéren, áttetszőn, bodrosan, árad, és megeszi a fájdalmat. A hasam lebeg, a testem súlytalan.

A sárga fényfolt helyében most egy angyal ül.

- Vigyél már! Benned sincs szájalom?

Az angyal magához öleli, s kirepül vele a meleg biztonságba.

A lélek felolvadt s nevetett.

Ez már a nemlét.

Jön a hideg megszokás a zöld lepedő lebbenésében, a villanyoltás véglegességében, a műszer kikapcsolásában. Nem új, ha valaki meghal errefelé. Nekem sem. Hányszor meghaltam már a színpadon! De valahogy az nem tűnt ennyire véglegesnek.

Hajnaltájt elvisznek. Zötyög velem a hordágy a végtelen, csupasz folyosón. A mennyezet rám hasal, alacsonyan virrasztanak a pisla lámpák, csukott ajtók vonulnak kétoldalt, a kerekek surrognak, a zöld lepedő lassan csúszik lefelé...

Flórián lelke napokon át az öntudatlanság védelmező bugyrába süllyedve, a fájdalom sűrű iszapjának olyan áthatolhatatlan mélységében létezett, ameddig szellemlény sem érhet el.

Egy élettelen hús felett lebegtem, s csak szántam tehetetlenül.

És Flórián soha többé nem emlékezett ezekre a napokra. Cselekedeteit ledarálta, mint a gép, jégbefagyott elmével. Tette, amit muszáj, hivatalból hivatalba baktatott, elmondták, bólintott, megtette, este lefeküdt, reggel felkelt, felöltözött, olykor evett, aztán lökték tovább a tenni-valók, intézkedni kellett, egy elmúlt életet lezárni. Nem hagyhatta ezeket a szörnyűségeket másra. Olykor az anyjára gondolt, őt vajon ki s hogyan hurcolta a vállán és az agyában legbelül, amikor már nem volt?

Egyet tudott, hogy Ria nincs. Pedig érezte áramló ölelését nappal, szuszogása melegét a hátán éjszaka, ezt azután is érezte sokáig, hogy a gyászából feleszmélt, később csak néha, amikor rágondolt, és a gondolatával aludt el.

Valami jéghideg vette körül most már mindörökre.

A temetés utáni éledő napokban nem mozdult ki a lakásból. Zsibbadtan ült órákon át mozdulatlanul, mint aki valamire vár, nehogy elszalassza. Üres fejjel bámulta a csendet, lassan ráalkonyult, villanyt nem gyújtott. Mint aki nincs. Nem is ért el hozzá semmi, az sem, amit a szeme felfogott. Lebegett értelmetlenül, félig élőn. A másik felét eltemette. Néha beugrott egy-egy kép, igyekvő mozdulatok, segítő kezek, hangok, sírások, harangszó, villamos zötyögése, aztán egy idegen kocsiban idegen testekhez gyűrődve. Virágillat, esőpermet, fákról hulló könnycseppek, víz és víz, és a Tisza-part meg egy rendőr, aki hazakísérte. S most itt ül a régi mély berzserben, háta mögött a poros zongora hallgat.

Feláll, átmegy a konyhába. Idegen minden, sose látta. Nyúl a pohárért a halványkék, pattogzott kredencbe, s rájön, az meg ott Riáé. Keze megáll a mozdulatban. Tányéron valamikori vacsoramaradék. Talán ennie is kéne már. Keresi a kenyeres dobozt, benne száradt kenyérdarabka, a kredenc aljában üres zacskók, tejmaradék egy lábas fenekén, a gázon narancs papírzacskóban, penészesek. Muszáj ennie. Kabátot ölt, és kimegy az ajtón. A lépcsőnél valaki utána fut, köszön. Nem válaszol. Az ember megáll, visszanéz rá:

- Stét! Minden rendben?

Flórián ránéz, nem érti, a fiatalember felfogja, mi van, és elsiet:

- Nem baj. Majd holnap!

Flórián elballag a túloldali boltig, konzervet vesz meg kenyeret, hozzá egy üveg rövidet, a szokásosat. Hóna alatt a papírzacskóval visszamegy, rémlik, be sem zárta az ajtót, a kapura ráfordítja a kulcsot, ha már benne van, aztán felakasztja a szokott helyére. Odafele nekiül, hidegen bekanalazza a rakott káposztát kenyérrel, közben meg-meghúzza az üveget, aztán úgy marad a konyhában az asztal mellett, csak akkor riad, amikor a borzongás végigfut a hátán. Fázik, érzékeli, ahogy az éhséget is. Tehát élni akar. Ria is akart, de neki nem sikerült.

Flórián a gondolatra elszégyellte magát.

Inkább rendet kéne tennie.

Nem holnap, még ma.

Egész éjjel pakolt, mosogatott, minden szennyest a mosógépbe rakott, hajnaltájt ruhástól dőlt az ágyra. Álomtalan álomba merült. Másnap reggel kávét főzött, és folytatta, míg tiszta ragyogásban minden olyan lett, mint volt régen. Mint amikor belépett egy vágyakozással teli, hosszú út után, és elárasztotta a boldogság, hogy végre itt van.

Most akkor meg akarja találni Riát. Minden ajtót és fiókot kinyitott, eddig nem ismert zugokban turkált, fehérneműk és ruhák halmai között járt, kirakta mindet a heverőre, a székekre, fotelekre, belelátta a testét, fürdött a felszálló illatban, és sorra eszébe jutott, melyik ruhát mikor viselte, átélte azt a szerelemmel, étellel teli, hiánytalan öt esztendő, és fáj, piszkosul fáj az egész.

Rendet akart és rendetlenséget csinált.

Ült a két szoba közötti lépcsőn, hátát az ajtófélfának vetette, térdeit átfonta, és nézte Riát, az otthonát, mindent, amit elveszített, kezében egy pár pici kötött babacipőt szorongatott. Ria reményét. Ennyire készült hát...

Az itt töltött első éjszaka emléke bújt elő, az álom a gyerekekkel, Ria gyerekével, aki álmában annyira közömbös volt számára, azt hitte, nincs köze hozzá. De hiszen van!

Miféle álmok és jóslások intik az embert? S hogyan lehet felismerni a jeleket?

Így!

Flórián reggel körülnézett a szétdobált holmikkal zilált szobában, a redőnyön csíkokban vágott be a fény, s rázuhant az terpeszkedő rendetlenségre. A levegőben Ria illata keveredett az Idő áporodott molekuláival. Flórián felült. Elveszítette az összhangot közte és a világ között.

- Nem! Ezekkel nem tudok együtt élni! El! Vissza Pestre!

Az emlék maradjon ott, ahol nem háboríthatja semmi: belül!

Kibújt a kaósból.

Egy hét alatt mindent eltüntetett a lakásból, csak a falak maradtak, s a lakkozott parketta közepén a kiszolgált berzser, amiben már napok óta aludt összekucorodva, mint egy embrió. Meg a zongora.

Megnyugodott.

Felcsapta a zongora fedelét, mellé ült, és fél elánnal, könnyedén, csak úgy Ria régi, kedves Chopin-keringőjét kezdte. Aztán nekilódultak az ujjai, vele a lelke is. Kicsit elemelkedett a földtől. Mikor is játszott legutóbb? Nem jött rá. A környezetet sem tudta felidézni, pedig az jó módszer. Ilyen asszociációs logikai jelekkel építette híresen tökéletes memóriáját, amelyben megmaradt minden, amit beletett. De most elakadt. A balkéz akkordjai fölül elmaradt a dallam. Újra kezdte. Újra. A dallam makacsul ellenállt. Ölébe ejtette a kezeit. Ez is a megfejtendő jelek egyike?

A csend és a múlt bizsergett körülötte.

Ekkor dörömböltek az ajtón.

Flórián a zongoraszállítókat várta. Vitéz István péklegény állt előtte, és azonnal a nyílásba tette a lábát, előrehajolt, Flórián feje felett belesett a lakásba. Munkából jöhetett, szemei vörösek, nedvesek voltak, ruhájából dőlt a verejtékszag.

- Röggelt! Ejha! Hová löttek a bútorok?

- Ahhoz magának mi köze? No, gyorsan, miért jött?
- A zongora legalább még itt van! Ha Ria művésznő látná! Jó, hogy odafönn van már!
- Dörömbölt jóember. Akar valamit? Mondja vagy menjen!
- No, láttam, amit láttam. Isten mögáldja, ha van magában böcsület...

Azzal Vitéz István megfordult, és fáradt lépésekkel kifordult a gangra.

Valami nagyon irritálta ebben az emberben, de már ennek is vége. Végignézte zongorája utazását innen elfelé. Tíz perc múlva a Skodában ült, és nehéz lélekkel kifordult a Szűcs utcából.

Pestre indult volna, de előbb az illetékeseknél le akarta adni a lakás kulcsát. A Tanácsban azonban az illetékes elvtársnő nem fogadta el.

- Kije magának az elhunyt?
- A kedvesem.

A nő elhúzta a száját, és Flórián ugyanazt érezte, mint az imént Pistával szemben: kicsi megvetés és egy adag félelem. Közben az esküvőjükre gondolt, amit tervben hányszor eljátszottak Riával!

- Tehát nem az örököse.
- Nem. Bérlakást tudtommal nem is lehetne örökölni.
- A Tanács nem őrizhet egy hagyatékot, nincs rá jogosítványunk.
- A lakás a Tanácsé! Mit csináljak most ezzel a kulccsal? Pesten lakom...
- Készítsen leltárt a lakásban lévő hagyatéki tárgyakról két példányban, tanúk előtt.

Mi várna még rá, ha nem adott volna túl a tárgyakon? Vissza hát! Szűcs utca! Ha ebből az élettelen, Ria illatát őrző falak közül nem menekül azonnal, nem ússza meg!

Megírta a lajstromot a berzserről, és elindult tanúkat keresni.

A színház kongott az ürességtől. Koradélután, a próbák után és az előadás előtt olyan a ház, mint egy kihűlt bálterem, vagy egy várakozó ravatalozó. Az öltözők zárva, a díszletraktár sötét és bűdös, mint rendesen, a színészbüfében még üldögéltek páran. A színházban mindig vannak, akik nem tudnak elszakadni az épülettől, a szagától, egymástól, csak üldögélnek, vagy kártyáznak valamelyik sarokban, olykor éles hangok reppennek, ha olyanok kerülnek össze, akik nem bírják abbahagyni a színházasdit, a másik lehúzását, a diri szidását, vagy a zenészek sinfölését. Itt talált két tanúnak vállalkozó kolleginát, részvétellel és megértéssel szorongatták a kezét, bízatták, hogy jöjjön azért, vele álomi jó együtt dolgozni. Flórián éppen búcsúzkodott, amikor egy öltöztetőnő a kezébe nyomott egy szatyrot.

- Ez Ria drágámé volt, ne örökölje senki, magának meg emlék.

Elköszönt a főnökségtől is, azután kilépett, örökre maga mögött hagyva a színházat. A piros szatyorban Ria összegyűjtött apróságait vitte, minden benne volt, ami kicsi öltözőasztalkáján itt a sajátja lehetett.

A Tanácsban még lézengtek, bár a fogadási idő lejárt. Megtalálta a szobát, ahol délelőtt járt, benyitott, sehol senki. A lajstromot, a kulccsal a közepén letette az asztalra, és kiosont, mint egy tolvaj. Már nagyon messze akart lenni mindentől.

Érdektelen események. Minek kitérni ilyen apróságokra?

Mert apróságok alakítják az elkövetkező időt.

Pest. A helyváltozás nem járt hangulatváltozással. Már a kapu alatt kihátrált volna. Elkeseredetten nyitott be a lakásba. Tudta, mi fogadja: üresség és tágas magány, ahol még a szagok is idegenek. Az igazi otthonát, az áldottat Szegeden összetörte, itt pedig mintha sehol sem lenne.

És így volt másnap is. Sokáig.

Egy reggel benyitott Mama érintetlen szobájába. Mama illatán, az óság levendula-üledékein semmiféle tisztítószer, semmiféle festék szaga nem tudott áttörni. Leült a szokott ágymelletti székre, nem húzott ki titkos fiókokat, nem szemezte Mama évekkel ezelőtt sült apróságait, amelyekbe már-már beletört a foga, de a bádogdoboz még mindig őrizte az ízeket. Elsiratta a szerelmét, a halált, a befolyozhatatlan hiány fájdalmát. Jóval a negyvenen túl sem tudta az öregasszony kezét elengedni. Ott ült a lelke árnyékában, és felötlött benne a kérdés, mi lett volna, ha Ria lakását nem dobja széjjel, ha nem adja ennek-annak, iskolának, könyvtárnak, akadémiának, és az ócskás nem viszi el a maradékot jószerént ingyér, azt is bedobta aztán a Dóm téren a Madonna perselyébe, pedig nem tanult meg imádkozni, s hogy katolikusnak keresztelték, azt csak Mama rózsafüzéréből következtette. Hát igen. Szétdobálta a legszebb öt évét, s most itt van megint a Mama-öl közepén, és vigaszt keres.

Hogy visszarázza magát az életbe, beténfergett a szobájába. A télikert úgy virult, mintha itt rendezték volna be a 'mediterrán terráriumot', a növények dús, párás levegőt ontottak, s a filodendronok léggyökerei kusza hálót szőttek az ablakok elé. Volt idejük.

S hogy belekapaszkodjon a megszokásokba, nekiült a zongorának. Hogy szól ez az ő régi paripája? Fülében Chopin Ria-szerette keringője hullámszótt, de nem merte megkeresni a hangokat a klaviatúrán. Kiderült már, annyira elvesztette Riát, hogy a kedves darabja sem áll a kezére. Hát akkor sirassuk el másik Chopinnel! Ujjai felfutottak, aztán vissza, s rátaláltak a Bölcsődalra. A felszaladó hangsor tetején azonban megtorpant. Akárha a szíve állott volna meg. Nem, nem memóriazavar. Egyszerűen rátört a zokogás. Másodszor sír a Dohány utcában az első napon. Hogy fog megférti ezekkel a falakkal? Az emlékekkel? Egyedül?

Van válasz valahol?

Az Úr behunyta a szemét, hiába dörömbölök kegyelemért!

Tehetetlenül nézem Flóriánt, amint összeroppan benne az akarás, dermedt tudatába belefagynak a történések, lényegtelenné távolodnak a kapcsolatok.

Vágott szárnyakkal ülök a lét peremén, nézem a lomha percmutatót, s hogy enyhítsek kissé a tolvaj halál hidegén, hajtom egyre az időt: Tovább! Tovább! Tovább!

...Lassanként az emlékektől karcolt jégkéreg alatt elkezdtek olvadni az évek.

Sokszor találta magát az országúton Szeged felé. Amint meglátta a külső falusias házakat, a hazaérkezés nyugalma fogadta. Nem is értette, miért nem akart tanítani itt, mint eddig? Aztán rájött, ez az út másik út, ez nem az életének része, csak pótlás az életén kívül. Örültség, legyintett, és némi tört lelkiismeret-furdalással elhajtott a Zeneakadémia szegedi épülete előtt, bekanyarodott a Szűcs utcába, nem állt meg, dehogy, az istenért! Fel sem pillantott az ablakokra, gázt adott, és gyorsan kihajtott a városból, végigdöcögött a villamossínek mentén a

temetőbe. A bánatosan sivár kerítésfal előtt megállította a kocsit. A kavicsos hepehupán ritkán parkolt másik autó, a látogatók többnyire nem hétköznapi délelőtt jönnek ki ide, akkor is inkább villamoson. A temető tágasan üres és nyugalmasan terpeszkedő ilyenkor. A sírok közt egy-egy asszony hajlong, különben nem mozog semmi, csak a falevelek, ha rezzen a szél. Erre a temetői kihalt csendre vágyott.

Hosszú séta, míg a temető hátsó falánál a sírhoz ér. Messziről már látni a maga ültette kicsi fűzfa egyetlen ágát, s a fejfa bánatos keresztjét. Távol a zizzenő levegő délibábja hajladozó szárnyas leánykát rajzol a sír fölé. Flórián megáll, kezében Ria kedvenc margarétái remegnek, lelkében hitetlen mosoly. A gyerek észrevette? Dobbantott egy picit, felemelkedett, és átrepült a fal felett.

Augusztusra váltott a nyár, akkor is találkozott az angyallal. A margaréták addigra meg-sokasodtak, és libbenő fehér szirmaikkal eltakarták a keresztet Ria nevét.

Flórián akkor még nem hitt az angyalokban.

Nem baj! Nem hitt a csörrenő telefonban sem!

Kisjankó hívta Solymárról a tanévnyitójára. Káprázat! Már iskolás?

Flórián nem érzékelte az elmúlt évek sokaságát. Öt éve nem járt erre.

Megráztam, s apró szilánkok pattogtak le magára húzott mohos remetepáncéljáról. Valamit azért elértem, megtörtem a bánatot.

A volán mögött elrévedt a voltakon, eleresztette az út unalmas, szürke csíkját, látta a fiatal gyümölcsöst a ház mögött, a lekaszált fűvet, baloldalt a kazlat az ólak mögött, mielőtt elérje a jóillatú almáligetet, élvezte a homok forró simaságát, amint lerúgva a cipőjét, belelábál, aztán a húst, amikor túlhan benyit Jancsi „műhelyébe”. A „műhely” a ház végéhez ragasztott viskó hatalmas üveglablakkal, benne egy óriási asztal állt, azon ezerféle papír, vásznak, ecsetek, ceruzák, vizes tálkák, rongyok, pasztilin darabok olajos ruhában, és még mi minden a kalapáccstól a vésőig. Az ablakkal szemközt nyersfa keretben ott függ orvosi diplomája, igaz, még nem mint relikvia, csak úgy, büszkeségből.

Flórián most különleges meghívásra jött. A fölséges paprikás csirke csábító volta csak kiemelte a főtéma izgalmasságát: Solymáron a tanévnyitás összekötődött új Művelődési Ház megnyitásával. Az előcsarnok falára Jancsi tervezte a mozaikot, maga is rakta fel. Nagy népi és családi banzár készülődött. Nagy népi és családi banzár készülődött. Flórián hát bedobta magát. Imádta Kismartoniékat. Mindig meglódították a fantáziáját, mert Kismartoniék nem volt akármilyen család. Idősb Rózsika mosogatás után megtörölte a kezét a konyharuhában, hátra simította a haját, és beállt a zongora mellé egy kedves kis Mozart-áriával, Kisrózsza tündérien táncolt, Kisjankó meg összeverbuválta a legöregebb ovis társakat, és betanulták az aprók tánccsapatához a zenei kíséretet, felmentvén ez alól Flóri bá't.

Nagyszerű nap kerekedett. Hars volt minden, és vidám. Amikor Flórián betért egy köszöntés erejéig a kultúros irodájába, nyílt az ajtó, régi arcok, bukkantak fel váratlanul és mosolyogva: Csilla és Béla, az újonnan ideköltözött zenepedagógus házaspár a gyerekeikkel, a foyerban Misi várakozott, mint ideszokott m.v., de most nem lép fel, mindössze élvezkedni jött, ha mégis muszáj, beáll az új solymári szalonzenekarba a timpani mellé. Kari? Róla senki nem tudott semmit, eltűnt a tatai tó mellett. Már belenyugodtak, amikor a hús alkonyatban az utcába berregve befordult piros, kövérhasú motorján.

Összeszótt sorsok fatális téphetetlensége!

Összekeverült a régi gárda, ha csak néhány órára, és Flórián másnap a Dohány utcai magányos hodály otthonos melegében nem tudta szétszálazni, hogy mint is telt el az a tizenvalahány év nélkülük. Milyen jó a régi intimitásban összefonódni! Nem akart összevetni, nem akart semmit, csak örülni, hogy még él, hogy aktív, hogy nem veszett el, és képes volt a hangokkal kiverekednie magát a veremből.

Flórián végül felvállalta, hogy megszervezi az első solymári ifjúsági zenekart, ezzel aztán hosszú időre nem tudott megválni Solymártól. Tavasszal arra is kerített időt, hogy Jancsival eljárjon Zsámbékra. Együtt javították a környék orgonáit, ő melegítette a rezsón az enyves lábaskát, és kölcsönadta a fülhallását, nem mintha Jancsinak nem lett volna elég a magáé. Aztán betévedt a kocsmába egy pohár italra, és hetek múlva a zsámbéki amatőr furulyások karmestere lett.

Ekkoriban csakis Bachot játszott. Amikor szólóestre kérték a Rádióban, akkor is Johann Sebastianhoz ragaszkodott. A Voltemperierte Klavier felhőkön himbálózó fugái elűzték fejéből a realitás kemény képeit. Bach zenéjére mindig elszállt felette egy áttetsző, margarétás lény, szárnyai megcsillantak a kottatartóra erősített stúdiólámpák fényeiben.

Beléépitgetem az angyalítás tudományát.

Amikor sikerül, körülem felsóhajt és megremeg az égbolt.

Számlálatlanul futottak vele a hónapok aktív és hasznos rohanásban. Pihenni a zongoraszéken szokott, ha hozzájutott. Igen, Bach hozta a szent nyugalmat az örület közepette. Nem az a Bach, mint ádáz korszakában, azelőtt, a harsány, a vad, a dühös hangarzenál, hanem az igazi. Akivé visszaneszedett a szívében.

Lassan csitult a fájdalom, az idő homályt borít az emlékezetre. Ria már csak az álmait kereste fel. Mindig boldog mámort hozott.

Az ősz téliesre fordult, aztán kifakadt a tavasz, lassan nyár lett, és egyszer csak az jutott az eszébe, hogy meg kellene látogatni az anyalt a szegedi temetőben. A margaréták barnára hervadnak, ha nem törődik velük.

„Nyilvánvaló, hogy nincs olyan misztikus jelenség, melynek ne volna meg az anyagi megfelelője... A szellem, ha ki akarja fejezni magát, nem nélkülözheti az anyagot. Ebből következik a megtestesülés misztériuma.” *

Vajon a misztikum el tudja-e feledtetni az emberrel körüle sündörgő kegyetlen halált?

Van-e ekkora hatalmam?

???

Akkor mit akarok?

(* Gide: A pénzhamisítók)

Csepelen rekkenő nyár, az ablakok nyitva, beszállidosnak a nyárfa vattacsomói meg az ecetfa édes illata, a zongora frissen hangolva, a billentyűkből Schumann árad érzelmesen, fájdalomosan. A fiú nagyon tehetséges, gondolja Flórián, és hátradől. Ám nyílik az ajtó, a titkár néni jön szégyenlős pírral és kínos mosollyal. Flórián dühösen int, de csak jön, és a fülébe súg:

- Két férfi keresi magát. Kint vannak a folyosón.

- Óráam van, Kláríka!

Kláríka tovább suttog, a fiú abbahagyta a játékot, udvariasan a kottatartót nézi.

- Mintha a rendőrségtől jöttek volna...

Flórián bosszúsan feláll, és visszaszól:

- Bocs, pajtás. Egy perc!

A két férfi ismeretlen. Különbben sem szereti, ha óra közben zavarják.

- Nemsokára vége az órának, kérem, várjanak addig a foyerban!

Fordult volna vissza, de azok sebesen igazolványt kaptak elő, és Flórián elé tartották.

- Arra nincs idő. Vegye magához a személyes holmiját, velünk jön.

Az erélyes hang megállította Flóriánt.

- Tudják, kivel beszélnek?

- Hogyne. És maga tudja, kivel?

Flórián mérge megtorpant. Megadta magát. Visszament a zakójáért.

- Norbi, el kell mennem. Mondd meg Kláríka néninek, hogy ma már nincs több óra. Szia!

A két férfi közrevette a hosszú, szokatlanul néptelen folyosón.

Mintha nem vele történne. De mi? Mi történik vele? Szó nélkül nyargalt közöttük, rutinosan együttthaladásra kényszerítették. Az utcán azonnal eléjük kanyarodott egy szürke Moszkvics. Egyikük besurrant a hátsó ülésre, melléje tessékelték Flóriánt, aztán a másik is odanyomakodott, közrevették, és a sofőr ügyesen kivágott.

Flórián kábán ült közöttük. Kínos volt az érintkezés, a használt felsőruha áporodott szaga, és hogy az agya leállt. Méltatlankodni kellene az eljárásan? Ha nem teszi, jogosnak vélik? Ha teszi, mit ér vele? Érdeklődni? Miről? Nem emlékezett semmiféle szabálytalanságra, mindig betartotta a törvényeket, a KRESZ-t is. A szülei miatt? Már meghaltak! De hiszen úgy vizsgálja magát, mint aki bűnös! Meghökken a gondolaton. Hosszú percek teltek némán. A kanyarokban igyekezett, ne dőljön egyikükre sem, a pirosnál várakoztak, itt-ott előztek, hamar beértek a belvárosba. Akkor megkérdezte, hová viszik?

- A lakására. Reméljük, nincs ott senki. A maga érdekében.

Címet nem kérdeztek.

- A lakásomra? Miért?

Abban a szeparált, lépcsőházból nyíló lakásban akármi történhet, a kutya sem hallja meg. A válasz a félelménél jóval nagyobb szót:

- Megkeressük, amit ellopott.

A lélegzet állt meg benne. Lopott? Nyögve motyogta:

- Tévedés lehet!

- Kizárva.

Erre végképp nem tudott mit mondani! Képtelenség! Márpedig itt letartóztatás történt, ha utánagondol!

Mellette a két férfi szigorú arccal hallgatott. Akkor szólaltak, amikor megálltak a csukott lakásajtó előtt.

- Nyissa ki!

- Menjen előre!

- Öt lépés után álljon meg!

És elindult a pokol.

Flórián belépett, megállt, a sötét előszobában megmutattak neki egy házkutatási engedélyt, felkérték, nevezze meg a tanúkat, talán két szomszédot a házból, akik ellenőrzik a házkutatás lefolytatását. Elkísérték Matildhoz és a házmesternéhez. Másokat nem ismert. Ijedten jöttek be, Matild szóra nyitotta a száját, de leállították:

- Nincs összejátszás!

Leültették őket, s a két megkukult asszonynak végig kellett nézniük az egész rettenetes procedúrát.

Elvették Flórián személyi igazolványát, hivatalból újfent közölték, hogy a büntárgyakat keresik nála. Ha kifogása van a házkutatás ellen, előterjesztheti a Szegedi Rendőrkapitányságon vagy a városi ügyészségnél.

Szeged? Uramisten, miféle pokolba keveredett?

- Ha nincs, akkor itt írja alá!

Persze. Hogy is lett volna? Legszívesebben széttépné a papírt, de hát az hivatalos okmány!

Az egyik helyet csinált magának az ebédlő asztalán, és nekifogott a jegyzőkönyvnek.

- Csépy Ria lakásából eltűntek az állam jogos tulajdonát képező vagyontárgyak egyetlen fotel kivételével. A művésznő ingóságait keressük magánál, Varga Flórián. Kérjük, tegye lehetővé, hogy elvégezzük a munkánkat, ellenkező esetben kénytelenek leszünk bekísérni a kapitányságra.

Flórián nem talált szavakat. A méltánytalanságtól elborult az agya, lebénytak védekező reflexei, csak az egyetlen hirtelen előállt logikus kérdést tudta kinyögni, hogy honnan tudják, mi az, amit keresnek, és honnan veszik, hogy azokat éppen nála fogják megtalálni?

- A vita szükségtelen. Nincs abban a helyzetben, Varga elvtárs. No, kezdjük! Abban a komódban mit tart?

- Nézzék meg!

Azzal kiment volna, de már az ajtóban elébe állt az egyik, és közölte, nincs módja távozni.

Flórián csak az öregasszonyokra tekintettel nem káromkodta el magát.

- Jó, akkor itt összepisilem magam.

- Elkísérjük, de ne gondolja, hogy időhúzással megy valamire.

Eltelt másfél óra, amióta betették ide a lábukat. A régi, öreg tálaló minden rekeszét átvizsgálták, az evőeszközök, tányérok kupacokban a földön, az asztalon, minden asztalneműt kiráztak, és a székekre dobálták. Flóriánnak elege lett, megkérdezte, mit keresnek, hátha ő oda tudja adni, és nem kell felfordítaniok az egész lakást.

- A kedvese ruháit, ékszereit, könyveit, bútorait. Sorolhatjuk. Üresen hagyta a lakást, amikor távozott.

- A tálalóban nemigen tart ilyesmit az ember.

Ezzel jól feldühítette a nyomozókat, rávetették magukat a ruhásszekrényekre, nem kímélték Mama szobáját sem, ahová eddig szentségtörés volt idegennek belépni. Kár volt azt a megjegyzést eleresztenie! Felforgattak minden fiókot, elvitték Mama porcelán csecsebecséit, és régimódi, avított ruháit, mint gyanús női holmikat.

A nyomozás lassan estébe hajlott. A két szegény asszony ment volna, órák óta ültek megfélemlítetten, éhesen, dolgukat félbe hagyva. Minden darabra, ami úgy került a jegyzőkönyvbe, hogy Szegedről való, felkapták a fejüket:

„A házkutatást szenvedő önként előadta a következő tárgyakat:

- 1, 1 db aranynak látszó férfi pecsétgyűrű,
- 2, 1 db aranynak látszó kőfoglalatós gyűrű kő nélkül,
- 3, 1 db aranynak látszó kb. 20 cm-es lánc,
- 4, 1 db Lehel hűtőszekrény...”

Ekkor Matild nem bírta tovább:

- Hiszen magam láttam mindent, amikor ideköltöztek!

- Nem kérdeztük!

De azért Flóriántól megkérdezték, mikor költözött ide. Azt javasolta, nézzenek utána a személyijében, ő ugyanis nem szavahihető, hiába mondta, hogy a gyűrűk a nagyanyjáé voltak, aki már évek óta halott, mégis beírták a jegyzőkönyvbe Mama komódjával együtt, a pecsétgyűrű meg egyenesen a sajátja, Riától kapta a születésnapjára, de hát lehet, hogy ellopta tőle.

- Ugyan ki ismerte annyira azt a lakást, hogy a leírását a hatóság hitelesnek fogadta el? A komódon kívül volt még más bútor is a Szűcs utcában, de maguknak csak az kell a fiókjaival! Az egész lakás be volt bútorozva. Öt évig laktam benne Csépy Riával.

- Kár, hogy nincs házasságlevelük.

Igen kár, gondolta Flórián.

- A Művésznő örökös nélkül halt meg, így mindene az államra szállt, s a tisztelt professzor úr meglopta az államot.

Ha nincs idegfeszültségének végső szakában, hévvel nekikezdett volna egy pikírt szónoklatba a hatalom egyoldalú túlkapásairól, s arról, mit tehet az állam a gyanútlan vétlenek ellen, de azért szorult belé annyi bölcs megfontolás, hogy ne akarjon még egy politikai perbe is belekerülni, ha már köztörvényes lett belőle, abból is a legkicsinyesebb fajtából. Éjfél előtt 10 perccel aláírta a jegyzőkönyvet. És aláírta a két hullafáradt tanú, akiket addig nem engedtek ki a lakásból, Matild még a konyhába sem mehetett, nehogy összejátsszon a vádlottal, pedig már mindnyájan hulla éhesek voltak, alighanem a rendőrök is. Mégsem.

Végre elengedték a két tanút, és lassan szedelőzködtek, miután lefoglalták a bútorait, még a zongorát is azzal, hogy egyelőre nála maradhat, mint munkaeszköz, de az eljárás végeztével mindent visszaszállítanak Szegedre.

- Hogyan bizonyíthatom a saját tárgyaimról, hogy az enyéme? Ki őriz papírokat öreg bútorairól, az öröklött székekről, a nagyanyám által vásárolt százéves zongoráról? Ki bizonyítja majd be, hogy ezek Szegeden álltak Csépy Ria lakásában?

- Az államvédelem tudja, mit csinál!

Ez már a lépcsőházban hangzott el, amikor Flórián kicsöngette a szegény, megviselt ház-mesternét, hogy ráadásul engedje ki a vendégeit.

Egyetlen érzés fojtogatta egész idő alatt. Nem a szégyen, hiszen Matild meg a házmesterné is tudják, hogy mindehhez neki semmi köze! Hanem az, hogy védtelen a vádakkal és az eljárással szemben. Meg hogy Ria és a Szűcs utca makulátlan emlékébe belekever ez az egész méltatlan procedúra.

Elfogyott az egész üveggel. Nem jutott az eszébe semmi. Miképpen szállhatna szembe velük? Ha hallgat, igazzá válik! És tényleg nincs elfogadható magyarázata! Hiába forgatta, nem jutott sehová. Nem talált egy nevet, aki józan tanácsot adhatna. Uramisten! Mégiscsak jobb lett volna, ha Jóska hallgat, és itthagya ezt az országot!

Másnap ügyvéd után nézett.

Közben ezer logikai útvesztő, ezer megoldatlan kérdés. Az életét betöltötte a kénytelen ütközés egy személytelen és embertelen hatalommal. Kihallatások, kanosszajrás, magyarázgatás, mindig más ügyintézővel került szembe, azzal újra előlről kezdődött az egész: hogy miért ürítette ki a lakást, hová tette a bútorokat, az értéktárgyakat, nevezze meg a bűntársait, a zugkereskedőket. Flóriánnak nem volt annyi fantáziája, amennyi galád furfangot a valóság eléje tárt.

Aztán egyszer csak, ki tudja, miért, tán mert végül is egy országos hírű felsőfokú intézmény szerződött munkatársa, vagy talán mert egy ízben hivatkozott a Magyar Rádióra, egyszer csak, miközben eltelt egy év, megkapta az eljárás megszüntetéséről szóló határozatot:

„... Mivel a nyomozás során bizonyítékokat, arra utaló adatokat és tényeket beszerezni nem volt lehetséges, amelyek kétséget kizáróan bizonyították volna nevezett személy bűnösségét, és ez a nyomozás folytatásától sem várható, ezért vele szemben a nyomozást 1983. december 07-én bizonyítottság hiányában a rendelkező részben hivatkozott törvényhely alapján megszüntetem.”

Vége lett!

De már mindörökre megbicsaklott a harmónia.

Idefent órákon át képes elüldögelni anélkül, hogy bármi az eszébe jutna. Ha teheti, feloson ide. Fura lesz megint leszállni a gépről Feriegyen, bumlizni át a városon a rideg, üres lakás felé! No, nem! Felejtünk! Itt nem juthat az eszébe ilyesmi!

Flórián szorosra zárta a szemét. Az utcán elsurrant egy autó. Csendes vidék. Csupa cirádás vaskerítés, buja bokrok, magasra nőtt fák, pálmák, meghitt kertek, csinos paloták, még nevük is van, ez itt a „Villa de Chantal”! Vajon ez a monsieur Chantal hallotta innen a tenger zúgását? Vagy ő is csak képzelte? Az illatát tényleg idehozza a szél. A tenger... és a végtelen ég... Életemben először járok a közelében. Nekem levelenként jut a boldogság, de jut! Nyaralok a barátom jóvoltából. Röhejes, nem? Maholnap ötven leszek... Hogy csinálják mások, elképzelni sem tudom. Az a kis magyar m.v. tegnap az Éden Színház zongorája mellett... A tanítványom volt két éve még...

Csak nem zsörtölödsz megint, Flórián?

Nem hát!

Lenyúlt a jó konyakos flaskáért, aztán felvigyorgott a felhőkre, hogy sicc onnét, hadd süttessen a hasamat a nappal! Még ragyog, még ideküldi csodalágy szellőjét a virító kékség alól, én meg zörgetem a haragomat, és verem a tajtékot ahelyett, hogy bekebelezném a nyugalma!

A nyaralás dologtalan két hete holnapután letelik. Persze maradnék még. De végleg? Nem! Jóska és Irma hiába kapacitálnak. Nem bírnám ki az otthoni bosszúságok nélkül. Ahol kavarni

kell az életet, hogy mozduljon. Ha nem magam hordom magamat iskolákba, falvakba, művelődési házakba, munkásszállókra, ha nem toborzok közönséget, bevarrhatnám magamat egy zsákba, a kutya sem keresne. Az észrevétlenségben aztán elszürkülök, és beleolvadok a háttérbe, lesiklik hát rólam a szem. Bosszúból kulcsra zártam a zongorámat, és elő a tollat! 'A zeneoktatás metodikája'! Azt akarom kitalálni, hogyan lesz a zongoratanár verejtékéből művész! Röhej!

Hangok billegtek a csendbe, Flórián felkapta a fejét. Ojjé, ez a Rahmanyinov, a lehetetlen Paganini rapszódia! Csak egyszer hallanám, hogy a zongora valaha is együtt tart a zenekarral! Micsoda lemezgyűjtemény! Jóska zseniális élete a hangszerével, a bandájával, a feleségével, a gyerekeivel! Nagyon érti! Csatlakoznom kellett volna hozzá anno. Nem először sajnálom azt az eltékozolt harminc esztendőt! Elképesztő sebességgel repül velem a Föld, forog, forog, mint a bolond, s én ülök rajta tehetetlenül, nem tudom elkapni a száguldó időt. Ria szerelmét sem vettem észre idejében! Már csak a memóriám rángatja vissza az éveket a széthullott mélységből.

Flórián behuntya a szemét. Lehetetlen elnyomni a belém kérgesedett üszköket? Újabb ki-nyúlás a nyugágy alá, újabb néhány korty a bársonyos nedűből. Hátha elfedi, ami felkúszik... Ria fogyó, desztillálódó teste két dimenzióban. A nyomozók. Az üres lakás, a magányos falak Pesten.

Miért nem hagyják Odafent, hogy legalább itt, ebben a rövidke színes szabadságban kiszellőzzön lelkemből az üledék?!

Másmilyen regényt írnék és másmilyen sorsot, de kötve vagyok! Olyat írnék, aminek előttem is titok a kibomlása. Tán így:

„Flórián leballag a lépcsőn, megáll a sötétedő kertben, a nappali ablakában lámpa gyullad, odabenn a család lassan összejön az asztal körül. Vacsoraidő. Flórián csendesen mégis kifordul a kapun, felette ébrednek az utcai lámpák, mögötte az éjszakát váró La Ciotat, a kisváros, az ég indigókék, előtte a végtelen víz, a látóhatár csíkja már fekete. Flórián lábára ráborul a pergő homok, szemben áll a hunyó fénnel, jobbával átöleli a mellé simuló alakot. Eddig nem volt mellette. Flórián tudja ezt, mégsem csodálkozik.

Egy nő.

Egy angyal.

Neve nincs, de ha sorssá válik, lesz az is.”

Ilyet írnék, s álmokat szőnék köré szerelemből.

Meddig várjak még? A sorsát valamikor át kell húznom. Mert akarom.

Jóska kocsija nesztelenül bekanyarodik a kapun, a kis bogárhátú motorja szusszan, mint egy aludni térő kutya, s leáll. Kibújik belőle az én barátom, testesen, magas homlokkal, parázs szemekkel, és harsány kiáltással tudtul adja megjelenését. A ház felsóhajt, és fogadja őt.

Most kéne leszaladni a lépcsőn, átölelni, vele együtt bemenni a nappaliba, ahol már terített asztal várja a családot. Nekem is lehetne már családom, de én kívül rekedtem a családosok hősi csapatán. Kívül a művészvilágon is. Itt nyaralok már mióta, s egyebet sem teszek, magamra húzom a tüskés bőrömet, és morgolódom.

A fenébe!

Leóvakodott a nyikorgó falépcsőn. Mindenki tudja, merre jár, de nem szólnak, örüljön a titkának. Ilyenek. Jó itt. A hallban tányérok csörögnek, a nagy asztal körül nehéz székek göröncölődnek, a mosdó ajtaja nyitva, hallani a vízcsap hörgését. Ismerős esti hangok Lendvaiéknál.

Flórián lábujjhegyen a szalon zongorájához tapogatózott, halkán belefogott Mozart D-moll fantáziájába. Otthon van, ezt a kis különcködést elnézik neki. Amikor aztán belépett a villanyfényes családi meghittségbe, hat szempár cinkos mosolya fogadta az asztal mellől.

Igazában csak kérette magát. Esze ágában sem volt kitérni a kihívás elől. Kíváncsi volt Jóska igazi közegére, meg saját magára is. Megállja-e?

- Azt akarom, hogy visszagyere! Ha magad miatt nem, mert nem volt itt neked jó, hát miattam! A bandám miatt! Húzzon ide a zene! Meg az, amit egy banda adhat.

Ez végképp lefegyverezte, és most suhan vele a kombi az éjszakában. Mögötte a megilletődött, szélborzolta Irma, Ferkó mellett meg a Kicsi összekuporodva, tán alszik is már. A nyitott ablakokból bezúg a tengerillat, kék lámpák futnak visszafelé, óriási gyöngysor, hol énekszófoszlányok, hol duhaj rikoltozások csapnak be, alapzajnak meg a diszkrét motorzúgás. Vagy a tengeré? Vagy a véráram izgatott agyában? És mindenek felett szétterül a várakozás. Jóska sem beszél. Szokatlan.

Lekanyarodtak a partot szegélyező útra. A lámpák közeli fényének kontrasztjában a tenger még sötétebb és távolibb, a gátat csapkodó hullámok hangja elvész a város rikácsolásában.

Aztán megérkeztek.

Húsz mérföld, pár percnyi út. Jóska nap mint nap megteszi.

A hosszan benyúló Quai du Port öböl mentén egy látványos, üvegbe zárt többemeletes palota előtt parkolnak. A bejárat felett „Le Crystal” lágyfényű neonbetűi égnek, az üvegfalon belül a város harsányságától elütő, diszkrét lámpák, puha szőnyegek, a mennyezeten túlkandikáló fák, boltíves folyosók, halkán klattanó záruk, osonó libériás alakok. A zeneteremben már ott a csapat. Fekete szmokingos cigányfiúk, illatosak, elegánsak, magabiztosak, diszkrétek. Flórián teleportált egy idegen, mégis otthonos közegbe, és úgy maradt most néhány órán át. Majd aztán, majd az utolsó franciaországi éjszaka békéjében helyükre kerülnek a dolgok. Vagy nem. Most itt mint hal a vízben. Jó. Körülveszik, okosak, türelmesek, igen, meg kell beszélni, nagyjából persze, a Beethoven szonáta, a D-dúr, hogyne, a Pasztorál, és ha a Mondschein is, a harmadik tétel? Röpködnek a dallamok, szól a brácsa, magyarázva belekontrázik a klarinét, és mondják, mondják, miként kezdenének, ha Flórián másképp nem gondolja. De Flórián sehogyan sem gondolja, életében nem játszott nyilvánosan klasszikust cigányzenekarral, improvizálva, azt az egy diploma-bankettet kivéve, arról is Jóska tehet.

Jóska Flóriánt nézte, meg van-e elégedve.

- Hogy-hogy a bandádnak mindegy? Meg van ez beszélve?

- Nem, nem, hiszen most mondtad, mit szeretnél. Az imént, a kocsiban! Hogy Beethoven lenne. Valamelyik szonátája a 32 közül. De melyik? Hogy-hogy mindegy?

Jóska fejcsóválva vonul a csapat után. Beugrik egy kamaszkori emléke Goethe írásai közül, az is azt írta, hogy könyv nélkül megtanult mindent, ami csak némileg megtetszett neki. De ahogy Flóriánba beleragad a zongorairodalom, az se semmi. Még hogy bármelyik Beethoven-szonáta...

A pódium alig magasabb egy tantermi dobogónál, az asztalokról apró, szórt fény omlik szét, halk pohárcsörgés, pincérek suhanása, aztán figyelem, Jóska néhány szava a magyar vendégművészről, aki a barátja. Gyér taps innen-onnan, Jóska még bemondja Beethoven nevét, néhányan felkapják a fejüket, aztán Flórián leül a zongorához.

Az első hangokra megszűnt a zsongás, a mulató könnyű műfaja átadta a helyét Beethovennek. Vagy mégsem?

Áradt a zongoraszó, futottak a csengő hangok, s egyszerre csak, mint egy látomás, a balkéz kíséretébe rövid pengés kapcsolódott. Aztán megint, és megint, végül a bőgő ütemes dönögése összefonódott az alsó regiszter ritmuskíséretével. A betolakodásra a zongora dallamos csilingeléssel felelt valahol odafent. Aztán valahányszor megjelent a bőgő dünnögő szólama, a brácsa diszkrétén egy tercelő dallammal csatlakozott. Ám a zongora mindeközben jöttányit sem tért el az eredeti kottától, magától értődő, természetesen áradó muzsika lett az együttjátekból. Miért is ne! Beethoven annak idején konok bátorsággal elszakajtotta magát a klasszikától, átugrotta a romantikát, és forradalmi elszántsággal beleszánguldott a 20. századba feltűnően modern ritmikákkal és hangzásokkal. Miért ne lehetne ezt a régiújat még újabb harmóniákkal ötvözni? Tessék!

Amikor a törekvő felső dallamívek táncos lejtést kreáltak a szinkópákkal, a primás magához vette a dallamot, olykor más hangnembe emelte, olykor variálta, de mindig kis késleltetéssel, népies kantátaformán összefűzte az övét a zongoráéval. Magyaros ritmussal szállt Beethoven a vele szárnyaló cigánybanda szárnyain. Flórián érzekelte, mi történik. Elvesztette a megszkott kontrollt, hagyta magát elsodorni afféle Liszt Ferencre emlékeztető cigányzenés-mulatós, a tizenkilencedik századot idéző muzsikával, s ugyanakkor, velük egyidejűen keményen benne dolgozott egyfajta újszerű, sosem hallott zenében. A második tétel bájos lírájába aztán beszállt Ferkó a pikulájával, s a fel-fellebbenő keringő táncos ritmikájához végre csatlakozott a klarinét. Flórián itt elomolt, ujjai kéjes lassúsággal siklottak a billentyűkön, erotikusan lágy dallamok kúsztak elő a feloldhatatlan nyolcadfolyamból. A banda most fokozatosan leállt, a vonósok egyenként félrehúzódtak, a zongora magányosan játszotta a témát. Flórián lubickolt, olykor azonban kiszédült a titáni zenéből, s a mostani hangulatra kreált, játékosan magával ragadó, modern ritmikára váltott. Aztán a nagybőgővel karöltve a zongora egyenletes felkiáltásokkal adta hírül a maga boldogságát, míg végül a zene kiteljesedett, s új erővel lendült mindenik hangszer a nagy közös összjátékba.

Ekkor már többen odahagyták az asztalokat, kezükben pohárral, mágikus vonzásban vették karéjba a pódiumot.

A harmadik tétel végképp kivetkőzött önmagából, ki Beethovenből is! Staccatók sorozatával indult, felette még mindig az alapmotívum kergetőzött. A repülő kezek alól csalogány dalolt, és dörgött a harci kedv. A zenekar összefogott, Flórián meg rákapcsolt a humorral kevert szinkópás dzsessz imitációra, amelynek alapját bizony Beethoven rakta le, aztán a lendületből fortissimóba váltottak - tutti!

Egyre érzékelhetőbben szikrázott közöttük a földöntúli azonosság. Egyik sem tudta, mit fog tenni a következő pillanatban, azt pedig különösen nem, mit a másik, mégis egy azonos feszültségre hangolt együttes káprázatos összhangja támadt életre ebben a francia mulatóban. Olyan volt, mintha a tömegvonzás megszűnt volna, s a lelkek itt repkednének valami istenkéz alkotta közegben.

Aztán lágy idillben megszólalt az esteli harangszó, ébredő madárcák daloltak, a hangszerek pedig egyenként kiléptek a muzsikából, magára hagyták a zongorát, hogy fejezze be a koncertet valami fájdalmas mélabúval.

És vége lett!

A zenészek egymásra néztek, arcukon kimerült, fényes boldogság ragyogott, a hallgatóság tapsolt, Flórián már eltűnt a kisajtón túl, ám a lelkesedés nem maradt abba. Helyére terelendő a dolgokat, Jóska bandája nekifogott az Édes rózsám kezdetű nótának, de az most senkit nem érdekelt, a taps csattogott tovább. A zenészek félreálltak hát, Jóska meg örömtől fulladozva visszavonszolta Flóriánt. Az ünneplők köréből valaki Flórián felé nyújtott egy pohár pezsgőt. Azonnal kihörpintette, csak aztán nézte, ki olvasott a lelkében. Irma vette vissza az üres poharat. Akkor a sikerbe kábult Flórián lenyúlt a parkettig, derékon kapta, s felemelte a kis Lendvainét. A zongorán leütötte a kezdő hangot, és nekifogtak Bartókot dalolni.

Azon az éjszakán a Lendvai cigányzenekar nem teljesítette a szerződésben foglalt kötelezettségét. A spontán műsort jóval éjfél után zárta le Flórián a már bevált Liszt-zenével, a Kromatikus galoppal, amely úgy tűnik, sikeresen képes lezárni megoldatlan helyzeteket.

Ez az! Mégis megcsinálja, mihelyst hazamegy! Már egészen elszállt belőle az alkotókedv, belekövesedett a kishitűség, de lám! Új és igazi zenét fog írni! Hiszen tud! Micsoda összhangzat! Micsoda lendület! Micsoda sosem-hallott szépség!

Flórián a tető alatti vendégszoba pamlagán hevert, feldobták az események, feszesre pendült, az ilyenkor feltámadó feszültség ágaskodott benne, agyában összevissza jártak a képek, amelyek minduntalan Irma alakjára kanyarodtak, ahogy összeölelkeztek a folyosón a közös sikertől mámorosan! Olyan szorosan ölelték egymást, érezte az asszony minden porcikáját. Szamárság, te is tudod... - mondta Irma, és szája hosszan, keményen az övére tapadt, mint az ítélet. Flóriánban az erő összetolult, mint egy szív, és bekebelezte az asszony testét. Egyetlen perc volt. Vagy kettő. Az esze, mint a jég közéjük csapott, eleresztette a csöpp asszonyt, és bocsánatot kért. Üresen álltak köröttük a folyosó falai.

Őrünten vágyik most erre a testre, Irma húsos karjára, telt alakjára. Megfeszült érzékei nem engedték nyugodni, hát könnyített magán, szégyellte, de mit tehet róla. A test így-úgy kielégül, ha muszáj, és nincs más megoldás. Nem hagy nyomot a lélekben. Legfeljebb az is kiszárad így előbb-utóbb.

Hatalmas haszonnal a zsákjában tért vissza. Hitte szentül. És mit talált? Egy szétomló lakást, gazda nélküli üres birodalmat. Mellbe vágta már, amikor belépett.

Fásultan kerengett az apadó nyárban hétről hétre. A kulcsa visszhangosan csörgött a zárban, odabenn kongtak a léptei, mint aki átrepült a Hold túloldalára. Ami az elmúlt két hét alatt szépség volt, és ami a Kristályban lezajlott, hihetetlené vált. Nem is vele esett. Nem tudta, mihez kéne kezdeni.

Mihez? Nem csak az otthonával, hanem úgy magával általában. A hozott recept idehaza nem alkalmazható. Hol talál itt vele együtt száguldó mámoros zenebolondokat? Hová adhatná be a terveit olyan zenealkotó műhelyről, ahol kötetlenek a műfajok? Miből és milyen égisz alatt hozhatná létre, ha össze is verődne egy csapat? Ő a tehetetlen, vagy a helyzet?

Nem voltak ablakok, amelyeken át elleshette volna az érvényesülés titkait, a potentátok közelébe sem ért, az Akadémia elkönyvelte tanárként, s ebbe a sémába beleragadt. El lehet ezt fogadni? Tény, hát muszáj.

Napok múltak, nem bírta megérinteni a billentyűket. A tehetsége, az a féktelen ösztöke megfeszítette, mint a ki nem élt szerelem. Ha arra járt, rávert a zongora hátára, s ha kéznél lett volna a kisbalta, tán bele is vágja. Magára kapta a felöltőjét, becsapta maga mögött az ajtót,

nyüzsgött, okoskodott, kiabált veszettül és persze eredménytelenül, aztán kifáradva maga köré gyűjtötte az ivó cimborákat.

A La Ciotat-ban kipihent és boldogan pulzáló sejtek elhaltak, az egész ember kicserélődött.

Ajh, céltalan kerengő, lefagyott Lelkem! A hátralévót azért mégis ki kéne tölteni valahogy...

Magam is kuszált lettem. Az angyalok is lefagynak olykor.

Feltelepedtem az öreg csillárra, onnan a tér jól belátható. De ott sem jutott az eszembe semmi, csak elnéztem, amint a betévedő fényben néha megcsillannak a hamis bronz kunkorok...

Hamis bronz kunkorok... Vagy mégis?

Flórián a sezlonon hevert, ugyanazon, amelyiken lassan 40 éve. Rongyos huzatát pléddel fedte Ria, hogy pofája legyen, de kicserélni, azt nem engedte Flórián. Hát most aztán tessék, a rugók bökk a derekát. Arrébb fészkelődik, lenyúl az elmaradhatatlan szívvidítóért. Megkönnyíti a múltidézt, felszítja a képzeletet, visszacsalogatja a marseille-i pódium valamikori hangjait! Aztán ahogy a váratlan kíséretre reagált, ahogy rájött az ízére, s amikor már Beethoven is elszállt, ő meg Beethoven után! Ahogy követte a tekervényes utakon! És nem tört bele a csontja! Igen, ez kéne! Újra és újra! És mindig ez! Azután jönne Irma a tömött húsával. De jó volt az az ölelés!...

Flórián behunyta a szemét, kicsit még küzd az álommal meg a súlyokkal, amelyek a testét húzzák...

... és az ablakon túl ott lebeg a hosszúhajú, karcsú, szőke lány, a lába formás, a mosolya égi, körüle a szálas datolyapálma, meg a filodendron lyukas levelei... Ő az! A lány a szemközti ház ablaka mögül!...

Szólna, de nem jön ki hang a torkán!

... és a lány belép az üvegen át, lassan közeledik... mint egy gyönyörű, régi romantikus filmben.

Sokszor álmodta már.

Nincs jobb ötletem, hogy kihúzzalak az önfeladás mélységéből, mint a káprázat. Aztán majd lassanként nem lehet szétbogarazni a káprázatot a valóságtól...

Flórián minden áldott este ugyanazon a sezlonon hever ernyedten. A nappalok kötelességei estére kifulladásra, s velük Flórián testi ereje is. Tankolni kell, hogy fenntartsa készségét a tevékenységre, s ehhez bizony Matildnak elég sűrűn kell az üvegviszaváltóhoz rohangania. Drága Matild! Nagyanyám helyett nagyanyám, nyolcvan elmúlt, és velem törődik a nap minden szakában!

Elkövetkezik egyáltalán egyszer a vodka nélküli kényelmes gondolatlanság? Mit ne mondjak, a beletörődés? Ideje volna tán. Vészesen közeleg a nagyon kerek születésnapom, azám! Az életem jobbik és nagyobbik fele eltelt.

El. A minap összefutottam Csillával Solymáron a tornaterem küszöbén. Kedves, gömbölyű negyvenes, a kedélye a régi, s az elszántsága eredményes. Jól eltűnt az életemből. A szerelem maga tűnt el az életemből. Irma kacagós dundiságát is elvitte a kurta idő. Jóska leveleiből néha rám mosolyog, kicsit szemrehányóan, mert tán elkéstem azzal, hogy észrevegyem. No

mindegy már! A Riára emlékezés olyan távoli, mint egy film. Annyira szép, mintha nem is velem történt volna.

De az a lány a szemközti házból minden éjjel ugyanolyan, és előbújik a filodendronok közül.

Flórián egyik este lesben állt a szemközti kapu előtt. A lány gyanútlanul, friss elánnal kiperdült a házból, akkor ő előlépett a lámpaoszlop kerek fénypázmájából, s eljátszotta a regényhőst. Halk és úri kezitcsókolommal köszönt. Itt lakik szemközt, mondta, rálát az ablakára, régóta szeretné közlőrl megnézni, tényleg olyan szép-e, mint az utca túlfelől? A lány mosolygott, a kezét nyújtotta. Épp olyan szép volt.

Egy rövid séta, a sarki Babkávában néhány kör konyak után meghívta Andreát úgynevezett legénylakására. Másnap egy vadonatúj franciaágyat hozatott a Rákóczi úti bútoráruházból a Dohány utca első emeletére. Harmadnap kéz a kézben ballagtak a lépcsőn felfelé.

A lány ámult a tágas tereken.

- Az én albérletem ehhez képest kutyaól.

Minden ajtón benyitott, szerfőlt lelkesedett. Valaki végre értékelte a lakatlan hodályt.

- Mi csoda luxus ekkora lakásban, egyedül!

Flórián lesimogatta a lányról a kabátot, azután a ruhát. Innen már nem volt messze a tágasra terített franciaágy.

Andrea szívesen adta magát.

- Ideje lenne megnősülnöd, nem gondolod?

- Úgy találod, megértem a házasságra?

- A legszebb férfikorban vagy!

Ha Andrea nem látta volna vonzónak, szóba sem áll vele. Andrea nem az a fajta, aki a belső értékei után íteli meg a férfit. Olyan, mint a többi huszonéves lány a nyolcvanas években Pesten. Tucatlány.

A legszebb férfikor? Egy frászt!

Az Andreával töltött pásztorórák nem zajlottak simán. Flóriánt nem ragadta a mennyekbe a lány mindenre közömbös testi és lelki tunyasága. Kiskeresetű pincérlány, kávéfőző egy külvárosi presszóban, ami különben is undok egy hely, füst, trágárság, bizalmaskodó érintések, és későn zár!

Flórián lassan húlt. Andrea nem mindig érte el józanon.

A lány nem volt fontosabb az ital mámoránál.

Ha így megy, egyedül én maradok neki.

Hm.

Az a bizonyos közeledő félszázad...

A zsámbéki Furulyások is tudhatnak valamit, meghívtak bogrács-vacsorára. Akkor azt hittem, ez Andreának való jó mulatság lesz, s magamat is megünnepelendő, visszatelefonáltam, hogy mi lenne, ha a kedvesem is velem jönne? Lenne neki hely? Ó, miért ne! Boldogan várnak mindkettőnket, a kerti pázsiton sokan elférnek. Hát így esett az ötvenedik születésnapom, amelyen még petárdák is durrogtak, és az egész fúvószenekar kiállt az e célra tákolt porondra!

Engem aztán betuszkoltak a pianínóhoz, és lenyomtak eléje, és kitárták az ablakokat. Akkor majdnem elbögtem magamat. Hát ilyen murit nem éltem még, ahol ennyire összefolyt volna a népi duhajság a tiszta muzsika áhítatával, majdnem, mint azon a francia üvegházi éjszakán! Leültem. Két oldalról sápadt petróleumlámpák fénye tartott ihletben. Bartókot szedtem elő memóriám mélységes bugyrából, a Szonátát. Néhány percig vitt a svung, aztán nem bírtam tovább. Megszakadt a szívem. A sercegő némaság és félhomály, a muzsika a zengő, magyarosba billenő akkordjaival kikészített. Bögve játszottam még egy darabig, aztán ráborultam a pianínó sokat elbíró vállára, és hangos zokogással sirattam valamit. Mit? Nem tudtam. Magamat bizonyára. Nagyon részeg voltam. Annyira, hogy betámogattak valahová.

A déli nap forró szurkálásaira ébredtem. Ahogy az eget bámultam csipásan, másnaposan, kócosan, kábán, rájöttem, hogy nem is ide fektettek volna a furulyásaim az éjszaka! Akkor mégis miért fekszem a kazal aljában? Mozdulatlanul még, belefúrtam a szememet a nagy kék semmibe odafönn, és élveztem a széna illatát.

Aztán nagy szégyenkezve igyekeztem rendbe szedni magam. A házban már sült a reggeli tojásrántottám, jó kolbászos, áldott savanyú uborkával, vastagra szelt puha kenyérrel, s míg én a lavórban pocsoltam, legalább az arcomat érje némi kis víz, és megigazgattam azt a gyér üstökömet, már terítve állt az asztal, s váratlanul mellette állt Jancsi barátom az ő teljes családjával. Jancsi kezében egy kupicás pohárból körteszag áradt, szóltanul a kezembe nyomta, a gyerekek elkántáltak valami csodás versikét a fél évszázadoság gyönyörűségeiről, Rózsika is velük dünnyögött, s én megint elérzékenyültem. Csodálatos volt! És Andrea sehol. Jancsi a fülembe súgta, ne keressem, elment az egyik furulyással, már egész este nagyon fogdosták egymást.

- Hát itt voltatok?

- Csak én, a srácok most jöttek Rózsival. Viszünk ám tovább Solymárra! Ma velünk töltöd a napot, nincs kifogás!

Nem is az a Flórián volt aztán Solymáron! Valaki más, aki nagyon jól érezte magát a bőrében. Nem volt ott kéznél semmiféle vodkásüveg, és nem hiányzott. Mihelyst azonban betette a lábát a Dohány utcába, erős hiányérzet tört rá. Először a szokott helyre nyúlt, a kottatartóba, de persze nem talált ott semmit. Begurult, és lerohant, hátha nyitva még az új kis bolt. Gomba módra szaporodnak az éjjelnappali kócerájok, s gomba módra be is csuknak hamarost, nem lehet biztosra menni. Szerencsével járt, hóna alatt a megváltó félliteressel már az övé volt a világ, közel a megváltás. Felnézett túl a házra, Andrea ablakai sötétek voltak. Biztosan dolgozik. Másnap sem látott villanyfényt kiszűrődni onnan. Hetekkel később gyújtott világot valaki odaát, de az nem az a szőke, karcsú lány volt.

Furamód, Andrea sűrűn előjött az álmaiban. Ennyire beléíródott volna a lénye? Könnyű, átmeneti kalandnak vélte, és tessék.

Az álmaiban a jövő szunnyad. Mint mindenkiében.

Építgetem a tervemet tovább...

Egészen addig, míg rá nem jött, ez az álombéli lány nem Andrea, csak olyan. Mint azok, akik százával láthatók napközben a földalattin vagy a buszon. Egy álomlány, aki vele hál éjjelente, és ő meg reggel fogadja feszt, hogy többé nem ringatja el magát alkohollal, inkább hanykolódik hajnalig vagy veri a zongorát, ha meg is lincselik érte, de ezt ne! Hiába.

Kell lennie olyan gyógyírnak ebben a hatalmas zongorairodalomban, amivel elriaszthatja szexuális álmait! Egy siralmas ének, például egy mise! De ki írt misét zongorára? Liszt! Igen!

Előszedte a kottát, és belenézett. Vagy öt éve nem játszotta, mégis azonnal feltámadtak benne a hangok. Liszt az ő barátja és istene. Amúgy is különösen érezte magát ebben a délutánban. Olyan ünnepélyesen meghitt a hangulata. Nem tudta, mitől, de nem is fontos. És az ujjai alól elindult a Stabat Mater Dolorosa. Áll az anya, fiát siratja, áll a keserves anya a keresztfa alatt, halott fiát siratja, jártak a szavak Flóriánban, és feltört a sírás a húrokon, a futamok a mennyezetre szaladtak, megkerülték a csillárt, egy angyal sorra elkapta őket, ráfűzte egy vékony, pókhálókönnyű fonálra, aztán leejtette mind, hadd zuhanjanak! S az elejtett hangok meghaltak az alsó regiszterben!

Flórián most hirtelen leállt. Kezei dermedt kolibriként remegtek a klaviatúra felett, aztán az ölébe ejtette őket. Kinézett a demerungos délutánba.

Befészkeltem magam szokott helyemre, s hallgattam a zongoraszót. Azzal a régi-régi önfeledtséggel szólalt meg, mint régóta nem. Mintha visszatért volna a régi varázs, mintha feloldódott volna a görcs.

Az ablakok üvegét az estébe hajló ég tükörré változtatta. Hókönnnyű bűvöletben lebegtem.

Biztos voltam most már, a zene Flóriánban érzéki gerjedelmet okoz. És bennem is felszítja a gyönyört.

A muzsika hát nem más, mint szex nélküli szerelem?

Igen! A muzsika angyali gerjedelem!

S kívántam, bárcsak zenévé válnék magam is, hogy Flórián feloldódjon bennem.

A Stabat Mater hirtelen félbemaradt, Flórián felállt, és elindult felém, egészen közel jött, akkor öklével belecsapott az üvegbe! Felrobbant a hatalmas ablak, a dörgés végighullámozott a levegőben, majd hirtelen elhalt, s a cserepek csörömpölve hulltak, hulltak még sokáig a járdára az éjszakai csendben.

Meg akart ölni!

Flórián kezéből csöpögött a vér, elsápadva bámulta. Nem fájt, mégis majdnem elájult ijedtségben. Ha nem csörög a kulcs a zárban, és nem jelenik meg Matild, mintha hívták volna, tán el is ájul valóban. De becsoszogott az öregasszony, mint jótékony angyal, azonnal felismerte a helyzetet, kivonszolta a bolond embert a fürdőszobába, s ott, az orrára téve az okuláréját, néhány szilánkot kicsippentett:

- Miért tetted, édes egy fiam?

- Ott állt az ablak előtt egy angyal. Gondoltam, be akar jönni.

- Az angyal. Hát persze. Kopogtatott, te meg verted a zongorát, és nem hallottad.

- Jézussiratót muzsikáltam.

- Rosszabb is lehetne. Ha az ütőérbe szalad? Ha az ujjad felhasad? Hogy zongorázik aztán a tanár úr? Ajajaj! A fiatalság, a fiatalság...

Ennyi kevés kellett Flóriánnak. Átölelte Matildot, hogy csontja ropogott, egy hatalmasat nevetett, s már minden baj elszállt. Amikor a házmesterné csöngetett hosszan és riadt nyugtalansággal, Matild közölte vele, nincs baj, a művész úr kifizeti a járdatisztítás díját, s ha hívna egy üveget, hát végképp hálásak lennének.

- Maga egy angyal, Matild! Nem maga álldogált az ablakban az imént?

- Hát ezek után meggondolnám, megtenném-e. Nem fáj?

- Nem. De az ijedtségre. Velem tart?

Két pohárral tért vissza Flórián, és kitöltötte a maradékot. Matildban jó partnerre talált, ha mostanában társas iddoggalásra volt kedve. Egészen elkanászodott az öregasszony. 82 esztendő! Uramisten! És még soha nem sikerült eljutniok az őszinteségnek arra a fokára, hogy bevallja, miért maradt pártában. Most sem:

- Ha magával találkozom, Flórikám, mondjuk ezelőtt 60 évvel, bizisten elcsábítom.

Így aztán mégiscsak alkoholmámmorral verte el az álmatlanságát Flórián, amiben Matild rendesen bűnrészes volt.

És az álommal megérkezett a szőke, karcsú lány, aki immár egyszerűen Álomlány néven járt-kelt Flórián éjszakáiban.

Meg kell szokjon!

Meg kell sokszoroznom magam, hogy minden tükörben engem fedezzen fel!

Közben hónapok százugdottak tova. Aztán kisarjadt a tavasz is. Flórián nyakig és még annál is mélyebbre merült a tennivalók özönében. Valahogy vénségére egyre inkább a szívére vette a népnevelést. Eddig is eljárt ő, bárhová hívták. Ha zongora volt a helyiségben, eddig is megzendítette, lehetett az városszéli munkásszálló vagy a Viharsarok legeldugottabb kultúrháza. Eme készségét aztán alaposan ki is használta a művelődésügyi referens, rászózt, amit csak lehetett, s Flórián vitte a muzsikát mindenhová. Lassan az önzetlen szocialista művész típus mintaképe lett. Meg is jutalmazták mindenféle jelvényel, meg borralalónak is szerény borítékokkal, s bár tulajdonképp az Akadémia docensi hivatalát viselte, nem vonakodott soha. Harsány kedvvel dobta bele magát a teendőkbé. Ettől aztán fiatalos maradt. Tettrekész temperamentumával, rózsás kedélyével és széles mosolyával nem mondta volna meg senki, hogy immár átlépett a félszázadik születésnapján.

A tavasz korábban jött, igazán májusi vígság kerekedett a márciusi szélben, amikor a szak-szervezeti funkcionáriusok vonata befutott a badacsonyi állomásra. A zenészek és táncosok fő-fő titkára harcos társaival és hangos nótaszóval bevonult a badacsonyi üdülőbé. Attól kezdve nem volt megállás vígságban, jókedvben. A cél persze a kollektív munka továbbfejlesztése, volt bőven fejtágítás is, amit át lehetett szunyókálni. Flórián igazán kipihente magát, s a hozzácsapódott ifjúsággal esténként remekül mulatott a dombháton megbúvó pincék valamelyikében. Hamarosan feltérképezték a hegyet, s az éjszakák kellemes mámmorral zuhantak rá. Ehhez járult még az évszak lágy jóindulata, és Flórián tovább fiatalodott vagy tíz esztendőt.

A vonaton ugyan megszállta az emlékezés, a srácok hangzavara beburkolta, észrevétlen kisurrant a lelke. Riával járt ugyanezen a tájon, nyár volt, rekkenő, és akkor arra gondoltak, itt vesznek házat, és fantasztikus elánnal élík majd a szőlősgazdák életét. Megint előállt benne a vágy. De aztán megérkeztek, s a duhaj jókedv messze vitte a bókászó nosztalgizástól.

Minden ment a maga hivatalosan megszabott útján. Esténként a tanár úr ment lefelé vagy felfelé a szőlők közti csapásokon, mások vállába kapaszkodva félig pityókásan, kurjongatva és szédelegve, aminek java része ügyesen megjátszott móka volt. No, józanságról azért nem lehetett beszélni, nem, csak a belső méltóságról.

- Nem baj srácok! Este megint eljön hozzám az a lány, meglássátok! Minden éjjel bebújik az ágyamba, hukk, az a szőke!

Hát persze! Már hiányzott volna, ha magára marad a képzelgéseivel.

Csak hogy valósággá vált! És eztán legendák szálltak Varga Flórián csáberejéről. Arról, hogy szökeket eszik reggelire és vacsorára.

A hodályszerű, óriási közös ebédlőben az utolsó este, az utolsó vacsoránál új felszolgáló lány libbent eléjük. Flórián belebódult a látványba. A többiek Icunak szólították. Épp olyan volt, mint Andrea. Mint az Álomlány. S ahogy elébe lépett fodros kis fehér kötényében Icuka, Badacsonyi kies vidékének tündérkéje, Flórián azonnal kicsalta a konyhából, s felvitte a hegyre. Azon az úton, amelyen Riával jártak. És elkábította a szenvedélyével. Nem tudta, miféle hatalom áldotta meg ezen az utolsó badacsonyi éjszakán, gyorsan és egyszerűen övé lett a lány.

Könnyű, egyszeri kaland volt.

Csupak hetek óta a háta mögött, lassan itt a nyár. Flórián akkor döbbsent meg igazán, amikor tanévzárás előtt összefutottak a solymári iskola kapujában.

- Icuka! Micsoda meglepetés!

A nő hátrált.

- Itt tanítok.

Flórián bakot lőtt, nem győzte simítani, mindenfélét összefecsegett, közben merően nézte a nőt.

- Eszter vagyok az alsósoktól.

Mindenét apróra összevetette Icukával. Meg az Álomlánnyal. Tökéletes a hasonlóság, mégis pontosan tudta, még sose látta.

Ezek szerint emlékezmem kellene. De csak emlékeztet.

No, látod, Uram, átszövöm a sorsot.

Én teremtettem ezeket a nőket. Te, Uram, a saját képedre szoktál teremteni, mert hatalmas vagy. Nekem elég a tükörmás.

A toll a kezemben van. Te adtad, Uram. Igaz, nem átírásra, de ez a kétbetűs eltérés igazán nem okozhat gondot az Univerzum működésében.

Itt a vakáció, minden békés, napsütéses, Flórián lelke is. Néhány hónap nyugalom következik. Az álmait elzavarja, és beváltja Eszterre. Miért ne? Szelíd és halk szavú. Holnapra bejelenti magát.

Jancsiék gyümölcsösében déltájban letette a nyeseollót, beszólt Rózsikához, hogy sétál egyet, ebédre se várják, azzal begyújtotta a motort, és elpöfögött.

Eszter az ajtó mögött mezítelenül várta. A fogadtatás pikantériáját növelte a testét körülvevő sűrű macskaszag. Úgy kezdődött, mint egy álom. Mint Az álom.

Nem sokat beszéltek. A szomszéd szobából olykor fura neszek surrantak át. Skót kísértetkastélyokban hallani ilyent.

- A cicáim. Bejöhetnek, ha gondolod.

- ?

- Imádom a bundájukat. Egyszerűen megőrülök értük.

- Lehet, hogy engem lelomboznának...

A cicák hát odaát maradtak, s bizony beesteledett, mire ő kilépett a kapun. Még beszólt Jancsiéknak, nehogy azt higgyék, elveszett.

- Holnap reggel jövök, befejezem az almáskertet!

Jött is. Soha ilyen sűrűn. Jancsi olykor felbőffentett valamit a sűrűsödő almafákról, meg a gallyak metszéséről, így, már bőven benne a nyárban, de a szavak nem voltak komolyak, ezt mindenki tudta. Idővel a felbőffenések ritkultak. Aztán elmaradtak. Flórián egyre nehézkesebben állt fel az áldott bőségű asztal mellől, és szívesebben játszott még egy rövid kidobóst a srácokkal. Végül csak elballagott, ahová már nem tudni, miye vitte. Tán nem szerette a számonkéréseket.

Egyik ilyen varázsos augusztusi délelőtt aztán kibukott az igazság.

Csattogtak az ollók a solymári kertben. A két férfi nagyokat hallgatott. Flórián nyisszantásai dühösen szaporázták, Jancsiban is forrt valami.

- Ma sem ebédelsz velünk?

Flórián a barátjára nézett, és felröhögött.

- Persze hogy ismered a Takácsnét az alsósoktól. No, mondd!

- Gyűjtsunk rá!

Leültek az ősszel kivágott öreg körtefa terebélyes tönkjére, jó magosra hagyták, üléshez kényelmesre. És megtudta Flórián, mit tartanak a Jancsifélék erről az Eszterről. Egy pillanatig nem csodálkozott. Viszont ahogyan Jancsi a solymári tanítónő rongyossá kúrt mifenejéről mondott, az mégis meghökkentette.

- No igen. Alig lehet bírni az iramot. Így ötven felett pláne... Szóval én valósággal a mohóságom prédája lettem.

Flórián szemében hamiskás szikrák cikáztak.

- Végül Eszter döntött. No, aznap is kiszálltam a kocsiból, mint máskor, az asszonyka szívélyesen terelt a lakásba, az ágy nyitva, mint rendesen, én behuppantam a szokott fotelembe. Ám Eszter megfordult, és hang nélkül kinyitotta azt a bizonyos, mindig zárt szobaajtót. Macskák özöne viharzott be egymást taposva, lihegve, neki a kedvenc foteljüknek, s megszálltak, mint régi ismerősök. Voltak vagy húszan. A karomon, a vállamon, mellemen, mindenütt macskák, forrók, szőrösek, büdösek! Hiába ráztam le egyet rémült hadonászással, jött a másik!

Jancsi combját csapkodva, fuldokolva hörgött.

- Ez a Takácska... nohát... mekkora egy furfangos nőszemély!...

- Eszter végül szelíd mosollyal egyenként leszedte rólam a cicákat, és kitartha nekem a bejárati ajtót. Akkor már díjaztam a nő humorát. Hatalmas röhögéssel távoztam. Leengedtem az ablakot egy utolsó istenhozzádra, aztán kikanyarodtam, és megnyomtam a dudát hosszan, hosszan, míg el nem tűnt a ház Eszterrel és a macskákkal együtt.

- Szóval szerencsésen megúsztad.

Rózsika zárszava szólt a ház felől.

- No, gyertek, ehetnénk már!

Jancsi után Flórián is felállt a tönkről, és nekiindult az ételillatot árasztó ház felé. Az ajtón túl azonban kanyarodott egyet, felcsapta a zongora fedelét, s belsejében a felelevenített él-

ménnyel, belefogott kedvenc Weber-szonátájába. Most jött rá, mennyire Esztert fogja már idézni mindig ez a darab A-dúrban! Elsősorban persze a cicáit, akik ilyen áldásosan kitették a szűrét. Ez lesz a solymári macska-induló, gondolta. No, azért nem játszotta egészen végig, mert Rózsika kitért volna a hitéből, ha kihúl a leves.

Ez idő tájt kezdtem kétségbe vonni, nem lőttem-e túl a célon a hasonmásom megsokszorozásával. Rendben, Flóri elméjét fel kell készítenem a még nagyobb meglepetésekre, de ítélnem-e ilyesféle megrázkódtatásokra?

Különben a nyár tétlenségben telt, lassan a végére is ért.

Flórián délutánonként mégiscsak odahagyta Kismartoniékat, bevágta maga mögött a kiskaput, kihasználta a még maradó időt, elbaktatott a kanyargó ösvényeken az erdő felé. A jótékony lombokkal takart, görnyedt földhát rejtekében beborította a csend, fülében a maga választotta zene bolyongott, a völgyben patakok csordogáltak, egy-egy mohos követ kerülgettek kényelmesen, olykor vihorászva előre rohantak, és öngyilkosan alábuktak. A szívárványosan szikrázó permettel smaragdzöldre áztatták körül a pázsitot.

A Rózsika forrásnál mindig megállt tiszteletét tenni a solymári vizek nemtőjének, s közben kicsit irigyelte az ő Jancsi barátját.

Itt aztán alaposan elakadtam a természetfestésben. Nem voltam rest, bevettem magam a könyvek közé, mondván, egy angyal mindig tanulhat az emberektől.

Például Fekete Istvántól:

„... a harkály úgy ívelt végig az erdő felett, mintha egy égig érő függöny szegélyét szabta volna.”

Aztán:

„Nagy a csend, némán tántorognak a visszhangot leső szakadékok...”

Szép, szép, de láthat ilyet bárki? Ilyet csak író láthat!

Nem erőltetem magam. Sem ember, sem író nem vagyok.

Ez persze nem mentség, ha a költőiség hiányzik.

Az esküvő rendben zajlott.

Flórián végig nem hitte az egészet. Mint egy alvajáró járt-kelt, tette, amit kértek tőle, aztán kábultan továbblépett. Önfegyelem terén erőn felül teljesített. Szó nélkül hagyta Tónit rendezkedni és rendelkezni. Felvette azt a lehetetlenül elegáns kályhaezüst öltönyt, Tóni arányos testén pedig halványszürke selyem kosztüm feszült. Öltözetük harmóniájában alig látszott a 30 év korkülönbség.

Amióta elhatározták az esküvőt, tervek, intézkedések, látogatások, hivatalok és üzletek, ám esténként gyakoroltak, mert ez már a diploma esztendeje. A zongoraszó alatt és után tombolt a szerelem.

Flórián már jó ideje nem tért magához. Úgy félálomban fel-felmerültek benne ilyen-olyan szorongások, emlékek harminc év előttről, még a Penta idejéből, az a bizonyos Tanár úr, igen. Csillának a Tanár úrra függesztett, rajongó tekintete, s az ablakmélyedésben meghúzódó széptevési jelenetek. A szerep most rázuhant!!

Képtelenség, hogy ez a gyönyörű, fiatal, tehetséges, világ közepe lány szerelmes belé! Mikor még Katinkának is nehezen hitte, pedig, te jó ég, annak már vagy húsz esztendeje! Mit találhat egy 22 éves nő egy nevetségesen szerelmes 52 éves pasasban?

- Ahogy te egyé válsz a zongorával, kedvesem! Zenész családban nőttem, pórusaimban a muzsika, én aztán igazán felfogom a zsenialitásodat! Senki más, érted? Senki-senki! Csak a hozzáértők tisztelik benned a zsenit. Az én rajongásom semmit nem tesz hozzá...

Ilyen szavak!

Azért nem helyettesítik a közönség tapsait, el ne ájulj, Flórián! Ne irigyeld a világot, amit nem láttál! Ne irigyeld a híres művészeket, a tapssal és glóriával ékesítetteket! Tóni majd elmagyarázza, minek a beérkezetttség kényelmes tudata! Csak eltespedsz benne! Vagy felőrlődsz, mert mindig a legfelső szinten kell teljesítened, és elégsz, és összeesel a pódiumon végkimerülésedben, mert odaadtad nekik a tested és a lelked. Nem! Tóni majd megérteti veled, hogy neked nem ez a sorsod. A te sorsod Tóni. Te immár hitelesített és felkent bálványa vagy a legnagyobb magyar karmester és zeneszerző egyetlen lányának, és vő maradsz, míg élsz. Vagy míg a házasságod tart.

Így elmékedett Flórián, miközben elmerült a házasságkötés külsőségeiben, a ceremóniák és ünnepélyes jelenetek fárasztó csillogásában.

Már órák óta hűséget fogad! Bazilika, tömeg, tömjénzag, megilletődöttség, odakint végre a napfény, meg az arcára ragadó mosolyok, fényképezőgép kattogás, körül csillogó kocsik nyája, háta mögött hivalkodó katedrális. Lépcsőkön le, uszályként mögöttük kíváncsiak csoszogó hada, aztán beszállás a bérelt kocsikba, lassú ütemben fel a Várba, mellettük elfolyik a város, méltóság, csend, várakozás. Úri utca, Tichler-palota, Egyes számú Házasságkötő Terem. Vakuk villognak, kommersz zene, szónoklat, miről is? Pohárcsöngés, pezsgő, vivatok, lelkes moraj, ölelések, testek izzadó aurája, oxigénhiány, aztán végre egy kis szellő, átsétálva az Országházba, pincérek halk raja, diszkrét asztalokon diszkrét csokréta, intimitás. Akik nem ütnek mértéket, azoknak kívül tágasabb. Hiába, azért díjazza ezt a Tóni-féle stílust, oké! Csak egy pohár röviddel feltölthetné már a lelkierejét!

És túlélte az egész hajcihőt vacsorástul, köszöntöstül! Igaz, kellett némi segédital az izzadt kezek és nyálas csókok túlságos közelségéhez, mindegy. Már nincs is itt senki, röpke álom a széken, aztán Tóni, a drága, előkerül végre, vállon ragadja, tántorogva elérik az autót, Flórián behuppan, végigdől az ülésen, felette forog a kocsitető, agyában egyetlen kép, a saját egyszemélyes kicsi sezlonja, amelyen átringatózik majd az álom vizeire ebből a nyúlós zűrzavarból! Flórián aludt, akárha otthon lenne.

Aztán ismerős szagok között botorkált. A Dohány utca! Istenem, milyen jó itt! Ilyet se gondolt még soha! Hát ez is megtörténik! Hülye vigyorral elmosolyodott, és beledobta magát a frissen vetett franciaágyba. Ott kezdett józanodni, a hajnal is közelgett. A hirtelen kitörő szenvedély mindkettejüket forgószélként kapta el, Tóni lelkesen bújt mellé, és imádkozott. Flórián szemérmesen hátrított:

- Túlzol, lelkem!... Jól esik, nem mondom...

- Nem hiszel a varázserődben, drágám! Ezért nem vitted többre...

Ez azért szépen hangzott.

Kapcsolatuk néhány hete alatt kiderült, hogy Tóni szerelmi mámorát a zene a végsőkéig tudja korbácsolni. Ha szólt a zongora, vagy bekapcsolták a lemezjátszót, minduntalan valami gyönyörűséges kéjbe zuhantak, nem tudtak elszakadni egymástól, döröghetett az ég, és renghetett a föld. Flórián nem ismert magára. Tóni minden eddigi nőt felülmúlt. Ha egyszerűen

egy kis muzsikálásra támadt kedve, s Tóni a közelben volt, számíthattak a következményekre. Tónit mindenfajta szellemi-érzéki gyönyörűség azonnal erotikus vágyra gerjesztett. Mint mondta, mindez csakis Flóriánnal lép föl benne. De vele azonnal.

Tóni én magam vagyok! A Zene szerelmese! Flórián szeretője! A kéj és a vágy is ÉN!

Felborult az égi egyensúly! A test utoljára lángra kap, és erősebb a Törvénynél.

Ez a csúcs, Flórián! Innen majd együtt zuhanunk...

Hivatalosan is összekötött életük első közös éjszakájának hajnalán egy jóleső bevezető szeretkezés után végül a zongorához ültek négykezesezni. Stílusosan Grieg Trolldhaugeni nász-ába fogtak. Tóni alig ismerte még, de Flóri mellett az ördög is szárnyakat kap, hát belelendült. Gyönyörűen csengtek-bongtak az esküvői harangok, bimbamjuk visszaverődött körül a hegyekről, elkongott az utolsó is. Tóni már a nyakára fonódott volna, de Flóri agyába belekapott az ütem, a bim-bamos hangköz, s mintha folytatás bongott volna benne, átvágott Chopinbe. Mind a Tizenkét etűdöt végigcsörgette-hajlítgatta az ujjai alatt. Tóni egy darabig mozdulatlanul ámult, aztán, mint akiben a vágy csillapíthatatlan, holdkóros lassúsággal Flóri háta mögé került, széttárt combokkal a zongoraszék peremére ült, átkarolta a férfi vállát, s mint lovas vágatott véle a szélben, kezei egyre lejjebb csúsztak a feszülő izmokon. Ám ha Flóri a zongorával szeretkezett, nem lehetett onnan csak úgy eltántorítani. Persze hogy közben valahol a tudatával érezte, ami a testében végbemegy, hogyne! A zene neki sem csak lelki gyönyör, s ha Tóni közrejátsszik, akkor végképp nem az! Chopin el sem zengett, s már hengeredtek egymáson lefelé a szőnyegre, mint két felajzott állat. Igen. Flórián ilyet soha nem élt.

Nászéjszaka nászéjszakát követett.

De minden nap nem lehet nászéjszaka. Ötvenen túl pláne nem.

Flórián egyszer a szavakhoz folyamodott megváltásért.

A földön ült, hátát a régi jó sezlonnak vetette, kezében kicsi kötet Mama polcáról, körötte párnák, és pálmalevelek árnyéka a szőnyegen, feje búbjára még besütött a Kazinczy utcán besurranó délutáni nap, valahol elrejtőzve hevert a kottatartó alatt az üres vodkás üveg, mostanában azt sem vette észre már. Flórit elborította Tóni szenvedélye, máshoz nem is volt ereje.

- Gyere, elmesélem neked, amit Debussy a zene nyelvén dadog. Shelley: Óda a nyugati szélhez. Figyelj!

S Flóri baritonja énekelt:

„
.....
.....
.....

Legyek hárfád, mint hárfád a vadon,
Hulló lomb vagyok én is, ne kimélj!
Ha vad zenéd felzúdúl szabadon,

lomb s lélek hadd kísérje őszi, mély
dallal, mely édes, bár fáj óh, te zord:::
lélek, légy lelkem, én s te: egy személy!

Holt szellemem a Tér ölen sodord,
tört lombként, melyből sarjad újra más!

S dalom ég zenéjét messzi hordd,
mint oltatlan tűzhelyről a parázs
röpül, óh szórd szét, hol csak ember él!

Ajkam szavából prófétás varázs
kerüljön az alvóknak! Óh, te Szél!
Késhet a Tavasz, ha már itt a Tél?”

A hang lehullt a csendben. Tóni a nyitott ajtón túlról az ágyban fekvé hallgatta. Csend maradt ott is.

Flórián lassan feltápáskodott, a kisasztalra tette a könyvecskét, felnyitotta a zongora fedelét, soká nézte a szabályos billentyűk sorát, melyiken is kezdje. Aztán megérintett egyet. Majd a többi. Sötét, szorongásos, darabos zene verekedett a létezéssel.

- Nem tud elszakadni a földtől. Mint ágától az őszi levél. A haldokló Debussy sír, hallod?

Ádáz könnyek csöngettek felül. Flórián kiáltott:

- Tél van! Megverekszem a Végzettel. Nem várok Tavaszt!

És Flórián belecsapott. Debussy hangjaival meg a saját szívével harcot kezdett az újjá-születésért.

Debussy sikollyal végezte aztán. Fáradtan végigcsengtek a húrok, s amikor elhalt mind, Flórián elfordult a zongorától, maga elé meredt, és csak ült süketen és bután.

Hitemre, megérdemelte volna az örökéletet!

Tóni már aludt. Hát igen. A szavak agymunkát követelnek. Nem lehet megmámorosodni csak úgy.

A hálóban még égett a csillár, a terjedelmes ágy úszott a fényben, lágy dombvonulatai közepén feküdt Tóni. Flórián aztán a mézesnapok meztelenségével a félfának támaszkodott, és Tónit nézte merőn. Szép volt, mint egy vers, szívremegtető. Egy tétova fényfolt sétált az arcán.

Sokáig néztem a fáradt ködön át.

Mintha valaki más feküdne ott. Egyszerre rettentően idegen volt.

Metamorfózis! Az óriási nemiség, a vaginahercegnő, akit a zene ajz. Általad elért a szellem végtelenjéig.

Tóni akkor hunyt szemmel, az álom bódulatában leszállt az ágyról, hús volt, mint a szél, és lágy, mint a pihe libegése, és megállt előttem.

Előttem az Álomlány állt.

Hangok a csendben. Álomlány az álmaimban.

Haj! Az Álomlány én vagyok!

Meg kell hallanod a suttogásomat!

Idővel aztán felszívódtak bennem a buta, babonás kétségek.

Tóni szeret, én pedig megérdemlem ezt a fantasztikus nőt.

Persze az eddigi életem kifordult önmagából.

Nem győztem ajtót nyitni. Fiúk, lányok özönlöttek hozzá, folyt a nagy csevegés, vagy a kamarázás, vagy a négykezesezés, a Dohány utca megelevenedett, s hirtelen nekem egyetlen otthonom sem lett.

- Hogy bírod ezt a rengeteg jövés-menést?

- Sokallod, mert neked egyetlen barátod sincs.

- Ezek nem barátok. Számíthatsz rájuk?

- És te kire? Arra a két cigányra? Egyik a világ túlsó felén, a másik meg...

- Tóni! Jóska a testvérem, Jancsi meg a fiam!

- Jóska „testvér” úgy zuhant rám az Úri utcában, mint egy részeg primás a szomszéd csárdából. Apám fel van háborodva, hogy te ilyenekkel... Még mélyebbre süllyedtem a szemében, pedig eddig sem én voltam neki a szuper álom. Szerencse, hogy a „barátod” nem él itthon!

- Tényleg szerencse! Jancsit is valami véletlen tartja vissza az esküvőnk napja óta. Tudsz erről valamit?

- Mi közöm nekem a te Jancsidhoz?

Most alaposan megnéztem a feleségemet. Ő-e, vagy az Álomlány? Nem, az Álomlány nem mondana ilyet. Az Álomlány az én vágyam személyesen.

Boldogságkönnyeimet belesírtam a szárnyaim puhapihe köpenyébe, s az sem érdekelt, hogy az Úr miként honorálja majd az emberszív felé való törvénytelen törekvésemet! Amit most érzek, már hasonlít a földi boldogsághoz.

Talán...

Eddig ilyesmiről kettőnk között nem sok szó esett.

- Pedig mintha hozzám tartoznál, s az enyéimhez, azon kevesekhez, akik fontosak nekem! Gógös vagy, mint az apád.

- Ne azonosíts Apuval! Nem szereti, ha összekevernek vele. Örülne, ha a nevemet is felcseréltem volna, nemcsak a bejelentett lakásomat.

- Aha! Távolmaradását eddig csak magamra vettem. Ezek szerint te sem vagy nagyon fontos a számára...

- Mégis, mikor érne rá holmi családlátogatásra?

- Tényleg. Mikor?

Valahogy megundorodtam.

Ezzel Tóni is kissé átszíneződött.

Elég ennyi! Nem akartam választ kapni. Nekem így kell Tóni, ahogy van, ameddig van. Hiába mondigálta Mama, az elején kell tisztázni a dolgokat, különben úgy maradnak, végighevertem sezlonom szurkáló rugóin, s hagytam, kerengjenek a dolgok, majd csak leülepednek. A vigasztaló zongorát is békén hagytam. Amúgy sem vágytam most Tóni hirtelen támadó testi közelségére. Legszívesebben kísétáltam volna a koratéli sivárságba.

Matild nagyon hiányzott. Az öregasszony okos szava. Vén számár vagy Flórián! Nem elég ám, ha leúszod a napi háromezret! Tényleg rendet kell teremteni magad és a feleséged körül, így elhagy a világ! Meg a boldogságod. Matild biztosan segítene.

Meglátogatta.

- Rég láttalak, Flórikám!... Hm, eljárt az idő feletted is az idő...

- Megvénített volna a házasság?

- Te meg a házasság! Bolondozol.

- A híre nem ért idáig?

- Csak nem nősültél meg hirtelen?

- Megtörtént.

- Azért nem kapkodtad el, Flóri!... Édes Istenem!...

- Tudom, téged kellett volna elvegyelek! Nem tudtalak kívárni. Míg te innen visszamenekülsz a Dohányba!

- Nahát akkor mesélj!

És Flórián mesélt. Megpróbált pontos és elfogulatlan lenni. A közeg eleinte zavarta, aztán rájött, pont olyan, mintha kettesben lennének. Nagyon megkönnyebbült, hogy Matild nem látszott középük valónak. Még négy aszott öregasszony feküdt a teremben. Révedt szemmel bámulták a mennyezetet, vagy hunyt befelé fordultak. Nem voltak jelen. Tátott szájak, mozdulatlan testek, csak a nyaki ér vert gyengén, kihagyón. A helyzetből termelődő természetellenes csend ült körül, és az a szag, ami az elmúlást jelzi. Flórián megrendült.

- Jól bánnak itt veled?

- Nem mérlegelem.

- Unatkozol, mi?

- Nem. Az egész életem a fejemben van. Nézem, forgatom.

- Mit hozzak legközelebb?

- A feleségedet. Megnézném, jól választottál-e. Hozd be! Míg élek.

- Talán. Csak húzd még egy jó darabig! Kérlek!

- Azt teszem, pedig szemétség tőlem. Hányan várnak a helyemre!

Matild nem vesztette el a humorát, hát nincs nagy baj! És Flórián mesélt még, mint akibe beleszorult. Nem hallgatta el az ostobaságait sem, hogy Jancsi azóta sem jelentkezett, ő meg hagyta, hogy nem írt Jóskának sem, annyira elmerült Tóni bűvöletében, minden más kicsúszott az érdeklődéséből. Mesélt a tanítványairól, lelkendezett a legutolsó felkéréséről:

- Képzeld, újat tanulok! Jaj, teledumálom az agyadat. Látod, mennyire hiányzol? No, de hallgasd csak!

Kivette a zsebéből a walkmanját, a fejhallgatót Matild fülére illesztette, gondosan félresimította a száraz, élettelen hajszálakat. Megcsikordult benne valami szánalomféle.

- Milyen?
 - Rossini?
 - Eltaláltad!
 - Nem ismerem.
 - Mert nem opera. Képzeld, egy mise! Amolyan öregkori profán isten-fohász. Figyeld!
 - És persze te zongorázol.
 - Orkeszter helyett! Ilyenre csak Rossini képes. Klassz közös munka lesz! Kis Ünnepi Mise a kiscelli romtemplomban.
 - A fülemben egy komplett hangverseny szól! Fantasztikus! Hogy miket ki nem találnak!
- Ügyesen levette a hallgatót, közben aggodalmasan Flóriánt fürkészte.

Csend.

- Nem könnyű a te korodban megszokni valakit. Harminc éven át üres lakásban kóboroltál.
- Nem is lehetetlen. A fiatalság nagy vonzerő.
- Ne kösd meg! Akit megkötnék, szabadulni akar.
- Nem is tudnám. Meg minek is? Előbb utóbb úgyis elmegy, ehhez naponta szoktatom magam. Ahányszor becsukja az ajtót, nem vagyok biztos abban, hogy visszajön.
- Szamárság. Bár van benne ráció.
- Matild! 52 múltam!
- Hát épp ezért nem értem. A bátorságodat.

Nehéz volt kilépni, nehéz volt otthagyni ezt a családpótló, szeretőszívű vénasszonyt így az élete szélén egy ennyire nyomasztó helyen. Siralomház a kiszolgáltatottak számára. A lét végének nyomorúságos menedéke.

Sűrűbben fog jönni.

Házasságuk féléves fordulójának megünnepléséhez Flórián egy csokor gladiólusszal állított be. Az ebédlő üresen kongott, ünnepi előkészületeknek semmi nyoma, pedig Tóni ígérte. Különben valahol léteznie kell, a nyári pelerinje a fogason lógott. Flórián végigjárta a lakást, kizárt, hogy Tóni a saját szobájában lenne, még szék sincs benne, csak a csupasz falak, végül mégis benyitott. Halálos csend. Kevéssel a plafon alatt egy ingó létra tetején, festékes csöbrök között, szakadt kombinéban és ezerszázalékos figyelemmel Tóni valamit festett a falra.

- Krisztusom, mit csinálsz odafenn?
- Szépíték. Mit szólsz?
- Nem inkább bútor kéne ide?
- Majd aztán. Ha berámolok, nem tudom telefesteni a falat. Virághímes mezőket és vidám embereket akarok magam körül.
- Gyerekszobához klassz lesz!

- Ugratsz.
- Dehogy! Nagyon is örülök! Megértem arra, hogy apa legyek, nem?
- Sajnálom, tanár úr, nem szülök halálra. Az elmúlás tudatánál pokolibb átok nincs a földön! „Tanár úr”, tehát dühös rám. Nagyon és kérlelhetetlenül meg akar sérteni.
- Ha lejönnél a létráról meg a magas lóról, elkezdhetnénk ünnepelni. Éhen halok.
- Ünnepelni?

Tóni csodálkozó s értetlen képpel nézett rá. Ilyenkor mintha az Álomlány lenne. Flórián mindent elfelejtett. Az éhségét is. Miért is kellett megint kényes témákra keveredni? Mert türelmetlen vagyok. Érthető, nem?

Tóni aztán szendvicseket készített a konyhában, Flórián az ajtófélfát támasztotta. Elnézte az ügyes kis kezeket. Tóni ujjai épp olyan fürgén hántották a paradicsomot, tépkedték a saláta-leveleket, ahogyan a billentyűkön futkároztak. Meg a gerince csigolyáin. Kikapott egy szeletet Tóni kezéből, zsákmányával beviharzott a szobába:

- Ma ez lesz a zenénk, figyelj!

Félretolta Rossini kottáit, egy pillanatra elámult: miért van a Kis Ünnepi Mise nyitva, és megcsengette-bongatta Liszt La Campanelláját. Ilyen vidám szerelmi vágy nem ébredt még emberben, mint amilyenről ez a zene szól. Az összhangra törekvés, az egységbe olvadás szépsége elbűvölte. Tónit is. Tálcán billegő poharak csilingelésével érkezett, meg egy rakás jó illattal. Bár meghalt az éhségtől, nem bánta Tóni hátára simuló testét, kemény kis melleinek csiklandozását a szárnya tövéénél, forró leheletét a nyakában, nem bánta a ruhájából áradó festékilletet sem, hamarosan úgyis lehámozza róla.

Mielőtt elveszítette tudatának irányítható morzsáit, Flóriánban fellángolt a nemzés reménye, új élet akarása.

Miért akar még ez az ember is örökéletű lenni? Silány kis életének meghosszabbítására mindennapjainak rabszolgájává válni?

Flórián! A jövőt máshol kéne keresned!

A hús, a hús! Angyali létem hiányzó eleme! Ki kell játszanom immár a végső adut!

Bocsássa meg az Úr!

Az Operaház proscénium páholya. Így együtt, a poros drapériák áporodott szaga, a puhán óvakodó lépések, a nézőtér felől áramló izgatottság kikeverték azt a hangulatot, amire Flórián azt mondta, most jó, és a várakozás csendes lázában hátradőlt a kényelmetlen széken. Régóta nem mozdult ki szokott mókuskerekéből, a színház bűvereje mint mindig, most is elragadta.

A jegyet a Rossini-miséhez verbuvált alkalmi kompániájának énekesnőjétől kapták. A koppenhágai Operaházból ruccant haza kis időre, s ma este Budapesten ‘mint vendég’ énekli Azucenát.

Kialudtak a lámpák, a nézőtér alászállt, szétnyílt a függöny, és megszólalt a Trubadur zenéje. Flórián beleborzongott, a feleségére nézett, ő is érzi-e? Tóni arca átragyogott a színpadi fényeken. Most nem Tóni volt, de nem is az Álomlány. Hess, káprázat! Flórián elmerült a muzsikában, lehunyta a szemét.

A szünetben csak Barbara altjáról beszéltek, mindketten a nagyjelenetet várták. Flórián meghajolt a ragyogó hang és muzikalitás előtt, tőle várta a Kismise sikerét is, együtt zakatolt hát Tóni izgatottságával.

Kettejük aritmikus felajzottsága az árokból újból felzengő Verdi muzsikára sem engedett el, s Azucena borzongató áriájával tetőződött. „Sisterg a máááááglya...”. A színpadon a cigányok tábortüze, s Flórián hunyt szeme mögött felszakadt egy jelenet, a két év előtti nyár Bogláron. Kultúrmisszó, koncertek és jókedv, este a tábortűz körül diákok, tanárok, meghívott művészek vegyesen, közöttük átellenben Tóni, mellette szorosan Barbara, csupasz karjuk összeért. Szépek voltak. A bőrükön vörös fényecskék villódzdtek, különben két halott arc, mint akik a lángokra meredve csak belülré figyelnek. Az emlék most is kínos zavarba ejtette Flóriánt. Tónit nézte a színpad rávetülő fényeiben, a türelmetlenségét, s megértette, a rajongás erős vonzás, kivédhetetlen. Különösen, ha nem akar ellenállni az ember. Tóni hagyta, arcán kövér cseppek folytak, szája mosolygott, átnyúlt a közöttük tátongó sötétségen, megkapaszkodott Flórián kezében. Azután, végig sem várva a tapsot, kirohant a páholyból. A harmadik felvonást már nem nézte. Lefeküdt a szalon előterében a dikóra, és végigsírta az egészet a fináléig. Akkor felkapta a csokrot, és maga után vonszolta Flóriánt. A művészbejáróhoz rohantak. Ott álltak a hidegben vagy fél órát. Amikor Barbara végre kilépett, Tóni lelkesedése mámoros ölelésben nyilvánult meg, s az énekesnő elfogadta a hódolatot.

Az angyalok odafönn mindent elrendeznek gondosan, ne legyen hézag a történetekben.

... Idelelni pedig ötven felett az embernek apránként meg kell tanulnia, hogy az itt-ott jelentkező testi gondok az idő múlásának jelei.

Pihenésnek is alkalmas lesz most egy ínhüvelygyulladás.

Tessék, Flórián!

Flóriánban már a zongora tetején kinyitott Rossini-mise kották láttán felötlött, tán csak nem Tóni gyakorolja? Mifene? Beugrásra készül?

És beletalált!

Józan észnek nem volt helye a dologban. Valóban napok óta nem tudta használni a jobb kezét. Ínhüvelygyulladás. Flórián röhögött. Azután hiába jött mindenféle kezelés, fürdő, csontfaragás. Hetek-hónapok múltak javulás nélkül. Nem akarta hinni, hogy ez végleges. Hogy az út vége egy ínhüvelygyulladás! Igazságtalanság!

Közben az ominózus Rossini-mise már a diadalútját járta. Flórián nélkül! Tóni boszorkányosan mentette a helyzetet, Barbara pedig sikerre vitte.

Flórián féltve vágyott reménye volt ez a premier.

Elmaradt.

Tóni nemsokára Barbara állandó zongorakísérőjévé avanszált. Lázás próbák, még lázasabb fellépések, sok közös munka, és Tónit már alig lehetett látni a Dohány utcában. A diplomát is félkézzel szerezte meg. Már semmi nem volt fontos. Tóni hatalmas tempókkal úszott az élet óceánjában!

Flórián igyekezett úgy viselkedni, mint régen. A gyakorlásai során felgerjedt feleségét olykor még megörvendeztette a szeretkezés mámorával, de erre egyre ritkábban került sor. Találkozásaik ritkultak. Flórián az esküvőjük óta készült a hamari elválásra, nem tartotta normálisnak ezt az erotikus apa-leány kapcsolatot, amelyben a szerelemnek nem lesz ideje szeretetté érní, de még gyengéden őrizte magában érzései melegét.

1988. június 27. hétfő. Délután 3-ra az Akadémia Kistermébe igyekezett, görnyedten a Tóni által imádott kardvirágözön alatt sietett a tizenkettesbe, hogy lelket öntsön Tóniba, akit már három napja nem látott. Arra gyanakodott, a szülői ház oltalma alatt készül a diploma-koncertjére. Flórián izgult, ám Tóni nem tévedt el. Ott ült az emeleti gyakorlóteremben egymagában, háttal a zongorának, mezítelen lábainál nyitott bőrönd, benne a fellépő ruha, neszesszer, cipő, harisnya, törölköző, az egyik kezében szendvics, a másikban tonikos üveg. Majszolt. Az ajtónyitásra révült csodálkozással pillantott fel. Mintha nem várta volna. No, persze. Miért gondolná, hogy férjeura aggodalmasan követi a sorsát? Sőt, igyekszik egyengetni? Mint ezt a fellépést is.

Flórián bután állt a nyitott ajtóban a virágözön mögött. Azt várta, hogy Tóni a nyakába ugrik, esetleg rámosolyog, s ő megkérdezhetné, merre járt az utóbbi napokban. Erre a közönyös pillantásra, s erre az átmenetinek tűnő helyzetre, amelyben Tóni maga is annyira idegenül ült, erre nem számított. Kisvártatva belépett, üdvözlésképpen ráhajolt Tóni csillogó hajára, beszippantotta a bőrből áradó ismerős szappanillatot, a kardvirághalmazt rátette a zongorára, s megkérdezte, rendben van-e minden. Tóni bólintott, egyet harapott a szendvicsbe, és dühösen belerúgott a bőrönd oldalába. Flórián megszimogatta az arcát, még egyszer rákérdezett, tehet-e valamit érte.

- Fél óra múlva kezdődik a koncert. Néhányan már kint álldogálnak, Apádékat nem láttam, gondolom, eljönnek.

- Fenét jönnek! De te csak nézz körül odakint. Reprezentálj, és tapsolj! Legalább neked tessék, amit csinálók.

Flórián már többet tudott, mint eddig. A nyomorult vénember, morgolódott kifelé menet, nem igaz, hogy nem lehet megszervezni egy fél délutánt, és félretenni a világhírt ilyenkor, a gyereke életfordulóján.

Tóni a koncertet amúgy szépen csinálta, azt a Haydn szonátát különösen. Ragyogott a faburkolat, s a máskor halovány fényt nyújtó lámpácskák most képtelenül vakítóan világítottak arra a vidámságra, amit Haydn és Tóni ketten műveltek. Aztán Ravel Szökőkútja következett, Flórián elandalodott, a gyakorlósaikra gondolt, a küszködésekre, s a megváltó felvilágosodásokra. Félig hunyt érzékekkel merengett, előre izgult, Bartókkal ma hogyan birkózik meg Tóni.

Két műsorszám között kiderült, Tóni nem járt az apjáéknál sem.

Flórián egyre feszesebb derékkel ült aztán az első sorban, Tóni arcáról akarta leolvasni, mi történt, de a lány csak a Bartók-szonáta hangjaira koncentrált, nem áradt feléje a pódiumról semmi személyes. Flórián visszagondolt a saját diploma hangversenyére, ő sem fogott semmit a nézőtérrel, mint aki feltette az egész életét arra az egyetlen napra, abban is arra az egyetlen órára, belezúgott a zenébe, más nem létezett a számára. Mit vár most ő akkor?

Vége lett aztán. Volt taps, és az izgatott diáktársak részéről sok elragadtatott vivát. Már mindenki Tóni köré gyűlt odakinn, Flórián karon ragadta megrokkant anyósát, s a hangos csapat mögött nehézkesen ballagtak kifelé. Közben azon tűnődött, hogyan is lesz azzal a különtermi ünnepléssel, ennyi fiatalra nem számított, meg hogy miként is juthatna ő most itt szóhoz, amikor a fejek felett feltűnt a szerény öltözetében is kirívó jelenség, Barbara. Hát eljött! Tóni egyszeriben kipattant a gyűrűből, belekarolt, és elvonszolta. Flórián agyában lépteik halkuló kopogása visszhangzott, amint szaladtak lefelé a lépcsőn, és felrémlt a bánatosan gubbasztó Tóni a tizenkettesben, amint épp nem reméli, hogy eljön az, akire annyira számított. Hm.

Az est hősnője szó nélkül távozott, az ámulat hamar felszívódott, a közönség eloszlott, Flórián a kiürült folyosón lézengett még egy darabig. Már minden villanyt kikapcsoltak, teljesen értelmetlenül benyitott a tizenkettesbe. Ott volt a csokor a zongora tetején, a bőrönd is csukva, mintha várna valamire. Tán arra, hogy Flórián felemelje, és kivigye innen.

A téren beült egy taxiba, az üres éttermi különterem még lejjebb tekerte a kedvét, lemondta, fizetett, és Tóni üres bőröndjével gyalog elindult az estében.

Furcsa hangulat ült a Városligeten. A buszok, a trolik üresen húztak el, az utak néptelenek, a Hősök tere felől népdalfoszlányok, és nyugtalan hangzavar. Kísértetiesen emlékeztette 56 délutánjára.

Hát szóval akkor itt ez van.

Késő este lett, mire kényelembe helyezte magát, valamit bekapott, s kötéssel a csuklóján a zongorához ült a búcsúillatú emlékekkel teli üres lakásban. Botor fővel Rahmanyinov II. zongoraversenyének szólóját szedte elő. Feltette a fülhallgatót, a kazettát a zenekari felvétellel Jóskától kapta, franciaországi emlék. Tán biztatásul és szívvidítónak kúszott a keze alá. Elkezdte. Bim-bam, zúgtak fel a csendes lakásban a beharangozó akkordok, és amikor belépett a zenekar, már várta az égbe emelkedést. Beleborzongott. A kezei úgy viharzottak a billentyűkön, mint sebzett madarak. Nézte, és az jutott az eszébe, hogy vajon a végén azokat a búcsúzó zengzetes futamokat, amikor fortissimón zeng a zenekar, s ő alatta csak annyit játszik, hogy „Menj, Tóni! Istenveled!”, hogyan bírja majd csuklóval s lélekkel? A fülében zúgó concerto nem hagyta pihenni, aztán a zongora átvette a dallamot, s ekkor, a zenekar hallgatásának csendjében mintha valami történne mögötte. Akár meg is ölhetik most. De nem hagyja abba! És szeméből kiszivárgott fél csepp könny. Az önsajnáláté.

Tóni akkor érkezett fergeteges hevültséggel, pirosan, csapzottan, kezében egy csokor fáklyacsonkot lobogtatva. Hallotta a zongoraszót, észrevette Flóriánon a fülhallgatót, nem szólt, lehuppant mögé a kis fotelbe. Hamar alábbhagyott benne a hozott izgalom, a muzsika lenyűgözte.

És Flórián játszott, boldogan és boldogtalanul, ahogy a helyzete és ahogy Rahmanyinov diktálta. Újra felsírtak a vonósok, és felívelt az összhangzó gyönyörűség.

Ekkor biztosra vette Tóni jelenlétét.

Nem jön ide, nem karol át, pedig Rahmanyinovban úgy dübörög a vágy, mint a földrengés.

Amikor Tóni felállt a fotelből, Flórián elveszítette a zenekart, leejtette a kezét, nem fordult meg, csak hátranyúlt, ujjai becsúsztak Tóni combjai közé, és közöttük már tombolt a szeretkezés olyan fergetegesen, mint még soha. A szőnyegre ejtett fülhallgatóból szivárgott a zongoraverseny, mintha egy másik világból jönne. A kielégülés pillanatában Flórián tudta, hogy nem győzött, ez volt az utolsó. Tóni elterült, széttárt karokkal pihegett, körötte a fáklyacsonkok csillagalakban szóródtak szét a szőnyegen, szájában idegen ízek csomósodtak. Most ő is felfogta, hogy házasságának utolsó pillanatait éli.

- Hol járt az én kedves feleségem ma este?

Flórián hangja a szokott meleg bariton, keze simogaton a lány hasára tévedt. Tóni lágyan lesöpörte.

- A Hősök terén, aztán végig a Dózsa Györgyön, bekanyarodtunk a Thököly útra, fáklyák lobogtak, millió fáklya, többfelől népdalok szóltak, különfélék, s ahogy egymáshoz közeledtek, összefolytak. Nem beszélünk, csak az ének hangzott, meg a lépések csoszogása a bazalton. Fura és felemelő menetelés volt. Elfáradtam.

Flórián nem mozdult, félt megbolygatni azt, ami van, nehogy elszálljon. Tóni hangja egy sóhajba fűlt csend után távolról szólt:

- Eressz el, Flórián!

- Szabad vagy, Tóni.

Tóni magára húzta a plédet, felállt.

- Hová mész?

- Dániába. Barbarát kísérem.

- Megtalállak még?

Tóni kilépett a lámpa gyenge fényéből.

- Most már mindig vele, bárhová megy.

Flórián ottmaradt a szőnyegen, nem szólt. Mit mondhatna erre? Tóni teste úgy válaszolt még az imént, mint eddig mindig, mint asszonyvágy válaszol a férfivágyra.

Ki érti ezt?

A hús, a hús! Angyali létem hiányzó eleme!

Kijátszottam az utolsó adumat!

Egy asszonynak nem vagy elég! De egy angyalnak igen!

Szellemférfivá kell lenned, Flórián!

Azt gondoltam az utóbbi hetekben, amikor Tóni távolodásában Barbara vonzerejét érzékeltem, örült képzelgő vagyok. Ha átfutott rajtam mégis, elhessegettem. És lám, ez van!

A bénasága óta megint készenlétbe helyezett üveget magához görgette, meghúzta, és úgy maradt a szőnyegen, Tóni közben a zuhany alatt állt és énekelt. Azt a nótát, hogy „Lovamat megkötöm piros almafához”.

Matild jutott az eszébe. Az intelme, hogy ne kösd meg. Hát, nem kötöttem meg. Sem a szívét, sem a szabadságát. A testét sem.

Sokadszor húzta meg a flaskát, hallotta a neszeket, a padló roppanását, s azt is, amint óvatosan zárul a bejárati ajtó. Meztelenül feküdt a földön, a folyosóról a légmozgás megborzone, megint az üvegért nyúlt. Tökéletesen öntudatlanra itta magát, aztán felmászott a szőnyegre, magára húzta a paplant. Zsibbadt szájából a nyál összefolyt a könnyeivel, az arca a lucskos kispárnán tonnányi súlyt nyomott, a szíve kalimpált, éber kábulatban süllyedt egyre lejjebb, míg nem a hányinger riasztotta. Összehányta a szőnyeget, amelyen este szeretkeztek. Hajnalban ott térdelt felette, és sírt.

Sajnálom! Sajnálom! Sajnálom!

Nem hittem, hogy ennyire megrendít!

Álmodott. A zuhany alatt állt. A lichthof kis ablakán át a csempékre szüremlett a tavaszvégi kék ég tükörképe, és a kis négyszögekben a saját teste sokszorozódott, karján, vállán páragomolyok remegtek, Tóni pedig régi, szokott helyén, a zsámolyon ült állig törölközőbe burkolózva. A padló szürke kőkockáira meredt.

- Melletted a zongoraszó volt a gerjedelem, mellettem ő maga zeng. Állandó libidóban élek.

- A zeném adott neked téged? Egek! Mi fán nő a szerelem?

- Nevezz, Flórián! Én is mindig nevetnék. Olyan ez.

- Nem igaz! Amit érzel, az nem szerelem! Kislány! Térj észhez!

- Ha beszél, az szerelem. A hangja zene. Ha szól, ha énekel, ha dalol, s ha sír, az is gyönyör nekem!

Flórián kinyúlt a vízpermet alól, a Tóni fejére tette a kezét, érezte a hajszálok selymét, aztán lejjebb csúszott, a nyaka bőrét is érezte, aztán beférközött a frottír alá...

Aztán a magja kilőtt a gyűrt lepedőre.

Az ágy mellett ébredt. Másnapos, kásás baritonján hangosan felröhögött. A képtelen dolgok mindig ezt a durva reakciót váltották ki belőle.

Olyan az ölelésed, Flórián, amilyenre az angyalok vágnak.

Fokozatosan kiléptél férfivoltodból. Elvarázsoltalak.

Ki kért rá!? A férfi ötven felett amúgy is retteg vesző férfiassága miatt! Öregség és merő aggodalom, aztán jössz, és orvul lekapcsolod! Akár egy nyakkendőt! Tolvaj!

Vulkáni izzásod forttyogásában megsejtettem a földi lét gyönyöreit. Meg akarom ismerni azt teljes valóságában!

Önző dög!

Csak kicsit besegítettem. Voltak már gikszerek, emlékezz! Lásd be, itt az ideje, hogy végleg a szellemnek hódolj!

Végleg? Ki adott erre felhatalmazást?

Senki. Magamnak gyúrtalak.

Nem történt más, csupán átléptél a nemtelenség felé vezető útra.

Nagyszerű! Kopj le!

Te voltál a céloom, amióta védelmedre a Földre szálltam.

A Földre? Ki vagy tulajdonképp?

Az őrangyalod.

Ne mondd? Angyalkám, jól kibasztál velem!

Szeretlek, Flórián. Ha már hús-vér asszonyod nem lehetek, váljon benned az élettűz angyalvággyá! Ezt akarom!

Ez már a delírium tremens, nyög fel Flórián.

Fején borogatásnak feltekert rózsaszínű törölköző, ájultan fekszik a rozoga sezlonon, lappadt testén kockás pléd, agyában a kábulat zavaros maradványa, teste odakötözve a gravitációhoz, mozdulni képtelen, körötte üres üvegek hevernek erre-arra.

Talpra kell állni! Mussszááájjj!!

‘És felkél a hetedik napon. Letevé a gyászt és a flaskát, megnyírja szakállát, tiszta inget ölt, és visszalép az életbe.’

Ideje volt. Minden órá várt. A telefont visszadugta a konnektorba, és beszólt az Akadémiára, egyáltalán mi a helyzet? Történt valami az elmúlt egy hétben? Nem, ne sajnálkozzatok, a békát le kell nyelni.

Az oldás egyetlen útja a zongora. Odaaraszolt. Valami könnyű és szomorkás hangulatot akart elővarázsolni. Emlékezete mérhetetlen tárházából régi nesztora, Liszt Ferenc Hárfa-etűdje került elő.

Úgy indult, mint egy bánatot szétziláló darab. A basszus pendüléseit reppenő trillák kötötték össze, a gurgulázó hangok fel-alá suhantak a nyakán és a gerincén, akár Tóni érintésének emléke. Élvezte ujjainak fürgeségét, és átfutott rajta az öröm, hisz a keze a régi, s ha kíméli, még sokáig használható marad.

Mégis egyre lankadtabb lett a kedve, Liszt hárfájára ráragadt a szomorúság, s már-már abbahagyta volna, amikor megszólalt a telefon.

A Dohányban nemigen szokott szólni. Utálja. Szereti látni annak a szemét, akivel beszél.

Apósa volt a vonalban. Előszörre nem hitte, azután megijedt. Miért telefonálna ide a Mester, még sohase tette, ha nem lenne fontos? Aztán meg alig értette, mi volt a célja tulajdonképpen! Ajánlólevelet kínált. Flórián majdnem felröhögött. Elhárította a kései szívességet, de azért köszöni, mondta, és némán várt, mit akarhat még az öreg, mellesleg két évvel fiatalabb nála.

- Szegény barátom! Remélem, helyreáll köztetek a béke! Mindig rajongással beszélt rólad! Elkábítottad a zongorajátékkal, amit persze tökéletesen megérték.

- Tóni mindössze az apát kereste bennem. Hm. Szülőként nemigen remekeltél, kedves Kálmán.

- Ugyan! Mindig meghitt volt közöttünk a kapcsolat. Nyújtottam, ami tőlem telt, s tőle is igazán rendes volt ez a házasság.

- Tóni mentette a mundért. Kínos lehetett a világ előtt egy lesbikus csemete. Legyen inkább nekem kínos, ugye?

Letette a kagylót, és még sokáig, mint átszakadt lemez forogtak benne a szavak. Végkielégítést kínált? Undorodott. De ez a gesztus inkább megmentette a totális kétségbeeséstől! Így még tán át lehet festeni a múltat.

Ősz. Csupa latyak a város, a járdák mélyedéseiben felgyülemlik a víz, a kanálisok nem bírják elnyelni a lezúduló áradatot, csak ugorva lehet elérni a túloldalt, s ha peched van, belehuppsz a barnán hömpölygő mocsadékba.

Matild mindig tartott a novembertől.

Ősz. Kívül sírt az évszak, belül Flórián lelke. Naphosszat járta a hivatalokat. Amikor hazamenekült végre, bekapcsolta a fűtést, vállára vette a vásott kockás plédet, leült a hodálynak beillő ebédlőbe a régi hamis bronz csillár alá, kirakta a partecédulák halmazát, s nekiült az utolsó kegyeleti aktusnak, megcímezni a borítékokat.

Kiknek is? Tenyerével legyezőt csusszantott a nyomtatványokból, és rájött, minek ennyi? Kinek küldje? Csak ő volt Matildnak meg a szomszédok. Rácsapott az asztallapra, s amúgy pokrócostul, papucsban leslattyogott a kapualjba, és kitűzött egyet a falra. Úgy virított a fehér papír az őszi szürkességben, mint egy fehér apáca az Örökimádóból. Hogy is jutott ez az eszébe? A halk mormogásuk, a morzsolódó rózsafüzérek nesze, apró, nem is létező koppanások a hatalmas templomhajó csendjében. Kisfiú korában a Thék Endre utcából kiszökve, lábujjhegyen betért a jó illatú békességbe, és hatalmas tisztelettel bámulta őket. Milyen szépek! Mint ez a partecédula itt a vakolathullatta koszos falon. Maga a tisztaság.

Estébe nyúlón üldögélt Matild ágyán. Egyedül maradtunk, suttogetta neki, és nem hitte, hogy eljutnak hozzá a szavai. Már régóta végképp levetkezett minden gátlást, tudta, senki sem hallja, amit ő itt elmond. Fogta Matild kezét, amely nem is kéz volt már, csak a váz egy száraz, vékony bőrben, de még meleg. Később egyre hidegebb. Tenyerében néha aprót remegett az a kéz, ilyenkor Flórián azt hitte, mondana valamit, és szavakra fordította magának.

Aztán már nem jött semmiféle válasz. Mintha egy pici sóhaj átszállt volna a csendes szobán.

Flórián akkor felállt, ráhajolt arra a csonthomlokra, és szólt a nővérnek, hogy talán már nincs.

A zongora mellé ült azon az estén, hogy elbúcsúzzon. Rossini Kis ünnepi miséjének Et resurrexit tételét játszotta nagyon halkán. „És feltámad...” Talán örül, mint akkor, amikor házasságának hírét ezzel a zenével vitte neki az otthonba.

Annak is vége, s abban sem lesz feltámadás.

Ha volna noteszom a kedvesekről, akik körülöttem voltak! Fogatkoznak. Maradt-e még?

A kérdésre megcsikordult benne a fájdalom. Jancsiékra gondolt. Nem jelentkeztek az esküvőm óta! Matild haláláról is hiába küldött nekik gyászjelentést. Néhány asszony jött a házból a temetésre, aztán voltak még ő meg a pap.

Jancsiék?

Flórián hetente egyszer rendszeresen kijár zongoraórát adni a solymári gyerekeknek. Néha belebotlik Eszterbe, nem állnak meg szót váltani. Csillával meg valahogy mindig elkerülik egymást. Talán nem is baj.

A délutánban az iskola kongott, csak 3-4 gyerek csúszkált a fényesre pucolt folyosó kövein. Az ő tanítványai. Órájuk után a még mindig újnak ható épületre rátelepedett az este. Gondozzák, és a srácokat regulázzák. Nagyon rendes!

A nap végeztével beül a Suzukijába, elhúz Kismartoniék háza előtt. Soha senkit nem lát kint az udvaron. Tán már nem is laknak itt. Elfordítja a fejét, pedig abban a bizonyos noteszban még ott ez a név.

A solymári kátyúkat bámulja, s eszébe jutnak a zsámbéki furulyások, arról az ötvenedik születésnapja, a mámor és Bartók, aztán jön-jön felé a fiaként szeretett gyerek mosolya, meg hogy épp közel az ötvenötödik. Ha volna kivel megünnepelni...

No hát ebből elég!

Az iskola előtt visszacsukta a kocsiját, és kiballagott az almáskertek felé. Megállt Kismartoniék portája előtt. Nem nyitott be a kapun. Még visszafordulhatna. Leült szemközt az árokpártra. Az ősz napfényesre fordult. Csak akkor vette észre a hűvöst, amikor áthült a nadrágja. Már épp felállt volna, de csapódott egy ajtó, s a házból Kisjankó futott kifelé.

Egyenest erre! Ő lenne az? De megkamaszodott! Honnan tudta, hogy...? És már a karjaiban a kölyök! Együtt hengergőznek az elaggott papsajt kerek levelei, a száraz cickafarkkórók, a le nem legelt vadzab, s a többi között, és szótlanul vigyorognak! Aztán csak csipkedik a galaj ragadós leveleit magukról, és még mindig egyik sem szól. Kisjankó már túlnőtt Flóriánon, de ezt is csak később vették észre, amikor felálltak.

Úristen! Három év!

Aztán beballagtak. Kiderült, mindenki otthon van, csak Kisrózsi senyved még a suliban, de ezt és még sok egyebet Flórián csak sokkal később tudott meg. Miután tisztázták, hogy miért van itt, s hogy miért nem volt eddig.

- Ő mondta, személyesen. A Tóni.

- És elhittétek?

- Az ember sok mindent másképp csinál, ha ötvenéves fejjel ha hirtelen házas lesz.

- Így? Hogy azért üzentem, mert nem volt bátorságom személyesen megmondani? Be tudtátok venni?

- Csodálkoztunk.

- És még mindig csodálkoznátok, ha nem kopogok be.

- Bekopogtál. Vártuk. Míg le nem nyeled a békát, úgysem tudsz szólni.

Csend ült a konyhára, csak a fakanál kocódása meg a tűz pattogása hallatszott. Egy idő után Jancsi átfogta Flórián vállát.

- Nagyon magadra maradtál, Flóri bátyám?

- És megbuktam emberismeretből. Szégyellem. De azért azt a másfél évet nem szeretném kitörölni az életemből. Kijárt, ha nem is volt igaz.

Ez a két gyerek, ez a fél- vagy egészen cigány Jancsi, ki tudja, hisz árvaházi gyerek, évek óta Varga Flórián szeretett és fogadott fia, meg az ő asszír szépségű felesége nem maradhatnak ki életének további részéből, nem!

És folyt a szó már minden egyéb nagyon fontos dologról, például a Kisrózsiról, az almás-kertről, a kórusról, amit Rózsi ápolgat, a felbomló szövetkezetről, az iskoláról, a mozaik restaurálásáról, és Kisjankó továbbtanulásáról, hogy be kell járnia majd innen a pesti szak-középbe, mert hát ugye, azt választotta, de hát ha ehhez van elhivatottsága?

Rózsi szerelmesen nézte pattanásos képű fiát, közben megtörölte a kezét, és kirakta a tányérokat. Nem állt meg. Kiderült, Flórián a legjobbkor jött. Csirkepaprikásra.

- Hát adjátok hozzám! Legalább teljesül a régi álmom! Ellakhat a Dohányban, van ott hely. Persze nem értek én az ecsethez...!

- Amúgy is a magam feje után járok, Flóri bá.

- No, akkor majd összehangolódunk.

Tovább nem mondta, de hozzágondolta: lám, nyugodtan bízhatjuk magunkat az ösztöneinkre, nem kell töprengeni a következő lépésen. Amit a lábad magától megtesz, abban bízatsz, ha pedig az irányt a szíved diktálja, nem fogsz csalódni. Nem véletlen, hogy bátorságot vett, és betévedt a kihűltnek hitt baráti házba!

Lesz kihez szólni jövőre már.

Az utóbbi hetek eseményei kipiszkálták a magányából, maga csodálkozott a legjobban. A fura, izgatott közérzet nem csak őt lepte meg, mindenkit.

Az Akadémián is összeverődött egy szűk körű társaság. Rendszeresen beültek a kis tanácsterembe, és lelkes összevisszaságban megbeszélték a helyzetet, az ország bajos dolgait. Véletlenül tévedt a gyűlésükre, és ottmaradt, kinézhatték volna, de nem tették. Persze mindenki van valahol, exponáltan és igazodva, s akik itt együtt lihegnek, most is benne ülnek valamelyik paxisban. A bennfentes berkekből szállingózó hírek nagyon is érdekelték, sőt, mintha a dolgoknak tevőleges részese is akarna lenni. Ez még inkább meglepte. Soha nem tekintett ki az országos dolgokra, most mégis hogy belelkesedett!

Elballagott a vitaestre a Bethlen téri Gyógypedagógiai Főiskolába is. A terem tömve. Für Lajos belépésekor megemelkedett a zajszint, bekiabálások, lelkes üdvözlések szerte a széksorokból, meg hátulról, ahol egymáshoz préselődve álltak még sokan. Nem számított ekkora érdeklődésre a csendes kis házi összeroffenések után. Ekkora kapcsolat-hálóra sem. Itt mindenki mindenkit ismert. A nyájba tévedés biztonságos, jó érzése töltötte el, bár ő nem ismert senkit.

Csupa jóra való csikágói alak körül, értelmiségiekkel tarkítva. Előtte egy ismerős arc. Sokáig azon törte a fejét, honnan. Amikor rájött, még jobban figyelt. Katinka pártfunkcis papája! Minden előadó odalépett hozzá külön kézfogásra.

Volt sok beszéd a pódiumról. Okos szavak, szokatlan hang, helyzetelemzés, a feladatok felvázolása. Flóriánnak hamarosan világossá vált, hogy a változást akaró Fórum pozíciót akar. Ehhez pedig, vonta le a konklúziót az analfabéta zongorista, párttá kell szerveződniük. Eddig azt hitte, a társaság mindössze egy jószándékú civil mozgalom. Most azonban valami antagonisztikus életérzés lepte meg. Lakitelek, igen, de készülni egy országgyűlési választásra? Vezető szerepet kialakítani a hatalmi osztozkodásban? És Katinka-papa lelkesen belekiabált. Mások is.

Későn lett vége. Hazáig gyalog kiszellőztetheti a fejét. Tán helyre is tudja tenni a benne billegő dolgokat. Igen, ez az egész kezdeményezés nagyobbra tör, mint hitte. Odabent, félrehúzódomva a gyűlésteremben nem tűnt fel, ami most, hazafelé menet leest, hogy igazából kívülállónak érzi magát, olyan nem odavalónak. Holnapi misztérium, gondolta, igehirdetés.

Megállt, rágyújtott, és körültekintett a realitásban.

A Rózsák terénél egy asszony jött vele szembe, egyenesen feléje tartott. Messziről akár Ria lenne, már öszülön, fésületlenül, lomposan. Flórián megkövülten várta. Az asszony, amikor eléje ért, megállt és megfogta a kabátja ujját:

- Nem látta az uramat, fiatalember? Az uramat!

Flóriánt a jelenés megbénította, a néne folytatta:

- Már mióta a demokratákhoz ment! Még valami baja esik! Mert neki mindig mindenben benne kell lenni! Nem látta, kedves?

- Honnan veszi, hogy ott voltam?

- Mindenki odament. Hátha jön valami jobb, mondják, de sose jön jobb, tudhatnák.

- Így igaz.

- No, Isten áldja! Benézek a borozó pincéjébe, tán ott folytatják.

Ria öregkori, lerobbant inkarnációja átvágott a Rózsák terén, mamusza csúszkált a nedves keramitkockákon. Flórián hosszan utána nézett. A járását idézte, amint ment kifelé a kórház kertjéből tizenévesen.

Sötétkék táj szürke, csupasz ormokkal, mint egy kínai tusrajz. Nyomasztó.

Átveszem lassuló rezgésszámát. Fázom, szellemtestem egyre fagyosabb.

Mit tehetek? Félrehúzódni, várni, s pusztán a türelemre beállítani a szenzoraimat.

Flórián magába süllyedve, mit sem látva ballagott tovább a Dohányon. Arra emelte föl a fejét, hogy valaki ül a fehér kis Suzukiján. A pasas lezseren lógatta a lábát a motorház tetejéről, kezében sörösüveg. Csóri fickó vékony ballonban, rozoga cipőben. Őt nézte merőn, de nem mozdult. Akkor Flórián rászólt:

- Mégis mit gondol? Úgy tesz, mintha a magáé volna! Tönkretenni persze akkor sem kéne.

- Jól van na! Láthatja, nem nyomok ötvennél többet.

Lekászálódott, nekitámaszkodott a falnak. Flórián beült. A visszapillantóból látta, a hapsi utánanéz, és két ujjal megböki a halántékát, mint aki tiszteleg.

Sikerült besorolni a Kazinczyban. A ház felé bandukolva már sejtette, hogy részéről ez az egész MDF-ügy körülbelül lezárva. Holnapi misztérium...

Hónapokkal később kiviláglott, valójában a régi misztérium, csak a színe és a társadalmi vonzóköre más, még a regulák is hajaznak. Nem ment feléjük többé. Egyre ritkábban vett napilapot, a tévét a Híradóra sem nyitotta ki. Néha elkapta még a magyaros lelkesedés, 1989. október 23-án beprézelte magát a metróba, hogy eljusson a köztársaság kikiáltására a Kossuth térre. Idővel azonban ennyi sem telt tőle. Tökéletesen leapadt a társadalmi cselekedhetnékje.

Este lett. Eseménydús és hosszú napja volt. Jó lesz egy csésze meleg tea, s elgondolkozni mellette. A postaládából boríték virított. Jóska írt Franciaországból! Úgy látszik, a csodák napja nem akar véget érni!

Forrt a teavíz, a lakásban langy meleg, meg a használatlanság poshadt illata. Flórián jövődő lakótársára, Kisjankóra gondolt. Tálcára tette a csészét, meg a ropogós diós sütemény maradékát, s kifordult a folyosóra. Igen, Tóni szobája jó lesz annak a gyereknek. Benyitott, jó lesz-e tényleg. Az üres helyiség közepén ugyanúgy állt a létra, mint amikor a hegyében egyszer ott ült Tóni a festékes csöbrök között, ecsettel a kezében. A csöbrök eltűntek, és a fal üres!

Az is csak egy látomás volt?

Tálcájával a téli kert legkényelmesebb foteljébe huppan, a kis asztalra már odakészítette a szemüvegét és a levelet.

„Kedves barátom!

Irma kórházban van. Látni akar!! Feltétlenül!!

Siess, ha még életben akarod találni!

Ölel Jóska”

Ennyi.

Flórián megrendült. A kis, gömbölyű Irma halni készül! Azonnal a telefonért nyúlt. De hiszen a számukat sem tudja!

Miért nem bírtál bővebben írni, Jóska, te szegény?

Mi történik odaát?

Mióta nem gondolt már rájuk!

Irma...

Emlékeiben összesűrűsödtek a mosolyok, előjött az az este is, az izmos asszonyi karok szorítása, és halvány büntudattal újra érezte azt az egyetlen csókot.

Ugyan mit is mondhatna neki immár? Mit változtatna a kézsorítása, a baráti mosolya a halál tempóján? Nem tudta végiggondolni. Túlságosan zaklatott volt ahhoz, hogy sínen tartsa a gondolatait.

Ráült a szoba sötétsége, fekete levelek álltak el a kinti bágyadt fényeket, Flórián messze nézett visszafelé az időben, kihűlt a teája, kezében gyűrt gombóc lett a levélpapír, és elátkozta Istent ezerszer.

Akkor felállt. Az asszony karnyújtásnyira ott állt előtte. Fél kézzel félretolta, és kinyitotta a zongorát.

Belerendült az éjszaka. Kodály Marosszéki táncok-ja dübörgött, szeretett és sírt a kezei alatt. Flórián a zene táncos lejtésével könnyögött Irmáért, a messze szakadt cigányvérű kis magyar asszonyért, aki évtizedek óta nem járt idehaza, mert a kötelesség nem eresztette, valakinek ott idegenben őrizni kellett a tűzhelyet és a gyerekek hadát, és aki most viszontlátás nélkül idegen földbe készül.

Ezért hívja őt. Most már tudja, biztosan ezért. Míg véget nem ért a zene, Flórián képzeletben összegyűjtötte a nyolcadik kerület minden emléket őrző rögét egy tiszta, fehér vászon-zacskóba. Mert kimegy! Kiviszi!

És egyáltalán! Tudni akarja, mi van La Ciotat-ban!

Flórián hiába adott fel táviratokat egymás után, sürgetően: „Mi van? Szóljatok!” Az utolsóra válaszul egy kurta telefon jött Zsanitól.

- Agyvérzés. Anya nagyon várja Flóri bácsit.

Flóri üzeni, megy.

- Mit mondjak, mikor?

- Ha én azt tudnám, édes kislányom! Hazudj valami kegyeset!

Aztán udvarias furfangokkal és tőle szokatlan igyekezettel futotta végig a hivatalokat, ám a bürokrácia jobban burjánzott, mint valaha.

Hiába minden.

Jóska némán állt az ajtóban, a háta mögül szivárgó lépcsőházi fényben sziluettje fantomszerűen meredt, vele szemben Flórián az előszoba kivehetetlen homályában. A lakásból dőlt a cigarettafüst.

Köszirt. Ha nem állnék félre, félrelökne. Valami dühödt keménység tartja össze.

Flórián előre botorkált, Jóska cipője mögötte csikorgott a puszta parketten.

Csak sokára, amikor már bent álltak mind a ketten a megszokott régi bútorok között, Jóskában akkor szakadt fel a szó:

- Eltemettük. Már nem kell sietned.

Flórián ráborult, ölelte, sírt.

- Drága barátom, te, te szegény!...

Az asztalon két pohár, tehát várt, a földön nyitott üveg, tehát nem győzte türelemmel.

- Iszol, Jóska? Vagy ennél? Meleget? Hideget?

Miért nekem kell bírni magamon? Az én feleségem a halott! És Flórián siratja!

Flórián töltött kettejüknek, a magáét felhajtotta.

- Beszélj!

- Négy hete összeesett, kórház. Amikor az eszmélete visszatért, beleveszejtődött a visszakapott tudatba, olyankor a másik énje győzött. Aztán megint kóma, felváltva így, három héten át. Akkor hirtelen egy újabb rohammal átmenekült a túloldalra. Egyszerűen elment. Te pedig nem jöttél!

- Tőlem Tóni ment el, persze, persze, nem lehet összevetni...

- Flóri! Irma meghalt!

- Szegény drága barátom, te! Siratlak eszeveszetten.

- Flóri! Nem én haltam meg, Irma ment el búcsú nélkül. Hívott, és nem jöttél!

- Hallgasd meg, amivel elbúcsúztattam.

Flórián nekiült a zongorának, és immár századszor eljátszotta a Marosszéki táncokat, mint egy siratót. A haja a szemébe hullt, homlokán verejtékgyöngyök, arcán ősz tüskék meredeztek, napok óta nem borotválkozott, a szeme alatt táskák ültek. Megviselt volt és öreg.

Jóska meg? Tán csak az ünneplő sötét öltönye tette, keményen, kihúzott derékka ült összecuklott barátja mellett. De a szeme neki is megtelt, meg sem törölte.

Nagy csönd ült közéjük aztán. Flórián törte meg.

- Mit akarhatott Irma mondani nekem?

- Hogy szeret.

- Én is szeretem, tudhatta. Te is tudtad, miért nem mondtad neki? Nem olyan könnyű innen egyszerűen átrepülni a határon! Sokat töprengtem, mit akarhatott mondani? És rájöttem, és meg is tettem a kívánságát. Ott, a pálma mellett az a kis zsák. Vidd el, és szórd a sírjára. Józsefvárosi rögök vannak benne.

- Lelkifurdalás, Flórián. Semmi más.

Jóska nagyot, mélyet lélegzett, hangjában a visszafogott harag egyre erőteljesebben ropogott.

- Szívembe fogadtalak. Meg a házamba. Visszaéltél vele. Mondd meg igazán! Könnyebb lesz nekem is, neked is.

- Jóska! Megbolondultál?

- Mi másért akart volna annyira látni téged a halálos ágyán?

- Valamit kigondoltál, s most itt vagy, számon kérni. Hiába mondanám, nincs mit vallanom, nem hiszed el, és bizonyítékom sincs, csak a barátságunkra és a becsületre hivatkozhatok. Egyszer öleltem a derekát férfimódra a Kristály folyosóján Marseille-ben. De hisz akkor mindenki felhevült volt. Kicsit örült.

- Hazudsz! Láttam a szemeteken. Két nap múlva gyorsan hazautaztál, s mi ottmaradtunk. Többé nem tudtam hozzá érni, nem engedte. Mi volt az köztetek?

- Jóska! Nem tudom, az mi volt! Honnan tudnám? Álom. A ti álmotok. Irmával kellett volna megbeszélned!

- Lehetetlen volt! Nem szólt, csak sírt! A nevedet hajtotta, és engem kért, hozzalak el neki. Szeretett. Téged! És most nincs!

Jóska az órájára nézett.

- Most 9 óra, fél tizenegykor megy vissza a gépem. Nem hagylak itt! Csak a fél életemet.

Flóriánt megtaszította az erő, ami feléje áradt, felállt, zsebrevágta remegő kezét, és szembenézett a barátjával.

- Badarságot beszélsz!

Jóska is szemközt állt, fújtatott, arcán maszk ült elszánt fagyosan.

- Harmincöt éven át voltam a társa, szerelme, férje, mindene. És nem engem, téged akart a haláltusájában! Megfogadtam neki, elviszlek hozzá! Azért jöttem.

- Örült vagy! Istenemre!

Jóska a zsebébe nyúlt, kezében a bicska, amolyan igazi, betyáros, marokba való csontnyelű kés, kipattant, pengett, mint a halál csontkattogása, megragadta Flórián mellén az inget, bele-nézett a szürke szemekbe. Nem volt azokban ijedelem, csak messzelátó hitetlenség.

Villant a kés. Mint egy horrorfilmben.

- Téged akart, hát menj utána!

Az embert kritikus pillanatokban elfogja a hidegvér.

- Elkapnak, és fel fognak akasztani.

Hideg józanság szállt át a szobán, valami hideg értelem.

Jóska elengedte Flóriánt, a kés elrepült és megállt a húrok között a zongorában. Rezgett, és megszólalt az alsó Dé. A halálhang.

Nagyot döndült utána az ajtó.

Flórián nem könnyebbült meg, nem is volt a tudatánál.

Felkattintotta a villanyt, a húrok között egyet villámlott a csontnyelű bicska. A józan fény észre térítette. Meghúzta az üveget.

Jóska. A barát, aki barátot gyilkolni jött, és nem fért a szívébe az igazság.

Huhh! Mélyen elásott indulatok!

Létezik ekkora szerelemfáltás, mely ölni képes?

A konyhában a kikészített ételt bevonta az állás matt máza. Flóriánt az éhség marta meg az alkohol, a tények messzire kerültek, az ösztönei előtérbe ugrottak. A kenyérért nyúlt.

Az az asszony! Miféle életből akart kilépni? Miféle érzelmi nyomorúság kergette hozzá? Miről szólt az a 35 év Jóskával? Ha egyetlen szenvedélyes átölelés után belekapaszkodott az elérhetetlenbe?

Jóska, te öltél igazán! És a halálért engem okolsz. Elborult vagy, egy bírhatással megvert férfi!

A kenyérbe harapott.

Képes lennék-e ölni? Úgy, embermódra?

Jóska elment. Nem végleg, nem a nemlétbe. Csak nekem! Nincs többé, világos. Egy baráttal kevesebb. Vagy mondjuk úgy, a kevésből is elment egy.

A vákuumban nehéz lélegzeni.

Persze, a feladatok jól felszínen tudják tartani az embert. Teszem, s közben idézgetem Mamát: „Mindig csak a következő percre gondolj! Esetleg a jelenlegire! Soha ne nézz visszafelé!” Ó, bölcs intelmek! De jó lenne megfogadni! Megrázom magam, és visszatérek a jelenbe. Vagy Schuberthez. Hozzá a legkönnyebb. Valami lemondás van benne, amibe bele lehet kapaszkodni. Egyazon tutajon a fuldoklóval abban a reményben, hogy ha ő megússza, talán én is. A B moll szonáta mély regiszterén csikordul a bánat, a hangok verik az agyamat, s a lágylelkű dallam olykor hirtelen megáll, mint aki utolsó lehelete után kap, és a melódiába ritmustalan döngéssel borzongatóan beledöng a halál.

A halálfélelem erős érzése semlegesíti a terjedő magány jeges riadalmát.

Néha Ravelbe kapaszkodom. A Tükröződések Szomorú madarai elsiratják a napot, lassanhalkan beletörődnek az éjszakába, félálomban fel-felcsirrennek, arrébb tipegnek a kopasz ágakon, ébrenlétük egyre elhalóbb, aztán észrevétlen elalszanak. Vagy meghalnak?

Vajon lesz, aki engem elsirat?

Senki nem jön utánam. Az én bűneimért nem lesz, aki vezekeljen.

Kisjankó pótol majd minden elhagyott barátért. Ha rá nem telepítem emberéhségemet, tán meg is marad nálam.

Kár, hogy az ősz olyan messze van!

Nem lát ki a mikrokozmoszából! Rezgésszáma olyan alacsony, mint aki halni készül. Ha véletlenül belecsúsznék az aurájába, a rezonancia fagyos szellemlénnyé hűtene. Angyal hibernálva! Mit ér egy mélyhűtött angyal?

Össze kell kaparjam újra emberi melegét!

Már edzek! Atomokhoz dörgölözöm, s a dolgok egyedi nukleáris rezgéseivel ismerkedem, mert kódokat akarok rejteni a földi tárgyak közé!

Eddig életem könnyű élvezkedés volt: a zene rezgő hangulatain aléltn, vágyakozva hintáztam boldogan. Most azonban vészhelyzet állt elő!

Valamikor, már túl a tanévzárón, Flórián kiesett az időből. A napok rendje szertefoszlott.

Tavaly ilyenkor boldogan csapott a zongorájára, hogy hát mától nincs loholás, időre spannolás, autószerelő, mosatás, számlák és határidők, kezelésekre járás az ujjaival, még tanítványok sem igen akadhatnak, hát végre azt teszi, amit akar, szabad, mint a madár!

A zongora most is naphosszat szólt, leginkább a Szomorú madarak csirregtek. Nem tudott betelni velük, mindig talált valami új, még madárszerűbb megoldást, ahogy taktusról taktusra újrajátszotta, közben tele volt a solymári erdő képeivel, távoli folyók hömpölyögtek, fehér felhők gömbölyödtek. Valóban igaz a mondás, hogy vannak, akik egy szobába zárva a zenével, átélnek a világ teljességét.

Aztán a beteg Schumann állt elő, túl az első öngyilkosságán, bágyadtan ballagott a C-dúr fantázia Flórián ujjai alatt. Besütött a kora reggeli nap, háta mögött a fikusz levelei hallhatóan és egyenként hullottak a földre. Mint a madarak! Flórián abbahagyta a játékot. Újabb levél libbent a szőnyegre, s ott megfészkelte, még tollázkodott egy picit, aztán fejét a szárnya alá dugta, és elaludt. Flórián megrázta a vékony ágakat. Az összes levél ott hevert a földön.

Döglött madarak, gondolta.

Ollóért sietett.

Estére papírmadarak lepték el a szobát. Flórián kottalapokból hajtogatta őket, egyiket a másik után. Szárnyak és fejek ötvonalas rajzolattal, szemek helyén kottafejek, bóbítáik a harminckettedek zászlócskái. Testük némán hevert egymáson. Flórián akkor felnyalábolta őket, és bevitte Tóni szobájába, felrajzszögezte mindet a falra, hadd repkedjenek a festetlen mezők, erdők, virágok, lombok között a többi nemlétező madárral együtt. Leült középre, feje fölött egy szál körte pislákol, és elfütyülte nekik Ravel Madarait.

Flórián a csupasz padlón kuporogva úgy érezte, nincs egyedül.

- No, tetszik?

- Persze, hogy tetszik!

- Az első sikeres együttműködésem a fikusz-levelek atomjaival!

- Kegyetlen játék a lepkéket felszúrni, nem igaz? A madarakat felszögezni sem helyes.

- Mindössze szelet akartam kavarni a télikertben. Úgy gondoltam, attól tán magad is mozgásba lendülsz...

- Ideje volna mozgásba lendülni...

- Kár, hogy nem hallod a szavam. De legalább a gondolataink találkoznak...

Mintha évek óta ülne itt. Ujjai zsibbadtak, karja nehéz, a szíve kalimpál, a melle zihál. Megpróbált felállni. Amikor végre sikerült, undorodva tekintett körbe a tetemeken. Leoltotta a villanyt, és kitámolygott a fürdőszobába. Forró vizet engedett a kádba. Addig ült benne, míg ki nem hűlt.

Közben hallotta, hogy cseng a telefon. Mintha nem először. Nem mozdult. Most jó, gondolta, és hagyta, hogy ellepje ez a kellemes közérzet.

A megváltás Liszt muzsikájával kezdődött.

Magába csukódott, mint nyaranta általában, hogy zavartalanul és szenvedélyesen feltöltődjék. Kizárta a történéseket, nem felelt a telefonokra, a bejelentetlen csengetőknek nem nyitott ajtót, elfelejtette a rátört indulatokat, el Irmát és Jóskát is.

A kezébe került egy Liszt-kotta. Megbűvölte mívesen rajzos címlapja: „Lidércfények”. Lidérc, lidércek, lápokon tekergő tündérlények. Míg játszotta, mosoly gomolygott az orra alatt. A jobb keze varázsolta csilingelő, helyben járó hangok megidézték a tüneményeket, kecses triolák lebegtek a lép felett, sejtelmes gőzök áttetsző opálködében apró tüzek keringtek, itt meg ott fel-felvillantak, majd összegyűltek, s szétszóródtak megint, közben a balkéz méltatlankodva dünnyögött, de aztán kiengesztelte egy kromatikus futkározó dallam.

Igen, így megy ez. A lidércekkel csínján kell bánni.

Éppen, mint az emberekkel.

Vigyázok majd a gyerekre.

Hát ez az én formám! Lidércekkel akartam Flóriánt a világomba csalogatni, és tessék! Még úgy járok, mint az Álomlány, akit az égen látott, és a földön keresett.

Kisjankó. A szeretetvárás.

Flórián kivételes érzelmi kódrendszerét még mindig nem ismerem tökéletesen...

Új élet, új helyzetek, kellett a segítség. A házmesterné elvált lánya vállalkozott nála állandó dologra. Néhai Matild néhai dolgára. Gizinek hívják, és egy bamba kisgyereket nevel. Felhozza néha. A fiúcska az ebédlő egyik magastámlájú székén üldögél, mutató ujjá bögyével az asztal vájatos szélét simogatja, nem zavar, lélegzése sem hallatszik. Flórián sokáig nem is vette észre.

A háttérben ott csengtek, billegtek a lidércek a Dohány utcában, és hiába csörgött a telefon. Augusztus vége volt, Tóni szobája újrifestve erdők, mezők, madarak és gyíkok nélkül, csak úgy, fehérre, az ablakokon fátyolfüggöny, fényáteresztő, a bútor halk nyersfa, puritán darabok, asztal, székek, alvóhely, minden amilyet Flórián olyan ember számára, akinek a képzelete betölti a teret, akit minden cicoma zavar.

Kisjankó...

Az unoka, az ő unokája.

Valaki, aki a bűneiért vezekeljen.

Kerengett benne a mondat, míg rá nem riadt az értelmére. Nem tudok szeretni! Különben ilyen gondolatok hogyan élhetnének bennem?

Hétfőre várta a gyereket. Vasárnap délelőtt megszólalt az ajtócsengő.

Kezdetben csak egyet-egyet csirrent, Flórián nem is figyelt föl, a huszadik után azonban úgy berregett, mint amire ráültek. A muzsikát abba kellett hagyni a legszebb trilláknál! Dühösen vágatott végig a hallon, s azonmód kivágta a bejárati ajtót.

Két ember meredt meglepetten egymásra.

A küszöbön túl, a lépcsőházban egy jóvágású, ismeretlen úriember állt, hullámos, őszbe hajló szökesége, kiálló pofacsontja nem emlékeztette Flóriánt senkire, rászabott öltönye és maga az egész ember a jólszituált, valami átható egzotikus férfiillatot árasztott magából. És mosolygott. Sőt, megszólalt.

- Mистер Flórián Varga? Te vagy az?

Ez az akcentus! Honnan és ki szalajtott ide, futott át Flórián agyán, már csapta volna be az ajtót, de a férfi a lábát áttette a küszöbön. A cipőjén ragyogott a glazúr, nadrágjának hibátlan a vasalása, nem tűnik betörőnek. A nevemet is tudja. Itt áll, és mosolyog. Tehát ő a győztes.

- Kicsoda maga, és mit akar?

A mosoly nem apadt.

- A nevem Edward Hartow. Áj erájd laszt nájt from Boston. Látni Kláríka fiát. If ju ár perszonali, akkor imbrájsz kon amore.

Széles, ölelő mozdulattal magához vonta Flóriánt.

Flórián elmerült az átható illatban, gyűrött arca a puplin hűvösén landolt, és az egész meglehetősen valószínűtlennek tűnt.

- Ed bácsi?

Csak suttogásra telt a domború mellkason.

- Jesz! Jesz! Onkl Ed! Hahaha!

Flórián belevetette magát a helyzetbe.

- Jöjjön, Ed bácsi, jöjjön beljebb! Isten hozta!

Terelte az embert át a hallon, be a télikertbe.

- De hogy ilyen váratlanul!

Flórián bizonytalanul baktatott a jövevény mögött. Közben begyűrte az ingét, öt ujjal rendbe szedte a kócot a fején, a lelkét is igyekezett formába gyömöszölni.

- Váratlanul? Vat daz it mín?

- Nem vagyok erős angolból. Meglepődtem, naná! De hát örülök, nagyon örülök! Áj em veri plízd, veri-veri!

Miután mindketten a télikert dús ligetének árnyékában lehuppantak a kisasztalka melletti fotelekbe, Flórián elővette úri modorát.

- Mondja hát, miszter hm...

- Harkow.

- Ed bácsi, onkle Ed, ha mondhatom, if áj ken cól, miért jött?

- Bat szlóli, szlóli, Flórián! Dö szityuésn iz, hm, váratlan. Kevés szó magyarul. Hiába Kláríka unszolt, ucsityszja, ucsityszja, mégse. Nem megy!

- Csak megértjük egymást valahogy. Andörszend, andörsztend ícs adör. Oké? Panyimájes?

Ed bácsi felnevetett, s átnyúlva a kisasztal felett megveregette Flórián keskeny vállát.

- Oké! Oké! Hev ju eni whisky? Not? Báj nincs.

Valahonnan a zakója melléből előkapott egy csinos whiskys üveget meg két poharat, töltött, s hatalmas bravót kiáltva Flórián felé emelte a poharát.

- Proszit, fiú!

- Proszit, Ed!

Nagyjából olyan egykorúak lehetnek. De hát mégis, akkor milyen minőségben volt odaát? Virágot vitt az anyjának a hatvanadik születésnapjára, és most valamiért idejött. Tíz évvel az anyja halála után. Ezer kilométereket repült idáig. Miért?

Az ember is feszengett. Nagy hallgatás és kortyolgatás a két fotelban. Flórián a holnapra gondolt, Kisjankó költözik! Bár már ott tartana! Most azonban itt ez a pasas, aki lenyűgözte a rejtélyes megjelenésével.

- Kúd du szamszing... - Ed mélyen belenyúlt a zsebébe. - Hoztam neked anyádat.

Kicsi albumot húzott elő, és a kisasztalra tette.

- Emlékezel?

- Nem.

Tétován az albumért nyúlt. Postán is elküldhette volna. Azért ez egy szép gesztus. Vagy egy biznissz. Mit lehet tudni?

- Nem ismered anyád. A fiú vagy, én egy pasas, és én ismerem. Szomorú, nagyon szomorú.

Az album lapjain egy ismeretlen nő állt, ült, mosolygott különböző helyeken, házban, erdőben, tengerparton, hegyormon. Egy fiatalasszony. Nem váltott ki belőle semmit. Csak az utolsó. Egy emberi esemény. Anya a halál küszöbén egy kórházi ágyon felcicomázva kábelekkel, zsinegekkel, műszerekkel, és a feje felett egy szál rózsza függött. Flóriánt ez a kép lendítette át a közönyön.

Kibukott belőle a bátortalan kérdés.

- Van családod?

- Rólam akarsz tudni? Szüleim a hajón meghaltak, barátok aztán nem oké, csaltak, átverték. Hosszú sztóri. -

- Most hol laksz? -

- Duna Interkontinental. Jó hely. Jó konyha! Kamelón! Menjünk oda! Egy diné jól esne!

Flórián átadta magát a helyzetnek. Odalent az utcán Ed egy hajónagyságú, rózsaszínű Pontiac mellől elhessentette a bámuló gyerekhadat, kinyitotta túlról, mint egy inas, és betessékelte Flóriánt.

- No, fiam, szállj be!

- Bátyám, ez egy remek, kerek magyar mondat!

- Naponta többször elmondtam, hát megtanultam.

- Fogadni mernék, vannak még ilyen mondatok a tarsolyodban!

- Tíz év alatt sokat feled az ember.

A fényes étterem árnyakat rakott köréjük.

És mintha valaki még ülne az asztalnál.

Az Anyád volt ott.

Akkor érékeltél először a szellemlényt. Abban a sznob világításban. Különös.

Nem beszéltek. Mindketten tisztelték azt, aki közéjük ült.

Később a szálló kávétermében vackoltak le, és nagyjából megtudták a másiktól azt, amit tudni akartak.

- Édesanyád a világ legcsodálatosabb asszonya volt. Apád halála után költöztem Walthamba, a szomszéd utcába, s az utcán megláttam Klarát. Hajaj! Anyád még az ötvenen túl is ragyogott.

Így mondta, folyékonyan. A korábbi megakadások megjátszott nagyképűségből fakadtak? Vagy belejött volna?

- Kicsit autiszt. Jártam hoszpitalba, gyakorlatokra, aztán egy szekta is befogadott, nevelt. Sosem fogott jól az agy, ezért van, hogy más szituban befrászolok, olyankor nem jut az eszembe pláne az, ami spontán kellene. Idő után visszajövök, és végigmondom. De hol is tartottam?

- Anyámról...

- Igen... Egyszer megláttam a kocsiból az utcán. Gyalog cipelt két csomagot. Ő úgy mondta, szatyor. Hazafelé a szupermarketből! Gyalog! Sosem tanult meg vezetni. Akkor megálltam, és beültettem. Elfogadta. Később bevallotta, rettentően félt, mi lesz vele, ha egy rossz ember vagyok? Adresz, kérdeztem én, aztán a háza előtt kinyitottam neki a kocsiajtót, én meg tovább hajtottam. Az eset később megint. Tudtam, mikor jár a szupermarketbe, érte mentem. No, így kezdődött.

Az évek ott osontak el Ed mögött. Behunyta a szemét, mint aki belső filmet lát. Néha mondott valamit. Hol érthetően, hol elmosta a szavakat, akár a gondolatait.

- Klara elzárta magát az élettől. Vagy apád zárta el, nem tudom. Nem volt alkalma beletanulni a dolgokba. Ha nem találkozunk, elpusztult volna. Nem mondok nagyot. Odafenn bizony tudták, hogy muszáj valakit mellé állítani! Éppen egy ilyet! Engem...

Ed a tenyerével végigsimított a mellén, hátradőlt, és messzire nézett.

- És hogy énekelt! Hallottad-e? Úgy folyt a hangja, akár a méz, édesen, simogatón! Még a Callasnál is sokkal szebben. Elővettem a harmonikámat, és muzsikáltunk. Ha utaztunk is, a csomagtartóban volt. A távoli hegyekben rázendítettünk...

- Miket énekelt?

- Haj!... A legkedvesebb volt neki az hogy „Messze a nagy erdő, messze száll a felhő, messze megyek édes rúzsám tetőled...”

És Ed a lankadó bár diszkrét félhomályában, ezüstszürke öltönyében, fehér hajával, szivarral az ujjai között szan zsen énekbe fogott. Előtte komoly sor üres söröskriglikből, a pincérek leálltak, aztán a dal abbamaradt.

Elváltozott az arca.

Ed szerette az anyámat!

Hosszú csönd ült közénk. Emésztették az érzelmeiket.

- Tőle örökölted a tehetségedet. Mindig kellett lemezeket venni. Minden Bartók megvolt, és sok zongora Richtertől, Gilelsztől, és ki tudja még. Rád gondolt olyankor bizti. Nem mondta. Nem kérdeztem. Most itt vagyok. Itt vagyunk, és rá emlékezünk.

Ed minden szava sűrű csendet követelt. Egyre jobban vonzott. A szilenciumok megható hallgatásában megértettem, az anyám miért volt képes közel a hatvanhoz új életet kezdeni.

Ed folyamatosan pergette a filmjét. És minden Klarához tartozott.

- Nem akarta, hogy esküdjünk. A korára hivatkozott. Arra az öt esztendőre, amennyivel idősebb volt nálam... És együtt eltelt majdnem tizenkét esztendő...

Füstfelhők bodorodtak, pincérek töltögettek, ismeretlen anyjáról halvány színek alakultak. Valahol létezett, de semmi köze nem volt hozzá. És most tessék, itt van. Hány éves is lenne?

Edwardra nézett figyelmesen. Ez a fess, ruganyos, magabiztos férfi csaknem 75?

- Hazaviszlek. Hazaviszem a fiút! Az egész családot. Igaz is, vannak a többiek?

És Flórián mesélt magáról az éjszaka közepén Budapesten egy rózsaszínű Pontiac-ban egy vadidegen embernek, aki nem is tud magyarul, mégis mindent olyan természetességgel csinál, mintha mindig itt élt volna. Honnan ismeri Ed a várost? Hogyan tud ilyen magabiztosan eligazodni az egyirányú utcák tömkelegében, ami az ő számára a legfélelmetesebb feladat volt tanulóvezető korától fogva, s azután is sokáig. Ed lényege valami ösztönös megfelelés, a válaszok pontos kitapintása. Ezzel a temperamentummal az idegenben magára maradt, bátor-talan asszonynak tényleg az életet jelentette.

Megállapodtak, holnap folytatják. Hiszen nem azért utazott ezer kilométereket, hogy ennyivel megelégedjék.

Flórián tehát másnap délután beengedte Kisjankót, segített elrendezkedni, aztán magára hagyta, hiszen nem társalogni jött, hanem lakni, s a legalkalmasabb egyedül megszokni az új otthont. Egy festőművésznek készülő emberke amúgy sem éppen társalgó típus, befordul a saját világába, amelyet ki akar majd fordítani a kétdimenziós térbe. Tehát Ed Kisjankó számára is a legjobbkor jött. Megmentette egy túligyekvő pótapa alkalmatlankodásaitól.

S Ed becsöngetett másodszor is, betelepedett a régi jó fotelbe egy whiskyre, hóna alól újabb ajándékot szedett elő. Egy szokatlan formájú, négyszögletes, fedett fehér porcelán edényt tett az asztalra.

- Ez ő. Bonyolult volt elhozni, de sikerült.

- ?

- Anyád hamvai.

Annyira képtelennek látszott az egész, a kisasztalon a sütemények mellett gubbasztó kis edényke, hogy majdnem felröhögött az ő szokott duhaj módján, de visszanyelte, mint otrombaságot.

- Nem, nem! Kérlek, Ed!

- A fia vagy. Itt a helye.

Hideg, mint a porcelán. Nem öleli lélek, angyala már másutt szolgál. Az elmúlás tökéletes lenyomata. Elhagyott por.

Anyád benned van, ott őrizd!

Ereszd ki a feszültséget, Flórián! Itt már nincs a kegyeletnek helye.

Ed újabb pohár whiskyt töltött mindkettőjüknek, s az urnához koccintotta a poharát. A porcelán csengve válaszolt.

- Így szoktam. Este, ha megiszom az aznapit, ez a gúdnájt. Megszokta már.

Valami komédiába csöppentem. Ez nem lehet igaz!

- Van még egy szörprájom. De ahhoz rám kell érned. Nincs mjúzik, sem gyerek. Jössz és csináljuk. A lakás. Ez itt nem a tied, tehát veszünk egyet.

Ez a fickó tényleg nem normális. Ojjé!

- Nincs gyerekem, Klarának van: te vagy. Az egyetlen, aki még hozzá tartozott, s akit rám bízott.

Valahogy így kezdte Ed a szöveget. Nehéz volt kihámozni. Az idegesség egészen összekavarta. Kiderült, a bevándorolt szülők érzelmes orosz zsidók voltak, meg valami olyasmi is, hogy amikor annyi idős volt, mint most ő, még mindig nem volt élete. Senkihez nem kötődött, egyik helyről a másikra vetődött, az emberekkel nem jött ki igazán. Egyedül Klara fogadta el, mert Klara volt az emberi jószág maga. Ed mellette vált emberré, amerikaivá, vagy magyarrá egy kis orosz jiddis vérrrel keverve, tehát kinek hálálja meg mindazt, amit Klarától kapott? Kire hagyja azt a keveset, amije van, mert hisz azt is Klarának köszönheti, ráhagyta a házat, mindent, ami abban volt, és ő, Ed most kutyakötelességének érzi, hogy annak adja tovább, akit illet. Neki már elég az, amije azelőtt volt, kicsi otthon Walthamben, egy autó, tehát ami az élethez szükséges. De Flórián előtt még minden lehet. Jó, jó, tudja, túl van az ötvenen, oké, de mégis lesz egy hely, ami az övé. Tudja ő, hogy semmije sincs itt a hazájában, legalább legyen egy otthona. Saját otthona. Ha úgy gondolja Flórián, vesznek egy házat valahol, ha meg ezt szereti, hiszen itt lakik immár negyedszázada, akkor vegyék meg ezt. Most lehet. Most fillérekekért adják a lakásokat az országban. Teljesen tiszta dolog. Amint elintéződik, postára adja a kocsiját, repülőjegyet vált Bostonig, és hazarepül. Nem, ne is mondja, semmit nem akar cserébe. Néhány nap még, és megnyugszik a lelke, és megnyugodhat Flórián is. Nem jön többé. Nem is ír. Nem is tud rendesen írni, ha Klára nem diktálja, pláne magyarul, ezt láthatta a leveleiből. Maholnap 75 éves. Már nincsenek tervei. Ez az egy adóssága van.

- Help mí, máj szan!

Mit tehetett? Az egész annyira abnormális, nem is akaródzott már elemezni. Elfogadta, hálát is mutatott, és mire az egésznek a végére jutottak, voltaképp tényleg hálás volt.

Közben elkezdődött a tanév, az Akadémián értekezlet követett értekezletet, a solymári suliban is indult az élet, Kisjankó naponta új meglepetésekkel szolgált, mesélt és rajzolt egyfolytában, csak a zongora hallgatott. Mert mikor? Hivatalt jártak Ed-del. Ed alakja és amerikai mentalitása nem vált a dolog előnyére, csak kérdéseket szült, hogy miért, miből, mi céllal, milyen alapon stb. A bürokrácia átmentődött az átkosból. Egyszer azonban véget ért. Varga Flórián magyar állampolgár és zongoraművész egy hetedik kerületi lerobbant ház lerobbant lakásának örökös tulajdonosa lett.

Aztán Ed-et kikísérte a reptérre, és odahaza helyet csinált az urnának Mama szobájában.

- Mama, megérkezett a lányod. Vigyázzatok egymásra!

És innentől úgy remélte, száz százalékban Kisjankóra koncentrálni.

Olykor, amikor üres volt a ház, benézett Mamához, fáradt volt muzsikálni is. Leült az egyetlen székre Mama ágya mellett, felkattintotta a lámpát, ölébe vette a kis fotóalbumot, és el-elidőzött a képek felett. Ed jóvoltából lett egy édesanyja, akit valamiképp kissé már el tudott képzelni, és most, hogy ennyire élővé vált, fájt, hogy nincs. Ilyenkor szeretne volna megköszönni annak az enyhén habókos pasasnak ezt az egészet, de hiába, nem talált semmi nyomot, ahol megtalálhatná. Ed volt, nincs. Tán nem is volt soha.

Sok esztendővel később, amikor megvált a lakástól, szatyorba tette az urnát meg egy kis temetői lapátot, és nyárutón, egy késő délután kiment Mamához a temetőbe, lyukat kapart a sírhanton, beletette a kis porcelán csészét, és még valami olyasmit tett, amit azelőtt soha, elmondott egy gyerekkorából megmaradt imát az anyjáért.

Az ember nem mindig érti, mit tesz voltaképp, csak teszi.

Hiába, én semmi mást nem tudok, csak zongorázni, a többi mind szenvedés! Mostanában ezzel a kétségbeesett ténymegállapítással zuhant a heverőre félholtan Flórián, ha éjfél tájt hazaért. Hiába szeretne volna kicsit többet élvezni a békés estéket, a várt együttlétet Kisjankóval. Ha ez a gyerek hozzá kerül, vélte, megifjodás vár rá, és nem csalódott, csak eddig nem látott mennyiségben olyan feladatok zuhogtak az életébe, amelyek kizárólag görcsös iparkodással járnak, és nemigen hoznak örömet.

- De hiszen ez olyan, Flóri bá', mintha nekem majd kiállításom nyílik. Megmutatkozás!

A fene! Valahol a lényegére tapintott ez a gyerek.

- Csakhogy a kiállítást is nekem kell megrendeznem! Itt a bukfenc. Tudod, Jankó, igazi vernisszázs nekem egy országjáró hangverseny-sorozat lenne.

- Apa szerint nincs olyan zuga az országnak, ahol Flóri bá' nem zongorázott volna. Még tán istállóban is.

- Haha! Olyan is volt, persze! No, tényleg nem panaszkodhatok...

Nem akarta ő a gyereket a bújával elárasztani, úgysem érti igazán. Az a Bálint, az az oka mindennek! Oké, nemes lélek, jót akart, de a dolgok végül az ő nyakába zuhantak.

Megírta már valamikor, meg is jelent. 'Módszertani kiskaté zongoratanároknak', valami ilyen címe volt, bizonyára ott porosodik az akadémiai könyvtár valamelyik polcán csaknem az összes példány, mégis igencsak meglepte, amikor az egyik legkedvesebb tanítványa, Kiss Ajgó Bálint egyik nap eléállt, hogy a felvételeire érdeklődők vannak, kiadnák.

- Miféle felvételeid vannak, Bálint?

- Emlékszik a Tanár úr, az engedélyével minden alkalommal bekapcsoltam a magnót, nehogy elfelejtsem az instrukciókat, szóval felvettem az óráinkat, és a Szent Korifeusok odafönn elájultak, és ki akarják adni.

- Az én óráimat veled? Honnan tudnak a Szent Korifeusok a felvételeidről? És a meg-egyezésünk, hogy nem kell azt senkinek tudni? Segédeszköz, és kész. Tán meg is esküdtél. Jól emlékszem?

- Kitudódott, nem tehetek róla. Azt hittem, egyedül vagyok a magnómmal.

- No, mindegy! Szóval ki akarják adni? És kinek van abból haszna? Neked vagy nekem?

Bálint meglepődött. Ő ezt nem gondolta végig. Szerinte a tanári metódus titkaira vet fantasztikus fényt, mert ahogy a Tanár úr átadja, neveli, a fülét kihegyezi, az eszét kalapálja a művészjelöltnek, az nem mindennapi!

Nos, ebből lett aztán a nyilvános mesterkurzus-sorozat, amit felvesz az ország-világ, a hang-lemezgyár és a többi, és áldása rajta az Akadémia tisztaszenátorainak is. Hát ebbe fogok belepusztulni. Ha átnyújtom a magamból kiáradó muzsikát, a zeneszerző csodáit, megszűrve a természetem által, az az én igazi elemem, de hogy még a pofázásomat is megörökítik! Az ember nem győz fogalmazni! Aztán ha épp elfogja a hév, és elfelejtkezik a nyilvánosságról, hát nem győz szabadkozni, hogy bocs, de ezt az istenverte káromkodást azért kaparjuk csak ki!

- A lényeg nem a szavakban van, Flóri bá'.

- Hát miben, te nagyokos?

- A hatásban.

Igaza van Kisjankónak, beláttam, és nekiadtam a fejem ezerrel. Így megy ez már hónapok óta. A lemezjátszón fogok ígét hirdetni.

Most még ráadásnak egy koncertsorozatot is bevésnek az öröklétbe. Varga Flórián a pódium-művész pódium nélkül. Ez a vég. Engem el lehet temetni, megmarad a hang. Az élő muzsika élménye kihal a világból. Részemről legalábbis. Fura érzés. No, akkor felejtsünk!

Flórián mostanában nem az üveget kapja elő a feledéshez, hanem Kisjankót. Már nem ront be hozzá csak úgy! Eleinte nem is kopogtatott, s a gyerek kerek szemeiben a váratlanság ijedelme ült, ennek ellenére a jólnevelt engedelmesség Flórián karmaiba taszajtotta. Szóval most illedelmesen kopog, az ajtó előtt elsuttogja, hogy emberre van szüksége esetleg egy szárazfával, de lehet anélkül is, mert belehabarodik a munkába. Ez azt jelenti, hogy játsszanak már együtt valamit, mert nem bírja tovább! Jöjjön, és ne pingáljon egyfolytában egész délután, még meggörbül belé!

És akkor nekilátnak. Nemrégiben elővették például Csajkovszkij Melódiáját. No, az édes dallamok, lágy hajlások, kergetőzések úgy csapongtak a falak között, mintha nyírfaerdőben lennének. Ha Kisjankóhoz került a vezérszólam, a zongora hűségesen ballagott utána, sőt, annyira háttérbe húzódott, hogy csupán a ritmuskíséretet látta el. Csajkovszkij mindig Kisjankó jutalomjátéka volt. Ritkábban Bartók felé kerültek. Az Flóri bá' jutalomjátéka volt, a Második Rapszódia. No, ez nem mennybemenő lágysággal vitte magával a muzsikásokat, de nem ám! Néha olyan a tempó, a hangsúly meg a hamiskás hangközök, mintha Bartók egyenesen a cigányzenészek kigúnyolására írta volna. Bachot is szívesen lapozgatták, aztán sorra kerültek Beethoven hegedű-zongora szonátái. Olyankor Flóriánnak Csilla jutott az eszébe, meg Mama boldog mosolya.

Ha pedig nem akart ajtóstul rontani Kisjankóra, elővette valamelyik gyerekkorából benne ragadt és kedvelt, könnyű zongoradarabját. Kifigyelte, Paderevszki Menüettjére Kisjankó meg sem mozdult, de ha Mozart D-moll fantáziáját kezdte, már a harmadik akkord után nyílt az ajtó, és a fiú nekitámaszkodott a félfának, onnan hallgatta lélegzetvisszafojtva Flóri bá' gyönyörű játékát, s a végére már úgy araszolt elő, mint a csiga az ő házából, és hajlandó volt egy közösen muzsikált rövid Hummel-darabra.

Hummel F-dur trióját azon a boldog, sok évvel ezelőtti solymári estén Jóska bácsival játszották hármásban. Persze Kisjankónak is nagyon hiányzik az a harmadik, de Flóri bá' mintha kicsit belepusztulna a hiányába. Aztán, mire a darab végére érnek, ők ketten elolvadnak a gyönyörűségtől. Életre keltették a hiányzó harmadikat. Ezt a csodát más nemigen tudná utánuk csinálni.

Az ihletettség eufórikus állapota...

Csudajó párosítás ezek ketten! Jobbat nem találhatott volna ki az Úr ennek a nyomorult zongoristának így, a lefelé menetelő szakaszban.

Flórián a napi fáradalmaktól gyötrötten elnyúlik a régi sezlonon. Tekintete az unalmas plafonról lesiklik a télikert bozontjára, kalandozik kicsit a zöldek között, végül megpihen a tavalyi orchideán, amelyik valami csoda folytán újra kinyílt reggelre, s friss lila virágjával kérkedik. A gyerekre gondol, illetve tudomásul veszi, hogy mostanában mindig a tudatában van ez a gyerek. Itt matat nem messze tőle, a szobájában, gondolja, s ettől nyomban elmúlik lelkéből minden gyűrődés, mert hihetetlen, de ilyen békés boldogságérzete régen volt! Feltápaszkodik, leül a mindig nyitott zongora elé, agyában a ma reggel felvett Chopin F-moll zongoraversenye zeng. A valahanyadik szférából hallja a vonósok alapozó hangzatait, csak kapcsolódnia kell. Belefog. A Largetto tétel zongoraszólamát, az alélva kerengő majdnemkerengő édes zenéjét játssza. Ezt aztán újra és újra, míg el nem éri az ájulatnak azt a szintjét, amikor minden megtörténhetik.

Figyelj rám, Flórián! Most élesek az érzékeid, élezd ki a lelkedet is! Itt vagyok a válladnál. Lehet, hogy nem látsz, de észlelsz, tudom.

Az Angyal vagyok.

Itt azt ideje, hogy megismerj!

Fogj fel!

Nyílj ki, lelkem, és láss!

Flórián leejtette két kezét a klaviatúráról, és a kottatartó tekervényes csipkézetére meredt. Egy anglyalt látott. Ott ült és integetett.

Az tartotta benne a lelket, hogy ennek is vége lesz egyszer, meg az, hogy amit csinál, azért valami. Kicsit büszke is lehetne, ha nem lenne annyira fáradt.

Ma korábban végzett, rohant hát haza, a hátralévő napból még néhány óra az övé! Lesz meglepetés!

Megállt az ajtóban, fülelt.

Csend. A lakásból áradt az üresség. Az, ami olyankor nyomja mellen az embert, amikor megijed. Volt már ilyen szorongása. Vihar előtti magasfeszültség. Nem akarja felidézni egyiket sem! Elő a gyakorlati teendőkkkel! Irány a fürdőszoba!

Csobog a víz, kulcscsörgést hall, léptek nyikorgását a parketten. Tehát megérkezett végre! A törölköző alól fülel. Ilyenkor szokott bekopogni, hogy helló, hazajöttem! De most semmi. Oké, Flórián, nyugodj meg! Máskor is maradt már oda, modellt talált, vagy haverokat. Túlságosan rákapsz a társaságára, még a végén rátelepszel. A türelem mire való?

Inget váltott, és egy cigaretta társaságában belehuppant a fotelbe. Ilyenkor szokott kikiabálni Jankóért. Tekintete az unalmas plafonról lesiklott a télikert bozontjára, kicsit kalandozott a zöldek között, a gyerekre gondolt, szeme megpihent a tavalyi orchideán. A lila orchidea fényes szirmán apró figura üldögél.

Hihetetlen!

- Gyere, add a kezed! Jöjjenek az álmok! Mit szólsz? Magasra hágunk, fel a sziklák esővájta mélyedéseihez, amelyekben az ég tükröződik, és ez sejtelmes tévútra visz: a fent lekerül a lábunk elé, a sodródó zöld mohaszálak között, odalent kéklik az ég.

Egy kisfiú jön, nyírfa fehér kérge mellől bújik elő, egészen kicsi. Te magad vagy, valamikor régen. Át akar lépni a szakadék felett!

- Bátorság!!!

Flórián zuhant, és felriadt. Mintha csengettek volna. Vagy álmodta? Várt, a csengetés nem ismétlődött. Mégis felkászálódott.

Kulcsa van, a fenébe is!

Kábultan csoszogott az előszoba felé. Az ajtón túlról zihálás, meg tompa súrlódás nesze hallatszott. Nem gyújtott villanyt, hallgatózott. Futó léptek a lépcsőn lefelé, a halk lihegés ottmaradt az ajtó előtt. Amikor kinyitotta, Kisjankó teste dőlt a lábaira.

Flórián nehezen fogta fel. A gyerek fejéből szivárgón csordogált a vér, végig a nyakán, átítatta az ingét, a csupasz karja is csupa vér, lebukott fején a göndör fürtök csimbókoka csomósodva. Az eszméletlen test súlyosan nehezedik Flórián lábaira. Tennie kell valamit! Gyorsan! Orvosért telefonálni! Nem mer mozdulni! Odalent most zárják a kaput! Van isten! Lekiabált.

- Mentőt! Gyorsan hívjon mentőt, Gizus!

Ez még kijött a torkán, aztán elkapta a pánik. Állt a sötét lépcsőkre meredve bénán, félt mozdulni, nehogy a fiú eldőljön.

Gizus anyja felsántikált az emeletre.

- Istenem! Jancsika!

- Orvos kell! Elvérzik!

Az öregasszony jajveszékelve fordult visszafelé.

- Baleset! Jaj, istenem csupa vér! Hívod már a mentőket, Gizusom?...

Aztán becsukódott a házmasterlakás ajtaja, s ott maradt Flórián a gyerekekkel a süket csöndben és a tökéletes sötétségben.

Fehérköpenyes emberek kérdései, amelyekre nem tudott válaszolni, hepehupás utcákon zötykölődött a mentőkocsi, a gyerek időnként felnyögött, a kocsi szirénázott, s mellette a fiatal orvosnő feltartott fél kézzel egyensúlyozta a vért tartalmazó ampullát.

Rohanás a műtő felé, végül Flórián szédülten huppant a fapadra a Szövetség utcai kórház első emeletén. Akkor a folyosó végén kigyulladt a lámpa.

Flórián maga elé meredt. Telt az idő, a lámpa egyre szórta a fényt. Semmi nem történt körülötte. Egészen elveszítette a külvilág iránti érzékét, belül meg süket zúgás és üresség.

Valamikor kitolták Kisjankót, megnyugtatták, megmarad, súlyos fejsérülése van, valami éles tárggyal... hátulról...

Később felriadt, a gyereket akarta látni. Az volna a bizonyosság. Mire is? Az ajtóhoz osont, a résen át alig felismerhető, meggyötört arc kicsiny részletére bámult. Azonnal kituszkolták, menjen haza, nincs miért itt ülnie.

Maradt.

Hajnaltájt rendőrök faggatták, nem is igen emlékezett, miről. Azután sem mert elmenni, valami erős lelkipurdalás rögzítette ehhez a helyhez.

Kinyitott a büfé, reggeli nyüzsgés indult a szokásos cikázásokkal, zajokkal, megivott egy kávé, és visszahuppant a törzshelyére, a Kisjankót rejtő kórterem látószögében. A sötét folyosóra reggel sem süttött be a nap, és a szürke, kopott fapadok a zöldre mázolt falak mellett üresek. Flórián ült ott egyedül, senki nem zavarta. Órák teltek, agya nem volt képes feldolgozni az eseményeket, azt meg pláne nem, ami benne játszódott. Felrémlt, ki kellene menni Solymárra. Nehezen szánta el magát.

Rózsika hisztérikusan sírt, göndör fürtjei ezerfelé vibráltak, átkozódva sikoltozott, és Flórián mellét döngette apró ökleivel. Jancsi higgadtan elvonszolta. Flórián lesújtva csukta be maga mögött az ajtót.

Másnap hajnalban megint a Szövetség utcában ült. Kisjankó még mindig aludt. Jancsi jelent meg kezében két műanyag pohárral, bennük forró kávé, leült mellé a szürke, kopott padra a kórház első emeletén. Nem szólt egyikük sem. Jancsi Flórián térdére tette a tenyerét.

- Akármilyen történetet.
- Ötödik napja nem ébredt fel.
- Nincs koponyatörés. Csak agyrázkódás.
- Csak...!

Számára eddig ismeretlen erőknél esengett Flórián Kisjankóért. Bach-hoz menekült, a Goldberg variációk-hoz. Nem, mint annak idején, dühös nagy elánnal, energikusan, nem, most lassítva, tűnődve, amint a fohászt mondja a hívő.

Mély kábulatban eltelt egy hét.

Csengőhangra riadt.

Borzongató volt a hasonlóság, a csengőszó és a délutáni fény, amely pislá szemébe tűzött a zöld levelek között az ablakon át, mégis rögtön tudta, most nem az történik, amihez hasonlított.

Az ajtóban három Kisjankó korú fiú állt, meg egy kislány. Név szerint Varga Flóriánt keresték, s hozzátették, hogy ők Kismartoni János barátai.

Flórián kitérte az ajtószárnyat, és betérelte a csapatot.

Olyan történetet hallott, amilyent sokszor hallani manapság, csak az ember nem hiszi el, hogy vele is megtörténhet.

- ... Féltünk, az az igazság. Amikor utolértük, az egyik valamivel hátulról fejbe verte Jankót, folyt a vére, az utcán egy lélek sem, azok meg elfutottak. Nagy nehezen sikerült felhozni, az ajtónak támasztottuk, és becsengettünk. Annyira megijedtünk az egésztől, hogy elrohantunk. Most úgy néz ki, mintha mi tettük volna. Ugye, most úgy néz ki? És az egészet nem látta senki.

- Meg tudjátok őket nevezni?

- Én meg.

- Kuss, Ilcsi!

- Ha meg akarjuk menteni, bátornak kell lenni, így van a Gyűrűk urában is!

Kiabált a kislány, és keserves sírásra fakadt.

Hosszú csend, csak a kislány szipogása.

- Nem mi voltunk! Csak haza akartuk hozni!

-

- Úgy döntöttünk, hogy beszélünk magával. Elmondjuk, amit tudunk. Minket épp úgy kikészíthetnek, mint Jankót. Gondoltuk, maga tud segíteni. Megállapodtunk, ez is egy küldetés lesz. Igazi! Nem szerepjátékos!

Szerepjátékos haverok... Mit nem kapott meg? Miért próbált egy képzelt világban érvényesülni?

Nem beszélgettünk eleget!

Flórián visszamenekült Bach-hoz.

És közben valóban elkezdett imádkozni.

Hónapok teltek. Flórián számára eddig ismeretlen erőknél esengett Kisjankóért.

Kisjankó hónapok múltán kijött a kórházból. Apja, anyja kérlete, hazaviszik, de nem ment. A Dohány utcában lábadozott. Néha előszedte az ecsetet, aztán elvetette, a plasztilin jobban érdekelte most. Suli után Ilcsi naponta megjelent, beült hozzá, és nézte. Hang se hallatszott.

A bőrfejúeket lefülelték, Kisjankónak el kellett mennie a rendőrségre, kihallgatások, szembesítések, izgalom, de mindig visszatért. Flóri bá' melletti csendes létezése és szobájának biztonsága megnyugtatta.

Aztán újra beállt a régi tempó. Néha rájött a dühödt munkavágy, lázasan dolgozott, csak éjszakára ért haza. Flórián ilyenkor többnyire kihalt lakásba érkezett. Hiába kérte, hagyjon üzenetet, ott a telefon, a fiú nem tűrt semmiféle kényszert, még szeretetből sem. Ilyenkor Flórián nem ült a zongora mellé, nehogy a muzsikában belemerült süket háta mögött a kölyök szó nélkül beosonhasson a szobájába. Egy karthauzi elszántságával küzdött önmagával, például előhúzott egy könyvet, s a kedvenc foteljébe telepedett. A lapok nem peregtek, Flórián elnézett felette valamerre, az ajtót leste, és színezte az érkezést. Többnyire és következetesen elaludt aztán, nem neszelt fel az ajtónyitásra sem.

Valamikor letett erről az önkínzásról. Igyekezett csak a maga dolgával törődni. A napok magányban és lassan folydogáltak. Ha véletlenül nem kapta el Kisjankót érkezés és távozás között, s ha nem kérte egy kis társas életre, beszélgetésre, megpenészedtek volna egymás mellett, ki-ki a saját ajtaja mögött.

Mintha tetszéletet élnének a Dohány utcában. Valahogy minden megfakult, minden elcsendesedett. A zajos lemezfelvételek befejeződtek, egy-két alkalommal megfordult a rádió stúdiójában, az Akadémián a tanítványok előbbre léptek, vizsgakoncerteken esett túl, s bár az eset óta lemondta a solymári kisiskolások zenei oktatását, valahogy az idő mégis idejében a nyárba fordult.

Odahaza csak a régi zongora nyújtott meghittséget. Úgy esett, hogy Bach Goldberg variációi maradtak egyedüli társai ezekben a hónapokban. És nem unta, nem! Ha elfogytak, újra kezdte, naponta többször.

Tizenhatodik születésnapján Kisjankó levágatta göndör fekete fürtjeit, kopaszon is szép fejformája, metszett arcéle férfiasabbá tette. Attól kezdve rendszeresen eljárt az edzőterembe, rászokott az úszásra, vett egy biciklit a zsebpénzéből, amit ki tudja, honnan szerzett, igaz, néha fáradtan, piszkosan és későn jött haza. Flórián már hiába kérdezett, kitérő vagy elmosódott válaszokat kapott.

- Meg kell tudni védenem magamat, meg azokat, akik rá vannak szorulva. Különben áttérek a kőfaragó szakra.

Mire eljött a főiskola előtti utolsó tavasz, Kisjankó izmos, szél szál férfitá edzette magát. Kijárt Solymárra, Flórián ritkán tartott vele. Ilcsi kísérte. Már egy pár voltak ők, úgy nézett ki, elszakíthatatlanul.

Mint annyiszor nehéz helyzetek előtt, Flóriánt a sejtések útjára csalogattam.

Álmodtunk. Ugyanazt.

Csupasz, égre szökő fatörzsek közül kilépünk a szabad ég alá. Körül bíborra festett sziklák, bíbor ösvényeken hágunk magasra, egyre feljebb, s eljutunk az esővájta mélyedésekhez, amelyekben az ég tükröződik, és sejtelmes tévútra visz, mert a fent lekerül a lábunk elé, és alant, a sodródó, zöld mohaszálak között kéklik az ég.

Egy kisfiú jön. Nyírfa fehér kérge mellől bújik elő. Egészen kicsi. Erre igyekszik. Át akar lépni az árok felett!

A kezét nyújtja. Segíts!

Jajjj!

Ugyanaz a zuhanás, felijed most is. Azonnal megérti az azonosságot. Villanyt gyújt, átsiet az ebédlőn, a folyosón megáll, hallgatózik. Kisjankó nincs itthon. Flórián már számít a sugallatokra, váratlan történésektől tart, s bekalkulálja. Nem fekszik vissza. Az utcai lámpa fényénél éjszakai virrasztásra rendezkedik be a fotel öreg rugóin.

Már virradt. Kisjankó a fagy ellen a gyümölcsösökben füstölgő tüzeektől kormosan megtorpan az ajtóban, s áll mosolyogva: az őrizője alszik. Elosonna, de Flórián ébred.

- Uramfia János, hol töltötted az éjszakát?

- Tüzet őriztem, Flóri bá'.

- Eridj fürödni, s aludj, kölyök! Majd este beszélünk.

- Inkább most. Megkaptam az útlevelet. Minden készen. A héten indulok.

- Csak így?

- Minek cifrázni? Európa mára összezsugorodott, hát nem megyek a világ végére.

- Csak majdnem. Érténém, miért pont Írorszáiban akarsz köveket faragni? Bíbor köveket álmodtam, fiú! Tán véresek.

- Mese, Flóri bá'! Sikert jelent. Nézze csak meg Krúdynál!

- Ne komolytalankodj, János! Maradj idehaza! Legalább őszig!

- Feküdj le, Flóri bá'! Rád fér egy kis álomtalan alvás még! Kora van!

Kisjankót nem lehet visszatartani, ha valamit elhatároz. Ezt Flórián is tudja. És sejti, útítársa is vele tart. Az a lány! Milyen tündérszép! Olyan, mint az Álomlány.

Bíbor sziklák Írorszáiban...

Olyan rohadt üres lett a ház, mint még soha, senki után.

Kisjankó meg a bíbor szikláknál tobzódik a színekben!

Vajon miért hiányzik ennyire? Flórián az elméjét faggatta. Az érdek nélküli szeretet erősebb mindennél?

Talán.

Jó, a zongora mellett viszonylag elviselhető a lét. Olykor ott sem. Van, hogy abbahagyja a darabot, azonmód felugrik, megy egy kört, vagy egyszerűen ténfereg a lakásban céltalanul, aztán ledobja magát a régi sezlónra, s a plafont bámulja önmagából kihullva, és elmerül valami előkotort régi dologban.

Egy idő után a zongora megemberelte magát, mint amelynek sugallatai jöttek. Régi darabok perdültek az ujjai alá, azt hitte, vigasztalónak jöttek.

... A vonzások...

Schumann Álmodozása nem ragadta el, csupán érzelmes zenei közhelynek bizonyult. Csillát juttatta az eszébe. No, persze, Ria Chopin-nel járt együtt mindig. Chopint régóta nem játszott idehaza, mint akinek nincs kedve hozzá, pedig csak az asszociációk fájtak.

Mama Beethovent szerette. Miért nem vette elő neki akkoriban az Ász-dúr szonátát? Pedig mennyire kérte! Mama, figyelj! Ez most a tiéd! És nekifogott. Minden felgyült dühe szúrt a hangjegyekből, és minden fásultsága elhalt a felhangokban. Mire a második tételt befejezte, a mulasztás élesen nyilallt. A végakkord a feje felett szállt. Utána fordult, és észrevette az anglyalt. A kottatartó cirádás kacskaringóján ült.

Volt már ilyen.

Az önostorozás szerzeteseknek való. Te ennél jobban szereted magadat. Nincs meakulpázás, nincs bánatba fúló sajnálkozás, csak élet van. Itt ülök. Nem vagy egyedül! Ez nem elég vigasz?

Jóska és Liszt Ferenc mennyire összetartoztak! Néhány akkord a Funérailles-ból, és elmerült megint az emlékek süppesztő iszapjában. Mi lehet vele? Még mindig őt átkozza gyászában? Vagy elmúlt az is a fájdalommal együtt?

És sorra előjött mindenki.

Ravel kísértete Katinka majdnem elfeledett alakját hozta elő affektáltan és elmosódottan.

Amikor belefogott a szentimentális Hattyú-ba Saint Saens-től, Kari jutott eszébe. Elmélázott. Akárha most hallaná a Kis cselló-szvit nehézkesen komótos, öreges keringő dallamát, amint a gordonka lány hangjai fel s alá futottak lélegzetvétel nélkül, és ahogy a zongora meg-megszakította az áradást.

Fel fogja hívni. Most.

Vagy inkább holnap.

Az ilyen fogadkozások aztán elfelejtődtek, és minden maradt a régi ürességben. A magány egyre természetesebb közeggé vált számára. Már várta a jóleső megszokottságot, amikor a délelőtti órák után benyitott az üres, redőnyökkel sötétített lakásba, ahol aztán minden megtörténhetett.

Így kopik lelke felületéről az anyagi világ. Ha a hántás beér a közepéig, szellemi lénnyé válik.

Akkor majd elérem.

Az üzenetek csak áradtak. Körülvették a régiek. Pedig még hatvan sem volt. Nem kor az! Matild meggyőzően javasolna egy nőülést.

Istenem, Matild! Hogy örültél a füledbe áradó Rossini-misének! Hát ezért találtam rá a minap a kottatárban arra a füzetkére! Tele volt csupa kedves, rövid kis Rossini-zongoradarabbal! 'Öregkori vétkeinek apró lenyomatai.' Itt vannak. Mit szólnál hozzájuk?

Fellapozta, aztán gyorsan félretette. Mit kezdjen velük? Itt van most Matild? Nincs.

És mit a magányosságával?

Kirohant, a konyhában előkapta az üveget, nagyokat kortyolt, aztán hosszan állt bután a sötét folyosón. Végül benyitott Tóni szobájába. Illetve Kisjankóéba. Kisjankó fapadján Tóni ült, kezében pemzli, s egy sötétbundájú medvét festett a falra. Tónin fekete bikini, a hasán, a hátán festékfoltok, akár egy palettán. A plafon alatt hús erdőlombok hajladoztak, a szél meglibbentette a függönyt is. Kisjankó hajolt be a nyitott ablakon nevetve.

Uramatyám! A szíve félrevert, a térde megbicsaklott, a levegő bennszorult. Tóni elképesztő lassúsággal feléje fordult. Az arca egy bábé. Az Álomlány fából!

A küszöbön ébredt másnap déltájt. Mellette üresen az üveg.

Nagy volt a repertoárja, nagyobb, mint bárkinek kora zongoraművészei közül. Végigjátszotta, hátha talál olyat, amelyik nem idéz fel senkit, sem jelenetet, sem álmot, sem emlékeket. De olyan nem volt. Napok, hetek teltek, s az órák megjelölve látomásokkal.

Az évek is.

Akkor már sehol nem volt biztonságban. Reszkető kezei nem engedelmeskedtek, a memóriája kihagyott, galibát galibára halmozott az utcán, a boltban, az Akadémián, a zongora előtt és mellett. Állandóan izgult, igazodott, kínos mosolyokkal kért elnézést, kezeit egymáshoz dörzsölve folyvást magyarázkodott. Még nem volt hatvankettő, amikor nyugdíjazták. Vagy kényszerelvonó, vagy köszönjük, de így nem lehet.

Azóta tökéletes a nyugalom, a galibák érdektelenek, csak kicsit kellemetlenek. Árad belőle az alkoholszag? Kit érdekel? Idehaza olyan bűdös, amilyen lenni akar, a boltban meg nem számít. Minden más előfordulási hely kiiktatva.

A zongora nem szalad ki alóla, abban meg lehet bízni. Ujjai a régi, inas varázslattal szabadon futkározhatnak a billentyűkön. Mindenre emlékszik. Nem is ő. A keze. Csak leül hozzá, és szól. Már mindegy, a darab mit idéz fel.

Megéli.

Ez van.

Ablakot nem nyit. Maradjon kívül, ami kint van! Roló le!

Ajtót sem. Időnként becsöngetnek, volt, hogy huzamosabb ideig nyomták. A fejére tapasztotta a párnát, és nem ment ki. Gizus nem zavarta, volt kulcsa, s találta, amiben találta. Míg tette a dolgát, a gyereket nekitámasztotta az ajtófélfának, az Flóriánra bámult, s ha az anyja a karjánál fogva magával rángatta, sietve szedte a lábait, ment vele némán.

Flórián irigyelte a kisleányt.

Olykor céltalanul kimászott az ágyból, körülsétálta a lakást. 170 négyzetméter! Mind az övé! Ed bácsival megvették. Kösz, Anya! Sétatér ez itt! Halott ágakon barnássárga, gyűrött levelek, és egyetlen csupasz villanykörte a régi bronz csillár helyett, amit nem bírt már látni, hát feldarabolta. Félsötét, rohadó növények, átizzadt ingek és a vodka mindenünnen előmászó szaga, áporodott, nehéz levegő. Na és?

A szobák egyre nagyobbak lettek. A falak tágultak, a távolságot csak sejteni lehet, látni már nem, a szék elérhetetlen, ha meg akar kapaszkodni.

Ez az otthona, a Dohány utca, első emelet tíz. Ezen kívül nincs sehova és semmiért.

Gizus néhanap felszalad egy tányér levessel.

Elnézem az emberemet, és nincs egyetlen ötletem.

Ajajaj!

Ami történik, még nem történhet! Nem ez a sorsa!

Ajajaj!

Flórián úgy döntött, feltámad, és leült a zongorához. Mozart B-dúr variációit szedte elő. Az első csengő trilláknál belesajdult a foga. Ajajaj!

Másnap a harmadik tétel trilláinál jajdult fel Ajajaj!

Már nem tréfa ez! Büntetés? Feleslegessé vált a kérdés. A foga minden muzsikaszó nélkül fáj, és állandóan, és sajogva.

Harmadik éjjel nem aludt a fájdalomtól. Hajnalban lebotorkált Gizushoz fájdalomcsillapítóért. Valamikor volt neki is, még a rend idején. A hatévesforma Gézuka egy sámlin ült a küszöbön, és mozdulatlanul bámulta a négyemeletes bérház szűk udvarának szürke falai, körül a bennszorult évszázados nedvesség és penész szaga. Flórián elmenet megsimogatta a fejét. Gézuka feléje fordította vizenyős szemeit, szája sarkain nyál szivárgott, félredült, vállát Flórián nadrágjához vetette, mint amikor a macska hízeleg.

Flórián megrendült. Egy pillanatig nem érezte a fogát.

Később már a gyógyszer sem használt. A fél feje feldagadt, tán láza is van. Se feküdni, se ülni, se csend, se zongora, se fény, se éjszakai sötét! Nincs tovább! Orvoshoz kell menni!

Teherpróba! El kell hagynia a biztonságot, rendbe kell hoznia a külsejét, fegyelmeznie a lelkét, emberek közé kell mennie. Nagy feladat, de nincs más út!

Győztem!

Az első lépés sikerült!

Az utcán megüti a zaj, sűrű és idegen a levegő, bizonytalan a távolság, mégis elkapja valami szabadságélményféle. Valami újdonság. Rohadtul fáj a foga, de gyötrött testében enyhül a szorongás.

Talán minden attól van, hogy magára húzta a lakását, mint egy dunyhát? Az eddig használt életteréről most kiderült, hogy nem érzi jól magát benne?

De hiszen eddig sem érezte jól magát benne! Lassan 35 éve!

Kihúzták a fogát, megmenekült. Zsibbad az arca, az orra, félig érzi magát, de jobb. Sokkal jobb. Behúzódik Mama szobájába, mint egy imahelyre. Az ágy melletti régi széken ül, ahol szokott, két kezét a térdje közé szorítja, és halkan mérlegeli, mi van most. Például mindjárt a 62-dik születésnapja. Megint egy fordulópont. Egyike az évente garantált fordulópontoknak. Tán kellene végre egy valódi.

A ház szemközti ablakaiból visszaverődő napfény rézsút megtörik a nehéz sötétítő függönyön, rést talál, s betűz a szőnyegre, felkúszik a zöld plüssel terített, már mióta érintetlen ágyra. Flórián a térdére könyököl, úgy követi a fény útját.

Apró koppanás. Gizus? Hallgatózik. Csend. Felpillant. No persze! A Mama függönygombja!

Leesett.

- Csak úgy, magától?

Saját hangja riasztja:

- Eladom a lakást. Mit gondolsz?

...

- Házat veszek.

...

- Riával jártunk ott egyszer. Kinéztük a tájat, a domboldalt, a szőlőket. A házat is.

...

- Persze, alaposan körülnézek még.

...

No, hát akkor megérkeztünk.

Határkő.

Innen minden más.

A fenét! Minden maradt a régiben, ugyanúgy.

Már nem hitte maga sem, hogy volt egyszer egy elhatározása, miszerint elmegy innen. Igen, hogyné, szerződést kötött egy ingatlanirodával valamikor félálomban. Sokszor az sem jutott az eszébe, hol az iroda, a telefonjukat is elfeledte. Így telt csaknem két esztendő.

Közben, néha, bizonyos véletlen absztinens napok után, mert a szándékos önmegtartóztatás nem volt Flórián erőssége, beült a Suzukijába, és végigjárta a Balaton északi partját. Leginkább Csopak körül ténfergett, a borkóstolások után többnyire ott kellett maradnia éjszakára. Meghúzta magát egy gazdátlan borospincében, vagy egy diófa alatt, esetleg néhány szőlőtőke árnyékában, reggel a már ismerős pataokban megmosakodott, s látszatra frissen visszakarikázott Pestre.

Flórián időnként igenis foglalkozott azzal a gondolattal, hogy végleg elhagyja a Dohány utcát, csak bizonyos kérdéseket nem tudott megoldani.

Ez sem igaz egészen.

Egyszerűen elfacsarodott a szíve, amikor Mama vagy Kisjankó szobájában ült. A franciágyon is el tudott merengeni. Mi lesz ezekkel, ha itthagya? A vége mindig az volt, hogy kimenekült onnan, ahol éppen merengett. Az emlékek nagyon meggyötörték.

Amikor Gizus megkérdezte, eladja-e neki a Művész úr azt a szobát mindenestül, amelyiket eddig még takarítania sem volt szabad, mert épp sikerült neki egy lakáscsere, az volt Flóriának a valósággal való leggorombább szembesítése. Az hagyján, hogy Gizus el fog költözni a házból, és már végképp nem lesz, akire szemérmetlenül rábízhatná vegetatív életének fenntartását és titkait, hanem hogy Mama élettere idegen kezekbe kerül a szagával, az emlékeivel, a foltjaival, a nippjeivel és a tanácsaival együtt.

Tehát inkább nem foglalkozott ezzel.

Ekkor jött az isteni beavatkozás.

Egyszer csak csengettek, jöttek, megnézték, fizettek, kitessekelték Flóriánt, s mehetett, ahová akart. Kik voltak, ki küldte őket, Flórián nem firtatta. Másnap felpakolta mindazt, amit magával akart vinni, persze a saját szobáját a zongorával és az öreg sezlonnal együtt, kibérelt

Fehérváron egy pincét, behordatta oda, míg meg nem találja azt a bizonyos házat, amelyben ezentúl élni akar.

Flórián tehát lebegett, mint Mohamed koporsója, vagy ahogy a közönséges mondás tartja, két szék közül a pad alá került. Nem rendítette meg. Begyújtotta a motort, irány Csupak! Lassan bejárta, nézelődött, megállt itt-ott, továbbment, beült egy kávéra, aztán megint begyújtotta a motort, nézelődött, körbejárt. Így. És néhány nap múlva megvette a legmegfelelőbbet.

Kábé a 156-dik oldal táján még azt hittem, nem tudom végigírni ezt a könyvet. Flórián annyira előreszaladt a sorsában, s közelinek látszott a vég! De rendeződtek a dolgok. Vagy átszíneződött körötte a világ? Netán csak a szemüvege?

Visszatért az én életkedvem is, újra bemártottam a kalamárist!

Most boldog vagyok. Emberi és angyali értelemben egyaránt.

A ház készen várta. Legalábbis nem volt igénye arra, hogy változtasson rajta. Tudomásul vette, az van, amit itt talál, meg ami még a városi stafírungból belefér. Megköszönte Ignác bácsinak az új zsanérokat az ajtókon, és Ilka néninek, hogy kimeszelt kívül-belül. A két öreg, akiről kiderült, Flóriánnál mindössze 2-3 évvel születtek korábban, nagy reverenciával köszöntek el, s ajánlották szíves készségüket, ha netán szüksége volna rá a Művész úrnak. Flórián aztán vásárolt Fehérváron új vödröt, baltát, s más ilyes szerszámokat, a többi tetejébe csapta, és a teherautóval befuvarozta jövődjét a szőlők közé. Hogy azzal a végeláthatatlan tőkesorral miként birkózik, még nem tudta. Voltak ajánlkozók felesbe művelni, nem hangzott rosszul, de még meg sem melegedett a feneke a lócán a ház előtt, minek sietni?

Az életmóddal együtt a vehemenciája is visszaereszkedett vagy 150 esztendőre. Élvezte, hogy lelkifurdalás nélkül heverészhet, bár most már kábé tudja, mi a helyzet: az öregség békés elviselése.

És mindezt az anyjának köszönheti. Nem tudja eléggé áldani Ed bácsi konokságát, amivel megvétette vele azt a ronda hodályt. Itt van cserébe a szabad kék ég, a csend, a békesség, mert hisz körül teremtett lélek se, itt hiába rázná a kolompot, válasz nem jön a szomszédból, mert szomszéd nincs. Télen tán, ha lombja nincs a tájnak, meglátja a másik füstjét jobbról is, balról is, felfele meg csak az erdő, és lent... Ki tudja, merre van a lent? Ott, ahol a Suzukit hagyta, a falu szélén.

Életének legszebb szakaszát építgeti, pontosan érezte. Előlegezett hát a hálájából meg úri kedvéből is látatlanba már az első napon valamennyit. Legeslegelőször a szokásos hármashangzatok végigfuttatásával megvizsgálta a hangszer szerencsés megérkezése utáni állapotját, megállapította, hogy a hangolás kiváló, elrakta hát az enyves bögrét meg a ládikát, szükség nem lévén rájuk, és egy alapos kézmosás után nekiült, felhajtotta a fedelét, télikert hiányában kinyitotta az ablakot, hogy az almafa kényelmesen hajolhasson be hozzá, és boldogságában nekikezdett A boldog sziget című Debussy-darabnak. És annyiszor játszotta el, amíg nem érezte, hogy boldogságos közérzetét kellően visszaadta a napnak és percnak.

Ez nincs benne a sorsában! Ez a boldogság. De az én sorsomban sincs bejelölve, mégis érzem! A muzsikája egész Csupakot fellebegteti. Még a kőfejű hegyi szőlősgazda is hegyezi a fülét, mert a mellét bizsergeti a szépség. Hát akkor? Az Univerzum piciny angyalpolgárának ne járna ki ilyesmi?

Egyből feleslegessé vált a telefon. A falu közepéig behangzik a zongoraszó, ha igazán megszólaltatja. Volt, hogy bekopogtak a kapával, elemózsiával arra ballagók, hogy hát beteg a Művész úr? Tegnap nem hallottuk. Csak nincs baj?

Hogy volna? Azt ugyan nem tudta elképzelni, miként birkózik meg a favágással, a tüzeléssel, de hát ez a dolog még nagyon odább van, viszont a birtok körüljárására hamar sort kerített. Először lefelé ballagott, egyenest a pincébe, ahol két csinos hordó várakozott rá, mint alázatos szolgák. Azt hamar megtanulta, hogyan kell megcsapolni őket, s hogy melyikben miféle van, mert ugye a szalonnára nem ízlik az édes, de estefelé lassan szopogatni a csillagos ég alatt, ahhoz az kell. Szóval pincéje van, nem éjjel-nappali boltja a sarkon túl, és van saját lopója is, meg minden ilyesféle. A grádics oldalában gyufák vízhatlan zacskóban, meg gyertyák szárával elvágólag odarakva, mint a tűzifa, szóval gondozott és igazi présház ez, láthatni.

Mondták, az utolsó permetezéssel megvoltak nemrég, néha azért egy kicsit kapálhatná a szőlőt, nem nagy dolog, eső után porhanyó a föld, úgy fordulnak ki a tarackok, hogy öröm nézni, szóval ilyen biztatások után nekifogott.

Délután nem nyitotta ki a zongorát. Nem jártak az ujjai. Feszesen meredtek ki a keze fejéből. Eszébe jutott a solymári ínhüvely-gyulladásos kezelés, meg Rózsika, meg a vizes borogatás, hát gyorsan elő! És büszke volt magára. Csak az az emlék fájt kicsit, de a valóság csakhamar elmosta. A valóság pedig a mindennapok fenntartása volt. Az új dolgok új helyet találtak, a szeszélyek szokássá lettek.

Első vizitbe felballagott a faluszéli asszonyka, mint a közösség, azaz a falu küldöttje. Hozta a nagyfiát is, hátha kell egy kis segítség.

- A padlást megnézte már a Művész úr? Ilka néninek nem volt ideje rá, hát szólt, s hoztam most a Bélust is, majd ő kitakarítja. Máshoz sem ért, mint a pókokhoz, nagy kedvvel vadássza őket.

Bélus tizenéves forma nyurga gyerek volt pont olyan szemekkel, mint a kis Gézukának volt odafenn Pesten, s olyan gügye is szegény. A padlásra ráért a takarítás, meghallgatta Flórián jól, mit mikor hogyan kell vele csinálni, s rájött, a háza ezen részét elfelejtheti. Közben kávé főzött, az asszony körülnézett, és felajánlotta, hogy feljöhet takarítani időnként, ha kell, meg szívesen varr is rá. Most éppen van neki igen szép csíkos kartonja, hát jól mutatna itt az ablakon egy húzott vitrázs belőle.

A ház dolga asszonyésszel el lett intézve. Kiderült aztán, Regina nem ódzkodik az öreg emberektől sem.

Dehogy vagyok én féltékeny! Hol vannak azok a meghajtott kurta percek az öreg sezlónon ahhoz az örömhöz képest, amikor a vállán libegve hallgatom a fergeteges muzsikáját!

Vagy amikor az almafa ágán himbálózva lelke elégedett sóhajait elkapom, akár a gyerek a káposztalepkéket, és magamba ölelem! Eddig bezzeg ritkán adatott ilyesmi!

Uram! Tartson még! Ne lapozz!

Eddig feljött hozzá a civilizáció, rendben. De hát vannak dolgok, amelyek miatt be kéne nézni a faluba, netán a városba is. Nekiindult hát a kénytelen lent hagyott autójáért egy szomorú, eső utáni reggelen. No, felmérhette, milyen az, ha cuppog a talpa, és a cipőjén bokáig kunkorodik fel a sár, hogy aztán becsurogjon a zoknijába hidegen. Nem, ez így nem lesz jó! Pláne ha fúj, meg fagy, meg hó.

Odalent meg a bosszúság: hol az autója? Kiderült, őrizője bement vele Veszprémbe. Csodálkozott egy sort, aztán betért Béluska mamájához, Reginához, hogy hát hogy is van ez?

- Itt a biciklim, vigye, hiszen nem kutyagolhat örökké. Belefárad abba az ember, még ha úr is. Meg aztán máskor is előfordulhat, az Imrus olyan, ha már itt áll, és senki nem használja, bedurrantja a motort, és elviszi. Honnét tudhatja, hogy maga mikor jön érte? Törődjön bele, mit tehet mást? No, itt van ez a kétkerekű, nem adom sokért.

Jó, jó, de hát ő soha nem ült még biciklin.

Nem baj, csak gyűjjön!

Az asszony meg a Béluska az első húsz méteren futottak vele, utánuk meg a falu gyerekserege. Volt nagy hajcihő. Végül Flórián, mint aki fenemód bízik magában, vidám és hangos röhögéssel elkarikázott mellőlük, egyenesen fel a hegynek. Nem is volt olyan rémes, pláne, ha tartotta magát a patak medréhez.

Feladat akadt a ház körül bőven, de mi az az eddigi életéhez képest? Kapálgatás, kötözködés, főzőcske. A lelkét mintha elzárták volna, bele egy hordóba. Még fel is ásott egy kedvére való ágyást, Regina hozott bele palántákat, késő ugyan, de majd kinő, ha öntözi, s azzal is lesz valami a zsíros kenyérhez. A kenyeret Regina küldte fel Béluskával, aki lihegve érkezett, vigyorgott egy sort, ledobta magát a lócára az ablaknál, és Flórián már tudta, addig nem megy haza, amíg nem zongorázik, neki. Hát szólt Schumann Erdei jelenetek-je, a Waldscenen egyvégtében, és nem csodálkozott, hogy épp ez a gyerek kedvence, hisz Schumann nem sokkal az elmeborulása előtt írta, de benne már a csíra, a bágyadó alkotókedv nehézkessége s némi erőszakoltság; olykor elmélázik a hangok felett, megáll, mint aki nem tudja, innen merre. Béluska meghallgatta valamennyit, a Vadászlest kiválasztotta mint állandó kedvencét. Ez volt a legvidámabb, s a tempója megfelelt Bélus rohanásra beállított természetének. Abban a pillanatban, amikor Flórián abbahagyta, Bélus felpattant és kezét-lábát kaszálni lecsámpáztatta a szekérnyom mentén.

Flórián a legforróbb nyárba csöppent. A fizikai fáradtság hamar leterítette. Ebéd utáni hűsöléséhez kiköltözött az almafa alá, hanyatt ócska kockás plédjére heveredett, körül a vágatlan fű, karját a sárga bársony boglárka és más mezei virágok birizgálták, alája hajtott kezén elnehezült a feje, még észlelte, de már nem látta odafönn a leveleket. Aprókat libbentek, épp csak megszokásból. Mint annak idején, amikor Riával bámulták. S már el is kapta az álom. Egy pillanat alatt átlendült a másik világba.

Amely másik világ nem is esett nagyon messze. Egy lépés mindössze, s máris itt meredeznek Badacsony bazaltoszlopai, ám nem szorosan összenőve, hanem egyenként tűznek az égre. Foghíjas lenne a hegy? És nem is bazalt! Éles fehérséggel villognak a hegy ormán, mint megannyi felkiáltójel. Flórián gerincét könnyű szél emeli, felemelkedik, s kereng közöttük. Vagy úszik? Olykor megérinti némelyiket, vagy azok őt? Lágyság, puhák, hajlíthatók, testüket kék erek fonják át meg át, érintésük édesen meleg. Alatta mélység, zöld lombú lankák, és fellette valaki. Ismerős, de ki? Szoknyáját a száguldás tekeri, hasa kereken domborodik a kelme alatt, szélfúttá hajtömege mögötte repül, s az aranyosan csillogó millió szál alakját fényglóriába vonja. Nagy fehér szárnyak libegnek utána. Mintha az Álomlány a múltból? Nyugtalan lett. Álmában érezte az erekciót. Arra ébredt nyögve. Csilingelő nevetés görgött le az almafáról, s élő levelek hulltak százával a hasára, arcára, mintha egy jókedvű vihar tépte volna, és rádobná, hogy megtréfálja.

Felébredt egészen: ugyan kiről álmodott egy ennyire erotikusat?

- Angyalod a kottatartó kunkorjáról. Emlékszel? Már találkoztunk!

A delíriumos látomás!

Szégyen, morogja Flórián, már ennyire vagyunk? Egy inci-finci látomás, és kész vagyok...

- Baj?

- Baj. Árvaságom jele... Már ennyi is elég nekem, hogy testem önállóan élvezzen, nélkülem?

- Semmi perverz önállósulás, semmi beteg varázslat! Velem szerelmeskedtél.

Agyrém!

Flórián talpra ugrott. Nem hagyhatja ennyiben! Megrázta a fejét, hogy szabaduljon a kényszerképzetétől, és közben végignézett magán. Nem látott semmi rendkívülit.

Tényleg nem történt semmi. Álmodtam.

- Haj, Flórián, ez még csak a kezdet!

A saját hangját hallotta. Lám, az egyedüllét ilyesmire veszi rá embert! Álmokra, és önmagával szőtt dialógusokra.

Addig-addig morfondírozott erre-arra tekergetve a gondolatait hanyatt az ócska kockás pléden, amíg beesteledett. A szúnyogok támadásba lendültek, kitapogatta hát az odakészített dohányzó kézségét, felült, rágyújtott, hátát az almafának vetette, megszívta a cigarettát, az felparázslott. Élvezte a látványt, a kis piros izzást az orra előtt. Erősen érezni lehetett a sötétséget. Akárha anyagi lenne. Augusztus volt már. Csillaghullás ideje. A parazsa egy a millió csillag közül. De ez csak akkor hullik le, ha ő akarja.

Rászokott aztán a csillagnézésre. Kísérőnek elég volt a hangszimfónia, ami innen-onnan összetette a maga muzsikáját, volt tücsök, alvásra készülődő madár, hulló levél, szúnyogdöngés, békák céltalan ugrabugrája, locsogás, lélegzés, a szőlő is édesedett, hallotta. És közben elrendeződtek a régóta megoldatlan kérdések. Megérkezett.

Ráért. Arra is volt ideje, hogy a megismerés megszokássá váljon.

Például az éjszakák. Ami nappal az almafa alatt a fülébe mászik, az éjjel bekúszik a kulcslyukon, a réseken, a nyitott ablakon, s felriad. Mi az? Másak a zajok, mint eddig hatvan éven át a városban. Hamar rájön, itt már ilyen recsegések, pattogások, kaparászások járnak, megnyugszik, és a másik oldalára fordul.

Amikor Regina feljött takarítani, meg egy kis tereferére, Flórián egyre kínosabban érezte magát. Láttára mindig beugrott az az álom. Mint egy kamasz! A férfi újrakezdi vénségére? Vagy mi van? És Regina ölelését elutasította szépen, szelíden, hogy ő már bizony ritkásan. Aztán meg hivatkozott csúzra, miegymásra, mígnem az asszony tudomásul vette, hogy itt olyasféle keresnivalója nincs. Akkor meg minek fárassza magát a takarítással? Mire beköszöntött a tél, Regina csak Bélus gyereket küldte fel, ha eszébe jutott, hogy annak ott fönny van-e kenyeke. Mindig mellékelte hozzá számlát is. Különben üljön föl az úr a biciklire, és karikázzon le, ha éhes!

Már pilinkélt a hó, amikor egyik este Ignác bácsi állított be kéretlenül, hogy meg kéne nézni, Művész úr, nincs-e baj a tetővel! A csontom érzi, közeledik az igazi havazás! Az ám a

nehézség, amit a tetőnek bírnia kell! No, ellenőrizzük a cserepeket, helyükön vannak-e? És akkor Flórián felballagott az öreggel a padlásra. A réseken beszivárgott a hold, hol elbújt, hol meg ott kandikált vidáman, fényesen, kacéran, Flórián meg leste az útját, míg észre nem vette, hogy Ignác bácsi fenn felejtette őt a lécek, gerendák misztikus erdejében.

Megérkezett a tél. A fészerben dögivel állt a fa, néha nekiállt, hóna alá kapta a fejszét, és új gumicsizmájában gyújtóst vágott, aztán megint ki sem dugta az orrát. Nyáron át csaknem végig vette a repertoárját, télen meg rájött, minek ez a temérdek papír? Amit elfelejtett, azt már nem érdemes visszahozni. Ezen túl az aprófa alá egy-egy kottalappal gyújtott be.

Estéknént halk Mozartot és méla Bach-ot játszott, esetleg Clementi szonátákat vagy Haydn C-dúr tételeit. Mindig óvatosan becsukta az ablakdeszkákat, villanyt se gyújtott, ne verje már fel Istennek ezt a csudás csendvilágát. Játzott önfeledten, hacsak az éhség vagy egyéb emberi szükségletek el nem szólították. Jókedvű, könnyeden vidám hangok táncoltak a szőlők felett, fel az erdőig a sötétlő ég alatt, miközben körül a távol szomszédoknál egyenként kihunytak a lámpák. Játzott, és hangokkal pótolta azt, ami már-már hiányzott a nyárból: a szabad ég meg a csillagok, s az almafa alatti féléber repkedések a múltban vagy csak úgy, a semmiben.

Tán nem elég tágas most a zárt szobában...

... A padlás hézagain bekandikál az ég...

Igazi remeteélet. Csak a kályha duruzsol.

Jut idő a bambulásra, gondolattalan heverészésre, tévét nem néz, nincs is, kizárta már rég a világ örültségeit, nem mérgelődik haszontalan dolgokon. Oké! A rádió szól egész nap, a Bartók, az kell. Azért néha jó lenne egy-egy történet szép szavakkal! Pesten ebek harmincad-jára hagyta a könyvtárát, most bezzeg jól jönne! Jutna kedv még olvasásra is...

No, ennyire nem tudta, mibe fog, amikor csomagolt!

Lassacskán telt s fogyott a tél. Flórián oldalát már bökték a rugók. Az imádott Mozart C-dúr zongoraversenye ment a rádióban. Nem bírta passzívan, nekiült, és az éteren át beszálló hangokhoz hozzájátszotta a szólamot. Hányszor tette már ezt azelőtt is! Pedig mindig kiderült, más az ő elképzelése, tempója, hangsúlya, mint a másiké, hát jól elkanyarodtak egymástól, olyankor dühösen abbahagyta. Most nem. Megpróbált igazodni. Hiszen nem csak egyféleképp lehet a zenéhez hozzányúlni.

Máskor Perahia hozta ki a nyugalmból. Schubert Ász-dúr Impromtu-jét zongorázta a rádióban. Hogy lehet Schubertet ennyire szívtelenül játszani? Beszéljen az a balkéz, te! A felső futamokat csak mellékesen, lágyan! Így! És belekapott. Két Schubert hangzott a kicsiny házban. Zengett az élő zongora, és Perahia meg a rádió messze elmaradt.

Szívében egyetlen egyet eresztett maga elé, Szvjatoszlav Richtert. Nincs több zongorista, szögezte le magában.

S akkor ő most itt a legjobb helyen van!

Odakinn köröskörül dagadt a hótakaró. Flórián a szűk falak között morzsolta az időt. Az almafa alatti nyári estékre gondolt, amikor eltelik az ember a természet tökéletes egészével. Amikor megelégszik önmagával. Önmagával egy almafa alatt. Nem kell más.

Mások is idáig jutnak bizonyos kor után?

... A padlás hézagain bekandikál az ég...

Ám a duruzs meg a réseken bekandikáló telihold képe csak nem hagyta. Gomolygott a feje körül, és mindenféle az eszébe jutott, például az az egri remete, aki a legszívesebben befalaztatta volna a szobáját, ne jusson be se hang, se ember, csak a tetőre nyitott ablakot, az ég felé. Az egri csillagok felé. És irigykedni kezdett Gárdonyi Gézára.

Neki is az eszébe juthatott volna!

Az ábránd egyre valósabb formát öltött a fejében. Meg a papíron. Egész árkusokat telerajzolt az elítélt kották használható felületein.

- Megvan! - kiáltott fel egy reggel, és felpattant, hogy megnézzé, meddig ér a hó.

Térdig!

Tombolt még a tél, meg az isten hidege, csikorgott a föld s az ég a fagyban, keze a balta nyeléhez fagyott, míg felvágta a benti meleghez valót. Ám a törvény lassan beteljesül: a hó egy ideje észrevehetően lappadt, a talpa alatt vékony jégréteg roppant, s feje fölül csepegni kezdett a jégcsapok sora.

Kivárta, míg láb- és kéztörés nélkül lejuthat a hegyről, bekarikázott az iskolai könyvtárba, és belelapozott minden lexikonba, de Gárdonyiról csak ilyen libegő feltételezésekre bukkant, hogy „a napfény csak a tetőbe vágott ablakokon keresztül talált utat a »remetelakba«”. Mese az egész?

A duruzs viszont nem volt sem mese, sem csalfa emlékezés, az maga az Ötlet volt, akár-honnan jött is.

No, persze, tőlem! Angyalod segítő igyekezete. Méltányolhatnád. Az ám!

Mihelyst talált egy kőművest, megkezdték a munkát. A padlás közepében, közel a kéményhez falakat húzatott, a ferdefedelű szobácska plafonjára a cserepek helyébe nagy, dupla ablakot tétetett, a konyhából pedig feljárt vágatott. A vakolás és a meszelés után elküldte a mestert azzal, hogy a disznóöléshez szükséges kamra dolgát majd elvégzi ő. Így, nehogy bolondságának híre menjen. A többi tényleg maga eszkábálta, padozatot, lépcsőt ácsolt, és beállított egy kis vaskályhát. Jöhet már a tavasz, nyár, ősz, tél, mindegy! A házon belül neki ott lesz az Univerzum!

Flórián megvalósította a trükköt, hogy magához ölelje a transzcendens élményeket! Amint odafenn elengedte magát, egyenesen a másik világba röpült!

Korán ébredt, a kíváncsiság nem hagyta ágyban, felszaladt egy nyaláb fával a padlására, begyújtott. A füst példásan masírozott ki a kéményen át, bent áradt a meleg, betöltötte a piciny négyszöget. Leheveredett a kuckója plédre, puhított szőnyegére, dohányzóasztalra, rádió, flaska, könyv, minden kéznél, felette a tavaszváró tiszta kék ég napsütötte felhőkkel, amelyek lassan, vonakodva vonultak. Valahol kakas kukorékol, kezdődött a nap.

A csend átölelte, belsejében zene szólt. Hagyta. Szeme a kék négyszögre meredt. És emelkedett, emelkedett, mint aki ki akar szállni az üvegen át. Furcsa eufória lepté meg, a szemétől kapott élvezet. Pedig az a Földet ölelő légkör csupán! Egy buborék! Ami azon túl van, ami most még nem látható, az az övé! Majd éjszaka, amikor a csillagok mögül ráköszönt az Úr.

Éjszaka az ember órákon át mozdulatlanul, tudata vesztetten fekszik: alszik. Itt azonban nem szabad elaludnom! Elveszítem, amit láthatnék, s akkor a halálomon túl ezeket az elveszített fényeket fogom a legjobban sajnálni!

Meg a zenét.

Félhangosan dúdolta Dvořák F-dúr zongoranegyesének szolamát. Kedves, mint egy virágzó bokor. Előre élem a tavaszt.

Zzzzz! El ne aludj, Flórián! Ott a te világod az égen túl! És ott vagyok én!

De rátört az álom.

Badacsony bazaltoszlopainál repül, a hegytetőn egyenként tűznek az égre a kőgúlák, mint megannyi felkiáltójel. Gerincét könnyű szél emeli, már a közelükben kereng. Lágyság, puhák, hajlíthatók, testüket kék erek fonják át meg át, érintésük édesen meleg. Alatta a mélység, zöld lombú lankák, és felette valaki. Az arcát aranyosan csillogó hajzuhataga fényglóriába vonja, ruháját testére tekeri a száguldás, hasa kereken domborodik, mellei duzzadtak, csipkés szárnyak libegnek utána. Az Angyal! Érezte az erekiót, álmában felnyögött, rá csilingelő nevetés görgött le az égről.

Eufóriaélmény, amelyre a tested válaszol. Elkezdődött az angyallá válásod, Flórián.

Éjszakánként feljárt. Nappal úgy lézengett, mint egy alvajáró. Igazából nemigen volt kedve semmihez.

Zavarta a bomló tavasz, ami a szőlőbe csődítette Ignác bácsit és csapatát. Metszettek, kapáltak, karóztak, folyt a mezei szorgalom. Téblábolt közöttük egy sort, aztán elzavarták maguk közül.

- Nem ért maga ahhoz! Inkább csak muzsikáljon nekünk a Művész úr! Olyat tud-e, hogy „Ó de sok hal terem a nagy Balatonba...?”

- Perszehogy!

Megkönnyebbülten futott a házba, ablakot tárt, s játszotta a Kodály-féle nótát, még énekelte is, de azok valahogy közben nagyon elhallattak. Merthogy ők nem így tudják.

- Hát csak csinálja, Művész úr, ahogy tudja! Mink is azt tesszük. Ahogy tudjuk.

Ezzel el volt intézve.

Flórián hülyén érezte magát, nem találta a helyét, mint aki se bent, se kint. A pincében lötyögött még némi tavalyi nedű, Flórián tankolt a demizsonba, aztán begyújtott, hiszen még bekecsben hajlongtak azok is, becsukta az ablaktáblákat, és elővette az olvasnivalót. Nagy lett a csend odakint. Aztán másnap épp csak beköszöntek, ebédre meg elvonultak az árok mellé.

Talán hiányzott a zongoraszó? A csend riasztotta őket? A csend tovább nőtt. Nap nap után hidegebb lett köztük a barátkozó kedv.

Flóriánban egyik önvád a másikat kergette. Hát minek lenne ott csak úgy, haszontalanul? Bezzeg a tavalyi szüret, az őszi nyüzsgés, a saját első termése! Lelkesen szedte a fürtöket, míg bírta a keze meg a háta, akkor leült nézelődni, a többit fürgén, rutinosan végezték a többiek. Nagy volt a sürgés, kiabálások, hogy 'puttyont ide!', itt-ott nótaszó, mások a kondér mellett főzték a hallevest, aztán a régiből koccintottak az újra, ágaskodott a jókedv, szemernyi nyugalom sem volt, s mindaz itt, a présház előtt, a taposó az almafa árnyékában. A szavát sem értette az ember, hát Flórián is inkább hallgatott. Mégis velük volt.

- Akkor. Azóta az egyik feled éjszakánként az éterben kószál, a másik feled meg ilyen. Nehezen ereszkedsz vissza az emberek közé.

- Mintha te nem lennél ludas a dologban!

- Az álmaidat nem én álmodom.

- Csak részt veszel bennük.

- Mindent elkövetek, hogy jól érezd magad. Az a küldetésem.

- Egyszer csak hipp-hopp azon veszem észre magamat, hogy köröttem sehol egy teremtet lélek, csak te. Most is veled vitatkozom. Meghibbantam. Istenuccse meg! Egy képzelte figurával vesződöm, ahelyett, hogy ezekkel kocsmáznék, verném a blattot egy borpocsolyás asztalon, vagy elszeretném a feleségüket.

Csakhogy idegesítenek.

A csillagok között, ott igen! Repülök, és meg se állok a Semmiig. Utána meg tele vagyok büntudattal. Sráckoromban is nehezen viseltem.

- Tulajdonképp az egész életed a zene eufóriájában telt, mégsem vetted lelkedre a folytonos orgazmust. Ez most miért zavar? Mert nem a zongorád mellett ért?

Flórián felnyitotta a zongora fedelét.

- Jaj, mire figyeltél egész életedben, mondd, a zongorádon kívül?

Bartókot vette elő, a Hajsztát, amitől mindig megizzadt.

Elsőre nem volt hibátlan. Elnehezültek az ujjai. Addig játszott, amíg könnyeddé nem váltak, amíg gond nélkül nem követték az agya és a szíve, meg Bartók utasításait. Nem csak a hangok voltak megálmodva, Bartók koreografált is. Ahogy az ujjak összebújnak ugyanazon a hangon tipródva, mint a félelemtől reszkető csibék, s ahogy a kéz átrepül a billentyűsor felett, s lecsapni készül, mint egy ragadozó héja! Fizikailag is pizok nehéz bravúr-játék! Enni sem jutott az eszébe, olykor felállt, belemerítette a bögrét a vizes kannába, nagyot húzott belőle, aztán vissza a zongorához. Ingét kigombolta, csapzott haja a homlokára tapadt.

De végül a mámor! Amikor úgy játszott, ahogyan ő és Bartók gondolták!

- Ez mi, ha nem kéj? A zenében fürödni?

Éjszaka nem ment fel eget vizsgálni. Békés álma volt. A Dohány utcában járt. A négyemeletes bérház mélyen bújó, sötét udvarának közepéből az égre hajtott egy hatalmas, terebélyes fa, minden kopasz ága végén egy-egy csillag ült. Flórián a tetőről lereppent az ágak közé, kezében öblös kann, minden csillagot külön megöntözött.

Napokon át zengett a Hajsza a katonásra megnyírt tőkéek felett. Flórián úgy használta ezt a zenét, mint a szerzetesek a ciliciumot.

Március végén vastag hótakaró borult a csopaki dombokra, körül megint fehérlett a tél. Berekesztettségében ilyenkor gondolt Flórián arra, hogy talán egy kutya... aj, de neki már nincs kedve gondoskodni. Ebbe a lemondó mélabúba érkezett meg csizmában, nagykendőben Regina.

- Regina? Ilyenkor? Valami baj van?

- Ignác bácsi küldött, hogy hát haragszik-e az úr?

- Én? Már miért haragudnék?

- Ők se tudják. Azért küldtek, puhatoljam ki. Nem véletlenül köszöntött be másodszor a tél. Szerintük maga hozta.

- Hülyeség! Mi vagyok én? Garabonciás?

Regina felkacagott, és miután lerázta a havat és a hideget magáról, leült, és elfogadta a pohár jóféle édes bort, fel is hajtotta egy szuszra. Aztán összekulcsolta a kezét a kendő alatt, mint aki titkot rejt.

- Meg aztán van egy hírem. El is mondom, ha már Ignác bácsi felzavart idáig. De hogy mekkora havat kellett taposnom!

- No, ki vele!

- A minapában jártak nálam. Magát keresték.

- Igen? Kik?

- Mittudomén! Megmondtam, merre találják, még az ösvényig is elkísértem őket, aztán mégis visszafordultak. No persze, gyalog nehéz feljönni ide ebben az ítéletidőben.

Regina az üres poharát forgatta, mint aki még mondaná. Flórián újra töltött.

- No és? Ennyiért kár volt elkezdenie.

- Jóféle úri arcok. Külföldről jöttek, azt mondták.

- No pláne!

- A nevükön gondolkodtam idefele egész úton. Olyan mesebeli. Jancsi és Juliska, valami ilyesféle.

- Egy fekete göndör hajú fiú, és egy vékony szőke lány?

Regina bólintott.

Kisjankóék!

- Üzenet?

- Nem szóltak semmit. Csak azért mondtam, hogy ne hallgassam el, ha már erre járok. Nem látszott fontosnak.

Jó időre befellegzett Flórián nyugalmanak. Éjszakára nem ment fel, de lent sem tudott aludni. Felkelt, és nekifogott Mozart D-moll fantáziájának. Behunyta a szemét, és maga előtt látta Kisjankót, a kamaszt, aki amikor meghallotta ezeket a kezdő tört akkordokat, résre nyílt az ajtaja, kióvakodott, nekitámaszkodott a félfának, s onnan, a folyosó mélyéről hallgatta. A

darab a végére már úgy araszolt elő, mint a csiga az ő házából, hóna alatt a hegedűjével, és hajlandó volt egy közösen muzsikált rövid Hummel-darabra.

Flórián elmosolyodott. Aztán nagyot és nagyon nehezet fújtatott, mint akinek ráültek a mellére. Minek jött az a gyerek ide? Ha kereste, miért nem találta meg? Istenem, mennyi kérdeznivalója lenne! Mit csinál ott? Boldog-e? Igen, ez egy fontos kérdés lenne. Ám ha meglátná Ilcsit, mindjárt tudná rá a választ.

Nem faggatta ki eléggé ezt a Reginát.

Végigvirrasztotta az éjszakát a zongora mellett. Hajnalban fejébe nyomta a kucsmáját, és felkapott a biciklijére. A hó olvadásba kezdett, az elkésett tél elszégyellte magát, percekben belül hét ágra süttött a nap.

Bekarikázott Reginához. Béluska maszatos arcát mosdatta egy pattogzott lavórban a kút mellett.

- Mit tud még, Regina? Nem leszek hálátlan.

- Csak amit elmondtam. Tényleg. De gyűjjék be, látom elcsigázott a Művész úr.

Flórián tele volt várakozással, jól esett a hokedlira rogyini a göröngyök után. Regina egyenesen az ölébe ült.

- Meghálálja?

- No persze. Mondd, hát!

- Előbb háláljon, édes uram!

Kikiabált a fiúnak, közben megcirógatta a rászorult férfit.

- Bélus, fuss a kocsmába egy üveg borért, No, siess!

Kettesben aztán inkább az asszony faggatta meg Flórián gyengéjét. Amikor felállt a combjairól, és helyére igazgatta a szoknyáját, a köténye zsebébe nyúlt nagy szemérmes somolygással, és Flórián kezébe nyomott valami papírt.

- Ezt hagyták itt, no. Nem tudtam, hogy ennyire fontos. Még ide is leette miatta az igyekezet! Csinos a kislány, nem mondom, de magához nagyon is zsenge.

Flórián kezében remegett a kis papír. Házassági értesítő. Estepona! Andalúziai tengerparti városka. Estepona? Onnan jöttek ide nászútra? Hangosan felröhögött, ahogy szokott ifjabb korában, rávert Regina fenekére, mint egy kurafi, és kirohant, beleütközött Bélusba, észre sem vette, felkapott a biciklijére, és nekivágott. Itt kell lenniök, errefelé, valahol a Balaton partján. Meg fogja találni őket!

Éjszakára kifulladásra ért Szigligetre. Egy fillér nem volt nála, sem igazolvány, úgy indult neki, esztelenül, mint egy örült kamasz. A parton talált tavalyi szénakazalba fúrta magát holtfáradtan, bűdös volt, fázott is cudarul, és rájött, mekkora marhaságot csinált. Hiába állt meg minden vendégfogadónál, már elsőre rájöhetett volna, hogy egy ilyen züllött alaknak nem adnak ki információt. Meg aztán tűt a szénakazalban! Megint csak felröhögött. Ő most éppen egy ilyen tű egy szénakazalban! Csakhogy őt senki nem keresi. Mekkora egy marha! Korgott a gyomra. Végül mégis elaludt a maga mellé fektetett bicikli kormányát szorongatva, mert arra nagy szüksége lesz, ha megéri a reggelt, és ha meg tudja tenni az utat visszafelé, most már reménytelenül lelombozódva.

Megtette, hazatalált.

Begyűjtött, lerázta magáról a mocskos holmit, forró vizet öntött a lavórba. Ezen is felröhögött. Milyen könnyen megszokta ezt a kényelmetlenséget is, de hisz nem volt fürdőszobája évtizedeken át azelőtt se! Közben kergette gondolatai elűzésére meg-meghúzta a demizsont, befalt egy tégely üres kenyeret, és beleesett az ágyba.

Ez volt az utolsó láng, amely ekkora teljesítményre készítette.

Nem szabad belezavarni ebbe a lélekállapotba. Csak ronthatnék. Emberi fájdalom emberi megoldást kíván.

Egyre a zongorát nyűtte. Nem hagyta eltéríteni magát holmi csillagfényektől meg angyaloktól. A hiányérzéstől meg pláne nem. A muzsikája egyre kifinomultabbá vált, mintha a kívül-belül elterpeszkedő úr meg a földi természet csiszolta volna még egyszerűbbre.

Babonásan várta az ezredfordulót.

Fogytak a kották, begyűjtáskor fájt minden darab. A Dohány utcát is így hagyta ott, a múlttal együtt! Aztán rájött, önbecsapás az egész.

Magamat magammal hoztam ide is.

Hát akkor csináljunk számadást! Mire eljön a Szilveszter, a végére érek, és közben nem gondolok semmi másra, semmire, ami fájhat, csak a hangokat idézem meg!

Hogy nem gondol semmi másra? Akármelyiket húzta elő az emlékezetéből, idéző zene volt valahány. Ha nagyon belevájt az emlék, ölébe eresztette a karját, és kinézett az ablakon.

Többnyire Kisjankó forgott a fejében, meg az, miért kergeti meg ennyire a lelkét? Lelki-furdalás? Büntudat? Azóta sem járt Solymáron, hogy a gyerek kórházba került.

Ez az exodus is vele függ össze?

Hogy hátat fordított az átkozott városnak? Hogy nem bírta ugyanazokat a falakat bámulni a Dohányban egyedül, hallani az ajtók nyikorgását, amin csak maga lép át, a kongó magányt, amelyben eltévedt, s amelyből a vodkásüveg ölelése sem szabadította ki.

Akkor most tudja, azért van egyedül a dombháton, mert így akarta. Így-e? Ha így, akkor most mit vár? Hogy valaki bekopogjon, és megkérdezze, mi van veled, öregem? Valaki! Nem akárki! Akit tényleg érdekel.

És akkor eljön idáig, és be se kopog!

Mi volt ez a lehetetlen üzenet?

Eh! Nincs válasz!

Kitépte az ajtót, ásót kapott, és belevágta a földbe.

Így lett egy darabka virágoskert az ablaka előtt. Reginától palántákat meg magokat kért, olyanokat, amilyenek a faluban virítanak.

- Minek az? Örüljön, hogy a fenekén lehet. Munka az, nem magának való!

De azért belenyúlt a kötényzsebébe, és előhúzta a zacskókat, meg újságpapírban néhány tömörített margarétát, apróvirágú tölcserkét, stanicliban nárcisz hagymácskákat, élő rozsmaringot, illatos borsmentát, meg ki tudja mit.

- Amúgy meglátja, kinő itt mindenféle magától, ha nem kapálják, a tőkéik között is. De csak csinálja, maga tudja! Aztán főzzek-e valamit?

- Paprikás csirkét! Meg takaríthatna is. Lassan itt a tavaszi meszelés ideje.

- Nomá! De jól tudja! És még paprikás csirkét! Mi van? Ünnepe?

De azért jött, hozta kopasztva, a meszes vödört is előszedte.

Hát így lett ez az öröm földje.

A virágoskertjén észlelte az idő múlását. Amikor a tulipánok elhullatták piros szirmaikat, elővette a soron következő zeneszerzőt, már Beethovennél járt, mire a sárga nárcisz is elvirult, s mire Schuberthez ért, kinyílt a bordó pünkösdi rózsza. Szőlőérés idején már elővehette Dohnányit.

Kettesben a zongorával, kettesben az égbolttal. Telnek a hónapok. Beszél fával, virággal, billentyűkkel, holdsugárral, s ha Regina benyit, rámondul, hogy kopoghatna, minek ijesztgeti?

Most épp a legkedvesebb Debussy-jét szedte elő, annak is a legszebb zongoradarabját. Újrajátszás szerelemből. Erről, A boldog szigetről mondta egyszer valaki, hogy csak az ezoterekusok érthetik. Flórián akkor kinevette. Most a zene úgy andalgott elő Flórián ujjai nyomán, mint könnyű nyári felhők habos karavánja, és ő elmerült a hangok élvezetében. Mint aki minden titkokon belül van. Becsukta a szemét, hanyatt terült a zsenge fűvön, körötte halk, méla muzsika, a felhőket eltakarta az almafa virágzó bokréája, és az ágakról a hasára hulltak a rózsaszíntővű fehér szirmok.

Az Angyalra gondolt.

- No mit akarsz? Mondd!

- Megnyugtathatnál.

- Ha a zene sem emel ki a bánatodból, nekem nem fog sikerülni.

- Akkor minek vagy? Dísznek?

- Egyengetni tudok. Mindig szólok előre, ha kikerülhető a krach.

- Kevés! Kértelek, ne gyere többet az álmaimba, igaz? Mégis jöttél! Dühítesz.

- Mindössze megünnepeltem a születnapodat. A hatvanötödik nem semmi, megérdemled a kicsi kéjt, ha hamis is. Tévedtem volna?

- Hogy lehet kikapcsolni téged, a rohadt életbe?

- Már sehogy! Belédivódtam.

Hatalmas, tízujjas akkord dübörgése remegtette meg az ablakokat. Flórián Kurtágot idézett, féktelen dühét így formálta hangokká. Eltűnt az almafa, el a sziromeső, még az Angyalban is bennszakadt a hang.

- **Úgy sem tudsz megszabadulni tőlem! A lelkiismeretedtől sem tudsz! A múltadtól sem!**

Csak ha kidobnál ki minden feleslegeset! Akkor tán elhomályosulnának a valaha fontos dolgok, mint a suhanó vonat ablakában a kontúrok. Akkor legyinthetnél: nem volt fontos ez sem! Ez sem!

De nem teszed, hiába mondom!

- Eredj a francba a hülye szövegeddel! Parancsszóra nem lehet felejtteni.

- **Tán segít, ha elmesélek egy titkot.**

- Ámítás. Ez az alapelemed.

- **Ritkán osztogatok titkokat. Ne játszd el a visszahozhatatlant!**

Flórián már nem ült a zongoránál. A varázs elmúlt. A régi sezlonon hevert, fél karja a földre lógott, ujjaival a boros flaskába kapaszkodott.

- **Vannak egybefűzött sorsok. Az együvé tartozás nem változik. Ezt te is tudod.**

Kisjankó a helyedbe lépett. Nem mer eléd kerülni, maga sem érti, miért. A sorsától fél. A szembesüléstől. Te pedig tenmagadat szereted abban a fiúban.

Nos, érted már, miről van szó?

Így könnyebb, nem?

- Elgondolkodtató.

- Hé, Művész uram! Itt a másnap! Látom, ahogy odabe fekszik. Hé! Errefelé már hajnalban kikelnek az ágyból. Bezzeg magának semmi dolga. Itt van a Regina, majd elvégzi! Rendben is, elvégzem én, de hát...

Flórián hallotta, amint a konyhában a hokedlin landol a teli kosár, az illatát is érzi a friss kenyérnek, zörög a papír, szalonna illata terjeng, aztán csapódik az ajtó, a kerék nyikorog odakint a kútnál, teli kanna csattan a padkán. De erre már kéne valamit reagálni, nahát!

- Mit képzelsz, ki maga ebben a házban, hogy így beront és hangoskodik? Azt a...!

- No mán, csak nem ébredt? Hogy én ebben a házban? Mi is vóna magával, ha én nem lennék? Éhen halna, megenné a piszok, örüljön, hogy megtartottam!

Flórián felröhögött, meghúzta a flaskát, nem esett jól, megrázkódott, beletúrt a hajába, és kiment.

- Megtartott? Tán én magát.

- De nem ám! Ha csak egyszer az enyim vót, az enyim is marad. Aztán ha mán nem is egyszer vót, ami vót, hát akkor örökre marad. De én nem vótam egyszer sem a magáé, de nem ám! Ezt hallja meg!

Flórián értette. Tréfa ez, amolyan, évődő kekeckedés, hálistennek már nem kíván tőle semmit. Biztosan talált magának valami bikatestű fiatalt. De jól esett a törődése, meg a minap az a kis mogyorós sütemény.

- Megétetett maga boszorkány, hogy túróm! Ne lennék ilyen vén, majd megadnám!
- De vén. Nem baj! Felírom az adósságai közé, s egyszer bevasalom magán, be én!
- Nem fizetek eleget?
- Ó, az csak píz, mit érek azzal?
- Uramisten, más kell magának fizetségül? Tán csak nem a lelkem?
- Ravasz ember maga, Varga Flórián úr! Nem is vitázom. Az a paprikás csirke megvan még? Vagy főzzek mást a jövő hétre?
- Még van egy kicsi.
- Aztán ízlett-e?
- Majdnem olyan finom, mint a Rózsikáé.
- Megint egy asszony. Hát mennyi vót magának, míg bírta?
- Egy.
- Az a Rózsika?
- Nem. Az az unokám anyja volt, de jól főzött, azt meg kell hagyni.
- Hát most böjtöljön, ha eddig a más táljából evett!
- Nekem a maga tálja nagyon jó, Regina. Hozzá ha egy kis tejet is felhozna, még jobb lenne! Sok nekem ez a savanyú lőre. Kivan a gyomrom.
- Tettem a fiókba bikarbónát. No, akkor Isten áldja!

Azzal felkapta az üres kosarat meg az asztal sarkára kitett „pízt”, s már fel is kapott a cangájára, és lesurrant a száraz úton.

Eh, elfecsegem az időmet itt holmi lényekkel! Mikor ma már vége az évezrednek! Az asszony után kukucskált az ablakon át, de ha még láthatta volna, se láthatta, mert sűrűn nekieredt a hó. Kövér pelyhek milliárdjai táncoltak az acélszürke égbolt meg a fekete tar ágak előtt, alatt, felett, s eltakarták az utat. Flórián gyönyörködött egy darabig, aztán kinyitotta a zongorát. Belefogott Mendelssohn Rondo capriccioso-jába. Az éppen erről szólt, erről a decemberről! Üde, csalóka kezdés, mint aki eltéved a télben, s a tavaszra kacsint, de azért roppant boldog a megeredt, vidám hóeséstől, a táncos pelyhek milliárdjaitól. Aztán az eszébe jutott Csajkovszkij, meg a hatyúk fehér tütüben, s arra is egy jóízút improvizált. Egész nap kába fehérségbe ringatta magát a téli fények muzsikájával. A tárgyak elúsztak a fénytelen délutánban, minden olyan bizonytalan lett. A zongora mécsesstartójáról egy pohár tej mosolygott rá, mint egy ajándék. Belekortyolt, jól esett. No, ez hogy került ide? Eltelt volna egy hét? Ki emlékszik?

Estére a tűz elhamvadt a kályhában, az almafán tíz centis hópárnák ültek. És tessék, a frigóban itt csücsül egy üveg jófajta vodka. Mintha azt is ma kérte volna...

A hóna alá csapta, s nekifogott: No, ki mondja meg, hogy ma van-e, vagy tegnap? Egy korty. Hát akkor miféle baromság évfordulókra ügyni? Másik korty. Az is lehet, hogy holnap van. Egy az igaz: a Nemlét. Száján az üveg nyaka. Az tart örökké. Amikor megszületsz, megszakad, s a halálban folytatódik, és tart, míg világ a világ.

Így vegye az ember komolyan az időt!

Rendesen megfogyott az üveg, mámorával észrevétlen átrepkedett a következő évezredbe. Másnap aztán borongós fejjel, mint aki beleveszítette magát a vodkás üvegbe, az ujjai maguktól jártak a zongora billentyűin. Észre sem vette, amikor Chopin Ász-dúr Etűdjéről egyszer csak rákanyarodott Schubert Impromptu-jére. De legalább azt is Ász-dúrban.

A hatvanhatodik esztendejének is lassan a végére járt. Nem kor, Flórián mégis kezdte sokallni. Ez már az öregség, semmi kétség.

Eltelt a jó, pihentető tél, amikor csak a fa aprítása volt a gondja, s most bizony, mese nincs, neki kell fogni. Ignác bácsiék már megnyesték a szőlőt, s mintha lejjebb, a tó felé is látna embereket a tőkék között.

Hétágra sütött a nap, felnézett az égre, szemébe húzta a micisapkáját, megköpte és összedörzsölte a két tenyerét, ahogy látta az itteniektől, és nagy elánnal belevágta a földbe az ásóját. Csak amikor már kiforgatta az összes virághagymát, akkor kapott észbe, hogy hát hisz itten ezek a tulipánok, meg a nárciszok diszkrét kis hagymái! Mi a fenét csinált? Mi lesz most már az ő virágoskertjéből?

- Ugyan, fiam. Előfordul az! Gereblyézd össze, és dugdosd vissza!

Tehát nem olyan nagy baj.

Mama az ágyás végénél állt, ő meg a gereblyével összehúzta a kiforgatott hagymácskákat, aztán nekihajolt hogy sorban visszadugdossa őket.

- Jobb lenne a kapával előbb egy kis lyuk nekik!

Vágta, tette, vágta megint, utóbb megszedült, akkor inkább négykézlábra ereszkedett. Ilyenformán ültetni! No, igazi paraszt sose leszek már, csak amolyan műkedvelő. Mama még mindig ott álldigált mellette. Akkor fordult a világ, Flórián beleszedült a friss, nedves földbe. Hülye helyzet. Félig röhögött, félig megszeppent. Sosem volt semmi baja. No, egyszer el kell kezdeni.

Üdögélt a földön egy darabig, majd elmúlik, de nem múlt. Szépen lágyan kerengett körötte a világ, kicsit meg is izzadt. Lassan itt a dél, tán ennem kéne. Ezekből a hagymákból úgyse lesz már se tulipán, se nárcisz. Üggyel-bajjal feltápáskodott, lassan bevánszorgott, végigdőlt a sezlonon. Forgott a plafon, a barna gerendák dicstelen kört lódítottak a feje felett. Aztán elveszett a forgásban.

Sütött a nap, amikor felébredt. A tegnapi bajnak semmi nyoma, majdnem el is felejtette, mégse akaródzott felkelnie. Végül a gyomra ugrasztotta ki. Ám nem jutott el a frizsiderig, lecövekelt a kis ablak előtt, mint aki csodát lát. A virágágyása szépen, barnán, párhuzamos gereblyenyomokkal, tavaszvárón ásított az égnek.

- No, nagyságos úr! Nem ment a munka? Azok a zongorás ujjak nem győzték?

- Beteg lettem, Regina.

- Beteg, ugyan! Az öregség nem betegség.

- Aha! El is múlik a halállal. Csak egy kis szíverősítőt találjak!

- Kinn a kútnál! Ott van! A vérét jó hideg vízzel meg kell kergetni! Meglássa majd az úr, a víz hogy frissít! Jöjjön, majd öntöm én!

Nem volt menekvés. Regina a karjánál fogva húzta, benne meg annyi erő sem volt, mint az őszi légyben, dühösen túrta, hogy Regina még a hátát is alaposan végigdörzsölje.

- Nem kell szót fogadni, hisz ki vagyok én?

- Fizetett őrangyal.

Regina elégedetten lihegett, és Flórián valóban jobban érezte magát. A betegség ideiglenesen elodázva. De azért meggondolta, hagyja-e még egyszer Reginát úrrá lenni a dolgokon.

Ahogy elnézte, arra a régi asszonyra emlékeztetett. A dűlőúton ballagtak felfelé, Ria a derekát karolta, imbolyogtak, mintha máris részek lettek volna. Azok is voltak. Önmaguktól. Egy pohár jó bort akartak inni itt, a szőlők birodalmában. Az asszony ott állt az előtt a pince előtt. Hol is lehetett?

- Rég lebontották, uram. Jól eltévedt az időben!

- Hej, boszorka, ki sem mondtam, csak gondoltam!

Ez is egy a másik szférából?

- Az a szép asszonyka sem bírta soká maga mellett. Láttam én, hogy egy borostömlő a Művész úr, már bocsásson meg!

Akkor Flórián felkapta a kapát a kút mellől, és olyan erővel hajította Regina felé, hogy ha el nem ugrik, bebizonyosodik, hogy élő ember-e vagy kísértet.

- Szégyellje magát! - kiáltotta Flórián az asszony után, de az már túl volt árkon-bokron, és felháborodásában azon morfondírozott, ne adja-e át ezt az embert a rendőrségnek. Közveszélyes. Soká feléje sem nézett aztán, Bélust sem engedte.

Hogy azon idő alatt miből élt Flórián, ki tudja? Azt mondják, a jó vörösborban több a tápérték, mint más földi eledelben.

Tovább radirozta az agyát rendesen.

Így akarta az Úr is, én meg hagytam. Ettől néha inkább démonnak érzem magam.

Azon az ingó létrán nem mert felmenni a padlásra, lent téblábolt, aztán elfelejtette, mit is akart a konyhában, betámolgott a szobába, kicsit túlcorduló érzelemmel megsimogatta a létra fokát, aztán rázuhant a szolonra, és elnyomta a delírium.

Amikor felébredt, a zongora mellé botorkált, s folytatta azzal, ami az eszébe jutott, találomra. Nem csak a létra inog már alatta, felette az ég is. A gondolatai nem találják meg mindig a folytatást. Csak ül. Vagy áll. És töpreng, hol is hagyta abba? Hosszabban kell bejárnatnia az ujjait, ha azt akarja hallani, amit belül hall, pedig egyszerűbb darabokkal kezd, például Clementi szonatinákkal, aztán áttér Bachra, míg bele nem fárad. Akkor félredobja. Némi válogatás után Chopin-hez fogott, elkezdte a Kromatikus etűdöt. Mindig imádta, ahogy a két kéz játszik egymással, ahogy akkordjaival a bal csalogatja a jobbat, az meg bolond módra futkározik, és csábít megállíthatatlanul. Az első vétségnél dühödten csapta le a zongora fedelét. Aztán, mint aki megsajnálta a hangszert, nem az tehet róla, újra kezdte. Végül szép csendesen becsukta a zongorát, hátradőlt, behunyta a szemét.

Ráesteledett.

És hallotta a zenekart! Épp úgy, mint régen, amikor koncertre gyakorolt, akár előtte volt a partitúra kivonat, akár nem. Szívében Liszt Á-dúr zongoraversenye zengett. Hát nekifogott. Perceken át muzsikált. Egyszer csak megcsikordult a lelke. Rá kellett jönnie, hogy amit csinál, nem az igazi. Nem emlékeznek a reflexek! A hangok nincsenek az izmaiban! Figyelnie

kell a technikára! Pedig a darab eddig mindig készen állt benne, hogy csak megszólaltassa és megfűszerezze az érzelmeivel! És most nem tudja visszaadni, amit bévül hall!

Flórián leejtette a két kezét. A billentyűkre meredt.

Ha meg kell lenni, ne így! Ennyire ne!

Még évei vannak! Hosszú lesz így a kimért szenvedések ideje!

Hegedűszó közeledett valahonnan az éjszakából. Mint egy ima, esdeklőn folyt be az ablakon. Valami magányos lélek kószál errefelé, merült fel Flórián mélyre süllyedt lelkéből egy ébredő csillám. Valaki nem tud nyugodni. Vagy csak egy részeg cigány ballag hazafelé egyedül. Ismerős dallam. Flórián ujjaiiban megrezdült Hubay Jenő Imájának zongora szólama. Keze a billentyűkre ereszkedett, s a távoli sötétségből előballagó magányos hegedűszó mellé odaját-szotta a halk kíséretet. Végeztével új zene kelt odakinn, Weiner Rókatánca nevetgélt a húrokon, s hozzá kíséretet dúdolt egy széltől zilált hang, olyan, mint az avar zörgése Gé-re hangolva.

Flórián az éjszakába kémlelt. Az ablakon túl árnyék vetült az almafa lombjára. Jóska nézett rá onnan, fekete szemében a holdfény mosolygott.

- Az izmok nem a régiiek, az ész sem gördül már együtt az akarattal. Jobb, ha nem akaszkodsz a rögeszmékre, Flórián. A könnyebb dallamokkal elüthető az unalom, és magunkhoz enged-jük a békességet.

Flórián hangtalanul helyeselt Jóskának. Nem kérdi, hogy kerül ide, azt sem, miért épp most. Ő az egyetlen, aki ezeket a szavakat elmondhatja, s a világon a legtermészetesebb, hogy akkor jön hozzá látogatóba a legjobb barátja, amikor szüksége van rá.

Flóriánban megfordult az emlék:

- Hiába akartál elfelejteni?

Csend. Az almafa hallgat.

A hegedű újból felsírt távol. A részeg cigány tán hazafelé ballag, vagy csak a bánatát mulatja el, ő meg itt képzelődik, s önmagának istenes szentenciákat súg, mert még élni akar valahogy. Ha lehet, nem túl kétségbeesetten.

Flóriánban széjjelmállt a rosszkedv. Felkapott egy kottát a zongora tetejéről, holnapra készí-tette oda gyűjtősnak. Kár lenne érte, vélte, legyen ez válasz annak a bús cigánynak! A lapok közül Grieg lírikus dallama szállt fel könnyedén.

Közben Jóskára gondolt. Mi lehet vele?

Mi mással békíthetem Flóriánom önmarcangolását, mint ilyesféle hangulattal? Ezek úgy úsznak át a lelkén, mint elfújható, áttetsző lángok...

Muzsika, emlékek, álmok... a tulajdonképpeni valósága.

Hátát a falnak vetve guggolt, előtte a bicaja, kerekei az égnek, nézi, nézi, kezében francia-kulcs, körüle a földön pedálok, láncok, meg az isten tudja, mi minden, s a megoldás sehol, pedig de kéne ez a járgány! Valahogy eddig elment itt az élet, évek óta már, de hogyan lesz tovább Regina két keze nélkül?

Le kell karikázni, nincs mese!

Fülében bízaton cseng-bong Mahler első szimfóniájának negyedik tétele, Flórián szerint a „cselekvő akarás indulója”, háta megett a flaska lapul megadón, mint mindenkori segéd-eszköz.

Szóval itt meg itt, kitekerem, leemelem, megolajozom, visszatekerem, és kész.

Aha, de hogyan?

Guggolt a bicaja előtt napok óta már, és most mintha a végét látná a sohanemcsinált feladatnak. Nekiveselkedett az utolsó csavaroknak, minden tekerés egy nyilallás, a combjaiban zsibbadás, az agyában két flaska motalkó zúg, homlokáról csorog az izzadtság, dühöng magára, a világra, meg Reginára, a széltoló asszonyoságra főleg. És tessék, a keze is csupa olaj! Fogadok, egy csepp benzin sincs a háznál!

- Homokkal dörzsöld! Lejön az, csak kicsit tovább tart.

Mama. Mi lenne a tanácsaid nélkül?

Még egy utolsó biztonsági ellenőrzés, és kész!

Zsebéből cigarettát kotort elő, s amúgy koszosan, csapzottan, semmivel sem törődve rágyújtott, és hátát a falnak vetve guggoltában messzire bambult a feketébe merülő szőlősorok közé. A semmibe.

Ahonnán egy alak libbent elő, karcsú, fiatal, hajlékony, Ria a régesrégiből.

Flórián megborzong, nem mozdul, várja.

A feljövő hold apró ezüst csillámokat szór reá. Gyönyörű, mint egy káprázat! Ria szeme fáradt, tört, fénytelen.

Mint amikor eleresztettem a lelkét.

Suttogását mostanig hallok a kórterem nyikorgó ajtaján túlról:

- Maradj még! Ne hagyj itt!

De már kint voltam a folyosón. Vissza se néztem, mint aki menekül.

Azóta furdal a jóvátehetetlen.

Az arc mosolyog, a szem halott.

Flórián csikorgó lélekkel ölelné. Suta, idétlen mozdulat a semmiben. Ria már nincs sehol.

Nem tudok felejteni.

Agyam, szívem totál összevisszaság: Ha elkergetem az emléket, a hálátlanságom, a rühös hidegségem fáj, ha meg utánakapok, a semmit markolom, s a nemléte csikar.

Rendet kéne rakni!

De hogyan?

A legjobb, mit tehetett, leverten és gémberegett tagokkal megpróbált elrámolni, ne rozsdállja bicaját a harmat, aztán felvillant az ideiglenes megnyugvás ígérete. Betért, és kinyitotta a zongorát.

Szándéka tétován sétált a billentyűkön, mint benne a lebegő érzések, látomások. Ujjai megtalálták az irányt, pergésbe fogtak, és mint akik tudják a feloldás módját, ráálltak Rimszkij-Korszakov Dongójára. Mint akik édes mézre leltek, de nem találják a bejáratot, apró, halk ciripelés közepette futkároztak ide-oda egyre dühösebben, egyre éhesebben, közben elfáradtak, dűnnyögtek egyet-kettőt, és amikor megtalálták, lecsaptak rá.

Flórián felszabadult. Ez kellett épp, ez a könnyű, kedves csiklandozás. Nevetve kukkantott ki az ablakon, ahol újjászületett bicaja felfénylett a csillagfényben.

- Mi ketten holnap megváltjuk az életünket.

Döcögő nevetése tovább görgött felfelé a lépcsőn egészen a padlásig.

Hujjéééé!!

Lám, a váratlan és apró sikerek öröme! Ötletek, megoldások, ösztökék. Részem van benne, nem kevés!

Hujjéééé!!

A levegőben egy elégedett és megkergült angyal sívított, és a felhők rongyait rázta örülten, vidám, cakkos villámokat búvölt belőlük, a szélvészben minden homokszemet és virágszirmot táncra kért: boldogsághullám borította el a szőlőhegyet.

A színjáték gyors záporral és kagylószín hajnali fénnel ért véget. Mintha az angyal boldog tánca csak egy villanásnyi eltévelyedés lett volna.

Flórián odafenn a vackán alvásba gömbölyödött:

- Káprázatokkal nem könnyítesz a magányomon.

- Nem is vagy magányos. Mindenkit elhozok neked, aki csak az eszedbe jut. Hogy beszélhetsz magányról?

- Ó, egy infantilis angyal!

A megjavított bicaj reggel még gurult is, ha hajtotta. Az úton lefelé a rézsút reggeli fényben Flórián hangosan énekelte Mahler Titán szimfóniáját. Szerinte ez a zene egy nagyszabású diadalút a tág égbolt alatt. És Flórián most a tág égbolt alatt karikázott Reginához, hogy kiharcolja a mindennapi gondoskodást, és remélte, eredménnyel jár. Sose gondolta volna, hogy hetven felé ennyire kell egy kéz, egy rágondoló embermeleg gondoskodás.

De Mahler is hiába, Reginával nem tudott még csak beszélni sem. Már akkor megtorpant, amikor a kapu felett meglátta a nagy fehér táblát a cifra betűkkel és dundi angyalkákkal, hogy ZIMMER FREI. Nagy nyüzsgés, idegen arcok. A bicajon billegve a kerítés felett leskelt befelé, még integetett is, de senki rá sem hederített. Búsan elrúgta magát, és nekieredt a falnak, betért a fényesre glancolt nagy élelmiszer áruházba, és bevásárolt, vett mindenfélét, ami a kerékpárra ráfért. Épp fordult volna a parkolóból kifelé, amikor a saját Suzukijából Reginát látta kiszállni. No, akkor nekikarikázott, és rákérdezett, hát mégis hogyan gondolta ezt, hogy így szó nélkül, és mi lesz ezután? Regina nagy hevesen kitátotta a száját:

- Kell is nekem a maga koszos fillérje! Boldoguljon, ahogy tud! Látom, menni fog!

Azzal nagy dérral-durral becsörtetett az áruházba, Flórián pedig tényleg magára maradt a házával, a ruházatával, az ételével, s miközben valahogy evickélt a feladatok között rengeteg bukfencel, kisebb-nagyobb malőrökkel, ette a lelkipurdalás, hogy vajon hol vétett, hogy még ez az asszony is...?

No, Flórián! Most aztán hétszámra senki.

Eská megjavított létráján napközben is felmászott világűrt kémlelő rejtekébe. Ha nagyon mélyre fúrja magát alfába, gondolattalanul kószált a felhők között. Néha mintha valamit keresne a pamacsok ködében, de csak hiányérzetet talált. Jobb szereti a fekete űrben szundikáló csillagokat. Rejtélyes lények, égben ragadt angyalok.

No, lám! Megint jól navigáltam: Flórián rokon lelkekre vadászik az űrben.

Még sosem játszottam a fiamnak...

Lemászott, s a zongora tetején felhalmozott kották közé vetette magát. A valamikor félretolt Debussy-t kereste, a Gyermekkuckót. Régóta eltűnt a szándék is, mint a sosemvolt gyermek a csillagok között. Kapkodva kotorászott. Lehet, hogy már begyújtottam vele?

Bánta volna.

A fene enné! Ez az! Flórián rácsapott a papírhalm alól kirángatott bíborfedelű kottára, kiterítette maga elé, és belelapozott. Melyikkel kezdje? A Jumbo cammogásával vagy a Hópelyhek táncával? Végül a Cake Walk-nál kötött ki.

Szülinapi boldogság keringett a képzeletében, amikor megbicsaklott. Mi van? Az a fizs nem kellett volna oda, Debussy mégis odatette. Vagy nem látok jól?

Flórián megszánta magának azt az öt lépést, kiment a konyhába, az asztal alól kihúzta a butykost, és meghúzta.

Visszatérően a Hópelyhek táncába fogott. Mintha az a vén vajáros komponista ki akarna tolni vele, megint félreüött, pedig az a dallam ott fenn tisztán énekel. De nem neki. Mi van? Erősítésért megint kicammogott a konyhába, behozott egy egész pohárral, a gyertyatartóra tette, és tovább gyürkőzött.

A fülében a muzsika, de a kezében nincs biztonság, átbukik a hangnemváltásokon, nem érzékeli a tizenhatodik tempóját, nem hisz a szemének, nem a fülének, úgy néz ki, már elolvasni sem tud egy új zeneművet!

Az állhatatossága daccá dagadt, nem hagyott fel a blattolással, ám mindig újabb erősítésért a pohárhoz folyamodott, lapozott, ivott, megint lapozott.

Már túlhanról, a hegyek mögül jött a fény, a kottatartó homályba húzódott, éppen, mint az agya, csend oszlott el a tőkék felett, és nyugat felől álmosan susogott az erdő a feltámadt diszkrét szélben. Flórián a kottatartóra támasztott két alkarjára fektetett fejjel aludt édesen.

Arról álmodott, hogy vidám könnyedséggel és mennyei szépséggel játssza a Gyermekkuckót, körülötte gyerekek álldogálnak komoly képpel, hallgatják, és el-eloldalognak egyenként, előveszik a játékdobjaikat, és püfölni kezdik. Miért? Nekik játszik! Feldühödik, kiabál: Csend legyen! Csend! Hééééé!

Kiabált-e vagy álmodott? Akkor sem jött rá, amikor az ablak fénynégyszögében egy sziluett mozdult.

Flórián az ablakra meredt.

Odakint hullt a hó, valaki állt a hóban, és dörömbölt. Akkor megpróbálta mozdulásra bírni gémberedett tagjait, hangosan nyögött, káromkodott, időbe telt, amíg az ajtóig eljutott, s végre kinyitotta. Az arcába tűzött a reggeli nap, és a küszöbön túl egy fényből kivágott fekete alak állt.

Ki a fene az?

Még mindig nem dőlt el, álmodik-e. Az alak ismerősnek tűnt. Ilyen ismerősök persze számtalanszor meglátogatják újabban.

- Ki a fene az?

- Kiss Ajgó Bálint vagyok. Bocsánat tanár úr, nem akartam zavarni! Bocsánat!

Csak nem a tanítványom? Flórián lehorgasztotta a fejét, bántotta a vakító nap, és még mindig nem tudta, képzelődik-e.

Sokat ivott tegnap, nagyon sokat.

- Megismer Tanár úr? Emlékszik rám?

Flórián nekidült a félfának.

- Megint gyötörni akarsz? Hoztad a magnót is, látom!

- Nem magnó ez, laptop!

- Annál rosszabb. A merényleteid, Ajgó!

Flórián az ajtószárnyba kapaszkodott.

Bálint megfogta a karjánál:

- Segíthetek?

Bevezette. Odabent Flórián egyenesen a zongorának dőlt, és az üres borospoharába kapaszkodott, Bálint meg csak állt előtte, nézte, és szeretett volna segíteni, de nem tudta, mi a baj. Nem hitte, amit látott, azt, hogy a Tanár úr rettenetesen beszívott.

Eltelt fél nap. Bálint hatalmas kávéadagokkal próbálkozott, aztán egy kis kenyeret tört neki, mivel másutt nem talált, a magáéból. Nem tudta, mire jön, híre sem volt Varga Flóriánról, de muszáj volt megkeresnie az Improzsenge miatt. Ráadásul azt sem tudta, hogyan fogjon hozzá.

De jött a mentő kérdés:

- Miért is jöttél, Bálint? És hogyan találtál ide? Küldött valaki? Ki? No, most rajtad a sor, beszélj! Te rólam már mindent tudsz.

A Tanár úr ferde mosollyal leplezte zavarát.

Nagy hallgatás. Bálintban most tört elő igazán az évek óta halogatott mulasztás, most, hogy látta, mivé lett az az ember, akit mélységesen tisztelt. A tisztelet kiegészült egy jókora adag sajnálattal. Szerette volna lekaparni a rozsdát, kisuvickolni az emlékképet, de mindenekeelőtt szeretett volna többet tudni.

- A könnyebbik kérdés: hogyan találtam ide. Nos, vannak hívei, akik tisztelik a Tanár urat, mint én például, tudom, ezt kár volt mondanom, nem hiszi a tanár úr, álságnak véli, de azért tény! A Dohány utcában annyit tudtak, hogy valahová a balatoni felvidékre költözött. Az Akadémián még ennyit se. Kismartoniékhoz mentem.

- Honnan ismered te Kismartoniékat?

- Hosszú út. Varga Flórián évfolyamában végzett Agárdi Csilla is például. Felkerestem. Hát így.

- Ilyen mélységes mély múltban keresgélteél?

- Ja. Inkább történésznek kellett volna mennem, igaz, de hát ha már itt a zongora...

- Tényleg! Játsszunk valami négykezeset?

- Ha van kotta.
- Na ne! A Danse macabre-t már játszottuk együtt!
- Saint Saens? Jöhet!

Elszállt az oknyomozó hangulat, s már mindketten ott verték a billentyűket egymás vállának nyomakodván, egymás kezén átrepkedvén, s repült velük a ház, a domb, az erdő. Hatalmas dacos kerengésben viharzottak. Flórián meg Bálint. Végül megtorpantak a Halál előtt. Bálint felső szolamái volt a kérdés, és Flórián megremegett az alsó regiszterben. Felismerte a válaszadás egyetlen lehetőségét. Hát Bálint képében mégis eljött!

Valahogy végül csendesen megegyeztek.

Flórián úgy állt fel a zongora mellől, mint akibe visszatért az élet.

- No, a kamrában konzervek sorakoznak, Bálint. Melyiket bontsuk? Már délre harangoznak a dombon túl.

Kiderült azután sok minden. Hogy Bálint Flórián helyén dolgozik a tanszéken, s hogy mennyire fontos a tőle kapott tudás, a szisztéma, a CD, amely segíti, ha megakad egy problémában.

- Te hízelegsz.
- Mivel? Ami ma már közkincs?

Flórián kérdeztett, s láthatóan jólestek a felidézett régi dolgok. Ettől Bálint belelkesegett. Talán sikerül felráznia ezt az embert. Nem, nem a lelkipurdalása enyhítésére, nem, istenbizony nem! Eszébe jutott például az a csődület a tizenkettes ajtaja előtt.

- Szóval ott álltunk, mert bentől valami fantasztikus zongoraszót hallottunk, egy ismeretlen darabot. Tanakodtunk, mi lehet az? Többen Lendvay Kamilló tanár úrra tippeltek, mások Sztravinszkijra...

- No, ne mondd!

- Egyszer csak vége lett, mindenki elosont, mert nyilvánvaló lett, a Varga tanár úr művelte azt odabent, s ha észreveszi, hát...

- Honnan lett nyilvánvaló?

- A billentésről, a hangszínről, a levegőben úszó áradástól. Kivágódott az ajtó, és a Tanár úr kirobogott...

- Szólíthatsz Flóriánnak.

- Az oszlop mögött lapultam, a halálomat vártam. Ha meglát: „leskelődsz, kutya fajzat?“, és végem! De semmit nem látott, a lépcsőt sem, ilyenkor az ösztöne vezette. Mint aki részeg.

- Már akkor is...

- Én pedig beosontam a tizenkettesbe.

- Te merénylő!

- ... és megláttam...

- Mit?

- Egy kéziratos kottát. Már nyúltam érte, amikor futó léptek közeledtek. A zongora alá menekültem, bíztam benne, hogy a Tanár úr még nem tért magához. Szerencsém volt. Felkaptad az Improzsengéket, és elviharzottál vele. Én meg úgy maradtam. Mi ez az Improzsenge? Ezt szeretném tudni. Ezért jöttem. A kottájáért.

- Kapcsold ki a magnót! Töröld le a mesédet!
- Nem vettem fel. Ez egy laptop. Valamit hoztam rajta, és valamit vinnék is rajta, igen.
- Én már nem tartogatok kottákat. Csak a téli fűtésre, gyújtósnak. Nincs mit vigyél. Lekéstél, Bálint fiam!

Flórián felröhögött, karcosabban és ironikusabban, mint szokott.

Bálint a laptopot felrakta a zongora tetejére, kinyitotta, ezt-azt nyomogatott rajta, és felhangzott Sztravinszkij Concerto délben-je.

- Van benne valami.
- Az Improzsenge jobb.
- Sátáni asszociációid vannak.
- Lejátszanád?
- Mit?
- A saját muzsikádat! Mindet!

Flórián röhögése most aztán szó szerint lehengerlő volt. Gúnyos és sértő! Ez a röhögés megrémítette volna a pokolbélieket is. Bálint a helyén maradt.

- Eltemettem a zeneszerzés hiú ábrándjait, felnöttem és megöregedtem. No, fiú! Éjszakára itt maradsz? Van a padláson egy matrac.

Reggel Bálint kócosan, gyűrötten, vaksin bócorogva támolygott le a rozoga lépcsőn, a tegnapi hetykesége oda. Egyetlen éjszaka alatt nem lehet helyre tenni a mulasztásokat. Viszont érzett valami varázslatosat ebben a kis viskóban itt, a csopaki dombok oldalában.

- No, ragyognak még odafenn a csillagok?

Flórián a konyhaasztal mellett állt, dobozos tejet töltött két bögrébe, és kenyeret pirított a kályha platniján, a lángok közé gallyakat és kottákat tömködött, aztán kintről nyaláb kukoricaszárat hozott. A csizmájával behurcolt tavaszi sárcomók halkán olvadoztak.

Bálint még nem ébredt fel igazán. Nézte Flóriánt, amint reggelihez készülődik.

- Csillagok? Nincsenek csillagok. Felhők vannak, amelyek elől nem tudtam a pokrócod alá menekülni, végigbámulták az álmaimat.

- Hát igen. Nekem mindig felragyognak. Azért van ablakom az Univerzumra, hogy kontaktusba tudjak lépni velük. Laptop nélkül. No, itt a reggeli. Megfelel?

- Mosakodnék, pisilnék.

- A virágágyástól kellő távolságban lehet pisilni, a kút mellett a vödörben meg mosakodni. Ha kérsz, akkor törölközőt is adok. Vagy elég lesz az inged alja?

A konyhaasztal mellett a tejet kortyolgatták, és ropogós meleg kenyeret haraptak hozzá. Flórián nem tűrte tovább a nagy csendességet. Ideje volt a tisztázásnak.

- Szóval, ha lennének szerzeményeim, minek kellenének azok neked?

- Közkinccsé tenni.

- Van erre forintod? Persze hogy nincs, tehát valakik ideszalajtottak. Jó szócső voltál már egyszer, te, Kiss Ajgó Bálint, hát eriggy! Mindegy, ki mondta neked, nem paktálok. Eddig mint zongoraművész sem kellettem, miért kellenék most ebben a kulturális versenylíhegésben mint szerző? Ami amúgy sem vagyok.

- Elfogult vagy és sértett. A felelősség elől bújtál ide. A művész tárt szívvel ad. Mindenkinek! Flórián! Én tényleg segíteni akarok!

Bálintban megmozdult a lelkiismeret, s javított, ne kerüljön hazugságba.

- Akarunk.

- Nem adok semmit senkinek. Fösvény vagyok. Azért kaptam, igen, hogy szétosszam, de nincs több! Elfogyott! S a maradékkal gazdagabb vagyok mindenki másnál! Te képviseled itt a Mindenki Mást, mindenkit, aki nem Én vagyok. És nem érdekel senki-semmi, ami rajtam kívül van. Az Univerzummal mérem magam, és ebben a közegben nincs helye egyéni érzületnek. Közösséginek sincs. Érzület sincs! Kár volt idefáradnod. Ha elláttad magad kellő energiamennyiséggel, kerekedj fel, és hátra se nézz!

Flórián suttogó szövege keményen, ellenvetést nem tűrően pattogott a viaszosvászon felett. Bálint lenyelte a falatját, kiürítette a bögrét, felkapta a laptopját, a szütyőjét, és egy istenhozzáddal kilépett az ajtón, bele a tavaszi lucsokba, lefelé a csopaki lejtőn.

Flórián utána nézett. Sokáig állt az ablak előtt. A mindenkit elnyelő, ruhaszagató bokrokkal, akácokkal ölelt szekérnyom mentén húzódó árnyas utat nézte. Üres, mint mindig.

Zenét szivárgó rádiójában a kétségbeesés zenéje szólt, Bruckner III. szimfóniája. Akinek elveszett a hite önmagában, annak vége, dörögte az első tétel, aztán szépített: de legalább a látszatot megőrizted, Flórián.

- „Ezzel a maradékkal gazdagabb vagyok mindenki másnál.” Ezt jól mondtad, viszont végképp elástad magad. De legalább nem sajnálnak.

- Ha eddig senkinek, akkor most se senkinek!

- Valami kapocs egymáshoz rángatja az összeillő dolgokat.

- Hiába jött... Azért tehettem volna okosabbat. Vagy ez volt a legokosabb? Igazából nem tudom.

- Egyszer le kell zárni a dolgokat. Akár így is. Vedd úgy, az akarások nagy erőfeszítéseinek vége.

- Mi marad az akarások helyébe? Imamalom? Köldöknézés? Mámor és leépülés?

- Innen a beletörődés ideje járja. A többi a kóda lesz. Mint a zeneművek végén. Azt is illik szépen eljátszani!

Még mindig az ablaknál állt, s a kopasz udvarra meredt elgondolkozva. Hogyan tévedhetett erre Bálint? Talán itt sem járt. Még szaga sem maradt.

Mint aki elhatározásra jut, nagy levegővétellel kísértált az almafához. Már nyitottak a zöld levélkéek a hervadni készülő virágszirmok között. Ballagunk a nyárba, gondolta Flórián. Megállt, és elnézett arrafelé, ahol a látogatóit elnyeli az út. Aztán sarkon fordult. Ellenkező irányban az út a dombra vezet. Kell egy kis séta! Frissítsünk elmét és izmokat!

Milyen csalókák a távlatok! Sokára érte el a szélső tőkét, teremtett lélek sehol. Egyszerű, nem kell ismerkedni. Tovább ballagott, közben megsimogatta a kevélyen útjában álló öreg diófát. Vajon meddig él egy diófa?

Beért az erdőbe. Milyen átlátszó és derűs egy ilyen későtavaszi erdő! Persze vigyáznia kell, hova lép, ösvény sehol. Ki jár erre a nyulakon kívül? De gomba az van! Mennyi! Nem is gombák ezek, hajolt le Flórián: kunkori csigák! Hegedűcsigák! Hegedűmagból? Ebben az erdőben tehát hegedűk teremnek! Leguggolt, megérintette a legközelebbit, az megszólalt. Aztán csatlakozott egy másik, majd a harmadik, végül négyen muzsikáltak. Flórián letelepedett, hátradőlt, és szemét lehunyva hallgatózott. Ez Sosztakovics F-dúr kvartettje!

Alatta nedves tavalyi avar, még a hó szagát árasztja.

- Nem fázom fel, Matild, ne izgulj! Pár perc. Ez egy rövid darab.

Végül mégis elbóbiskolt. Sok volt a járás, hiába, mindjárt hetven. Szelet hallott, amely közben felkerekedett, és sűrű esőcseppek neszezték a leveleken. Csipp-csöpp, szóltak a hegedű spiccatói, s a szél a prím dallamára felszárított minden nedvességet.

Csilla ült mellette.

- Csak nem váltasz hangszert vénségedre?

- Nem. A zenéhez mindegy az instrumentum, édesem!

- A fenét mindegy!

Csilla orráról esőlé csordogált, s ettől olyan aranyosan fintorgott, épp, mint ott a folyosón a Semmelweisben, amikor arra kérte, játsszon velük a Pentában, amit akkor még nem is hívtak Pentának. Csilla kérően nézett rá, és fintorgott. Még az álláig sem ért... Picike lány...

Flórián fázott, felébredt. Már nem esett. Csak egy hirtelen tavaszi zápor volt, a szél még fúj, az, amelyik nagyon szeretett a dombról lefelé száguldozni. Otthon olyankor kiszalad, és behajtja a zsalukat. Most azonban állja, legalább megszárad. Mire hazaér, elfelejti ezt a kis esőt. Mosollyal gondolt a szobájára, meg arra, ha hazaér, rögtön a pokróc alá bújik, és melegítőnek felhajt egy jó pofa borocskát!

Ám az erdőnek csak nem akart vége lenni.

A fenébe! Eltévedtem! Felfele jöttem, most akkor lefele kéne! De hisz lefele megyek! Lefele, de a túloldalon! Ojjé! Hogy lehetek ilyen hülye? Szedd magad össze, Flórián! Hátra arc! Majd utat mutatnak a sarjadó csigácskák.

De csigák semerre, hiába kereste guvadt szemekkel. Flóriánra ráesteledett, lassan már a lábát sem látta. Letelepedett megint, kicsi tisztás közepén egy tönkön pihegett, felette kedvenc csillagjai pillogtak, de most nem igazán érdekelték. Csak egyszer jusson haza! Többet nem kószál úttalan utakon, marad a fenekén mindhalálig.

- Elkapott az öregkori gyermetegség, kisfiam. Jó lesz vigyázni!

Matild ült mellette, szemében tömény szemrehányás ült, kedvesen, ahogy szokta, kedvesen megpaskolta a térdét, és figyelmeztette, ha ilyen kósza az agya, hamarabb találkozhatnak a másvilágon.

- Ugyan! Tékitízi! Ráseráncs, májszan! Nem megy az olyan élesben, nyugi!

Ed bácsi a másik tönkön ült, és barátságosan átkarolta. Flóriánnak jól esett a törődésük, meg a nagy mancs, ami a vállát melengette.

A nap már magasan a fák gyér lombja felett járt, Flórián könyökére támasztott fejjel aludt, a mellén összehúzott vékony zakójába belefújta a reggeli szellő, a háta mögötti két fenyőcsemete között a vállára tűzött a nap, Ed bácsi melengető mancsa. Madarak ébresztették. Körülnézett, betájolta magát, a házat. Persze hogy nem tévedt el! Nagy nehezen nekiindult a taposatlan göröngyökön. Matildra meg Edre gondolt, meg arra, hogy odaátról megint figyelmeztették.

Bezzeg máskor is megteszik, ajaj! Ha reggel elkapja a régi bagósoknál szokásos köhögő roham, ha sajgó fájdalom nyilall a mellébe, ha a feje akar szétrepedni, olyankor is mindig figyelmeztetik. Eddig mindig megúsza. Valaki őrzi.

- Hát persze, én. Ne félj, kincsem, én mindig melletted vagyok!

- Hát te, persze! De az ösvényt senki nem vasalta járhatóvá.

- Morgolódni könnyű, hálátlan.

- Eh! Még vitatkozzak is... Erre nincs erőm.

Hosszú vonszolódás után végre beesett az ajtón, be az ágyba is, magára húzta a pokrócot, és nem bűjt elő a vackából jó ideig. Összetört a teste. Néha lenyúlt, meghúzta butykost, az még kotyogott, de a kamra üres. Bizony be kell spájzolni néhány kiló száraztésztát, csak kapjon erőre. Megfőzi, s eszi, amíg tart. Könnyebb, mint a száraz kenyeret rágni. Furcsállta, hogy talált a ruhában két karéjjal. Tegnap is volt kettő. Megakadt rajta, s a pokróc alatt elmélázhatott a dolgon, hogy is van ez?

Valamikor mégis felkelt, zakót húzott, a fészerből előszedte a bicáját, hogy lemegy a faluba ennivalóért, s ha már nekilódul, hát egy kicsit körülnéz a tó partján. A füzek már ezüstben villognak, tán halat is lát a kövek között. Kis üvegbe bort töltött, a bukszáját megvizsgálta, van-e elég, becsippentette a nadrág szárát, s felkapott a vasparipára. Vidáman zötyögött lefelé a hepehupás, száraz földúton: megint lesz kajája egy jó ideig! Hetykén aztán az országútra hajtott, klasszul belekarikázott a forgalomba, lazán tekert tovább. Valami zajos böhönc húzott el mellette, a szele akárha lapátra tette volna, felvágta a korlátra, és elrobogott. Flórián hanyatt a földön, már csak a hátsó kerekek felvert porát bámulhatta, és csodálkozott. Fel kéne kelni, de mozdulni sem tud! Így jár, aki könnyelműen nekiindul egy ekkora útnak! Mellette kocsik robogtak, sűűű, sűűű! Flórián meg ott, kiterülve az árokszélen.

Meghaltam. Azért hagynak itt.

Karja zsibbadt, keze tócsában. Kinyitotta a szemét.

A sezlön mellett feküdt a földön, a felborult butykosból halk nessel folydogált a nedű. Ijedtében felült. Az idióta! Mindenfélét összeálmodik, és ijesztgeti vele saját magát! Nincs semmi bajom! Csak ez a drága jó ital ment potyára! Marha!

Meggyújtotta a villanyt.

Holnap majd végiggondolja ezt a száraztészta dolgot. Most már itt a csillagos éjszaka. Nehéz evickéléssel felverekedte magát égre nyíló ablakához a biztonságba, mert ugye a matracról nem lehet legurulni. Mit is akart újragondolni? De idáig már nem jutott el. Elnyúlt a csillagok alatt.

Holnap könnyed, lágy zenét választott, Schubert Gesz-dúr Impromptu-jét. Libegett egész Csopek, szálltak a felhők, hajladoztak a táncoló lombok, és velük libegett, hajladozott Flórián. Úgy érezte, megfiatalodott. Tele lett várakozással. Gondolt Reginára, aki megoldhatná a be-

vásárlás gondjait, Bélusra, aki pláne, még Ignác bácsira is, de egyik előérzete sem jött be, a küszöbét senki nem lépte át.

Már sokadszor játszotta újra és újra az Impromptu-t. Közben őszebe csavarodott az idő, megérett a szőlő, lassan szüretelni kéne, ő meg csak vesződik itt a darabbal, nem jut előbbre. A hibák mindig ugyanott vájtak a fülébe. Itt valami helyrehozhatatlanul megváltozott. A türelme foszladozni kezdett, helyébe vádak léptek. Vádak a szeme ellen, vádak a keze ellen, vád a zongora ellen, Schubert ellen.

Végül tudomásul vette, valami elrozsdállt benne. Mint egy vén hangszerben. Talán egy zongora nem is képes úgy deformálódni hosszú-hosszú évek során sem, mint az ember! Szóval valami hibádzik. A minőség nem elérhető többé.

Igaz lehet ez?

Látod-e, Uram, mivé lett? Romos, sovány, támolgyó öregember, csak a zene tartja életben. Azt is el akarod venni tőle? Így van az megírva?

Na és? Te szabad ki a sorsot, nem?

Neeem? Hát Te is a törvény igájában ítélkezel, Uram? Miféle törvény az ilyen?

Próbálna csak ember lenni az, aki megalkotta ezeket a törvényeket!

Flórián Beethovenhez fordult. Még nem csalódtak egymásban. Könnyű témát keresett. A Vihar-szonáta csilingeléseit tán meg tudja csinálni. A hangszer megtette a magáét, odafentről meglíbbent a csalóka szellő, a hangok áradtak simán, hibátlanul. De aztán...!

Ezt se?

Lecsapta a zongorafedelet, mint aki soha többé nem akarja felnyitni. Nagy nehezen felmászott vigasztaló vackába, s hanyatt dőlt. Felette az őszi csillagok szikrázva ragyogtak, felhő semerre, a hold elbújt a kémény mögé, az almafa zúgása feltört a padlásig, Flórián érezte a kitörni készülő vihart, s a butykos vigaszához folyamodott. Felnyitotta az ablakot, hadd jöjjön a szél, ha akar. Néhány korty után zsibbadni kezdett a háta, a nyaka, a tető gerendázata megindult, felhők gyülekeznek a csillagok elé, a falak összetorlódtak körülötte, mégsem érezte bezártnak magát, a fülében csengő muzsika kitérte a világot, felemelkedett. Ilyen lehet a súlytalanság, gondolta még elszállóban.

A hold éppen föléje érkezett, betelítette az ablakot.

Műtőlámpa. Operálják. A lábában ezer kés nyiszált. Hé! Még csak nem is érzéstelenítik?! Hé! Kiabált, vergődött a szíjak alatt. Hirtelen sötét: kihunyt a lámpa, vége! Sötétben nem lehet operálni! És a lába? Hol a lába? Vergődött még egy darabig, aztán azt se már. Rájött, hogy elvérzett. Meghalt.

A szíve zakatolt. Erre ébredt lucskosan, bódultan, körötte sötétség és csend. Nem halt meg. Még nem, de mindjárt meg fog! A szíve nem akar megnyugodni. A végsőket veri! Á, nem vér ez! Izzadás! A halálfélelem hideg vize.

Megint beszartál, és kész!

Ahányszor már meghalt álmában! Ilyenkor elborítja a félelem a nemléttől. Nincs képe a nincsről, és retteg az ismeretlentől, mint egy gyáva összülött. Elképzei a testét, amint rohad, puhul, sápad, színeit váltja, felette kemény földtömeg, elképzei a krematórium hőjét, amiben elpárolog, vagy a tetszhalált, felébred egy lezárt tepsiben, és meghal az iszonyattól, mert még él.

Elég!

Hát akkor menjünk elébe!

Nyakát szegve rohant le a létrán.

Az angyal eltakarta az arcát. Nem akarta látni!

Flórián levágta magát a zongorához a sötétben. Ő sem akarja látni, de azért szembenéz vele! Megidézi a Halált!

Schubert B-moll szonátájának első tétele. Benne az egész félelmetes jelenés. Eddig minden szomorú órájában ezt vette elő. Akkor most is!

A lágylelkű dallam olykor hirtelen megáll, mint aki utolsó lehelete után kap, és a melódiába váratlanul és ritmustalan döngéssel, borzongatóan beledöng a Halál.

És itt, ennél a döngésnél, foghatná a sötétségre akár, sikoly reppent fel a mélyből! Melléütött! Beleborzongott!

Megérkezett hát. Személyesen!

Ez maga a kivégzés! Az én saját, külön kivégzésem.

Pusztuljon, aki béna! Aki nem tudja rendesen végigcsinálni az életét!

Eredj, Flórián, igyál!

Már derengett, a kisablak melletti keskeny falon a régimódi, Mamától hozott öreg tükörben megcsillant a másnap reggel.

Aludni, bódulni, semmire nem gondolni!

Míg volt benne, nem vette el a szájától az üveget. Aztán feltápáskodott, a lopóért nyúlt, és tántorogva leimbolygott a pincébe. Hasas vigasztalói alulról kotyogtak vissza, már majdnem üresen. Az idei szükségére elegendő.

Lehet ugyan, hogy az egész életére. Ki tudja, meddig bírja?

Felfelé vánszorogva dobogott alatta a tizenegy falépcső. Vagy inkább a mellkasa? Már ennyi is kikészíti? Hová folyt el az erőm? Hová a mindig feltöltő muzsikám?

Már majdnem sírt, de újra nekifogott. Még egyszer győzni akart a lehetetlen felett.

A nap már a kottatartóra sütt. Üresen vigyorgott a kacsaringóival, rajta most nem ült senki.

Az Angyal felmenekült a tetőre, a kéménybe kapaszkodott. Tehetetlen volt. Sírt.

Schubert dallama ugyanolyan lankadt könnyedséggel kezdett neki a végső útnak, mint mindig.

- Anya!

- Igen, fogom a kezedet.

- Hallod?

- Persze. Félsz?

- Félek.

- Nem olyan borzasztó, csak képzeled.

- Elveszítettem a tehetségemet. A kezeim feletti uralmat. Mire vagyok így?

A jelenés aritmiás dübörgésében már nem hallotta az anyját, már csak az agya saját dübörgését hallotta, s az nem a schuberti riadás volt, hanem valami ördögi dicstelenség.

Felüvöltött, ököllel rácsapott a klaviatúrára. A zongora rikoltó pengéssel visszazengett. Körötte a szobában minden felfoghatón, tudaton és érzékelhetőn túl diszharmónia zúgott-kavargott, belemarkolt Flóriánba, megpördítette, kivágta az ajtón, akkor a fal mellől felkapta a baltát, s az ajtóból belevágta a hangszerbe.

- Keserű tanú!

Egyetlen perc, s a zongora roskadtan, haldokló állat, az oldalára dőlt, húrok pengtek, bongtak, beleolvadtak a düh és önpusztítás áradó döngésébe. Flórián hallotta a Kozmosz végvonaglását, aztán egy utolsó csapással felhasította a zongora fedelét. Sírva repedt az öreg fa.

Jöhetett a megérkezés megnyugvása.

De az nem jött.

Fogcsikorgató csakazértis indulattal hasogatta, vágta a halott zongorát, a kezelhetetlen húrokat egyenként kihurcolta, lelökte a pincelépcsőn, a még mindig fényesen kérkedő méretes deszkadarabokat az udvarra vonszolta, s a tőkén módszeresen felaprította. Szíve minden csapáskor felszisszent, az arcán megállíthatatlanul csorgott a könny. Felnyalábolt egy-egy adagot, behordta a kályhába. Sajátos illat lobbant fel onnan, mindenféle keveredett abban, álmok, szerelmek, bánatok, harcok és kudarcok. Fülében pedig Schubert halál-szonátája kerengett. Az örökéletű zene, az örökéletű halál. Aztán összeseperte a faforgácsokat, azt is a tűzbe dobta, fellángoltak és felsírtak mind a régi dallamok halk nyöszörgéssel. Hallgatta egy darabig a tágassá üresedett falak között, végül mozdult, behúzta az ablaktáblákat, azután bezárta a szobát. Ide nem lép be többé. Lezárt szobák... Mama emléke emelkedett fel vigasztalón. Hiába: az élete ég itt a tél közepén.

Felköltözött a csillagnézőbe. Odalent a zongora darabjai égtek, hol Ravel, hol Bach muzsikált az égő fa pattogásában. Flórián a kémény melegének támasztotta a hátát, és eltemetett életének hangjait hallgathatta.

Nem tartott sokáig a zongora. És egyszer csak vége lett a gyászéneknek. Csend borult a házra.

A madáretető körül élettelenység honolt. A tél múltán Flórián már csak a rügyek pattogását hallgatta, a szőlőét, a tyúkhúrét, a füvek hersenő növést, a nedvek lassú ébredését. Az almafa nem szólt, néma lett, körüle elriadtak a bogarak is. Az a tavalyi hatalmas termés! Olyan volt a nyári asszonyosság, mint aki megszülte az utolsót: piros, mosolygós és terjedelmes. Hirtelen elasztak a leveli, ősz vége óta nagy kerek gomba ül a törzsén, mint egy diadém. Flórián naponta lapogatja a törzset: Vigyázz magadra, öregem! Hiányoznál. Csaknem évtizede nézzük egymást. A levelek közti csillaglesést is te súgtad nekem. Az az érzésem, többet tudsz, mint hinném.

- A lázadásomra fittyet hányt az Úr, sorsodon makacsul egy jottányit sem enyhít. Mit neked már, nem számít, tudom, mégis szánlak. Amikor segítenék, csak rontok a dolgodon: ha megidézem, akiket szerettél, hiányuk átlukasztja a kedvedet, ha egyedül hagylak, a gondolataid égetnek.

Magamhoz emelnélek, megölelnélek... ha hagynád...

- Haldoklik az almafám. Elmúlását felém fújja a leheleted. Hínárszagú, mint a koratavaszi víz a tóban.

- Dallamok vannak az erdőben, bodzaágak üregében, tudod-e? Ha nagy volna benned a hiány, és keveset dalolnának a rozsdafarkúak, megsúgnám...

- A csend jót tesz.

- Lám, megélsz zongora nélkül. Nem hittem volna.

- Vajon hányadik ősöm hagyta el a földművelést, hogy inaim még mindig emlékeznek a mozdulatokra?

Flórián babot szórt a kapával húzott egyenes mélyedésbe, aztán elegyengette a gereblyével, és esőt kért rájuk, hamarosat. Odabenn meg kelt a tészta. Riáék konyhájában voltak ilyen illatok. Mihez nem fog, ha már kifogyott minden élelemből!

Hosszú időbe telt, míg rávette magát egy újabb erdei útra. Aztán kiderült, bodza az útszélen is nő.

Ott állt elé Tóni. Fényes kedvvel, csillogó szemmel belekacagott az arcába. Pont olyan volt, mint régen. Átölelte, belelehelt a nyakába, Flórián megborzongott, el akarta kapni, ám Tóni akkor kismadárrá változott, kiröppent a lombok közül, méltatlankodva csippentett kettőt, aztán szárnyra kelt. Flórián kedvetlenül nézett utána, aztán levágott néhány méretes ágat, s lódult volna hazafele, de a hátába akkora fájdalom nyilallt, hogy le kellett ülnie.

- Hogy miért nem vagyok én neked elég? -

- Fantomokkal mit kezdjek? Annál az emlékezés is jobb. -

Odahaza Flórián előszedte a rossz kötényt, amit akkor használt, amikor enyvvet melegített a hangoláshoz. Maga elé kanyarította, s a már lassan nyárrá dagadó rekkenőben kiült az ajtó melletti padkára. Kezében bicska, mellette maroknyi bodzavessző. Gondosan a munka fölé görnyedt, olykor hátradőlt, a falhoz dörgölözött. A háta bosszantóan viszketett.

Az apja állt mellette.

- Kis srác koromban ilyesfélét csináltál nekem. Együtt kuporogtunk az erkélyen. Segíthetnél most is, Apa!

Elnézett messzire, aztán visszatért a bodzabothoz. Óvatosan körömnnyi forgácsokat kanyarított a bodzahéjból. Lyukat faragott. A Dó helyét.

Egyszer aztán elkészült vele.

Szájához illesztette, belefűjt. Egy pillangóhang libegett elő belőle. Ígéretes volt. Akkor Flórián felállt, levetette a kötényt, leemelte a tükröt a félfáról, felemelte az ingét, és megvizsgálta a hátát.

Amit látott, elrémítette. Sárgásfehér bőr alatt bordacsontok, csupa szöglet és egyenes, semmi húsos hajlékonyság, a lapockák csücskén meg egy-egy fehér, babaökölnyi duzzanat, mint az íny, amikor a gyerek foga jön.

Szóval ezek fájnak és viszketnek elviselhetetlenül.

- Szépen alakul!

- Mi? A furulya vagy a hátam?

- Mindkettő.

- Mi az isten csudája ez, nem tudod véletlenül? Folyton dörgölőznöm kell, mint mikor a kígyó a bőrét vedli. A francba az ilyen kórságot!

- A vakarózás bosszant? Más nem?

Az angyalból kitört a hahota. Olyan kárörvendőn és csúfondárosan zengett, hogy Flórián akár meg is sértődhetett volna, de nem, most meg se moccant. Mint aki fülel.

- Hagyd abba! Nem hallod? Zongoraszó száll a szőlők felett.

Valóban, hallhatóan és gyengéden édes dallam gomolygott kecses triolákkal.

- Az Angelus! Liszt Ferenc fohászkodik odafent...

Flórián felemelte a furulyát, elkapta az éteri dallamot, fújta, billentette a szárnyaló, szelíden alázatos melódiát, amely ismétlődőn és egyre nagyobb erővel esdekelt. A nap közben lefelé szédelgett a dombtetőn.

Épp Angelus ideje volt.

Mire sötétedőn megkékült a nyáresti égbolt, az ima is véget ért.

- Az angyalsereg Liszt-muzsikával üdvözölte Istent. Hallottad?

- Hálaadó ének új angyal születésekor.

Flórián később is hallott zongoraszót a szabad ég alatt. Mindig mást. Úgy tűnt, a saját repertoárját hallja éteri átiratban. Az egeket kipárnázó felhőkből olykor lelibegett egy-egy hangfoszlány, mintha vékony szellő hordaná szerkesztét. De azért Flórián állhatatosan nyűtte új hangszerét. Igaz, az egyszólamú furulya csak neki zenélte el a zengő hangzatokat, búgta a dús akkordokat, tágas szimfóniákat és intimebb szonátákat, mert az ő fülében benne volt, amit hallani akart. A furulya pusztán médium volt, amivel felidézte élete muzsikáit.

Néha békétlenkedett a háta, megvakarta, s hagyta történni a dolgokat. A dudorai nőttek, már kirepesztették az ingét, aztán a kabátkáját, még a bekecsét is. Nem volt más megoldás, pokrócot terített magára, s ha tehetett, kiült a ház elé, jól esett a napsütés meleg pezsgése. Barna plédjével olyan volt a kopott házfal előtt, mint egy öreg csóka. Az egész ember valahogy összement. Flórián kevéssel a hetvenen túl százéves öregapónak látszott, úgy is érezte magát. Már nem tett-vett, már csak emlékezett. Mire is már? Dallamokra csupán. Az élete elhalványult, a felidéződött dolgok többnyire jelentéktelennek tűntek, nem is értette, mi lökte anno a tettek felé. Egyedül a zene lobbantotta fel benne az életmeleget. És a furulya erre tökéletesen elegendő volt. Egész nap fújta.

Az egyik lucskos, napsütötte reggelen kíváncszorgott egy kis tűzrevalóért. Meleg levesre vágyott. Körül a dombon zöldbe hajlott az árnyék is. Vidám lett a világ, bár még csak február vége volt. Flóriánba is beleköltözött a várakozás.

De csak amíg el nem ért az almafáig. Ott rossz sejtéssel erősen a vállára vetett pokrócba kapaszkodott: Ebben a fában nincs élet!

Átölelte a törzset szorosan, fájdalommal, aztán elhagyta az ereje. Össze vannak ők növe! Karja lecsúszott a rücskös, karmos kérgen, aztán elterült a nedvességtől süppedő földön, s úgy maradt. Arcát belefúrta a sárba, körmeivel a tetszhalott fűcsonkokba kapaszkodott, hátában ezer kés mártózott újra és újra, s a pokróc alatti sötétségben lapockáiból két hegyes, fehér csonk sarjadt ki, óriás fehér bütykök, mint fakadó rügyek meredtek az ég felé, áttörték a pokróc szövetét.

Körülbelül itt szakadt vége Flórián történetének. Az ez után telő és múlt napok már nem jelentettek semmit. Készülődést talán? De azt sem igazán. Flórián pusztán az idővel foglalkozott. Ételre, alvásra nem volt szüksége, a borosüvegek a sorsukra vártak a fal mentén, ürültek, Flórián meg a kisszéken ült a konyhában, néha kint, a nap alatt, de a fekete ágaival meredező halott almafa látványa hamar bekergette a házba. A pokróc már nem terítette be a hátát, a növekvő szárnyak egyre keservesebbé tették az életét.

- Segíthetnél! Mit kell ilyenkor csinálni, hogy elviselhetőbb legyen?

- Meg fogod szokni. Ha akarod, beszéljessünk. Mondjuk, valami másról. Tudok egy mesét a szárnyanőtt muzsikusról.

- Nosza, mondd!

Flórián elhelyezkedett a nyitott padlásablak alatt, a kémény téglafalának dőlt, így kevésbé érezte a temérdek toll súlyát. Kibámult az ablakon.

Mintha egy angyal ült volna a tető kúpján lovagló ülésben, de ebben nem volt biztos.

- Születésedkor melléd rendelt az Úr, hogy segítsen beteljesíteni sorsodat. Ráadás-feladatod lett még az égi forгатókönyv lektorálása, azaz a történetek és az átélt feljegyzése, amivel igazolom, hogy leélt életed megfelel az Odafent leírtaknak.

Mindig veled voltam, kicsit a fejed felett, és végigéltem mindazt, amit te. Innen persze más...

Flórián arcán kétség tükröződött, meg némi kajánság, amit megőrzött az ifjúságából.

- Nem lehet, hogy amit leírtál, az kizárólag a te szemszögedet tükrözi? Hogy csak te láttad úgy a dolgokat? Szépítettél is tán, hogy fedezd magad például? Lehet, hogy az egész csak részben igaz? De az is lehet, ugye, hogy minden másképp történt?

- Lehet.

Valahol szorongató harangszó kondult.

Flórián hátán a szárnyak kibontották magukat, hatalmasak, fehérek, súlyosak és méltóságosak voltak, majdhogy szét nem feszítették a tetőt. Flórián jobbnak látta elhagyni a házat, feltápázkodott, kinyomakodott a padlásablakon, és arra gondolt, hogy ha igaz a szóbeszéd, most remélhetőleg nem fog lezuhanni, sőt, esetleg felemelkedik. Ha akar. Egyelőre az angyal mellé telepedett a tetőgerince, és úgy vélte, nem is olyan nehéz angyalnak lenni.

Így történt.

Szétnézett a csopaki nyájas táj felett, egy kicsit szomorú lett, az elválás könnyű bánata egy pillanatra megigézte, aztán az égre nézett, bele a Végtelenbe. És akkor mint egy csábításra, kipróbálta a szárnyait, ha már vannak.

Ő mondta így: „Ha már vannak”.

És nekilódult...

Szélörvény támadt, elkaptam, lerázott:

- Eddig is tök felesleges voltál mellettem.

Követtem. Undok ugyan, de végre egészen az enyém lett! Beteljesedett!!

Flórián ráfeküdt az áramlatra, emelkedett, süllyedt tetszése szerint, rájött, csak akarnia kell, és arra száll, amerre szeretne. Cikk-cakokban, duhaj hejehujázással száguldott felfelé, egyre feljebb!

Azt hittem, boldog. De nem:

- Mitől bennem ez az egyre növekvő melankólia?

- Tán a dimenzióváltás teszi. Amikor a lélek átkel a másik szférába, útközben leolvad róla az anyagiság.

- Tehát most érzékelem, amint épp leolvad rólam az anyagiság?

- Ez bizony növelheti a búskomorságot. Bár nem törvényszerű, sőt. Az emberek ilyenkor többnyire boldogok.

VÉGE